

Vô sản tất cả các nước, đoàn kết lại!

V.I.LÊ-NIN

TOÀN TẬP

51

V.I.LÊ-NIN

TOÀN TẬP

51

*Những thư từ
Tháng Bảy 1919 - tháng Mười một 1920*

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA
HÀ NỘI - 2006

Những tác phẩm của V.I.Lê-nin trong tập này in theo bản dịch
của Nhà xuất bản Sự thật, Hà Nội

© Nhà xuất bản Tiến bộ, 1978

Л 10102 - 723
014 (01) - 78 - 781 - 78

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Khẳng định chủ nghĩa Mác - Lê-nin và tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam hành động là vấn đề có tính nguyên tắc đối với cách mạng Việt Nam; là bước phát triển về nhận thức và tư duy lý luận của Đảng ta trong công cuộc đổi mới, quyết tâm xây dựng đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa.

Những thành tựu mọi mặt do công cuộc đổi mới đất nước mang lại trong những năm qua thật đáng trân trọng và khích lệ, đồng thời đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân phải tiếp tục nghiên cứu, phát triển lý luận cách mạng khoa học của chủ nghĩa Mác - Lê-nin để giải quyết những vấn đề thực tiễn đang đặt ra trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước trong giai đoạn hiện nay.

Với tinh thần đó, việc tìm hiểu, nghiên cứu có hệ thống và vận dụng sáng tạo những tư tưởng, những tinh hoa của chủ nghĩa Mác - Lê-nin là vô cùng quan trọng và cấp thiết đối với chúng ta hiện nay.

Đáp ứng nhu cầu học tập, nghiên cứu lý luận của đông đảo bạn đọc, đặc biệt là của các nhà hoạch định chính sách, các nhà khoa học, các nhà nghiên cứu, giảng viên và sinh viên các trường đại học, nhân dịp kỷ niệm 135 năm ngày sinh của Vla-đi-mia I-lích Lê-nin (22-4-1870 — 22-4-2005), Nhà xuất bản Chính trị quốc gia xuất bản Bộ sách quý *V.I. Lê-nin - Toàn tập* gồm 55 tập và 2 tập Tra cứu.

Bộ sách *V. I. Lê-nin - Toàn tập* ra mắt bạn đọc lần này được xuất bản theo đúng nguyên bản của Bộ *V. I. Lê-nin - Toàn tập*, tiếng Việt, do Nhà xuất bản Sự thật, Hà Nội hợp tác với Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, xuất bản vào những năm 70-80 thế kỷ XX.

*

* *

Tập 51 này gồm 628 bức thư, điện báo, bản ghi điện thoại chỉ đạo công việc đất nước của Lê-nin từ tháng Bảy 1919 đến tháng Mười một 1920 - thời kỳ sóng gió sau Cách mạng Tháng Mười vĩ đại. Những tài liệu này phản ánh công cuộc chiến đấu vô cùng anh dũng của giai cấp công nhân, nông dân Nga bảo vệ chính quyền Xôviết, giữ vững Nhà nước vô sản đầu tiên trên thế giới, chống quân can thiệp đồng minh nước ngoài và bọn bạch vệ. Mặc dù, như Lê-nin nói: "Nhà nước Nga không muốn chiến tranh, chiến tranh là do kẻ khác gán cho nó".

Đây là thời kỳ gian nan nhất của lịch sử đất nước, thời kỳ Lê-nin và Ban Chấp hành hoạt động quyết liệt, có những đóng góp to lớn, vạch ra những chiến lược quân sự, xây dựng lực lượng vũ trang, động viên nhân dân ra mặt trận, chỉ đạo chiến đấu trên các mặt trận, kết hợp với nhiệm vụ khôi phục, xây dựng nền kinh tế quốc dân thắng lợi, củng cố lòng tin vào chủ nghĩa xã hội cho nhân dân thế giới.

Nội dung những tác phẩm chính trong tập này được phân tích khá toàn diện trong phần *Lời tựa* in ở đầu sách, do Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin (Liên Xô) viết cho lần xuất bản bằng tiếng Việt.

Phần Phụ lục và các Bản chỉ dẫn (với những số trang tương ứng của phần nội dung trong tập) ở cuối sách được trình bày hết sức khoa học và chuẩn xác, đây là phân tra cứu rất bổ ích, góp phần làm sáng tỏ nhiều vấn đề trong nội dung tác phẩm, giúp bạn đọc hiểu sâu sắc hơn tư tưởng của V. I. Lê-nin.

Chú thích cuối trang bằng dấu (*) là của V. I. Lê-nin; chú thích bằng chữ số Ả-rập ⁽¹⁾ là của Viện Nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Liên Xô (trước đây).

Hy vọng Bộ sách sẽ là tài liệu nghiên cứu và tham khảo bổ ích cho bạn đọc.

Tháng 1 năm 2006

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

LỜI TỰA

Tập 51 trong V. I. Lê-nin Toàn tập gồm các bức thư, thư ngắn, các bức điện và điện báo, bản ghi theo điện thoại do Lê-nin viết và đọc cho người khác viết từ tháng Bảy 1919 đến tháng Mười một 1920. Những tài liệu này có liên quan với các tác phẩm in trong các tập 39, 40 và 41 lần xuất bản này.

Đây là một trong những thời kỳ gian nan nhất của lịch sử đất nước xô-viết, khi trên các mặt trận nội chiến đang diễn ra những trận chiến đấu quyết định chống các lực lượng hợp nhất của bọn can thiệp nước ngoài và bọn bạch vệ. Bọn đế quốc trong khối Đồng minh lúc đầu tung những đội quân bạch vệ của Đê-ni-kin, I-u-đê-ních, tàn quân của Côn-tsắc, các lực lượng vũ trang của một số nước tư sản nhỏ vào cuộc tấn công chống đất nước xô-viết, rồi sau đó, khi cuộc tấn công này thất bại, chúng lại tung quân đội của nước Ba-lan tư sản - địa chủ và quân Vran-ghen vào cuộc tấn công đất nước xô-viết. Ngay từ mùa xuân 1918, những đơn vị quân đội của Anh và Mỹ đã đổ bộ vào Muốc-man-xơ và Ác-khan-ghen-xơ; những chiến hạm của Pháp tiến vào cảng Ô-đét-xa; các đội quân của Mỹ và Nhật xâm chiếm lãnh thổ nước Nga xô-viết ở Viễn Đông. "Đất nước đang sục sôi đấu tranh chống giai cấp tư sản toàn thế giới, là giai cấp đang điên cuồng bảo thù vì đã bị lật đổ. Đó là điều dĩ nhiên. Vì nước Cộng hòa xô-viết đầu tiên, nó

phải chịu những đòn đầu tiên giáng từ mọi phía. Đó là điều dĩ nhiên", — ngày 31 tháng Bảy 1919 V. I. Lê-nin đã viết cho A. M. Goóc-ki như vậy (tập này, tr. 33).

Các tài liệu này nói lên hoạt động to lớn của V. I. Lê-nin, đảng và Ban chấp hành trung ương nhằm bảo vệ nước Cộng hòa xô-viết, nhằm tổ chức đánh tan kẻ thù, bảo vệ nước chuyên chính vô sản đầu tiên trên thế giới. Những tài liệu đó biểu lộ nguồn sức mạnh và tính bất khả chiến thắng của Chính quyền xô-viết, nêu lên đặc trưng của những nhiệm vụ đang đặt ra trước đất nước và trước hết là những nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Những tài liệu được viết trong thời kỳ can thiệp quân sự của nước ngoài và nội chiến phản ánh việc V. I. Lê-nin vạch ra những vấn đề quan trọng nhất để xây dựng các lực lượng vũ trang của đất nước xô-viết và đảm bảo toàn diện cho những hoạt động chiến đấu của nó, xác định những nguyên lý cơ bản cho các kế hoạch chiến lược quân sự và những phương thức thực hiện các kế hoạch đó, lãnh đạo các hoạt động quân sự trong các lĩnh vực đấu tranh cụ thể. Những tài liệu đó cho thấy rõ rằng V. I. Lê-nin đã nắm vững những vấn đề phức tạp nhất của khoa học quân sự và nghệ thuật quân sự.

Khi suy nghĩ cách phá tan sự đột nhập của binh đoàn kỵ binh của Ma-môn-tốp tại mặt trận miền Nam, V. I. Lê-nin đã lưu ý Hội đồng quân sự - cách mạng đến khả năng sử dụng máy bay là mặt đất để đánh kỵ binh bạch vệ (xem tr. 55). Về nhiệm vụ giải phóng Crưm thoát khỏi sự chiếm đóng của đội quân Ê-ri-kin, tháng Ba 1920, trong bức thư gửi E. M. Xơ-li-an-xki, V. I. Lê-nin đề nghị "chuẩn bị những phương tiện hải quân (mìn, tàu ngầm v.v.) và trận tấn công có thể thực hiện được từ Ta-man vào Crưm..." (tr. 207). Khi có nguy cơ Đồng minh tấn công Ba-cu, V. I. Lê-nin đánh điện: "Đồng chí hãy suy nghĩ kỹ và chuẩn bị gấp các biện pháp bố phòng những con đường vào Ba-cu, từ đất liền và từ phía biển, chuyển pháo binh hạng nặng tới và v.v." (tr. 412).

Những thư tín viết nhân diễn biến của cuộc chiến tranh giữa nước Nga xô-viết và Ba-lan chiếm một vị trí lớn trong tập này. Ngày 27 tháng Hai 1920, V. I. Lê-nin đề ra khẩu hiệu "chuẩn bị để ứng phó cuộc chiến tranh với Ba-lan" (tr. 189). Lê-nin chỉ ra rằng cuộc chiến tranh của nước Ba-lan tư sản - địa chủ chống nước Nga xô-viết thực chất là một cuộc hành quân mới của Đồng minh, vì sau lưng giới cầm quyền Ba-lan là bọn đế quốc Pháp, Anh và Mỹ. Những bức điện gửi G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê, I. V. Xta-lin, E. M. Xơ-li-an-xki, I. X. Un-slich-tơ, G. V. Tsi-tsê-rin, các ủy viên Hội đồng lao động và quốc phòng, A. A. I-ốp-phê và những người khác, đều thuộc loại tài liệu này. Các thư từ và điện giải thích rõ rằng Nhà nước xô-viết không muốn chiến tranh, rằng chiến tranh là do kẻ khác gán cho nó. V. I. Lê-nin nói: do thi hành chính sách hòa bình, Chính phủ xô-viết đã nhượng bộ nhiều và đã nhiều lần đề nghị Ba-lan ký hòa ước với những điều kiện lãnh thổ có lợi cho Ba-lan nhiều hơn so với những điều kiện mà Đồng minh vạch ra tại hội nghị hòa bình ở Pa-ri. "...nếu như nước Anh (+ Pháp + ? + ?) muốn có một nền hòa bình chung, nghĩa là một nền hòa bình *t h ậ t s ự*, thì *c h ú n g t ô i* đã *t á n t h à n h* từ lâu rồi... Nếu Ba-lan muốn hòa bình, chúng tôi *t á n t h à n h*; chúng tôi đã nói rõ ràng điều đó và chúng tôi xin nhắc lại điều đó, nước đó hãy đề nghị đi", — tháng Bảy 1920, V. I. Lê-nin khuyên nên gửi thư trả lời như vậy cho Cóc-dơn (tr. 309).

Một số thư và điện phê phán gay gắt công tác của Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa, phê phán Tô-rốt-xki và những hành động không đúng và việc chậm đánh tan kẻ thù. "Phân tích... bản tổng kết theo các thông báo, tôi nhận thấy rằng Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa chúng ta làm việc kém... Hình như Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa chúng ta ra những "mệnh lệnh" mà không cần chú ý hoặc không theo dõi *v i ệ c c h ấ p h à n h* những mệnh lệnh ấy. Nếu đó là lỗi lầm chung của

tất cả chúng ta thì trong các công việc quân sự, quả thật đó là đi vào chỗ chết", — V. I. Lê-nin đã viết như vậy cho X. I. Gu-xép ngày 16 tháng Chín 1919 (tr. 62-64).

V. I. Lê-nin theo dõi không mệt mỏi quá trình động viên quân đội ra những mặt trận quyết định của nội chiến. "Hãy động viên cán bộ ra mặt trận. Bãi bỏ bớt 9/10 các ban bộ đi", — ngày 14 tháng Mười 1919, V. I. Lê-nin đã điện như vậy cho Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát (tr. 72). Khi giới thiệu nhóm đảng viên cộng sản I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ với Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam, V. I. Lê-nin yêu cầu phải bố trí họ đúng chỗ, phải quan tâm đến họ và báo cho Lê-nin biết về việc này (xem tr. 93). Theo đề nghị của V. I. Lê-nin, Hội nghị tháng Chín 1919 của Ban chấp hành trung ương đã quyết định chuyển một số lớn đảng viên cộng sản và quân chúng cảm tình đảng ở các cơ quan trung ương và các ngành, ngoài Bộ dân ủy quân sự, Bộ dân ủy lương thực và Bộ dân ủy giao thông, sang làm công tác quân sự. Theo lời kêu gọi của V. I. Lê-nin và của đảng, trong thời kỳ này Pê-tơ-rô-grát, Mát-xcơ-va, Tu-la, I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ, Tve và các thành phố công nghiệp khác, đã nhiều lần cử những lực lượng công nhân ưu tú, những đảng viên cộng sản, những đoàn viên công đoàn và đoàn viên thanh niên cộng sản ra mặt trận. Đến tháng Tám 1920, trong Hồng quân có cả thảy gần 300 nghìn đảng viên cộng sản, tức là gần một nửa tổng số đảng viên lúc đó.

Việc củng cố hậu phương bằng mọi cách có một ý nghĩa hàng đầu trong việc đập tan kẻ thù. Những bức điện gửi đi Xa-ra-tốp, gửi công nhân Pê-tơ-rô-grát, gửi Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, thư gửi các đồng chí ở Tu-la và các tài liệu khác cùng với thư của Ban chấp hành trung ương "Tất cả mọi người hãy đấu tranh chống Đê-ni-kin!", là cương lĩnh động viên lực lượng đánh bại bọn đế quốc xâm lược và bọn phản cách mạng trong nước. Những tài liệu này cho

thấy rằng trong tiến trình đấu tranh, V. I. Lê-nin và đảng đã làm thế nào mà cổ vũ được nhân dân lao động đất nước xô-viết nêu cao chủ nghĩa anh hùng có tính chất quần chúng tại tiền tuyến và hậu phương, đã làm thế nào mà giải thích cho công nhân, nông dân, Hồng quân rõ tình hình quốc tế và trong nước, tình hình chiến sự, mà vạch trần những âm mưu nham hiểm của bọn đế quốc. Đánh giá chính sách đối ngoại của Đồng minh, V. I. Lê-nin viết: "...ăn cướp; chiến tranh; nổi loạn; sự bó buộc về *tài chính*" (tr. 320).

Hoàn cảnh chiến tranh gian nan và tình trạng bị phong tỏa đòi hỏi phải có sự tập trung cực kỳ nghiêm ngặt trong việc phân phối và sử dụng những nguồn vật tư có hạn của đất nước. Những thư gửi A. Đ. Txi-u-ru-pa, gửi các ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực và Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, những bức điện gửi đi Xa-ra-tốp, Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt và các tài liệu khác trong tập này phản ánh hoạt động của V. I. Lê-nin nhằm đảm bảo lương thực cho Hồng quân và dân cư các thành phố công nghiệp. Ngày 11 tháng Bảy 1919, V. I. Lê-nin viết cho chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xa-ra-tốp: "Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va không có lúa mì. Cần những biện pháp dũng cảm. Hãy điện trả lời chính xác ngay" (tr. 14). Tháng Mười một 1919, V. I. Lê-nin đã chỉ thị cho các nhà đương cục dân sự và quân sự ở Péc-mơ và Ê-ca-tê-rin-bua: "Bằng bất cứ giá nào cũng phải cung cấp cho tất cả công nhân U-ran" (tr. 110). Mặc dù có nhiều khó khăn to lớn, nước Cộng hòa xô-viết đã tìm ra ngày càng nhiều nguồn dự trữ kinh tế đảm bảo cho nước Cộng hòa xô-viết chiến thắng kẻ thù mạnh và đông.

Trong hoàn cảnh chiến tranh căng thẳng, hoạt động giáo dục, tổ chức và kinh tế của đảng trước hết phải phục tùng những nhiệm vụ phòng thủ đất nước. Đồng thời hoạt động sáng tạo muôn màu muôn vẻ vẫn không bị gián đoạn, công cuộc xây dựng xã hội mới vẫn tiếp tục, những mầm non của chủ nghĩa xã hội vẫn được nhân lên gấp bội, những thành

quả của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại được mở rộng, nhân dân càng đoàn kết hơn nữa xung quanh đảng, khối liên minh công nông được củng cố. Tháng Bảy 1920, V. I. Lê-nin đã viết: "Đã áp dụng những biện pháp để *ngay lập tức* (1) thành lập *Chính quyền xô-viết* ở những vùng mới được giải phóng; (2) triệu tập những *đại hội* của các Xô-viết; (3) đuổi *bọn địa chủ* đi, phân phát một phần đất đai của chúng cho bần nông, phần còn lại thì phân phát cho các *Xô-viết* cố nông, hay chưa?" (tr. 294). Trong thời kỳ ngừng bắn ngắn ngủi bắt đầu vào tháng Giêng 1920 sau khi đập tan bọn can thiệp, V. I. Lê-nin nêu lên những phương hướng công tác cơ bản của đảng và Chính phủ xô-viết.

Trong tập này có in những bức thư của V. I. Lê-nin bổ sung và giải thích những nguyên tắc cơ bản của kế hoạch kinh tế thống nhất được Đại hội IX Đảng cộng sản (b) Nga thông qua. Những bức thư gửi G. M. Cờ-gi-gia-nốp-xki (xem tr. 135, 204-205), gửi G. E. Di-nô-vi-ép (xem tr. 128) v.v. đều nói về việc tuyên truyền cho việc điện khí hóa đất nước. V. I. Lê-nin quan tâm đến các lớp than đá ở vùng Bri-an-xơ, đến dầu mỏ U-khơ-ta, Béc-tơ-guốc và Tsê-lê-ken, đến việc khai thác đá phiến và việc sử dụng than bùn làm cơ sở cho việc điện khí hóa nền kinh tế quốc dân. V. I. Lê-nin đề nghị đăng các báo cáo định kỳ về kết quả công tác phát triển lực lượng sản xuất trên báo "Đời sống kinh tế".

Một số tài liệu trong tập này nói rõ hoạt động hết sức rộng lớn của V. I. Lê-nin, của đảng và chính phủ, những nỗ lực anh dũng của công nhân và nông dân nhằm nhanh chóng khôi phục nền kinh tế quốc dân, đặc biệt là giao thông, nâng cao năng suất lao động. Trong những bức điện gửi công nhân kim khí nhà máy Tu-la, công nhân khai thác than đá Tsê-rem-khô-vô, V. I. Lê-nin chào mừng sự quyết tâm và kiên định không gì lay chuyển được của công nhân trong

việc khắc phục mọi trở ngại và khó khăn. V. I. Lê-nin viết: "Chính tinh thần kiên quyết đó của quần chúng công nhân, của quần chúng lao động đang đem lại cho tôi, cũng như cho mọi người cộng sản, lòng tin tưởng vào thắng lợi tất yếu trên phạm vi toàn thế giới của công nhân và của sự nghiệp công nhân" (tr. 360).

V. I. Lê-nin cho rằng việc phát triển kỹ thuật, việc ứng dụng hết sức nhanh chóng những thành tựu mới nhất vào nền kinh tế quốc dân, việc sử dụng rộng rãi các nhà bác học và chuyên gia, kể cả chuyên gia nước ngoài, có một ý nghĩa vô cùng to lớn. Trong tập này có in những bức thư nói lên thái độ của V. I. Lê-nin đối với các phát minh và những người phát minh (xem thư gửi kỹ sư R. E. Clát-xôn, gửi Tổng cục công nghiệp than bùn, gửi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt và M. A. Bôn-tơ - Bru-ê-vích v.v.).

Thư từ trao đổi với L. B. Cra-xin, M. M. Lít-vi-nốp, G. V. Tsi-tê-rin v.v. nói về những vấn đề thiết lập quan hệ thương mại, kinh tế với các nước tư bản chủ nghĩa. Trong đó có những thư viết về cuộc thương lượng với đại biểu của giới kinh doanh công thương Mỹ V. B. Van-đốc-líp (xem tr. 341-342, 363, 379). Trong một bức thư, V. I. Lê-nin viết rằng "những hiệp ước thương mại với các nước cộng hòa xô-viết sẽ có lợi cho giai cấp tư sản Anh hơn là những mưu toan đê bẹp các nước cộng hòa đó, những mưu toan này không đem lại thu nhập mà thậm chí còn làm cho họ phá sản nữa" (tr. 307).

Trong những năm có cuộc can thiệp quân sự của nước ngoài và nội chiến, Đảng cộng sản đã thể hiện là một lực lượng yêu nước và lực lượng quốc tế vĩ đại. Trong thư gửi Bê-la Cun, V. I. Lê-nin viết: "Chúng tôi biết tình hình nghiêm trọng và nguy hiểm của Hung-ga-ri và chúng tôi đang làm tất cả những gì có thể làm được... Hãy cố hết sức giữ vững, thắng lợi sẽ về chúng ta" (tr. 34). "Phong trào cộng sản

ở mọi nước đang phát triển mạnh mẽ. Ở khắp nơi, chế độ xô-viết đã trở thành khẩu hiệu thực tiễn đối với quần chúng công nhân. Đó là bước tiến to lớn có ý nghĩa lịch sử toàn thế giới", — tháng Mười 1919, V. I. Lê-nin đã chào mừng những người cộng sản Hà-lan bằng những lời như vậy (tr. 73).

Một số tài liệu nói lên sự quan tâm không lúc nào sao nhãng của V. I. Lê-nin đối với sự thống nhất hàng ngũ phong trào cộng sản quốc tế, cuộc đấu tranh của Người chống chủ nghĩa cơ hội "tả khuynh" đã xuất hiện trong một số đảng cộng sản phương Tây năm 1919. Ngày 28 tháng Chạp 1919, V. I. Lê-nin viết cho M. M. Lít-vi-nốp: "Chúng tôi hết sức cần tất cả những văn kiện, nghị quyết, sách mỏng, bài báo và diễn văn liên quan tới những trào lưu tư tưởng trong chủ nghĩa xã hội tả khuynh và chủ nghĩa cộng sản, đặc biệt là những sự xuyên tạc của phái công đoàn chủ nghĩa - vô chính phủ đối với chủ nghĩa cộng sản, hoặc những sự đả kích chống chủ nghĩa cộng sản" (tr. 136-137). Trong những bức thư gửi Ph. A. Rốt-stanh, L. B. Ca-mê-nép, M. M. Gru-den-béc và C. B. Ra-đếch, V. I. Lê-nin giục dịch gấp ra tiếng Đức, Anh và Pháp quyển sách "Bệnh ấu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản" của mình.

Nhiều như, thư ngắn, điện, điện báo bằng điện thoại cho thấy đức tính khiêm tốn của V. I. Lê-nin, sự quan tâm đặc biệt của Người đối với nhân dân lao động, đối với các bạn chiến đấu, đối với việc tổ chức đời sống cho các nhà khoa học và các nhà chuyên gia, sự quan tâm đối với trẻ em, đối với việc cung cấp tốt thực phẩm cho các bệnh viện v.v.. Trong nhóm tài liệu này có những thư gửi cho các bộ dân ủy và các bộ trưởng dân ủy, các ngành, các cơ quan lãnh đạo và các tổ chức ở địa phương.

V. I. Lê-nin đặc biệt quan tâm đến nhà văn vô sản vĩ đại A. M. Goóc-ki; những thư gửi cho A. M. Goóc-ki là một nhóm thư đáng kể trong tập này. Trong tập này còn

có những thư gửi cho V.V. A-đô-rát-xki, A. X. Xê-ra-phi-mô-vích, C. A. Ti-mi-ri-a-dép, V. A. Ô-bu-khơ v.v..

*
*   *

Trong số 628 thư, thư ngắn và điện ở tập 51 này, có 562 tài liệu chưa được in trong Toàn tập của V. I. Lê-nin thuộc các lần xuất bản trước đây; trong số này có 126 tài liệu được công bố lần đầu tiên (những tài liệu này được đánh dấu bằng hoa thị).

Phần Phụ lục có 36 tài liệu. Về cơ bản, đây là những tài liệu mà dự thảo là do các cơ quan chủ quản khác nhau soạn và đã được V. I. Lê-nin ký. Trong số lớn những tài liệu như vậy, chỉ có những tài liệu quan trọng nhất hoặc những tài liệu nói về những vấn đề mà V. I. Lê-nin đặc biệt quan tâm, là được đưa vào tập này.

*Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin
trực thuộc Ban chấp hành trung ương
Đảng cộng sản Liên-xô*

V. I. LÊ-NIN
1920

1919

1

ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
MẶT TRẬN MIỀN ĐÔNG

1. VII. 1919.

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận biển Đông
Sao gửi Bộ tham mưu quân đoàn 3
Xim-biéc-xơ

Tôi xin khen ngợi những đội Hồng quân anh hùng đã chiếm được Péc-mơ và Cun-gua. Xin gửi lời chào nồng nhiệt đến những người giải phóng U-ran. Với bất cứ giá nào cũng phải hoàn thành nhanh chóng, đến nơi đến chốn, công cuộc giải phóng ấy. Tuyệt đối cần phải động viên ngay lập tức toàn thể công nhân các nhà máy ở U-ran đang được giải phóng. Cần phải tìm ra những phương pháp cách mạng mới để biên chế ngay lập tức những công nhân này vào hàng ngũ quân đội, để cho những chiến sĩ mệt mỏi được nghỉ ngơi và đưa họ về miền Nam. Thông báo phần đầu bức điện cho các trung đoàn.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

*Đăng lần đầu ngày 21
tháng Giêng 1927 trên
các báo "Sự thật", số 17
và "Tin tức", số 17*

Theo đúng bản thảo

2

ĐIỆN GỬI M. V. PHRUN-DÊ

Gửi Phrun-dê

Những thành công của địch ở khu Ni-cô-lai-ép ngày càng phát triển rất đáng lo ngại. Hãy báo cho biết chính xác đồng chí đã chú ý đầy đủ đến khu này chưa. Đồng chí tập trung những lực lượng nào và tại sao không xúc tiến việc tập trung? Hãy cho biết gấp tất cả những biện pháp mà đồng chí đã áp dụng¹.

*Lê-nin**Viết ngày 1 tháng Bảy 1919*

*Đăng lần đầu năm 1940 trên
"Tập chí lịch sử quân sự",
số 10*

*Theo đúng bản viết tay của
E. M. Xơ-li-an-xki*

3

**ĐIỆN GỬI XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU
KHU PHỐ PÔ-RÔ-KHÔ-VÔ**

Xô-viết đại biểu khu phố Pô-rô-khô-vô,
Pê-tơ-rô-grát
Sao gửi Béc-ca-lốp, Trường diễn tập
pháo binh hải quân Pê-tơ-rô-grát

Hãy giải thích cho ban tài chính của các đồng chí biết không được phép đánh thuế bất thường vào khoản tiền thưởng đặc biệt 50 000 rúp do Hội đồng bộ trưởng dân ủy cấp tặng Béc-ca-lốp về phát minh xuất sắc.

Sắc luật quy định miễn thuế cho các loại giải thưởng như vậy đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua và sắp công bố².

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin**Viết ngày 2 tháng Bảy 1919*

*In lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy*

4

**ĐIỆN GỬI V. V. CU-RA-ÉP,
V. A. RA-ĐU-XƠ - DEN-CÔ-VÍCH, C. I. PLÁC-XIN**

2. VII. 1919.

Gửi Cu-ra-ép, ủy viên Hội đồng
quân sự - cách mạng quân đoàn 4,
Den-cô-vích, chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh,
Plác-xin, bí thư tỉnh ủy
Xa-ra-tốp

Tập trung mọi chú ý để làm cho đội quân đồn trú được trong sạch và hậu phương được củng cố. Tiêu diệt thẳng tay bọn bạch vệ ở thành thị và nông thôn. Địch thân đi kiểm tra công tác chính trị và tổ chức của đội quân đồn trú. Tất cả hãy bắt tay vào công tác quân sự! Phải làm thế nào cho tất cả mọi người vươn lên và giữ vững kỷ luật. Điện cho biết kết quả. Đặc biệt tăng cường phòng thủ Rơ-ti-sê-vô.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

*Đăng lần đầu năm 1934 trên
tạp chí "Cách mạng vô sản",
số 3*

Theo đúng bản thảo

5

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA³

Ngày mai chúng ta sẽ gọi điện cho nhau, cần phải tranh thủ lấy thời gian của phiên họp của Ban chấp hành trung ương.

Vấn tất về kết quả cải thiện trong một năm (30 triệu - 100 triệu) chúng ta giao $1/2$ ($1/2$ Xu-kha-rép-ca) giờ đây khó khăn, nhưng còn khá hơn năm 1918. "Tình Xiêm-biéc-xơ" tất cả phải giúp đỡ cho Bộ dân ủy lương thực.

Viết ngày 3 tháng Bảy 1919

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

6

ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI

Gửi chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Ra-cốp-xki
Ki-ép

Yêu cầu điện ngay cho biết Sli-khte đã áp dụng những biện pháp gì để thực hiện trên thực tế việc chuyển gắp ba đoàn tàu lúa mì cho mặt trận miền Tây⁴.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng U-li-a-nốp - Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Bảy 1919

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin ký

7

GỬI A. M. GOÓC-KI

5/VII.1919.

A-lếch-xây Mác-xi-mô-vích thân mến!

Ồi, có lẽ đồng chí ở Pê-tơ-rô-grát quá lâu. Ở một chỗ lâu không tốt. Đồng chí sẽ mệt và chán. Đồng chí đồng ý đi tàu thủy chơi không? Chúng tôi sẽ tổ chức⁵.

Lê-nin của đồng chí

Thư gửi đi Pê-tơ-rô-grát

Đăng lần đầu ngày 29 tháng Ba 1928 trên các báo "Sự thật", số 75 và "Tin tức", số 75

Theo đúng bản thảo

8

GỬI E. M. XƠ-LI-AN-XKI

5/VII. 1919.

Đồng chí Xơ-li-an-xki!

Những người Pê-tơ-rô-grát nói rằng ở Pê-tơ-rô-grát có vô số

(1) đạn đại bác,

(2) súng đại bác trên các tàu cũ (giả như cấp cho vùng sông Vôn-ga!),

(3) " đã chiến đến 300 khẩu.

Cần phải áp dụng gấp những biện pháp hết sức nghiêm ngặt và báo cáo lên Hội đồng quốc phòng⁶ về việc thúc đẩy tới mức tối đa việc vận chuyển, chủ yếu theo đường

thủy (từ trước tới nay không chở đi được là một tội lỗi. Đáng lẽ chúng ta đã có thể cứu được Txa-ri-txun rồi).

Gửi lời chào! Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

9

ĐIỆN GỬI V. A. RA-ĐU-XƠ - DEN-CÔ-VÍCH

8. VII. 1919.

Gửi Den-cô-vích, chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh,
sao gửi Cu-ra-ép,
ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 4,
sao gửi Plác-xin, bí thư tỉnh ủy,
sao gửi Crư-len-cô,
sao gửi I-a-rô-xláp-xki¹⁾
Xa-ra-tốp

Điện, nếu cần thiết thì điện bằng mật mã, cho biết chính xác hơn là đã thu được những thắng lợi thực tiễn gì, đội quân đồn trú có chuyển biến hay không. Cần phái các đội đặc biệt đi về từng tổng một trong vùng mặt trận để tổ chức nông dân nghèo lại, loại trừ bọn cu-lắc, bắt giữ con tin của chúng, trấn áp thổ phỉ⁷⁾, lôi kéo những người đào ngũ trở về. Chú ý đặc biệt đến huyện Át-các-xơ và Rơ-ti-sê-vô. Tôi chờ điện trả lời tỉ mỉ và cụ thể.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

In lần đầu (bản chụp lại)
năm 1930 trong quyển "Nội
chiến. 1918 - 1921", t. III

Theo đúng bản thảo

1) Đoạn "Gửi Den-cô-vích chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh... sao gửi I-a-rô-xláp-xki" do một người không rõ tên viết.

10

GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT⁸⁾

8. VII.1919.

Gửi Ban chấp hành Xô-viết
tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt
để chuyển cho các cơ quan chính quyền dân sự và quân sự
Xoóc-mô-vô

Yêu cầu tức khắc ra lệnh tiến hành, với một thái độ nghiêm khắc và tuyệt đối vô tư và thông qua những đảng viên cộng sản đáng tin cậy mà bản thân các đồng chí biết rõ,

— việc kiểm tra lá đơn kèm theo đây;

— lập một bản kê thực tế *chính xác*, có bao nhiêu nhà, buồng và phòng hiện có nhân viên và cán bộ kỹ thuật cao cấp ở (số lượng bao nhiêu người);

— họ xin ngôi nhà nào của nhà máy để làm nhà trẻ, và có thể cho nhà nào;

— kiểm tra chính xác xem ai phải phụ trách việc này; *tên tuổi* những người có trách nhiệm, địa chỉ của họ cũng như của những người sẽ tiến hành thẩm tra.

Báo ngay cho tôi biết việc thực hiện, qua bưu điện hoặc khi có dịp.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

11

**ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
MẶT TRẬN MIỀN NAM**

Ưu tiên tuyệt đối¹⁾

Gửi Cô - đơ - lốp,

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam

Bộ Tổng tham mưu toàn Nga đã đưa cho tôi tin chính xác do Cuộc-xki kiểm tra rằng từ ngày 15 tháng Năm cho đến tháng Bảy đã chuyển bảy mươi nghìn người cho mặt trận miền Nam, và từ ngày 1 đến ngày 7 tháng Bảy — hai mươi hai nghìn. Nếu các đồng chí chưa nhận được, hãy áp dụng gấp các biện pháp đặc biệt và báo cho tôi biết ngay có phải các đồng chí vẫn kiên trì gọi nhập ngũ những thanh niên thuộc lứa tuổi 18 hay không, tạm thời cứ lấy các lứa tuổi khác chẳng là tốt hơn ư?

Ngày 8 tháng Bảy 1919.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng
Lê-nin

*Đăng lần đầu năm 1940 trên
tạp chí "Cách mạng vô sản", số 1*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

12

GỬI E. M. XƠ-LI-AN-XKI

8. VII. 1919.

Gửi đồng chí Xơ-li-an-xki,
thứ trưởng Bộ dân ủy quân sự

Yêu cầu cho tiến hành điều tra theo đơn của đồng chí Phê-đo Stốc-me (hoặc Stốc-min)¹⁰, thỏa mãn yêu cầu của

1) Câu này do chính tay V. I. Lê-nin viết.

đồng chí ấy nếu việc điều tra xác nhận tính hợp pháp của yêu cầu đó. Hãy xác định chính xác những hành động sai trái của chính quyền địa phương và *cho tôi biết* kết quả.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Kèm theo đây những giấy tờ:

- 1) giấy chứng nhận ngày 20. VI. 1919,
- 2) giấy chứng nhận số 96 ngày 29. IV. 1919,
- 3) thư của Ph. Stốc-me.

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

13

ĐIỆN GỬI ĐI NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT

8. VII. 1919.

Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt
Sông

Hãy điện cho biết tàu thủy "Ngôi sao đỏ" của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga hiện ở đâu. Hãy hỏi tàu đó xem nó có thể đợi Goóc-ki ở Ca-dan và dành cho Goóc-ki một phòng được không. Tôi hết sức yêu cầu điều này.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

14
GỬI A. M. GOÓC-KI

8. VII. 1919.

Gửi Goóc-ki. Xmôn-nưi hoặc Crôn-véc-xki,
23 Pê-tơ-rô-grát

Tôi hết sức yêu cầu đồng chí đến ngày mai hoặc chậm nhất là thứ năm. Cần trao đổi gấp

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

15
GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Ngày 12 hoặc 13 Goóc-ki sẽ đến.

Đồng chí có thể ra lệnh đem *c ú i* đến cho đồng chí ấy được không?

Ngõ Ma-scốp, nhà số 1, buồng 16.

Viết ngày 8 hoặc 9 tháng Bảy 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

16
**ĐIỆN GỬI CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH
XÔ-VIỆT TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT
VÀ ỦY BAN LƯƠNG THỰC VÙNG SÔNG VÔN-GA,
ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH LƯƠNG THỰC TỈNH,
ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH QUÂN SỰ TỈNH**

Theo đường dây trực tiếp
ưu tiên tuyệt đối

Gửi Chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh
Chủ tịch Ủy ban lương thực vùng sông Vôn-ga
Ủy viên phụ trách lương thực tỉnh
Ủy viên phụ trách quân sự tỉnh
Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt

Việc bốc xếp lúa mì ở Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt để chuyển cho Mát-xcơ-va bị đình trệ vì thiếu phương tiện bốc xếp. Do tình hình lương thực ở Mát-xcơ-va hết sức trầm trọng, cho nên nhất thiết phải có biện pháp, phải sử dụng mọi cố gắng nhằm bốc xếp và chuyển ngay đi Mát-xcơ-va số lúa mì mà Bộ dân ủy lương thực đã quy định. Ra lệnh cho chính quyền dân sự và quân sự không được bỏ phí một tí thời gian nào trong việc động viên công nhân và binh sĩ để bốc xếp ngay lúa mì. Điện cho tôi biết về việc thực hiện. Nếu vô trách nhiệm hoặc thiếu nghị lực thì sẽ chịu trách nhiệm theo pháp luật thời chiến¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin²⁾

Viết ngày 9 tháng Bảy 1919

*In lần đầu năm 1931 trong
Văn tập Lê-nin, t. XVIII*

*Theo đúng bản viết tay của
A. Đ. Txi-u-ru-pa do V. I. Lê-nin
bổ sung và ký*

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

2) Phó chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng E. M. Xcơ-li-an-xki và bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực A. Đ. Txi-u-ru-pa cũng ký dưới bức điện.

17

ĐIỆN GỬI V. A. RA-ĐU-XƠ - DEN-CÔ-VÍCH

11. VII. 1919.

Ưu tiên tuyệt đối

Gửi Den-cô-vích, chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh
Chuyển cho cả I-a-rô-xláp-xki, Crư-len-cô,
Plác-xin và ủy viên phụ trách lương thực tỉnh
Xa-ra-tốp

Tôi yêu cầu thông qua những người tuyệt đối đáng tin cậy và vô tư kiểm tra ngay xem có đúng là Xéc-gây Ma-lư-sép, với cửa hàng lưu động trên sà-lan của mình, đã tiến hành công tác một cách tuyệt vời ở Vôn-xơ và Ba-la-cô-vô hay không¹¹, sau nữa có đúng là ở tả ngạn sông Vôn-ga mùa màng rất tốt hay không và có phải là không đủ người để thu hoạch hay không? Khi cần lấy người từ các tỉnh miền Bắc thì cần mấy nghìn? Pê-tơ-rô-grát và Mát-xơ-va không có lúa mì. Cần những biện pháp đúng cảm. Hãy điện trả lời chính xác ngay.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

18

**ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI,
N. I. PỐT-VÔI-XKI, TOÀN THỂ CÁC ỦY VIÊN
PHỤ TRÁCH QUÂN SỰ U-CRA-I-NA**

Gửi các đồng chí *Ra-cốp-xki, Pốt-vôi-xki* và
toàn thể các ủy viên phụ trách quân sự *U-cra-i-na*, Ki-ép
Sao gửi *Mê-sê-ri-a-cốp*, Bộ dân ủy nông nghiệp

Theo tin tức hiện có thì ở các nông trường quốc doanh của nước Cộng hòa *U-cra-i-na* đang có tình trạng một số

ủy ban quân sự và những đơn vị bộ đội ăn cắp, thủ tiêu súc vật và nông cụ, việc này phá hoại nền kinh tế và đe dọa đem lại vô vàn tai họa cho việc thu hoạch vụ mùa bội thu. Phải áp dụng mọi biện pháp để chấm dứt ngay những hành động tội lỗi như vậy, phải tổ chức việc bảo vệ thật sự các nông trường quốc doanh, phải đưa ra truy tố những kẻ có tội, nếu không thì các đồng chí sẽ phải chịu trách nhiệm hết sức nghiêm ngặt. Hãy điện cho biết gấp những biện pháp đã áp dụng và kết quả.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 11 tháng Bảy 1919

*In lần đầu, theo đúng bản đánh
máy do V. I. Lê-nin ký*

19

ĐIỆN GỬI ĐẠI HỘI CÔNG NHÂN KIM KHÍ TU-LA

Đoàn chủ tịch *đại hội công nhân kim khí
Tu-la*

(sao gửi Men-ni-tsan-xki)

Tôi nhiệt liệt chào mừng quyết định của đại hội công nhân kim khí Tu-la đã đề ra là phải tăng gấp bội mức sản xuất vũ khí, v.v.¹². Đề nghị các đồng chí cho tôi biết hàng tháng, qua bưu điện hoặc khi có dịp, mỗi quyết định của các đồng chí đã đạt được những kết quả cụ thể gì.

Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Bảy 1919

*Đăng lần đầu ngày 23
tháng Hai 1933, trên báo
"Sự thật", số 53*

Theo đúng bản thảo

20

*** ĐIỆN GỬ CỤC VẬN TẢI ĐƯỜNG THỦY
TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT**

Sao gửi Ủy ban lương thực vùng sông Vôn-ga

Theo tin tức hiện có thì ở vùng sông Ca-ma, Bê-lai-a đã chất vào sà-lan được 394 914 pút lúa mì, nhưng các sà-lan vẫn chưa khởi hành. Đồng thời có tin báo rằng một trong những tàu chở dầu bị mất, những tàu này được lệnh của chủ tịch Hội đồng quốc phòng khởi hành đi Ca-ma và Bê-lai-a. Tôi ra lệnh cho khởi hành ngay các sà-lan đã chất xong hàng và phải tìm cho được chiếc tàu chở dầu bị mất. Mọi sự chậm trễ trong việc chở lúa mì sẽ có nguy cơ làm phức tạp, làm hại sự nghiệp cách mạng. Hãy cố gắng hết sức và thường xuyên báo cho chúng tôi biết thật hoàn toàn chính xác¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*²⁾

Viết ngày 12 tháng Bảy 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

*Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

* Từ đây trở đi, chúng tôi dùng dấu này để chỉ những đầu đề lấy theo bản gốc.

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

2) Bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực A. Đ. Txi-u-ru-pa cũng ký dưới bức điện.

21

ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN

Gửi Xta-lin

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây

Tôi đã nhận được bức thư số 1.

Git-ti-xơ sẽ khởi hành ngày mai nếu hôm nay chưa đi. Xéc-gô và Xôn-lô-gúp đã lên đường. Xéc-gây Mết-vê-đép bị ốm. Xmin-ga đã ra lệnh cung cấp nhiều cán bộ hơn. Chúng tôi đang áp dụng những biện pháp đối với mặt trận miền Nam. Hôm nay Ca-mê-nép, Xmin-ga, Gu-xép, Xê-rê-bri-a-cốp sẽ khởi hành đến đây¹⁾.

Chúc mừng việc chiếm được Ê-ca-tê-rin-bua.

Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Bảy 1919

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

22

GỬ I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI

1

Gửi Ga-nê-txơ-ki: hãy thảo nội dung trả lời¹³⁾.

1) Văn bản của bức điện ngoài câu thứ nhất và câu cuối cùng, V. I. Lê-nin đã gạch ở ngoài lề và viết: "Bằng mặt mã".

2

Gửi Ga-nê-txơ-ki: nội dung như vậy không thích hợp. Cần phải thảo như thế này: chúng tôi đã hứa với đồng chí bao nhiêu triệu đấy trong thời hạn nào đấy. Chúng tôi đã gửi cho đồng chí bao nhiêu đấy vào lúc nào đấy và sẽ gửi thêm bao nhiêu đấy vào lúc nào đấy.

Hãy thảo ngay nội dung như vậy.

Viết ngày 16 tháng Bảy 1919

Đăng lần đầu ngày 22 tháng Tư 1926 trên báo "Tin tức", số 92

Theo đúng các bản thảo

23

ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI

*Gửi Ra-cốp-xki
Hội đồng bộ trưởng dân ủy, Ki-ép*

"Đã gửi đi Ki-ép và Khắc-cốp mỗi nơi ba trăm, ngày mai sẽ gửi cho Ê-ca-tê-ri-nô-xláp và Ô-đét-xa mỗi nơi một trăm. Trong tuần tới sẽ gửi tất cả là 500, sau đó sẽ gửi tiếp 350 một tuần¹⁾. *Cre-xtin-xki*".

Báo cho đồng chí biết thư trả lời này, tôi yêu cầu đồng chí trả lời cho biết đồng chí đã thỏa mãn chưa và nếu chưa thì đồng chí còn muốn cái gì.

Lê-nin.

Viết ngày 16 tháng Bảy 1919

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

1) Có ý nói đến việc gửi cho U-cra-i-na số tiền hàng triệu rúp.

24

ĐIỆN GỬI CHÍNH ỦY SỰ ĐOÀN 25

Trả lời bức điện của chính ủy lữ đoàn 3, ngày 16/VII Hội đồng quốc phòng đã ra quyết định cho phép trong trường hợp này tiến hành thu hoạch lúa mì một cách có tổ chức với điều kiện là phải tôn trọng lợi ích của nông dân địa phương và không được làm ảnh hưởng một tí nào đến các chiến dịch quân sự. Lúa mì thu được cần phải gửi cho quân đội mặt trận miền Tây. Báo cho biết việc thực hiện¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 16 tháng Bảy 1919

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản viết tay của L. A. Phô-ti-ê-va do V. I. Lê-nin bổ sung và ký

25

ĐIỆN GỬI M. M. LA-SÊ-VÍCH VÀ C. C. I-U-RÊ-NÉP

17. VII. 1919.

*Gửi La-sê-vích, I-u-rê-nép
Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Đông
Xim-biéc-xơ*

Tôi xin chúc mừng về những thắng lợi của các đồng chí¹⁴⁾.

Cần phải áp dụng những biện pháp đặc biệt: một là, để cho công nhân U-ran không lấy cấp vũ khí đi, nhằm tránh không cho phát triển ở họ một tác phong du kích

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

tai hại; hai là, để cho tác phong du kích của Xi-bi-ri không làm hư hỏng quân đội chúng ta.

Điện cho biết ý kiến của các đồng chí, đồng thời cũng nêu rõ xem *các đồng chí làm việc có hòa hợp với tư lệnh mới của mặt trận không* và cho biết tỉ mỉ hơn về công việc ở Ba-ski-ri-a¹⁵.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

26

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

17. VII. 1919.

Gửi Xta-lin

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây

Lên-tơ-man và Pê-téc-xôn ở Rê-gi-txa yêu cầu tôi đình chỉ việc đổi tên các trung đoàn Lát-vi-a cũ. Tôi gửi yêu cầu của họ cho đồng chí¹⁶.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

27

GỬI A. M. GOÓC-KI

18. VII. 1919.

A. M. thân mến!

Đồng chí hãy đến đây mà nghỉ ngơi: tôi thường đi về nông thôn hai ngày, tôi rất có thể thu xếp cho đồng chí ở đây một thời gian ngắn hoặc dài.

Đến nhé!

Điện cho biết *bao giờ* đồng chí đến, chúng tôi sẽ dành riêng cho đồng chí một buồng trên tàu để cho chuyển đi được thoải mái. Thật đấy, đồng chí cần phải thay đổi không khí một chút. Tôi chờ đồng chí trả lời!

Lê-nin của đồng chí

Gửi đến Pê-tơ-rô-grát

*Đăng lần đầu ngày 29 tháng Ba
1928 trên các báo "Sự thật",
số 75 và "Tin tức", số 75*

Theo đúng bản thảo

28

NGHỊ QUYẾT GHI TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA I. V. XTA-LIN

Gửi Lê-nin, Crem-li, Mát-xcơ-va

Tình hình ở mặt trận Min-xơ hiện nay chưa tốt lắm. Ở Đơ-vin-xơ cũng thế. Ở Lu-ben-tơ còn tồi hơn. Các đơn vị của chúng ta bị hao nhược. Một tháng sau thì mới có thể sử dụng các đội dự bị của họ. Kẻ thù không muốn chờ đợi. Pin-xút-xki ngồi ở đầu đó gần Mô-lô-đê-tơ-nô và đang khoe khoang trước về việc sắp chiếm Min-xơ. Kế hoạch của quân Ba-lan: chiếm cho đến sông Đni-ép-rơ rồi tung các đơn vị bạch vệ Nga vào trận, sau khi thành lập một chính phủ Nga nào đó như kiểu chính phủ Rốt-di-an-cô. Một nguồn đáng tin cậy cho biết rằng ở Vác-sa-va đang thành lập một quân đoàn Nga. Giờ đây chúng tôi có thể sửa chữa lại tình thế đó nếu đồng chí cho chúng tôi một sư đoàn thích hợp. Tôi sợ rằng đồng chí sẽ không làm điều đó bây giờ, còn muộn hơn, một tháng sau, thì ba sư đoàn cũng không đủ. Không thể trụ lại ở nơi mà hiện nay chúng tôi đang ở vì Min-xơ và Đơ-vin-xơ sẽ thất thủ một cách vô ích. Cho nên chúng tôi quyết định tấn công, sáp nhập và củng cố lại các đơn vị trong khi hành quân. Có thể nhờ đó mà có ích. Các đơn vị dân tộc phần nào làm rắc rối thêm công việc, nên thay thế các đơn vị này. Tư lệnh quân đoàn vô tích sự, chỉ có làm hỏng công việc. Thư của đồng chí trả lời bức thư của tôi,

tôi chưa kịp nhận được ở X-mô-len-xcơ. Tôi yêu cầu chuyển bản mật mã này cho X-cơ-li-an-xki đọc. Trong những ngày tới tôi sẽ có mặt ở X-mô-len-xcơ

Xta-lin

Mật

Gửi Xmin-ga:

Cần phải thảo luận kỹ càng ở Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa¹⁾.

18/VII. Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Bảy 1919

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

29

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

Mát-xcơ-va

18. VII. 1919

Gửi Xta-lin

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây

Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa sẽ thảo luận yêu cầu của đồng chí. X-cơ-li-an-xki nói rằng nếu còn lấy thêm được từ mặt trận miền Đông thì phải gửi cho mặt trận miền Nam. Ngày mai Xmin-ga và Tổng tư lệnh¹⁷⁾ sẽ từ mặt trận miền Nam đến²⁾.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

1) Xem điện trả lời của V. I. Lê-nin gửi cho I. V. Xta-lin ngày 18 tháng Bảy trong tập này, tài liệu tiếp sau.

2) V. I. Lê-nin gạch ngoài nội dung bức điện và viết bên lề: "Mật mã".

30

ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN MIỀN ĐÔNG

19. VII. 1919.

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Đông
Xim-biéc-xcơ

Tôi yêu cầu nhân danh tôi chúc mừng thắng lợi của quân đoàn 2 và 5. Cần phải thảo luận chi tiết với các cán bộ chính trị và thực hiện những biện pháp cụ thể để chống lại tác phong du kích. Báo cho biết kết quả.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

*Đăng lần đầu ngày 23
tháng Hai 1938 trên báo
"Sự thật", số 53*

Theo đúng bản thảo

31

DÒNG GHI VÀO BẢN THANH TOÁN CỦA BAN KINH TẾ THUỘC ỦY BAN ĐẶC BIỆT MÁT-XCƠ-VA

Bản thanh toán

của Ban kinh tế thuộc Ủy ban đặc biệt Mát-xcơ-va gửi Vla-đi-mia I-lích

Số lượng	Hàng đã bán và đã gửi cho đồng chí	Giá		Tổng số	
		rúp	cô-pếch	rúp	cô-pếch
1 đôi	giày ống				
1 —	bộ quần áo				
1 —	dây đeo quần				
1 —	thắt lưng				

Tổng cộng là một nghìn bốn trăm mười bảy rúp và 75 cô-pếch

Phụ trách Ban kinh tế

Gửi kèm theo đây 2 000 rúp (hai nghìn), tôi yêu cầu — và cương quyết đòi — sửa lại bản thanh toán này, rõ ràng bản thanh toán đó đã giảm đi.

19/VII. V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 19 tháng Bảy 1919

In lần đầu, theo đúng bản thảo

32

GỬI V. P. MI-LI-U-TIN VÀ P. I. PÔ-PỐP¹⁸

Gửi Mi-li-u-tin và Pô-pốp

Tính toán xem chúng ta cần khoảng bao nhiêu tỉ một tháng nếu

(1) tăng giá lúa mì lên gấp năm lần;
(gấp ba lần)

(2) không cố định giá sản phẩm công nghiệp bán cho nông dân, tăng giá đó thật nhiều, đến mức tối đa mà người nông dân có thể trả;

(3) bán lúa mì và sản phẩm công nghiệp cho công nhân và viên chức theo giá cũ;

(4) tính toán cho cả U-cra-i-na, U-ran, vùng Da-vôn-gie và một phần phía Tây Xi-bi-ri và vùng sông Đôn;

(5) phân vùng giá lúa mì;

(6) tính toán một cách giả định xem cần bao nhiêu tỉ nếu tăng tiền công và tiền lương 10%.

Viết ngày 22 tháng Bảy 1919

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

33

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA¹⁹

Hãy treo cờ 1) ban thư ký Hội đồng quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy,

2) Bộ dân ủy lương thực,

3) Bộ dân ủy bưu điện,

4) Bộ dân ủy quân sự

vì tội quan liêu giấy tờ và chậm trễ.

Viết ngày 22 tháng Bảy 1919

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

34

ĐIỆN GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ

25. VII. 1919.

Gửi Phrun-dê

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Đông

Những thất bại của chúng ta và sự kìm chân ở phía Nam Bu-du-lúc, ở U-ran-xcơ, ở Txa-rép tôi cho là hết sức đáng lo ngại. Tôi yêu cầu hết sức chú ý và báo cho tôi biết chính xác hơn. Việc khôi phục lại con đường đến U-ran-xcơ¹⁾ là hết sức cần thiết²⁾.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

In lần đầu năm 1941 trong
cuốn sách "M. V. Phrun-dê
tại các mặt trận trong thời
kỳ nội chiến. Tập các tài
liệu". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo

1) V. I. Lê-nin gạch ngoài lề những đoạn sau đây của bức điện: "Những thất bại của chúng ta... Tôi yêu cầu" và "Việc khôi phục lại con đường đến U-ran-xcơ", và viết bên lề: "Bằng mặt mã".

35

ĐIỆN GỬI N. V. CRU-LEN-CÔ

25. VII. 1919.

Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xa-ra-tốp
Gửi Cru-len-cô, đặc phái viên
của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga

Không được vi phạm các chỉ thị công tác đặc biệt vì những chỉ thị ấy đảm bảo cung cấp lúa mì cho quân đội, còn ngoài các chỉ thị công tác đặc biệt thì gửi tất cả đi Mát-xcơ-va theo địa chỉ Bộ dân ủy lương thực. Hãy báo cho biết chính xác ở đâu có lúa mì và số lượng lúa mì có bao nhiêu.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

36

NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU VÀ CHỈ THỊ GHI TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA P. I. VÔ-Ê-VÔ-ĐIN

... Mùa màng ở tỉnh Xa-ma-ra tốt chưa từng thấy trong suốt mấy chục năm. Việc thiếu nhân công cần thiết đang đe dọa làm thiệt hại đến một vụ mùa tốt nhất đang chờ ngày gặt của tỉnh Xa-ma-ra, một mình tỉnh này có thể nuôi sống nước Nga xô-viết đang bị đói. Cần phải gửi ngay đến vùng Pô-vôn-gie tất cả những nhân công rảnh, cần phải chuyển cho nông dân dầu chưng, hắc ín, nông cụ hiện có.

Chính ủy đoàn tàu "Cách mạng tháng Mười"

Vô-ê-vô-đin

1) Gửi Xvi-đéc-xki	} Cần phải cố gắng hết sức và trưa mai, ngày 26/7, gọi điện thoại báo cho tôi biết đã làm được những gì.
2) Gửi Glê-bốp	
3) Gửi Xê-rê-đa	

Viết ngày 25 tháng Bảy 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

37

ĐIỆN GỬI L. Đ. TÔ-RỐT-XKI¹⁾

28. VII. 1919.

Bằng mật mã

Gửi Tô-rốt-xki

Đến tận chỗ ở

Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương đã thảo luận bức điện của đồng chí số 277/x và hoàn toàn đồng ý với đồng chí về nguy hại của mọi sự dao động trong việc kiên quyết thi hành kế hoạch đã được thông qua²⁾. Bộ chính trị hoàn toàn công nhận uy tín về mặt chỉ đạo thực hiện của Tổng tư lệnh và yêu cầu đồng chí có sự giải thích tương ứng cho tất cả các cán bộ có trách nhiệm. Bộ chính trị đã chỉ định Xmin-ga, Xê-rê-bri-a-cốp, La-sê-vích làm ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng của mặt trận miền Nam để bổ sung thêm cho các ủy viên trước đây²⁾.

*In lần đầu không đầy đủ năm
1958 trong cuốn: N. Ph. Cu-dơ-
mín. "V. I. Lê-nin lãnh đạo công
cuộc phòng thủ đất nước xô-
viết (1918-1920)". Mát-xcơ-va*

*In lần đầu toàn văn, theo
đúng bản thảo*

1) Chuyển theo đường dây trực tiếp.

2) V. I. Lê-nin viết tiếp: "Được sự ủy nhiệm của Ban chấp hành trung ương, Xta-xô-va".

38

ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Gửi Tô-rốt-xki,
 chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng

Từng ở U-cra-i-na, tất nhiên đồng chí đã tìm hiểu rõ tình hình ở đây. Tôi yêu cầu đồng chí cho biết tình hình quân đội ở đây, khả năng quân đội chống lại Đê-ni-kin, cuối cùng, ở đây đã áp dụng những biện pháp hoàn toàn nghiêm túc chưa, quân đội có đủ sức bảo vệ mình được không, đã hướng dẫn một cách có hệ thống cho công nhân và nông dân về tổ chức bí mật trong các vùng bị Đê-ni-kin chiếm đóng chưa, đặc biệt là về tổ chức trong quân đội của hấn, cũng như về việc động viên người U-cra-i-na, những người cộng sản U-cra-i-na có hiểu được hết tất cả tính chất nghiêm trọng của tình hình hay không.

Ngày 29 tháng Bảy 1919.

Lê-nin

*In lần đầu, theo đúng bản
 sao đánh máy*

39

GỬI A. M. GOÓC-KI

31/VII. 1919.

A-léch-xây Mác-xi-mô-vích thân mến! Càng chăm chú đọc thư đồng chí, càng suy nghĩ về những kết luận của nó gắn liền với những điều mà đồng chí trình bày ở đây (và với những điều mà đồng chí kể cho tôi nghe trong những cuộc gặp gỡ giữa chúng ta), thì tôi càng đi đến chỗ tin chắc

rằng bức thư này, cũng như các kết luận và tất cả những ấn tượng của đồng chí, đều hoàn toàn là của một người đau ốm.

Pê-tơ-rô-grát là một trong những nơi bệnh hoạn nhất trong thời gian gần đây. Điều đó cũng dễ hiểu thôi, vì ở đây dân cư chịu khổ nhiều nhất, công nhân đã cống hiến những lực lượng ưu tú của mình nhiều hơn ở bất cứ nơi nào khác, nạn đói rất gay gắt, nguy cơ quân sự thật nghiêm trọng. Hiển nhiên là thần kinh của đồng chí không còn có thể chịu được nữa. Không có gì đáng ngạc nhiên cả. Nhưng đồng chí cứ khăng khăng giữ ý kiến của mình khi người ta nói với đồng chí nên thay đổi chỗ ở, bởi vì để cho thần kinh căng thẳng đến nỗi ốm đau, thì thật là hoàn toàn không hợp lý; không hợp lý ngay cả về phương diện lợi ích tầm thường nhất, chứ đừng nói gì đến những phương diện khác.

Cũng như những lời nói chuyện của đồng chí, bức thư của đồng chí chứa đựng nhiều ấn tượng bệnh hoạn khiến đồng chí đi đến những kết luận bệnh hoạn.

Đồng chí bắt đầu bằng bệnh kiết lỵ và bệnh dịch tả; rồi dùng một cái là một cơn tức giận bệnh hoạn: "bác ái, bình đẳng". Đồng chí vô tình viết như vậy, nhưng như thế rốt cục cũng gần như nói rằng chủ nghĩa cộng sản phải chịu trách nhiệm về sự nghèo nàn, sự khốn khổ và những bệnh tật của cái thành phố bị bao vây!!

Sau đó là những lời mỉa mai cay độc, mà tôi không hiểu được, chống thứ văn chương "rác rưởi" (thứ văn chương nào? sao lại gắn Ca-li-nin vào đây?). Và đi đến kết luận rằng hình như "số người ít ỏi còn sót lại gồm những công nhân có lý trí" nói rằng người ta đã "đem nộp" họ "cho anh mu-gích cầm tù".

Thật là chẳng đâu vào đâu cả. Phải chăng là Ca-li-nin đã bị buộc tội là đem nộp công nhân cho mu-gích? Qua bức thư có thể kết luận như vậy.

Nhưng đó chỉ có thể là sự tưởng tượng của những công nhân hoàn toàn khờ khạo, ngu xuẩn, không biết suy nghĩ mà nói toàn những lời huênh hoang rỗng tuếch có vẻ "thiên tả", hay đã bị loạn trí, kiệt sức, đói khát, ốm đau; hoặc là sự tưởng tượng của bọn "quý tộc còn sống sót", chúng biết cách xuyên tạc rất tài tình mọi việc, bám tuyết giổ vào bất cứ chuyện vặt vãnh nào để tuôn ra nổi tức giận điên cuồng của chúng vào Chính quyền xô-viết. Bọn sống sót này, đồng chí có nhắc đến ngay cả trong bức thư của đồng chí. Nổi tức giận của họ đã ảnh hưởng không lành mạnh đến đồng chí.

Đồng chí viết rằng đồng chí có gặp "những người thuộc nhiều giới rất khác nhau". Gặp là một việc, còn suốt đời ngày nào cũng tiếp xúc lại là một chuyện khác. Đồng chí đã thường phải tiếp xúc nhiều nhất là với bọn "sống sót" nói trên, đó là do nghề nghiệp của đồng chí, nó bắt buộc đồng chí phải "tiếp" hàng chục trí thức tư sản căm giận, và cũng là do các hoàn cảnh của cuộc sống hàng ngày.

Hình như bọn "sống sót" đó "nuôi dưỡng một cái gì tương tự như mối cảm tình đối với Chính quyền xô-viết", còn "đại đa số công nhân" thì cung cấp những kẻ trộm cắp, những "người cộng sản" chui vào đảng, v.v.! Và đồng chí đã đi đến cái "kết luận" là người ta không thể làm cách mạng với bọn trộm cắp được, người ta không thể làm cách mạng nếu không có những người trí thức.

Đó là một thứ tâm lý bệnh hoạn từ đầu đến cuối, bị tăng lên đến cực độ trong một môi trường gồm bọn trí thức tư sản căm giận.

Chúng ta đã tìm đủ mọi cách để lôi cuốn những người trí thức (không phải bạch vệ) vào cuộc đấu tranh chống bọn trộm cắp. Và hàng tháng nước Cộng hòa xô-viết đều thấy *tăng lên* cái tỷ lệ phần trăm những người trí thức tư sản đang giúp đỡ *thành thật* công nhân và nông dân và không

phải chỉ biết nói hần học và tuôn ra một thứ nọc độc oán thù. Người ta không thể "thấy" được điều đó ở Pê-tơ-rô-grát, vì Pê-tơ-rô-grát là một thành phố mà một số đặc biệt đông những tên tư sản (và những người "trí thức") đã mất địa vị (và cái đầu) của họ, nhưng đối với toàn nước Nga, thì đó lại là một sự thật không thể chối cãi được.

Ở Pê-tơ-rô-grát, hoặc từ Pê-tơ-rô-grát, người ta chỉ có thể tin chắc được điều đó nếu người ta rất am hiểu về *chính trị*, nếu có một kinh nghiệm chính trị cực kỳ phong phú. Đồng chí lại không ở vào trường hợp đó. Đồng chí không làm chính trị, cũng không quan sát *công tác* xây dựng chính trị, mà lại chuyên làm một nghề đặc biệt, nó làm cho đồng chí bị bao bọc xung quanh bởi những người trí thức tư sản căm giận, chúng không hiểu gì cả, không quen gì cả, không học được gì cả và *trong trường hợp tốt nhất*, — mà trong trường hợp hết sức tốt nhất, cũng hiếm — chúng hoang mang, tuyệt vọng, rên rĩ, nhai lại những thành kiến cũ kỹ, hoảng sợ và tự làm cho bản thân mình hoảng sợ.

Nếu *quan sát*, thì phải quan sát ở bên dưới, nơi mà người ta có thể *nhìn bao quát* công tác xây dựng theo kiểu mới cuộc sống, trong một khu công nhân ở tỉnh hoặc trong một làng, -- ở nơi đó không cần phải bao quát, về phương diện chính trị, tổng số những nhân tố cực kỳ phức tạp, ở nơi đó người ta chỉ có thể quan sát thôi. Đáng lẽ phải làm như thế, thì đồng chí lại đứng trên cái vị trí của một người chuyên nghề hiệu đính các bản dịch, v.v., trên cái vị trí làm cho đồng chí không quan sát được công cuộc xây dựng theo kiểu mới một cuộc sống mới và phung phí tất cả sức lực để lắng nghe những tiếng rên rĩ bệnh hoạn của đám trí thức bệnh hoạn, để quan sát "cố" đồ đang đứng trước một mối nguy quân sự khủng khiếp và một sự khốn cùng tàn khốc.

Đồng chí đã đứng trên một vị trí mà từ đây đồng chí *k h ô n g t h ể* quan sát trực tiếp cái mới trong đời sống của

công nhân và nông dân, tức là của $\frac{9}{10}$ dân cư nước Nga; từ đây đồng chí bắt buộc phải quan sát những mảnh vụn của đời sống của cố đô, nơi mà bộ phận tinh hoa trong công nhân đã ra mặt trận và về nông thôn và chỉ còn lại một số lớn không cân đối những người trí thức không có địa vị và không có việc làm, họ có ý "bao vây" đồng chí. Khuyến đồng chí nên đi khỏi thì đồng chí khẳng khái từ chối.

Rõ ràng là đồng chí đã đi đến chỗ tự làm cho mình thành bệnh hoạn: đồng chí viết rằng, đối với đồng chí, cuộc sống đã trở thành không những nặng nề, mà lại còn "rất ghê tởm"!!! Tất nhiên rồi! Trong thời buổi như thế này mà lại có ý định nằm lỳ ở một chỗ không lành mạnh nhất, để làm một người hiệu đính các bản dịch (thật là một công việc thích hợp nhất cho việc quan sát con người, cho người nghệ sĩ!). Ở đây, với tư cách là nghệ sĩ, đồng chí *không thể* quan sát và nghiên cứu được cái mới cả trong quân đội, lẫn trong nông thôn, cũng như trong các nhà máy. Đồng chí đã tự tước đi của mình cái khả năng làm những việc có thể thoả mãn một nghệ sĩ; một cán bộ chính trị có thể làm việc được ở Pê-tơ-rô-grát, nhưng đồng chí lại không phải là một cán bộ chính trị. Hôm nay, những tấm kính cửa vô cơ bị vỡ, ngày mai, những tiếng súng nổ và những tiếng gào thét vang ra từ một nhà tù, sau đó, những mẩu nhỏ trong các câu chuyện thốt ra từ cửa miệng của những phần tử mỗi mệp nhất không phải công nhân, còn ở lại Pê-tơ-rô-grát, sau nữa hàng triệu ấn tượng thu nhận từ những người trí thức, trí thức thủ đô không có thủ đô, và tiếp theo, hàng trăm lời than phiền của những kẻ bị xúc phạm, trong những lúc rối rã mà công việc hiệu đính của đồng chí còn dành lại cho đồng chí, thì đồng chí *không thể nào* thấy được công cuộc xây dựng đời sống (nó được thực hiện một cách đặc biệt, và ở Pê-tơ-rô-grát thì nó lại ít được thực hiện hơn ở bất cứ nơi nào khác), — thế thì làm thế nào mà lại không đi đến chỗ cho rằng cuộc đời rất đáng ghê tởm được.

Đất nước đang sục sôi đấu tranh chống giai cấp tư sản toàn thế giới, là giai cấp đang điên cuồng báo thù vì đã bị lật đổ. Đó là điều dĩ nhiên. Vì nước Cộng hòa xô-viết đầu tiên mà những đòn đầu tiên đã giáng *từ mọi phía*. Đó là điều dĩ nhiên. Ở đây, hoặc phải sống cuộc đời của người cán bộ chính trị tích cực, hoặc, nếu đồng chí không thích chính trị thì phải quan sát, với tư cách là nghệ sĩ, phương pháp mới được áp dụng để xây dựng cuộc sống ở những nơi không phải là trung tâm của sự tấn công điên cuồng vào thủ đô, của cuộc đấu tranh gay gắt chống lại những vụ âm mưu, của nổi tức giận điên cuồng của những người trí thức thủ đô, tức là ở nông thôn hoặc trong một công xưởng tỉnh (hoặc ở mặt trận). Ở đây, chỉ quan sát không thôi cũng dễ dàng phân biệt được sự tan rã của cái cũ và những mầm non của cái mới.

Cuộc sống làm cho đồng chí ghê tởm, "sự bất đồng" với chủ nghĩa cộng sản "thêm sâu sắc". Không thể nào hiểu được sự bất đồng là ở chỗ nào. Không thấy có dấu hiệu nào chứng tỏ có sự bất đồng trên lĩnh vực chính trị hoặc trong tư tưởng. Có những sự bất đồng *về tính khí* giữa những người làm chính trị hoặc bị thu hút vào cuộc đấu tranh ác liệt nhất, và tính khí của một con người tự nhốt mình một cách giả tạo trong một hoàn cảnh không cho phép mình quan sát cuộc sống mới, trong khi đó thì những ấn tượng do sự thổi rữa của một thủ đô tư sản đồ sộ gây ra lại chiếm ưu thế.

Tôi đã trình bày thành thật với đồng chí những ý nghĩ mà bức thư của đồng chí đã gợi ra cho tôi. Những cuộc nói chuyện của tôi (với đồng chí) đã từ lâu đưa tôi đến những ý nghĩ tương tự, nhưng bức thư của đồng chí đã cụ thể hóa, hoàn bị, hoàn chỉnh số ấn tượng mà tôi đã rút ra từ những cuộc nói chuyện giữa chúng ta. Tôi không muốn buộc đồng chí phải nghe theo những lời khuyên của tôi, nhưng tôi không thể không nói với đồng chí rằng: hãy thay

đổi hẳn môi trường sống, không khí, nhà ở, công việc, bằng không thì cuộc sống có thể làm cho đồng chí hoàn toàn ghê tởm.

Siết chặt tay đồng chí

Lê-nin của đồng chí

Gửi đến Pê-tơ-rô-grát

*Đăng lần đầu năm 1925 trên
tạp chí "Biên niên đỏ", số 1*

Theo đúng bản thảo

40

GỬI BÊ-LA CUN²²

Đồng chí Bê-la Cun thân mến! Xin đồng chí đừng quá lo lắng và đừng thất vọng. Những lời buộc tội của đồng chí hoặc những nghi ngờ của đồng chí đối với Tsi-tsê-rin và Ra-cốp-xki hoàn toàn không có một tí cơ sở nào. Tất cả chúng tôi làm việc hoàn toàn nhất trí. Chúng tôi biết tình hình nghiêm trọng và nguy hiểm của Hung-ga-ri và chúng tôi đang làm tất cả những gì có thể làm được. Nhưng viện trợ nhanh là một điều đôi khi thực tế không thể làm được. Các đồng chí hãy cố gắng đứng vững càng lâu càng tốt. Một tuần nào cũng quý. Hãy dự trữ mọi dự trữ ở Bu-đa-pét, hãy củng cố thành phố. Tôi hy vọng rằng đồng chí đang áp dụng những biện pháp mà tôi đã đề xuất với các đồng chí Ba-vi-e¹⁾. Gửi lời chào tốt đẹp nhất và siết chặt tay. Hãy cố hết sức giữ vững, thắng lợi sẽ thuộc về chúng ta.

Lê-nin của đồng chí

Viết cuối tháng Bảy 1919

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

1) Xem "Lời chào mừng Cộng hòa xô-viết Ba-vi-e" (Toàn tập tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.38, tr. 384-385).

41

ĐIỆN GỬI A. P. RÔ-HEN-HÔN-TXƠ¹⁾

Địa chỉ:

Rô-den-hôn-tơ

Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 7

tất cả bằng mật mã²⁾.

Đã áp dụng tất cả những biện pháp để giữ vững Pê-tơ-rô-grát với bất cứ giá nào chưa? Chúng tôi đang thúc đẩy việc hành quân của những lực lượng tiếp viện mà chúng tôi đã hứa đưa đến, nhưng phải có thời gian mới đến được. Các đồng chí hãy nỗ lực một cách phi thường lên.

Lê-nin

Viết ngày 1 tháng Tám 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản viết tay của
E. M. Xcơ-li-an-xki do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

1) Ở mặt sau bức điện V. I. Lê-nin viết: "Hãy gửi ngay lập tức cho thư ký bức điện này và cả bức điện gửi cho Xmin-ga".

2) Đoạn "Địa chỉ: Rô-den-hôn-tơ Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 7 tất cả bằng mật mã" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

42

ĐIỆN GỬI BÔ-GĐA-CHI-AN VÀ A. G. SLI-KHTE

*Gửi Bô-gđa-chi-an,
Ủy ban tính toán - phân phối quân sự trung ương
trực thuộc Hội đồng quốc phòng
công nông U-cra-i-na
Gửi Sli-khte, Bộ dân ủy lương thực, Ki-ép*

*Sao gửi Ra-cốp-xki,
Giác-cô, Bộ dân ủy giao thông,
Cxa-n-đrốp, đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng, Ki-ép*

Hãy áp dụng những biện pháp để gửi ngay, để giải phóng hàng, 250 toa vải ở Ki-ép thuộc Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na đi Bri-an-xơ hoặc Ô-ri-ôn tùy xem gửi đi đâu thuận lợi hơn thì gửi¹⁾, gửi cho Bộ dân ủy lương thực. Hãy báo tin khởi hành cho Mát-xơ-va, Ủy ban sơ tán, Hội đồng quốc phòng và Bộ dân ủy lương thực.

Ngày 2 tháng Tám 1919.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng
*Lê-nin*²⁾

*In lần đầu năm 1933 trong
cuốn sách: V. V. Phô-min "Lê-nin
và vận tải". Mát-xơ-va*

*Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

1) Những chữ "Bri-an-xơ hoặc Ô-ri-ôn tùy xem gửi đi đâu thuận lợi hơn thì gửi" trong bức điện do chính tay V. I. Lê-nin viết.

2) Chủ tịch Ủy ban sơ tán thuộc Hội đồng quốc phòng V. A. A-va-nê-xốp và các ủy viên của Ủy ban V. G. Grô-man và N. B. Ấy-xmôn-tơ cũng ký dưới bức điện.

43

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN²³

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Tôi đã nhận được thư và vô tuyến điện của đồng chí. Theo tôi, không đáng phải bận tâm về điều đó và vội vã trả lời. Tốt nhất, chúng ta hãy đợi và sẽ cười. Hôm nay chúng ta sẽ cho đăng trên báo chí *để cười*, kèm theo chỉ thị gửi các biên tập viên; hãy cười chế nhạo bằng mọi cách (hãy nói cạnh: có phải tin tức của họ từ Bu-đa-pét là như vậy không) và lại chửi bọn men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng là những kẻ đều cang. Khi tôi đến, chúng ta sẽ bàn nữa.

Lê-nin của đồng chí

*Viết ngày 3 hoặc ngày 4
tháng Tám 1919*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

44

CHỈ THỊ VIẾT TRÊN BỨC THƯ CỦA ỦY BAN VỀ CÁC VẤN ĐỀ XI-BI-RI

Gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Do không đủ sách báo tuyên truyền - cổ động hiện có cũng như do sách báo ấy không thích hợp lắm với Xi-bi-ri, Ủy ban về các vấn đề Xi-bi-ri đã thành lập một tiểu ban sách báo đặc biệt, tiểu ban này trong một thời gian ngắn nhất phải chuẩn bị để in một loạt sách nhỏ, truyền đơn và biểu ngữ có tính chất cổ động...

Đồng chí Vô-rốp-xki!

Tôi yêu cầu hãy giúp đỡ *bằng mọi cách*.

5/8.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 5 tháng Tám 1919

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

45
GỬ L. Đ. TÔ-RỐT-XKI

Sau khi thảo luận những vấn đề hết sức quan trọng²⁴ do đồng chí nêu lên, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương đề nghị, về những vấn đề này, thực hiện chỉ thị của Tổng tư lệnh gửi mặt trận miền Nam và quân đoàn 12, chỉ thị này sẽ được chuyển đến ngay.

Về phía mình, Bộ chính trị kiên trì chủ trương giữ Ô-đét-xa cho đến cùng¹⁾.

Thay mặt Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương
*Lê-nin*²⁾

Viết ngày 7 tháng Tám 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

46
ĐIỆN GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

7. VIII. 1919

Gửi Di-nô-vi-ép
Xmôn-nưi
Pê-tơ-rô-grát

Hoàn toàn đã rõ là chỉ có Pê-tơ-rô-grát mới có thể cung cấp công nhân cho các nhà máy làm đạn. Dù thế nào cũng phải bắt các nhà máy Xê-xơ-rô-rét-xơ và nhà máy làm ống

1) Xem thêm tập này, tài liệu 50.

2) Tiếp đó là chữ ký của L. B. Ca-mê-nép do V. I. Lê-nin viết.

giao ngay tất cả số lượng công nhân yêu cầu. Giấy tờ lễ mễ là điều không dung thứ được, là một tội lỗi, vì thiếu đạn, chúng ta sẽ chết. Hãy cố gắng hết sức và theo dõi việc thực hiện.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

47
GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Đồng chí đã giết tôi! Hoặc là *I-ô-nốp* của đồng chí.

Trong cuốn sách người ta đã bỏ lời tựa hoặc lời bạt của tôi²⁵. Tôi đã gửi lời bạt đó *ch o đ o n g c h í*. Hãy cho tiến hành điều tra thật nghiêm khắc. Dứt khoát phải tìm ngay lời bạt đó. Và hãy nói cho cái người cần phải nói biết rằng vì việc này tôi sẽ không gửi gì cho Pê-tơ-rô-grát nữa.

7/8. *Lê-nin*

*Viết ngày 7 tháng Tám 1919
Gửi đi Pê-tơ-rô-grát*

*In lần đầu không đầy đủ
năm 1932 trong V. I. Lê-nin
Toàn tập, xuất bản lần thứ
2 - 3, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

*In toàn văn năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

48

**GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

8/VIII.

Gửi Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương

Giờ đây tôi còn nhận được báo cáo từ một nguồn *đáng tin cậy* cho biết rằng các ủy viên của các ban lãnh đạo *đang bị đối* (thí dụ Mác-cốp ở Bộ dân ủy giao thông v.v.). Tôi kiên quyết đề nghị Ban chấp hành trung ương 1) chỉ thị cho Ban chấp hành trung ương các Xô-viết cấp cho tất cả các ủy viên của các ban lãnh đạo (và những người *tương đương* với cương vị đó) tiền trợ cấp một lần, mỗi người 5 000 rúp;

2) chuyển tất cả họ sang thường xuyên hưởng *mức tối đa* của một chuyên gia.

Thật vậy, nếu không thì sẽ không tốt đâu: bản thân họ và gia đình họ đang bị đối!!

Cần phải nuôi 100-200 người.

Viết ngày 8 tháng Tám 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

49

ĐIỆN GỬI Ê-VÊ-TXƠ-KI

Gửi Ê-vê-txơ-ki,

chủ nhiệm hậu cần mặt trận miền Nam

Trong suốt tháng Bảy đã gửi cho đồng chí một số lượng đáng kể quân phục và giày dép.

Mặc dù như vậy, ở trong tất cả các quân đoàn của mặt trận miền Nam một số đơn vị vẫn không có giày và không có quần áo mặc.

Tôi đề nghị áp dụng các biện pháp cương quyết nhất để phân phối ngay những thứ đã nhận được giữa các đơn vị đang thiếu, nếu không, cá nhân đồng chí sẽ phải chịu trách nhiệm nghiêm khắc nhất¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 8 tháng Tám 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin ký*

50

ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI²⁾

Bằng mật mã

G Ử I T Ơ - R Ố T - X K I

Sao gửi Ra-cốp-xki

Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương yêu cầu thông báo cho tất cả các cán bộ có trách nhiệm biết chỉ thị của Ban chấp hành trung ương: mang hết khả năng ra để phòng thủ, bảo vệ đến giọt máu cuối cùng Õ-đét-xa và Ki-ép, mối liên lạc giữa hai thành phố ấy với nhau và mối liên lạc giữa hai thành phố ấy với chúng tôi. Đây là vấn đề về vận mệnh

1) Ở phần trên bức điện, V. I. Lê-nin viết: "đồng chí Xcơ-li-an-xki! Hãy gửi bằng mật mã hay công khai tùy xem cách nào tiện hơn, 8/VIII. *Lê-nin*".

2) Chuyển theo đường dây trực tiếp.

của toàn bộ cuộc cách mạng. Nên nhớ rằng sự viện trợ của chúng tôi không còn xa nữa đâu.

Thay mặt Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương
Lê-nin¹⁾

Viết ngày 9 tháng Tám 1919

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

51

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI

Đồng chí Xco-li-an-xki! Tôi bị ốm, không dậy được.

Do đó, *hãy phái người đến trả lời.*

Việc trì hoãn cuộc tấn công ở hướng Vô-rô-ne-giơ (từ ngày 1 tháng Tám đến ngày 10!!!) thật là quái lạ. Những thắng lợi của Đê-ni-kin rất to lớn.

Có cái gì xảy ra? Xô-côn-ni-cốp đã nói rằng ở đây (ở Vô-rô-ne-giơ) lực lượng của chúng ta nhiều gấp 4 lần.

Thế thì có cái gì xảy ra? Làm sao ta lại có thể để lỡ mất cơ hội như thế?

Nói với Tổng tư lệnh rằng *không thể như thế được.* Cần phải chú ý một cách *ngghiêm chỉnh* vào điều đó.

Phải chăng là cần gửi cho Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền nam bức điện sau đây (sao gửi cho Xmin-ga):

Bằng mặt mã.

Tuyệt đối không thể dung thứ được việc trì hoãn cuộc tấn công, vì sự chậm trễ đó sẽ làm cho Đê-ni-kin chiếm được

1) Tiếp theo là chữ ký của L. B. Ca-mê-nép và E. Đ. Xta-xô-va do chính tay V. I. Lê-nin viết.

toàn bộ U-cra-i-na, sẽ làm cho chúng ta thất bại. Các đồng chí phải chịu trách nhiệm về từng ngày và thậm chí từng giờ chậm trễ ấy. Cho biết ngay những lý do của các đồng chí, và ngày giờ mà cuối cùng các đồng chí sẽ mở cuộc tấn công quyết định.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Tám 1919

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

52

ĐIÊN GỬI I. T. XMIN-GA, M. M. LA-SÊ-VÍCH,
G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP

*Gửi Xmin-ga, La-sê-vích, Xô-côn-ni-cốp
ở Cô-dơ-lốp*

Báo cáo cho biết ngay việc phiên chế lại và tập trung có được tiến hành thật kiên quyết không, có áp dụng tất cả những biện pháp cần thiết để thúc đẩy công việc không. Chiến dịch có diễn ra đúng thời hạn hay sẽ chậm? Bao giờ bắt đầu? Vì tình hình U-cra-i-na, tôi hết sức lo lắng. Tôi đợi La-sê-vích trả lời những câu hỏi đã được đặt ra ở Mát-xcơ-va.

0 giờ 30 phút. 13/VIII.

Lê-nin

Viết ngày 13 tháng Tám 1919

In lần đầu không đầy đủ năm 1942
trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản sao
đánh máy

In toàn văn năm 1956 trong cuốn
sách: V. I. Lê-nin. "Thư tín quân
sự. 1917 - 1920". Mát-xcơ-va

53

GỬI E. Đ. XTA-XÔ-VA²⁶

Chị Ê-lê-na Đmi-tơ-ri-ép-na là một cán bộ đảng lão thành. Một con người rất quý. Hãy cho biết, theo đồng chí nên bố trí công tác ở đâu.

13/VIII. Lê-nin

Viết ngày 13 tháng Tám 1919

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

54

GỬI M. C. VLA-ĐI-MI-RỐP

14/VIII. 1919.

Đồng chí Vla-đi-mi-rốp thân mến! Việc để đồng chí thôi giữ chức ủy viên trong Hội đồng quân sự - cách mạng tuyệt đối không có nghĩa là có gì — dù chỉ một chút xíu thôi — không hài lòng về đồng chí. Không hề có tí gì như vậy. Ban chấp hành trung ương *buộc phải* làm như thế để *nói chung* bắt đầu cải tổ Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam. Tôi tin rằng trong công tác của đồng chí, về phương diện liên hệ hết sức chặt chẽ với Hội đồng quân sự - cách mạng, sẽ *kh ó n g c ó g ì* thay đổi. Hãy viết cho tôi biết về việc nhận được thư này và cho tôi biết những quan hệ mới đã thu xếp như thế nào. Trong công tác của đồng chí đã gặp trường hợp khó khăn nào chưa, và nếu có thì đó là những trường hợp nào.

Gửi lời chào! Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

55

ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA

Gửi Xmin-ga
và đến tận chỗ Ủy ban cách mạng Vôn-xơ đóng

Tôi đã gửi thư cho đồng chí và sau đó đã nhận được thư của đồng chí đề ngày 16²⁷.

Tơ-rốt-xki đang ở đây và hình như sẽ còn ở gần một tuần. Tôi hy vọng sẽ thu xếp được công việc êm thấm với đồng chí ấy. Có lẽ tốt hơn nếu đồng chí đến đây và bàn chuyện. Đừng nóng, đừng quá hăng đòi hỏi. Nếu như đồng chí không đến, hãy báo cho biết tin thường xuyên hơn.

Lê-nin

Viết vào tháng Tám, sớm
nhất là ngày 16, 1919

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

56

ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH VÔ-RÔ-NE-GIƠ

20. VIII. 1919.

Gửi Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Vô-rô-ne-giơ

Tôi yêu cầu gửi tất cả những tạp chí men-sê-vích xuất bản năm ngoài ở Vô-rô-ne-giơ.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

57

**ĐIỆN GỬ CÁC HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
CÁC QUÂN ĐOÀN 10 VÀ 4**

20. VIII. 1919.

Hai địa chỉ: Hội đồng quân sự - cách mạng
quân đoàn 10
Hội đồng quân sự - cách mạng
quân đoàn 4

Sao gửi Ban chấp hành Xô-viết công xã Đức
Mác-stát, trước đây là Ê-ca-tê-ri-nên-stát

Việc nông dân thu hoạch lúa mì là hết sức quan trọng đối với nước Cộng hòa. Hãy ra lệnh nghiêm ngặt nhất bảo vệ nông dân bằng mọi cách trong khi thu hoạch lúa mì và xử bắn không thương tiếc những binh lính nào phạm tội ăn cướp, cưỡng bức và thu những khoản phụ thu lạm bổ phi pháp. Hãy báo cho biết việc thực hiện.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

58

*** GỬI TIỂU BAN NÔNG NGHIỆP
THUỘC BAN LƯƠNG THỰC
CỦA XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU MÁT-XCƠ-VA**

Ngày 23 tháng Tám 1919.

Sau khi nhận được các mẫu hoa quả của các nông trường quốc doanh do các đồng chí gửi tới kèm theo bản báo cáo số 4936 (ngày 22/8. 1919), tôi hết sức yêu cầu từ nay về

sau không làm như vậy, không gửi hoa quả, v.v. mà báo cho tôi biết những số liệu, cho biết nói chung hoa quả các nông trường quốc doanh được phân phối như thế nào v.v., có phân phối cho các bệnh viện, an dưỡng đường và cho trẻ em không, phân phối đi đâu, bao nhiêu. Các đồng chí có bao nhiêu nông trường quốc doanh, thành phần ban quản trị ở đấy, bao nhiêu nông trường gửi báo cáo, đã gửi bao nhiêu và trong thời hạn như thế nào v.v..

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

59

ĐIỆN GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

26. VIII. 1919.

Gửi Di-nô-vi-ép

Xmôn-nui

Pê-tơ-rô-grát

Yêu cầu thu thập gấp toàn bộ tài liệu về những ngày thứ bảy cộng sản và gửi cho tôi.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

60

ĐIỆN GỬI N. Ô-XIN-XKI

26. VIII. 1919

Gửi Ô-xin-xki

Ban chấp hành Xô-viết Tu-la

Sao gửi chính ủy các nhà máy sản xuất vũ khí và đạn dược

Không được tiến hành bất kỳ một cuộc động viên bắt buộc nào để đi làm bất kỳ công việc gì đối với công nhân các nhà máy sản xuất vũ khí và đạn dược, vì vũ khí và đạn dược là quan trọng hơn hết. Hãy báo cho biết việc thực hiện.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

61

**ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH ỦY BAN ĐẶC BIỆT
TỈNH PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT**

26. VIII. 1919.

Gửi chủ tịch Ủy ban đặc biệt tỉnh Pê-tơ-rô-grát

Báo cho tôi biết tình hình vụ Cuộc-đi-nốp-xki bị bắt tại nhà ở của Ca-ra-tê-ép, nơi mà các đồng chí đã tìm được một bộ sưu tập vũ khí cổ, nghe nói anh ta không biết gì về điều đó²⁸.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

62

THƯ GỬI THƯ KÝ²⁹

Ngày mai gửi thư báo cho Viện *khoa học - thực phẩm* biết rằng sau 3 tháng họ phải báo cáo những con số *chính xác* và *đầy đủ* về thành công *t h ị c t ế* của việc chế biến đường từ mật cưa.

*Viết ngày 26 hoặc 27 tháng
Tám 1919*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

63

ĐIỆN GỬI ỦY BAN ĐẶC BIỆT TỈNH XIM-BIẾC-XCƠ

28. VIII. 1919.

Ủy ban đặc biệt tỉnh Xim-biéc-xcơ

Không đuổi ông già I-van I-a-cô-vlê-vích I-a-cô-vlêp và vợ ông ta ra khỏi phòng ở. Báo cho biết việc thực hiện.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

64

ĐIỆN GỬI M. M. LA-SÊ-VÍCH

Gửi La-sê-vích

Tôi hết sức lo ngại về những thắng lợi của Ma-môn-tốp³⁰. Bằng việc phá hoại đường sá và các kho tàng, hẳn ta có

thể làm hại cho chúng ta một cách khủng khiếp. Đã áp dụng tất cả các biện pháp chưa? Có đủ cương quyết và nhanh chóng không? Bảo cho tôi biết thường xuyên hơn.

Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Tám 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

65

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI³¹

30. VIII.

Đồng chí Xco-li-an-xki! Hôm nay Mác-cốp nói với tôi rằng từ nay, mỗi ngày sẽ có 7 chuyến tàu của sư đoàn 21 đến, rằng toàn bộ sư đoàn 21 sẽ đến sau khoảng 4 ngày (tin tức về đơn vị này bị chậm là do bão làm hỏng điện báo mất 2 ngày), sau đó mỗi tuần sẽ có một sư đoàn. Mác-cốp đang làm tất cả mọi việc để đẩy nhanh công việc.

Có cần phải sử dụng toàn bộ sư đoàn 21 hay một phần của nó (phần lớn) để dứt khoát *tiêu diệt sạch sành sanh* "lũ con đở đầu của La-sê-vích"? Hãy suy nghĩ kỹ điều này. Việc bắt được "đứa con đở đầu của Xô-côn-ni-cốp" và tiêu diệt hoàn toàn "lũ con đở đầu của La-sê-vích" có một ý nghĩa to lớn, *c ự c k ỳ t o l ớ n*.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 30 tháng Tám 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

66

ĐIỆN VÔ TUYẾN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TA-SKEN

Ban chấp hành Xô-viết Ta-sken

Sao gửi toàn thể cán bộ, công nhân viên đường sắt

Do sắp hợp nhất nước Nga xô-viết và Tuốc-ke-xtan xô-viết nên cần phải lập tức dốc hết sức sửa chữa các đầu máy và đoàn tàu xe lửa. Để làm việc này, Hội đồng quốc phòng đề nghị động viên toàn bộ lực lượng của các đoàn đầu máy toa xe và các xưởng thợ. Cần phải sử dụng thắng lợi của cách mạng và của Hồng quân để nâng cao đời sống kinh tế của Tuốc-ke-xtan và nước Nga. Gửi lời chào Tuốc-ke-xtan đở³².

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 30 tháng Tám 1919

*Đăng ngày 2 tháng Chín 1919
trên báo "Tin tức của Ban chấp
hành trung ương các Xô-viết
nước Cộng hòa Tuốc-ke-xtan
thuộc Liên bang Nga xô-viết
và Xô-viết đại biểu công nhân,
binh sĩ và nông dân Ta-sken",
số 188*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

67

NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ VÀ THƯ GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI

M ậ t . S a o 2 b ả n và gửi một bản cho đồng chí *X c o - l i - a n - x k i* kèm theo thư ngắn sau đây:

Đồng chí Xco-li-an-xki! Từ đó thấy rõ rằng người ta đổ lỗi cho người không có tội. Hình như *không có một* đơn vị

nào có khả năng chiến đấu chống Ma-môn-tốt: đó là một điều nhục nhã thực sự và một sự lơ là hoàn toàn của Hội đồng quân sự - cách mạng, hoặc giả nó *chỉ n g o ì n g á p t h o ì*.

Cần phải áp dụng những biện pháp kiên quyết hơn!

Lê-nin

Gửi Xơ-li-an-xki. Bản thân đồng chí phải theo dõi, sao cho mọi việc giữ được *b í mậ t*¹⁾.

T á i b ú t: công nhân đường sắt bảo rằng những đơn vị của chúng ta điều đi chống lại Ma-môn-tốt *đã sợ không dám bước xuống khỏi các toa xe lửa*.

Điều đi những đơn vị như thế là Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa *tự làm nhục mình*.

Viết cuối tháng Tám 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

68

CHỈ THỊ GỬI X. M. KI-RỐP³³

Phải bảo vệ A-xơ-ra-khan đến cùng.

Viết vào tháng Tám 1919

*In lần đầu năm 1940 trong cuốn
sách "Xéc-gây Mi-rô-nô-vích Ki-rốp.
1886 - 1934. Sơ lược tiểu sử"*

Theo đúng bản in trong sách

1) Đoạn "Gửi Xơ-li-an-xki. Bản thân đồng chí phải theo dõi, sao cho mọi việc giữ được *b í mậ t*" trong bản thảo có lẽ do Xơ-li-an-xki xóa đi.

69

GỬI E. M. XƠ-LI-AN-XKI VÀ I. T. XMIN-GA

Đồng chí Xơ-li-an-xki và đồng chí Xmin-ga!

Tôi biết *cạn kê* một đồng chí, một con người **hoàn toàn đặc biệt** trung thành, *dũng cảm* và có nghị lực (nhất là về các vụ nổ và các cuộc đột nhập gan dạ)¹⁾.

Tôi đề nghị:

(1) tạo điều kiện cho đồng chí ấy có thể học được công việc chỉ huy (áp dụng mọi biện pháp để thúc đẩy, đặc biệt là thuyết trình các bài giảng và v.v.),

có thể làm được những gì?

(2) giao cho đồng chí ấy tổ chức một đội đặc biệt để gây ra những vụ nổ etc. ở *hậu phương* kẻ thù.

Viết vào mùa hè 1919

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

70

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi Xta-lin

Bộ tham mưu mặt trận miền Tây

Bộ chính trị yêu cầu giải thích những lý do đưa đến quyết định của đồng chí đối với Mác-khlép-xki. Chúng tôi lấy làm lạ là cá nhân đồng chí huỷ bỏ quyết định của Ban chấp hành trung ương, vậy mà không báo gì cho chúng tôi biết cả³⁴.

Thay mặt Bộ chính trị *Lê-nin*

Ngày 1 tháng Chín 1919.

In lần đầu, theo đúng bản mặt mã

1) Nói về Ca-mô (X. A. Te-Pê-tơ-rô-xi-an).

71

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI³⁵

Không thể trưng dụng ngay, và hơn nữa, đó không phải là dự thảo sắc lệnh.

Tôi đề nghị: giao cho 2 - 3 bộ trưởng dân ủy hoặc thỏa thuận về các biện pháp hoặc trình bản dự thảo sắc lệnh lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Viết vào tháng Chín, sớm nhất là ngày 1, 1919

Đăng lần đầu ngày 22 tháng Tư 1926 trên báo "Tin tức", số 92

Theo đúng bản thảo

72

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN³⁶

Đồng chí Tsi-tsê-rin! Viết cho tôi vài chữ: cái đó là cái gì? Có liên quan với cái gì? Chính phủ "đã từ chối" ở đâu, bao giờ?

Đồng chí nghĩ nên trả lời thế nào?

Còn về *C ô n - t a - n ô*: người ta đã thử xác định xem ai điều khiển trạm ở đó chưa? Có nên ra câu hỏi gợi ý cho họ không?

Lê-nin

Viết vào tháng Chín, sớm nhất là ngày 2, 1919

In lần đầu, theo đúng bản thảo

73

GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI

4. IX. 1919.

(Khi máy bay bay thấp *kỵ binh* sẽ bắt lượ trong việc chống lại máy bay.)

Đồng chí Xcơ-li-an-xki! Liệu đồng chí có thể giao cho *nhà bác học* quân sự X, Y, Z... trả lời (nhanh): máy bay có chống được *kỵ binh* không? *C á c t h í d ụ*. Trường hợp bay *t h ậ t t h ấ p*. *C á c t h í d ụ*. Để ra chỉ thị trên cơ sở "khoa học" (tôi đã có lần được đọc về điều đó, nhưng một nhà ? "thực tiễn", *I. M. Xmiéc-nốp*, thì lại cười và bảo đó là điều nhảm nhí).

Lê-nin

Đăng lần đầu ngày 23 tháng Hai 1927 trên các báo "Sự thật", số 44 và "Tin tức", số 44

Theo đúng bản thảo

74

ĐIỆN GỬI ỦY BAN CÁCH MẠNG BA-SKI-RI-A

Gửi Ủy ban cách mạng Ba-ski-ri-a

U - p h a

Sao gửi đồng chí *Va-li-đốp*

Bây giờ đây, khi những thắng lợi quyết định của Hồng quân ở miền Đông đã đảm bảo cho nhân dân Ba-ski-ri-a được tự do phát triển, thì quyết định của Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa về việc chuyển một số đơn vị Ba-ski-ri-a đến Pê-tơ-rô-grát, có một ý nghĩa chính trị đặc biệt. Những con dã thú đế quốc chủ nghĩa sẽ thấy rằng các dân tộc phương Đông đang thức tỉnh đã vùng lên bảo

vệ các trung tâm của cuộc cách mạng vô sản. Đồng thời, sự tiếp xúc chặt chẽ giữa những người Ba-ski-ri-a cầm súng với công nhân Pê-tơ-rô-grát sẽ đảm bảo một sự liên hệ chặt chẽ và một sự tôn trọng lẫn nhau theo tinh thần của chủ nghĩa cộng sản. Tôi tin tưởng sâu sắc rằng Ủy ban cách mạng nước Cộng hòa Ba-ski-ri-a và tất cả các đồng chí Ba-ski-ri-a tiên phong sẽ cố gắng cao độ để làm cho sự di chuyển các đơn vị Ba-ski-ri-a được thực hiện trong những thời hạn ngắn nhất và đồng thời gây trở ngại ít nhất cho đường sắt. Nhờ các đồng chí chuyển lời chào anh em của tôi đến các binh sĩ Ba-ski-ri-a trong Hồng quân.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Chín 1919

In lần đầu năm 1932 trong cuốn "Nội chiến ở Ba-ski-ri-a. Hồi ký của những người tham dự". U-pha

Theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin ký

75

**ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI,
L. P. XÊ-RÊ-BRI-A-CỐP, M. M. LA-SÊ-VÍCH³⁷**

*Gửi Tô-rốt-xki
Xê-rê-bri-a-cốp
La-sê-vích*

Sau khi thảo luận bức điện của Tô-rốt-xki, Xê-rê-bri-a-cốp và La-sê-vích, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương

đã thông qua điện trả lời của Tổng tư lệnh và hết sức ngạc nhiên về ý định xét lại kế hoạch chiến lược cơ bản đã được quyết định.

Được sự ủy nhiệm của Bộ chính trị
Ban chấp hành trung ương

Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Chín 1919
Gửi đi Ô-ri-ôn

Theo đúng bản thảo

76

*** GỬI TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN
CỦA CÁC BAN LÃNH ĐẠO
VÀ TẤT CẢ CÁC BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY**

Xin gửi kèm theo đây cuốn "Hãy thực hiện những sắc lệnh của nước Cộng hòa xô-viết", và xin lưu ý đến một sắc luật được đăng lại trong đó, sắc luật do Đại hội VI các Xô-viết toàn Nga ban hành³⁸.

Tôi nhắc lại là tuyệt đối phải thực hiện nghiêm chỉnh sắc luật đó.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

6/IX. 1919.

In lần đầu năm 1928 trong
Văn tập Lê-nin, t. VIII

Theo đúng bản thảo

77

*** ĐIỆN GỬ CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỔNG VA-XI-LI-ÉP HUYỆN TI-KHVIN³⁹**

Tôi ra lệnh ngừng trục xuất các đại biểu và công nhân của hội Xơ-rô-mát và hội Ma-ri-in-xơ, nếu không tôi sẽ cho bắt giam ngay lập tức toàn thể ban chấp hành xô-viết. Hãy ra lệnh không được làm điều gì cản trở các hội đó trong việc khai thác củi. Ủy ban điều tra vụ này sắp rời Mát-xcơ-va lên đường.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Chín 1919

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký

78

**NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU TRÊN BẢN BÁO CÁO
CỦA C. PH. MÁC-TI-NÔ-VÍCH VÀ THƯ GỬI
L. Đ. TƠ-RỐT-XKI, PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI
VÀ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

NB

... Hội đồng quân sự - cách mạng đã không chú ý đầy đủ đến báo cáo của trình sát, và tư lệnh mặt trận miền Nam đã tuyên bố rằng đó chỉ là những điều nhỏ nhặt, thậm chí nếu bọn Cô-dắc có đột nhập được thì chúng cũng sẽ bị rơi vào túi.

... Tất cả những điều đó đã dẫn đến chỗ là gần 290 toa tài sản của kho vật dụng đã nằm lại Cô-dơ-lốp và bị bọn Cô-dắc và dân chúng cướp phá.

Do đó tôi cho rằng cần phải kiên trì việc điều tra chi tiết và tỉ mỉ quá trình rút của các cơ quan thuộc Bộ tham mưu mặt trận miền

Nam, đặc biệt là kho vật dụng hậu cần, giao việc điều tra cho một tiểu ban gồm có các đại diện Tòa án cách mạng của nước Cộng hòa, Hội đồng quốc phòng và Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước.

Gửi đồng chí Tơ-rốt-xki
đồng chí Đgiéc-gin-xki
và Ban chấp hành trung ương

Theo tôi, cần phải thông qua Ủy ban đặc biệt toàn Nga mà tổ chức việc điều tra⁴⁰.

12/IX. Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Chín 1919

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

79

GỬI I. V. XTA-LIN VÀ M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI⁴¹

Đồng chí Xta-lin và đồng chí Vla-đi-mia-xki! Cần phải chỉ định một ban thanh tra *thật hết sức nghiêm khắc, k h ô n g p h ả i n g ườ i đ i a p h ươ n g*, không thể bị "ảnh hưởng" ở Pê-tơ-rô-grát, của đảng, làm việc nhanh chóng, có sự tham gia của công nhân.

12/IX. Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Chín 1919

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

80

GỬI A. M. GOÓC-KI

15/IX.

A-lếch-xây Mác-xi-mô-vích thân mến! Tôi đã tiếp Tôn-cốp, nhưng ngay trước khi tiếp Tôn-cốp và trước khi nhận được thư của đồng chí thì ở Ban chấp hành trung ương chúng

tôi đã quyết định cử Ca-mê-nép và Bu-kha-rin kiểm tra việc bắt các nhà trí thức tư sản kiểu na ná như dân chủ - lập hiến và thả những ai có thể thả được⁴². Bởi vì chúng tôi thấy rõ là cả ở đây cũng có những sự sai sót.

Và cũng rõ ràng rằng nói chung biện pháp bắt những người dân chủ - lập hiến (và na ná như dân chủ - lập hiến) là cần thiết và đúng.

Khi đọc ý kiến thẳng thắn của đồng chí về vấn đề này, tôi nhớ lại một câu nói của đồng chí trong các buổi nói chuyện của chúng ta (ở Luân-đôn, ở Ca-pri và sau đó) mà tôi đặc biệt nhớ mãi.

"Chúng tôi, những nghệ sĩ, là những người mất trí không thể chịu trách nhiệm về bản thân".

Chính như vậy! Đồng chí đã nói những lời hết sức bức tức về vấn đề gì? Về vấn đề một vài chục (hoặc thậm chí dù là một vài trăm) các ngài dân chủ - lập hiến và na ná như dân chủ - lập hiến phải ngồi trong tù một vài ngày để ngừa trước những âm mưu loại như đem nộp Cra-xnai-a Goóc-ca⁴³, những âm mưu đe dọa huỷ diệt sinh mệnh hàng chục nghìn công nhân và nông dân.

Một tai họa ghê gớm làm sao! Một sự bất công biết chừng nào! Một vài ngày hoặc thậm chí dù là một vài tuần bỏ tù các nhà trí thức để ngừa trước một sự tàn sát hàng chục nghìn công nhân và nông dân!

"Những nghệ sĩ là những người mất trí không thể chịu trách nhiệm về bản thân".

Lẫn lộn "những lực lượng trí thức" của nhân dân với "những lực lượng" của các nhà trí thức tư sản là không đúng. Tôi lấy Cô-rô-len-cô làm điển hình của họ: mới đây tôi đã đọc tác phẩm "Chiến tranh, tổ quốc và nhân loại" của Cô-rô-len-cô viết hồi tháng Tám 1917. Cô-rô-len-cô là người tốt nhất trong số "những người na ná như dân chủ - lập hiến", gần như là một tên men-sê-vích. Nhưng là một sự bào chữa cho chiến tranh đế quốc chủ nghĩa bằng những

câu nói đường mật, đê tiện, hèn hạ và xấu xa làm sao! Một kẻ tiểu thị dân đáng thương bị những thành kiến tư sản giam hãm! Đối với những ngài đó, 10 000 000 người bị giết trong cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa là một công việc đáng được ủng hộ (*bằng việc làm*, kèm theo những câu đường mật "chống" chiến tranh), còn hàng trăm nghìn người bị chết trong cuộc nội chiến *chính nghĩa* chống bọn địa chủ và tư bản thì lại gây nên những tiếng than, những tiếng thở dài và những cơn điên loạn.

Không. Những "tài năng" như vậy mà bắt ngồi vài tuần trong nhà tù thì không có gì tội lỗi, nếu như *cần phải* làm như thế để *ngừa trước* những âm mưu (kiểu Cra-xnai-a Goóc-ca) và tránh chết chóc cho hàng vạn người. Chúng ta đã khám phá ra được những âm mưu đó của bọn địa chủ - lập hiến và bọn "na ná như dân chủ - lập hiến". Và chúng ta *biết* rằng các vị giáo sư na ná như dân chủ - lập hiến thường xuyên *giúp đỡ* bọn âm mưu. Đó là một sự thật.

Những lực lượng trí thức của công nhân và nông dân được phát triển và củng cố trong cuộc đấu tranh nhằm lật đổ giai cấp tư sản và bọn tòng phạm, bọn trí thức, bọn tôi tớ của tư bản, là những kẻ tự coi mình là đầu não của dân tộc. Thực ra, đó không phải là đầu não, mà là...

Chúng ta trả lương *cao hơn mức trung bình* cho "những lực lượng trí thức" muốn mang khoa học lại cho nhân dân (chứ không phải phục vụ cho bọn tư bản). Đó là một sự thật. Chúng ta chăm sóc họ. Đó là một sự thật. Hàng vạn sĩ quan đang phục vụ trong Hồng quân của chúng ta và họ đang chiến thắng bất chấp hàng trăm kẻ phản bội. Đó là một sự thật.

Còn về tâm trạng của đồng chí, hỏi là có "hiểu" không, tôi hiểu (vì đồng chí nói rằng không biết tôi có hiểu đồng chí không). Cả ở Ca-pri cũng như sau đó, tôi đã nhiều lần nói với đồng chí: đồng chí đã để cho chính những phần tử xấu nhất của giới trí thức tư sản vây quanh mình và đã

đồng tình với những lời khóc than của chúng. Đồng chí đã nghe thấy và lắng nghe lời gào thét của hàng trăm trí thức kêu gào về sự bất bố "khủng khiếp" trong một vài tuần, còn tiếng nói của quần chúng, của hàng triệu người, của công nhân và nông dân đang bị bọn Đê-ni-kin, Côn-tsắc, Li-a-nô-dốp, Rốt-di-an-cô, bọn âm mưu ở Cra-xnai-a Goóc-ca (và những bọn *dân chửi - lậ p h i ến* khác) đe dọa, tiếng nói đó thì đồng chí không nghe thấy và không lắng nghe. Tôi hoàn toàn hiểu, hoàn toàn, hoàn toàn hiểu rằng không những có thể đi đến chỗ viết rằng "bọn đỏ cũng là kẻ thù của nhân dân như bọn trắng" (những chiến sĩ đấu tranh lật đổ bọn tư bản và địa chủ cũng là kẻ thù của nhân dân như bọn địa chủ và tư bản) mà còn có thể đi đến tin vào chúa hoặc tin vào Nga hoàng. Tôi hoàn toàn hiểu.

×

Ôi, đồng chí sẽ chết mất nếu không dứt ra được khỏi bầu không khí đó của các nhà trí thức tư sản! Tôi thành tâm chúc đồng chí sớm dứt ra được.

Gửi lời chào tốt đẹp!

Lê-nin của đồng chí

- × Vì đồng chí không viết cơ mà! Hoài phí bản thân mình vào việc nghe sự khóc than của bọn trí thức thối rữa và không viết — đối với nghệ sĩ đó không phải là cái chết ư, đó không phải là sự ô nhục ư?

Viết ngày 15 tháng Chín 1919

Gửi đi Pê-tơ-rô-grát

In lần đầu, theo đúng

bản thảo

81

GỬI X. I. GU-XÉP

Đồng chí Gu-xép! Phân tích bức thư của Xơ-li-an-xki (về tình hình ngày 15/IX) và bản tổng kết theo các thông

báo, tôi nhận thấy rằng Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa chúng ta làm việc kém.

Trấn an và trấn an, đó là một chiến thuật tồi. Đó là cái "trò trấn an".

Nhưng thực ra, như thế là nằm ì, gần như rối loạn.

Người ta đã chỉ định, trên mặt trận Xi-bi-ri, cái anh chàng mặt kiếp Ôn-đê-rô-ghe và anh chàng nhu nhược Pô-déc-nơ, thế là người ta cứ "yên tâm". Thực là nhục nhã! Và thế là chúng ta đã bắt đầu bị nện! Chúng tôi sẽ quy trách nhiệm cho Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa, nếu những biện pháp *ki ến quy ết* không được áp dụng. Để lỡ mất cơ hội chiến thắng — đó là một điều nhục nhã.

Cuộc tiến công Ma-môn-tốp bị đình đốn. Hình như ở đây sự chậm trễ này chống chất lên sự chậm trễ khác. Chậm trễ trong việc chuyển quân từ miền Bắc đến Vô-rô-ne-giơ. Chậm trễ trong việc chuyển sư đoàn 21 về phía Nam. Chậm trễ trong vấn đề ô-tô gắn súng liên thanh. Chậm trễ trong vấn đề liên lạc. Tổng tư lệnh hoặc đi đến Ô-ri-ôn một mình hoặc với đồng chí, nhưng không thấy làm được việc gì. Sự liên lạc với Xê-li-va-tsép đã không được thực hiện, việc giám sát anh ta đã không được thực hiện, bất chấp yêu cầu đã có *từ lâu và t ư ờ n g t ậ n* của Ban chấp hành trung ương.

Nhìn chung lại, cuộc tấn công Ma-môn-tốp bị đình đốn và Xê-li-va-tsép cũng nằm ì (thay cho những "thắng lợi" hứa suông bằng những bức vẽ trẻ con, đồng chí có nhớ không, đồng chí đã từng đưa cho tôi xem những bức vẽ đó, và tôi đã nói: các đồng chí đã quên mất kẻ thù!!).

Nếu Xê-li-va-tsép bỏ trốn, hoặc các tư lệnh sư đoàn của anh ta phản bội, thì đó là lỗi tại Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa, vì cơ quan này chỉ biết ngủ và trấn an thôi, mà không hành động. Cần phải phái về miền Nam những chính ủy ưu tú, *ki ến quy ết nhất*, chứ không phải những con cu ly ngủ gà ngủ gật.

Chúng ta cũng chậm trễ trong việc xây dựng các đơn vị. Chúng ta để cho mùa thu trôi qua, và Đê-ni-kin sẽ tăng lực lượng của hắn lên gấp ba, sẽ nhận được xe tăng, v.v. và v.v.. Không thể kéo dài tình hình như thế được. Cần phải biến nhịp độ *ngủ gà ngủ gật* trong công tác thành một nhịp độ *sôi nổi* mới được.

Trả lời cho tôi (qua Li-đi-a A-lếch-xan-đrốp-na Phô-ti-ê-va).

16/IX. Lê-nin

Hình như Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa chúng ta ra những "mệnh lệnh" mà không cần chú ý hoặc không theo dõi *việc chấp hành* những mệnh lệnh ấy. Nếu đó là lỗi lầm chung của tất cả chúng ta thì trong các công việc quân sự, quả thật đó là đi vào chỗ chết.

Viết ngày 16 tháng Chín 1919

Đăng lần đầu ngày 5 tháng Ba
1933 trên báo "Sự thật", số 63

Theo đúng bản thảo

82

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI, L. P. XÊ-RÊ-BRI-A-CỐP,
M. M. LA-SÊ-VÍCH

Gửi Tô-rốt-xki, Xê-rê-bri-a-cốp, La-sê-vích

Bất chấp nghị quyết của Ban chấp hành trung ương, cho đến nay vẫn chưa có một sự giám sát đặc biệt đối với Xê-li-va-tsép, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương coi đó là điều tuyệt đối không thể dung nhận được. Chúng tôi kiên

trì việc thiết lập sự liên lạc dù là bằng máy bay và chủ trương trong bất kỳ tình huống nào cũng phải cử ngay Xê-rê-bri-a-cốp đến làm chính ủy bên cạnh Xê-li-va-tsép⁴⁴. Hành vi của các chỉ huy sư đoàn ở vùng trận tuyến bị chọc thủng lần thứ hai là hết sức đáng ngờ. Hãy áp dụng những biện pháp anh dũng để ngăn ngừa.

Bộ chính trị giao cho đồng chí Xta-lin trao đổi với Tổng tư lệnh và khiển trách Tổng tư lệnh về việc không có đầy đủ biện pháp nhằm thiết lập liên lạc với Xê-li-va-tsép và nhằm ngăn chặn sự cầu thả đáng nghi ngờ, nếu không phải là sự phản bội, ở vùng trận tuyến bị chọc thủng lần thứ hai;

— sau nữa, khiển trách Tổng tư lệnh về thái độ thiếu cương quyết của Ôn-đê-rô-ghe và lưu ý việc cần phải áp dụng những biện pháp, hoặc thay Ôn-đê-rô-ghe bằng một chỉ huy khác cương quyết hơn (thảo luận vấn đề Phrun-dê), hoặc phái những chính ủy có nghị lực nhất và đáng tin cậy nhất, hoặc làm cả hai việc.

Viết ngày 16 tháng Chín 1919

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

83

GỬI M. PH. AN-ĐRÊ-Ê-VA

18/IX.

M. Ph. thân mến! Tôi xin lỗi đã để chậm: tôi trả lời cùng một lúc cho cả hai bức thư. Về bức thư thứ nhất, tôi hy vọng rằng đồng chí đã nói chuyện với Lu-na-tsác-xki ở Pê-tơ-rô-grát. Vì đi nghỉ mát vắng nên tôi không gặp được đồng chí ấy và

không nói chuyện được với đồng chí ấy. Tôi sẽ làm nhanh việc này theo khả năng có thể được.

Về bức thư thứ hai (việc bắt bớ) tôi đã viết cho A. M.¹⁾

Đã áp dụng những biện pháp để thả. (Để ngừa trước những âm mưu, không thể không bắt *tất cả* cái đám dân chủ - lập hiến và na ná như dân chủ - lập hiến. Họ, tất cả cái đám ấy, họ có thể giúp bọn âm mưu gây rối loạn. Không bắt họ sẽ là một tội lỗi. Thà để cho hàng chục và hàng trăm nhà trí thức tạm ngồi giam vài ngày và vài tuần còn tốt hơn là để cho 10 000 người bị giết hại. Thật vậy, như thế còn tốt hơn.)

Gửi lời chào tốt đẹp! Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 18 tháng Chín 1919

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

84

GỬI P. Đ. MAN-CỐP

18. IX. 1919.

Đồng chí Man-cốp!

Yêu cầu đồng chí cấp một căn phòng ấm ở Crem-li cho đồng chí bác sĩ Vây-xơ-brốt.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

1) Xem tập này, tài liệu 80.

85

GỬI A. M. GOÓC-KI

A-lếch-xây Mác-xi-mô-vích! Đồng chí Di-nô-vi-ép sẽ trình bày với đồng chí một kế hoạch của Bộ dân ủy ngoại giao⁴⁵. Cần phải thử xem. Yêu cầu đồng chí viết dự thảo bức thư sau khi đã thảo luận chi tiết với Di-nô-vi-ép.

Gửi lời chào!
Lê-nin của đồng chí

Viết vào tháng Chín, sớm
nhất là ngày 26, 1919

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

86

GỬI PHÓ CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO

30. IX. 1919.

Gửi đồng chí Lô-mốp
hoặc Mi-li-u-tin

phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Đồng chí Lô-mốp! Tôi yêu cầu gửi cho cục hữu quan

1) giấy tờ kèm theo đây và giao cho họ trách nhiệm trả lời cho tôi biết *đã làm được gì* trong lĩnh vực này⁴⁶;

2) câu hỏi: đã làm được gì để sử dụng dầu mỏ hiện có (theo lời của Ca-li-nin) ở cách Ô-ren-bua 70 véc-xta.

Gửi lời chào đồng chí

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

87

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI

Đồng chí Xco-li-an-xki! Cần phải nghiên cứu gấp vấn đề làm sao tăng cường sư đoàn được rút từ mặt trận miền Đông về.

Có thể bổ sung cho sư đoàn này 20 - 30% chiến sĩ mới được không? Những công nhân được động viên được không? Có thể 5% đảng viên cộng sản, 15% công nhân, 10% nông dân được không? Như thế sẽ tăng lên được 30%. Theo khoa học đây là điều có thể chấp nhận được chăng (mà không làm yếu toàn sư đoàn về phương diện rèn luyện)?

Cần phải suy nghĩ và giải quyết *gấp* việc này.

Sau nữa, giờ đây cần phải *tăng cường* việc gửi súng trường cho mặt trận miền Đông.

Hãy là giao cho mặt trận miền Đông nhiệm vụ như thế này chăng: suy nghĩ và thực hiện việc phiên chế lại binh sĩ nhằm tăng cường *tất cả* các sư đoàn lên 15 - 30% và bằng cách đó đưa toàn thể quân đội đến con số trước đây.

Lê-nin

Viết vào tháng Chín 1919

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

88

ĐIỆN GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP¹⁾

2. X. 1919.

Gửi Di-nô-vi-ép

Xmôn-nưi

Pê-tơ-rô-grát

Tôi đã nhận được thư. Nhiệt liệt chúc mừng đồng chí và toàn thể công nhân Pê-tơ-rô-grát về công việc đầy nghị lực. Tôi tin rằng các đồng chí sẽ đưa công tác động viên lên tới mức tối đa.

Lê-nin

"Sự thật Pê-tơ-rô-grát", số 223,
ngày 3 tháng Mười 1919

Theo đúng bản thảo, có đôi
chiều với bản in trên báo "Sự
thật Pê-tơ-rô-grát"

89

GỬI I. T. XMIN-GA

4. X. 1919.

Bằng mật mã

theo đường dây trực tiếp

Gửi Xmin-ga

Hội đồng cách mạng mặt trận Đông - Nam

Sô-rin gian lận, giữ Bu-đen-nưi chỉ là để cho bản thân và nói chung không biểu hiện một tí cố gắng nào để giúp đỡ quân đội mặt trận miền Nam. Đồng chí sẽ hoàn toàn chịu trách nhiệm thủ tiêu hiện tượng kỳ quái đó, một hiện

1) Trên bức điện có đoạn ghi của Lê-nin: "Gửi đi Xmôn-nưi theo đường dây trực tiếp. Báo cho tôi biết điện đến Xmôn-nưi giờ nào".

tượng ngang với sự phản bội. Hãy điện cho biết chi tiết đang áp dụng những biện pháp thiết thực nào để giúp đỡ một cách nghiêm túc và kiểm tra nghiêm túc việc thực hiện sự giúp đỡ đó và kết quả như thế nào.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

90

**ĐIỆN GỬI TỈNH ỦY Ô-REN-BUA
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA
VÀ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH**

8. X. 1919.

Tỉnh ủy
Ban chấp hành xô-viết tỉnh
Căn cứ địa
Ô-ren-bua

Hãy hết sức giúp đỡ mặt trận miền Nam yên cương, ngựa, binh lính. Điện cho biết đang làm gì và sẽ làm gì.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1933 trong
cuốn sách: V. Tô-rốt-xki. "Năm
1919 ở vùng trung lưu sông
Vôn-ga (Biên niên sử các sự
kiện cách mạng)", xuất bản lần
thứ 2. Mát-xcơ-va - Xa-ma-ra*

Theo đúng bản thảo

91

*** GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ TRONG BAN CHẤP HÀNH
XÔ-VIỆT TỈNH PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT**

10. X. 1919.

Các đồng chí! Đồng chí I-u-nô-xốp đã kể cho tôi nghe về công việc của các đồng chí. Tôi đã chăm chú nghe và đi đến kết luận rằng công việc được giải quyết một cách đúng đắn và có lợi cho các đồng chí, vì kẻ nói những lời thiếu suy nghĩ và hết sức không chính đáng đã bị khiển trách.

Như thế đủ rồi. Qua đó các đồng chí đã được bào chữa, anh ta đã bị lên án. Tôi hết sức yêu cầu và đề nghị giờ đây hãy thủ tiêu mọi sự hồi tưởng lại việc đó, hãy quên đi tất cả những điều đó.

Tôi tin rằng tất cả công nhân giờ đây đang tiến ra mặt trận. Đê-ni-kin đang xông đến, *nguy cơ nghiêm trọng*.

Gửi lời chào đồng chí *Lê-nin*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

92

ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP VÀ M. V. PHRUN-ĐÊ

13. X. 1919.

Hai địa chỉ:

Gửi Xmiéc-nốp,
Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 5
Gửi Phrun-dê,
tư lệnh mặt trận Tuốc-ke-xtan

Chỉ thị của Ban chấp hành trung ương: hãy vét tất cả các mặt trận vì lợi ích của mặt trận miền Nam. Hãy suy nghĩ đề ra những biện pháp khẩn cấp nhất, chẳng hạn động

viên gấp công nhân và nông dân địa phương để thay cho các đơn vị của các đồng chí có thể sẽ được điều sang mặt trận miền Nam. Tình hình ở đây nguy hiểm¹⁾. Hãy điện cho biết tỉ mỉ bằng mật mã.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

93

**ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH
XÔ-VIỆT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT**

Rõ ràng cuộc tấn công của bọn bạch vệ là một mưu kế để đánh lạc hướng tấn công quyết liệt của chúng ta tại miền Nam⁴⁷. Hãy đẩy lui kẻ thù, đánh vào I-am-bua và Gđốp. Hãy động viên cán bộ ra mặt trận. Bãi bỏ bớt $\frac{9}{10}$ các ban bộ đi. Ở ta chưa nơi nào tiến hành việc động viên toàn bộ lực lượng ra mặt trận, dù rằng vấn đề đã được nói đến nhiều, Ban chấp hành trung ương đã có cả quyết định và có cả thông tri nữa⁴⁸. Phải kịp tống cổ quân thù đi để các đồng chí lại có thể giúp đỡ được cho miền Nam.

Viết ngày 14 tháng Mười 1919

*Đăng lần đầu ngày 21
tháng Mười 1924 trên
"Báo đỏ", số 241*

Theo đúng bản in trên báo

1) Lê-nin gạch ngoài lề đoạn "hãy vét tất cả các mặt trận... Tình hình ở đây nguy hiểm" và ghi ở ngoài lề: "Bằng mật mã".

94

GỬI NHỮNG NGƯỜI CỘNG SẢN HÀ-LAN⁴⁹

14. X. 1919.

Các bạn thân mến! Xin gửi các bạn lời chào tốt đẹp nhất. Tình hình chúng tôi rất khó khăn trước sự tấn công của 14 nước. Chúng tôi đang có những nỗ lực to lớn nhất. Phong trào cộng sản ở mọi nước đang phát triển mạnh mẽ. Ở khắp nơi, chế độ xô-viết đã trở thành khẩu hiệu thực tiễn đối với quần chúng công nhân. Đó là bước tiến to lớn có ý nghĩa lịch sử toàn thế giới. Dù thế nào thì thắng lợi của cách mạng vô sản toàn thế giới cũng là điều chắc chắn.

N. Lê-nin của các đồng chí

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản sao viết tay
Dịch từ tiếng Đức*

95

**GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP, E. M. XƠ-LI-AN-XKI,
M. I. RÔ-GỐP, PH. PH. XƯ-RÔ-MÔ-LÔ-TỐP,
V. P. MI-LI-U-TIN**

15. X. 1919.

Gửi các đồng chí

A-va-nê-xốp, Xơ-li-an-xki, Rô-gốp
(Xô-viết đại biểu Mát-xơ-va),
Xư-rô-mô-lô-tốp và Mi-li-u-tin

Ban chấp hành trung ương giao cho ủy ban gồm Lê-nin, Tô-rốt-xki, Cre-xtin-xki và Ca-mê-nép

"chuẩn bị bản báo cáo về việc tìm kiếm mọi tài sản thích hợp cho những mục đích quân sự và cho sự cung

cấp quân sự và thi hành các biện pháp trừng trị nghiêm khắc những kẻ nào không chịu khai báo những tài sản đó".

Ủy ban này đã quyết định thành lập một tiểu ban gồm các đồng chí nói ở trên (Xư-rô-mô-lô-tốp hoặc Mi-li-u-tin ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, hoặc ai đó ở Ban vật tư - giao thông của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao v.v., căn cứ vào sự thỏa thuận của chúng tôi với đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao) và giao cho tiểu ban đó soạn bản *dự thảo sắc lệnh* đến thứ bảy (để trình lên Hội đồng quốc phòng)⁵⁰.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

P. S. Về các nhiệm vụ của sắc lệnh, nếu cần, có thể gọi điện cho tôi và Tô-rốt-xki.

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

96

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI

15. X. 1919

Đồng chí Xcơ-li-an-xki!

Những điện đài cho kỵ binh cũng như những điện đài dã chiến, xách tay, kiểu nhẹ, đang nằm rất nhiều trong các kho của Tổng cục công binh, đều tuyệt đối cần thiết cho mặt trận miền Nam. Lập tức ra lệnh cung cấp gấp cho mặt trận miền Nam 50 chiếc gồm cả hai kiểu nói trên. Chính Xta-lin yêu cầu những cái đó, đồng chí ấy rất than phiền về việc thiếu phương tiện liên lạc.

Viết thư cho tôi biết chính xác xem đồng chí làm như thế nào và nhân tiện bảo Tổng cục công binh làm cho tôi một bản kê khai ngắn tổng số điện đài sẵn có của mình và sự phân phối điện đài cho từng đơn vị.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*Đăng lần đầu ngày 23
tháng hai 1933 trên báo
"Sự thật", số 53*

Theo đúng bản thảo

97

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI, N. A. XÊ-MA-SCÔ VÀ L. B. CA-MÊ-NÉP

15. X. 1919

Gửi các đồng chí Xcơ-li-an-xki
Xê-ma-scô
L. B. Ca-mê-nép

Theo quyết định của Ban chấp hành trung ương, các đồng chí nói trên được giao nhiệm vụ thành lập một tiểu ban để soạn dự thảo sắc lệnh.

về Ủy ban giúp đỡ thương binh, Ủy ban này phải trực thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga⁵¹.

Đến thứ bảy sẽ trình lên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương.

Tầm quan trọng và tính chất hết sức khẩn cấp của sắc lệnh đó đã được Ban chấp hành trung ương công nhận là điều đã được xác định và không còn gì tranh cãi nữa.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

98

LỜI GHI CHÚ TRÊN BỨC THƯ CỦA
G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐÊ⁵²

Theo ý kiến của Un-slich-tơ cũng như của Xta-lin, thì Xéc-gô là một cán bộ **quân sự** hết sức đáng tin cậy. Đồng chí ấy là một nhà cách mạng cực kỳ trung thành và *hết sức cố gắng* *lực*, bản thân tôi cũng biết đồng chí ấy từ hơn 10 năm nay.

Viết vào tháng Mười, sớm nhất là ngày 15, 1919

Đăng lần đầu ngày 28 tháng Mười 1936 trên báo "Sự thật", số 298

Theo đúng bản thảo

99

ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT

Chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết
tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt

Theo quyết nghị của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, tôi ra lệnh áp dụng những biện pháp khẩn cấp nhất để đẩy mạnh việc bốc xếp lúa mì vì nạn đói đang đe dọa ở Mát-xcơ-va.

Hãy điện ngay cho biết cụ thể các đồng chí đã làm gì và kết quả như thế nào¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết vào tháng Mười, sớm nhất là ngày 15, 1919

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản viết tay của L. A. Phô-ti-ê-va do V. I. Lê-nin bổ sung và ký

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

100

ĐIỆN GỬI G. N. CA-MIN-XKI

Việc các đồng chí và các cán bộ phụ trách khác đã để cho việc thu xếp đưa kỵ binh lên tàu bị chậm trễ, là điều đáng công phẫn.

Tôi báo trước rằng các cán bộ quân sự thành phố Tu-la có trách nhiệm phải biểu hiện nghị lực và tinh thần chấp hành cao nhất, điều mà trên thực tế chưa thấy. Giải thích ngay cho tôi biết nguyên nhân chậm trễ đã mắc phải. Tôi sẽ truy tố nghiêm khắc nhất những kẻ có lỗi. Tôi yêu cầu hết sức đẩy nhanh công việc bốc xếp.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Mười 1919

In lần đầu không đầy đủ năm 1960 trong cuốn "Những thành quả của tháng Mười đã được củng cố như vậy". Tu-la

In lần đầu toàn văn, theo đúng bản ghi chép của G. N. Ca-min-xki

101

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

17/X.

Đồng chí Tơ-rốt-xki! Tối hôm qua quyết nghị của Hội đồng quốc phòng đã được thông qua ở Hội đồng quốc phòng và đã gửi cho đồng chí bằng mật mã (tốt nhất hãy gửi bằng mật mã của đồng chí vì mật mã Ca-ra-kha-nốp do Di-nô-vi-ép sử dụng sẽ làm chậm lại một vài giờ).

Như đồng chí thấy, kế hoạch của đồng chí đã được thông qua.

Nhưng việc rút lui của công nhân Pê-tơ-rô-grát xuống phía Nam tất nhiên không bị loại trừ (người ta nói đồng chí đã lộ điều đó cho Cra-xin và Rư-cốp); nói việc rút lui khi chưa cần thiết có nghĩa là làm cho người ta không chú ý đến cuộc đấu tranh đến cùng⁵³.

Đương nhiên, ý định đi vòng và cắt Pê-tơ-rô-grát ra sẽ kéo theo những thay đổi tương ứng mà đồng chí sẽ tiến hành tại chỗ.

Đối với từng phòng của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, giao cho một người đáng tin cậy nào đó *thu thập giấy tờ* và tài liệu của Xô-viết để chuẩn bị đi tản.

Tôi gửi kèm theo đây lời kêu gọi mà Hội đồng quốc phòng giao cho tôi viết¹⁾.

Tôi vội, lời kêu gọi *viết chưa được tốt*.

T ó t h ớ n h ế t l à đ ể ch ữ k ỹ t ê n t ô i d ướ i b ả n c ủ a đ ồ n g c h í v i ế t.

Gửi lời chào! Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Mười 1919

Theo đúng bản thảo

102

QUYẾT ĐỊNH GHI TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA I. M. XMIẾC-NỐP⁵⁴

1) Giao 30 000 bộ quân phục.

2) Lấy *toàn bộ* quân đoàn 5 chuyển **ngay** xuống *miền Nam*, chứ không phải sau khi vượt sông I-sim (vì sông Tô-

1) Đây là nói đến lời kêu gọi "Gửi công nhân và chiến sĩ Hồng quân Pê-tơ-rô-grát" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 263 - 264).

bôn rộng hơn và sâu hơn sông I-sim nhiều, còn chiều dài của mặt trận trong khi vượt sông I-sim rút ngắn lại không đáng kể).

3) Biến cuộc tấn công về phía I-sim thành cuộc nghi binh, và rút lui (sau khi đã chuẩn bị việc đó trong thời hạn **ngắn nhất**) sang sông Tô-bôn.

Giao nhiệm vụ cho Tổng tư lệnh thảo luận những đề nghị 1 - 3 của tôi.

Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Mười 1919

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

103

ĐIỆN GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ

Bằng mật mã

Gửi Phrun-dê

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Tuốc-ke-xtan

Hãy tập trung mọi sự chú ý không phải cho Tuốc-ke-xtan mà cho việc tiêu diệt hoàn toàn bọn Cô-dắc U-ran bằng mọi biện pháp dù là biện pháp ngoại giao⁵⁵. Hãy dốc hết sức xúc tiến việc giúp đỡ mặt trận miền Nam. Có thể lấy quân Cô-dắc Ô-ren-bua điều đến Pê-tơ-rô-grát hay điều sang mặt trận khác được không? Hãy báo cho biết thường xuyên hơn bằng mật mã việc thực hiện trên thực tế.

Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Mười 1919

Đăng lần đầu ngày 21
tháng Giêng 1937 trên
các báo "Sự thật" số 21 và
"Tin tức", số 19

Theo đúng bản thảo

104
ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Bằng mật mã

18/X.

Gửi Tô-rốt-xki

Tôi nghĩ rằng không thể thỏa hiệp với E-xtô-ni-a để chống lại I-u-đê-ních vì ngay cả nếu E-xtô-ni-a muốn thì nó cũng không đủ sức làm được một điều gì đó. Hơn nữa, căn cứ của I-u-đê-ních chắc là không phải ở E-xtô-ni-a, mà ở ngoài nước này, bên bờ biển, dưới sự che chở của hạm đội Anh. Chúng tôi đã gửi cho đồng chí nhiều quân, tất cả vấn đề là ở chỗ nhanh chóng tấn công I-u-đê-ních và bao vây nó. Hãy dốc hết sức xúc tiến việc này. Cuộc khởi nghĩa rất lớn ở hậu phương của Đê-ni-kin tại Cáp-ca-dô⁵⁶ và những thắng lợi của chúng ta ở Xi-bi-ri cho phép chúng ta hy vọng vào thắng lợi hoàn toàn, nếu như chúng ta thúc đẩy thật nhanh việc tiêu diệt I-u-đê-ních.

Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Mười 1919

Đăng lần đầu ngày 23 tháng Hai 1938 trên báo "Sự thật", số 53

Theo đúng bản thảo

105
ĐIỆN GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP⁵⁷

18. X. 1919.

Gửi Di-nô-vi-ép

Xmôn-nưi

Pê-tơ-rô-grát

Bộ dân ủy lương thực tuyên bố: từ ngày 16 tháng Mười đã gửi từ Mát-xcơ-va và Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt đi Pê-tơ-rô-

grát 114 toa lúa mì và ngày hôm nay gửi 85 toa lương thực các loại. Ngày hôm nay đã gửi 2 000 pút dầu thực vật và 300 pút mỡ động vật; ngày mai sẽ gửi 5 toa thịt hộp và 1 toa đi Bô-lô-gôi-e. Ngày hôm nay đã gửi từ Mát-xcơ-va đi 7 000 pút cá và đã ra chỉ thị gửi thêm từ Mát-xcơ-va đi 3 000 pút, và từ Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt đi 10 000 pút nữa. Đã ra lệnh gửi gấp từ Vô-lô-gđa đi 5 000 pút thịt gia súc sống. Ở Ba-đa-ép hiện có 1000 pút dầu thực vật.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

106
ĐIỆN GỬI B. I. GÒN-ĐBÉC

19. X. 1919

Gửi Gòn-đbéc

Tư lệnh quân đoàn dự bị

Ca-dan

Đồng chí đã nhận đủ người để thành lập chưa? Công việc tiến hành có kết quả không? Tất cả các cán bộ địa phương có sốt sáng giúp đỡ đồng chí không?¹⁾ Đồng chí hãy đọc cho họ bức điện này. Bản thân đồng chí trả lời cho tôi và họ cũng phải trả lời cho tôi.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Đăng lần đầu ngày 23 tháng Hai 1938 trên báo "Sự thật", số 53

Theo đúng bản thảo

1) V. I. Lê-nin gạch đoạn: "người... giúp đỡ đồng chí không?" và viết ngoài lề: "Bằng mật mã".

107

ĐIỆN GỬI A. Đ. NA-GLỚP-XKI

19. X. 1919.

Gửi Na-glóp-xki
đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng
về việc thiết quân luật trên các tuyến đường sắt
thuộc mặt trận miền Bắc
Pê-tơ-rô-grát

Sao gửi Tô-rốt-xki, Di-nô-vi-ép, Cxan-đrốp,
Mác-tốp, Bộ dân ủy giao thông,
Đgiéc-gin-xki, Ủy ban đặc biệt toàn Nga, Mát-xcơ-va

Nhằm mục đích thống nhất trong thời gian sắp tới đây việc giám sát công tác đường sắt ở đầu mối Pê-tơ-rô-grát, tôi giao cho Na-glóp-xki trách nhiệm làm đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về việc thiết quân luật trên các tuyến đường sắt ở đầu mối Pê-tơ-rô-grát, tại khu vực cách Pê-tơ-rô-grát một trăm véc-xta, và tôi đề nghị Cxan-đrốp bàn giao ngay vùng đó. Báo cho biết việc thực hiện.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

108

GỬI G. N. CA-MIN-XKI, Đ. P. Ô-XƠ-KIN,
V. I. MÊ-GIƠ-LA-ÚC

20. X. 1919.

Gửi các đồng chí Ca-min-xki, Ô-xơ-kin, Mê-giơ-la-úc
Tu-la

Các đồng chí! Hiện thời Tu-la có một ý nghĩa quan trọng đặc biệt, và nói chung, dù không kể đến chỗ nó ở

sát nách quân thù, nó vẫn có ý nghĩa rất to lớn đối với nước Cộng hòa.

Vi vậy, phải dốc *hết sức đồng tâm hiệp lực* tiến hành công tác, đồng thời hướng *tất cả* vào công tác quân sự và công tác tiếp tế quân sự.

Tôi rất tiếc về việc các đồng chí và Dê-li-cman đã va chạm với Pê-téc-xơ (Pê-téc-xơ là một cán bộ giỏi và hết sức trung thành), và tôi nghĩ rằng trong trường hợp này chính Dê-li-cman là người có lỗi, vì nếu thấy có một số việc gì đó không ổn thì phải thu xếp ngay lập tức (và cũng không phải là khó), đừng để đi đến xung đột. Từ nay cần phải thu xếp mọi sự *bất ổn* nhỏ nhất, báo cáo *kịp thời* tình hình đó với trung ương, không để cho nó tiến triển thành xung đột.

Công tác ở Tu-la phải được tăng cường đến mức cao nhất và chuyển *hoàn toàn* sang *tình trạng chiến tranh*. Sắc lệnh quy định việc thu hẹp cơ quan dân sự sẽ được công bố trong những ngày gần đây, cần phải không những tuân theo nó, mà còn phải thi hành nó một cách nghiêm túc nhất và nhiệt tình⁵⁸. Ở Tu-la, *quần chúng* còn lâu mới đứng về phía chúng ta. Thành ra bắt buộc phải có một công tác *đặc biệt* khẩn trương trong quân đội, trong số quân dự bị, trong nam nữ công nhân.

Nếu các đồng chí thiếu lực lượng, hãy viết thư cho chúng tôi, chúng tôi sẽ viện trợ cho các đồng chí từ Mát-xcơ-va.

Phải để mắt đến việc phòng thủ: có xây lô-cốt không? Công tác không giám sát chứ? Có vật liệu không? Có công nhân không? Việc giáo dục binh sĩ Hồng quân có được thực hiện không? Họ có được tiếp tế đều đặn không? Tất cả những vấn đề đó và những vấn đề tương tự khác đều phải *được* những người khôn khéo và các đồng chí tận tụy với đảng đặc biệt *chú ý* đến. Các đồng chí phải hoàn toàn chịu trách nhiệm về *thành công* của công tác này và về

thái độ lơ là (nếu các đồng chí không kịp thời khiêu nại và không báo cáo với trung ương). Việc thành lập các đội quân có một ý nghĩa *quan trọng đặc biệt*.

Nếu chúng ta chiếm được Ô-ri-ôn⁵⁹, thì cũng đừng buông lơ công tác, mà phải tăng cường *gấp mười lần*, vì nếu không làm như thế, chúng ta sẽ không chiến thắng được, và nếu cuộc tiến công dừng lại thì chúng ta sẽ tiêu vong.

Đọc thư này cho *t á t c á* các cán bộ có trách nhiệm và các đảng viên nghe, và tin cho tôi biết *một cách đều đặn, r á t n g á n g o n*, những việc đã *thực sự* làm được.

Gửi lời chào cộng sản *V. U-li-a-nốp (Lê-nin)*

In lần đầu năm 1931 trong cuốn:

Đm. Ô-xơ-kin. "Nhật ký của Ủy viên phụ trách quân sự". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo

109

**ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI
VÀ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP¹⁾**

Gửi Tô-rốt-xki, Di-nô-vi-ép
Pê-tơ-rô-grát

Các đồng chí đã áp dụng những biện pháp để thiết lập liên lạc vững chắc bằng vô tuyến giữa nhóm Khác-la-mốp và Bộ tham mưu quân đoàn 7 chưa?⁶⁰ Đường dây liên lạc đó có đủ đảm bảo không? Đối với tất cả các nhóm khác, cũng như vậy. Nếu cần sự giúp đỡ của chúng tôi, hãy gọi điện thoại.

Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Mười 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản viết tay
của E. M. Xcơ-li-an-xki*

1) Trên tài liệu có bút tích của E. M. Xcơ-li-an-xki viết: "*Bằng mặt mã. Gửi ngay lập tức theo đường dây trực tiếp*".

110

ĐIỆN GỬI ĐI PÉC-MƠ VÀ Ê-CA-TÊ-RIN-BUA

Péc-mơ, ba địa chỉ:

Ban chấp hành Xô-viết tỉnh.

Em-sa-nốp, ủy viên phụ trách đường sắt Péc-mơ.

Min-kin, ủy viên phụ trách Công xưởng

đúc tiền ở Péc-mơ

Ê-ca-tê-rin-bua, bốn địa chỉ:

Ban chấp hành Xô-viết tỉnh.

Lô-kha-txơ-cốp, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng
quân đoàn 3.

Cô-vun-kin, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông.

Ru-đưi, ủy viên phụ trách đường sắt
tỉnh Ê-ca-tê-rin-bua

Do cần phải trang bị và đưa vào sản xuất gấp Công xưởng đúc tiền⁶¹ ở Péc-mơ, chúng tôi đề nghị tất cả các cơ quan đường sắt, dân sự và quân sự giúp đỡ mọi cách đồng chí ủy viên phụ trách Min-kin, thủ trưởng công xưởng. Hãy điện cho biết việc thực hiện và khi có dịp hãy gửi những bản báo cáo chính xác về những việc làm trên thực tế¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính *Cre-xtin-xki*

Viết ngày 20 tháng Mười 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

*Theo đúng bản viết tay
của N. N. Cre-xtin-xki do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

111

ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP

21. X. 1919.

Tất cả bằng mật mã

Gửi Xmiéc-nốp

Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 5

Sao gửi Pô-déc-nơ và Stéc-nơ-béc

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Đông

Phrum-kin đã nói lại với tôi ý kiến của đồng chí cho rằng không cần mặt trận miền Đông. Đồng chí hãy nhắc lại một cách chính xác hơn. Chúng ta hết sức cần cán bộ chỉ huy. Sau nữa, báo cho biết, với tình hình các đồng chí đã bắt đầu tấn công, các đồng chí có thể cung cấp cho mặt trận miền Nam bao nhiêu quân và bao giờ.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

112

**ĐIỆN GỬI V. M. GHÍT-TI-XƠ
VÀ A. I. PÔ-TI-A-ÉP**

21. X. 1919.

Tất cả bằng mật mã

Gửi Ghít-ti-xơ, Pô-ti-a-ép

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây

Người ta cho biết là lính Ba-lan đã bắt đầu việc bắt tay thân thiện với binh sĩ của chúng ta⁶². Hãy kiểm tra một cách thật chính xác hơn và báo cho biết các đồng chí đã

áp dụng những biện pháp gì¹⁾ để triệt tác dụng của những kẻ lừa dối hoặc của những mảnh lời của kẻ thù, để thu hút những người hoàn toàn có ích hoặc các chính ủy tham gia vào việc bắt tay thân thiện. Hãy báo cho biết tất cả những gì đồng chí biết về tâm trạng của binh lính Ba-lan²⁾.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

113

GỬI L. Đ. TÔ-RỐT-XKI

22. X. 1919.

Đồng chí Tô-rốt-xki! Hôm qua Di-nô-vi-ép yêu cầu thêm những trung đoàn mới, việc đó làm tôi hơi "lúng túng." Điều tôi nói về những người E-xtô-ni-a có đúng không?

Dù sao cũng đã chuyển cho Xcơ-li-an-xki tất cả, và lệnh điều quân từ Tu-la (lại từ Tu-la!) cũng đã ban hành.

Nhưng cứ tiếp tục lấy lực lượng dự trữ của mặt trận miền Nam không phải là không nguy hiểm. Liệu tìm ở những nơi khác có tốt hơn không?

Đối với chúng ta, tiêu diệt I-u-đê-ních (đúng phải tiêu diệt — đánh gục) là *hết sức* quan trọng. Một khi cuộc tấn công bắt đầu, có nên động viên thêm 20 nghìn công nhân Pê-tơ-rô-grát và nhất loạt thực sự tấn công I-u-đê-ních không?

Nếu như có 5 - 10 nghìn quân thiện chiến (mà số quân

1) Trong bản thảo tiếp đó có đoạn: "để đẩy mạnh việc bắt tay thân thiện và", đoạn này chính tay E. M. Xcơ-li-an-xki xóa đi.

2) Đoạn "để thu hút những người... về tâm trạng của binh lính Ba-lan" do chính tay E. M. Xcơ-li-an-xki viết.

đó đồng chí đã có rồi) thì một thành phố như thành phố Pê-tơ-rô-grát, chắc có thể sẽ gửi *đến* chừng 3 0 nghìn quân tăng viện *cho* họ. Rư-cốp nói rằng tài sản "tìm được" ở Pê-tơ-rô-grát rất nhiều, lúa mì có, thịt có.

Cần phải thanh toán I-u-đê-ních *nhANH*; lúc đó chúng ta sẽ quay *tất cả* lại chống Đê-ni-kin.

Theo tôi, lúc này mà lấy quân của mặt trận miền Nam là nguy hiểm: ở đây đã bắt đầu cuộc tấn công, cần phải mở rộng nó ra.

Gửi lời chào! *Lê-nin*

P. S. Giờ đây tôi được biết qua Xơ-li-an-xki rằng 2 trung đoàn được điều đến Pê-tơ-rô-grát đã đến gần Cốt-la-xơ. Phải đẩy nhanh sự chuyển quân của hai trung đoàn đó¹⁾.

Tin mới: điều đó không đúng.

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

114 GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Đồng chí Tô-rốt-xki! Theo tôi, Tsi-tsê-rin đúng⁶³. Đã kiểm tra việc người E-xtô-ni-a tham chiến chưa? Ở đây có phải là sự đánh lừa không? Hay là đi theo I-u-đê-ních *chỉ có* những người E-xtô-ni-a *trấn* (các sĩ quan), một thiểu số không đáng kể trong số những người E-xtô-ni-a?

1) Trong bản thảo, đã gạch bỏ đoạn này.

Cần phải suy nghĩ hàng chục lần, đắn đo hàng chục lần, vì có rất nhiều cứ liệu chứng tỏ *nông dân* E-xtô-ni-a muốn hòa bình.

Gửi lời chào! 22/X. *Lê-nin*

Viết ngày 22 tháng Mười 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

115 GỬI TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA⁶⁴

*Gửi tất cả các ủy viên
Bộ chính trị để ký*

Theo tôi, nên tôn trọng lời đề nghị và nên quyết định: hoặc gọi đích thân Tổng tư lệnh về, hoặc giao cho đồng chí ấy những dự thảo chỉ thị để có ý kiến kết luận *gấp*, và báo quyết định đó cho Tổng tư lệnh biết bằng văn bản.

22/X. *Lê-nin*

Viết ngày 22 tháng Mười 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

116 ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT Ô-RI-ÔN

Gửi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết Ô-ri-ôn
Sao gửi chủ tịch Ủy ban đặc biệt

Hãy gửi ngay đi Mát-xcơ-va, Crem-li, cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy tất cả những bản thảo thu thập được trong

khi lục soát nhà ở của nhà văn I-van Vôn-nui⁶⁵. Cá nhân đồng chí phải chịu trách nhiệm về việc giữ gìn những bản thảo đó. Hãy đánh điện cho biết việc thực hiện¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Mười 1919

Đăng lần đầu ngày 13
tháng Tư 1960 trên báo
"Tin tức", số 88

Theo đúng bản viết tay của
V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký

117

GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP²⁾

Đồng chí Xô-côn-ni-cốp! Đây là tài liệu mà tôi nhận được. Cần phải suy nghĩ những biện pháp chống bệnh giầy tờ và để kiểm tra điều đã được thông qua⁶⁶.

Lê-nin

Viết vào tháng Mười, sớm
nhất là ngày 22, 1919

In lần đầu, theo
đúng bản thảo

118

GỬI V. V. VÔ-RỐP-XKI

24. X. 1919.

Gửi đồng chí V. V. Vô-rốp-xki
Nhà xuất bản quốc gia

Sau khi đọc quyển sách "Quốc tế III. Ngày 6 - 7 tháng Ba 1919", "Nhà xuất bản quốc gia", Mát-xcơ-va, 1919

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

2) Ở phần trên tài liệu, V. I. Lê-nin viết: "Đồng chí Xcô-li-an-xki! Tôi yêu cầu chuyển cho đồng chí Xô-côn-ni-cốp".

(giá 8 rúp), 99 trang, tôi quyết định *kiến trách nghiêm khắc* về việc xuất bản quyển sách như vậy và yêu cầu tất cả các ủy viên trong ban giám đốc Nhà xuất bản quốc gia đều phải đọc bức thư này và phải thực hiện những biện pháp nghiêm chỉnh để đảm bảo không thể phạm trở lại một chuyện tệ hại như thế.

Việc xuất bản quyển sách đó thật là tội tệ. Đó là một sự bôi bác. Không có mục lục. Một thứ người ngu ngốc hoặc cầu thả, rõ ràng là một anh dốt đặc, đã tập hợp, đúng vào lúc đang say bí tỉ, tất cả các "tư liệu", bài báo nhỏ, diễn văn, và cho in một cách *hết sức lộn xộn*.

Không có lời tựa, không có các biên bản, không có những văn bản chính xác của các nghị quyết, không có sự phân biệt giữa quyết định và diễn văn, bài báo, bài bình luận, không có gì cả! Thật là một sự nhục nhã chưa từng thấy!

Một sự kiện lịch sử vĩ đại đã bị một quyển sách như thế làm ô danh.

Tôi yêu cầu:

1) Phải sửa chữa bằng cách *dán lại* ở bên trong. (Bỏ tù những kẻ phạm tội và bắt họ phải *dán lại* vào tất cả các bản in.)

Báo cho tôi biết:

2a) Đã in bao nhiêu bản?

2b) Đã phát hành bao nhiêu bản rồi?

3) Cho tái bản sau khi đã sửa chữa *tốt*. *Đưa tôi xem bản in thử*.

4) Thiết lập ra quy tắc sau đây: *mỗi một* xuất bản phẩm phải có *một người nhất định* chịu trách nhiệm (phải có một cuốn sổ ghi tên những người phụ trách).

5) Những biện pháp chấn chỉnh khác; thảo ra các biện pháp đó và gửi đến cho tôi.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

119

**ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI
VÀ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP¹⁾**

Gửi Tơ-rốt-xki, Di-nô-vi-ép
Pê-tơ-rô-grát

Trong bức điện của mình, Tổng tư lệnh bác bỏ yêu cầu gửi một lữ đoàn ngoài trung đoàn đường sắt và 2 trung đoàn của quân đoàn 6, trong đó có một trung đoàn đã lên đường. Tôi nghĩ rằng làm như thế đúng, bởi vì không lấy được ở đâu nữa, còn ở miền Nam, gần Ô-ri-ôn, vẫn đang còn diễn ra những cuộc chiến đấu hết sức ác liệt. Tạm thời gửi bổ sung cho các đồng chí thêm một nghìn rưỡi. Đã có những biện pháp để ngoài số đó ra sẽ còn giao thêm bộ đội người Lát-vi-a nếu tìm được. Dự định giao cho các đồng chí 600 người ở trường xô-viết⁶⁷.

Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Mười 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản viết tay
của E. M. Xcơ-li-an-xki*

120

GỬI BỘ DÂN ỦY DÂN TỘC⁶⁸

Đề nghị: chọn ra những tài sản thuần túy của Ba-lan để trả lại cho người Ba-lan. Tài sản đó không nhiều.

Lấy con số còn lại để sử dụng, để cho bệnh nhân của các đội quân y lưu động ở đây.

Gửi thứ trưởng Bộ dân ủy dân tộc để có ý kiến *n g a y*.

25/X. *Lê-nin*

1) Được chuyển theo đường dây trực tiếp.

Gửi lại cho tôi kèm theo ý kiến của thứ trưởng Bộ dân ủy dân tộc.

Viết ngày 25 tháng Mười 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

121

**GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
MẶT TRẬN MIỀN NAM⁶⁹**

25. X. 1919.

Gửi đồng chí Xmin-ga
và các ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng
của mặt trận và các quân đoàn.

Tôi hết sức giới thiệu người mang thư này, đồng chí Xtê-pan Na-da-rốp, một người bôn-sê-vích mà cá nhân tôi đã biết từ lâu.

Cùng với các đồng chí khác ở I-a-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, họ đã lập thành một nhóm *được tổ chức kỹ lưỡng* (từ 300 đến 500 người) để phục vụ toàn diện và làm cho cả một đạo quân mạnh lên.

Tôi nhiệt tình giới thiệu các đồng chí ấy và hết sức yêu cầu các đồng chí áp dụng mọi biện pháp để họ không bị mai một đi mà được bố trí một cách đúng đắn và chu đáo. Tôi hết sức yêu cầu báo cho tôi biết việc nhận được thư này và việc các đồng chí ấy đã được bố trí ở đâu và như thế nào.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

122

ĐIỆN GỬI C. A. PÊ-TÉC-XÔN

Gửi Pê-téc-xôn
 ủy viên phụ trách quân sự Lát-vi-a

Báo cho biết ngay:

1) Đồng chí đã gửi những người được động viên đến tiểu đoàn dự bị của sư đoàn Lát-vi-a chưa? Đã gửi đến bao nhiêu? Việc động viên có được thi hành thật sự cương quyết không?

2) Đồng chí đã hoàn thành nhiệm vụ gửi bổ sung cho trung đoàn Lát-vi-a, cho quân đoàn 7 chưa? Cả hai nhiệm vụ đó đều không được trì hoãn.

Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Mười 1919

In lần đầu năm 1942 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản viết tay
 của E. M. Xcơ-li-an-xki

123

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Đồng chí Di-nô-vi-ép!

1) Người ta bảo rằng đá phiến ở vùng lân cận Vây-mác-nơ nằm rất nông. Nếu lấy đi một lớp đất dày khoảng 2 - 3 xa-gien¹⁾, thì sau đó có thể dùng máy đào đất để làm vỡ và đào được một số lượng lớn đá phiến.

Cần phải đốc thúc ra; huy động bọn tư sản đến đấy (cứ cho chúng ăn ở tạm trong các nhà đất); làm việc 3 ca, mỗi

1) — đơn vị đo lường Nga bằng 2,13 mét.

ca 8 giờ; gây nhiệt tình của công nhân Pê-tơ-rô-grát trong công việc này;

huy động nông dân (mỗi ngày 4 giờ trong 2 tuần, *trong thời gian đầu, v.v.*).

2) Người ta bảo rằng Giu-cơ (đã bị giết) chế được đường từ mùn của phải không?

Có thật thế không? Nếu thật, thì nhất thiết phải *tìm ra những người cộng tác với ông ta* để họ tiếp tục công việc đó. *Điều này có một ý nghĩa quan trọng rất to lớn.*

Gửi lời chào!

Lê-nin

Viết sau ngày 25
 tháng Mười 1919

In lần đầu năm 1925 trong cuốn
 "Để kỷ niệm một năm ngày
 V. I. Lê-nin mất. 1924 - ngày 21
 tháng Giêng - 1925". Mát-xcơ-va -
 Lê-nin-grát

Theo đúng bản thảo

124

ĐIỆN GỬI HỘI NGHỊ LƯƠNG THỰC
 HUYỆN PU-GA-TSÉP⁷⁰

Hãy báo ngay cho biết chính xác những làng nào hoặc những tổng nào đã thực hiện đầy đủ việc trưng thu lương thực thừa.

Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Mười 1919

In lần đầu năm 1945 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

125

*** GỬI TẤT CẢ CÁC CƠ QUAN XÔ-VIỆT VÀ
CÁC CƠ QUAN CHÍNH QUYỀN QUÂN SỰ**

27. X. 1919.

Người mang thư này là đồng chí Bô-ri-xơ Xô-lô-mô-nô-vích Vây-xơ-brốt, bác sĩ, cá nhân tôi biết rõ. Một cán bộ đảng lâu năm. Tôi đề nghị có thái độ *hoàn toàn* tin cậy đối với đồng chí ấy và giúp đỡ đồng chí ấy *bằng mọi cách*.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

126

GỬI PH. A. RỐT-STANH¹⁾

27. X. 1919.

Đồng chí Rốt-stanh!

Đồng chí thông tin cho chúng tôi tồi quá, thật không thể tha thứ được. Có tiền mà không thuê thư ký để thu thập toàn bộ sách báo xã hội chủ nghĩa, các sách mỏng và các tài liệu cắt trong sách báo. Có tiền mà không tổ chức chụp ảnh để chụp thu nhỏ lại. Tất cả những điều đó là không thể tha thứ được. Hoàn toàn có thể và cần phải làm tất cả những điều đó. Nếu không thì vấn đề quan hệ và thông tin trở nên

1) Ở mặt sau của tài liệu V. I. Lê-nin ghi thêm: "Yêu cầu gửi cho Rốt-stanh bằng mật mã".

hết sức tồi. Hãy sửa chữa điều đó và viết cho tôi dù chỉ thỉnh thoảng thôi cũng được. Gửi lời chào tốt đẹp.

Lê-nin

*In lần đầu, theo
đúng bản thảo*

127

GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ⁷¹

Đồng chí Xê-ma-scô!

Hãy thảo luận điều đó (nếu cần, với Bộ dân ủy giao thông và Bộ dân ủy quân sự) và *gọi điện* trả lời cho tôi biết công việc đó có tiến triển không, *như thế nào* và *ba o gi ờ. Gấp!*

27/X. Lê-nin

Viết ngày 27 tháng Mười 1919

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

128

GỬI V. A. CU-GU-SÉP⁷²

28. X. 1919.

Gửi đồng chí

Vi-a-tsê-xláp A-léch-xan-đrô-vích Cu-gu-sép

U-pha

Đồng chí Cu-gu-sép! Cho phép tôi yêu cầu đồng chí một việc. Li-đi-a A-léch-xan-đrôp-na Phô-ti-ê-va sắp đi U-pha, tôi biết rõ đồng chí ấy từ thời kỳ trước năm 1905 và làm việc với đồng chí ấy khá lâu ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

L. A. Phô-ti-ê-va hoàn toàn bị ốm, mà chúng ta thì cần phải *chữa cho thật tốt* cái "tài sản quốc gia" đó (nữ thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy). Tôi hết sức yêu cầu đồng chí áp dụng tất cả mọi biện pháp để giúp đỡ L. A. Phô-ti-ê-va ổn định chỗ ở, được chữa bệnh và *lên cân*.

Đồng chí A. Đ. Txi-u-ru-pa nói với tôi rằng đồng chí biết L. A. Phô-ti-ê-va và sẽ không từ chối giúp đỡ đồng chí ấy.

Xin cảm ơn trước đồng chí và yêu cầu khi có dịp (quân vụ chẳng hạn) viết cho tôi vài chữ về việc nhận thư này.

Gửi lời chào đồng chí

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu, theo
đúng bản thảo*

129

**ĐIỆN GỬI Đ. N. A-VRỐP, I-A. KH. PÊ-TÉC-XƠ,
V. G. GRÔ-MAN**

Ngày 28 tháng Mười 1919.

Gửi A-vrốp, Xô-viết căn cứ địa,
Gửi Pê-téc-xơ, Ủy ban kiểm kê và phân phối ô-tô,
Gửi Grô-man, đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng,
Pê-tơ-rô-grát
Sao gửi đồng chí Mác-cốp,
thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông, Mát-xcơ-va
Sao gửi Di-nô-vi-ép, Xmôn-nui¹⁾

Bằng một loạt quyết định, Hội đồng quốc phòng đã trao trách nhiệm cho đặc phái viên của mình là Grô-man và Ủy ban bốc dỡ Pê-tơ-rô-grát nội trong một ngày đêm phải chở

1) Câu này do chính tay V. I. Lê-nin viết.

ra khỏi vùng Pê-tơ-rô-grát một trăm toa hàng quý, theo đúng kế hoạch của Ủy ban sơ tán của Hội đồng quốc phòng. Đề nghị đảm bảo cho Ủy ban bốc dỡ Pê-tơ-rô-grát có đủ phương tiện vận tải cần thiết, bắt đầu từ ngày 28 tháng Mười này dành cho nó mỗi ngày được sử dụng mười ô-tô vận tải. Báo cho biết việc thực hiện.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng công nông

Lê-nin

*In lần đầu, theo đúng bản
đánh máy do V. I. Lê-nin
bổ sung và ký*

130

* GỬI TƯ LỆNH ĐIỆN CREM-LI

29. X. 1919.

Ngày hôm nay thư của chiến sĩ Hồng quân (hiện đang dự lớp huấn luyện ở trong Crem-li)

Gri-gô-ri I-va-nô-vích Ni-côn-xki

người tỉnh Ri-a-dan, sẽ tới.

Hãy tiếp nhận thư đó và chuyển đến cho tôi ngay ngày hôm nay.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

131
ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH RI-A-DAN

*Gửi Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ri-a-dan.
Sao gửi Ban chấp hành Xô-viết Mi-khai-lô-vô
tỉnh Ri-a-dan*

Hãy điều tra ngay vụ học sinh sĩ quan *Gri-gô-ri Ni-côn-xki*. Ban chấp hành Xô-viết tổng *Pê-tséc-ni-cốp* có giúp đỡ hợp pháp gia đình đồng chí ấy không? Nếu như giữa *Ni-côn-xki* và Ban chấp hành Xô-viết tổng có sự va chạm do việc người anh là linh mục chiếm hoa lợi, thì hãy điều tra. Báo cho tôi biết việc thực hiện.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
Lê-nin

Viết ngày 30 tháng Mười 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

132
THƯ GỬI THƯ KÝ⁷³

Hãy gọi điện cho Ban vật tư - giao thông trung ương của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao để kiểm tra xem: họ

đã làm được những gì? Nếu họ đã gửi điện thì đó là bức điện nào?

Viết ngày 31 tháng Mười 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

133
GỬI Đ. P. XÔ-LÔ-VI-ÉP

1. XI. 1919.

Gửi thư trưởng Bộ dân ủy y tế
Đồng chí Xô-lô-vi-ép!

1) Hãy xem kỹ những ý kiến nhận xét của tôi và làm ơn gửi trả lại cho tôi kèm theo ý kiến của đồng chí.

2) Có bản thống kê không: **tất cả** có bao nhiêu bác sĩ ở Mát-xcơ-va?

3) Đã công bố tiêu chuẩn bác sĩ chưa (ở đâu và bao giờ)?

4) — như trên: các phương pháp kiểm soát bác sĩ (để biết là họ không thừa, là họ đã đăng ký)?

5) Các tiêu chuẩn (và số lượng bác sĩ) ở *Pê-tơ-rô-grát*?

6) — ở các thành phố khác?

7) Nên hay không nên công bố bản thống kê kiểm tra các bác sĩ và các tiêu chuẩn? **vẫn tất** trên *các báo*, để mọi người có thể kiểm tra được?

Gửi lời chào!

Lê-nin

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

134
**ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI
 VÀ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP**

1. XI. 1919.

*Bằng mật mã
 theo đường dây
 trực tiếp*

Gửi Tô-rốt-xki và Di-nô-vi-ép
 Pê-tơ-rô-grát

Toàn bộ tình hình quân sự và chính trị đòi hỏi phải tập trung nhanh chóng những lực lượng rất lớn ở ngoại vi Pê-tơ-rô-grát để hoàn toàn đập tan I-u-đê-ních. Nên tiến hành việc này cùng với Tổng tư lệnh hoặc thông qua Bộ chính trị.

Lê-nin

In lần đầu năm 1941 trong cuốn sách "Những tài liệu về cuộc phòng thủ anh hùng thành phố Pê-tơ-rô-grát năm 1919"

Theo đúng bản thảo

135
ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP

1. XI. 1919

Bằng mật mã

Gửi Xmiéc-nốp

Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 5

Hãy cho biết có bao nhiêu sư đoàn, những sư đoàn nào, bao giờ có thể điều động các sư đoàn đó đi khỏi chỗ các đồng chí. Hỏi các Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 3 và mặt trận. Trả lời ngay.

Lê-nin

Đăng lần đầu ngày 23 tháng Hai 1938 trên báo "Sự thật", số 53

Theo đúng bản thảo

136
ĐIỆN GỬI B. I. GÔN-ĐBÉC

1. XI. 1919

Bằng mật mã

Gửi Gòn-đbéc, tư lệnh quân đoàn dự bị
 Ca-dan

Đồng chí hãy báo cho biết tình hình đơn vị mới thành lập của đồng chí, Bộ tổng tham mưu toàn Nga đã giao cho đồng chí tất cả những gì đã hứa chưa, tình hình đấu tranh chống dịch sốt phát ban ra sao và vấn đề đảm bảo chỗ ở được tiến hành như thế nào, sự giúp đỡ của đảng đã được triển khai chưa.

Lê-nin

Đăng lần đầu ngày 23 tháng Hai 1938 trên báo "Sự thật", số 53

Theo đúng bản thảo

137
ĐIỆN GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ

Theo đường dây trực tiếp
Bằng mật mã

Gửi Phrun-dê, sao gửi Xun-đu-cốp và Du-lơ

Cuộc đấu tranh chống bọn Cô-dắc ở U-ran kéo dài. Tôi không thấy áp dụng những biện pháp để thủ tiêu mặt trận đó nhanh hơn, mặc dù tôi đã đòi hỏi đồng chí tập trung tất cả sự chú ý của mình vào đấy¹⁾. Tôi xin báo cho biết rằng kẻ thù đang được tăng cường do lợi dụng được thời

1) Xem tập này, tài liệu 103.

gian ngừng bắn mà đồng chí đã đưa lại cho chúng, vì đồng chí chỉ muốn kết thúc việc này bằng sự hòa giải. Hãy báo cho biết ngay đồng chí đã áp dụng những biện pháp gì để đập tan kẻ thù.

Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Mười một 1919

Đăng lần đầu ngày 24 tháng Bảy 1928 trên báo "Sự thật", số 170

Theo đúng bản viết tay của E. M. Xơ-li-an-xki

138
GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Gửi Tô-rốt-xki

Tôi nghĩ rằng Tsi-tsê-rin đã tin cho đồng chí biết rằng đồng chí ấy đã báo cho người E-xtô-ni-a biết chúng ta sẽ tấn công họ nếu họ để I-u-đê-ních vào. Theo tôi, cần phải tiến vào E-xtơ-li-an-đi-a nếu như họ để I-u-đê-ních vào, và nếu như điều đó là bức thiết thì cần phải xúc tiến bằng những biện pháp mãnh liệt⁷⁴. Tsi-tsê-rin phản đối việc công bố tin đó vì Đồng minh lúc ấy sẽ áp dụng biện pháp của mình.

Lê-nin

Viết vào tháng Mười một, chậm nhất là ngày 6, 1919

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản viết tay của một người không rõ tên

139
ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH XIM-BIẾC-XCƠ

*Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xim-biéc-xcơ
Sao gửi Cô-ga-nô-vích, Hội nghị lương thực tỉnh,
Ủy ban lương thực vùng sông Vôn-ga*

Mặc dù đã có bức điện số 907¹⁾ của tôi, ngày 15 tháng Mười, Ca-txê-pốp, phái viên của Ủy ban lương thực vùng sông Vôn-ga báo rằng ngày 4 tháng Mười một khi đoàn đường sắt Vôn-ga - Bu-gun-ma giao các toa xe thì công nhân bốc dỡ không đến làm việc. Tôi yêu cầu giải thích nguyên nhân của thái độ chệnh mảng đó đối với nhu cầu của vùng trung tâm đang bị đói. Lắp lại việc giữ các toa xe lại một cách không có mục đích, không áp dụng những biện pháp để tổ chức công nhân bốc vác là hoàn toàn không thể được và sẽ bị trừng phạt nghiêm khắc. Tôi giao cho chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh chịu trách nhiệm. Báo cho biết ngay những biện pháp đã được áp dụng.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng
Lê-nin

Viết ngày 8 tháng Mười một 1919

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin ký

1) Xem tập này, Phụ lục, tài liệu 6.

140
ĐIỆN GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

10. XI. 1919 Theo đường dây trực tiếp
 Ưu tiên

Gửi Di-nô-vi-ép
 Xmôn-nui
 Pê-tơ-rô-grát

Yêu cầu thu thập ngay những tin tức về những người Ba-ski-ri-a là đảng viên cộng sản đáng tin cậy hay những người trung thực có cảm tình ở Ba-ski-ri-a và gửi gấp cho tôi tên tuổi và địa chỉ⁷⁵.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

141
THƯ TRAO ĐỔI VỚI M. N. PÔ-CRỐP-XKI

11. XI. 1919.

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI

Đồng chí Pô-crốp-xki! Theo tôi, qua bản dự thảo gửi kèm theo đây⁷⁶ thì thấy rõ: phải gửi tất cả cho Bộ dân ủy giáo dục. Hãy gửi trả lại bản dự thảo, kèm theo ý kiến của đồng chí.

Lê-nin của đồng chí

THƯ TRẢ LỜI CỦA M. N. PÔ-CRỐP-XKI

Nếu như có những đồng chí trong đảng quan tâm đến công việc thư viện và nắm được công việc đó thì cần phải thu hút họ vào bộ

phần thư viện của chúng ta¹⁾, bộ phận này rất bị thiệt thòi chính vì thiếu người của chúng ta, nhưng không tổ chức các thư viện "đảng" song song với các thư viện "xô-viết".

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI

Đồng ý. Hãy gửi kết luận chính thức của *bộ t r ư ở n g d ã n ú y* (hoặc thứ trưởng dân ủy) về vấn đề này lên *Ban chấp hành trung ương* (bản sao gửi cho tôi).

*In lần đầu năm 1933 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

142
ĐIỆN GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

11. XI. 1919.

Gửi Bri-u-kha-nốp
 Chủ tịch Ủy ban lương thực đặc biệt
 của mặt trận miền Đông

Việc cung cấp cho công nhân U-ran đang bị đói phải rất cấp bách. Hãy báo cho biết đồng chí đã làm được những gì, đã đảm bảo được bao nhiêu, có thể phái những công nhân này đi thu hoạch lúa mì ở Cuộc-gan được không. Lời phàn nàn của đồng chí về việc không có người, hơi lạ.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng
Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

1) Do V. I. Lê-nin gạch dưới

143

* GỬI TỔNG CỤC CÔNG NGHIỆP THAN BÙN⁷⁷

11. XI. 1919

Về bản báo cáo tình hình năm 1919 được gửi đến.

1) Nên đăng những *kết quả* lên báo "Đời sống kinh tế" (và gửi cho tôi 1 bản).2) Trong khi có rất nhiều biểu chi tiết thì lại *không có những biểu tổng kết*:— so sánh tình hình sản xuất các năm 1918, 1919 và *trước đó* (số ngày? % máy làm việc? v.v.)

— bản đồ tóm tắt? hoặc khoảng cách với các ga xe lửa?

— điều kiện cho chạy *tất cả* các máy?

— những số liệu so sánh về sản xuất tùy theo tiêu dùng (thức ăn và vải)?

*Lê-nin**In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV**Theo đúng bản thảo*

144

**GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ, L. B. CA-MÊ-NÉP
VÀ E. Đ. XTA-XÔ-VA**Gửi các đồng chí Ê-nu-kít-đê, L. B. Ca-mê-nép
và E. Đ. Xta-xô-vaKhẩn thiết yêu cầu tổ chức giúp đỡ, áo quần, *phòng ở, lương thực* cho người mang thư này là đồng chí *Pi-ốt Ô-khri-men-cô*.Nếu gặp những khó khăn thuộc loại này hay loại khác khi giúp đỡ, yêu cầu gọi điện thoại cho tôi⁷⁸.

12. XI. 1919

*V. U-li-a-nốp (Lê-nin)**Đăng lần đầu năm 1956 trên tạp
chí "Lớp người thay thế", số 7**Theo đúng bản thảo*

145

THƯ GỬI THƯ KÝ⁷⁹

Hãy tìm sắc luật về việc nuôi trẻ em không thu tiền.

Ai nuôi?

[không phải ban bảo hiểm xã hội, mà là xô-viết đại biểu?]

Vậy là cần phải giao cho *Bộ dân ủy Lương thực* (và tôi đang giao) trả lời cho Tu-la (bản sao gửi đến cho tôi).*Viết vào tháng Mười một,
sớm nhất là ngày 17, 1919**In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV**Theo đúng bản thảo*

146

GỬI E. M. PÔ-PÔ-VA

20. XI. 1919.

Gửi đồng chí Pô-pô-va
người phụ trách ngôi nhà Xô-viết số 1

Yêu cầu cấp một phòng (lúc đầu dù là một, sau đó là hai — cho người phiên dịch)

là đồng chí Ki-ly (Keeley), kỹ sư Mỹ đến giúp nước Cộng hòa xô-viết.

Yêu cầu cấp phòng không cao quá tầng 3 và phòng ấm nhất⁸⁰.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

*V. U-li-a-nốp (Lê-nin)**In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

147

**ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
QUÂN ĐOÀN 3, ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH LƯƠNG
THỰC TỈNH PÉC-MƠ, ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH
CON ĐƯỜNG PÉC-MƠ VÀ ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH
LƯƠNG THỰC TỈNH Ê-CA-TÊ-RIN-BUA⁸¹**

Gửi Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 3
gửi ủy viên phụ trách lương thực tỉnh Péc-mơ
gửi ủy viên phụ trách con đường Péc-mơ
gửi ủy viên phụ trách lương thực tỉnh Ê-ca-tê-rin-bua
Sao gửi: ban kim loại, Ê-ca-tê-rin-bua¹⁾

Bằng bất cứ giá nào cũng phải cung cấp cho tất cả công nhân U-ran, đặc biệt là vùng Ê-ca-tê-rin-bua, Ki-den và các vùng khai thác than khác một dự trữ đầy đủ về lương thực cần thiết. Tất cả các nhà chức trách quân sự và cán bộ phụ trách đường giao thông phải chịu trách nhiệm về việc thực hiện vô điều kiện. Hãy trả lời ngay cho biết đã gửi đi đâu, bao nhiêu pút²⁾.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

*Viết ngày 20 tháng Mười một
1919*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

1) Đoạn "Sao gửi: ban kim loại, Ê-ca-tê-rin-bua" do chính tay E. M. Xơ-li-an-xki viết.

2) Những chữ "đã gửi đi đâu, bao nhiêu pút" do chính tay E. M. Xơ-li-an-xki viết.

148

GỬI PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI

Đồng chí Đgiéc-gin-xki!

Đồng chí Côn-lôn-tai viết cho tôi về A-lếch-xây Xa-pô-giơ-ni-cốp, một thanh niên bị bắt ở Pê-tơ-rô-grát.

Nghe nói bị bắt vì mang theo giấy tờ của người khác đi vào vùng đang có chiến sự.

Nghe anh ta làm điều đó vì "yêu mẹ quá mức", còn cha mẹ anh ta thì bị kẹt ở lại khi I-u-đê-ních tấn công.

Côn-lôn-tai viết rằng đồng chí ấy biết A-lếch-xây Xa-pô-giơ-ni-cốp là "một người hoàn toàn vô chính trị", "vả lại là một người hết sức dễ xúc cảm, thần kinh yếu, một người bị dính vào vụ này chỉ vì ngu ngốc".

Côn-lôn-tai sợ rằng *người ta có thể xử bắn* anh ta.

- 1) Đồng chí có thể cho biết tin tức được không?
- 2) — đình chỉ quyết định?
- 3) — hay là tôi nên gọi điện cho Di-nô-vi-ép?

Gửi lời chào! *Lê-nin* của đồng chí

21/XI.

Viết ngày 21 tháng Mười một 1919

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

149

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ

21. XI. 1919.

Đồng chí Ê-nu-kít-dê! Tôi hết sức yêu cầu đồng chí ra lệnh cấp *một số lương thực bổ sung* nói chung (và đặc biệt là số lương thực nêu ở dưới) cho các đồng chí sau đây:

Người thứ nhất đến *giúp* Chính quyền xô-viết. Khách của chúng ta. Cần phải giúp đỡ.

Người thứ hai — nhà sáng lập ra Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan. Một đồng chí có tuổi. Người Phần-lan đã giúp chúng ta nhiều trước năm 1905. Giờ đây nghĩa vụ của chúng ta là phải giúp đỡ họ:

1) *K i - I y* (Keeley), kỹ sư người Mỹ, đến để giúp Chính quyền xô-viết.

(đặc biệt là *đường, sô-cô-la, kẹo bánh*).

khách sạn Na-txi-ô-nan, phòng số 321.

2) *U - r o - x i n* (người sáng lập ra Đảng dân chủ - xã hội Phần-lan).

khách sạn Mê-tơ-rô-pôn, phòng số 471.

(nhất là *bơ*)

Gửi lời chào! *Lê-nin* của đồng chí

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

150

ĐIỆN GỬI B. X. VÂY-XƠ-BRỐT¹⁾

Gửi Vây-xơ-brốt, Xa-ma-ra

Tôi sẽ chuyển ngay báo cáo của đồng chí cho Xê-ma-scô⁸². Chúng tôi sẽ cố gắng áp dụng mọi biện pháp. Chúng tôi đã động viên những thầy thuốc nha khoa với tư cách là y sĩ. Chúc mọi việc tốt lành.

Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Mười một 1919

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản ghi
trên băng điện báo*

1) Chuyển bằng đường dây trực tiếp.

151

GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ⁸³

27. XI. 1919.

Đồng chí Xê-ma-scô!

(1) Xin gửi lại cho tôi bản này, kèm theo ý kiến của đồng chí.

(2) Hãy ra lệnh *k i ể m t r a* các sự kiện đã nêu (để chính những người có trách nhiệm trình bày những sự kiện *đ ó n h a n h c h ó n g* và chính xác và ký tên vào).

(3) Bản dự án của Vây-xơ-brốt. Những sửa đổi của đồng chí hoặc phản dự án?

Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

152

GỬI V. P. MI-LI-U-TIN

HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO

Đồng chí Mi-li-u-tin!

Tôi yêu cầu thảo luận vấn đề đề xuất các câu hỏi cùng kiểu, ngắn gọn nhưng cơ bản (hoặc các mẫu giấy in sẵn) để đăng trên báo "Đời sống kinh tế" các báo cáo thường kỳ về *kết quả* công tác phát triển lực lượng sản xuất (số lượng công nhân làm việc; các ngành sản xuất, khai thác; năng suất của một công nhân v.v.) trong tất cả các ngành hoặc các ngành chủ yếu nhất của nền kinh tế.

Báo cho tôi biết kết luận của đồng chí.

Lê-nin

Cần phải chia các báo cáo ra làm 2 phần:

a) một phần chỉ có thể nói bằng lời (kế hoạch, điều kiện, đặc điểm, v.v.);

b) phần khác, có thể và cần phải diễn đạt bằng con số.

Cho đăng *cả hai*

Phần thứ hai — chọn cái cơ bản (để thông báo và so sánh).

(So sánh thí dụ về tính không minh bạch — "Tổng cục công nghiệp đá phiến", báo cáo ngày 1 tháng Mười 1919). Đang in. Ở đâu. Bao nhiêu lần.

(Phần mật cần được đăng theo %: thí dụ: ngày 1 tháng Mười 1919 — 100, số công nhân; ngày 1 tháng Mười một 1919 — 120 v.v.).

Viết ngày 27 tháng Mười một 1919

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

153

GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Gửi Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương
(sao gửi Vô-rốp-xki)

Theo tôi, việc xuất bản "Bản dự thảo điều lệ Đảng cộng sản Nga" đòi hỏi phải điều tra⁸⁴.

Tôi đề nghị chỉ định việc điều tra để làm sáng tỏ mọi tình huống có liên quan đến việc xuất bản, một việc làm lỗi bịch như vậy và được thực hiện lỗi bịch như vậy.

Ai đã đặt? Bao nhiêu nghìn? Ai biên tập v.v.?

Tôi yêu cầu gửi báo cáo việc điều tra lên bộ chính trị Ban chấp hành trung ương.

3/XII. Lê-nin

Viết ngày 3 tháng Chạp 1919

*In lần đầu, theo
đúng bản thảo*

154

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ

5. XII. 1919.

Đồng chí Ê-nu-kít-đê!

Đồng chí có thể ra lệnh cấp thực phẩm cho đồng chí Va-len-ti-na Pê-tơ-rốp-na Xmiéc-nô-va hiện đang ở Crem-li, vợ của Vla-đi-mia Mi-khai-lô-vích Xmiéc-nốp hiện đang ở mặt trận, được không?

Nghe nói chị ấy đang bị đói.

Hết sức yêu cầu đồng chí gọi điện trả lời cho tôi.

Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

155

GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH ĐẠI HỘI II CÁC XÔ-VIỆT

Theo tôi, cần phải bầu *cả* đại biểu của tỉnh *Ki-ép*⁸⁵.

Khi nào có Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-cra-i-na (hiện giờ chưa có) thì họ sẽ ra khỏi. Tại sao họ

lại không được tham gia cùng chúng ta, trong khi chưa có Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-cra-i-na?

Lê-nin

Viết vào tháng Chạp, sớm nhất là ngày 5, chậm nhất là ngày 9, 1919

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

156

GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

10. XII. 1919.

Gửi Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương

Theo tôi, Phrun-dê đòi quá nhiều. Lúc đầu cần phải chiếm hết U-cra-i-na đã, còn Tuốc-ke-xtan hãy tạm đợi, tạm chịu khổ⁸⁶.

Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

157

ĐIỆN GỬI S. D. Ê-LI-A-VA, I-A. E. RÚT-DU-TÁC, V. V. QUY-BƯ-SÉP

11. XII. 1919.

Bằng mật mã

Gửi Ê-li-a-va, Rút-du-tác, Quy-bư-sép
Ta-sken

Những yêu cầu của các đồng chí về cán bộ là quá mức. Điều đó thật buồn cười hoặc tệ hơn cả buồn cười khi các đồng chí tưởng rằng Tuốc-ke-xtan quan trọng hơn trung tâm

và U-cra-i-na. Các đồng chí sẽ không nhận được nhiều hơn. Phải xoay xở với những gì các đồng chí có, và đừng đặt những kế hoạch quá đồ sộ mà nên khiêm tốn.

Lê-nin

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

158

GỬI A. I-A. BÊ-LEN-KI

11. XII. 1919

Gửi đồng chí Bê-len-ki
Lu-bi-an-ca, 11, phòng 27

Đồng chí Bê-len-ki! Tôi xin giới thiệu với đồng chí người mang thư này, đồng chí Rô-vi-ô, đảng viên cộng sản Phần-lan, một cán bộ đảng lão thành, và yêu cầu giúp đỡ đồng chí ấy, như chúng tôi đã nói qua điện thoại.

Gửi lời chào! *Lê-nin* của đồng chí

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

159

GỬI X. Đ. MÁC-CỐP

11. XII. 1919.

Đồng chí Mác-cốp!

Đồng chí hãy đọc thư kèm theo và gửi trả lại thư này cho tôi, kèm theo ý kiến: có thể được không v.v.?⁸⁷

Gửi lời chào! *Lê-nin*

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

160

**NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU GHI TRÊN BỨC ĐIỆN
CỦA A. C. PAY-KE-XƠ VÀ THƯ GỬI BỘ TỔ CHỨC
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Việc tiến quân nhanh chóng đòi hỏi phải tổ chức ngay lập tức các cơ quan xô-viết tại các địa phương. Các đồng chí ở địa phương — những người không quen với việc xây dựng Chính quyền xô-viết và chính sách của Chính quyền xô-viết — hiện nay không có khả năng tổ chức. Khi không có khả năng liên hệ với trung ương, việc thiếu những người lãnh đạo thích hợp trong các lĩnh vực đang đe dọa lặp lại những giai đoạn đã qua và sử dụng không hợp lý tài nguyên của Xi-bi-ri. Cần phải phải ngay người cho Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri để nhận trọng trách lãnh đạo chính trị trong các lĩnh vực xây dựng xô-viết và kinh tế.

Pay-ke-xơ

Gửi Bộ tổ chức
(cho Xta-xô-va)

Theo tôi, không cho Xi-bi-ri thêm nữa: chúng ta không có. Xi-bi-ri sẽ *không* chết. *T á t c á* cho U-cra-i-na.

Lê-nin

Viết vào tháng Chạp, sớm nhất là ngày 11, chậm nhất là ngày 16, 1919

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

161

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

15. XII.

Đồng chí Di-nô-vi-ép!

Tôi đang gửi kết luận của Bộ chính trị.

Hai việc:

1) Có thể đặt gấp hai xe trượt tuyết (ô-tô trượt tuyết kê-grét-xơ) loại nặng và hai xe loại nhẹ cho mặt trận miền Nam không?

Gáp. Hãy trả lời.

2) Hết sức chú ý đến những đá phiến ở gần I-am-bua.

Hết sức quan trọng, cần phải cố gắng hết sức.

3) *Đừng* làm rơi vãi, *đừng* để mất các vật liệu (dây thép gai v. v.).

Chúng ta sẽ *cần đến nó*. Hãy chú ý.

Gửi lời chào! *Lê-nin*

Bài báo kia, tôi vẫn viết. Nếu như hôm nay tôi không xong thì *đừng đợi*⁸⁸.

Viết ngày 15 tháng Chạp 1919

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

162

ĐIỆN GỬI I. N. XMIÉC-NỐP

Theo đường dây trực tiếp

Gửi Xmiéc-nốp

Hội đồng quân sự - cách mạng Ôm-xcơ

Tôi chúc mừng việc chiếm được Nô-vô-ni-cô-lai-ép-xcơ. Bằng mọi cách hãy chăm lo đến việc chiếm nguyên vẹn vùng Cu-dơ-nết-xcơ và than. Hãy nhớ rằng sẽ là tội lỗi nếu đi

quá sâu về phía Đông khi cần một nghị lực hết sức kiên quyết...¹⁾

Hãy báo cho tôi biết ngày giờ nhận được bức điện này.

15/XII. Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Chạp 1919

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

163

ĐIỆN GỬ CÁC CHỦ NHIỆM GIAO THÔNG QUÂN SỰ CÁC QUÂN ĐOÀN 5 VÀ 3

Có tính chất quân sự, ưu tiên

Gửi chủ nhiệm giao thông quân sự quân đoàn 5

Gửi chủ nhiệm giao thông quân sự quân đoàn 3

Sao gửi Tổng cục giao thông quân sự

Chế độ sử dụng vận tải đường sắt do Hội đồng quốc phòng quy định không loại trừ việc vận chuyển lương thực cho công nhân các xí nghiệp U-ran ngang với việc vận chuyển hàng chiến dịch. Hàng ngày phải dành cho mục đích đó không dưới 40 toa. Hàng tuần hãy điện cho biết đã giao được bao nhiêu toa lúa mì cho công nhân²⁾.

16/XII. 19.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng
Lê-nin³⁾

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

*Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

1) Tiếp đó bức điện không đọc được.

2) Câu cuối cùng của bức điện do chính tay V. I. Lê-nin viết.

3) Tiếp đó trong bản thảo có chữ ký: "Ru-cốp", đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng công nông về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

164

THƯ GỬI THƯ KÝ

16. XII. 1919.

Đồng chí có thể cử một người nào đó hỏi xem (hoặc hỏi qua điện thoại) trong một thư viện công cộng nào đó ở Mát-xcơ-va (Viện bảo tàng Ru-mi-an-txép v.v.) có đủ bộ các báo xô-viết ("Sự thật" và "Tin tức") trong 6 tuần sau 25/X (7/XI) 1917 hay không.

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

165

GỬ L. B. CRA-XIN⁸⁹

Ngày mai đồng chí gửi cho tôi những tập in các chỉ thị và các quy chế, hình thức báo cáo v.v., mỗi thứ một bản, của Bộ dân ủy giao thông ban chính trị của nó, các ban (hay các cục) của nó về khai thác, kỹ thuật, sửa chữa, sơ đồ tổ chức (nếu có sơ đồ đó) của Bộ dân ủy giao thông.

Viết ngày 17 tháng Chạp 1919

*Đăng lần đầu ngày 24
tháng Mười một 1963 trên
báo "Sự thật", số 328*

Theo đúng bản thảo

166
GỬI L. B. CRA-XIN

Trả lời tôi hơn Ban kiểm tra nhà nước.

Không thấy *tên* người phụ trách. "Tinh thần trách nhiệm" tôi hơn của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao!

Cả một đồng vô số nhà chức trách đủ các cấp bậc, dưới, trên, của, để, v.v.!!

Tôi hỏi *a i* bây giờ đây?⁹⁰

Viết ngày 17 hoặc 24
tháng Chạp 1919

In lần đầu, theo
đúng bản thảo

167
GỬI Đ. I. CUỐC-XXI⁹¹

1
Gửi Cuốc-xki

Theo tôi, nên thêm

1) việc lập biên bản còn *chưa* phải là "khiếu nại", mà chỉ là *xác lập* một cách chính xác *b ư ớ c đ ầ u* tranh chấp. Phương thức tốt nhất để khỏi khiếu nại là đòi trả lời một cách chính xác hoặc thi hành ngay lập tức;

2) bằng cách đó, có thể và phải đòi giải quyết *về thực chất* một cách nhanh chóng, không quan liêu giấy tờ, cụ thể là: đề nghị một phương thức giải quyết ngăn gọn tại chỗ, đề nghị chính thức ("lấy vật liệu ở nơi này này, đề nghị đặt hàng ở nơi này này, tôi yêu cầu làm điều đó để tránh tệ quan liêu giấy tờ"), việc tuyên bố hay yêu cầu như thế sẽ làm dễ dàng *rất nhiều* cho trung tâm trong cuộc đấu tranh chống tệ quan liêu giấy tờ;

3) khiếu nại lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng quốc phòng — đưa ra Ban chấp hành các Xô-viết toàn Nga;

4) sau khi được Hội đồng bộ trưởng dân ủy chuẩn y thì công bố *b à i b á o* (với những thí dụ; giải thích kỹ) trên tờ "Nông dân nghèo"⁹².

Lê-nin

2
Gửi Cuốc-xki

(tên quan liêu giấy tờ)

1) Cần viết phổ cập hơn,

2) nói lại toàn bộ bản văn của đạo luật,

3) đưa ra 3 - 4 ví dụ cụ thể

}	tại sao? như thế nào? điều
	đó tạo điều kiện <i>dễ dàng</i>
	cho cuộc đấu tranh chống

nạn quan liêu giấy tờ

4) đòi *mỗi* ban chấp hành xô-viết tỉnh phải in lại,

5) giải thích rõ là chúng ta sẽ trừng phạt *cả việc không biết* lẫn việc *không áp dụng* đạo luật đó.

Viết vào tháng Chạp, sớm nhất là
ngày 17, chậm nhất là ngày 23, 1919

In lần đầu năm 1928 trong
Văn tập Lê-nin, t. VIII

Theo đúng bản thảo

168
GỬI BỘ TỔ CHỨC
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Gửi Bộ tổ chức

Tôi đề nghị: hoặc giả khiến trách các tác giả của lá đơn này⁹³ (có thể biết được tên của họ, 32 người, qua đơn trước đây của họ) hoặc giả

cảnh cáo họ vì những lời bàn tán nhảm của họ về chính sách của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga là vi phạm kỷ luật và gây trở ngại cho một công tác có tổ chức và đồng tâm nhất trí;

— Vì các tác giả không nêu ra điều gì cụ thể mà để mất thời gian quý báu và đánh lạc sự chú ý đến việc phải mau chóng đi U-cra-i-na nhận công tác.

Ban chấp hành trung ương kêu gọi họ hãy chấm dứt việc bàn tán nhảm và bệnh đặt kế hoạch hão và lập tức bắt tay vào công việc, thi hành nghiêm chỉnh nhất đường lối và chỉ thị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga.

Lê-nin

P. S. Cần phải giám sát các tác giả đó và bố trí phân tán họ ra, xen kẽ với các cán bộ *thật sự*. Nếu không thì chỉ xảy ra việc cãi cọ chứ không phải công việc.

Viết vào tháng Chạp, chậm nhất là ngày 18, 1919

In lần đầu, theo đúng bản thảo

169

GỬI A. B. KHA-LA-TỐP

19. XII. 1919.

Gửi đồng chí Kha-la-tốp
ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực
Mệnh lệnh

Ra lệnh cho đồng chí ở lại an dưỡng đường *một tháng nữa* để chữa khỏi *hẩn*, đặng sau đó bắt tay vào một công tác *rất khẩn* sẽ được giao cho đồng chí vào lúc đó.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

170

GỬI S. D. Ê-LI-A-VA

19. XII. 1919.

Đồng chí Ê-li-a-va!

Tôi xin giới thiệu với đồng chí người mang thư này, đồng chí P. N. Lê-pê-sin-xki⁹⁴, mà tôi đã biết hồi ở nước ngoài, ở Giơ-ne-vơ năm 1902, nơi mà chúng tôi đã cùng nhau đấu tranh chống bọn men-sê-vích.

Chắc chắn là đồng chí Lê-pê-sin-xki sẽ giúp ích được trong công việc làm cho dân địa phương hiểu rõ và vững tin rằng những người xô-viết không thể là bọn đế quốc, thậm chí không thể có những điệu bộ kiểu đế quốc.

Gửi lời chào! *Lê-nin* của đồng chí

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

171

ĐIỆN GỬI ĐI RI-A-DAN⁹⁵

Ưu tiên tuyệt đối
Giao bức điện cho ủy viên thường trực
để chuyển ngay và báo cho Crem-li, Mát-xcơ-va
biết là đã gửi đến nơi

Ri-a-dan 3 địa chỉ:

Gửi Ban chấp hành đảng bộ tỉnh,
Ban chấp hành Xô-viết tỉnh,
Ủy ban lương thực tỉnh
Ri-a-dan

Các đồng chí thân mến! Tại cuộc họp của các đồng chí ngày 19 tháng Chạp, các đồng chí đã quyết định trong thời

hạn mười ngày sẽ bốc xếp và gửi đi cho công nhân Mát-xcơ-va tám trăm toa khoai tây và đã đề ra một loạt biện pháp để thực hiện việc đó. Việc làm đó rất tốt đẹp, nhưng toàn bộ trọng tâm của vấn đề là ở chỗ các đồng chí sẽ thực hiện thành công đến mức nào và nhanh chóng đến mức nào nhiệm vụ do các đồng chí đặt ra. Giai cấp công nhân Mát-xcơ-va đang kiệt sức vì đói. Vấn đề cứu giai cấp công nhân Mát-xcơ-va là vấn đề cứu cách mạng. Một phần chủ yếu của cuộc đấu tranh chống phản cách mạng đã và đang do giai cấp công nhân Mát-xcơ-va gánh vác. Hồng quân đã đánh tan quân Côn-tsắc và I-u-đê-ních, nay đến lượt Đê-ni-kin. Để đảm bảo cho Hồng quân khả năng làm được nhiệm vụ đó, với một chi phí ít nhất về thời gian và sức lực, nhiệm vụ đảm bảo khả năng chấm dứt chiến tranh và bắt tay vào hòa bình xây dựng chủ nghĩa xã hội, giai cấp công nhân Mát-xcơ-va còn phải chịu một sự hy sinh nữa. Nó đã phải dành cho nhu cầu tác chiến những phương tiện vận tải thường dùng để chở lương thực đến Mát-xcơ-va. Trong điều kiện đó, tất nhiên những địa phương ở xung quanh trung tâm cách mạng thế giới cần phải giúp đỡ nó. Tất cả các lực lượng đảng, lực lượng xô-viết đều phải thấm nhuần tư tưởng cho rằng việc cung cấp cho Mát-xcơ-va, việc cứu giúp giai cấp công nhân Mát-xcơ-va là nghĩa vụ cách mạng thiêng liêng nhất của mình. Thành công của cách mạng phụ thuộc vào nghị lực và quyết tâm của các đồng chí. Tất cả cho công việc chuẩn bị dự trữ lương thực, tất cả cho việc bốc xếp và chuyển giao các toa xe. Bộ dân ủy giao thông đảm bảo việc vận chuyển và đưa các đoàn tàu lương thực về Mát-xcơ-va. Các đồng chí hãy cương quyết yêu cầu các

cơ quan địa phương của Bộ dân ủy giao thông thực hiện nghĩa vụ đó. Các đồng chí hãy bắt tay vào việc giúp đỡ công nhân Mát-xcơ-va một cách nhanh chóng, kiên quyết, trên tinh thần cách mạng!

Gửi lời chào cộng sản V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 21 tháng Chạp 1919

In lần đầu không đầy đủ năm 1953 trong cuốn "Lịch sử địa phương chí ("Tập san khoa học", số 11)". Ri-a-dan

In toàn văn năm 1957 trong cuốn "Cuộc đấu tranh nhằm thiết lập và củng cố Chính quyền xô-viết ở tỉnh Ri-a-dan (1917 - 1920)". Ri-a-dan

Theo đúng bản ghi trên
bảng điện báo

172

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY⁹⁶

- 1) Cần phải chỉ định một thời hạn *ngắn* để hoàn thành bản chỉ thị,
- 2) trình bản chỉ thị lên Tiểu hội đồng vì bản thông tư soạn rất tồi,
- 3) sau 3 tháng, quy định báo cáo về kết quả việc lấy nhà thờ làm trường học

điều kiện lấy
và chế độ báo cáo?

22/XII. Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Chạp 1919

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

173
GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

23/XII.

Đồng chí Di-nô-vi-ép!

Tôi đã nhận được bức thư của đồng chí đề ngày 20/XII.

Hãy thỏa thuận mọi việc với Tô-rốt-xki về Pê-tơ-rô-grát. Chắc hẳn phải bảo vệ và *khôi phục* tất cả các công sự phòng ngự (nghe nói người ta đã lấy cấp dây thép gai v.v.) và đề ra chế độ động viên *hàng tuần* (hoặc "báo động", hoặc *tập hợp*) để duy trì Pê-tơ-rô-grát ở trong tư thế sẵn sàng. Cần phải suy nghĩ kỹ điều này.

Do giao thông, lương thực đang hoàn toàn bị đình trệ. *S ứ a c h ữ a c á c đ â u m á y v à t o a x e!!*

Về vấn đề đá phiến, nếu đồng chí đã bắt tay vào rồi thì tốt lắm. Nhưng tôi ngạc nhiên khi thấy đồng chí viết về việc vận chuyển đá phiến. Đá phiến sẽ không chịu nổi việc vận chuyển (ngoài việc dùng nó làm *khí đốt*: người ta bảo đá phiến cho khí đốt nhiều hơn than đá), nghe nói cần phải điện khí hóa tại chỗ và phải xây nhà máy chưng cất tại chỗ để lấy dầu từ đá phiến. Ở đây người ta nói với tôi như vậy. Và tôi nghĩ rằng với những tài nguyên của mình, Pê-tơ-rô-grát có thể và sẽ giải quyết được nhiệm vụ điện khí hóa và chưng cất ra dầu mỏ.

Gửi lời chào! *Lê-nin*

NB. Nền chằng xây dựng lô-cốt để bảo vệ Pê-tơ-rô-grát? Tôi gửi báo cáo cho đồng chí và đồng chí Tô-rốt-xki về đề tài này.

Tại sao không còn ô-tô trượt tuyết nữa? Nghe nói còn hơn 100 băng phải không?

Viết ngày 23 tháng Chạp 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

174
NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN BỨC THƯ CỦA
A. V. LU-NA-TSÁC-XKI

Vla-di-mia I-lích thân mến!

Trong một câu chuyện giữa chúng ta, đồng chí có trách tôi rằng cho đến nay chúng ta vẫn chưa có được một đài kỷ niệm C. Mác tốt ở Mát-xcơ-va...

Tôi đồng ý rằng cần phải bắt tay xây dựng đài kỷ niệm Mác ở Mát-xcơ-va. Tôi biết rằng trong cuộc thi lần thứ nhất đã có những đề án đồ sộ xây dựng lại một loạt các quảng trường. Tất nhiên bây giờ không thể nghĩ đến điều đó được, mà chỉ có thể nói đến việc dựng một tượng Mác đẹp, có nội dung, đồ sộ, ở trên một trong những quảng trường mà thôi.

... Ở Mát-xcơ-va có một nhà điêu khắc hoàn toàn thích hợp với việc đặt cho cá nhân ông ta dựng tượng Mác. Đó là nghệ sĩ Méc-cu-rốp, tác giả của tượng đài tuyệt diệu bằng đá hoa cương kỷ niệm Đô-xtô-i-ép-xki mà Xô-viết Mát-xcơ-va đã dựng trên đại lộ Txơ-viết-nôi...

Đồng chí Ca-mê-nép! Cho ý kiến kết luận của đồng chí bằng thư hoặc qua điện thoại⁹⁷.

Viết ngày 24 hoặc 25 tháng Chạp 1919

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

175
THƯ GỬI THƯ KÝ⁹⁸

Đưa vào chương trình nghị sự của Hội đồng quốc phòng và giao cho Cra-xin (hoặc Lô-mô-nô-xốp) soạn *n g a y l ậ p t ứ c* bản dự thảo nghị quyết (về việc điều động ra khỏi quân đội) và thỏa thuận với Xcơ-li-an-xki.

*Viết vào tháng Chạp, sớm
nhất là ngày 25, 1919*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

176
* GỬI CỤC ÁN LOÁT CỦA
HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO

(Sao gửi Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế
quốc dân tối cao)

26. XII. 1919.

Yêu cầu báo ngay cho tôi biết

1) nhà in Xư-tin ở Mát-xcơ-va, sau ngày 25 tháng Mười 1917 vẫn do tư nhân quản lý một thời gian dài, đã quốc hữu hóa lúc nào (nếu như đã quốc hữu hóa);

2) nguyên nhân của việc quốc hữu hóa (trong việc này, có những điều kiện đặc biệt hay không?);

3) có những tin tức (và những tin tức như thế nào) về tình hình của nhà in đó sau khi đã quốc hữu hóa?

4) Ai quản lý nhà in đã quốc hữu hóa đó? địa phương hay tỉnh?

5) Cục án loạt đã áp dụng những biện pháp gì để cải thiện công tác?⁹⁹

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

177
ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP¹⁰⁰

26. XII. 1919

Gửi Xmiéc-nốp

Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 5
Ôm-xcơ và đến tận chỗ ở

Về bức điện số 4211 của đồng chí: hãy điều động không phải một trăm, mà hai trăm chuyên và đầu máy. Động viên tất cả lực lượng để đẩy nhanh việc vận chuyển than và giải

phóng hàng cho tuyến đường, cũng như để bảo vệ tài sản khỏi bị ăn cắp. Hãy báo thường xuyên hơn về việc thực hiện.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

178
BỔ SUNG VÀO BỨC ĐIỆN CỦA A. X. KI-XÊ-LÉP

Gửi các ủy ban lương thực các tỉnh:

Vla-đi-mia, Ri-a-dan, Xa-ma-ra, Xim-biéc-xcơ,
Cô-xtơ-rô-ma, I-a-rô-xláp, Tu-la, Tam-bớt

Hãy trả lời ngay:

- 1) Các đồng chí đã nhận được lệnh của Bộ dân ủy lương thực về việc thu mua khoai tây cho năm 1919 - 1920 vào lúc nào.
- 2) Đã thành lập một bộ máy để thực hiện sắc lệnh về độc quyền khoai tây chưa.
- 3) Bộ máy thực hiện thu mua đã được thành lập bao giờ và như thế nào, đã thu mua được bao nhiêu khoai tây và chở đi được bao nhiêu kể từ khi bắt đầu cuộc vận động.
- 4) Việc thu mua có được tiến hành cùng với các tổ chức khác không và với những tổ chức nào. Các tổ chức ấy đã thu mua và chở đi được bao nhiêu.
- 5) Chỉ tiêu của Bộ dân ủy lương thực có phù hợp với số lượng thừa có ở các tỉnh không. Hãy chuyển những tin tức đến Crem-li cho Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, phòng số 33.

Chủ tịch ủy ban của Hội đồng quốc phòng
về việc điều tra Bộ dân ủy lương thực

A. Ki-xê-lép

Tôi hết sức ủng hộ yêu cầu của Ki-xê-lép, tôi yêu cầu nhất thiết phải thực hiện.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 26 tháng Chạp 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

179

ĐIỆN GỬI T. V. XA-PRÔ-NỐP

26. XII. 1919

Gửi Xa-prô-nốp
Ban chấp hành Xô-viết tỉnh hoặc
Ủy ban cách mạng tỉnh Khác-cốp¹⁾

Sao gửi Vla-đi-mi-rốp
chủ tịch Ủy ban lương thực đặc biệt
của mặt trận miền Nam

Tình hình vận tải ở đây nghiêm trọng đến mức cần phải có những nỗ lực anh hùng để chở than đá đến đây, cũng phải có những nỗ lực như vậy và hơn nữa để đẩy mạnh việc sửa chữa các đầu máy xe lửa. Hãy động viên những lực lượng ưu tú cho công việc đó, hãy đích thân kiểm tra, hãy tiến hành khen thưởng bằng lúa mì cho mỗi đầu máy được sửa chữa, hãy khôi phục lại những phân xưởng tốt nhất, hãy thực hiện việc làm hai, ba ca. Hãy điện cho biết việc thực hiện.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

Уважаемый товарищ!
Меня интересует Ваше со-
общение о работе.
Решил написать - в какой от-
раси в КХХХХХХХ (в какой
специальной или в общей)?
Кавказскому Обществу Восточ-
ных дел.
Уже в январе 1920 - уведомил.
Про подготовку работы.
Его методическое - над Моск-
вой; Моск. область
Мод. Нарком - Московские
Его письмо до Общества (суб-
станции в плане, классе и т.д.)
Примечание: работа не должна

Bản thảo bức thư của V. I. Lê-nin
gửi G. M. Crơ-gi-gia-nốp-xki. —
26 tháng Chạp 1919

1) Ở phần trên của bản thảo, V. I. Lê-nin viết thêm: "Ưu tiên, theo đường dây trực tiếp. Báo cho tôi biết giờ giao cho người nhận ở Khác-cốp. Lê-nin".

180

GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XKI

Glép Mắc-xi-mi-li-a-nô-vích!

Tôi rất quan tâm đến tin của đồng chí nói về than bùn. Liệu đồng chí có viết một bài về vấn đề đó trên tờ "Đời sống kinh tế" (rồi sau đó một tập sách mỏng hoặc trên tạp chí) hay không?¹⁰¹

Cần phải thảo luận vấn đề đó trên báo chí.

Đại để như: dự trữ than bùn có hàng tỉ.

Giá trị nhiệt năng của nó.

Nó nằm ở gần Mát-xcơ-va; *tỉnh Mát-xcơ-va*.

Nói chính xác hơn ở gần Pê-tơ-rô-grát.

Việc khai thác nó dễ dàng (so với than, đá phiến, v.v.).

Sử dụng lao động của công nhân và nông dân *địa phương* (đầu chỉ là 4 giờ một ngày đêm cho lúc đầu).

Đại để đó là cơ sở để điện khí hóa *gấp ch ừ n g n à y l ầ n* với những trạm phát điện **hiện nay**.

Đó là cơ sở *n h a n h n h ấ t* và *ch ấ c ch ấ n n h ấ t* để khôi phục công nghiệp;—

— tổ chức lao động theo kiểu xã hội chủ nghĩa (nông nghiệp + công nghiệp);

— lối thoát khỏi cuộc khủng hoảng về nhiên liệu (chúng ta sẽ giải phóng *chùng này* triệu mét khối gỗ cho vận tải).

Hãy nêu *k ế t q u á* báo cáo của đồng chí; — kèm theo bản đồ than bùn; — những con tính tổng quát vắn tắt. Khả năng nhanh chóng chế tạo máy khai thác than bùn v.v. và v.v.. Thực chất vắn tắt của cương lĩnh kinh tế.

Cần phải nêu vấn đề *ngay lập tức* lên báo chí.

26/XII.

Lê-nin của đồng chí

P. S. Trong trường hợp cần thiết thì sử dụng Vin-te, nhưng hãy viết bài nhanh lên.

Viết ngày 26 tháng Chạp 1919

Đăng lần đầu ngày 22 tháng Giêng 1925 trên báo "Đời sống kinh tế", số 18

Theo đúng bản thảo

181

GỬI G. V. TSIN-TSÊ-RIN

27. XII. 1919.

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Những đề nghị của đồng chí hầu như được Bộ chính trị hoàn toàn chấp nhận¹⁰². Về bản văn chính xác, hãy gọi điện cho bí thư Ban chấp hành trung ương, đồng chí Cre-xtin-xki.

Xin đừng bao giờ dùng câu "Chủ tịch Ban chấp hành trung ương",
vì *k h ô n g c ó chức vụ như vậy*.

Gửi lời chào! *Lê-nin*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

182

ĐIỆN GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP¹⁾

Lê-nin gửi Lít-vi-nốp

Chúng tôi hết sức cần tất cả những văn kiện, nghị quyết, sách mỏng, bài báo và diễn văn liên quan tới những trào

1) Ở phần trên bản thảo, V. I. Lê-nin đã ghi thêm: "Đồng chí Tsi-tsê-rin! Có thể gửi bằng mật mã được không? Yêu cầu gọi điện cho tôi. *Lê-nin*".

lưu tư tưởng trong chủ nghĩa xã hội tả khuynh và chủ nghĩa cộng sản, đặc biệt là những sự xuyên tạc của phái công đoàn chủ nghĩa - vô chính phủ đối với chủ nghĩa cộng sản, hoặc những sự đả kích chống chủ nghĩa cộng sản. Đồng chí hãy thu thập tất cả những thứ đó một cách tỉ mỉ, bằng tất cả mọi thứ tiếng, hãy cắt báo, gửi về, đem về 3 - 4 bản, đặc biệt là của phái "độc lập" Đức, đại hội của họ và sau đại hội của họ¹⁰³, và của những người cộng sản Đức¹⁰⁴.

Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Chạp 1919

Gửi đi Cô-pen-ha-gơ

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

183

GỬI HỘI ĐỒNG TRUNG ƯƠNG CỦA CÁC TRẠM CỔ ĐỘNG

30. XII. 1919.

Gửi Hội đồng trung ương của các trạm cổ động¹⁰⁵

Tôi xin giới thiệu người mang thư này, nữ đồng chí Ma-ri-a Móp-sô-vích, mà cá nhân tôi được biết trong nhiều năm, là một cán bộ đảng hết sức trung thành, và tôi hết sức yêu cầu hoàn toàn tin cậy đồng chí ấy và giúp đỡ bằng mọi cách, cụ thể là cho phép đồng chí đó bây giờ được nghỉ phép mười ngày để hồi phục sức khỏe¹⁰⁶.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

1920

184

GỬI X. B. BRI-TSƠ-KI-NA¹⁰⁷

Gửi Bri-tơ-ki-na: như vậy không được. Gửi cho Txi-u-ru-pa chưa đủ. Còn phải kiểm tra và *ghi lại*, xem đã trả lời như thế nào và *gửi đi bao giờ*.

Viết vào đầu tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

185

NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU TRÊN BỨC ĐIỆN
CỦA I. N. XMIẾC-NỚP VÀ THƯ GỬI THƯ KÝ

Toàn bộ vùng mỏ Cu-dơ-nét-xơ đã bị chiếm, có 8 nghìn người làm việc ở các mỏ Xút-giê và An-giéc. Than lộ thiên có 750 nghìn pút, hàng ngày khai thác được 200 nghìn, không đủ cán bộ kỹ thuật. Điều đó đe dọa thu hẹp khai thác. Đối với nhóm mỏ này, đã lập một cơ quan quản lý dưới quyền chủ tịch của đồng chí Tsu-gu-rin. Nhóm mỏ thứ hai ở Côn-tsu-giê-nô có gần một triệu pút than lộ thiên. Công nhân đã được quân đội cung cấp đủ các thứ, trừ tiền. Việc giải phóng đường sắt Xi-bi-ri sẽ tiến hành trong ba tuần tới. Đã bắt đầu bổ sung du kích vào các trung đoàn dự bị. Chúng tôi hy vọng sau một tháng sẽ biến họ thành quân đội thường trực có kỷ luật.

Ủy viên Hội đồng cách mạng
quân đoàn 5 *Xmiéc-nốp*

NB ||

NB ||

*Gửi một bản sao nữa cho Cra-xin, còn bản này đưa vào chương trình nghị sự của Hội đồng quốc phòng*¹⁰⁸.

- 1) Việc quân đội cung cấp cho công nhân
(điện của Xmiéc-nốp).

Viết ngày 1 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

186

THƯ GỬI THƯ KÝ¹⁰⁹

Gửi các bản sao

- 1) Bộ dân ủy bưu điện
- 2) Bộ dân ủy giao thông và chuyển cho họ qua điện thoại rằng ngày hôm nay ở Hội đồng quốc phòng (2/I. 1920) chúng ta sẽ đặt vấn đề về chế độ báo cáo *quân sự*: để cho họ chuẩn bị.

Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

187

GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT HUYỆN
PÔ-ĐÔN-XƠ

Gửi Ban chấp hành Xô-viết huyện Pô-đôn-xơ
Sao gửi Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Mát-xơ-va

Ở làng A-lếch-xan-đrô-vô, huyện Pô-đôn-xơ tỉnh Mát-xơ-va có một kẻ tên là *Tê-rê-khin* đã mệnh danh Đoàn thanh niên cộng sản để chiếm trường dạy nghề đăng ten,

bất chấp mệnh lệnh trực tiếp của Bộ dân ủy giáo dục, bắt cô giáo và chở đi một số tài sản. Phải giải phóng trường đó ngay, trả lại những của cải đã lấy đi của trường cũng như của các cô giáo, hãy để cho các cô giáo có thể yên tâm công tác. Hãy thăm tra những hành động phi pháp của Tê-rê-khin để đưa hắn ra toà.

Báo cho biết việc thực hiện.

2/I. 1920.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

188

THƯ GỬI THƯ KÝ¹¹⁰

Những sách và sách mỏng hoàn toàn theo khuynh hướng xã hội chủ nghĩa tả khuynh và cộng sản chủ nghĩa và những sách quan trọng nhất về kết quả chiến tranh, về kinh tế, về chính trị v.v. bằng tất cả các thứ tiếng.

Cũng như vậy: các tác phẩm văn nghệ về chiến tranh.

Viết ngày 2 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

189

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

4/I. 1920.

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Tôi đề nghị gửi cho Lit-vi-nốp (và nếu có thể thì chuyển tóm tắt theo điện báo bằng mật mã):

Nhận được một đồng sách báo của đồng chí ấy gửi đến¹⁾, tôi hết sức thất vọng. Sự chọn lựa ngẫu nhiên và cầu thả quá chừng. Rõ ràng không ai tỏ ra có một chút chăm lo nào tới một việc quan trọng như việc cung cấp sách báo xã hội chủ nghĩa phương Tây cho nước Nga.

Không có những sách mỏng và các sách của các lãnh tụ xã hội chủ nghĩa (mặc dù có thể tìm thấy tên sách và tên các tác giả trên các báo Áo, Đức, Pháp, Ý, Anh).

Các báo không được chọn lọc đến nỗi $\frac{9}{10}$ là những thứ vứt đi, còn trong đồng các số báo "Freiheit"¹¹¹ chẳng hạn thì lại đã bỏ sót đúng cái quan trọng (thậm chí là cái quan trọng nhất, có thể nói: quan trọng duy nhất), cụ thể là các bản tường thuật về Đại hội Lai-pxích và văn bản các nghị quyết.

Một sự vô tâm hoàn toàn, một thái độ cầu thả hoặc không hiểu biết và không muốn hiểu cái gì là cần.

Cần làm sao (Lit-vi-nốp và tất cả các đảng viên Đảng cộng sản nga ở nước ngoài và tất cả các "cơ quan thường trực" và các cơ quan đại diện) thuê những người có tiếp xúc với sách báo ở mỗi nước (lúc đầu thì ở Đan-mạch, Hà-lan v.v. cũng đủ) có nhiệm vụ thu thập mỗi loại 4 - 5 bản đối với mỗi loại sách xã hội chủ nghĩa, vô chính phủ chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa, đối với mỗi nghị quyết, tất cả các bản tờng thư và các biên bản các đại hội v.v. và v.v. bằng tất cả các thứ tiếng. Tất cả đều gửi về Cô-pen-ha-gơ, Xtốc-khôn, Viên v.v. (cả Béc-lanh nữa). Cơ hội gửi hiếm nhưng vẫn có. Cần phải thu thập trước, thông qua những người được thuê (người Nga cầu thả và sẽ không bao giờ làm điều đó một cách cẩn thận).

Tiếc tiền mà không làm việc đó là ngu ngốc.

Hãy yêu cầu Lit-vi-nốp báo cáo điều đó cho

1) Xem tập này, tài liệu 182.

NB ||| NB |||

A-bra-mô-vích
 Cốp-pơ
 Rút-ghéc-xơ
 Brôn-xki
 Li-u-bác-xki
 Rai-khơ
 Xtơ-rôm
 Z. Hơ-glun-đơ
 Tsin-bum
 Rốt-stanh v.v..

Làm sao có được 3 - 5 và nhiều hơn những người thu thập như vậy, bởi vì nếu không thì chúng ta sẽ không bao giờ có được cái tuyệt đối cần.

Lê-nin

P. S. Tôi yêu cầu chuyển bản sao của thư này (hoặc là bản này sau khi đã sử dụng) cho Clin-ghe.

*In lần đầu không đầy đủ năm
 1961 trong cuốn "Thư viện của
 V. I. Lê-nin ở Crem-li"*

*In lần đầu toàn văn,
 theo đúng bản thảo*

190

GỬI V. Đ. BÔN-TSƠ - BRU-Ê-VÍCH

4. I. 1920.

⌘ V. Đ. thân mến!

Cá n h â n tôi thường trả tiền cho tủ sách của mình.

Tôi yêu cầu đồng chí *k h i n à o k h ỏ i b ệ n h* trả hộ tất cả

3200

+ 500 (Đa-lơ)

3 700 v.v.

và giữ lại các giấy biên lai.

Lê-nin của đồng chí

Tôi gửi kèm theo 4000 rúp.

⌘

Thư viện của *V ă n p h ò n g* của Hội đồng bộ trưởng dân ủy lại là chuyen khác.

*Đăng lần đầu năm 1926 trên tạp
 chí "Ngọn lửa nhỏ", số 13*

Theo đúng bản thảo

191

ĐIỆN GỬI G. I. BÔ-KI

Ưu tiên.

Báo cho tôi biết giờ
 giao bức điện.

Gửi Bô-ki

Ban đặc biệt của mặt trận Tuốc-ke-xtan

Xa-ma-ra

Hãy báo cho biết những tang chứng chống lại Lê-ô-nít Xéc-ghê-ê-vích Vi-vi-en có nghiêm trọng không, có tuyệt đối cần thiết phải đưa anh ta đi Xa-ma-ra không. Người ta nói với tôi rằng ở đây có sự hiểu nhầm và tôi tạm giữ anh ta tại Mát-xcơ-va¹¹².

Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

192

**NHỮNG GHI CHÚ TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA
V. M. XVEC-ĐLÓP VÀ THƯ GỬI
TỔNG CỤC CÔNG NGHIỆP THAN**

... trong suốt 4 tháng trời sau khi bọn trắng bỏ các mỏ lại, người ta chẳng những không làm gì để tăng dự trữ than ở những mỏ khai thác lộ thiên và dưới đất, mà do sự thiếu kinh nghiệm của các cán bộ lãnh đạo, trong một vài tháng tới, các dự trữ cấu thành nguồn khai thác chủ yếu cũng sẽ hoàn toàn bị cạn, tôi coi việc giảm công việc dưới mặt đất xuống năng suất cần thiết 1500 nghìn một tháng là không thể được. Người ta cũng chẳng làm gì cả, dù chỉ là để trang bị thô sơ cho các công việc lộ thiên, xây dựng nhà ở cho công nhân, cung cấp cho họ áo quần cần thiết cũng như cung cấp thức ăn cho ngựa, có thể thực hiện điều này ở đây được mà không có gì khó khăn đặc biệt. Nhân viên kỹ thuật và hành chính của khu Tsê-li-a-bin-xơ cho đến thời gian gần đây gồm có ba đội trưởng khai mỏ trẻ tuổi U-ran với tuổi nghề rất ít ỏi, và chỉ sau khi có mệnh lệnh của Ủy ban U-ran - Xi-bi-ri sau ngày 20 tháng Chạp này thì mới có thêm kỹ sư I-a-cô-vlêp do Bộ dân ủy giao thông phái đến. Để chuyển sang những sự kiện tôi xin nêu: trong các mỏ lộ thiên còn lại 3000 nghìn pút than... cơ quan hành chính của khu lập dự toán để trong năm tới sẽ khai mỏ lộ thiên 25 triệu pút than, muốn thế sẽ phải bóc 135 nghìn xa-giê-n khối đất đá ở trên hoặc mỗi ngày 900 xa-giê-n khối; thực hiện công việc này đòi hỏi phải có các máy xúc với năng suất 150 xa-giê-n khối trong 24 giờ cùng với các đội công nhân và các kỹ sư thành thạo việc tổ chức đào xúc. Tại đây đã có 4 máy xúc có tổng năng suất là 450 xa-giê-n khối trong 24 giờ, còn cần thêm 1 kỹ sư xây dựng, 1 kỹ sư khai mỏ than...

NB gửi Tổng cục công nghiệp than: tôi yêu cầu gửi trả lại bản này cho tôi, kèm theo ý kiến: ở đây đã làm những gì để giúp đỡ.

Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

193

GỬI A. I. XVI-ĐÉC-XKI¹¹³

Đồng chí Xvi-đéc-xki! *Nhất định* phải tiếp các đồng chí đó hoặc yêu cầu một ủy viên nào khác của ban lãnh đạo tiếp và *nhất thiết* phải báo cho tôi biết quyết định của đồng chí.

5/1. 1920. Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

194

**GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA¹¹⁴**

Gửi các ủy viên Bộ chính trị

Tôi biểu quyết chống lại quyết định đó của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, nhưng tôi cho rằng bác bỏ quyết định đó ngay lập tức thì không tiện.

Tôi đề nghị thu thập ý kiến của các ủy viên Bộ chính trị mà không cần tổ chức họp Bộ chính trị. Đề nghị của tôi: thông qua Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết nghị ngay là Ban kiểm tra nhà nước nhất thiết phải báo cho Bộ dân ủy lương thực biết về mỗi trường hợp như vậy. Sau một tháng hoặc khoảng đó, chúng ta sẽ xem xét.

Lê-nin

Viết vào tháng Giêng, sớm nhất là ngày 5, chậm nhất là ngày 23, 1920.

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

195
NHỮNG GHI CHÚ
TRÊN BỨC ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI CỦA
ỦY BAN TRUNG ƯƠNG
CÔNG NGHIỆP CHẤT BÉO TRỰC THUỘC
HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO

Gửi Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. I. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Để trả lời bức điện báo bằng điện thoại nhận được ngày 10 tháng Giêng này, Ủy ban trung ương công nghiệp chất béo xin báo cáo như sau:

Ủy ban trung ương công nghiệp chất béo không phụ trách việc sử dụng xác những động vật bị chết. Ở Mát-xcơ-va, việc này do Ban sử dụng của Hội đồng kinh tế quốc dân thành phố quản lý, ban này có những nhà máy riêng để làm việc ấy; nhưng theo tin nhận được ngày 10 tháng Giêng này qua điện thoại, các nhà máy này không hoạt động do thiếu nhiên liệu, cho nên Hội đồng kinh tế quốc dân thành phố Mát-xcơ-va chỉ lột da, móng và đuoái các súc vật bị chết, còn xác thì đem chôn dưới đất...

Nhận được ngày 10/I. 1920.

- 1) Bao nhiêu nhà máy như vậy.
- 2) Một nhà máy (tốt) cần bao nhiêu nhiên liệu trong 1 tháng
  - α) khi làm một ca,
  - β) khi hoạt động 24 tiếng trong một ngày đêm.

chữ ký của chuyên gia

Viết ngày 10 tháng Giêng 1920

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

196
ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
QUÂN ĐOÀN 3¹¹⁵

12. I. 1920.

Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 3

Tôi hoàn toàn ủng hộ những dự định của các đồng chí. Tôi chúc mừng sáng kiến, tôi sẽ đưa vấn đề ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Hãy bắt đầu hành động với điều kiện kết hợp hết sức chặt chẽ với chính quyền dân sự, dồn hết sức lực vào việc thu tất cả những lương thực thừa và khôi phục vận tải.

Lê-nin

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

197
ĐIỆN GỬI I. N. XMIÉC-NỐP

12. I. 1920

Ưu tiên

theo đường giây trực tiếp

Gửi Xmiéc-nốp

Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 5

1) Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 3 đề nghị cải tổ quân đoàn 3 thành quân đoàn lao động để nâng cao nền kinh tế vùng U-ran, tỉnh Tsê-li-a-bin-xcơ và tỉnh Tô-bôn-xcơ. Tôi hoàn toàn thông cảm với điều đó, và ngày mai sẽ trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Tôi yêu cầu đồng chí cho biết kết luận của mình.

2) Tôi hết sức lo lắng về việc giao chậm trễ 200 đầu máy cùng với các đoàn tàu chở lương thực đến đây. Cần phải đẩy nhanh công việc bằng những biện pháp cách mạng khẩn cấp nhất. Dù như thế nào cũng phải thi hành nhanh chóng, vô điều kiện.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

198

*** GỬI TOÀN THỂ CÁC THÀNH VIÊN
HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY**

Vấn đề do Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 3 nêu lên có một tầm quan trọng hết sức to lớn. Tôi sẽ đưa vấn đề đó ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận vào ngày 13. I. 1920, và yêu cầu các bộ có liên quan chuẩn bị kết luận của mình vào thời hạn đó.

Theo tôi, ngày 13. I, ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy chúng ta cần

thứ nhất, ủng hộ về nguyên tắc,

thứ hai, công bố rộng rãi để khuyến khích,

thứ ba, phê chuẩn những *quy định cơ bản* để tổ chức việc đó hoặc, nếu như điều này không làm ngay được, bầu một ủy ban thảo việc để soạn thảo gấp những quy định đó.

12. I. 1920.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

199

**NHỮNG GHI CHÚ VÀ NGHỊ QUYẾT VIẾT
TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA X. I. XƯỚC-TXỐP**

Gửi Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Một tình hình không thể chịu được trong lĩnh vực lương thực diễn ra ở vùng sông Đôn. Các cơ quan lương thực ở vùng sông Đôn đã được thành lập trên giấy tờ, nhưng các cán bộ được chỉ định lại công tác ở các tỉnh Tam-bốp và Xa-ra-tốp chứ không phải ở nơi mà họ phải làm việc. Các cơ quan lương thực khu được thành lập theo phương thức thủ công không liên hệ gì với Ban chấp hành Xô-viết vùng sông Đôn, không nhận mệnh lệnh và chỉ thị nào cả cho nên không có khả năng làm việc và không thể chống lại được với các phái viên lương thực của quân đội

thường lỏng lẻo hành một cách đáng phân nộ.

Phó chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết
vùng sông Đôn, *Xước-txốp*

Gửi Txi-u-ru-pa và Xê-rê-đa:

Ý kiến của các đồng chí?

NB || Hạt giống hết sức cần cho vụ gieo!!¹¹⁶

*Viết vào tháng Giêng, sớm
nhất là ngày 13, chậm nhất
là ngày 15, 1920*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

200

GỬI X. Đ. MÁC-CỐP

14. I. 1920.

Đồng chí Mác-cốp!

Người mang thư này, đồng chí Ma-nu-in-xki, ủy viên phụ trách lương thực tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ mà

chúng ta đã nói chuyện qua điện thoại. Tôi yêu cầu tiếp đồng chí ấy¹¹⁷.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*Đăng lần đầu (bản chụp lại)
năm 1924 trên tạp chí "Người
thợ dệt đỏ" (I-va-nô-vô - Vô-dơ-
nê-xen-xcơ), số 13*

Theo đúng bản thảo

201

* GỬI TỔNG CỤC CÔNG NGHIỆP THAN¹¹⁸

- Để trả lời *gấp*: 1) người ta có biết về điều đó không?
2) đã biết được những gì?
3) có tài liệu về loại than đó không?
4) đã làm được những gì?
5) đang làm những gì?

14/I. Lê-nin

Viết ngày 14 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

202

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI

15. I. 1920.

Gửi thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục

Yêu cầu ra mệnh lệnh để các thư viện quốc gia của chúng ta (Viện bảo tàng Ru-mi-an-txép, Thư viện công cộng Pê-tơ-rô-grát v. v.) lập tức bắt tay thu thập và bảo quản

tất cả các báo *bạch vệ* (ở Nga và ở nước ngoài). Yêu cầu giao cho tôi bản dự thảo mệnh lệnh để tất cả các cơ quan chính quyền *q u a n s ư* và dân sự thu thập và giao các báo ấy cho các thư viện quốc gia¹¹⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

P. S. Có thể là cũng trong bản mệnh lệnh đó (hay là trong một mệnh lệnh riêng thì tốt hơn?), đồng chí sẽ thấy rằng cả việc ra lệnh và kiểm tra việc thu thập các *bộ sưu tập* các báo của chúng ta từ năm 1917 là hợp lý.

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

203

* GỬI TỔNG CỤC CÔNG NGHIỆP DẦU MỎ CỦA
HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO

Gửi mẫu cắt từ báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 8 (855), ngày 14/I. 1920, tôi yêu cầu báo cho biết các đồng chí có biết những sự kiện được trình bày trong bản tin ngắn hay không¹²⁰ và có thể coi những con số nêu ra trong bản tin đó là đáng tin cậy đến mức nào. Những biện pháp thực tiễn nào đang được áp dụng nhân việc này?¹⁾

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 15 tháng Giêng 1920

*In lần đầu, theo đúng bản
đánh máy do V. I. Lê-nin
bổ sung và ký*

1) Câu này do chính tay V. I. Lê-nin viết.

204

ĐIỆN GỬI C. G. MI-A-XCỐP

Gửi Mi-a-xcốp,
 ủy viên phụ trách lương thực tỉnh
 Sao gửi Mút-xơ, ban hợp tác xã
 Sao gửi đảng bộ tỉnh những người cộng sản
Xa-ma-ra

Về số lượng những vụ va chạm và hiểu lầm với hợp tác xã thì Xa-ma-ra đứng đầu. Tôi lấy làm ngạc nhiên là cho đến nay người ta vẫn chưa tổ chức được việc thực hiện sắc luật ngày 20 tháng Ba¹²¹. Tôi đề nghị tuân theo một cách chính xác những chỉ thị của Bộ dân ủy lương thực. Hãy báo cho biết cái gì đã kìm hãm công tác của các đồng chí, ủy ban đã bãi chức chủ tịch Mi-khai-lốp và các cán bộ hợp tác xã, là do ai thành lập và hoạt động trên cơ sở nào. Thay cho việc đấu tranh chống các cá nhân riêng lẻ, gây bực bội cho hợp tác xã, hãy tập trung nỗ lực vào công tác chuẩn bị về mặt chính trị cho việc bầu cử lại.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản đánh máy
 do V. I. Lê-nin ký*

205

GỬI HỘI ĐỒNG TRUNG ƯƠNG
 CÁC CÔNG ĐOÀN TOÀN NGA¹²²

16. I. 1920.

Gửi đồng chí Tô-m-xki
 yêu cầu đưa ra Hội đồng trung ương
 các công đoàn toàn Nga
 và đưa ra đảng đoàn cộng sản trong
 Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga

Các đồng chí thân mến! Tôi xin gửi các đồng chí bản tin nói về *tệ giấy tờ* kỳ lạ, về sự cầu thả, chủ nghĩa quan liêu, sự vụng về, thể hiện ra trong một công việc *thực tiến* hết sức quan trọng.

Tôi chưa bao giờ nghi ngờ rằng: trong các bộ dân ủy của chúng ta, trong tất cả các bộ, chủ nghĩa quan liêu còn rất nhiều.

Nhưng tôi không ngờ rằng trong công đoàn, chủ nghĩa quan liêu cũng *không kém*.

Đó là một điều hết sức nhục nhã. Tôi khẩn thiết yêu cầu các đồng chí đọc tất cả các văn kiện này trong đảng đoàn những người cộng sản thuộc Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga và đề xuất những biện pháp *thực tiến* để chống lại chủ nghĩa quan liêu, *tệ giấy tờ*, *tệ ngồi không*, sự vụng về.

Yêu cầu không từ chối báo tin cho tôi biết kết quả.

Bản thân Men-ni-tsan-xki đã gọi điện cho tôi về 10 000 thợ kim khí ấy. Tôi đã làm âm lên trước Bộ dân ủy giao thông, và giờ đây đồng chí Men-ni-tsan-xki lại đẩy tôi vào một hoàn cảnh lố bịch...

Chào cộng sản chủ nghĩa
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*Đăng lần đầu ngày 22 tháng Giêng
 1925 trên báo "Lao động", số 18*

Theo đúng bản thảo

206

ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH CA-DAN

Theo đường dây trực tiếp

Ban chấp hành Xô-việt tỉnh Ca - d a n.
 Sao gửi Ủy ban lương thực vùng sông Vôn-ga;
 Ủy ban lương thực tỉnh;
 Ủy ban lâm nghiệp tỉnh;
 Ủy ban nhiên liệu tỉnh;
 Ủy ban đặc biệt tỉnh¹⁾

Các đồng chí có nhiệm vụ bảo đảm một cách vô điều kiện việc chuyên chở tất cả lúa mạch đen và lúa mì từ các vịnh A-rác-tsin và Pa-rát đến các máy xay vùng Da-vôn-gie để xay và chuyên chở số lúa đó đến ga I-u-đi-nô để bốc xếp. Nhất thiết phải đảm bảo đủ củi đốt cho việc xay thành bột tất cả số ngũ cốc cho đến trước khi băng tan. Hãy huy động nông dân chở củi. Đánh điện thường xuyên cho biết việc thực hiện²⁾.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
 do V. I. Lê-nin sửa chữa,
 bổ sung và ký*

1) Những chữ "Ủy ban đặc biệt tỉnh" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

2) Đoạn "Hãy huy động nông dân... việc thực hiện" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

207

VIẾT THÊM VÀO BỨC ĐIỆN CỦA L. Đ. TƠ-RỐT-XKI¹²³

Yêu cầu đồng chí Phrun-dê theo đúng những chỉ thị của Tô-rốt-xki mà phát triển nghị lực cách mạng để đẩy nhanh tới mức tối đa việc xây dựng đường và chuyên chở dầu mỏ. Hãy cho biết việc nhận được điện này.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

208

GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI

18. I. 1920.

Đồng chí Lu-na-tsác-xki!

Cách đây không lâu, tôi đã có dịp — tiếc thay và đáng then thay cho tôi, lần đầu tiên — tìm hiểu cuốn từ điển nổi tiếng của Đa-lo¹²⁴.

Một tác phẩm tuyệt vời, nhưng đó là một cuốn từ điển có sắc thái địa phương và đã lỗi thời. Phải chăng đã đến lúc xây dựng một cuốn từ điển tiếng Nga *thật sự*, ví dụ một cuốn từ điển gồm các từ được dùng *hiện nay* và được *các tác giả cổ điển*, từ Pu-skin đến Goóc-ki, sử dụng.

Nếu chúng ta giao công việc đó cho 30 học giả, cấp cho họ khẩu phần của Hồng quân, thì sao?

Đồng chí thấy ý kiến đó như thế nào?

Một cuốn từ điển tiếng Nga cổ điển?

Không làm âm ĩ, đồng chí hãy bàn với các chuyên gia nếu như không gặp khó khăn, và hãy báo cho tôi biết ý kiến của đồng chí.

Lê-nin của đồng chí

*Đăng lần đầu ngày 21
tháng Giêng 1940 trên
báo "Sự thật", số 21*

Theo đúng bản thảo

209

THƯ GỬI THƯ KÝ

Yêu cầu gọi điện cho Mác-cốp, nói cho đồng chí ấy biết rằng tôi **hết sức** ủng hộ yêu cầu của Xê-ma-scô¹²⁵.

18/I. *Lê-nin*

Viết ngày 18 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

210

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Nếu như đặt vấn đề như vậy thì hãy đọc cho thư ký của đồng chí ghi thành văn bản: việc phản đối Tiểu hội đồng và bản dự thảo nghị quyết cho Đại hội đồng (rằng Tiểu hội đồng không được can thiệp, nếu không có những lý do đặc biệt, vào công việc của địa phương và **bao giờ** cũng phải *hỏi* các xô-viết đại biểu địa phương, trừ những trường hợp hết sức khẩn cấp)¹²⁶.

Viết ngày 20 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

211

GỬI X. B. BRI-TSƠ-KI-NA

Gửi Bri-tơ-ki-na:

Tôi đề nghị đăng ký và gửi ngay cho đồng chí Đgiéc-gin-xki kết luận (*rất gấp*) và yêu cầu gửi trả lại nhanh, kèm theo ý kiến nhận xét¹²⁷.

21/I. 1920.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

212

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

Cấm La-rin vạch ra những dự án không tưởng. Hãy *báo* *t r u ớ c* cho *R u - c ố p*: phải ngăn chặn La-rin nếu không thì *đ ồ n g c h í* sẽ bị cạo đầu¹²⁸.

*Viết vào tháng Giêng, chậm
nhất là ngày 23, 1920*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

213

THƯ GỬI THƯ KÝ

Thư ký tổ chức "Công nhân công nghiệp thế giới" *H á c - đ i* yêu cầu gặp.

Hãy gọi điện cho Hác-đi và tìm hiểu **chính xác** bao giờ ông ấy đến. "*L u ý c h*"¹⁾.

1) Tên khách sạn, nơi Gioóc-giơ Hác-đi dùng chân.

Cuộc gặp gỡ là cần thiết. Có thể hoãn lại đến thứ tư không?

Viết ngày 23 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

214

ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG 1

*Hội đồng cách mạng quân đoàn lao động 1,
sao gửi Êc-ma-cốp,
đặc phái viên của Ủy ban đặc biệt thuộc Hội đồng quốc phòng
về thi hành chế độ giới nghiêm tại các đường sắt và giúp đỡ
việc cung cấp nhiên liệu
Ê-ca-tê-rin-bua*

Để trả lời điện của Êc-ma-cốp số 25 về tình trạng có một số lượng to lớn đủ các loại ủy ban, tổ chức và những đặc phái viên cá biệt, làm công việc tổ chức khai thác nhiên liệu — chỉ riêng các ủy ban quân sự cũng đã có đến 12 ủy ban cộng thêm ủy ban quân sự khu Ê-ca-tê-rin-bua, ủy ban của mặt trận U-pha v.v., mới được thành lập theo lệnh của Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa, — Hội đồng quốc phòng quyết định: giao cho Hội đồng quân sự quân đoàn lao động giải quyết những vấn đề được nêu lên trong bức điện theo tinh thần khôi phục lại sự thống nhất và sự phối hợp cao nhất trong công tác khai thác, vận chuyển và thả bè gỗ, mà vẫn giữ vai trò lãnh đạo của ủy ban lâm nghiệp tỉnh và ủy ban khai thác gỗ và thiết bị cho đường sắt¹²⁹.

Hãy báo cho biết những quyết định và những biện pháp đã được thông qua¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

Viết ngày 23 tháng Giêng 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

215

ĐIỆN GỬ CÁC TỔ CHỨC QUÂN SỰ VÀ KINH TẾ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT

*Gửi tư lệnh bộ đội Pê-tơ-rô-grát,
chủ nhiệm các công trình quân sự
quân khu Pê-tơ-rô-grát,
Hội đồng kinh tế quốc dân miền Bắc, quân khu,
Ban chấp hành Xô-viết tỉnh
Ru-dốp-xcai-a, 9*

Công trường nhánh I-gio-ra, các trạm gác của pháo đài Cra-xnai-a Goóc-ca, các công trường quân sự, các tiểu đoàn công binh, các đại đội cầu đường, các ủy ban cách mạng xã, đang huỷ hoại, lấy đi và biến thủ tài sản của công trường đường sắt Cô-poóc-xcai-a mà thậm chí cũng không cho cơ quan quản lý của công trường này hay biết. Tôi đề nghị hãy chấm dứt ngay tình trạng tùy tiện phi pháp, trả lại ngay những thứ đã lấy, hoãn lại những thứ đã biến thủ và làm mất mát, nếu không sẽ bị truy tố hết sức nghiêm khắc. Từ nay về sau tuyệt đối không được tự ý

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

sử dụng tài sản của các cơ quan khác mà không thỏa thuận trước vấn đề đó với các cơ quan này. Những kẻ có lỗi không thực hiện điều này sẽ bị truy tố hết sức nghiêm khắc. Hãy báo cho biết việc thực hiện¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết vào tháng Giêng, sớm nhất là ngày 23, 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin bổ sung và ký

216

**GỬI CÁC ỦY VIÊN BAN LÃNH ĐẠO
BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC VÀ LIÊN HIỆP
TRUNG ƯƠNG CÁC HỢP TÁC XÃ TIÊU DỪNG¹³⁰**

Tôi hân hạnh yêu cầu các ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực và các ủy viên Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng viết trả lời cho tôi các câu hỏi sau đây:

1. Bao nhiêu lúa mì (tính gần đúng theo %)

đang được dự trữ thông qua

Các hợp tác xã
(Lê-gia-va)

không có hợp tác xã
các cơ quan của Bộ dân ủy
lương thực

Smít: cũng như
Lê-gia-va

2. Những sản phẩm khác
ngoài lúa mì

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

Các hợp tác xã	với sự tham gia của các hợp tác xã	không có sự tham gia của các hợp tác xã các cơ quan của Bộ dân ủy lương thực

Viết ngày 26 tháng Giêng 1920

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

217

THƯ GỬI THƯ KÝ¹³¹

Ngày mai đưa vào chương trình nghị sự của Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Sao ngay thành nhiều bản và gửi cho tất cả các bộ trưởng dân ủy có liên quan (xem § 11).

Nếu như có sự bất đồng, tôi yêu cầu các bộ trưởng dân ủy trưa mai gọi điện cho Di-nô-vi-ép.

26/I. Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Giêng 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

218

GỬI HĂNG THÔNG TẤN NGA¹³²

Hãy chuyển cho Hăng thông tấn Nga:

- 1) để biết và thực hiện;
- 2) điều tra xem ai đã để xảy ra sự ngu ngốc của "Da-tôn-xki" và quy định hình phạt đối với kẻ đó;

3) báo cho tôi biết việc thực hiện và

4) những biện pháp được áp dụng để phòng ngừa những trường hợp "bất hạnh" như vậy từ nay về sau.

27/I. Lê-nin

Viết ngày 27 tháng Giêng 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

219

ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỚP VÀ M. I. PHRUM-KIN¹⁾

Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri, Ôm-xơ

Gửi Xmiéc-nốp,

Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 5

Gửi Phrum-kin

Sao gửi Xvéc-đlốp

29/I. 1920.

Pay-ke-xơ báo rằng việc phá hoại ngầm của các công nhân đường sắt trên tuyến đường Xi-bi-ri và từ con đường đó về phía Tây là đã rõ ràng. Đồng chí ấy đã ghi lại những ví dụ đáng phần nộ.

Vả lại:

trong các xưởng của đường sắt ở Ôm-xơ có gần 3000 công nhân. Hàng tháng họ cho ra xưởng được 3 - 4 toa, còn đầu máy thì o. Các xưởng không bị phá hủy, sự đình trệ việc cung cấp nhiên liệu không đáng kể. Người ta nghi ngờ có sự phá hoại ngầm của các công nhân I-giép-xơ cũ

1) Ở phía trên bản thảo, V. I. Lê-nin viết: "29/I. 20 đã gửi điện cho To-rốt-xki. *Hãy cất vào lưu trữ lưu lại!*"

được chuyển đến các xưởng này. Có sự chậm trễ rõ ràng trong việc điều các đầu máy đến đây.

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

220

GỬI A. LÔ-MỚP¹³³

Đồng chí Lô-mốp! Cần phải giao cho Ủy ban các công trình nhà nước thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao chuẩn bị báo cáo cho ngày mai, và báo cáo lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 31/I.

Gấp.

Lê-nin

Đưa cho cả Cra-xin xem.

Viết ngày 30 tháng Giêng 1920

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

221

GỬI V. Đ. BÔN-TƠ - BRU-Ê-VÍCH¹⁾

Đồng chí V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích!

Có thể là Nhà xuất bản quốc gia sẽ cảm thấy bị xúc phạm vì tôi giao cuốn sách của Cơ-gi-gia-nốp-xki không qua nhà xuất bản ấy? ¹³⁴ Có thể tôi đã vi phạm nguyên tắc? Tôi rất vội.

1) Trên phong bì V. I. Lê-nin ghi: "Gửi V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích. ((Nếu có mặt ở nhà, đợi thư trả lời.)) (của Lê-nin) (có lấy chữ ký nhận)".

Nếu như đồng chí không tiện giải thích sự việc bằng cách khác, thì đồng chí có thể gửi thư này của tôi cho đồng chí Vô-rốp-xki được không (tôi yêu cầu đồng chí ấy viết một công văn của Nhà xuất bản quốc gia ra lệnh in hết sức nhanh, vào chủ nhật ngày 1. II, cuốn sách của Crơ-gi-gia-nốp-xki ở nhà in số 17, trước đây của Cu-snê-rép, và tôi hết sức xin lỗi là đã gửi cuốn sách thẳng đến nhà in bởi vì tôi rất vội).

Có thể điều này đã làm rồi chăng? Nếu chưa — *c ả n p h ả i l à m*. Hãy trả lời cho tôi biết.

Lê-nin của đồng chí

Viết cuối tháng Giêng 1920

In lần đầu năm 1930 trong cuốn: VI. Bôn-tơ - Bru-ê-vích. "Ở trên các cương vị chiến đấu của Cách mạng tháng Hai và Cách mạng tháng Mười". Mát-xcơ-va

222

**ĐIỆN GỬI G. I. PÊ-TƠ-RỐP-XKI
VÀ L. P. XÊ-RÊ-BRI-A-CỐP**

Gửi Pê-tơ-rốp-xki, Xê-rê-bri-a-cốp
Ủy ban cách mạng U-cra-i-na, Khác-cốp
Sao gửi Ủy ban cách mạng
tỉnh Ê-ca-tê-ri-nô-xláp

Tôi yêu cầu báo cho biết, các đồng chí có tin tức gì về Xéc-gây I-a-cô-vlê-vích An-li-lu-ép, người được Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao U-cra-i-na phái đi từ Khác-cốp với tư cách là ủy viên Ủy ban đặc biệt điều tra các mỏ

của vùng mỏ Cri-vôi Rô-gơ và đã công tác ở đấy từ tháng Tư cho đến hết tháng Sáu. Khi bọn bạch vệ tấn công thì đã cùng với ủy ban này tản cư đi Ki-ép. Lại trở về Cri-vôi Rô-gơ vào cuối tháng Bảy do Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-cra-i-na cử đi để trả tiền công cho công nhân các mỏ. Từ đấy đến nay không có tin tức gì về đồng chí ấy. Tôi yêu cầu hỏi Cri-vôi Rô-gơ và trả lời cho tôi biết bằng điện báo.

Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Hai 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản ghi trên bằng điện báo

223

**ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH
BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH
NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT**

Gửi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết
tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt
Sao gửi phó Phòng thí nghiệm vô tuyến

Do tầm quan trọng đặc biệt của những nhiệm vụ đặt ra cho Phòng thí nghiệm vô tuyến và những thành tựu quan trọng mà nó đã đạt được, hãy giúp đỡ một cách hiệu nghiệm nhất và hãy ủng hộ để giảm nhẹ điều kiện công tác và khắc phục những trở ngại.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 5 tháng Hai 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin ký

224

**ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH ỦY BAN ĐẶC BIỆT
NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT**

Gửi chủ tịch Ủy ban đặc biệt Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt
Sao gửi phó Phòng thí nghiệm vô tuyến
Sao gửi Đgiéc-gin-xki, Ủy ban đặc biệt toàn Nga,
Mát-xcơ-va

Do những công tác gấp và đặc biệt quan trọng của Phòng thí nghiệm vô tuyến, hãy thả ngay Sô-rin có sự bảo lãnh của ban lãnh đạo Phòng thí nghiệm vô tuyến và ủy ban, mà không đình chỉ việc điều tra vụ Sô-rin¹³⁵.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin¹⁾

Viết ngày 5 tháng Hai 1920

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký

225

GỬI M. A. BÔN-TSƠ - BRU-Ê-VÍCH²⁾

5. II. 1920

Mi-kha-in A-lếch-xan-đrô-vích!

Đồng chí Ni-cô-la-ép đã chuyển cho tôi bức thư của đồng chí và đã kể lại thực chất của sự việc. Tôi đã hỏi Đgiéc-gin-xki về tình hình và đã gửi ngay cả hai bức điện báo mà đồng chí đã yêu cầu³⁾.

1) Những chữ "Sao gửi Đgiéc-gin-xki, Ủy ban đặc biệt toàn Nga, Mát-xcơ-va", "hãy thả ngay", "mà không đình chỉ việc điều tra vụ Sô-rin" và chữ ký do chính tay V. I. Lê-nin viết.

2) Trên bì thư, V. I. Lê-nin đề: "Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốp, gửi Mi-kha-in A-lếch-xan-đrô-vích Bôn-tơ - Bru-ê-vích (thư của Lê-nin)".

3) Xem tập này, tài liệu 223 và 224.

Nhân dịp này, tôi xin tỏ lòng cảm ơn sâu sắc và cảm tình của tôi đối với công việc phát minh to lớn mà đồng chí đang thực hiện trong lĩnh vực vô tuyến. Tờ báo không có giấy và "không có khoảng cách" mà đồng chí đang tạo ra, sẽ là một công việc vĩ đại. Tôi hứa sẽ hết sức giúp đỡ đồng chí bằng mọi cách trong công tác ấy và những công tác tương tự như thế.

Chúc mọi điều tốt đẹp nhất

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Đăng lần đầu năm 1924 trên
tạp chí "Điện báo và điện
thoại không dây" (Ni-giơ-ni
Nốp-gô-rốt), số 23

Theo đúng bản thảo

226

ĐIỆN GỬI X. T. CÔ-VUN-KIN

7. II. 1920.

Theo đường dây trực tiếp

Gửi Cô-vun-kin
Xa-ra-tốp

Việc từ chức của đồng chí không thể chấp nhận được. Dù như thế nào thì đồng chí cũng phải nhất trí với Ác-gia-nốp trong công tác. Điều này có thể làm được nếu như đồng chí sẽ không cố chấp. Hãy báo cho tôi biết khi có một sự cọ xát nào, dù nhỏ nhất. Ác-gia-nốp được cử tạm thời¹³⁶.

Lê-nin

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

227

ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG

10. II. 1920.

Gửi Hội đồng quân sự - cách mạng
quân đoàn lao động, Ê-ca-tê-rin-bua

Tôi sắp trình lên Hội đồng quốc phòng những câu hỏi của các đồng chí. Tơ-rót-xki đã lên đường đến chỗ các đồng chí. Cá nhân tôi rất lo rằng các đồng chí đã rơi vào bệnh lập kế hoạch không tưởng, còn phải đối lập của Bu-ma-giơ-nui và Mác-xi-mốp thì rơi vào chủ nghĩa cục bộ. Tôi khuyên không nên tranh cãi nhau nữa mà hãy hướng tất cả sức lực vào cái chủ yếu, cụ thể là: 1) khôi phục vận tải đường sắt, 2) thu và chở lương thực, 3) thu củi, gỗ, sà-lan ở các bến. Hãy báo cho biết liệu các đồng chí có thể thực hiện công tác đó một cách hòa hợp, cương quyết và nhanh chóng được không¹³⁷.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

228

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

Giao tận tay cho ủy viên thường trực
để chuyển ngay ưu tiên tuyệt đối
Báo cho Crem-li, Mát-xcơ-va biết việc giao bức điện
Gửi Xta-lin, Ủy ban cách mạng U-cra-i-na,
Khác-cốp

Tôi vẫn hy vọng rằng sau cuộc thương lượng của đồng chí với Tu-kha-tsep-xki và sau khi gạt Xô-côn-ni-cốp ra, mọi công việc sẽ được thu xếp mà không cần phải điều

động đồng chí, cho nên tạm thời chúng tôi không báo cho Xmin-ga. Còn đồng chí thì nhất thiết phải báo cho tôi biết kịp thời và chi tiết bằng mật mã, hoặc qua điện thoại từ Khác-cốp. Tôi cho rằng điều rất quan trọng là không nên giữ quân đội được rảnh tay sau khi chiếm Ô-đét-xa ở vùng sông Đni-e-xơ-rơ mà phải chuyển sang mặt trận miền Tây để đối phó với quân Ba-lan. Hãy báo cho tôi biết ý kiến của đồng chí.

Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Hai 1920

*In lần đầu một phần năm 1929
trong cuốn: C. E. Vô-rô-si-lốp.
"Xta-lin và Hồng quân". Mát-
xcơ-va - Lê-nin-grát*

*In lần đầu toàn văn, theo bản mật
mã đã dịch của băng điện báo*

229

ĐIỆN GỬI B. I. GÒN-ĐBÉC

*Gửi tư lệnh quân đoàn dự bị
và đồng chí Gòn-đbéc,
ủy viên phụ trách đường sá
Ca-dan*

Nghị quyết của Hội đồng quốc phòng ngày 7/2 năm nay đề nghị các đồng chí giúp đỡ đầy đủ việc xây dựng tại ga I-u-đi-nô một sân ga rất cần thiết nhân có việc xây ngũ cốc tại các bến ở vùng Da-vôn-gie; về điểm này Bộ dân ủy giao thông đã gửi một bức điện khẩn đề ngày 10/2 năm nay số XP - 1288 để ra lệnh cho người phụ trách tuyến đường Ca-dan.

Hãy cố gắng hết sức thi hành với nghị lực tối đa và điện cho biết về việc thực hiện¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Hai 1920

In lần đầu năm 1933 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản đánh máy do

V. I. Lê-nin bổ sung và ký

230

GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA VÀ A. Đ. TXI-U-RU-PA

14. II. 1920.

Gửi các đồng chí Xê-rê-đa và Txi-u-ru-pa

Sao gửi: Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga

Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước

Bộ dân ủy thương nghiệp

Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Tôi hết sức lưu ý bài báo rất thiết thực của đồng chí E. Prê-ô-bra-gien-xki đăng trên báo "Sự thật" ngày 11.II "Đừng để mất thời gian".

Cần phải tiếp nhận đề nghị của đồng chí ấy¹³⁸ và lập tức

1) thảo bản dự luật

a) về việc tổ chức có tính chất *b á t b u ộ c* nền kinh tế nông nghiệp của (tất cả) các thành phố;

b) về biện pháp đẩy mạnh và phát triển;

c) đề ra *những nhiệm vụ* (chi tiết hơn) trong lĩnh vực này cho năm 1920, v.v.;

1) câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

2) đẩy mạnh việc mua hạt giống ở Đan-mạch và ở *n ư ớ c n g o à i* nói chung;

3) tăng cường việc cổ động *và sự kiểm tra của công nhân* theo những biện pháp của §1.

Yêu cầu gửi cho tôi báo cáo *n g ấ n* về những việc *đang được làm* (sao cho có thể đăng được cả trên báo chí — chúng tôi sẽ đăng trên báo "Đời sống kinh tế", nếu như không đăng được trên báo "Sự thật" hay "Tin tức").

Nhân việc này, cần phải bắt đầu đấu tranh mạnh và có hệ thống hơn chống bọn đầu cơ ở ngoại ô bằng cách thu hút công nhân thành phố vào việc kiểm kê (một cách chi tiết) việc gieo, dự trữ, sản phẩm thừa, việc thu lương thực ở các vùng ngoại ô và giúp đỡ các cơ quan của Bộ dân ủy lương thực thu số lương thực ấy. Yêu cầu Bộ dân ủy lương thực báo cho tôi biết đã áp dụng những biện pháp gì.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1942 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

231

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

16. II. 1920.

Theo đường dây trực tiếp

Ưu tiên

Gửi Xta-lin

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Tây - Nam

Khác-cốp

Hôm nay tôi đã nghe đồng chí và tất cả những người khác một cách tuyệt vời, từng chữ một. Đồng chí hãy dọa xử bắn kẻ cấu thả nào phụ trách thông tin liên lạc mà lại

không biết cung cấp cho đồng chí một máy tăng âm tốt và duy trì được sự liên lạc với tôi trong tình trạng hoàn hảo. Tôi tán thành việc trưng thu giảm và việc nhất định phải cấp trước tiên cho bản nông một phân lúa mì đã thu thập được. Cần phải làm cho bản nông quan tâm đến trước tiên.

Lê-nin

Đăng lần đầu năm 1938 trên tạp chí "Người bôn-sê-vích", số 2

Theo đúng bản thảo

232

**ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA VÀ
G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ**

Tất cả bằng mật mã

Gửi Xmin-ga và Oóc-đgiô-ni-kít-đê

Tôi hết sức lo lắng về tình hình quân đội của chúng ta ở mặt trận Cáp-ca-dơ, về sự tan rã hoàn toàn của quân Bu-đen-nư, sự suy yếu của tất cả quân đội chúng ta, sự kém yếu của chỉ huy chung, sự lục đục giữa các quân đoàn, sự tăng cường của quân địch¹³⁹. Cần phải mang hết sức lực ra và tiến hành một loạt các biện pháp khẩn cấp với một nghị lực cách mạng. Hãy điện cho tôi một cách chi tiết bằng mật mã, nói rõ cụ thể các đồng chí định làm những gì.

Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Hai 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

233

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

17. II. 1920.

Gửi đồng chí Bri-u-kha-nốp

Goóc-ki đã chuyển cho tôi những giấy tờ này và đã khẳng định rằng Gôn-đin là một cậu bé không có kinh nghiệm.

Rằng hình như đây là bọn cu-lắc *h i ế m đ ộ c* bỏ tuyết vào lúa mì: chẳng phải để cho chúng tôi, chẳng phải để cho các anh. Mà để huỷ hoại hết.

Hãy gọi điện cho tôi biết kết luận của đồng chí: cần phải làm gì và đồng chí đã làm gì?¹⁴⁰

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

234

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi Xta-lin

Hội đồng quân đoàn lao động U-cra-i-na
Sao gửi Ủy ban cách mạng U-cra-i-na
Khác-cốp

Tôi rất vui mừng vì đồng chí trưng thu lương thực thừa vừa phải — 158 [triệu pút] và để lại 10 phần trăm cho bản nông, và vì đồng chí đã dành ba trung đoàn và 4 đại đội kỵ binh cho Hội đồng quân đoàn lao động U-cra-i-na. Tôi khuyên: 1) bảo vệ than thành phẩm và khẩn cấp đưa viện binh đến cho mặt trận Cáp-ca-dơ. Đó là điều hết sức

quan trọng, quan trọng nhất; 2) bảo vệ muối, và dùng các trung đoàn và đại đội kỵ binh chiếm giữ từng xã một chung quanh vùng mỏ Đôn-bát để thực hiện việc trưng thu toàn bộ lương thực thừa, thưởng lúa mì và muối cho bản nông; 3) động viên ngay lập tức một bộ phận công nhân vùng Khác-cốp và Đô-nê-txơ để cùng các trung đoàn và đại đội kỵ binh làm công tác như một quân đoàn lương thực; 4) đo công việc hàng ngày của Hội đồng quân đoàn lao động U-cra-i-na bằng số lượng lúa mì, than đã chở về và bằng việc sửa chữa các đầu máy xe lửa.

Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Hai 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

235

THƯ GỬI THƯ KÝ¹⁴¹

Hãy gọi điện

1) cho Mi-li-u-tin,

2) cho Vla-đi-mia-xki.

Theo tôi, cần phải hủy bỏ quyết định của ban chấp hành xô-viết huyện và để trạm điện lại cho xã.

Lê-nin

*Viết vào tháng Hai, sớm
nhất là 18, 1920*

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

236

GỬI G. L. VÔN-LEN-BÉC

19. II. 1920.

Gửi Vôn-len-béc trưởng phòng điện thoại,
ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy bưu điện

Sao gửi Ni-cô-la-ép,
thứ trưởng Bộ dân ủy bưu điện

Đã nhiều lần trong mấy tuần liền, tôi yêu cầu sửa chữa gấp điện thoại của tôi nối với Khác-cốp vì điện thoại này rất cần cho tôi.

Hóa ra, sau khi sửa chữa xong hoàn toàn đường dây, tôi đã nói chuyện ngày 15. II và nghe được Khác-cốp *rất tốt* (có nghĩa là đường dây tốt), nhưng ở Khác-cốp người ta lại không nghe được tôi (bộ tham mưu đã chiến ở Khác-cốp thì người ta nghe được). Có nghĩa là trực trực hoặc ở ống nghe, hoặc ở đường dây từ chỗ tôi đến bộ tham mưu đã chiến. Việc sửa chữa nhỏ nhất, nhưng người ta đã kéo dài!

Ngày 15. II. 1920, tôi đã nói với Ni-cô-la-ép về việc làm không ra sao đó.

Mãi đến ngày 18. II thợ điện mới đến và nói rằng bột ở trong ống nghe vụn quá (mà theo anh ta, cần phải có bột to hơn), và anh ta đã sửa chữa một chút.

Ngày 18. II, sau khi ăn cơm trưa, tôi nói chuyện với Khác-cốp. Tôi nghe được Khác-cốp (nhưng tôi hơn lần trước: có *tiếng ồn*), còn ở Khác-cốp người ta không nghe được tôi.

Ngày 18. II, vào lúc 11 - 12 giờ đêm, tôi gọi điện cho đồng chí Ni-cô-la-ép và yêu cầu đến 12 giờ ngày 19. II phải sửa chữa xong (hoặc thay ống nói) vì ngày hôm nay tôi cần phải nói chuyện.

Ngày hôm nay, 19. II, 11 giờ 45 phút sáng vẫn chưa có thợ điện đến!

Vì thái độ hoàn toàn vô trách nhiệm như vậy thể hiện trong một công việc nhỏ nhưng rất quan trọng, tôi tuyên bố cảnh cáo đồng chí Vôn-len-béc và báo trước rằng lần sau như vậy tôi sẽ đưa ra toà.

Tôi yêu cầu phải cử một người trông nom có trách nhiệm để theo dõi điện thoại của tôi. Báo cho tôi biết tên họ, địa chỉ, số máy điện thoại của người trông coi đó và phải đích thân đồng chí ấy đến chỗ tôi.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

237

ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

B ả n g m ậ t m ẫ

Gửi Tô-rốt-xki

Sao gửi Xmiéc-nốp
Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 5,
cũng b ả n g m ậ t m ẫ

Tôi hoàn toàn đồng ý với thư trả lời của đồng chí cho Xmiéc-nốp. Cần phải chửi mạnh những kẻ chống lại một nước đệm¹⁴² (hình như Phrum-kin là kẻ chống lại như vậy), dọa sẽ đưa họ ra tòa án của đảng và yêu cầu tất cả ở Xi-bi-ri đều phải thực hiện khẩu hiệu: "Không tiến thêm một

bước nào về phía Đông, hãy mang hết sức ra để chuyển nhanh quân đội và đầu máy xe lửa sang phía Tây vào nước Nga". Chúng ta sẽ là những thằng ngốc nếu chúng ta để mình bị lôi cuốn vào một cuộc chuyển quân đại đột vào sâu Xi-bi-ri, trong lúc đó thì Đê-ni-kin sẽ sống lại và quân Ba-lan sẽ tấn công. Điều đó sẽ là tội lỗi.

Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Hai 1920

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

238

GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA¹⁴³

Gửi Cre-xtin-xki và L. B. Ca-mê-nép

Gửi các ủy viên Bộ chính trị:

tôi phản đối việc triệu hồi Xta-lin. Đồng chí ấy đang bẻ học. Tổng tư lệnh hoàn toàn đúng: trước tiên cần phải chiến thắng Đê-ni-kin đã, sau đó mới chuyển sang trạng thái hòa bình.

Tôi đề nghị trả lời Xta-lin: "Bộ chính trị không thể triệu hồi đồng chí về bây giờ, vì coi việc tiêu diệt Đê-ni-kin đến cùng là nhiệm vụ quan trọng nhất và không thể trì hoãn, muốn thế đồng chí cần phải đốc sức gửi nhanh viện binh cho mặt trận Cáp-ca-dơ".

Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Hai 1920

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

239

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI P. Đ. MAN-CỐP

Gửi đồng chí Man-cốp,
quản lý điện Crem-li

Được sự thỏa thuận giữa Phòng nhà đất trung ương và Cục quản lý nhà cửa của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và điện Crem-li, đã quyết định rằng tất cả những tà vẹt hiện có ở điện Crem-li và được dùng làm củi đốt, phải được dùng cho các tuyến đường phụ để xây dựng các khu ở của công nhân và nhà đặt máy bơm nước. Thay cho các tà vẹt, Tiểu ban các công trình trực thuộc Phòng nhà đất trung ương đã được giao nhiệm vụ dự trữ vật liệu bằng cách phá những công trình xây dựng đã ọp ẹp. Việc bảo vệ và vận chuyển vật liệu thì đề nghị đồng chí chịu trách nhiệm tổ chức. Đồng chí hãy áp dụng tất cả mọi biện pháp để đổi gấp các tà vẹt lấy loại chất đốt vừa nêu ra và báo cho tôi biết tiến trình công việc. Hàng tuần viết báo cáo ngắn cho tôi: đã nhận được bao nhiêu củi, đã giao bao nhiêu tà vẹt¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

19. II. 1920.

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

*Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

240

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

*Tất cả bằng mật mã
Theo đường dây trực tiếp*

Gửi đồng chí Xta-lin,
ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng
mặt trận Tây - Nam

Mát-xơ-va, 20 tháng Hai.

Tình hình ở mặt trận Cáp-ca-dơ mang tính chất ngày càng nghiêm trọng. Xét theo tình huống hôm nay, không loại trừ khả năng mất Rô-xtốp và Nô-vô-tséc-cát-xơ, cũng như mưu toan của kẻ địch muốn phát triển thắng lợi hơn nữa lên phía Bắc, đe dọa vùng Đô-nê-txo¹⁴⁴. Hãy có những biện pháp đặc biệt để xúc tiến nhanh việc chuyển sư đoàn 42 và sư đoàn Lát-vi-a và tăng cường năng lực chiến đấu của họ. Tôi hy vọng rằng, khi đánh giá tình hình chung, đồng chí sẽ phát huy toàn bộ nghị lực của mình và sẽ đạt được những kết quả quan trọng.

Lê-nin

Viết ngày 20 tháng hai 1920

*Đăng lần đầu ngày 21
tháng Giêng 1935 trên
báo "Sự thật", số 21*

*Theo đúng bản ghi trên băng
điện báo, do V. I. Lê-nin ký*

241

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN¹⁾

Đồng chí có nhiệm vụ quan tâm thúc đẩy nhanh việc đưa viện binh từ mặt trận Tây - Nam sang mặt trận Cáp-

1) Chuyển bằng mật mã theo đường dây trực tiếp.

ca-dơ. Nói chung cần phải giúp đỡ bằng mọi cách chứ không nên tranh cãi nhau về thẩm quyền của các cơ quan¹⁴⁵.

Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Hai 1920

Theo đúng bản thảo

242

**ĐIỆN GỬI M. V. DA-KHA-RỐP
VÀ A. V. BU-ĐÁT-XI**

Gửi ủy viên phụ trách Da-kha-rốp
Gửi kỹ sư trưởng Bu-đát-xi
Phố Mát-xcốp-xca-i-a, nhà số 30, Xa-ra-tốp
Sao gửi Ủy ban các công trình nhà nước
thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao,
Mát-xcơ-va

Tôi đề nghị hãy cố gắng gấp đôi để xây dựng An-ghem-ba. Tôi ra lệnh¹⁾ cho các đồng chí phải báo cáo một cách kịp thời bằng điện báo về tất cả những trở ngại, gửi thẳng cho chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, trong đó nêu một cách chính xác những biện pháp cần thiết. Hai tuần một lần báo cho tôi biết tiến trình công việc.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 21 tháng Hai 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin sửa chữa và ký*

1) Từ này do chính tay V. I. Lê-nin viết.

243

GỬI BỘ DÂN ỦY THANH TRA CÔNG NÔNG

Gửi Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước¹⁴⁶

Sao gửi Ủy ban trung ương các công trình nhà nước

Tôi đề nghị không làm phiền hà về hình thức trong việc cấp tiền cho Ủy ban trung ương các công trình nhà nước để thu mua hàng cho An-ghem-ba. Nếu như cần phải kiểm tra đặc biệt thì hãy tìm những hình thức không làm chậm việc thu mua hàng¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 21 tháng Hai 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin sửa chữa và ký*

244

ĐIỆN GỬI Đ. D. MA-NU-IN-XKI

Gửi Ma-nu-in-xki, Khác-cốp
Bộ tham mưu mặt trận Tây - Nam

Xa-prô-nốp không đúng, vì trước khi chuyển trọng tâm sang trung nông thì trước hết, tức là trước lúc đó, cần phải tổ chức nông dân nghèo. Tuyệt đối cần thiết phải làm điều đó, và tốt hơn hết cần phải làm điều đó không phải dưới hình thức các ủy ban nông dân nghèo¹⁴⁷ mà dưới hình thức các xô-viết chỉ gồm những bản nông và trung nông, với những biện pháp đặc biệt của chúng ta để bảo vệ lợi ích của bản nông và để thu lúa mì. Tôi đã từng hỏi đồng chí

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

về việc vận tải bởi vì nhiệm vụ chủ yếu hiện nay là đẩy nhanh việc chuyển quân và đánh tan hoàn toàn Đê-ni-kin. Cần phải động viên công nhân làm việc này và bằng bất cứ giá nào cũng phải nhanh chóng chuyển nhiều bộ đội và giành lại Rô-xtốp. Tôi yêu cầu Xta-lin trả lời cho tôi là đồng chí ấy đã áp dụng tất cả các biện pháp chưa.

Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Hai 1920

In lần đầu năm 1957 trong cuốn: V. I. Lê-nin "Về U-cra-i-na". Kí-ép

Theo đúng bản ghi trên băng điện báo

245

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi Xta-lin, Khác-cốp

Cần phải lập tức đưa các nhân viên phiên dịch vào trong tất cả các bộ tham mưu và các cơ quan quân sự, buộc tất cả phải nhận vô điều kiện những đơn và giấy tờ bằng tiếng U-cra-i-na. Cần có mọi sự nhượng bộ và bình đẳng đến mức tối đa về mặt ngôn ngữ — điều đó là tuyệt đối cần thiết. Về tiền lương cho nhân viên đường sắt, tôi sẽ nói ngay. Tôi nghe đồng chí nói rất rõ, nếu đồng chí nói một cách rành mạch, và vì vậy hãy trả lời bằng điện thoại về hai bức điện báo của tôi.

Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Hai 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản sao đánh máy

246

ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI

23. II. 1920.

Gửi Ra-cốp-xki,
chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na,
Khác-cốp

Nghị quyết của Quốc tế III¹⁾ sẽ được biên soạn dứt khoát tối ngày mai và thứ tư sẽ chuyển đến cho đồng chí. Tôi vừa mới nói với Txi-u-ru-pa về mức quy định ba đê-xi-a-ti-na. Hiện thời chúng tôi chưa thuyết phục được nhau. Ngày mai, tôi hy vọng chúng tôi sẽ thông qua quyết định.

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

247

THƯ GỬI THƯ KÝ¹⁴⁸

- 1) Gửi các bản sao cho bốn bộ dân ủy đã nêu.
- 2) Bổ sung: tôi yêu cầu các bộ ấy triệu tập ngay hội nghị về vấn đề này và báo cho tôi biết ý kiến của hội nghị.

23. II. Lê-nin

Viết ngày 23 tháng Hai 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

1) Có lẽ, có ý nói đến nghị quyết của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản về vấn đề phái "Đấu tranh" (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 40, tr. 184).

248

ĐIỆN GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ

*Gửi Phrun-dê,
mặt trận Tuốc-ke-xtan,
Ta-sken*

Hãy thành lập ngay cấp tốc hai đoàn tàu, một nửa chở dầu mỏ, một nửa chở xăng để vận chuyển đi Mát-xcơ-va. Hãy áp dụng những biện pháp kiên quyết để các chuyến tàu ấy khởi hành cấp tốc dưới sự bảo vệ của các đồng chí và ưu tiên đi Mát-xcơ-va. Điện cho biết việc thực hiện. Báo cho biết tình hình dầu mỏ Tsê-lê-ken và dầu mỏ nói chung như thế nào¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin²⁾

Viết ngày 24 tháng Hai 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

*Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

249

**NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN BỨC ĐIỆN
CỦA DA-LƯ-GHIN**

*Gửi đồng chí Lê-nin
Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
Mát-xcơ-va. Khẩn*

Xi-ma-cốp, chủ tịch Ban chấp hành đảng bộ huyện Bôn-khốp đã cưới một cô con gái của một con tin - tư bản theo hôn lễ nhà thờ. Tôi đã đề nghị hội nghị toàn thể của những người cộng sản của đảng

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

2) A. I. Rư-cốp, đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng công nông về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân, cũng ký tên dưới bức điện.

bộ Bôn-khốp khai trừ chủ tịch Xi-ma-cốp ra khỏi đảng vì đã vi phạm những nguyên tắc của đảng. Đề nghị của tôi đã được chấp nhận và Xi-ma-cốp đã bị khai trừ khỏi đảng. Một bộ phận đảng viên vẫn giữ ý kiến của mình và đã mời đồng chí Pa-cun, phái viên của tỉnh ủy Ô-ri-ôn đến. Quyết định của hội nghị đã bị huỷ bỏ. Mấy ngày sau tôi đã bị bắt và hiện bị ngồi tù vì tôi đã đưa ra đề nghị đó. Tôi yêu cầu đồng chí giúp đỡ.

Trưởng phòng giáo dục quốc dân huyện
Da-lư-ghin

Hãy thả ngay người bị bắt. Qua điện thoại hãy đệ trình những lời giải thích về nguyên nhân của việc bắt và sau đó hãy gửi bằng thư tất cả các tài liệu về vụ đó lên Ban chấp hành trung ương.

*Viết vào tháng Hai, sớm
nhất là ngày 24, 1920*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

250

**ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ TỈNH
VÀ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH XA-MA-RA
VÀ XA-RA-TỐP**

Gửi: Ban chấp hành tỉnh đảng bộ Đảng cộng sản Nga
Ban chấp hành Xô-viết tỉnh
Áp-kxen-chi-ép-xki, phó tư lệnh mặt trận Tuốc-ke-xtan
Xa-ma-ra

Gửi: Ban chấp hành tỉnh đảng bộ Đảng cộng sản Nga
Ban chấp hành Xô-viết tỉnh
Bu-đát-xi, người xây dựng đường sắt Êm-ba Xa-ra-tốp

Việc xây dựng đường sắt và ống dẫn dầu đến Êm-ba có một ý nghĩa hết sức quan trọng. Cần phải hết sức giúp

đỡ và đẩy nhanh bằng mọi cách. Hãy tổ chức việc cổ động; hãy tổ chức một ủy ban giúp đỡ thường xuyên; hãy áp dụng chế độ nghĩa vụ lao động; thỏa thuận mọi việc với Bu-đát-xi, người xây dựng con đường này. Điện đều đặn cho biết việc thực hiện¹⁴⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Hai 1920

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

251

*** GỬI TOÀN THỂ CÁC ỦY VIÊN BAN LÃNH ĐẠO
BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC**

25. II. 1920.

Nhà máy U-khơ-tôm-xki (Li-u-béc-txư) của tỉnh Mát-xcơ-va, huyện Mát-xcơ-va, nhà máy cơ khí nông nghiệp, có than, có nguyên liệu, công nhân (1300 công nhân) *đã k h ô n g t á u t á n*. Duy trì nhà máy như vậy là *đặ c b iệ t* quan trọng.

Tôi yêu cầu thảo luận gấp liệu có thể giúp đỡ công nhân nhà máy đó về lương thực được hay không, dầu là theo chế độ tạm thời.

Tôi yêu cầu gọi điện trả lời cho tôi¹⁵⁰.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

252

**GỬI V. N. LÔ-BÔ-VA, A. E. MIN-KIN,
E. M. I-A-RÔ-XLÁP-XKI¹⁵¹**

26. II. 1920.

Gửi đồng chí Lô-bô-va

Min-kin

E. I-a-rô-xláp-xki,

nếu các đồng chí đó không có ở Péc-mơ thì gửi cho các ủy viên khác của tỉnh ủy Péc-mơ của Đảng cộng sản Nga

Những người mang thư là các đồng chí

Phê-đô Xam-xô-nô-vích Xan-ni-cốp,

Gri-gô-ri I-va-nô-vích Mi-kha-lép,

Pla-tôn Pa-vlô-vích Mô-xca-lép

từ chỗ Ca-li-nin đến gặp tôi.

Họ là những người ngoài đảng nhưng để lại một ấn tượng là những người trung thực tuyệt vời.

Họ yêu cầu đăng ký lại và kiểm tra thành phần nhân sự của huyện ủy (họ là người của tỉnh Péc-mơ, huyện U-xô-li-ê, xã Pô-lô-vô-đốp). Họ nói rằng trong tổ chức đảng ở địa phương có nhiều phần tử *rất tồi tệ*.

Tôi hết sức yêu cầu thực hiện đề nghị của họ.

— Báo cho tôi biết kết quả của việc kiểm tra.

— Báo cho tôi biết tên của những huyện ủy viên (ở U-xô-li-ê và ở các xã của huyện U-xô-li-ê) mà *c á n h â n* các đồng chí biết và tuyệt đối đáng tin cậy.

Gửi lời chào cộng sản V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Gửi đi Péc-mơ

Đăng lần đầu (bản chụp lại)
ngày 24 tháng Mười một 1929
trên báo "Sự thật", số 274

Theo đúng bản thảo

253
GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP¹⁵²

Gửi Ni-cô-la-ép

Hãy đưa ra tờ những người đã gửi bức điện chúc mừng này.

Viết vào tháng Hai, sớm nhất là ngày 26, 1920

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

254
ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

27. II. 1920

Tất cả bằng mật mã

Gửi Tô-rốt-xki

Tất nhiên Hội đồng quốc phòng sẽ không phản đối việc giải thể các bộ máy của quân đoàn¹⁵³. Tất cả mọi dấu hiệu đều nói lên rằng Ba-lan sẽ đưa ra cho chúng ta những điều kiện tuyệt đối không thể thực hiện được, thậm chí còn có tính chất ngạo mạn nữa. Cần phải hướng mọi chú ý vào việc chuẩn bị, tăng cường mặt trận miền Tây. Tôi cho rằng những biện pháp khẩn cấp để chở nhanh chóng tất cả những gì có thể chở được từ Xi-bi-ri và U-ran đến mặt trận miền Tây, là cần thiết. Tôi sợ rằng chúng ta hơi vội vàng đối với các quân đoàn lao động, nếu như chúng ta không sử

dụng hết các quân đoàn đó để đẩy nhanh việc chuyên chở tới mặt trận miền Tây. Cần phải đưa ra khẩu hiệu chuẩn bị để ứng phó cuộc chiến tranh với Ba-lan.

Lê-nin

Đăng lần đầu không đầy đủ năm 1934 trên tạp chí "Chiến tranh và cách mạng", số 1

In toàn văn năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

255
ĐIỆN GỬI PH. PH. RA-XCÔN-NI-CỐP

27. II. 1920.

Gửi Ra-xcôn-ni-cốp,
tư lệnh hạm đội,
A-xtơ-ra-khan
Sao gửi Ki-rốp,

Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn II
Sao gửi tỉnh ủy A-xtơ-ra-khan
Đảng cộng sản Nga

Cần phải mang hết sức lực ra để không bỏ phí một giờ và với sự thận trọng tối đa chuyên chở toàn bộ dầu mỏ từ Gu-ri-ép đi ngay sau khi khai thông đường thủy. Hãy trả lời là các đồng chí đã áp dụng tất cả các biện pháp chưa, đã chuẩn bị như thế nào, những hình thức như thế nào, có cử những người ưu tú không, ai chịu trách nhiệm thực hiện việc chuyển an toàn theo đường biển.

Lê-nin

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

256

*** GỬI CÁC ỦY VIÊN BAN LÃNH ĐẠO
BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC**

27. II. 1920.

Đồng chí Vi-nô-gra-đốp, chủ tịch Ban chấp hành Hội nhà giáo Vê-xi-ê-gôn-xcơ, đã đưa đơn gửi kèm theo đây¹⁵⁴.

Thực chất của vấn đề là *ra lện h* cho phòng lương thực huyện Vê-xi-ê-gôn-xcơ cấp cho các giáo viên (gần 500 người trong huyện) suất bánh mì và khoai tây cao hơn cộng với giày hoặc da.

Cả hai thứ đều lấy ở dự trữ địa phương: ở huyện còn có số thừa ra.

Tôi yêu cầu ngay *ng à y h ô m n a y* tìm hiểu những tài liệu cần thiết (đồng chí ấy ngày mai phải đi) và trả lời cho tôi qua điện thoại (buổi tối chúng tôi sẽ *q u y ế t đ ị n h* ở Hội đồng quốc phòng).

Lê-nin

*In lần đầu năm 1924 trong
cuốn: A. Vi-nô-gra-đốp.
"Trích hồi ký về V. I. Lê-
nin". Vê-xi-ê-gôn-xcơ*

Theo đúng bản thảo

257

GỬI C. A. AN-PHÊ-RỐP

Đồng chí An-phê-rốp!

Ngay trước khi đi, đồng chí Lô-mô-nô-xốp có nói với tôi rằng đã làm *tất cả* cho ống dẫn dầu.

Rõ ràng là ở đây có sự phá hoại ngầm hoặc sự cấu thả vì báo cáo của đồng chí *hết sức rối rắm*.

Nhất thiết phải gửi cho tôi *chậm nhất là thứ ba vào lúc 11 giờ sáng* 1) báo cáo ngắn, hết sức ngắn về việc đã đặt mua cái gì (a) — và (b) đã làm được gì.

2) Tên họ của *t ừ n g* người có trách nhiệm.

27. II. Lê-nin

(P. S. Để trả lời thư của đồng chí đề ngày 27. II.)¹⁵⁵*Viết ngày 27 tháng Hai 1920**Đăng lần đầu ngày 22 tháng Tư
1926 trên báo "Sự thật", số 92**Theo đúng bản thảo có đối
chiếu với bản đánh máy do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

258

ĐIỆN GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

28. II. 1920.

Gửi Di-nô-vi-ép

Pê-tơ-rô-grát

Pô-crốp-xki báo cho tôi biết rằng người ta cướp phá thư viện của Hội kinh tế tự do¹⁵⁶ trước đây và thậm chí đốt cả sách. Tôi hết sức yêu cầu đồng chí kiểm tra, chấm dứt tình trạng tồi tệ đó, báo cho tôi biết tên họ người thanh tra có trách nhiệm tại chỗ. Báo đồng chí ấy gửi ngay cho tôi một bức điện chính thức về việc thực hiện.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV**Theo đúng bản thảo*

259
ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN

*Gửi Xta-lin,
ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng
mặt trận Tây - Nam*

Ban chấp hành trung ương đã xác nhận quyết định của mình về việc cần phải rút cán bộ chính trị có trách nhiệm của các quân đoàn thuộc mặt trận Tây - Nam chuyển sang công tác vận tải. Ban chấp hành trung ương coi việc chuyển các cán bộ quân đội sang công tác đường sắt là một đảm bảo chủ yếu nhất để cứu nguy cho vận tải. Thậm chí mặt trận Cáp-ca-dơ cũng đã giao toàn bộ bộ máy của quân đoàn 2 và 100 cán bộ chính trị để sang công tác ở các tuyến đường Đông - Nam. Hãy điện cho biết số lượng và chức vụ của những người được cử đi.

Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Hai 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản ghi trên băng
điện báo do V. I. Lê-nin ký*

260
GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP¹⁵⁷

Theo tôi, đồng chí phải làm cho họ "mệt lử" bằng cách giao cho họ những nhiệm vụ *thực tiến*:

Đan — *những khu vực vệ sinh,*
Mác-tốp — kiểm tra *các nhà ăn.*

*Viết cuối tháng Hai - đầu tháng
Ba 1920*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

261
ĐIỆN GỬ ỦY BAN ĐẶC BIỆT TỈNH CA-DAN

1. III. 1920.

Ủy ban đặc biệt tỉnh Ca-dan
Sao gửi Ban chấp hành Xô-viết tỉnh
Sao gửi tỉnh ủy Đảng cộng sản Nga

Xô-phi-a Mi-khai-lốp-na I-va-nô-va, quả phụ của chủ tịch Hội Tôn-xtôi, khiếu nại rằng người ta đã lãng nhục bà, đã đẩy quần chúng chống lại bà đó. Hãy kiểm tra lại. Hãy chấm dứt ngay những việc làm tồi tệ đó. Hãy báo cho tôi biết bằng điện báo việc thực hiện và tên họ người kiểm tra và gửi báo cáo chi tiết bằng bưu điện.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

262
GỬI L. B. CRA-XIN

Có sẽ phiền phức lắm không nếu đặt mua cho tôi một bản đồ như sau

cho đến ngày 1. III. 1920
vớ i n h ữ n g c h ỉ d ẫ n
các con đường đang xây dựng
+ α) những đường ray đã đặt
β) những mức độ bắt đầu xây dựng
(hoặc đang xây dựng) khác.

*Viết vào tháng Ba, sớm
nhất là ngày 1, 1920*

*Đăng lần đầu không đầy đủ
ngày 18 tháng Tư 1963 trên
báo "Tin tức", số 93*

*In lần đầu toàn văn
theo đúng bản thảo*

263

* ĐỂ GỬI CHO LÊN-XBÊ-RI

Trong câu chuyện với đồng chí Lên-xbê-ri, tôi có hứa với đồng chí ấy là sẽ viết về thái độ của chúng ta đối với tôn giáo¹⁵⁸. Đồng chí Cra-xi-cốp đã làm việc này tốt hơn nhiều so với điều tôi có thể làm, hơn nữa đồng chí Cra-xi-cốp chuyên công tác trong lĩnh vực này.

2/III. Lê-nin

*Viết ngày 2 tháng Ba 1920**In lần đầu, theo đúng bản thảo*

264

ĐIỆN GỬI M. I. PHRUM-KIN

Khân. Quân sự

*Gửi đồng chí Phrum-kin,
Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri
Sao gửi Xvéc-đlốp, đến tận chỗ ở*

Việc khôi phục vận tải đường sắt và đường thủy của Xi-bi-ri là một trong những nhiệm vụ cơ bản của nước Cộng hòa. Trong lúc đó, theo lệnh của đồng chí, người ta đã cho phép dùng vào việc khác số tiền 200 triệu rúp gửi cho ЦУ¹⁾ của Xvéc-đlốp để trang trải cho những nhu cầu khẩn cấp và không thể trì hoãn được của các tuyến đường Xi-bi-ri. Những mệnh lệnh như thế đang phá hoại đến tận gốc công việc khôi phục vận tải, làm cho không thể thiết lập được sự liên lạc giữa trung ương và Xi-bi-ri. Tôi đề nghị dù như thế nào cũng

1) Những chữ Nga viết tắt chưa tìm được nghĩa.

phải thỏa thuận cho được với Xvéc-đlốp và trả lại cho các tuyến đường số tiền đã lấy của họ. Báo cho tôi biết việc thực hiện¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

*Viết ngày 3 tháng Ba 1920**In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI**Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

265

**ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA VÀ
G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ**

3. III. 1920.

Bằng mật mã

Gửi Xmin-ga
và Oóc-đgiô-ni-kít-dê

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ

Điều hết sức quan trọng là các đồng chí phải làm việc nhịp nhàng với Cxan-đrốp được cử đến Đôn-bát với những quyền đặc biệt. Về vấn đề than đá, hãy đánh điện cho biết công việc như thế nào. Tin đồn Pê-téc-xơ bị bọn Đê-ni-kin đã giết ở Rô-xtốp có đúng không; tình hình quân sự nói chung như thế nào?

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

1) Câu cuối cùng do chính tay V. I. Lê-nin viết.

266
ĐIỆN GỬI N. N. CU-DƠ-MIN

Bằng mật mã
 Theo đường dây trực tiếp
 Gửi đồng chí Cu-dơ-min,
 Ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 6

Trả lời bức điện số 95.

Hãy hết sức thận trọng và đừng cả tin trong vấn đề này¹⁵⁹.
 Hãy coi chừng đừng để cho bọn sĩ quan muốn xâm nhập vào hàng ngũ chúng ta với mục đích phá hoại quân đội, đánh lừa đồng chí. Đồng chí hãy thu thập những tin tức hết sức chi tiết về từng kẻ muốn trở về, và nếu đồng chí tin chắc rằng sự trở về của người đó là có ích thì hãy xin phép Mát-xcơ-va. Cũng về vấn đề này, hãy thảo luận với ủy ban của Lô-mốp¹⁶⁰, ủy ban này đã lên đường đi Ác-khan-ghen-xcơ. Hãy trình cho biết những ý kiến sau khi thảo luận.

Trả lời bức điện số 82.

Lời tuyên bố của Tsi-tsê-rin về việc đi ra nước ngoài đặt điều kiện là chính phủ bạch vệ phải đầu hàng, nhưng chính phủ đó đã bỏ chạy. Tạm thời đừng cho phép đi ra nước ngoài. Hãy sử dụng các sĩ quan bị bắt vào lao động. Những số không bị bắt cũng phải sử dụng vào mục đích đó. Bức điện của Xcơ-li-an-xki số 49/S về việc đưa một số sĩ quan về trung ương vẫn còn hiệu lực. Hãy thảo luận vấn đề với ủy ban của Lô-mốp.

Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Ba 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản viết tay
 của E. M. Xcơ-li-an-xki*

267
GỬI X. E. TSU-TXƠ-CA-ÉP

5/III.

Đồng chí Tsu-txơ-ca-ép!

Cần phải áp dụng những biện pháp *đặc biệt* khẩn cấp để *đẩy nhanh* việc phân loại các bảo vật¹⁶¹. Nếu chúng ta làm muộn thì ở châu Âu và ở Mỹ người ta sẽ chẳng trả gì hết về những của quý đó.

Ở Mát-xcơ-va có thể (*và phải*) huy động *một nghìn* đảng viên v.v. để làm việc đó với một sự kiểm tra đặc biệt.

Rõ ràng ở chỗ đồng chí mọi việc tiến hành *hết sức uestoai*.

Hãy viết cho biết đồng chí đã áp dụng những biện pháp **khẩn cấp** nào để thúc đẩy nhanh công việc.

Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Ba 1920

*In lần đầu, theo đúng
 bản thảo*

268
ĐIỆN GỬI ỦY BAN ĐẶC BIỆT TỈNH CA-DAN

6. III. 1920.

Ủy ban đặc biệt tỉnh Ca-dan
 Sao gửi tỉnh ủy Ca-dan Đảng cộng sản Nga
 Sao gửi Péc-vu-si-na - Da-lét-xcai-a,
 phố Cra-xnai-a, 36

Hãy báo cho biết bằng điện báo nguyên nhân bắt Ni-cô-lai Vơ-xê-vô-lô-đô-vích Péc-vu-sin, giáo viên khoa các môn khoa học xã hội, và kết luận của các đồng chí¹⁶²: có thể thả ra dưới

sự bảo lãnh của một số người cộng sản do mẹ của ông ta là Da-lét-xcai-a - Péc-vu-si-na đề nghị, được không.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

269

ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI¹⁶³

Bằng mật mã¹⁾

Gửi Tơ-rốt-xki

Nếu việc thu mua lúa mì và gỗ được đẩy mạnh rồi thì phải đặc biệt hướng các nỗ lực vào việc chuẩn bị sà-lan và thả bè, đặc biệt là sà-lan để chở dầu mỏ; sau đó là vào việc xây dựng nhà ở cho công nhân mỏ than Tsê-li-a-bin-xcơ và những nơi khác. Liệu có thể đưa tù binh và sĩ quan Xi-bi-ri đi U-ran và bắt họ làm việc khai thác than và gỗ được không?

Để được trung ương trả lời nhanh chóng hơn, hãy dùng đường dây trực tiếp qua cơ quan quân sự.

Cre-xtin-xki đã trả lời cho đồng chí. Tôi nhắc lại một cách vắn tắt: huyện I-sim vẫn nằm trong tỉnh Ti-u-men. Đồng chí có thể giữ Bru-nốp-xki. Về thịt, đã ra lệnh tổ chức những cơ sở ướp muối.

Về các trung tâm địa phương, cần phải thận trọng hơn và còn phải suy nghĩ kỹ để khỏi phải rơi vào chủ nghĩa địa phương.

Nếu ở Xi-bi-ri người ta đã tăng quá mức các đơn vị mới thành lập thì đích thân đồng chí cần phải kiểm tra

1) Chuyển theo đường dây trực tiếp.

những biện pháp hiện thực để đấu tranh chống lại điều đó, gọi người cần thiết đến đường dây trực tiếp.

Cần phải trả Xmiéc-nốp về với công việc hòa bình xây dựng mà thôi công việc ngoại giao, biên giới và quân sự.

Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Ba 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

270

ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Thông qua các cơ quan quân sự
theo đường dây quân sự

Gửi Tơ-rốt-xki

Bằng mật mã của
Ban chấp hành trung ương

Quân Ba-lan tiến xa hơn, chúng ta đã sơ tán Rê-tsi-txa. Gô-men được coi là bị đe dọa tấn công, cho nên mặc dầu sự lạc quan của Xta-lin, tôi coi tất cả những biện pháp khẩn cấp do đồng chí đề nghị là cần thiết và cần thiết một cách cấp bách. Về vấn đề Bộ dân ủy giao thông, Bộ chính trị quyết định đề nghị đồng chí làm bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông bởi vì một tuần nữa Cra-xin sẽ đi nước ngoài, còn Lô-mô-nô-xốp sau trận sốt phát ban chỉ có thể bình phục sau sáu tuần¹⁶⁴. Đồng chí hãy trả lời ngay.

Lê-nin

*Viết vào tháng Ba, sớm
nhất là ngày 8, chậm
nhất là ngày 20, 1920*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

271

ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP¹⁶⁵

Không có điều kiện gì hết với bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng và men-sê-vích: hoặc chúng chịu phục tùng chúng ta vô điều kiện, hoặc chúng sẽ bị bắt¹⁾.

Viết ngày 9 tháng Ba 1920

*Đăng lần đầu năm 1938 trên
tạp chí "Người bên-sê-vích",
số 2*

Theo đúng bản thảo

272

ĐIỆN GỬI A. LÔ-MỚP

9. III. 1920.

Gửi Lô-mốp,
ủy viên đoàn chủ tịch
Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao
Ác-khan-ghen-xơ

Hãy cố gắng tìm hoặc giao cho người khác tìm trong Viện bảo tàng của Hội nghiên cứu vùng miền Bắc và trong Cục quản lý tài sản nhà nước, những tài liệu và báo cáo đã ấn hành về vùng có dấu mỏ của sông U-khta.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

1) Trong bản sao đánh máy của bức điện có viết tiếp: "Được sự ủy nhiệm của Bộ chính trị. Lê-nin".

273

MỆNH LỆNH GỬI CÁC BỘ DÂN ỦY¹⁶⁶

10. III. 1920.

Do tình hình lương thực hết sức trầm trọng của công nhân tỉnh I-a-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ, tôi yêu cầu ngay ngày hôm nay tổ chức hội nghị gồm các đại biểu của

Bộ dân ủy lương thực
Bộ dân ủy nông nghiệp
Bộ dân ủy giao thông
Tổng cục vận tải đường thủy
Ủy ban trung ương công nghiệp dệt
Bộ dân ủy lao động.

Đồng chí *Ki-xê-lép*, ủy viên đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, đồng ý chịu trách nhiệm triệu tập ủy ban.

Nhiệm vụ của ủy ban: thảo luận những đề nghị của tỉnh I-a-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ ngày 6/III và đề ra những biện pháp giúp đỡ *khẩn cấp*. Báo cáo về việc thực hiện trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào thứ bảy.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

274

GỬI BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA¹⁶⁷

Gửi *Bộ chính trị* (hoặc Bộ tổ chức): cần phải **bám** vào trường hợp này, điều tra vụ này cho đến cùng, nhờ **Đgiéc-gin-xki** giúp thêm, tìm cho ra "người chị" mà tên men-sê-

vích nói đến trong thư và **thanh lọc** các viên chức của Ca-ra-khan.

11/III. Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Ba 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

275

ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Bằng mật mã

Gửi Tô-rốt-xki

Tsi-tsê-rin viết cho tôi:

"Đến Ba-lan có 5000 sĩ quan Pháp, người ta đang chờ Phô-sơ và ít có triển vọng tránh được chiến tranh. *Tinh thần yêu chuộng hòa bình có hệ thống của chúng ta đã chứng minh cho quân chúng Ba-lan thấy rằng họ không có gì phải sợ chúng ta cả*, còn nếu đe dọa thì bọn đế quốc sẽ lợi dụng nhằm làm hỏng tâm trạng của quân chúng vốn thuận lợi cho chúng ta. Nhưng những sự chuẩn bị đầy đủ về mặt quân sự là tuyệt đối cần thiết. Cần phải sẵn sàng đối phó với trường hợp xấu nhất.

Ở Phần-lan có sự bật phát của chủ nghĩa sô-vanh vì sau khi bọn bạch vệ phá sản, việc chúng ta chiếm toàn bộ miền Bắc sẽ *chôn vùi những mộng tưởng Đại Phần-lan*. Đối với những phần tử Phần-lan tích cực thì "hoặc là bây giờ, hoặc là không bao giờ cả". Nội các Ven-nô-la, nhát gan và ôn hòa, đã từ chức. *Không thể dùng đe dọa để tác động đến các phần tử tích cực*. Ngược lại, chúng lợi dụng sự đe dọa của chúng ta để kích động tâm trạng của quân chúng của chúng. Cần phải sẵn sàng về mặt quân sự để phòng mọi tình huống. Cần phải sẵn sàng phòng thủ ở mặt trận Phần-lan.

Khan-khôi-xki mặc dù tranh luận nhưng ra sức cầu thương lượng. Nếu như sẽ phải đưa tất cả mọi lực lượng ra để chống Ba-lan và Phần-lan, và nếu như bằng con đường hòa bình sẽ có thể thu được dầu mỏ thì liệu có nên hoãn chiến tranh ở đây không...".

Lít-vi-nốp cũng báo trước rằng Ba-lan sẽ tiến hành chiến tranh, rằng họ coi những đề nghị hòa bình của chúng ta là một sự yếu đuối.

Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Ba 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

276

ĐIỆN GỬI I. X. UN-SLÍCH-TƠ¹⁾

11. III. 1920.

Bằng mật mã

Gửi Un-slich-tơ
Hội đồng quân sự - cách mạng
mặt trận miền Tây

Chắc là quân Ba-lan sẽ tiến hành chiến tranh. Chúng tôi đang làm tất cả những gì có thể được để tăng cường phòng thủ. Cũng cần phải hết sức tăng cường tuyên truyền bằng tiếng Ba-lan. Nếu cần, chúng tôi sẽ giúp đỡ các đồng chí về người, tiền bạc, giấy.

Lê-nin

In lần đầu (bản chụp lại) năm 1930 trong cuốn sách "Nội chiến. 1918 - 1921", t. III

Theo đúng bản thảo

1) Chuyển theo đường dây trực tiếp.

277

ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA
VÀ G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐÊ

11. III. 1920.

T ấ t c ả b ằ n g m ặ t m ả

Gửi Xmin-ga
và Oóc-đgió-ni-kít-đê

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ
Sao gửi Xta-lin

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Tây - Nam

Rất vui sướng nhận được bản tin của các đồng chí nói rằng các đồng chí định đánh tan hoàn toàn Đê-ni-kin trong thời gian sắp đến, nhưng tôi sợ sự lạc quan quá sức của các đồng chí. Chắc hẳn người Ba-lan sẽ làm cho chiến tranh với họ là không thể tránh khỏi. Vì vậy nhiệm vụ chủ yếu hiện nay không phải là quân đoàn lao động Cáp-ca-dơ, mà là chuẩn bị chuyển một cách nhanh nhất một số quân tới đa sang mặt trận miền Tây. Hãy tập trung tất cả mọi cố gắng vào nhiệm vụ ấy. Hãy sử dụng hết sức kiên quyết các tù binh cũng cho mục đích đó.

Lê-nin

Đăng lần đầu năm 1934 trên
tạp chí "Chiến tranh và Cách
mạng", số 1

Theo đúng bản thảo

278

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

14. III.

Glép Mác-xi-mi-li-a-nô-vích!

Sau khi đã xem xét bản tuyên bố của GOELRO¹⁶⁸, nghĩ đến cuộc nói chuyện hôm qua, tôi đi đến kết luận rằng bản đó *khô quá*.

Như thế chưa đủ.

Anh liệu có thể viết hay đặt cho Cru-gơ (hay một người khác) viết một bài nhỏ loại nào đó để

chứng minh

hay dầu là để minh hoạ

a) điều lợi to lớn,

b) *sự cần thiết* phải điện khí hóa.

Đại lược:

I. Vận tải. Phục hồi lại kiểu cũ —

cần α triệu (theo giá cả trước chiến tranh)

hoặc α nhiên liệu + β ngày lao động.

Còn để phục hồi trên cơ sở điện khí hóa

α — x triệu rúp

α — y nhiên liệu + (β — z) ngày lao động.

Hoặc *cũng như thế* $\frac{\alpha}{\alpha + \beta}$, nhưng với hiệu quả lớn hơn trước gấp chừng này lần.

II. Sức hơi nước. Nếu phục hồi công nghiệp theo kiểu cũ, cần phải chi phí **hiều hơn** là phục hồi trên cơ sở điện khí hóa.

III. Nông nghiệp.

Ví dụ, khôi phục + 5 triệu cái cày và cỗ xe ngựa.

Giá trị của cái đó theo kiểu cũ và trên cơ sở điện khí hóa?

Đó là *đại lược*. Tôi nghĩ rằng, một chuyên gia thông minh sẽ làm công việc đó trong 2 ngày (nếu như anh ta muốn thi hành một cách tận tâm), lấy những con số thống kê trước chiến tranh (một ít, chỉ một ít con số tổng kết thôi), hoặc tính *rất đại lược* ("với tính chất là con tính sơ bộ"¹⁶⁹ *cho một con tính sơ bộ*).

Đồng chí hãy đặt làm điều đó. Có thể là đặt tìm *tài liệu* cho mình, và tự mình viết lấy hoặc *hãy tổ chức một cuộc phỏng vấn*, tôi sẽ gửi người phỏng vấn đến. Như vậy

chúng ta sẽ có một số nét *đại cương* để tuyên truyền. Mà điều này là quan trọng.

Sau khi đọc xong, hãy gọi điện thoại cho tôi.

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 14 tháng Ba 1920

Đăng lần đầu ngày 22 tháng

Giêng 1925 trên báo "Đời sống kinh tế", số 18

Theo đúng bản thảo

279

**ĐIỆN GỬI PH. PH. RA-XCÔN-NI-CỐP
VÀ X. M. KI-RỐP¹⁾**

14. III. 1920.

Bằng mật mã

Gửi Ra-xcôn-ni-cốp và Ki-rốp
Tư lệnh hạm đội,
A-xtơ-ra-khan

Những kế hoạch của các đồng chí dựa trên việc vận chuyển theo những độ sâu lớn, còn Báp-kin thì đề nghị vận chuyển dầu mỏ theo độ sâu nông, nhìn thấy bờ, qua dọi cát Bê-lin, để hạm đội địch không thể chiếm được, cũng không thể đánh đắm được. Với độ mớn nước từ 4 đến 5 tsét-véc thì đồng chí ấy coi những tàu "Đgiam-bai", "U-cô", "Rát-mia", "Lép", "Nê-va", "Li-u-bi-mui", "Kiéc-ghi-dơ", "A-léch-xan-đơ" và các sà-lan "Plu-tôn", "A-pô-lôn", "Mê-đu-da", "Ru-xan-ca", "Va-lê-ri-a", "Xtê-pha-ni-a", và những sà-lan

1) Ở phần trên của bản thảo, V. I. Lê-nin ghi: "Sau khi giải xong mật mã, gửi lại cho tôi. *Lê-nin*".

khác là thích hợp. Việc bơm chuyển ở dọi cát Bê-lin. Báp-kin cho rằng như vậy có thể chuyển được 320 nghìn trong một chuyến và 1600 nghìn trong một tháng. Hãy báo cho biết kết luận của các đồng chí.

Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

280

GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI

15. III. 1920.

Đồng chí Xcơ-li-an-xki!

Cần có quyết định của Hội đồng quân sự - cách mạng; hết sức chú ý đến **sai lầm** rõ ràng *đã phạm phải* ở Crum (không chuyển kịp thời đủ lực lượng đến)¹⁷⁰;

— tất cả mọi cố gắng nhằm sửa chữa sai lầm (các sự kiện ở Đức¹⁷¹ đang làm cho vấn đề **đẩy nhanh** việc tiêu diệt Đê-ni-kin trở nên **cực kỳ** cấp thiết);

— cụ thể là chuẩn bị những phương tiện hải quân (mìn, tàu ngầm v.v.) và trận tấn công có thể thực hiện được từ Ta-man vào Crum (tôi nhớ rằng Mi-kha-in Đmi-tơ-ri-ê-vích Bôn-tơ - Bru-ê-vích đã nói với tôi về tính chất dễ dàng của công việc đó).

Một loạt quyết định hết sức chính xác và kiên quyết của Hội đồng quân sự - cách mạng về vấn đề này là *cần thiết ngay lập tức*.

Hãy gửi cho tôi bản sao.

Lê-nin

In lần đầu (bản chụp lại)
năm 1930 trong cuốn "Nội chiến. 1918 - 1921", t. III

Theo đúng bản thảo

281
ĐIỆN GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH
HỘI NGHỊ TOÀN U-CRA-I-NA CỦA
PHÁI "ĐẤU TRANH"¹⁷²

16. III. 1920.

Gửi Ra-cốp-xki
 Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na
 để chuyển cho Bla-kít-nưi trong đoàn chủ tịch
 Hội nghị toàn U-cra-i-na của phái "Đấu tranh"
 Khác-cốp

Tôi hết sức cảm ơn về lời chào mừng. Tôi nhiệt thành chúc công việc của hội nghị thành công, đặc biệt là sự thành công của bước đầu sáp nhập với đảng bôn-sê-vích.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1933 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

282
GỬI L. B. CRA-XIN¹⁷³

Tại sao đồng chí không đưa ra sắc lệnh về việc mời các *chuyên viên* (các cán bộ kỹ thuật điện) ở nước ngoài sang và chi cho công việc này 500 000 rúp? *Sẽ gây ấn tượng mạnh* (và có ích về chính trị).

Viết ngày 16 tháng Ba 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

283
GỬI L. B. CRA-XIN¹⁷⁴

Đồng chí đã mắc sai lầm khi "*chuẩn bị*" đón "cái lớn" và bỏ qua cái nhỏ. Cần phải bắt chim sơn tước. Có những hăng nhỏ ở ngoài các tơ-rốt. Những hăng này có thể làm (đôi khi bán) những phụ tùng thay thế và những bộ phận khác.

Viết sau ngày 16 tháng Ba 1920

*In lần đầu, theo đúng
 bản thảo*

284
GỬI CHO MỘT NGƯỜI CHƯA XÁC ĐỊNH ĐƯỢC

Chúng ta chưa làm đến nơi đến chốn một cái gì đó trong việc sửa chữa các đầu máy.

Nên chăng lập một ủy ban gồm các ủy viên Ban chấp hành trung ương để thúc đẩy và kiểm tra?

Hoặc báo cáo mỗi tuần một lần?

hoặc một cái gì đó khác?

Ai theo dõi? ai thúc giục? *K h ô n g a i h ế t.*

Ai dành những xưởng tốt nhất? Những khoản thưởng 200 pút cho một đầu máy sẽ đem lại cái gì?

Có nên giao việc đó *đặ c b i ệ t ch o R ô - d e n - h ô n - t x o r*, có thể cộng thêm ai đó nữa, được không?

Người ta đã ra sắc lệnh và rồi ngồi ngủ khi...¹⁷⁵.

*Viết sau ngày 16
 tháng Ba 1920*

*In lần đầu, theo đúng
 bản thảo*

285
ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA VÀ
G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ¹⁷⁶

17. III. 1920.

Bằng mật mã

Gửi Xmin-ga và Oóc-đgiô-ni-kít-đê
Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ

Chúng ta hết sức, hết sức cần thiết phải chiếm Ba-cu. Hãy hướng tất cả mọi cố gắng vào việc đó, đồng thời trong các bản tuyên bố phải hết sức ngoại giao và phải tin chắc đến mức tối đa trong việc chuẩn bị thành lập một chính quyền xô-viết địa phương vững chắc. Đối với Gru-di-a cũng như vậy, tuy nhiên tôi khuyên nên có thái độ thận trọng hơn nữa với xứ này. Hãy thỏa thuận với Tổng tư lệnh về việc gửi quân đội đến.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

286
ĐIỆN GỬI I. E. CỐT-LI-A-CỐP

Gửi Cốt-li-a-cốp,
chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân khu Bắc
Pê-tơ-rô-grát

Tôi đề nghị hết sức giúp đỡ để nhận được đúng thời hạn những vật liệu và các giấy tờ cần thiết cho nhóm cán

bộ nhà nước làm công tác điện khí hóa nước Nga ở Pê-tơ-rô-grát.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 19 tháng Ba 1920

*Đăng lần đầu năm 1939 trên
tạp chí "Lưu trữ đỏ", số 4*

*Theo bản viết tay của
L. A. Phô-ti-ê-va do
V. I. Lê-nin ký*

287
ĐIỆN GỬI A. M. GOÓC-KI¹⁷⁷

Gửi Goóc-ki
Pê-tơ-rô-grát

Trả lời bức thư của đồng chí đề ngày 5/III, tôi xin thông báo bản sao bức điện của bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực gửi Ba-đa-ép: "Tôi đề nghị đồng chí từ nay cho đến khi ủy ban đặc biệt của Hội đồng bộ trưởng dân ủy có quyết định dứt khoát về vấn đề cải thiện tình cảnh các nhà bác học, vẫn tiếp tục cung cấp theo kế hoạch mà đồng chí đã chấp thuận trước đây, tức là không giảm bớt theo lệnh gần đây của Bộ dân ủy lương thực". Ủy ban của Pô-crốp-xki phản đối danh sách của Pê-tơ-rô-grát, coi là không công bằng. Xa-pô-giơ-ni-cốp đã được tha ngày 9/III. Ma-nu-khin phải trình bày cho Xê-ma-scô, bộ trưởng Bộ dân ủy y tế, phương pháp tìm tòi dự định tiến hành, và việc quyết định sẽ phụ thuộc vào kết quả của sự xem xét phương pháp ấy.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 19 tháng Ba 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo bản viết tay của
L. A. Phô-ti-ê-va do
V. I. Lê-nin ký*

288

**ĐIỆN GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP
VÀ I. E. CỐT-LI-A-CỐP**¹⁷⁸

Gửi Di-nô-vi-ép, Xmôn-nui, Pê-tơ-rô-grát
và Cốt-li-a-cốp,
chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân khu Bắc

Sao gửi An-ghem-ba, Pê-tơ-rô-grát

Do tầm quan trọng quốc gia đặc biệt của tuyến đường sắt quân sự - tác chiến A-lếch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba đang xây dựng gấp, tôi yêu cầu các đồng chí kiên quyết ra lệnh cho tất cả các cơ quan và các tổ chức dưới quyền thuộc ngành quản lý dân sự, cơ quan quân sự và Hội đồng kinh tế quốc dân giúp đỡ bằng mọi cách các phái viên của cơ quan đại diện của tuyến đường sắt nói trên ở Pê-tơ-rô-grát để họ thực hiện thắng lợi những nhiệm vụ quan trọng đã giao cho họ.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Ba 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

*Theo bản đánh máy do
V. I. Lê-nin sửa chữa và ký*

289

ĐIỆN GỬI B. I. GÔN-ĐBÉC

Gửi đồng chí Gôn-đbéc
Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn dự bị

Nhân danh Chính quyền xô-viết, Hội đồng quốc phòng công nông gửi lời cảm ơn đồng chí đến toàn thể công nhân, chiến sĩ Hồng quân, các cán bộ kỹ thuật và hành chính đã

làm công tác khôi phục chiếc cầu bắc qua sông Ca-ma ở Xa-ra-pun, đã hoàn thành công việc trước thời hạn đã định một tháng, bằng việc đó các đồng chí đã đưa ra một bằng chứng mới về việc giai cấp vô sản có thể đạt được gì bằng tính tổ chức, nghị lực, kỷ luật trong lao động với một thái độ giác ngộ hết sức cần thiết hiện nay đối với những nhiệm vụ chung đang đặt ra trước nước Cộng hòa xô-viết Nga trong cuộc đấu tranh chống lại sự tàn phá mà nó đang gặp phải.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Ba 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo bản đánh máy do
V. I. Lê-nin ký*

290

GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI

22. III. 1920.

Đồng chí Xcơ-li-an-xki!

Tôi yêu cầu đồng chí ra lệnh cho phép chiến sĩ Hồng quân Pa-ven Xéc-ghê-ê-vích
An-li-lu-ép

(quân đoàn 6, sư đoàn bộ binh I, trung đoàn bộ binh 159; đơn vị thông tin; trợ lý của chỉ huy trưởng đơn vị thông tin P. X. An-li-lu-ép) được nghỉ phép dài hạn (để chữa bệnh) và sau đó chuyển sang mặt trận Cáp-ca-dơ (để nghỉ ở phương Nam trong quân dự bị).

Gửi lời chào cộng sản N. Lê-nin

P. S. P. X. An-li-lu-ép bị sốt phát ban, phổi bị yếu. Về việc cho phép anh ta được nghỉ và được về Mát-xcơ-va với mẹ anh ta để nghỉ phép, tôi yêu cầu các nhà chức trách hữu quan báo cho tôi biết¹⁷⁹.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

291

GỬI C. B. RA-ĐẾCH¹⁸⁰

Đồng chí Ra-đếch!

Ý kiến của đồng chí? Hãy gửi lại cho tôi kèm theo vài lời. Đồng chí có biết tình hình gia đình của C. Liép-nếch *một cách chính xác* không? Có cần giúp đỡ không và giúp đỡ đến mức nào?

Lê-nin

*Viết vào tháng Ba, sớm nhất
là ngày 23, 1920*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

292

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi đồng chí Xta-lin
Sao gửi đồng chí Ra-cốp-xki

Do tình hình ở đại hội mỗi trào lưu đã được bầu 13 đại biểu, do 105 đại biểu không tham gia bầu cử Ban chấp hành trung ương và 8 đại biểu bỏ phiếu trắng, để thoát

khỏi tình trạng không bình thường, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga quyết định thành lập một ban thường vụ lâm thời gồm các đại biểu của Ban chấp hành trung ương cũ và những đại biểu mới, mỗi bên 2 đại biểu. Chỉ định đồng chí Sum-xki, người thuộc phái "Đấu tranh" cũ, làm ủy viên thứ năm¹⁸¹.

Được sự ủy nhiệm của Bộ chính trị *Lê-nin*

Viết ngày 24 tháng Ba 1920

*In lần đầu, theo đúng
bản sao viết tay*

293

ĐIỆN GỬI A. I-A. SUM-XKI

Gửi Sum-xki, Khác-cốp
Sao gửi Ban chấp hành trung ương mới
của Đảng cộng sản U-crai-i-na
Sao gửi Ra-cốp-xki

Bằng mật mã

Để xác nhận bức điện báo bằng điện thoại mà đêm hôm qua Lê-nin đã chuyển cho Ra-cốp-xki, chúng tôi thông báo rằng do tình hình không thể dung thứ được tạo ra bởi sự kiện: với 8 đại biểu bỏ phiếu trắng, 105 đại biểu đã từ chối không tham gia bầu cử Ban chấp hành trung ương và phản đối cuộc bầu cử đó, coi là không hợp pháp, nên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga quyết định thành lập một cơ quan lâm thời cho đến khi nào thu xếp xong sự xung đột đó. Trong Ban chấp hành trung ương lâm thời này phải có Sum-xki, người thuộc phái "Đấu tranh" trước

đây, ngày nay là đảng viên của đảng, không tham gia vào cuộc đấu tranh bè phái tại hội nghị U-crai-i-na, sau đó là 2 ủy viên của Ban chấp hành trung ương mới và 2 ủy viên của Ban chấp hành trung ương cũ.

Thừa ủy nhiệm của Bộ chính trị *Lê-nin*

Viết ngày 24 tháng Ba 1920

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

294

GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN ANH¹⁸²

24. III. 1920.

Hội đồng bộ trưởng dân ủy trình lên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn danh sách những xí nghiệp cần phải nằm dưới sự quản lý trực tiếp của các cơ quan trung ương thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và được xếp vào "nhóm I" theo thông tư của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga.

Danh sách này đã được ủy ban, do Hội đồng bộ trưởng dân ủy thành lập, nhất trí thông qua và đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

295

THƯ GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) ANH KÈM THEO BẢN DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬ S. D. Ê-LI-A-VA VÀ I-A. E. RÚT-DU-TÁC¹⁸³

Gửi các ủy viên Bộ chính trị:

Tôi đề nghị gửi mật mã

cho Ê-li-a-va và Rút-du-tác: "Chúng tôi vẫn cương quyết đòi phải thực hiện một cách chính xác nhất những chỉ thị của Ban chấp hành trung ương về chính sách đối ngoại. Phải hoàn toàn bãi chức ngay Ghen-le và Brôi-đô và tất cả mọi công việc chỉ chuyển cho Gô-lúp, Ma-si-tơ-ki và Góp-ne. Hãy thi hành ngay tất cả mọi chỉ thị khác của Ban chấp hành trung ương và báo cáo về việc thực hiện đúng. Chúng tôi cảnh cáo rằng nếu tiếp tục kéo dài công việc hoặc không phục tùng Ban chấp hành trung ương đảng thì sẽ bị thi hành kỷ luật".

Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Ba 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

296

THƯ GỬI THƯ KÝ¹⁸⁴

1) Trả lời cho Gúp-kin: những lý do của đồng chí ấy không thuyết phục được tôi bởi vì *cơ quan đá phiến tím* Pê-to-rô-grát vẫn quan hệ *gián tiếp* với Tổng cục công nghiệp đá phiến.

Cần phải xây dựng nhà máy chưng cất ở bên bờ sông Vôn-ga bởi vì Vây-mác-nơ rất gần biên giới.

2) Hối Rư-cốp.

Viết ngày 24 tháng Ba 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

297

GỬI A. I. XVI-ĐÉC-XKI

Đồng chí Xvi-đéc-xki!

Tôi được biết tình hình tuyệt vọng sau đây của các xí nghiệp:

Cục quản lý nhà máy số 6 tỉnh Ca-lu-ga, các công xưởng Tô-rô-ít-xcô-ê - Côn-đrô-vô và Pô-lốt-ni-a-nốp của công ty V. Gô-vác-đơ và Gôn-tsa-rốp trước đây.

Ga Gô-vác-đô-vô của tuyến đường sắt Xư-dơ-ran - Vi-a-di-ma và ga Nhà máy Pô-lốt-ni-a-nưi.

Công nhân khoảng..... 2500 - 3000

Nhân viên..... 200 người

Nhân khẩu..... 12000 ..

Ngày 28 tháng Hai năm nay đã được quân sự hóa.

Tháng Chạp đã chuyển sang suất ăn Hồng quân. Họ chẳng nhân được gì hết¹⁾.

Tôi yêu cầu hãy suy nghĩ biện pháp ra lệnh khẩn phát lương thực cho họ và báo cho tôi biết ý kiến của đồng chí.

Lê-nin

*Viết vào tháng Ba, sớm
nhất là ngày 24, 1920*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

1) Do V. I. Lê-nin gạch dưới

298

**NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN THƯ CỦA
BAN PHỤ TRÁCH "HỘI CỨU TRỢ TRẺ EM"¹⁸⁵**

Hội đồng chí *Đ g i é c - g i n - x k i*. Tôi yêu cầu cho ý kiến.
(Tôi nghĩ rằng đó là một chuyện xỏ xiên.)

Lê-nin

*Viết vào tháng Ba, sớm
nhất là ngày 24, 1920*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

299

**GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA¹⁸⁶**

Gửi Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương

Theo tôi, chừng nào chưa khôi phục được *hoàn toàn* vận tải đường sắt thì không thể nghĩ đến điều đó.

Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Ba 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

Theo đúng bản thảo

300

GỬI A. I. RƯ-CỐP

Gửi đồng chí Rư-cốp

Việc lấy 15 triệu pút xăng ở Grô-dơ-nưi¹⁸⁷ đã buộc chúng ta phải áp dụng một loạt biện pháp quan trọng và khẩn cấp, như:

1. Bảo vệ xăng đặc biệt nghiêm ngặt.
Những biện pháp quân sự. Trách nhiệm đặc biệt của quân đội.
2. Tính toán: chúng ta cần bao nhiêu (*m a x i m u m*).
Số còn lại đưa ra nước ngoài để đổi đầu máy.
3. Thu thập các xe vận tải (*từ k h ấ p n o i*, đặc biệt từ quân đội) và sửa chữa chúng để trở lúa mì đến các ga.
4. Động viên xe vận tải và lái xe cho mục đích đó.
5. Chở dầu xăng về các kho trung tâm.

Có thể là đồng chí triệu tập hội nghị (gồm Bộ dân ủy lương thực và cơ quan quân sự) về vấn đề này và trình đề nghị của hội nghị lên Hội đồng quốc phòng?

Yêu cầu các đồng chí làm điều đó *gấp*.

28/III. Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Ba 1920

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

301

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Đồng chí Tô-rốt-xki!
Để biết

Đối với các tuyến đường sắt phía Nam:

Da-ba-rốp — hiểu biết thông thạo các tuyến đường sắt phía Nam. Một đảng viên hết sức đáng tin cậy, một cán bộ đường sắt chuyên nghiệp,

Bli-dơ-ni-tsen-cô - đối với đường sắt vùng Bắc Đô-nê-txơ.

Cũng hết sức đáng tin cậy. Đã xây dựng đơn vị thiết giáp hạng nặng. Một cán bộ đường sắt.

I-va-nốp A-lếch-xây hoàn toàn vô dụng, một kẻ lười

biếng (do Ban chấp hành trung ương U-cra-i-na "mới" chỉ định đến đường sắt phía Nam)¹⁸⁸.

Người giới thiệu là Svác-txơ ("Xe-mi-ôn"), một người bôn-sê-vích lão thành, một đảng viên hết sức đáng tin cậy, cảm phần việc bọn nửa kiêu Ma-khnô ở U-cra-i-na truy bức Ra-cốp-xki,

28/III.1920. Lê-nin

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

302

GỬI I. I. SVÁC-TXƠ, I-A. A. I-A-CÔ-VLÉP VÀ NHỮNG NGƯỜI KHÁC¹⁸⁹

Tất cả công nhân vùng Đô-nê-txơ đều theo Xa-prô-nốp!!

Tôi không tin. Những chứng cứ?

Gửi cho Svác-txơ

I-a-cô-vlêp và những người khác.

Viết ngày 31 tháng Ba 1920

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

303

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

Đồng chí Cre-xtin-xki! Cần phải tôn trọng *luật pháp*.

Theo luật pháp, quyết định cuối cùng là quyết định của *Bộ tổ chức* đã bác bỏ *sự phản đối* của Ban chấp hành trung ương U-cra-i-na.

I-a-cô-vlêp (và Ban chấp hành trung ương U-cra-i-na) có nhiệm vụ phải chấp hành ngay quyết định đó của Bộ tổ chức¹⁹⁰.

Tôi đồng ý cho *trưng cầu ý kiến*, nhưng không thừa nhận việc trưng cầu ý kiến có quyền trì hoãn quyết định, vì quyền đó chỉ thuộc về hội nghị toàn thể, và tôi đòi quyền cố động.

Lê-nin

Viết chậm nhất là tháng Ba 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

304

* GỬI E. Đ. XTA-XÔ-VA

Tsi-tsê-rin bị ốm, không có sự chăm sóc, đồng chí ấy không muốn chữa bệnh, đang tự dằn vò mình.

Cần phải nhân danh Ban chấp hành trung ương viết cho đồng chí ấy một lá thư *ân cần* (để không làm đồng chí ấy phật ý) kèm theo *quyết định* của Ban chấp hành trung ương rằng Ban chấp hành trung ương đòi hỏi không được phung phí tài sản nhà nước, gọi một bác sĩ ưu tú (dù là thông qua Ca-ra-khan), đồng chí ấy phải *nghe lời* bác sĩ, trong trường hợp bác sĩ khuyên thì phải đi nghỉ và *phải nằm ở an dưỡng đường trong* một thời gian *cần thiết*.

Lê-nin

Viết chậm nhất là tháng Ba 1920

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIV

Theo đúng bản thảo

305

GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Đồng chí Txi-u-ru-pa!

Ở Bộ chính trị người ta nói rằng phải *thay thế* việc chuyển quân đội từ Xi-bi-ri *bằng việc vận chuyển Lương thực* (do thắng lợi ở miền Nam).

Quyết định không được ghi lại vì Tư-rốt-xki hoàn toàn đồng ý và *đã ra lệnh*.

Ủy viên Hội đồng vận chuyển tối cao của Bộ dân ủy lương thực cần phải *theo dõi thật cẩn thận*.

Lê-nin của đồng chí

Viết chậm nhất là tháng Ba 1920

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

306

GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP¹⁹¹

Hãy làm cho tôi:

- 1) hãy tiến hành thông báo **hàng tháng**,
- 2) về *tất cả* các trạm lớn,
- 3) nêu rõ cần bao nhiêu từ cho Bộ dân ủy ngoại giao, Bộ dân ủy quân sự, Hãng thông tấn Nga, v.v..

Viết vào tháng Ba 1920

In lần đầu năm 1934 trong cuốn sách: A. M. Ni-cô-la-ép. "Lê-nin và vô tuyến". *Mát-xcơ-va*

Theo đúng bản thảo

307

GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI¹⁹²

Lấy một số nhà thờ ở gần Pê-tơ-rô-grát cho trẻ em và thiếu niên tàn tật và *không ai nuôi dưỡng ở*.

Lê-nin

Viết vào tháng Ba 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

308

GỬI S. M. MA-NU-TSA-RI-AN-TXƠ

Gửi nữ cán bộ thư viện

Liệu có thể

- 1) chọn *tất cả* các xuất bản phẩm của mỗi *bộ dân ủy* cho vào một cặp riêng hoặc theo từng giá.
- 2) Cũng như vậy: các xuất bản phẩm của *Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga* và *các ban chấp hành đảng bộ địa phương*, được không?

Viết sau tháng Ba 1920

Đăng lần đầu ngày 21 tháng Giêng 1927 trên báo "Sự thật", số 17

Theo đúng bản thảo

309

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ
VÀ THƯ NGẮN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

2/IV. 1920.

Hoàn toàn mật
Bằng mật mã

*Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-đê,
Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ*

Một lần nữa, tôi yêu cầu hành động thận trọng và nhất định phải thể hiện thiện ý tới mức tối đa đối với những người Hồi giáo, đặc biệt là khi tiến vào Đa-ghe-xtan. Hãy chứng tỏ bằng mọi cách và một cách hết sức trọng thể thiện cảm đối với những người Hồi giáo, đối với quyền tự trị, nền độc lập, v.v. của họ. Về tiến trình của công việc, hãy báo tin chính xác hơn và thường xuyên hơn.

Lê-nin

Đồng chí *Tơ-rốt-xki*, nếu đồng chí đồng ý thì hãy điện bằng mật mã và theo đường dây trực tiếp, chúng tôi đã soạn cùng với Xta-lin.

Lê-nin

In lần đầu không đầy đủ năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

In lần đầu toàn văn, theo bản sao đánh máy

310

GỬI I. I. KHÔ-ĐÔ-RỐP-XKI

Ở Ca-dan (ở Trường đại học tổng hợp có phó giáo sư hoặc giáo sư v.v..)

A-đô-rát-xki.

Tôi biết đồng chí ấy hơn 10 năm. Một con người thật đáng tin cậy. Một người mác-xít có học vấn tốt.

Tôi đã giao cho đồng chí ấy viết cuốn lược khảo về lịch sử cách mạng.

Tôi yêu cầu

- 1) hãy tận dụng đồng chí ấy giảng bài v.v.,
- 2) giúp đồng chí ấy suất ăn (*t ă n g c ư ờ n g*), cho đồng chí ấy và gia đình, củi, v.v.,
- 3) điện cho tôi biết địa chỉ của đồng chí ấy (và những gì đã làm giúp đồng chí ấy).

6/IV.1920.

Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

311

GỬI V. V. A-ĐÔ-RÁT-XKI

6. IV. 1920.

Đồng chí A-đô-rát-xki!

Tôi đã chuyển cho đồng chí Khô-đô-rốp-xki yêu cầu giúp cho đồng chí về khẩu phần, củi, v.v..

Đồng chí ấy hứa sẽ làm.

Khi có dịp thuận tiện, hãy viết cho tôi biết (thông qua các cơ quan quân sự thì tốt hơn)

- 1) người ta đã làm gì để giúp đồng chí? bằng khẩu phần? củi?
- 2) có cần gì nữa không?
- 3) liệu đồng chí có thể thu thập các tài liệu để soạn *lịch sử nội chiến*, được không?

và *lịch sử nước Cộng hòa xô-viết*?

Nói chung, có thể thu thập những tài liệu đó ở Ca-dan hay không? Tôi có thể giúp đỡ được không?

Những bộ sưu tập báo "*Tin tức*" và "*Sự thật*"? Thiếu nhiều thứ?

Tôi có thể giúp kiếm những gì thiếu, được không?

Yêu cầu đồng chí viết cho tôi, *cho biết địa chỉ của đồng chí*.

Gửi những lời chào mừng tốt đẹp nhất!

Lê-nin của đồng chí

*Đăng lần đầu năm 1924 trên
tạp chí "Cách mạng vô sản",
số 3*

Theo đúng bản thảo

312

GỬI TƯ LỆNH QUÂN ĐOÀN DỰ BỊ VÀ TẤT CẢ CÁC NHÀ CHỨC TRÁCH QUÂN SỰ VÀ ĐƯỜNG SẮT

6. IV. 1920.

Tôi yêu cầu tư lệnh quân đoàn dự bị cũng như nói chung tất cả các nhà chức trách quân sự, đường sắt v.v. nhận ở người mang thư này, đồng chí *A-đô-rát-xki* những bức thư người ta *gửi cho tôi* để chuyển nhanh hơn và chắc chắn hơn.

Chủ tịch Hội động bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

313

ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH XA-MA-RA

6. IV. 1920.

Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xa-ma-ra
Sao gửi Hội đồng quân sự - cách mạng

Các đồng chí có thực hiện việc dọn sạch thành phố triệt để hay không? Tôi yêu cầu nỗ lực làm điều đó và kiểm tra thường xuyên hơn việc thực tế thi hành. Bọn tư sản và tiểu thị dân có trốn tránh chế độ nghĩa vụ lao động không? Cần phải dùng hết sức để đẩy lên.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

314

GỬI M. I. LA-TXÍT

6. IV. 1920.

Đồng chí La-txít! Bức thư của "Xê-nhi-a", đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng "cánh tả", *rất quan trọng*. Có thể công bố bức thư đó được không?¹⁹³

Không thể làm ngay điều đó được. Hãy viết cho tôi biết khi nào có thể được và *n h u t h ế n à o* (cần phải có **một loạt** biện pháp dự phòng khi công bố).

Gửi lời chào! *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

315

ĐIỆN GỬI G. C. ỐC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ¹⁾

Theo đường dây trực tiếp

Gửi Ốc-đgiô-ni-kít-dê

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ
Rô-xtốp trên sông Đôn

Tôi ủy quyền cho đồng chí tuyên bố cho dân cư miền núi rằng tôi hứa sẽ giúp họ tiền thông qua Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Hãy cấp cho họ trong số tiền đó đến²⁾ 200 triệu. Sắp tới Nari-ma-nốp sẽ đi Pê-tơ-rốp-xcơ theo đề nghị của đồng chí. Đồng chí có thể nhân danh mình báo cho ông U-ra-tát-dê rằng chính phủ không phản đối việc ông ta đến Mát-xcơ-va, đồng thời tôi cũng hoàn toàn đồng ý với đồng chí rằng không nên vội vã trong việc để cho ông ta đi từ Rô-xtốp đến Mát-xcơ-va, do đó tôi để cho đồng chí tùy ý quyết định ngày lên đường¹⁹⁴. Về vấn đề quan hệ ruộng đất, đồng chí có thể độc lập hành động, song báo cho biết những biện pháp mà đồng chí ấy đã áp dụng trong lĩnh vực này. Tôi yêu cầu thông báo thường xuyên hơn. Tôi yêu cầu đẩy nhanh việc chuyển các đơn vị quân đội sang mặt trận Tây - Nam.

Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Tư 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy do
V.I.Lê-nin bổ sung và ký*

1) Ở phần dưới của bức điện, V. I. Lê-nin viết thêm: "Tôi yêu cầu chuyển trong đêm nay theo đường dây trực tiếp đi Rô-xtốp trên sông Đôn. *Lê-nin*".

2) Tiêu đề nhỏ và những chữ "tôi hứa... đến" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

316

**ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH XA-RA-TỐP VÀ ỦY BAN ĐẶC BIỆT TỈNH**

Thư gửi theo đường dây trực tiếp

Gửi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xa-ra-tốp

Ủy ban đặc biệt tỉnh Xa-ra-tốp

Sao gửi Ủy ban lương thực tỉnh Xa-ra-tốp

Sao gửi Ban chấp hành Xô-viết huyện Ca-mư-sin

Khi xác nhận bức điện của bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực *Txi-u-ru-pa* số 1111¹⁹⁵ và đề nghị thực hiện triệt để bức điện đó, tôi ra lệnh cho chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh kiểm tra báo cáo của Ủy ban lương thực tỉnh. Trong trường hợp báo cáo của Ủy ban lương thực tỉnh Xa-ra-tốp phù hợp với thực tế thì bắt giam chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết huyện Ca-mư-sin ba ngày vì đã can thiệp một cách không thể dung thứ được vào tiến trình công tác lương thực, dẫn đến chỗ vi phạm lợi ích của cả nước và của Hồng quân.

15/IV.1920.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Lê-nin

*In lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy*

317

GỬI PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI

16. IV. 1920.

Đồng chí Đgiéc-gin-xki!

Đồng chí hãy ra lệnh kiểm tra *thật nghiêm ngặt*. Liệu có thể chỉ định những người không thiên vị, không phải người Pê-tơ-rô-grát, để tiến hành kiểm tra, hay không?

Tôi còn nghe được một nguồn tin nữa (ngoài tin trong những thư đó + Can-mư-cô-va) rằng trong việc này, Ủy ban đặc biệt địa phương đã làm những điều không ra gì cả.

Cần phải kiểm tra lại đến cùng và nhanh.

Khi xong công việc, làm ơn trả lại cho tôi những tài liệu gửi kèm theo và ra lệnh cho thư ký của đồng chí gửi điện báo bằng điện thoại cho tôi biết kết quả¹⁹⁶.

Gửi lời chào! *Lê-nin* của đồng chí

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

318

GỬI V. Đ. BÔN-TƠ - BRU-Ê-VÍCH

16. IV. 1920.

Đồng chí Vla-đi-mia Đmi-tơ-ri-ê-vích!

Tôi yêu cầu đồng chí, *nếu đống chí đã khoẻ* (khi khoẻ *hắn*),

1) kiểm tra thông qua các nhân chứng *nhưng không tuyên bố công khai*;

2) gọi Ghi-lơ và lúc đầu chỉ *khiến trách* (*n h ẹ*) anh ta và cảnh cáo rằng do từ trước đến nay có hành động tốt, cho nên đồng chí chỉ khiến trách ở mức độ thấp mà không ghi lý lịch, nhưng nếu tái phạm thì sẽ gay go đấy¹⁹⁷.

Gửi lời chào! *Lê-nin* của đồng chí

*In lần đầu năm 1958 trong
cuốn: A. A. Xơ-ru-tơ-cốp.
"Lê-nin và nhân dân". Mát-xcơ-va*

Theo đúng bản thảo

319

**QUYẾT NGHỊ VIẾT TRÊN THƯ
CỦA V. M. AN-ĐẾC-XÔN**

... Sách báo cách mạng Nga quý giá vô cùng, đặc biệt là trong khi bộ sưu tập tương tự, nhưng ít hơn, của Viện hàn lâm khoa học cho đến nay chưa được chuyển trở về và kho bảo quản duy nhất những "kim cương bằng giấy" đó ở Pê-to-rô-grát là Thư viện công cộng, và nếu như kho sách đó bị rạn nứt — thì đó là một việc không có gì đền bù lại được.

Tóm lại, tôi đề nghị — nói cho đúng hơn, tôi khẩn khoản yêu cầu đồng chí — đừng từ chối, nếu đồng chí cho là có thể được, gửi cho tôi một lệnh chính thức cấm giao tài liệu cách mạng cho bất kỳ một ai mang về nhà. Trong một số trường hợp, nếu không có chỗ dựa của Mát-xcơ-va, của cá nhân đồng chí, thì tôi bất lực. Tất cả những yêu cầu như vậy thường xuất phát từ ý kiến cho rằng như vậy tiện lợi cho việc đọc. Lý do không giao rất đơn giản — "tính chất hiếm và quý" của những xuất bản phẩm như vậy...

Đồng chí Lu-na-tsác-xki! Nhất định phải ra lệnh đó! *Tôi sẽ ký*¹⁹⁸.

Lê-nin của đồng chí

*Viết ngày 16 hoặc 17 tháng
Tư 1920*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

320

**NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU VÀ QUYẾT NGHỊ VIẾT
TRÊN THƯ CỦA A. V. LU-NA-TSÁC-XKI**

Gửi đồng chí V. I. Lê-nin

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Đồng chí có gửi chuyển cho tôi bức điện từ Ca-dan phàn nàn việc thiếu giấy bạc. Tôi cũng đã nhận được những bức điện như vậy

từ các tỉnh Vi-át-ca và Vô-lô-gđa. Trong tất cả những địa phương ấy, do thiếu giấy bạc nên giáo viên không nhận được lương 3 tháng liền.

Như vậy là ở các tỉnh tuyệt đối bị đói, giáo viên bị đói vì không có thực phẩm, còn ở các tỉnh sản xuất như Ca-dan, Vô-lô-gđa và Vi-át-ca, ở đây giáo viên thực tế có thể tự nuôi sống được, — thì họ lại bị đói vì không có tiền.

Tôi hết sức yêu cầu đồng chí Vla-đi-mia I-lích hãy ra một lệnh nào đó hoặc đưa vấn đề này cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy xem xét để số giấy bạc phát hành cho các tỉnh được phân phối một cách cân đối, tức là: khi thiếu 10 - 20% thì phân phối số thiếu đó cho tất cả các ngành. Nếu không thì trên thực tế sẽ có tình trạng là tất cả mọi người đều có lương chỉ trừ các cán bộ nhân viên ngành giáo dục...

Gửi Tiểu hội đồng: tôi yêu cầu thực hiện việc này. Thậm chí hơn thế: cần phải *ưu tiên* cho giáo viên.

17/IV. Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Tư 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

321

**GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI VÀ
TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY**

19. IV. 1920.

Gửi đồng chí Lu-na-tsác-xki

và

Tiểu hội đồng

Nhà điêu khắc X. Méc-cu-rốp cho rằng việc bãi bỏ đơn đặt dựng tượng do Hội đồng bộ trưởng dân ủy đặt cho ông ta (ngày 30.XII. 1919) mà

(1) không gọi ông ta đến nói chuyện,

(2) không có văn bản báo cho ông ta và không giao cho ông ta bản sao quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy huỷ bỏ đơn đặt dựng tượng, là không đúng và bất công.

Vì vậy Méc-cu-rốp vẫn đòi rằng đến ngày 15. IV. 1920 (thời hạn mà chỉ thị của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23. II. 1920 đã giao cho A-lô-sin cùng với tập thể) phải để cho ông ta có quyền trình bản phác thảo mới một lần nữa¹⁹⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

322

NHỮNG BỨC ĐIỆN GỬ G. L. PI-A-TA-CỐP

1

Gửi Pi-a-ta-cốp, Hội đồng quân đoàn lao động I
Ê-ca-tê-rin-bua

Xác nhận bức điện của đồng chí Vla-đi-mia-xki, Hội đồng bộ trưởng dân ủy ra lệnh cho tất cả cơ quan địa phương ở vùng Pri-u-ra-lie phải hết sức đúng mức và thận trọng trong vấn đề phân chia hành chính mới các tỉnh, đồng thời Hội đồng bộ trưởng dân ủy cũng đề nghị Hội đồng quân đoàn lao động I phải tuân theo chỉ thị đó, cụ thể là không được lập những ủy ban đặc biệt nào hết về vấn đề này²⁰⁰.

20/IV. 1920. Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

2

Gửi Pi-a-ta-cốp, Hội đồng quân đoàn lao động I
Ê-ca-tê-rin-bua

Trong phiên họp ngày 20/IV.1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quyết định: tuyên bố khiển trách Hội đồng quân đoàn lao động I vì thái độ thiếu nghiêm túc đối với vấn đề phân chia mới các tỉnh và yêu cầu từ nay về sau phải chuẩn bị công việc chắc chắn hơn để tránh những báo cáo mâu thuẫn từ các địa phương.

20/IV.1920. Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

323

* ĐIỆN GỬ CỤC THÔNG TIN CỦA HỒNG QUÂN, HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN TƯỚC-KE-XTAN, HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN 4, BỘ DÂN ỦY BƯU ĐIỆN

Sao gửi đồng chí *An-phê-rốp*, Ủy ban các công trình nhà nước

Sao gửi *Bu-đát-xi*, Nô-vô-u-den-xcơ, An-ghem-ba

Sao gửi phố Xa-đô-vai-a Cu-đrin-xcai-a, 13, An-ghem-ba,

Mát-xcơ-va

Để phục vụ cho công trường tuyến đường A-lếch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba, tôi ra lệnh xây dựng ngay tuyến đường điện báo đặc biệt Xa-ra-tốp - Nô-vô-u-den-xcơ, bằng cách

sử dụng cho mục đích này những vật liệu mà mặt trận Tuốc-ke-xtan hiện có. Báo cáo cho biết việc khởi công.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 22 tháng Tư 1920

Đăng lần đầu ngày 24
tháng Bảy 1928 trên
báo "Sự thật", số 170

Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký

324

GỬI XÔ-VIẾT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT²⁰¹

Các đồng chí! Tôi hết sức yêu cầu các đồng chí là trong tất cả mọi trường hợp mà đồng chí Goóc-ki yêu cầu các đồng chí về những vấn đề như vậy, các đồng chí hãy giúp đỡ đồng chí Goóc-ki *bằng mọi cách*, còn nếu như có trở ngại, cản trở hoặc sự phản đối thuộc loại này hay loại khác thì xin báo cho tôi biết những điều đó là vì lý do gì.

22/IV. 1920.

V. U-li-a-nốp (*Lê-nin*)

In lần đầu năm 1925 trong
cuốn: "Để kỷ niệm ngày
V. I. Lê-nin mất 1924 -
ngày 21 tháng Giêng - 1925".
Mát-xcơ-va - Lê-nin-grát

Theo đúng bản thảo

325

GỬI L. M. CA-RA-KHAN VÀ PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI

22. IV. 1920.

Gửi các đồng chí Ca-ra-khan
và
Đgiéc-gin-xki

N. Ph. An-đrê-ê-va có cách liên hệ để nhận được báo chí và bưu kiện (để nhận và gửi đi, để trao đổi).

Tôi yêu cầu hãy giúp đỡ chị ấy bằng mọi cách để tổ chức đúng đắn công việc này.

V. U-li-a-nốp (*Lê-nin*)

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

326

GỬI V. P. MI-LI-U-TIN²⁰²

1

Không thể dung thứ *một ngày nào* sự không rõ ràng đó. Nếu có ai phản đối, thì đưa *ngay ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy* (nếu không thì đồng chí sẽ có lỗi).

Đã thu của các đại biểu Đức cái *giấy ký nhận* rằng chúng ta tuyên bố với họ là chúng ta *không đảm bảo* cho họ lương thực, quần áo và nhà ở tốt hơn những công nhân *bình thường* khác của nước Nga, hay chưa.

2

1) Đồng chí *nhất thiết* phải nói chuyện với Tsi-tê-rin.

2) *Đồng chí* cần phải kiểm tra xem đã thu giấy ký nhận

hay chưa (nhất định phải thu hoặc đưa *toàn bộ nội dung của nó* vào bản hợp đồng).

Viết ngày 23 tháng Tư 1920

Đăng lần đầu năm 1924
trên tạp chí "Ngọn đèn
pha", số 4

Theo đúng bản thảo

327

GỬI C. A. TI-MI-RI-A-DÉP

27. IV. 1920.

Cli-men-ti Ác-ca-đi-ê-vích thân mến! Rất cảm ơn đồng chí về cuốn sách và những lời tốt đẹp của đồng chí ²⁰³. Tôi hết sức phấn khởi khi đọc những nhận xét của đồng chí phải đối giai cấp tư sản và ủng hộ Chính quyền xô-viết. Siết chặt tay đồng chí và chân thành chúc đồng chí sức khoẻ, sức khoẻ và sức khoẻ!

V. U-li-a-nốp (Lê-nin) của đồng chí

Đăng lần đầu năm 1923 trên
tạp chí "Ngọn lửa nhỏ", số 35

Theo đúng bản thảo

328

QUYẾT NGHỊ VIẾT TRÊN THƯ CỦA L. B. CRA-XIN

Cần phải cấm tờ "Đời sống kinh tế" đăng những tin chi tiết về nhiên liệu. Rất có thể là sự tấn công của quân Ba-lan một phần nào do sự bộc lộ của chúng ta về vấn đề này. Chúng ta quá ư giỏi trong việc dùng những con số để chứng minh trên báo chí chúng ta cái chết tất yếu của chính mình vì mọi nguyên nhân.

ПОЛНОМОЧНАЯ
ДЕПУТАТСКАЯ
КОЛЛЕГИЯ СЕДИТЕЛЕЙ
ПРЕДПАРЛАМЕНТА
РАССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
ОБОРОНЫ
—
М. И. П. 1920

Дорогой Владимир
Авраамович! Хотела
искренне Вам за Вашу
книжку и добрые слова
и поддержку в борьбе,
сказать Вам искреннее
спасибо и сказать
Вас от Крестов, являясь
чл. обран. бюро являясь
Вам спасибо, спасибо
и спасибо!

Ваша
(Ваша)

Bản thảo bức thư của V. I. Lê-nin
gửi C. A. Ti-mi-ra-a-dép. — 27 tháng Tư 1920

Gửi Rư-cốp: theo tôi, điều đó đúng. Ý kiến đồng chí thế nào? ²⁰⁴

*Viết trước ngày 28
tháng Tư 1920*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

329

THƯ GỬI THƯ KÝ ²⁰⁵

Vla-di-mia-xki bị ốm.

Hãy gọi điện cho Bộ dân ủy nội vụ (cho Va-xi-li-ép?) và đòi Bộ dân ủy nội vụ *áp dụng biện pháp*.

Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Tư 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

330

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Gửi đồng chí Tsi-tsê-rin

Đồng chí *Tsi-tsê-rin*! Tôi muốn yêu cầu đồng chí và Phan-béc (nếu như đồng chí bận thì một đồng chí khác do đồng chí chỉ định, một đồng chí hiểu sâu sắc phong trào xã hội chủ nghĩa Anh) xem cuốn sách của tôi *hoặc chương về nước Anh*¹⁾ và góp ý kiến xem tôi có những sai lầm hoặc

---

1) Xem V. I. Lê-nin "Bệnh ấu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 1-129).

những điều thiếu tế nhị không. Nếu không có gì khó khăn, tôi hết sức yêu cầu viết riêng bằng bút chì những đoạn sửa chữa thực tế.

Lê-nin của đồng chí

Viết đầu tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

331
GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ

3. V. 1920.

Nếu không có đồng chí Xê-ma-scô thì
chuyển cho đồng chí Xô-lô-vi-ép

Đồng chí Xê-ma-scô!

Tôi yêu cầu đồng chí tiếp người mang thư này, đồng chí Đmi-tơ-ri Ni-ki-tô-vích Ê-rô-sen-cốp, trợ lý của bác sĩ. Một đồng chí hết sức đáng tin cậy giới thiệu Ê-rô-sen-cốp cho tôi. Đồng chí Ê-rô-sen-cốp có được một số tuần rồi (trước khi nhận nhiệm vụ đặc biệt mà chúng tôi sẽ giao) và trong thời gian ấy đồng chí muốn một mặt học thêm về y, mặt khác muốn cống hiến sức mình cho y học. Tôi hết sức yêu cầu đồng chí giúp đỡ đồng chí ấy.

Lê-nin của đồng chí

P. S. Đồng chí ấy phát minh ra phòng khử trùng rất *t h ự c t ế*. Cần phải kiểm tra và sử dụng

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

332
ĐIỆN GỬI G. C. OỐC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

Thượng khẩn

Ghi theo đường dây trực tiếp
(các ủy viên trực nhật điện báo chịu trách nhiệm)

Thông qua Rô-xtốp gửi đi Ba-cu
Đến tận chỗ ở của đồng chí Oóc-đgiô-ni-kít-đê

Lần này là lần thứ hai yêu cầu đồng chí không để mất một phút nào báo *gấp* cho chúng tôi biết những lý do của đồng chí đánh điện báo về sự chậm trễ²⁰⁶.

3/V.

Lê-nin¹⁾

Viết ngày 3 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

333
ĐIỆN GỬI PH. I-A. CÔ-NƠ²⁾

Gửi Phê-lích-xơ Cô-nơ
Ki-ép
Sao gửi Ra-cốp-xki
Khác-cốp

Về việc Vin-ni-tsen-cô, chúng tôi đồng ý về nguyên tắc. Hãy thỏa thuận với Ra-cốp-xki về chi tiết²⁰⁷. Hãy báo vắn tắt cho biết tình hình quân sự và triển vọng.

Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Năm 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

1) I. V. Xta-lin cũng ký dưới bức điện.

2) Chuyển theo đường dây trực tiếp.

334

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ²⁰⁸

Gửi đi Ba-cu qua Rô-xtốp
 Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-đê,
 ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng
 mặt trận Cáp-ca-dơ

Trao qua những nhân vật có trọng trách, xong thì báo cáo cho Xcơ-li-an-xki, Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa.

Ban chấp hành trung ương trao trách nhiệm cho đồng chí đưa các đơn vị ra khỏi địa giới Gru-di-a đến biên giới và không tấn công vào Gru-di-a.

Sau những cuộc thương lượng với Ti-phlít, rõ ràng là hòa bình với Gru-di-a không bị loại trừ.

Hãy báo cáo ngay những cứ liệu chính xác nhất về những người khởi nghĩa²⁰⁹.

Thừa ủy nhiệm của Bộ chính trị
 Ban chấp hành trung ương

*Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 4 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản in do một
 người không rõ tên viết*

335

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI²¹⁰

Đồng chí Tơ-rốt-xki! Theo tôi, Tsi-tsê-rin đúng: hãy trả lời ngay đồng ý 1) ngừng những hoạt động quân sự (a) ở Crum và (b) ở Cáp-ca-dơ (sau khi suy nghĩ chính xác từng

1) I. V. Xta-lin cũng ký dưới bức điện.

chữ) và 2) đồng ý thương lượng về điều kiện quét sạch Crum trên nguyên tắc (không hơn thế) việc tổng ân xá nói chung bọn bạch vệ và 3) đồng ý để viên sĩ quan Anh tham gia cuộc thương lượng với Vran-ghen. Ngay ngày hôm nay sẽ thảo luận ở Bộ chính trị văn bản điện trả lời cho Tsi-tsê-rin để trả lời ngay đêm nay.

Lê-nin

Sẽ trưng cầu ý kiến qua điện thoại:

Viết ngày 4 tháng Năm 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

336

**GỬI P. I. PÔ-PỐP, A. L. SANH-MAN,
 C. M. SVÉT-TSI-CỐP**

5. V. 1920.

Tôi chỉ định một ban gồm các đồng chí Pô-pốp, Sanh-man và Svét-tsi-cốp, được ủy nhiệm để đạt tới những kết quả thực tiễn trong việc đảm bảo đầy đủ giấy cho Cục thống kê trung ương để điều tra dân số. Thời hạn làm xong công việc — 3 ngày.

Về việc thực hiện (hay bản sao về việc thỏa thuận), tôi yêu cầu gửi đến, có chữ ký của tất cả ba ủy viên trong ban.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1959 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

337
GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI

5. V. 1920.

Đồng chí Pô-crốp-xki!

Tôi đã có dịp nói chuyện với đồng chí Lu-na-tsác-xki về sự cần thiết phải in một cuốn từ điển tiếng Nga tốt¹⁾. Không phải như loại từ điển của Đa-lơ, mà một cuốn từ điển cho tất cả mọi người để sử dụng (và học tập), một cuốn từ điển có thể nói là tiếng Nga cổ điển, hiện đại (từ Pu-skin đến Goóc-ki chẳng hạn). Giao cho khoảng 30 học giả, hoặc cần bao nhiêu người thì lấy bấy nhiêu, và cấp cho họ khẩu phần, tất nhiên là lấy những người không dùng vào công việc khác được, — và để cho họ làm.

Lu-na-tsác-xki nói là đồng chí ấy đã nghĩ đến công việc đó rồi, và điều đó hoặc giả đang làm, hoặc giả sẽ làm.

Đồng chí hãy làm ơn kiểm tra xem đã làm chưa và viết cho tôi biết.

Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

338
GỬI BAN BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA²¹¹

Tôi đề nghị chỉ thị: tất cả những bài báo về Ba-lan và cuộc chiến tranh Ba-lan phải được những *biên tập viên*

1) V. I. Lê-nin muốn nói đến bức thư của mình gửi A. V. Lu-na-tsác-xki ngày 18 tháng Giêng 1920 (xem tập này, văn kiện 208).

có trọng trách xem kỹ và chịu trách nhiệm cá nhân. Không làm quá đáng, nghĩa là không rơi vào chủ nghĩa sô-vanh, bao giờ cũng tách bọn địa chủ và tư bản ra khỏi công nhân và nông dân Ba-lan.

Lê-nin

Viết sau ngày 5 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

339
GỬI V. P. MI-LI-U-TIN

Hoàn toàn đồng ý với bản tuyên bố đó cũng như với bức điện vô tuyến đề ngày 16.III.1920 do đồng chí Mi-li-u-tin gửi²¹², tôi yêu cầu ra lệnh để mọi đoàn đại biểu của công nhân nước ngoài đến nước Nga nhất thiết phải trình giấy ký nhận rằng nội dung của những bức điện vô tuyến đó và bản bỏ sung này của tôi đã được đọc cho đoàn biết để thông báo cho công nhân nước ngoài. Những công nhân nước ngoài cần phải biết sự thực rằng sang nước ta là họ dần thân vào chỗ thiếu thốn.

6. V. 1920. Chủ tịch hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

*In lần đầu năm 1933 trong
V. I. Lê-nin Toàn tập, các lần
xuất bản 2 - 3, t. XXIX*

Theo đúng bản thảo

340

GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI

6. V. 1920.

Đồng chí Prê-ô-bra-gien-xki!

Đồng chí Ga-nê-tơ-ki nêu vấn đề về việc đưa đồng chí ấy vào ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương²¹³.

Cần phải đưa ra Bộ chính trị *và thu thập tất cả các ý kiến*, đặc biệt là của Cre-xtin-xki, nếu việc chữa bệnh cho phép.

Ga-nê-tơ-ki không hài lòng với công việc ở Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, coi đó như một công tác nhỏ nhất đối với đồng chí ấy.

Lê-nin

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

341

NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN BỨC ĐIỆN
CỦA I. E. GU-CỐP-XKI

Theo những nguồn tin do tôi ngẫu nhiên nhận được nhưng hoàn toàn đáng tin cậy, trong những ngày gần đây, Phần-lan đang nỗ lực chuẩn bị quân sự, chắc là để chuẩn bị tấn công.

Ngày 5 tháng Năm 1920.

Gu-cốp-xki

Hãy chuyển bằng mật mã cho các cán bộ quân sự ở Pê-tơ-rô-grát và cho Di-nô-vi-ép để tạm thời không làm lộ điều đó.

Bổ sung thêm: Lít-vi-nốp cũng gửi điện cảnh cáo theo ý nghĩa đó.

Viết ngày 6 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

342

GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ TỔ CHỨC
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Gửi các ủy viên Bộ tổ chức:

Liệu chúng ta có nên thông qua một quyết định như thế này không:

Chỉ thị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga gửi Ban chấp hành trung ương U-cra-i-na: hãy tăng *gấp đôi* số lượng cán bộ lương thực bằng cách vớt **một cách không thương tiếc** cho việc đó **tất cả** các bộ dân ủy, trừ Bộ dân ủy quân sự.

7/V. Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

343

GỬI BA-XIN

7.V.1920.

Đồng chí Ba-xin!

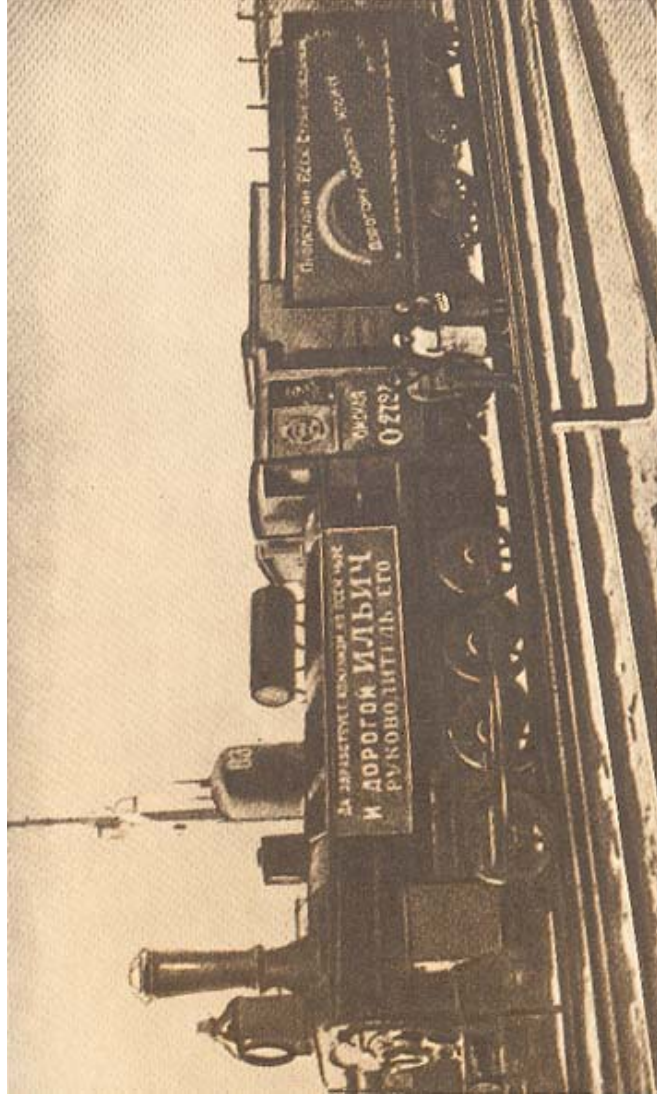
Tôi yêu cầu đồng chí hãy chuyển lời cảm ơn của tôi đến trung đoàn 30 của các chiến sĩ công xã đổ mặt trận Tuốc-ke-xtan về số mì ống và bột mì do họ gửi đến, những thứ này tôi đã chuyển lại cho trẻ em thành phố Mát-xcơ-va.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

Chuyến tàu chở lương thực do công nhân Ôm-xơ gửi đến Mát-xcơ-va ngày 22 tháng Tư 1920

344

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐÊ²¹⁴

Điều này căn bản trái với quyết nghị của Ban chấp hành trung ương. Có thể có những hậu quả tai hại. Trong bất kỳ trường hợp nào, Ban chấp hành trung ương cũng không cho phép. Chúng tôi kiên quyết đòi phải đình chỉ việc thực hiện và bác bỏ quyết nghị.

Lê-nin¹⁾

Viết vào tháng Năm, sớm nhất là ngày 7, chậm nhất là ngày 12, 1920

In lần đầu, theo đúng bản sao viết tay

345

ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN

Bằng mật mã

Gửi đồng chí Cra-xin

Ý nghĩa của quyết định của Bộ chính trị đã báo cho đồng chí là ở chỗ tất cả những hiệp ước thanh toán bằng tiền vàng do đồng chí ký kết đều phải được Bộ chính trị thông qua trước. Cần phải hết sức tiết kiệm vàng. Bộ chính trị chưa thấy cơ sở thiết thực để bác bỏ quyết định của mình.

Thừa ủy nhiệm của Bộ chính trị

Lê-nin

Ngày 11 tháng Năm 1920.

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

1) L. Đ. Tô-rốt-xki cũng ký tên dưới bức điện.

346

ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA

(theo đường dây trực tiếp)

Bằng mật mã

Gửi Xmin-ga

Những sư đoàn mà Tổng tư lệnh ra lệnh chuyển sang phía Tây cần phải đi gấp không được chậm trễ. Đồng chí hãy đích thân theo dõi việc này. Hãy áp dụng những biện pháp để các sư đoàn trên đường đi không bị giảm quân số và để mặt trận không vơi vét các sư đoàn ấy trước khi lên đường. Nếu như đồng chí coi có thể tách được thêm những đơn vị thì hãy nêu vấn đề đó ra với Tổng tư lệnh. Cần phải giúp đỡ mặt trận miền Tây kiên quyết hơn. Đồng chí hãy đánh điện trả lời cho tôi biết chi tiết.

12/V. 1920.

Lê-nin¹⁾

Đăng lần đầu năm 1934 trên tạp chí "Chiến tranh và Cách mạng", số 1

Theo đúng bản viết tay của E. M. Xcơ-li-an-xki do V. I. Lê-nin bổ sung và ký

347

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN²¹⁵

Đồng chí Xta-lin!

Nếu tìm được một người am hiểu, một chuyên gia, tuyệt đối tin tưởng về vấn đề này, hãy hỏi ý kiến của người đó và nhớ báo cho tôi biết.

13/V.

*Lê-nin của đồng chí**Viết ngày 13 tháng Năm 1920*

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

1) Đoạn "(theo đường dây trực tiếp). Bằng mật mã" và "Đồng chí hãy đánh điện trả lời cho tôi biết chi tiết. 12/V.1920. Lê-nin" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

348
CHỈ THỊ GỬI CÁC BỘ DÂN ỦY

Bộ dân ủy nội vụ đang chuẩn bị các biểu đồ công tác của Bộ dân ủy, những bản báo cáo ngắn bằng số liệu, để tiếp đoàn đại biểu Anh, và đã có phiên dịch tiếng Anh để giải thích. Nếu các bộ dân ủy khác chưa áp dụng các biện pháp, tôi đề nghị hãy áp dụng gấp các biện pháp. Về việc in các bản báo cáo ngắn bằng số liệu, hãy liên hệ với Vô-rốp-xki²¹⁶.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 15 tháng Năm 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký

349
GỬI A. E. BA-ĐA-ÉP

16. V. 1920

Gửi đồng chí Ba-đa-ép
hoặc người phó của Ba-đa-ép
Pê-tơ-rô-grát

Tôi yêu cầu hãy giao 50 khẩu phần của Hồng quân ở hậu phương và 9 khẩu phần lương thực gia đình, mà không lấy lại các phiếu lương thực của khẩu phần dân sự, cho nhóm của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa ở Pê-tơ-rô-grát (người lãnh đạo chịu trách nhiệm là Sa-tê-len).

Tôi yêu cầu báo cho tôi biết thông qua điện báo bằng điện thoại là đã giao bao nhiêu và giao vào lúc nào.

Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

350
GỬI A. X. XÊ-RA-PHI-MÔ-VÍCH²¹⁷

Gửi đồng chí Xê-ra-phi-mô-vích

21/V. 1920.

Đồng chí thân mến!

Em gái tôi vừa mới cho tôi biết về sự bất hạnh khủng khiếp mà đồng chí đã gặp phải. Đồng chí hãy cho phép tôi siết chặt, rất chặt tay đồng chí và chúc đồng chí giữ được tinh thần sảng khoái và cứng rắn. Tôi hết sức lấy làm tiếc rằng tôi đã không thực hiện được mong muốn của mình là gặp gỡ thường xuyên và quen biết gần gũi với đồng chí. Nhưng những tác phẩm của đồng chí và những câu chuyện của em tôi đã khiến cho tôi có cảm tình sâu sắc với đồng chí, và tôi rất muốn nói với đồng chí rằng công việc của đồng chí rất cần cho công nhân và cho tất cả chúng ta, và giờ đây sự cứng rắn là rất cần thiết cho đồng chí để chiến thắng được tâm trạng nặng nề và buộc mình trở lại công việc. Xin lỗi vì tôi viết vội. Một lần nữa, siết chặt, rất chặt tay đồng chí.

Lê-nin của đồng chí

In lần đầu năm 1924 trong
cuốn: V. Về-snhép. "A. Xê-
ra-phi-mô-vích với tư cách
là nghệ sĩ của tiếng nói".

Theo đúng bản thảo

351

GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ Ở PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT

Gửi các đồng chí ở Pê-tơ-rô-grát đang xuất bản cuốn sách của tôi về những người "tả khuynh"¹⁾:

1) Tôi yêu cầu đối chiếu lại bản dập thử *cuối cùng* với những sửa chữa ở đây bổ sung *cho bản dập thử*;

2) yêu cầu gửi *trả lại* cho tôi bản dập thử này được gửi kèm theo đây;

3) trong phần "bổ sung", tôi yêu cầu *đặc biệt* chữa những chỗ ở trang 3 được đánh dấu *ở ngoài lề* bằng những dấu:

1)))

và 2))) (sau khi kiểm tra gửi trả lại cho tôi);

4) yêu cầu báo cho tôi biết thông qua điện báo bằng điện thoại *họ tên* của đồng chí *chịu trách nhiệm* kiểm tra và hoàn thành việc xuất bản. (Cũng như cho biết *bao giờ* thì xuất bản xong.)

5) *Không cần phải* đợi những sửa chữa của tôi nữa.

23/V. 1920. Lê-nin

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

352

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA

Do tình hình rất nghiêm ngặt ở Bộ chính trị, cho nên cần phải theo dõi việc này — nhất là trong những ngày lễ²¹⁸. Theo tôi, khi đi khỏi (tức là nếu buộc phải đi trong những trường hợp đặc biệt) *phải thỏa thuận với các nữ điện thoại*

1) Có ý nói đến cuốn sách của V. I. Lê-nin "Bệnh ấu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản" do Nhà xuất bản quốc gia ở Pê-tơ-rô-grát xuất bản tháng Sáu 1920 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 1-129).

viên để họ biết được số điện thoại của *nhà ở riêng* và trong trường hợp tối cần thiết có thể liên hệ (bằng điện thoại) với nhà ở riêng: lúc đó người kiểm tra *sẽ không nói rằng không tìm thấy thư ký*.

Tôi nhắc lại: sau khi suy nghĩ (và có sự quan tâm) có thể làm sao cho *người kiểm tra sẽ không thể* nói được: "tôi không tìm thấy thư ký".

Vì ở ta không tiến hành việc các thư ký trực ban đêm phải không? Nếu vậy cần phải *sử dụng* các nữ điện thoại viên ban đêm.

Viết vào tháng Năm, chậm
nhất là ngày 25, 1920

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

353

* GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA

25. V. 1920.

Nhân có chỉ thị của Ban chấp hành trung ương về việc cải tiến công tác bằng mọi cách, đặc biệt là trực nhật vào các ngày chủ nhật và ngày lễ

tôi yêu cầu đồng chí vạch ngay và đưa cho tôi ký những quy tắc

về những người trực nhật *chịu trách nhiệm* (Gli-át-xe, Vô-lô-đi-tsê-va, Ki-dát v. v.) trong Ban thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng quốc phòng, đặc biệt trong *những ngày chủ nhật* và *những ngày lễ* (trong những ngày thường cũng vậy). *Giờ giấc* v. v..

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

354

ĐIỆN VÔ TUYẾN GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ*Bằng vô tuyến*

Gửi Ê-li-a-va
 để chuyển cho Phrun-đê
 Ủy ban phụ trách các vấn đề Tước-ke-xtan
 Ta-sken

Công việc dầu mỏ thế nào? Dự trữ bao nhiêu, các mỏ dầu còn nguyên không, quy mô sản xuất thế nào, dùng biện pháp nào để tăng sản xuất, tỷ lệ nào dành cho xuất khẩu và cho nhu cầu của các tuyến đường sắt ở địa phương?¹⁾

*Lê-nin**Viết ngày 25 tháng Năm 1920*

*In lần đầu năm 1942 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

355

* GỬI TẤT CẢ CÁC BỘ DÂN ỦY²¹⁹

Đặc biệt Bộ dân ủy nông nghiệp
 Bộ dân ủy lương thực
 và Bộ dân ủy lao động

26. V. 1920.

Tôi yêu cầu giúp đỡ bằng mọi cách để thành lập hết sức nhanh chóng đoàn tàu "Bắc Cáp-ca-dơ" và cung

1) Cuối bức điện vô tuyến, V. I. Lê-nin viết thêm: "Đòi giấy biên nhận của đài vô tuyến".

cấp cho nó các cán bộ chính trị và các hướng dẫn viên thạo việc.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1942 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

356

**GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
 NƯỚC CỘNG HÒA**

Liệu có thể đặt cho tôi một bản đồ mặt trận miền Tây có vạch trận tuyến:

- 1) trước khi quân Ba-lan tấn công (ngày 1 hoặc ngày 15 hoặc ngày 30. IV??);
- 2) sự tiến quân tối đa của quân Ba-lan (10, 15. V?);
- 3) hiện nay (25, 24, 26. V)?

Viết ngày 26 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

357

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA

Nói thêm cho các Xô-viết đại biểu Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát (khi báo tin quyết định ngày hôm nay về các vườn rau)²²⁰ biết rằng chúng ta cũng mong có những biện

pháp tính toán và thu những sản phẩm thừa của các vườn rau ngoại thành¹⁾.

Viết ngày 27 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

358

**NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN ĐIỆN BÁO
CỦA HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
MẶT TRẬN CẤP-CA-ĐƠ²²¹**

Chỉ cho phép được điều đó với điều kiện:

- 1) Có sự chịu trách nhiệm đặc biệt của một số đồng chí địa phương *nhất định*.
- 2) Có những biện pháp *đặc biệt* để tước vũ khí.
- 3) Không thả những phần tử đặc biệt nguy hiểm (danh sách thông qua Ủy ban đặc biệt toàn Nga).

*Viết vào tháng Năm, sớm
nhất là ngày 27, 1920*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

359

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Tôi gửi cho đồng chí bức thư của tôi gửi công nhân Anh²⁾.

1) Trong tài liệu L. A. Phô-ti-ê-va có ghi: "đưa vào biên bản hay chỉ đưa vào điện báo bằng điện thoại?"; V. I. Lê-nin đã gạch ba gạch dưới những chữ "chỉ đưa vào điện báo bằng điện thoại".

2) Xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.41, tr. 151-156.

Tôi không hài lòng với bức thư đó: tôi bị mệt và làm việc hết sức tôi. Nếu như đồng chí khuyên không nên gửi thì đồng chí hãy viết vài chữ về điều đó và đưa cho người được phái đến (anh ấy trở về ngay bây giờ) và chúng ta sẽ cố gắng nói chuyện *t h ê m* qua điện thoại²²².

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 30 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

360

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Phải nhất thiết lợi dụng sự có mặt của đồng chí Xta-lin ở Mát-xcơ-va (2 - 3 ngày) để *đ i c h t h â n* trao đổi với đồng chí ấy và thu thập (ngay lúc ấy và *sau* khi đồng chí ấy đi, tức là còn gửi thêm từ mặt trận về) *t o à n b ộ* tài liệu về sự giúp đỡ của Anh cho Vran-ghen.

Hãy thu thập chi tiết toàn bộ và sau 1 -2 tuần *công bố* kèm theo bức công hàm phản đối với lời lẽ bình tĩnh (không chửi rủa) sau khi đã chứng minh rằng nước Anh đã *lẩn tránh sự thật*²²³.

Gửi lời chào! Lê-nin

P. S. Tôi đã gửi cho Bu-kha-rin (và cả *cho đồng chí*) bức thư của tôi gửi công nhân Anh. *Hãy gọi điện thoại cho Bu-kha-rin*.

Viết ngày 30 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

361

ĐIỆN GỬI CÁC CẢNG HẮC - HẢI

Nhân danh Hội đồng lao động và quốc phòng, tôi xác nhận bức điện của Ru-cốp²²⁴, ủy viên Hội đồng lao động và quốc phòng: "Trong trường hợp các tàu buôn nước ngoài đến các cảng Hắc-hải, đề nghị không được trưng dụng hay tịch thu hàng hóa, nếu không thì sẽ bị truy tố hết sức nghiêm khắc trước Tòa án cách mạng. Hãy báo ngay cho Bộ dân ủy ngoại thương ở Mát-xcơ-va".

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 31 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1932 trong
Văn tập Lê-nin, t. XX*

*Theo đúng bản ghi trên
bằng điện báo*

362

**ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT**

Gửi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết
tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt

Theo những tin tức nhận được thì quyết định của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt về việc bốc xếp lúa mì vào ngày chủ nhật 30 tháng Năm đã không được thực hiện. Vì việc cung cấp cho mặt trận miền Tây, Pê-tơ-rô-grát và Mát-xcơ-va hầu như chỉ dựa vào vận tải đường thủy, cho nên việc ngừng bốc xếp dù chỉ một ngày là không thể dung thứ được và có tội. Tôi đề nghị hãy áp dụng

những biện pháp để từ nay về sau không lặp lại những sự kiện như vậy và báo gấp cho tôi biết việc thực hiện.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

Lê-nin

*Viết ngày 31 tháng Năm hoặc
1 tháng Sáu 1920*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản viết tay
của L. A. Phô-ti-ê-va
và do V. I. Lê-nin ký*

363

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi đồng chí *Xta-lin*, *Crê-men-tsiúc*
Chỉ giao cho cá nhân *Xta-lin*
để đích thân dịch mật mã

Hóa ra ở mặt trận miền Tây tình hình xấu hơn Tu-kha-tsép-xki và Tổng tư lệnh đã nghĩ, vì vậy phải đưa đến đây những sư đoàn mà đồng chí đã yêu cầu, và không thể lấy thêm ở mặt trận Cáp-ca-dơ được vì ở đây đang có những cuộc nổi dậy và tình hình cực kỳ đáng lo ngại. Tơ-rốt-xki đang thu xếp để gửi viện binh cho đồng chí lấy ở các sư đoàn Crưm, có thể là điều này làm cho đồng chí có khả năng rút được 2 - 3 sư đoàn trong số đó cho hướng Ki-ép. Hãy cố gắng tập trung các đơn vị và bằng bất cứ giá nào cũng tiếp tục một cách kiên quyết hơn cuộc tấn công đã bắt đầu. Tất nhiên đồng chí nhớ rằng theo quyết định của Bộ chính trị, cuộc tấn công vào Crưm tạm dừng lại cho đến khi có quyết định mới của Bộ chính trị²²⁵.

Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Sáu 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

364
THƯ GỬI THƯ KÝ

Tôi yêu cầu hỏi ý kiến tất cả các ủy viên Hội đồng bộ trưởng dân ủy (và cả đồng chí Ca-mê-nép) qua điện thoại,

họ có đồng ý đưa vào "bản hiến pháp" (đã được phê chuẩn ngày hôm qua) của Tiểu hội đồng²²⁶ điều bổ sung rằng công việc cũng có thể đưa cho Tiểu hội đồng xem xét *theo đề nghị của Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy*.

Ghi lại ngay vào đây những câu trả lời của tất cả các ủy viên.

2/VI. Lê-nin

Đ o n g ý :

Viết ngày 2 tháng Sáu 1920

K h o n g đ o n g ý :

In lần đầu, theo đúng bản thảo

365
ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

Cần phải có những hành động nhanh chóng, thẳng tay và kiên quyết nhất để tước vũ khí hoàn toàn giai cấp tư sản và nông dân, cũng như những phần tử không tin cậy. Hãy báo cho biết chính xác đã làm được những gì và thành công như thế nào.

Lê-nin

Viết ngày 3 tháng Sáu 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản viết tay của một người không rõ tên

366
ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ²²⁷

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-đê

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ

Tôi đã nhận được bức thư giận dữ của đồng chí. Thật là không đúng khi đồng chí coi sự chất vấn có tính chất bắt buộc đối với tôi là sự không tin tưởng. Tôi hy vọng rằng trước khi chúng ta trực tiếp gặp nhau, đồng chí sẽ vứt bỏ cái giọng giận dữ không đúng chỗ.

Lê-nin

Viết ngày 3 tháng Sáu 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

367
GỬI L. Đ. TÔ-RỐT-XXI²²⁸

Đó là một sự không tưởng rõ ràng. Sẽ phải trả quá nhiều hy sinh chăng? Chúng ta sẽ hy sinh vô số binh sĩ của chúng ta. Cần phải suy nghĩ kỹ và dẫn đo hàng chục lần. Tôi đề nghị trả lời Xta-lin: "Đề nghị của đồng chí về việc tấn công Crum hệ trọng đến mức chúng tôi cần phải tìm hiểu và suy nghĩ hết sức thận trọng. Hãy đợi trả lời của chúng tôi. Lê-nin. Tô-rốt-xki"¹⁾.

Viết ngày 3 tháng Sáu 1920

In lần đầu không đầy đủ năm 1960 trong cuốn: "Lịch sử nội chiến ở Liên-xô. 1917 - 1922", t.5

In lần đầu toàn văn, theo đúng bản sao đánh máy

1) Trong bản sao đánh máy tiếp đó có thêm câu: "Chính tay Lê-nin viết!".

368
GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

Gửi Cre-xtin-xki. Khẩn.

(Kèm theo bức điện của Xi-bi-ri về việc thống kê dân số và ý kiến của Pô-pốp.)

Tôi đề nghị ngay ngày hôm nay, qua điện thoại, trưng cầu ý kiến các ủy viên Bộ chính trị về quyết định như sau:

tiến hành thống kê dân số ở Xi-bi-ri, tất nhiên đồng thời với nước Nga, hơn nữa gọi những công nhân từ các tỉnh đang bị đói ở nước Nga để thay thế những người địa phương đáng hoài nghi và bị nghi là theo Côn-tsắc.

Nếu không đồng ý thì cần phải họp Bộ chính trị vào sáng ngày mai 5. VI. Cần dưới 1000 công nhân. Rất dễ đưa họ đi, mà lợi ích thì rất lớn.

Viết ngày 4 tháng Sáu 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

369
GỬI V. V. VÔ-RỐP-XKI VÀ V. P. MI-LI-U-TIN

Gửi đồng chí Vô-rốp-xki
(Nhà xuất bản quốc gia)
và đồng chí Mi-li-u-tin
(Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao)

Các đồng chí Kiéc-ghi-di-a yêu cầu giúp đỡ để có được
xưởng đúc chữ,
nhà in
và giấy.

Tôi hết sức yêu cầu tiếp các đồng chí ấy và giúp họ bằng mọi cách.
4/VI. 1920. *V. U-li-a-nốp (Lê-nin)*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

370
GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI²²⁹

1

Đồng chí Tô-rốt-xki!

Cần phải báo cho Tổng tư lệnh biết và yêu cầu kết luận của Tổng tư lệnh. Khi nhận được ý kiến của đồng chí ấy, hãy gửi cho tôi kết luận của đồng chí tại phiên họp của Hội đồng quốc phòng hoặc chúng ta sẽ nói chuyện (nếu như phiên họp kết thúc sớm) qua điện thoại.

Lê-nin

2

Ở đây có lẽ không phải là không có tính đồng đảng. Nhưng cần phải thảo luận gấp. Những biện pháp đặc biệt như thế nào?

Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Sáu 1920

Theo đúng bản sao đánh máy

371
TRAO ĐỔI THƯ TỪ VỚI C. A. AN-PHÊ-RỐP²³⁰

GỬI C. A. AN-PHÊ-RỐP

Đồng chí An-phê-rốp! Ta-khta-mư-sép công tác ở chỗ đồng chí phải không? *Đồng chí nuôi đồng chí ấy tôi lăm phải không?*
Vì sao đồng chí ấy gầy và xanh xao như vậy?

THƯ TRẢ LỜI CỦA C. A. AN-PHÊ-RỐP

Đồng chí ấy là ủy viên Ban lãnh đạo tối cao, hưởng theo tiêu chuẩn suất ăn xô-viết, làm việc không có hạn chế thời gian. *An-phê-rốp*.

GỬI C. A. AN-PHÊ-RỐP

Bằng cách này hay cách khác, cần phải để đồng chí ấy ăn theo tiêu chuẩn *cao hơn*.

Không thể chịu tình hình như vậy được. Cần phải có ngoại lệ.

Viết ngày 4 tháng Sáu 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

372

GỬI X. I. BÔ-TIN

4/VI. 1920

Đồng chí Bô-tin! Đồng chí đã nói với đồng chí Bê-len-ki rằng cuộc thí nghiệm có thể sẽ tiến hành vào thứ sáu (tức là ngày hôm nay)²³¹. Có một tình hình chính trị - quân sự *đặc biệt* làm cho chúng ta có thể mất *thêm nhiều nghìn* chiến sĩ Hồng quân trong những ngày tới. Cho nên nghĩa vụ tuyệt đối của tôi là yêu cầu đồng chí kiên trì đẩy nhanh việc thí nghiệm và nhất thiết phải *tiến hành ngay hôm nay*, nếu như có dù là một khả năng nhỏ (toàn bộ công việc *thô thiển*, đại loại như điều chỉnh động cơ, đồng chí phải giao cho *những người khác*, đừng tự mình làm những việc nhỏ nhặt).

Tôi hết sức yêu cầu đồng chí trả lời cho tôi ngay bây giờ, thật chính xác và chi tiết, qua người đưa thư; nếu không cần có một quyết định cực kỳ quan trọng, có tính chất chiến lược - chính trị *khẩn cấp* thì tôi đã không thúc giục đồng chí.

Hãy trả lời chi tiết,

(1) đồng chí có thể đẩy nhanh tối đa được không;

(2) bao giờ đồng chí sẽ tiến hành cuộc thí nghiệm đầu tiên và bao giờ thì kết thúc (dự tính)?

Gửi lời chào! *Lê-nin*

In lần đầu, theo đúng bản thảo

373

GỬI X. I. BÔ-TIN¹⁾

4/VI. 11 giờ rưỡi đêm.

Đồng chí Bô-tin! Khi đồng chí đến gặp tôi hôm nay, tôi chỉ có được 2 phút, bởi vì bị bắt khỏi một phiên họp quan trọng.

Bây giờ tôi có 1/4 giờ rồi và vì vậy tôi có thể (và phải) nói với đồng chí một cách tỉ mỉ hơn và rõ ràng hơn là đã có những sai lầm và cần phải từ bỏ những sai lầm ấy một cách thẳng thắn, trung thực, kiên quyết. Nếu không thì một công việc hết sức quan trọng sẽ bị hỏng.

Sai lầm thứ nhất là ở chỗ không tin "chuyên gia"²³², sự không tin đó đã cản trở việc nói ngay cho người đó biết *tất cả* và tổ chức nhanh chóng việc *thí nghiệm*; thứ hai là ở chỗ đồng chí đã đích thân làm công việc "thô thiển", có tính chất chuẩn bị, khiến cho đồng chí không chú ý đến công việc *thật sự*, trong lúc phải *nhất thiết* trao toàn bộ khối lượng công việc "thô thiển", tức là có tính chất chuẩn

1) Ở ngoài phong bì, V. I. Lê-nin có ghi dòng chữ: "gửi đồng chí Bê-len-ki để chuyển cho đồng chí Bô-tin (và để nhận thư trả lời của đồng chí đó)".

bị, cho các thợ máy, thợ điện, cán bộ kỹ thuật điện, v. v. mà chúng ta sẽ tìm được *cả tá*. Mà muốn tách công việc *thật sự* của đồng chí ra khỏi công việc chuẩn bị hay phụ, thì cần phải có sự góp ý kiến *thường xuyên* của "chuyên gia".

Bây giờ đồng chí đã hứa với tôi hoàn toàn tin tưởng vào "chuyên gia", và tôi tin rằng đồng chí đã hoàn toàn thấy rõ tính đảng và lòng trung thành tuyệt đối của người đó đối với cách mạng. Vì vậy, tôi phải yêu cầu đồng chí: hãy thực hiện *đầy đủ* lời đồng chí đã hứa với tôi (nếu không, những sai lầm nhất định sẽ *lặp lại*). Ngày mai, ngay từ sáng, đồng chí *hãy chỉ rõ, hãy kể lại tất cả* cho "chuyên gia" (trong khi *những người giúp việc* đưa các toa xe đến, và làm công tác chuẩn bị). Khi đó, cùng với "chuyên gia", những cuộc *thí nghiệm* sẽ được tiến hành không chậm trễ.

Yêu cầu đồng chí trả lời cho tôi là đồng chí hứa như vậy.

Gửi lời chào! Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Sáu 1920

Đăng lần đầu ngày 21
tháng Giêng 1927 trên
"Báo đỏ", số 17

Theo đúng bản thảo

374 GỬI V. A. Ô-BU-KHƠ

5/VI. 1920.

Vla-đi-mia Aléch-xan-đrô-vích thân mến! Tôi vừa được Ma-ri-a I-li-ni-tơ-na cho biết rằng con trai của đồng chí đã mất. Tin đó làm cho cả hai chúng tôi đều kinh ngạc như sét đánh ngang tai! Chắc là vì bệnh đau tim. Cho phép cá

nhân tôi, cũng như thay mặt Na-đê-giơ-đa Côn-xtan-ti-nốp-na và Ma-ri-a I-li-ni-tơ-na, siết chặt tay đồng chí và vợ đồng chí, người mà rất tiếc là tôi chưa được làm quen. Cần phải cứng rắn hơn để cả hai anh chị có thể chịu đựng nổi tai họa đó trong khi đã quá mệt mỏi vì công tác quá độ. Và cần phải chịu đựng vì cán bộ đã rất ít. Một lần nữa, siết chặt, rất chặt tay đồng chí!

Lê-nin của đồng chí

Đăng lần đầu năm 1960 trên
tạp chí "Những vấn đề lịch
sử Đảng cộng sản Liên-xô",
số 2

Theo đúng bản thảo

375

ĐIỆN GỬI I. N. XMIÉC-NỐP

Gửi Xmiéc-nốp, chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri

Sau khi đã được Bộ chính trị đồng ý, tôi xin thông báo về bức điện số 4451/X của đồng chí: cần phải tiến hành thống kê dân số ở Xi-bi-ri trong năm nay cùng một lúc với việc thống kê dân số ở Nga. Ngày mai Pay-ke-xơ sẽ lên đường.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Sáu 1920

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản viết tay
của L. A. Phô-ti-ê-va
do V. I. Lê-nin ký

376
GỬI G. L. VÔ-LEN-BÉC

8. VI. 1920.

Gửi đồng chí Vô-len-béc,
ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy bưu điện
Sao gửi đồng chí Li-u-bô-vích

Đồng chí Vô-len-béc!

Gần một tuần trước đây, tôi có giao cho đồng chí Bê-len-ki (Ủy ban đặc biệt toàn Nga) gửi cho đồng chí một đề nghị sửa chữa đường điện thoại, đồng chí Bê-len-ki sẽ chỉ rõ.

Đường dây cho đến nay làm việc rất tồi: 50 véc-xta mà tôi hơn 600 - 750, Pê-tơ-rô-grát và Khác-cốp!!

Hình như tổ chức và kỷ luật trong ngành liên lạc điện thoại rất tồi.

Tôi yêu cầu đồng chí gửi cho tôi:

1) bản sao lệnh đầu tiên của đồng chí về việc chấn chỉnh đường dây điện thoại đó (và việc trực tiếp nối nó với tổng đài của tầng III trong điện Crem-li, trong Hội đồng bộ trưởng dân ủy);

2) bản sao lệnh nhắc lại lần thứ hai mà tôi yêu cầu đồng chí làm ngay;

3) chỉ rõ họ tên (cũng như chức vụ) của những người có trách nhiệm thi hành mệnh lệnh cũng như có trách nhiệm giám sát *thường xuyên* việc giữ gìn tốt đường liên lạc điện thoại. Tôi yêu cầu đồng chí nói cho tất cả những người ấy biết rằng nếu để trục trặc, tôi sẽ truy tố theo luật pháp của tình hình thời chiến.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

377
GỬI P. I. PÔ-PỐP

Gửi đồng chí Pô-pốp,
Cục thống kê trung ương

Tôi yêu cầu gửi cho tôi trong một thời hạn ngắn:

1) tập tham khảo điều tra nông nghiệp Đức năm 1907 (những tổng kết về toàn bộ nước Đức, những số liệu về lao động làm thuê, công nhân làm thuê);

2) tập tham khảo điều tra nông nghiệp Áo, những tổng kết về nước Áo hình như của năm 1902.

Ở tôi vẫn còn...¹⁾

Nếu cần tôi sẽ gửi trả lại ngay.

Gửi lời chào cộng sản V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 8 tháng Sáu 1920

In lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy

378
THƯ GỬI L. M. CA-RA-KHAN VÀ
ĐIỆN GỬI M. M. LÍT-VI-NỐP VÀ L. B. CRA-XIN

Đồng chí Ca-ra-khan!

Tôi yêu cầu gửi
cho Lít-vi-nốp và Cra-xin bản mật mã như sau:

Ngài Weisbein, người giữ chiếc va-li đựng tài liệu lưu trữ của đảng và cá nhân tôi²³³, sống ở Pa-ri, arrondissement XIV, phố Victor Considerant, 5. Hãy cố gắng hết sức bí

1) Trong bản sao đánh máy câu đến đây bị ngắt quãng.

mật lấy cho được chiếc va-li đó. Weisbein làm việc ở văn phòng "Florence", đại lộ Xanh Mi-sen, 40.

Lê-nin

Viết ngày 9 tháng Sáu 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

379

**ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH IẾC-CÚT-XCƠ HOẶC ỦY BAN
CÁCH MẠNG TỈNH**

10. VI. 1920.

1) Ban chấp hành xô-viết tỉnh
hoặc Ủy ban cách mạng tỉnh
I ế c - c ú t - x c ô

2) Sao gửi Xmiéc-nốp,
chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri,
Ô m - x c ô

Tôi yêu cầu hết sức giúp đỡ I-van Lu-ki-tơ Prô-min-xki, đồng chí của tôi hồi bị đày ở Xi-bi-ri, thợ tra dầu các toa xe ở đoạn toa xe In-nô-ken-ti-ép. Địa chỉ: ga In-nô-ken-ti-ép, phố Tô-rơ-gô-vai-a thứ 4, nhà Lu-ki-a-nốp, số 195. Sau nữa, yêu cầu chuyển cho đồng chí ấy bằng điện báo lời chào của tôi, và cuối cùng tôi yêu cầu chuyển đồng chí ấy sang đường sắt An-tai ở chỗ tốt hơn. Đồng chí ấy đã già rồi. Hãy điện cho tôi biết các đồng chí đã làm những gì.

Lê-nin

*Đăng lần đầu (bản chụp lại)
năm 1924 trên tạp chí "Ngọn
lửa nhỏ", số 34*

Theo đúng bản thảo

380

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN²³⁴

Vì đó là sự nói dối rõ ràng và là việc đánh lừa bọn người ngu.

Người ta đã cấp vũ khí, đang cấp than đá và *hạm đội*, thế mà lại tuyên bố **t h ô n g q u a** "Oai-dơ" (= Bun-lít?).

Tôi khuyên: 1) gửi cho Cra-xin bằng mật mã: "Tên vô lại Lô-ít Gioóc-giơ đã đánh lừa đồng chí một cách trắng trợn vô liêm sỉ, đừng tin một lời nào và hãy đánh lừa nó gấp 3 lần".

2) Gửi Cốc-dơn: theo tôi, hãy gửi một bức điện chế nhạo (tất nhiên, khi ngài *đã* cấp vũ khí thì **hấn** bắt đầu tấn công, chứ không phải *n g à i*, và khi ngài đã cấp *t h a n đ á* thì *hấn* đưa tàu đi, chứ không phải ngài, và vẫn theo một tinh thần như thế).

Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Sáu 1920

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

381

THƯ GỬI THƯ KÝ

Hãy nói với Ni-cô-la-ép và Bê-len-ki rằng họ nêu cho tôi một câu hỏi mà tự bản thân họ phải giải quyết lấy. Thật không hợp lý nếu đòi hỏi tôi giải quyết khi mà tôi không thể trưng cầu ý kiến *tất cả* và xem xét sự việc tại chỗ²³⁵. Tôi đã chỉ rõ là ban lãnh đạo nào cần phải tự mình phán đoán, thu thập tin tức và giải quyết chính thức bằng cách biểu quyết chính xác. Tôi đề nghị phải hành động đúng như vậy,

và sau khi cân nhắc tất cả mọi số liệu và tin tức thì tự giải quyết lấy và báo cáo cho tôi biết quyết định có chữ ký của tất cả.

Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Sáu 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

382

GỬI Đ. I. LÊ-SEN-CÔ

Do tính chất cực kỳ quan trọng và tính thời sự nóng hổi của những bức ảnh và tài liệu về phiên tòa xử các bộ trưởng của Côn-tsắc do đồng chí Gôi-khơ-bác mang đến, tôi ra lệnh: hãy tổ chức ngay việc chụp lại những tấm ảnh và những tài liệu đó, kèm theo những lời bình luận ngắn của đồng chí Gôi-khơ-bác để xây dựng một số phim để chiếu hết sức rộng rãi tại các rạp chiếu bóng.

Hãy báo cho tôi biết hai lần trong một tuần về việc thực hiện.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 12 tháng Sáu 1920

In lần đầu năm 1925 trong cuốn: *G. Bôn-ti-an-xki.*

"Lê-nin và điện ảnh".

Mát-xcơ-va - Lê-nin-grát

Theo đúng bản in trong sách

383

* GỬI PHÒNG NHIÊN LIỆU CỦA XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU MÁT-XCƠ-VA

16. VI. 1920

Các đồng chí thân mến! Tôi gửi kèm theo đây bản quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng đề ngày 11. VI²³⁶, tôi yêu cầu thêm rằng các đồng chí hãy lưu ý một cách nghiêm túc nhất đến vấn đề này.

Có thể và cần phải động viên toàn thể nhân dân Mát-xcơ-va dùng tay kéo từ rừng ra một số lượng củi cho đủ (ví dụ, mỗi người đàn ông 1 mét khối trong 3 tháng, các chuyên gia sẽ tính toán một cách chính xác hơn, tôi chỉ nói có tính chất thí dụ) đến các nhà ga xe lửa và những đường sắt khổ hẹp.

Nếu như không áp dụng những biện pháp *anh dũng* thì tôi sẽ đích thân đưa ra Hội đồng quốc phòng và Ban chấp hành trung ương thông qua quyết định không những bắt tất cả những người có trách nhiệm mà còn xử bắn nữa. Thái độ ngồi khoanh tay không hoạt động và cầu thả là không thể dung thứ được.

Gửi lời chào cộng sản

Lê-nin

Đăng lần đầu ngày 26 tháng Chín 1942 trên báo "Sự thật", số 269

Theo đúng bản thảo

384
GỬI A. I. RŪ-CỐP²³⁷

Gửi đồng chí Rư-cốp hoặc đồng chí Mi-li-u-tin, yêu cầu gửi cho tôi ý kiến của *chuyên gia* và ý kiến của đồng chí.

16/VI. Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Sáu 1920

In lần đầu năm 1932 trong

Văn tập Lê-nin, t. XX

Theo đúng bản thảo

385
GIAO NHIỆM VỤ CHO I-A. E. RÚT-DU-TÁC

18. VI. 1920.

Giao cho đồng chí Rút-du-tác nhiệm vụ triệu tập hội nghị các cơ quan hữu quan để bàn vấn đề thống nhất công tác tính toán và phân phối sức lao động (Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, Bộ dân ủy lao động và Ủy ban lao động trung ương).

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

386
GỬI A. M. GHEN-LE²³⁸

18. VI. 1920.

Đồng chí Ghen-le!

Tôi gửi cho đồng chí *tất cả* những tài liệu (mà tôi hiện có).

Đồng chí hãy lập ngay bản kê khai *chính xác* tất cả các tài liệu đó.

Tôi sẽ tìm cho được "Avanti!" và sẽ gửi đến.

Hãy lập danh mục những tài liệu *quan trọng nhất* và bản dịch những tài liệu *cực kỳ* quan trọng, những tài liệu *chứng minh* bọn cải lương (đặc biệt Tu-ra-ti và đồng bọn) đã xa rời kỷ luật và các nghị quyết.

(Đối với Serrati, "Comunismo" N. 10, 15 - 29. II. 1920, p. 693:

"Simile opera di epurazione — di "purificazione" ha scritto Francesco Misiano

NB || nello stesso "Soviet" - può essere veramente opportuna ed utile, soprattutto
× || se si tratti di chi risolutamente si opponga alla propaganda per la realizzazione
× || dei principi fissati a Bologna²³⁹ come mèta del nostro movimento⁽¹⁾.)

× || Phải tìm cho được **đích danh**
× || và chính xác đoạn này.

Lê-nin của đồng chí.

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

1) Xe-ra-ti, "Comunismo", số 10, 15 - 29. II. 1920, tr. 693:

"Công tác thanh lọc như vậy - "làm trong sạch", — Phran-tsê-scô Mi-di-a-nô đã viết như vậy trong chính tờ "Soviet" đó, - có thể là thực sự hữu ích và kịp thời, đặc biệt nếu nói đến những người cương quyết chống lại việc tuyên truyền nhằm thực hiện những nguyên tắc đã được xác lập ở Bô-lô-nhơ, coi đó là mục đích của phong trào của chúng ta" (do V. I. Lê-nin gạch dưới).

387

* GỬI NGƯỜI QUẢN LÝ NHÀ XÔ-VIỆT SỐ 2

Sao gửi đồng chí Sốt-man

19 tháng Sáu 1920.

Căn buồng số 439 của Nhà Xô-viết số 2 do A. V. Sốt-man ở, trong thời gian đồng chí ấy đi vắng thì do Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Phần-lan sử dụng, và nếu không được phép đặc biệt của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thì không một ai được chiếm.

Tôi đề nghị hãy giúp đỡ bằng mọi cách các đồng chí Phần-lan mới đến và cung cấp cho các đồng chí ấy lương thực theo nguyên tắc chung. Tốt hơn là theo nguyên tắc ưu tiên như đối với khách.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

*In lần đầu, theo đúng bản sao
đánh máy*

388

GỬI B. G. CA-PLUN

Đồng chí Ca-plun!

Tôi yêu cầu đồng chí hãy hết sức giúp đỡ Goóc-ki trong việc trang bị những phương tiện phòng cháy cho ngôi nhà của Ủy ban giám định²⁴⁰.

Nhớ báo cho tôi biết đã làm được những gì và làm lúc nào.

Nghe nói có tình trạng quan liêu giấy tờ khủng khiếp.

Gửi lời chào cộng sản

20/VI. 1920.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

389

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI²⁴¹

Đồng chí Pô-crốp-xki! Theo ý kiến của Goóc-ki, việc giúp đỡ là cần thiết. Hãy cho tôi biết ý kiến của đồng chí.

20/VI. Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Sáu 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

390

GỬI A. N. MÊ-RÊ-GIN²⁴²

Gửi đồng chí Mê-rê-gin

Nên (dựa vào những cứ liệu của Ra-phê-xơ v. v.) thêm một điểm bổ sung đại loại:

Kinh nghiệm của nền chuyên chính vô sản ở U-cra-i-na và ở những vùng của xứ này, nơi đặc biệt có dân cư pha trộn, cũng như ở Bê-lô-ru-xi-a (và + ? + ? Hung-ga-ri?), đã chứng tỏ rằng cuộc đấu tranh dân tộc không những dưới hình thức những cuộc tàn sát — những cuộc tàn sát mà một nước cộng hòa tư sản dân chủ nhất cũng không tránh khỏi — mà cả dưới hình thức nhỏ hơn nhưng cũng đầy sự cắn xé, hầu như không còn nữa. Những nguyên nhân của điều đó là: 1) lợi ích, sự quan tâm, tất cả lực lượng tinh thần của công nhân và nông dân lao động đều hoàn toàn tập trung vào cuộc đấu tranh vĩ đại chống giai cấp tư sản, cuộc đấu tranh đó đang đoàn kết nhân dân lao động của tất cả các dân tộc; 2) nền chuyên chính của giai cấp vô sản trấn áp sự "tự do" hành động của giai cấp tư sản, bọn tiểu thị dân,

bọn trí thức tư sản, sự tự do đó có nghĩa là giai cấp tư sản sử dụng sức mạnh, ảnh hưởng, tri thức để nhen ngọn lửa đấu tranh giai cấp lên.

Có thể bổ sung thêm 2 —— sự kiện cụ thể không?

Viết khoảng giữa ngày 21 tháng Sáu và 26 tháng Bảy 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

391

GỬI BỘ DÂN ỦY NÔNG NGHIỆP VÀ BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC

22. VI. 1920.

Tôi đề nghị cấp cho công dân *Tước-cốp*, một trong những đại biểu cuối cùng của nhóm dân tuý anh hùng, người tham gia vụ án tháng Ba ám sát A-lếch-xan-đrơ II, - ngày nay công dân Tước-cốp đã già lắm rồi -

2 -3 đê-xi-a-ti-na đất lấy ở ấp trại cũ của ông và 2 con bò cái cho gia đình ông.

Bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp, đồng chí Xê-rê-đa, và bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực, đồng chí Txi-u-ru-pa (hoặc đồng chí thứ trưởng), sau khi thỏa thuận *bằng điện báo* với ban chấp hành xô-viết tỉnh ở địa phương

hãy ra lệnh gấp¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

1) Ở phần trên của tài liệu V. I. Lê-nin viết: "Hãy nhắc tôi đã nhận được báo cáo của **Bộ dân ủy nông nghiệp** về việc **thực hiện**"²⁴³.

Tôi yêu cầu các bộ trưởng dân ủy ký tên: có đồng ý hay không?

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

392

GỬI I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI

22/VI.

Đồng chí Ga-nê-txơ-ki! Hôm nay Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã đưa đồng chí vào làm ủy viên ban lãnh đạo.

Nhất thiết phải nghỉ ngơi: theo tôi, ý nghĩa của quyết định của Bộ chính trị là như vậy²⁴⁴. Cần phải giữ gìn tài sản quốc gia. Tất cả mọi người đều nói và đều dẫn chứng rằng đồng chí *đã quá mệt*.

Tại sao lại không nghỉ?

Gửi lời chào! *Lê-nin*

Viết ngày 22 tháng Sáu 1920

Đăng lần đầu ngày 13 tháng Hai 1924 trên báo "Sự thật", số 35

Theo đúng bản thảo

393

* ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT HUYỆN PÔ-ĐÔN-XCƠ TỈNH MÁT-XCƠ-VA

22. VI. 1920.

Sau khi xem xét lại một lần nữa quyết định của tôi về đồng chí Vê-ve²⁴⁵ nhân có sự giải thích bổ sung thêm của

đồng chí ấy, tôi thông báo rằng tôi vẫn để cho quyết định của tôi có hiệu lực và phải thi hành.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

394

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN²⁴⁶

Ở đây đồng chí Ca-ra-khan có lỗi.

Đồng chí ấy không biết cần phải làm *như thế nào* ở nước Cộng hòa xô-viết:

- 1) lấy đoạn trích trong biên bản của Bộ chính trị,
- 2) trên cơ sở đó, lấy *quyết định* của Tiểu hội đồng (do tôi ký) hoặc của một bộ trưởng dân ủy tương ứng,
- 3) nếu không thi hành, *sau 24* tiếng đồng hồ, chính thức khiếu nại với tôi,
- 4) lặp lại điều đó nhiều lần.

Ai mà không biết điều đó thì thật ngây thơ.

24/VI. Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Sáu 1920

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

395

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Gửi đồng chí Di-nô-vi-ép,
chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát

Nhà sinh lý học nổi tiếng Pa-vlốp xin ra nước ngoài vì tình hình gay go của ông về mặt vật chất. Để Pa-vlốp ra nước ngoài chắc gì là hợp lý vì trước đây Pa-vlốp đã từng

phát biểu theo cái ý nghĩa: vốn là một người trung thực, trong trường hợp nảy sinh những cuộc đối thoại tương ứng, ông không thể không phát biểu ý kiến chống lại Chính quyền xô-viết và chủ nghĩa cộng sản ở Nga.

Trong khi đó thì nhà khoa học này là một giá trị văn hóa lớn, thành thử không thể dùng bạo lực giữ ông ta ở lại Nga trong điều kiện không đảm bảo về mặt vật chất.

Do đó, với tính cách là một ngoại lệ, nên cấp cho ông ta một suất ăn trên mức bình thường và nói chung phải quan tâm đến hoàn cảnh ít nhiều tiện nghi đối với ông ta, không giống những người khác.

Tôi nghe nói rằng ở các nhà nghỉ của Pê-tơ-rô-grát, cuộc sống đối với những người nghỉ ở đấy được thu xếp rất dễ chịu. Có thể làm một cái gì đó, đại loại như vậy, đối với giáo sư Pa-vlốp tại buồng ở của ông ta.

Đồng chí Lu-na-tsác-xki sẽ đưa cho đồng chí Ba-đa-ép một đề nghị tương ứng. Tôi yêu cầu đồng chí hãy ủng hộ Lu-na-tsác-xki về mặt này²⁴⁷.

Lê-nin

25/VI.

Viết ngày 25 tháng Sáu 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

396

ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG 2

Hội đồng quân đoàn lao động 2
Xa-ra-tốp

Theo quyết định của Hội đồng quốc phòng ngày 25 tháng Sáu²⁴⁸, tôi đề nghị hãy áp dụng những biện pháp cương

quyết để kết thúc thật nhanh chóng công việc ở công trường đường sắt An-ghem-ba và ống dẫn dầu. Hãy xác nhận việc thực hiện.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Sáu 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản viết tay
của L. A. Phô-ti-ê-va do
V. I. Lê-nin ký

397

* GỬI CÁC CƠ QUAN XÔ-VIẾT Ở XI-BI-RI

26. VI. 1920.

Tôi yêu cầu hãy hết sức giúp đỡ người mang thư này,
đồng chí *Pu-tin-txép*
I-li-a Đa-ni-lô-vích

để tổ chức vườn trẻ và những cơ quan tương tự ở địa phương
của đồng chí ấy, tỉnh Xê-mi-pa-la-tin-xơ, huyện Pa-vlô-đác.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

398

THƯ GỬI THƯ KÝ²⁴⁹

Hãy kiểm tra xem chúng ta đã yêu cầu vào *lúc nào*¹⁾.
Hãy khiển trách họ về tội quan liêu giấy tờ không thể

1) Xem tài liệu tiếp theo sau đây.

dung thứ được. Họ có nhiệm vụ phải trả lời ngay *lập tức*,
chúng ta chỉ cho hoãn đối với một báo cáo chi tiết hơn (họ phải
xin: trong thời hạn *ba o n h i ê u* ngày).

Cho tôi xem bức điện trả lời họ.

Viết ngày 28 tháng Sáu 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

399

**ĐIỆN GỬI A. E. BA-ĐA-ÉP
VÀ LỆNH GỬI Đ. I. CUỐC-XKI**

Gửi Ba-đa-ép, Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát
Sao gửi Ban nông nghiệp tỉnh

Về vấn đề đưa trình những tài liệu về việc thu các sản phẩm
của các vườn rau, đồng chí đã biểu hiện bệnh quan liêu giấy tờ
không thể tha thứ được. Bức điện báo bằng điện thoại thứ nhất
đã chuyển cho đồng chí ngày 28 tháng Năm, bức thứ hai ngày
22 tháng Sáu, và chỉ đến bức điện ngày 26 tháng Sáu do thư ký
Tơ-ri-lít-xe ký mới nhận được điện trả lời của đồng chí. Đồng
chí phải đệ trình ngay một bản báo cáo ngắn. Hãy cho biết
chính xác cần phải hoãn bao nhiêu ngày nữa để đệ trình một
báo cáo chi tiết hơn. Trong trường hợp không trình ngay bản
báo cáo ngắn và không trình bản báo cáo chi tiết hơn trong thời
hạn ngắn nhất, thì những người có lỗi sẽ bị truy tố nghiêm
khắc.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Sao gửi đồng chí Cuốc-xki: hãy truy tố về tội quan liêu giấy tờ.
Báo cho biết việc thực hiện¹⁾.

Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Sáu 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản viết tay
của L. A. Phô-ti-ê-va do
V. I. Lê-nin bổ sung ký

400

GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP

29. VI. 1920.

Đồng chí Ni-cô-la-ép!

Cần phải sử dụng *dứt khoát* biên bản đó và việc thu hút cả đồng chí (*c u ố i c ù n g* cả cái anh chàng tính tình hay thay đổi của chúng ta²⁵⁰ bắt đầu hiểu rằng không có chuyên gia thì không được!) để *kiến quyết* cải tổ toàn bộ công việc.

1) Hãy nghiên cứu tỉ mỉ biên bản và hỏi ý kiến người thợ máy thuộc nhà máy điện;

2) trên cơ sở đó, tự quyết định xem có đáng *tiếp tục* thí nghiệm không;

3) nếu theo ý kiến của đồng chí thấy đáng tiếp tục, thì chúng ta sẽ soạn một bản hiến pháp chính xác *viết thành văn*, cấp *tất cả* các quyền cho chuyên gia (tức là cho đồng chí) — với sự đảm bảo *của tôi* cho người phát minh rằng chúng ta sẽ giữ *bí mật*.

Và lúc đó sẽ bắt đầu làm việc một cách nghiêm túc, tức là với sự thu hút các chuyên gia vào một loạt những

1) Văn bản của bức điện từ chữ "Sao gửi đồng chí Cuốc-xki" cho đến hết do chính tay V. I. Lê-nin viết.

nhiệm vụ chuyên môn phụ và *với sự tham gia của một chuyên gia* (của đồng chí) trong **tất cả** các điều bí mật.

Gửi lời chào! Lê-nin

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

401

GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI

Gửi đồng chí *Prê-ô-bra-gien-xki*:

1) Hãy bắt Nhà xuất bản quốc gia xuất bản nhanh cuốn sách (có rút ngắn)

Keynes: "The economic consequences of the peace"¹⁾;

2) bắt *một số* phó giáo sư dịch và phỏng soạn theo những tác phẩm kinh tế *ưu tú* (theo chỉ dẫn của Ra-đếch và Bu-kharin) và những tác phẩm kinh tế *mới* khác;

3) thu hút vợ Ác-xen-rốt (Li-u-bốp Ác-xen-rốt) biên tập phần *triết học*;

4) xuất bản *một loạt* bản dịch những tác phẩm của các nhà duy vật (thế kỷ XVII và XVIII) và *một loạt* các tác phẩm phỏng soạn căn cứ theo những tác phẩm đó.

29/VI. 1920.

Lê-nin

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

1) - *Kên-xơ*: "Hậu quả kinh tế của hòa ước"²⁵¹.

402

* GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH XÔ-VIẾT MÁT-XCƠ-VA

Gửi kèm theo đây đoạn trích từ cuốn "Nấu thức ăn không cần lửa" (tr. 43, số 1 "Tủ sách nhỏ của bà nội trợ", Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao xuất bản, Mát-xcơ-va, 1918), tôi yêu cầu báo cho tôi biết kết quả cuộc thi làm tét-mốt do Ban lương thực của Xô-viết Mát-xcơ-va tuyên bố²⁵².

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 29 tháng Sáu 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký

403

GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

thông qua An-li-lu-ê-va

**T ấ t c ả b ằ n g m ậ t m ẫ
v à g ử i n g a y**

Gửi đồng chí Oóc-đgiô-ni-kít-đê

Di-nô-vi-ép sẽ giao ngay cho đồng chí một nhiệm vụ quốc tế quan trọng²⁵³. Ngoài ra tôi đã tìm hiểu vấn đề và thấy rằng thông qua mặt trận và thông qua cơ quan đảng cao nhất ở địa phương, đồng chí vẫn giữ nguyên tất cả các quyền hành. Một lần nữa, tôi yêu cầu đừng nóng giận và hãy chịu đựng một ít.

Ngoài ra, đồng chí có nhiệm vụ chỉ đạo toàn bộ chính sách đối nội và đối ngoại của A-déc-bai-gian và theo dõi

việc thực hiện những chỉ thị của Ban chấp hành trung ương và Bộ dân ủy ngoại giao đối với Ba-tư, Ác-mê-ni-a và Gru-di-a²⁵⁴.

Hãy trả lời.

Lê-nin

Viết ngày 29 hay 30 tháng Sáu 1920

In lần đầu không đầy đủ
năm 1945 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXV

In lần đầu toàn văn,
theo đúng bản thảo

404

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

30. VI. 1920.

Gửi Tiểu hội đồng
Sao gửi 1) Bộ dân ủy ngoại giao
2) Bộ dân ủy dân tộc

Đồng chí Mác-khlép-xki báo cho tôi biết việc chuyển

Ủy ban thanh toán các vấn đề của Vương quốc Ba-lan trước đây

từ Bộ dân ủy dân tộc sang Bộ dân ủy ngoại giao bị chậm trễ quá đáng.

Tôi yêu cầu *đẩy nhanh* việc xem xét vấn đề đó (một cách dứt khoát) và báo cho tôi biết chính xác bao giờ việc đó sẽ được giải quyết.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

405

BỔ SUNG VÀO LỆNH CỦA NÔ-VI-CỐP

Gửi phó thợ máy Ca-lin-kin

Theo lệnh của đồng chí Lê-nin, việc thay đổi thiết bị điện thoại ở phòng đồng chí Lê-nin dự định như sau:
1) đường dây riêng chấm dứt bằng một lá báo số 2 của tổng đài để trên bàn, nối trở lại với đồng chí Xcơ-li-an-xki.
2) Tạm thời cắt máy điện thoại của đường dây riêng vừa

#

Chỉ vào mới đặt với Bộ tham mưu đã chiến nhưng vẫn để tại chỗ để phòng trường hợp cần bắt liên lạc trở lại với Bộ tham mưu đã chiến theo đường dây riêng đó. Hàng ngày, sáng từ 9 đến 10 giờ, chiều từ 5 đến 6 giờ, kiểm tra các máy điện thoại đặt trong phòng. Về hai điểm nói ở trên chờ nhận được sự cho phép của đồng chí Lê-nin, còn điểm cuối cùng bắt tay thực hiện ngay.

Kỹ sư Nô-vi-cốp

Nếu như máy điện thoại có thể dùng để tăng âm (những gì nghe được từ Khác-cốp) thì đừng cắt, nhưng nhất định phải làm sao để nó **không reo** khi có bất kỳ sự kiểm tra nào (nói chung để nó không báo chuông).

Liệu có nghe được tốt hơn từ Khác-cốp không, nếu nối tổng đài (của tầng 3, Hội đồng bộ trưởng dân ủy) không thông qua Bộ tham mưu đã chiến (như bây giờ), mà trực tiếp qua trạm giữa các thành phố?

+ Bổ sung: trên bàn tôi có bộ khuếch đại (cùng với ống treo) hiện đang nối liền với tổng đài nhỏ của tôi có 10 số, hãy nối liền bộ khuếch đại đó với điện thoại của tôi — máy điện thoại đó nối phòng tôi với tổng đài lớn (tầng 3, điện Crem-li, Hội đồng bộ trưởng dân ủy).

Viết vào tháng Sáu 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

406

ĐIỆN GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Gửi Di-nô-vi-ép, Pê-tơ-rô-grát

Tôi sẽ gửi cho đồng chí trước thứ hai, một là, những luận cương về những nhiệm vụ của đại hội¹⁾; hai là, một bài báo hoặc bài phê bình cuốn sách mới của Ô-tô Bau-ơ chống lại chủ nghĩa bôn-sê-vích²⁵⁵. Tôi hy vọng rằng đồng chí có thể in kịp. Báo cho biết sự đồng ý của đồng chí.

Lê-nin

Mát-xcơ-va, Crem-li,
3. VII. 1920.

In lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy

407

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA

Li-đi-a A-lếch-xan-đrốp-na!

Rất cảm ơn. Đồng chí đã làm lại một cách tuyệt diệu tất cả mọi việc.

Tôi đồng ý thứ tư

đúng 6 - 7 [tiếp] những người Pháp²⁵⁶

(Mệnh lệnh sẽ bắt đầu vào 6 [giờ])

7 - 9 Hội đồng quốc phòng

đúng 9 - 10 [tiếp] Móc-phi

Yêu cầu gửi cho tôi

1) Bộ sưu tập tạp chí "Quốc tế cộng sản" để trong phòng tôi, gần bàn; trên giá quay có tập đóng bìa màu đỏ, các số

Hãy ấn định
ngày giờ
và nhắc tôi
vào thứ ba.

1) Đây là nói đến "Luận cương về những nhiệm vụ cơ bản của Đại hội II của Quốc tế cộng sản" (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 223 - 244).

1-8 của "Quốc tế cộng sản" và số 9 + số 10 không đóng bìa.

Đó chính là bộ sưu tập.

2) "Chủ nghĩa đế quốc" (xuất bản lần thứ nhất hoặc tốt nhất là xuất bản lần thứ hai). Ở đâu tôi không biết. Cố gắng tìm cho mượn 2 -3 ngày ở Bôn-tơ - Bru-ê-vích, ở Xtê-pa-nốp, ở Nép-xki, ở Prê-ô-bra-gien-xki.

Đmi-tơ-ri I-lích sẽ đến và sẽ xem trong phòng ở của tôi, trong tủ và phòng làm việc.

[Những báo cáo về các cuộc thương lượng hòa bình với Phần-lan không cần].

Gửi lời chào! Lê-nin

Viết ngày 3 tháng Bảy 1920

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

408

QUYẾT NGHỊ VIẾT TRÊN THƯ CỦA I. N. XMIẾC-NỐP

Vla-đi-mia I-lích!

Tôi gửi cho đồng chí những tin tức hoàn toàn chính xác đã được những người của chúng tôi kiểm tra tại chỗ về những hàng hóa định chở ra nước ngoài còn nằm tại các bến. Tất cả các hàng hóa đã được đóng gói và sau 2 tuần sẽ chuyển đến cửa sông Ô-bi.

Chúng tôi đã làm xong phần việc của mình, tôi sợ rằng giá trị của những hàng hóa đó vượt 2 - 3 lần số hàng người ta chở từ Thụy - điển đến cho chúng ta.

Hãy gây sức ép với Bộ dân ủy ngoại thương để họ biết sử dụng số hàng hóa dư đó.

Xmiéc-nốp

Gửi Cra-xin

1) Hãy gửi trả lại cho tôi kèm theo ý kiến.

2) Ép mạnh vào.

3) Gửi cho tôi bản sao các biện pháp²⁵⁷.

Lê-nin

Viết khoảng giữa ngày 3 và
13 tháng Bảy 1920

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

409

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA²⁵⁸

Hãy gửi cho tôi chỉ 10 - 12 số mới nhất

"L'Humanité"

"Rote Fahne" Béc-lanh

" " Viên

"Daily Herald"

"Avanti!"

và chỉ gửi những số báo đó, chỉ những số mới.

Viết sau ngày 3 tháng Bảy 1920

In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản thảo

410

ĐIỆN GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Giao cho ủy viên thường trực

Gửi Di-nô-vi-ép

Pê-tơ-rô-grát

Đồng chí Di-nô-vi-ép! Ngày mai, thứ hai, tôi sẽ gửi luận cương¹⁾. Hãy thu xếp để người ta có thể nhận được

1) Đây là nói đến "Luận cương về những nhiệm vụ cơ bản của Quốc

luận cương đó không bị chậm. Cần phải đặt cho Cô-be-tơ-ki và Vô-rốp-xki chuẩn bị phê phán một cách "thiết thực" đảng cánh tả Thụy-điển và Na-uy nhất thiết cho kịp đến ngày đại hội²⁵⁹. Cần phải có tài liệu đầy đủ và chính xác. Cần phải tổ chức trước việc dịch tại đại hội: sắp xếp chỗ ngồi cho tất cả căn cứ theo tiếng nói, sao cho cùng một lúc có thể dịch được cho người Đức, người Pháp và người Anh. Thế thì thời gian sẽ rút ngắn lại. Có lẽ cần tiếng Nga vì rõ ràng người ta sẽ đòi họp ở các nhà hát. Gửi lời chào!

Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Bảy 1920

In lần đầu, theo đúng bản ghi trên băng điện báo

411

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI²⁶⁰

Đã áp dụng những biện pháp để *ngay lập tức* (1) thành lập *Chính quyền xô-viết* ở những vùng mới được giải phóng; (2) triệu tập những *đại hội* của các Xô-viết; (3) đuổi *bọn địa chủ* đi, phân phát **một phần** đất đai của chúng cho bản nông, phần còn lại thì phân phát cho các *Xô-viết* cố nông, hay chưa?

Viết sớm nhất là ngày 4 - chậm nhất là ngày 11 tháng Bảy 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

tế cộng sản" (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 223 - 244).

412

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

1

Cần phải xuất bản bằng tiếng Đức (và bằng những thứ tiếng khác nữa) cuốn sách nhỏ của tôi về *chủ nghĩa đế quốc*, bởi vì vấn đề cơ bản luôn luôn *được đặt ra*¹⁾.

Ý kiến của đồng chí thế nào?

Nếu đồng ý, thì giao *cho ai*?

2

Tôi muốn viết lời tựa mới.

Thời hạn *c u ó i c ù n g* là bao giờ?

3

Hãy giao cho 1 - 2 phó giáo sư: tìm những nguồn tài liệu ở các thư viện tốt nhất.

*Họ sẽ tìm được*²⁶¹.

Viết vào tháng Bảy, trước ngày 6, 1920

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

1) Ý đây là nói đến cuốn sách "Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn tột cùng của chủ nghĩa tư bản" của V. I. Lê-nin (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 27, tr. 299 - 426).

413
GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Đồng chí Di-nô-vi-ép!

Tôi xin gửi lời tựa cho cuốn "Chủ nghĩa đế quốc"¹⁾.

Hãy làm ơn ra lệnh in lại *Tuyên ngôn Ba-lơ* năm 1912 với tính cách là *phụ lục*. (Tìm nguyên bản tiếng Đức không khó vì ở chỗ đồng chí có "lưu trữ" của Grin-béc v. v..)

Những luận cương của đồng chí về các xô-viết và điều kiện thành lập các xô-viết, tôi đã nhận được nhưng chỉ kịp xem lướt qua. Tôi không phản đối.

7/VII.

Gửi lời chào! Lê-nin

Còn đối với các bài nói và báo cáo của tôi tại đại hội thì thế nào?²⁶² Có cần phải chuẩn bị bằng tiếng Đức hay bằng tiếng Pháp không? Tôi nghĩ rằng cần phải chuẩn bị bài diễn văn khai mạc (và những bài diễn văn khác) *bằng tiếng Nga* (bởi vì hầu như chắc chắn rằng họ sẽ họp trong các nhà hát với công chúng người Nga). Người ta sẽ dịch. Và một khi đã có luận cương thì sẽ nói hết sức ngắn, bằng cách viện dẫn đến các luận cương ấy. Ý kiến của đồng chí thế nào? (Báo cáo về vấn đề ruộng đất do Mác-khlep-xki phụ trách; tôi chịu trách nhiệm báo cáo về vấn đề *dân tộc* và bài diễn văn *khai mạc*, chỉ có thể thôi ư?)

Viết ngày 7 tháng Bảy 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

1) Xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 27, tr. 303 - 308.

414
* GỬI BỘ DÂN ỦY GIAO THÔNG²⁶³

Sao gửi *Cxan-đrốp, Khác-cốp*

Nhân danh Hội đồng lao động và quốc phòng¹⁾, tôi ra lệnh đánh điện chỉ thị cho tất cả mạng lưới kiên quyết cấm trưng dụng nhiên liệu than đá khi chưa được phép của đại diện chính thức của Tổng cục công nghiệp nhiên liệu hoặc của Cxan-đrốp, phái viên của Hội đồng quốc phòng, và ngoài điều đó ra, cấm bất kỳ ai trưng dụng, chuyển cho người khác hay giữ lại trên đường tất cả các hàng than cốc và than đốt lò, bất kể việc này được tiến hành nhằm mục đích gì và nhằm để gửi cho ai.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Bảy 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin sửa chữa và ký*

415
GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP

Đồng chí Ni-cô-la-ép! Tôi đã nhận được thư của đồng chí đề ngày 7/VII.

Tôi rất vui mừng vì giờ đây người ta đã bắt đầu làm đúng.

Tôi khuyên (1) nên đòi người ta, một cách chính thức và kiên quyết hơn, bộc lộ *ngay* cho đồng chí *tất cả mọi* bí mật.

1) Dòng chữ "Hội đồng lao động và quốc phòng" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

(2) Nếu có thể thì đặt thiết bị trên các giá gỗ đặc biệt để có thể nhanh chóng bốc dỡ khỏi toa (có lẽ không nên lấy toa mui mà nên lấy toa trần) và xếp sang xe vận tải, hoặc xếp *trên mặ t đấ t* v. v. (vì người sáng chế đã thử nghiệm thành công, theo lời của anh ta, *không phải ở* toa mui).

(3) Nếu như đồng chí thấy rằng đó là việc đáng làm thì đừng tiếc tiền của và sức người để *thứ c đấ y nh a nh* công việc.

Gửi lời chào! Lê-nin

Viết vào tháng Bảy, sớm nhất là ngày 7, 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

416

GỬI M. M. GRU-DEN-BÉC

Đồng chí Gru-den-béc!

Đồng chí Móc-phi nói với tôi rằng trong bản dịch các *luận cương* có những sự kỳ quặc về ngôn ngữ.

Đồng chí cần phải gánh lấy trách nhiệm (hoặc tổ chức ngay một *nhóm* để giúp đỡ) biên tập thật tốt bản dịch *tất cả* các luận cương.

Hãy hỏi ý kiến những người Anh về việc này.

Về Vành-cốp: tôi đã gửi lời tuyên bố của anh ta (do *Vành-cốp* viết bằng tiếng Anh) cho Ra-đếch. Tôi không rõ bản tiếng Anh này có tốt không. *Hãy lấy ở chỗ Ra-đếch tất cả những gì do tôi gửi* (nếu cần, hãy chuyển bức thư này cho Ra-đếch) và hãy kiểm tra giúp xem bản tiếng Anh đó có tốt hay không. (Nội dung của lời tuyên bố: *đảng* Hà-lan không chịu trách nhiệm về bệnh "tả khuynh" và theo lời họ thì đó chỉ là *việc làm* của *một số* người Hà-lan.)

(Chỉ đăng lời tuyên bố đó và lời tuyên bố của tôi nói rằng tôi đã có sửa chữa trong văn bản²⁶⁴.)

Về chất lượng của các bản dịch tiếng Anh, đồng chí cần phải đặc biệt quan tâm và thành lập một nhóm người Anh có *trọng trách* (có *văn bản* ghi rõ trách nhiệm của họ), nếu không người ta sẽ vu khống chúng tôi (và cả đồng chí nữa).

8/VII.

Gửi lời chào!

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 8 tháng Bảy 1920

Đăng lần đầu không đầy đủ năm 1960 trên tạp chí "Những vấn đề lịch sử Đảng cộng sản Liên-xô", số 3

In lần đầu toàn văn, theo đúng bản thảo

417

* GỬI BỘ DÂN ỦY Y TẾ²⁶⁵

Theo những tin tức tôi được biết thì các đồng chí hiện đang giữ và không dùng những cuốn phim để quay phim.

Do nhu cầu rất cần thiết của Cục nhiếp ảnh và điện ảnh thuộc Bộ dân ủy giáo dục và của một số công tác cấp bách hiện nay có ý nghĩa cổ động lớn lao, tôi yêu cầu chuyển dù chỉ một phần dự trữ của các đồng chí cho Cục nhiếp ảnh và điện ảnh thuộc Bộ dân ủy giáo dục¹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 8 tháng Bảy 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin ký

1) Trong tài liệu này, L. A. Phô-ti-ê-va có viết thêm: "Được sự ủy quyền của V. I., tôi yêu cầu cho biết về sự thực hiện. L. Phô-ti-ê-va".

418

GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Gửi tất cả các ủy viên Bộ chính trị:

Tôi đề nghị chỉ thị cho Cra-xin và tất cả đoàn đại biểu: "Hãy kiên quyết hơn và không sợ việc tạm thời đình chỉ thương lượng"²⁶⁶. ||

9/VII. Lê-nin

Viết ngày 9 tháng Bảy 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

419

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ G. V. TSI-TSÊ-RIN

*Gửi Ca-mê-nép và
Tsi-tsê-rin*

Kế hoạch của đồng chí Ca-mê-nép hoàn toàn không đúng²⁶⁷. Với nước Anh, vấn đề *chỉ* là buôn bán. Tsi-tsê-rin không đúng. *Chỉ* cần gửi "nhà buôn" sang nước Anh mà thôi: nếu họ đòi $2\frac{1}{4}$ cô-pếch thì hãy mặc cả $1\frac{3}{4}$ cô-pếch.

Những sự tố giác ở đây là có hại. Bây giờ không phải là năm 1918. Đã có Quốc tế cộng sản làm công việc đó. Tất cả những lý lẽ của Ca-mê-nép = những lý lẽ *chống lại* chuyển đi của đồng chí ấy.

10/VII. Lê-nin

P. S. Chúng tôi tạm thời cử Cra-xin, Vô-rốp-xki và 2 - 3 phụ tá nữa²⁶⁸.

Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Bảy 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

420

NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU VÀ QUYẾT NGHỊ VIẾT
TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA I. N. XMIẾC-NỚP

Gửi Lê-nin, Crem-li, Mát-xcơ-va
Sao gửi Txi-u-ru-pa, Bộ dân ủy lương thực

Ôm-xcơ, ngày 9 tháng Bảy. Hoạt động của bọn cu-lắc đang lan tràn trên một nửa tỉnh An-tai và tỉnh Tôm-xcơ, và chúng tôi đang trấn áp bằng lực lượng vũ trang. Nguyên nhân của cuộc nổi loạn này là tình trạng không có hàng hóa. Chúng tôi tịch thu lúa mì của bọn cu-lắc nổi loạn, tất cả số lúa mì này còn chưa được đập. Cần phải gửi gấp nhân công để đập và vận chuyển; nếu không thì chúng tôi sẽ không thể lấy lúa mì được. Ngay hiện nay, chỉ riêng tỉnh An-tai cũng cần ít nhất là 7 nghìn người. Nếu chậm trễ thì sẽ bỏ lỡ mất cơ hội. Xin hãy tìm hiểu khả năng và báo cho biết; nếu như các đồng chí không điều động được thì chúng tôi sẽ bác bỏ ngay lập tức lệnh tịch thu, bởi vì bọn cu-lắc sẽ đốt số lúa mì chưa đập và không được canh gác đó.

Chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri Xmiéc-nốp

Tôi kiên quyết yêu cầu: phải hết sức giúp đỡ. Chỉ thị của Ban chấp hành trung ương: hãy làm gấp bằng mọi cách. Chúng tôi sẽ phái người đến.

Gửi Txi-u-ru-pa, Smít (Bộ dân ủy lao động) và Ủy ban lao động trung ương:

hãy phái người đi ngay, hết sức gấp, hãy cố gắng hết sức.

Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Bảy 1920

In lần đầu năm 1959 trong

Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

421
GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI

Đồng chí Xcơ-li-an-xki!

Tôi yêu cầu gửi trả lại cho tôi bức thư này²⁶⁹ với những lời ghi chú của đồng chí về *những điều đã được thực hiện* và thực hiện *và o lú c n à o*.

Lê-nin

Viết khoảng giữa ngày 11 và 15 tháng Bảy 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

422
ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI
GỬI I. V. XTA-LIN²⁷⁰

Gửi Xta-lin ở Khắc-cốp qua điện thoại:

Đã nhận được công hàm của Cốc-dơn. Cốc-dơn đề nghị đình chiến với Ba-lan với điều kiện quân đội Ba-lan rút lui ra phía sau tuyến do hội nghị hòa bình năm ngoái²⁷¹ đã quy định cho họ: Grót-nô, I-a-lốp-ca, Nê-mi-rốp, Brét - Li-tốp-xcơ, Đô-rô-gu-xcơ, U-xti-lúc, Crư-lốp. Tuyến này cắt ngang Ga-li-xi-a ở quãng giữa Pê-rê-mư-sơ và Ra-va - Rút-xcai-a cho tới tận dãy núi Các-pát. Tất cả về phía Đông thuộc về chúng ta. Quân đội của chúng ta phải lùi khỏi tuyến đó 50 ki-lô-mét về phía Đông. Ở Luân-đôn sẽ cử hành hội nghị đại biểu của các nước Nga xô-viết, Ba-lan, Lát-vi-a, Lit-va và

Phân-lan dưới sự bảo trợ của hội nghị hòa bình. Người ta sẽ để cho đại biểu của miền Đông Ga-li-xi-a đến đấy. Chúng ta có thể cử bất kỳ ai làm đại biểu của chúng ta. Người ta đề nghị chúng ta ký kết đình chiến với Vran-ghen với điều kiện Vran-ghen rút về Crưm. Vra-ghen sẽ đi Luân-đôn để thảo luận về số phận của quân đội mình, nhưng không phải với tư cách là một thành viên của hội nghị. Người ta cho chúng ta thời hạn là một tuần để trả lời. Ngoài ra, trong công hàm của Cốc-dơn có nói rằng chính phủ Ba-lan đã đồng ý ký kết hòa ước với nước Nga trên cơ sở những điều kiện đó.

Đó là nội dung công hàm của Cốc-dơn. Tôi đề nghị Xta-lin:

- 1) nhanh chóng ra lệnh tăng cường hết sức mạnh mẽ cuộc tấn công;
- 2) thông báo cho tôi biết ý kiến của đồng chí ấy, của Xta-lin.

Còn riêng tôi thì nghĩ rằng đó chỉ là một sự bịp bợm hoàn toàn nhằm thôn tính Crưm, điều này đã được đưa ra một cách trắng trợn trong công hàm. Họ muốn cướp lấy thắng lợi từ tay chúng ta bằng những lời hứa hẹn bịp bợm.

Lê-nin

Ghi lại câu *trả lời* của Xta-lin và truyền *qua điện thoại* câu trả lời đó cho tôi biết.

Lê-nin

Viết ngày 12 hoặc 13 tháng Bảy 1920

In lần đầu năm 1950 trong V. I. Lê-nin Toàn tập, xuất bản lần thứ 4, tập 31

Theo đúng bản viết tay của một người không rõ tên do V. I. Lê-nin bổ sung và ký

423

GỬI E. M. XƠ-LI-AN-XKI

Đồng chí Xơ-li-an-xki! Tình hình quốc tế, đặc biệt là đề nghị của Cốc-dơn (thôn tính Crum để đổi lấy việc đình chiến với Ba-lan, tuyến Grôt-nô - Bê-lô-xtóc)²⁷² đòi hỏi phải *gấp rút* đẩy nhanh việc tấn công Ba-lan.

Thực hiện việc đó chưa? Có làm tất cả mọi việc không? Có kiên quyết không?

Lê-nin

*Viết ngày 12 hoặc 13
tháng Bảy 1920*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

424

GỬI PH. A. RỐT-STANH

15/VII. 1920.

Đồng chí thân mến! Rất cảm ơn đồng chí về những bức thư bao giờ cũng cung cấp những tin tức cực kỳ quý báu. Tôi gửi kèm theo đây bức thư của vợ tôi và nhờ đồng chí chuyển lời hỏi thăm của tôi đến chị và gia đình mà tôi đã được gặp tại nhà đồng chí ở Luân-đôn.

Tôi do dự về chuyến đi Nga của đồng chí. Vì đồng chí hết sức cần thiết cho công việc ở Luân-đôn. Cứ để người ta trực xuất đồng chí: chúng ta hãy xem người ta có dám làm việc đó không. Vì cần phải nắm lấy một dịp nào đó, nếu không sẽ tai tiếng. Tôi không phản đối chuyến đi "tham quan" nước Nga, nhưng tôi e rằng rời bỏ nước Anh sẽ có hại cho công việc.

Về đoàn đại biểu, chúng tôi sẽ thảo luận toàn diện trong những ngày tới. Cả thư trả lời cho Cốc-dơn²⁷³ cũng vậy,

theo tôi, y đang muốn đánh lừa chúng tôi một cách thô bạo. Nhưng y sẽ không thể thành công.

Tôi đã áp dụng những biện pháp đặc biệt để gửi sách báo cho đồng chí. Đồng chí cần phải biết rằng muốn cho người Nga làm tốt một việc đơn giản nhất thì cần phải mắng nhiếc họ 20 lần và kiểm tra họ 30 lần. Hãy theo dõi và viết thư thường xuyên hơn (dầu là đôi khi cho cả tôi nữa) — lúc đó tôi sẽ thúc để đồng chí có thể nhận được một cách đầy đủ hơn những cái còn thiếu.

Tôi nghĩ rằng việc đồng chí tham gia lãnh đạo phong trào Ăng-glô - Dắc-dên là đặc biệt quý báu (điều này có thể làm được bằng ngòi bút và bí mật). Ở đây việc uốn nắn lại đường lối cho đúng đắn là hết sức quan trọng. Đồng chí sẽ nhận được cuốn sách của tôi chống bọn "tả khuynh"¹⁾ và những nghị quyết (những dự thảo) của Đại hội II Quốc tế III, và tôi rất muốn được biết ý kiến của đồng chí.

Siết chặt tay và gửi lời chào tốt đẹp nhất.

Lê-nin của đồng chí.*Gửi đi Luân-đôn*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

425

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG
DÂN ỦY

Tôi từ chối ký vì quá rộng và không rõ ràng.

Tôi đề nghị sửa lại cho chính xác hơn (cụ thể là cái

1) Đây là nói đến cuốn sách của V. I. Lê-nin "Bệnh ấu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 1 - 129).

gì, *cụ thể hơn* có nghĩa là "đưa vào mạng lưới"?) và đưa ra lần thứ hai *cùng với* bản chỉ thị²⁷⁴.

15/VII/ Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Bảy 1920

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

426

ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA VÀ I. V. XTA-LIN

17. VII. 1920.

Tất cả bằng mật mã

Khẩn, gửi Xmin-ga

Hội đồng cách mạng mặt trận miền Tây, Xmô-len-xơ

Khẩn, gửi Xta-lin

Hội đồng cách mạng mặt trận Tây - Nam, Khác-cốp

Hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương thông qua hầu như toàn bộ đề nghị do tôi đưa ra²⁷⁵. Đồng chí sẽ nhận được văn bản đầy đủ. Nhất thiết phải báo cho biết tỉ mỉ hơn bằng mật mã, hai lần một tuần, về sự phát triển của chiến dịch và về tiến trình của công việc.

Lê-nin

Đăng lần đầu năm 1938 trên
tạp chí "Người bôn-sê-vích",
số 2

Theo đúng bản thảo

427

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Gửi Ca-mê-nép

1. Cần phải hết sức chú ý đến việc thu thập sách báo tiếng Anh nhằm chứng minh rằng những hiệp ước thương mại với các nước cộng hòa xô-viết sẽ có lợi cho giai cấp tư sản Anh hơn là những mưu toan đê bẹp các nước cộng hòa đó, những mưu toan này không đem lại thu nhập mà thậm chí còn làm cho họ phá sản nữa. Cần phải thu thập những sách báo như vậy cho chúng ta, ngoài ra cần phải thảo luận với những người am hiểu xem có nên thuê thêm một phòng báo chí hoặc một cơ quan đại diện để xuất bản những cuốn sách như vậy, để đọc các báo cáo, để phân phát những cuốn sách đó v. v.. Lê dĩ nhiên, đồng chí biết cần phải trao đổi với ai trước tiên về vấn đề này.

2. Qua những người đặc biệt, cần phải tổ chức một cách có hệ thống việc thu thập, mua mà không tiếc tiền, và gửi cho chúng tôi sách, bài báo, sách mỏng, những đoạn cắt trong các báo, mỗi thứ 5 bản, đặc biệt là bằng tiếng Anh, nhưng cũng bằng những thứ tiếng khác nữa về những vấn đề kinh tế hiện đại. Cuốn sách của Kên-xơ "Hậu quả kinh tế của hòa ước" có thể được coi làm mẫu. Chính cần phải sưu tầm một cách có hệ thống loại xuất bản phẩm như vậy.

3. Cũng như vậy, nhưng chỉ thông qua những người đặc biệt để thu thập và gửi cho chúng tôi các xuất bản phẩm định kỳ đủ mọi loại, mỗi thứ 20 bản, đặc biệt là những cuốn sách mỏng và những biên bản thuộc bốn khuynh hướng sau: 1 — cộng sản chủ nghĩa, 2 — phái giữa (thí dụ như Đảng độc lập ở Anh), 3 — vô chính phủ hoặc gần với phái vô chính phủ, 4 — công đoàn chủ nghĩa v. v..

4. Cần phải tổ chức tất cả những điều đó một cách đúng đắn theo hợp đồng công chứng, nhất thiết phải thông qua một người là công dân Anh và không phải là cộng sản.

5. Tôi yêu cầu gửi riêng cho cá nhân tôi: 1 — những sách tra cứu tốt, mới nhất và những xuất bản phẩm thống kê tổng hợp, những xuất bản phẩm về địa lý, chính trị và kinh tế, đặc biệt bằng tiếng Anh và tiếng Pháp, những xuất bản phẩm này dễ tìm thấy ở Luân-đôn, 2 — hai phích nước loại tốt.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại ngày 17 tháng Bảy 1920

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

428

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI
L. B. CA-MÊ-NÉP, M. M. GRU-DEN-BÉC,
C. B. RA-ĐẾCH**

Trong bản in bằng tiếng Anh cuốn sách của tôi về "bệnh ấu trĩ"¹⁾ đã để lọt một sai lầm sau đây. Người phiên dịch đã dịch từ bản thảo, nhưng khi xuất bản bằng tiếng Nga tác giả đã có những sửa chữa và thay đổi nhất định trong văn bản. Đề nghị đồng chí Ca-mê-nép nhất thiết mang theo cả bản tiếng Nga và tiếng Anh và đề nghị đồng chí Rốt-stanh sửa chữa bản in bằng tiếng Anh theo đúng nguyên văn tiếng Nga.

Đề nghị đồng chí Gru-den-béc đối chiếu bản tiếng Anh với bản tiếng Nga và in những chỗ sửa đổi cần thiết thành những tờ riêng để dán vào bản tiếng Anh.

Đề nghị Ra-đếch cũng làm như vậy đối với các bản tiếng Pháp và tiếng Đức mà tôi chưa được thấy.

Lê-nin

Đọc qua điện thoại hồi 5 giờ 30 phút ngày 17 tháng Bảy 1920

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

1) Đây là nói đến cuốn sách của V. I. Lê-nin "Bệnh ấu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 1- 129).

429

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

22. VII. 1920.

Gửi đồng chí Tsi-tsê-rin

Tôi đề nghị:

1) Chỉ thị cho Cốp-pơ, thông qua Bộ dân ủy ngoại giao, theo tinh thần đề nghị của đồng chí Tsi-tsê-rin (chỉ những cuộc đàm phán thương mại).

2) Trả lời cho Gu-cốp-xki.

3) *2 ngày nữa* hãy trả lời cho Cốc-dơn (không sớm hơn; chẳng việc gì mà phải nuông chiều họ), sau khi đã hỏi lại một lần nữa Ca-mê-nép và viên lãnh sự: vì sao chúng ta không có nguyên bản tiếng Anh?²⁷⁶

Trả lời hết sức lễ phép như thế này:

nếu như *nước Anh* (+ Pháp + ? + ?) muốn có một nền hòa bình chung, nghĩa là một nền hòa bình *thật sự*, thì *chúng ta* đã *tán thành* từ lâu rồi. Nếu vậy thì hãy *rút Vran-ghen đi*, vì hấn là *của các ông*, do các ông nuôi dưỡng, và lúc đó chúng tôi sẽ bắt đầu đàm phán ngay lập tức.

Nếu Ba-lan muốn hòa bình, chúng tôi *tán thành*; chúng tôi đã nói rõ ràng điều đó và chúng tôi xin nhắc lại điều đó, nước đó hãy đề nghị đi.

Nếu các ông đình chỉ các cuộc đàm phán *thương mại*, thì chúng tôi rất lấy làm tiếc, nhưng các ông *tự vạch mặt* là đã từ bỏ sự thật vì chính các ông đã mở đầu những cuộc đàm phán đó *trong thời gian* chiến tranh Ba-lan và *đã hứa hẹn đình chiến*. Vạch trần một cách bình tĩnh, chính xác những mâu thuẫn của chúng.

Cần xin ý kiến tán thành của các ủy viên Bộ chính trị về dự thảo thư trả lời, qua điện thoại, vào thứ sáu hoặc thứ bảy, 23 hoặc 24/VII.²⁷⁷

Lê-nin

Đồng chí Tsi-tse-rin!

Nếu đồng ý, đồng chí hãy báo cho đồng chí Cre-xtin-xki được biết (đồng chí đó đã đồng ý về nguyên tắc) và khi đó hãy thảo dự thảo thư trả lời.

Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu không đầy đủ
năm 1950 trong V. I. Lê-nin
Toàn tập, xuất bản lần thứ
4, tập 35*

*In lần đầu toàn văn,
theo đúng bản thảo*

430

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

22. VII. 1920.

Khẩn

ưu tiên

theo đường dây trực tiếp

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-đê
Ba-cu

Sau khi đã trao đổi với Di-nô-vi-ép và Cre-xtin-xki, tôi trả lời: đồng chí hãy đến đây trong một ngày, đồng chí mất thời gian ít nhất, hãy mang tài liệu và tin tức đến thật nhiều về cách mạng Ba-tư.

Lê-nin

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

431

GỬI Đ.-M. XE-RA-TI²⁷⁸

Gửi đồng chí Xe-ra-ti
hoặc một đồng chí người Ý khác

Tại sao không có một đồng chí người Ý nào tham gia Ủy ban về vấn đề thuộc địa để bảo vệ ý kiến của mình cho rằng *không nên ủng hộ phong trào dân chủ tư sản?*

Viết ngày 25 tháng Bảy 1920

*In lần đầu, theo
đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Pháp*

432

* GỬI CỤC BA-LAN TRỰC THUỘC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

28. VII. 1920.

Tôi xin giới thiệu người mang thư này, đồng chí Ivan Lu-ki-tso

Prô-min-xki,

một công nhân Ba-lan, đảng viên đảng dân chủ - xã hội từ năm 1894.

Tôi biết đồng chí ấy rất rõ trong những năm đi đày 1879 - 1900. Tôi yêu cầu hãy tin và hãy giúp đỡ đồng chí ấy.

Ủy viên Ban chấp hành trung ương
Đảng cộng sản Nga

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

433

GỬI CÁC ỦY VIÊN HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG

Đề nghị hòa bình của người Ba-lan cho chúng ta lý do để sử dụng một cách có hệ thống hơn các đơn vị quân đội dự định chuyển từ mặt trận Cáp-ca-dơ sang mặt trận miền Tây. Vì thế tôi đề nghị Hội đồng quốc phòng hãy ra một chỉ thị như sau:

1. Các đơn vị quân đội của mặt trận Cáp-ca-dơ phải đi bộ qua toàn bộ U-cra-i-na, phải tính toán hành trình sao cho đi qua *mỗi* xã (trong số gần 1900 xã của U-cra-i-na) *h a i l ầ n*, qua một khoảng thời gian nhất định, lúc đầu là đơn vị kỵ binh rồi sau đó là bộ binh, để thực hiện (và sau đó là để *k i ể m t r a* việc thực hiện) những nhiệm vụ sau đây:

- (a) thu lương thực (theo chế độ trưng thu);
- (b) lập tại chỗ, tức là trong mỗi làng, dưới sự bảo vệ của nông dân địa phương và do họ chịu trách nhiệm, một khối lượng dự trữ *g á p đ ô i* (so với chế độ trưng thu) lương thực (cất ở trong các kho thóc, ở nhà cha cố, địa chủ, nhà giàu v. v.).

Mục đích của khối lượng dự trữ gấp đôi đó là để làm quỹ *trao đổi hàng hóa*: lúa mì sẽ được lấy từ khối lượng dự trữ đó của nông dân *s a u k h i* đã giao *hàng hóa* cho nông dân địa phương, hàng hóa của Nga và *của nước ngoài, theo sự th ỏ a t h u ậ n* với nông dân địa phương;

- (c) lập (và kiểm tra) danh sách những nông dân "*chịu trách nhiệm*" (gồm những *người giàu* ở địa phương; từ trên xuống, tức là theo mức độ giàu có nhất, lấy ra 5 - 20% v. v. chủ hộ cho mỗi làng tùy theo quy mô của nó).

Những nông dân "chịu trách nhiệm" *đ í c h t h â n* chịu trách nhiệm về việc thực hiện các nhiệm vụ lương thực và các nhiệm vụ khác của chính quyền.

Sau khi quân đội đi, nhiệm vụ đặc biệt của chính quyền địa phương (nếu không thực hiện nhiệm vụ này sẽ bị *xử bắn*) là giữ gìn tốt và bảo quản danh sách đó;

- (d) tước vũ khí của những nông dân giàu.

Thu toàn bộ vũ khí. Thủ trưởng đơn vị bộ đội chịu trách nhiệm về vũ khí không tìm được; đối với vũ khí không chịu khai báo, nếu tìm thấy ở nhà ai thì người ấy sẽ phải chịu trách nhiệm (xử bắn), và *tất cả nhóm nông dân "chịu trách nhiệm"* cũng phải chịu trách nhiệm (phạt, nhưng không phải bằng tiền mà bằng lúa mì và đồ vật; tịch thu tài sản, bắt giam; đưa đi lao động ở các hầm mỏ);

- (đ) giúp đỡ việc gieo trồng ở các cánh đồng, việc sửa chữa các công cụ nông nghiệp và các công việc cần thiết khác (bảo vệ các kho hoặc kiểm tra việc bảo vệ, các công việc ở đường sắt v. v.) (bảo vệ các kho muối v. v.).

2. Để thực hiện những mục đích nói trên, phải bổ sung vào mỗi đơn vị bộ đội (bổ sung cho chi bộ cộng sản trong đơn vị đó) một chính trị viên hoặc một chỉ đạo viên (lấy 1000 công nhân, nếu cần, ở Pê-tơ-rô-grát, Mát-xcơ-va, I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ) để chỉ đạo việc thực hiện những nhiệm vụ nói trên.

3. Ở những xã hoặc những làng "ngoan cố", các đơn vị bộ đội tổ chức việc "đến thăm lần thứ ba" (bằng binh lính), hoặc *đống quân* lâu hơn (đến 2 tuần) để trừng trị và chấn chỉnh.

4. Một phần những chỉ thị này phải được đem thông qua Hội đồng quốc phòng, một phần đem thông qua Hội đồng quân đoàn lao động và Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na.

5. Xuất bản một loại truyền đơn *hết sức phổ cập* cho nông dân để giải thích công việc nói chung và đặc biệt để giải thích về các *cửa hàng dự trữ để trao đổi hàng hóa với các hàng hóa nước ngoài*.

Lập ngay một ban để in truyền đơn đó và một loạt loại truyền đơn như vậy, cũng như một loạt các chỉ thị.

Để nghiên cứu những đề nghị đó cần phải lập ngay một ban gồm các đồng chí Bri-u-kha-nốp và Xcơ-li-an-xki. Yêu cầu đồng chí Xta-lin làm chủ tịch ban này.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết cuối tháng Bảy 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

434

ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP

Bằng mật mã

theo đường dây trực tiếp

Gửi Xmiéc-nốp, chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri
Ôm-xcơ

Tổng tư lệnh yêu cầu Xi-bi-ri cung cấp đạn và súng trường. Yêu cầu đó cần phải được thực hiện ngay, không được chậm trễ, phải gửi sao cho những thứ đó đến nơi nhanh tới mức tối đa. Hãy tìm hiểu xem, nếu có thể cung cấp những thứ đó nhiều hơn nữa thì cứ cung cấp. Hãy theo dõi việc thực hiện.

Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Tám 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản viết tay của
E. M. Xcơ-li-an-xki

435

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN VÀ THƯ GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI

Khẩn

Bằng mật mã.

Gửi Xta-lin

Bộ chính trị vừa mới tiến hành việc phân chia các mặt trận²⁷⁹ để đồng chí có thể chỉ phụ trách công việc đánh Vran-ghen. Nhân có những cuộc nổi loạn, đặc biệt là ở Cu-ban và sau đó là ở Xi-bi-ri, nguy cơ từ phía Vran-ghen trở nên rất lớn, và trong nội bộ Ban chấp hành trung ương nguyện vọng muốn ký kết hòa bình ngay lập tức với nước Ba-lan tư sản lại tăng lên. Tôi đề nghị đồng chí hãy thảo luận thật kỹ tình hình Vran-ghen và cho biết kết luận của đồng chí. Tôi đã thỏa thuận với Tổng tư lệnh về việc sẽ cung cấp cho đồng chí nhiều đạn dược, viện binh và máy bay hơn nữa. Đgiéc-gin-xki cùng với các bạn hữu của mình đã thành lập Ủy ban cách mạng Ba-lan và đã ra một bản tuyên ngôn.

Lê-nin

Gửi đồng chí Xcơ-li-an-xki

Như chúng ta đã thỏa thuận với nhau, tôi đề nghị chuyển bức điện mật mã này cho đồng chí Xta-lin sau khi đồng chí nói chuyện với đồng chí ấy bằng đường dây trực tiếp

Viết ngày 2 tháng Tám 1920

Điện gửi I. V. Xta-lin in lần
đầu không đầy đủ năm 1929
trong cuốn: C. E. Vô-rô-si-
lốp. "Xta-lin và Hồng quân"

Bức điện in theo đúng
bản thảo, thư in lần đầu,
theo đúng bản sao đánh
máy

In toàn văn năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

436
ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN²⁸⁰

Bằng mật mã

Gửi Xta-lin :

Tôi không hoàn toàn hiểu vì sao đồng chí lại không hài lòng việc phân chia các mặt trận. Hãy báo cho biết lý do của đồng chí. Tôi cho rằng điều đó là cần thiết một khi nguy cơ Vran-ghen đang tăng lên. Về người tạm thay, đồng chí hãy cho biết ý kiến nên đề cử ai. Tôi cũng yêu cầu báo cho biết Tổng tư lệnh đã chậm thực hiện những lời hứa nào. Cơ quan ngoại giao của chúng ta nằm dưới quyền Ban chấp hành trung ương và sẽ không bao giờ phá hoại những thành tựu của chúng ta, nếu như nguy cơ Vran-ghen không gây nên những dao động ngay trong Ban chấp hành trung ương. Chúng tôi nhận được từ Cu-ban và tỉnh Đôn những bức điện đầy lo âu, thậm chí tuyệt vọng về sự phát triển đáng sợ của hoạt động nổi loạn. Họ khẩn thiết đòi đẩy nhanh việc tiêu diệt Vran-ghen.

Lê-nin

Viết ngày 3 tháng Tám 1920

Gửi đi Lô-dô-vai-a

In lần đầu năm 1959 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

437
GỬI I. T. XMIN-GA VÀ M. N. TU-KHA-TSÉP-XKI

3. VIII. 1920.

Bằng mật mã
 theo đường dây trực tiếp

Gửi đồng chí Xmin-ga
 và đồng chí Tu-kha-tsep-xki

Cần phải áp dụng mọi biện pháp để phổ biến một cách rộng rãi nhất ở Ba-lan bản tuyên ngôn của Ủy ban cách

mạng Ba-lan. Để làm điều đó hãy sử dụng không quân của chúng ta. Báo cho biết những việc các đồng chí đã làm được.

Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản viết tay của
 E. M. Xcơ-li-an-xki

438
ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi Xta-lin

Hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương được ấn định vào sáu giờ chiều mai. Từ giờ cho đến lúc đó, đồng chí hãy cố gắng gửi kết luận của mình về tính chất những trở ngại mà Bu-đen-nui đã gặp phải²⁸¹ và những trở ngại ở mặt trận chống Vran-ghen, cũng như về những triển vọng quân sự của chúng ta ở cả hai mặt trận đó. Những quyết định hết sức quan trọng về mặt chính trị có thể phụ thuộc vào kết luận của đồng chí.

Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Tám 1920

In lần đầu năm 1942 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

439
GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP

Cần phải nói rằng (về vấn đề biên giới) chúng ta sẽ giao *nhiều hơn* (đường biên giới sẽ nằm xa hơn về phía Đông)²⁸²,

nhưng *k h ô n g* được nói: nhiều hơn "**nhiều**", xa hơn *n h i ề u* về phía Đông.

Viết vào tháng Tám, chậm
 nhất là ngày 5, 1920

In lần đầu, theo đúng
 bản thảo

440

GỬI N. N. CRE-XTIN-XXI²⁸³

Đồng chí Cre-xtin-xki!

Đã làm tất cả cho Cu-ban chưa? Để thủ tiêu các cuộc nổi loạn?

Có nên triệu tập hội nghị gồm

- 1) Ủy ban đặc biệt toàn Nga
- + 2) Vla-đi-mia-xki
- 3) Xơ-li-an-xki
- 4) Cre-xtin-xki, nữa không?

Lê-nin

Viết ngày 5 tháng Tám 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

441

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN

Gửi Xta-lin

Tôi xin lỗi vì chậm trả lời, đó là vì phải kết thúc công việc của Quốc tế cộng sản. Hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương không thông qua một quyết định nào¹⁾ làm thay đổi chính sách đã định. Nước Anh dọa sẽ gây chiến tranh, nó không muốn đợi quá thứ hai, ngày 9 tháng Tám. Tôi không tin lắm vào những lời đe dọa. Ca-mê-nép ở Luân-đôn hiện vẫn giữ một thái độ cứng rắn, và tôi tin rằng những thắng lợi của đồng chí đối với Vran-ghen sẽ

1) Nội dung bức điện từ đây xuống V. I. Lê-nin gạch ở ngoài và viết bên lề: "Mặt mã".

giúp gạt bỏ những sự dao động trong nội bộ Ban chấp hành trung ương. Nói chung nhiều điều còn phụ thuộc vào Vác-sa-va và số phận của nó²⁸⁴.

Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Tám 1920

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

442

THƯ GỬI THƯ KÝ²⁸⁵

- 1) Sao làm 2 bản,
- 2) gửi ngay cho Bri-u-kha-nốp để áp dụng các biện pháp
- và 3) đưa vào chương trình nghị sự của Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào ngày thứ ba,
- 4) báo về điều này (mục 3) cho Bri-u-kha-nốp.

Lê-nin

Viết ngày 7 tháng Tám 1920

In lần đầu năm 1959 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

443

GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA VÀ
E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XXI VÀ N. I. BU-KHA-RIN

*Gửi Nhà xuất bản quốc gia
và các đồng chí Prê-ô-bra-gien-xki,
Bu-kha-rin*

Trên các báo chí nước ta cũng như nước ngoài (không chỉ báo chí cộng sản mà cả báo chí *tư sản* nhiều

nước khác nhau) hàng tuần tích tụ lại một khối lượng tài liệu khổng lồ, đặc biệt là về chính sách đối ngoại của khối Đồng minh.

Tài liệu này (xem cả "Bản tin của Bộ dân ủy ngoại giao") không được sử dụng cho công việc tuyên truyền cộng sản quốc tế, nhưng nó thì lại hết sức quý.

Tôi đề nghị thành lập một ủy ban nhằm tổng hợp tài liệu đó và hàng tháng xuất bản những cuốn sách nhỏ.

Nội dung: những sự kiện thực tế về chính sách đối ngoại của khối Đồng minh (ăn cướp; chiến tranh; nổi loạn; sự bóp nghẹt về tài chính).

Số lượng bản — ít nhất, bởi vì mục đích chính là để dịch ra các thứ tiếng khác.

Một tiểu ban gồm một số giáo sư (dưới sự kiểm soát nghiêm ngặt) phải thu thập tất cả những gì quý báu, đặc biệt lấy trong những tờ báo tư sản (những báo này tiết lộ "các đối thủ" của mình một cách tốt hơn cả).

Một ủy ban gồm các đồng chí đảng viên sẽ đọc những bản thảo của các giáo sư, sửa chữa và buộc họ phải sửa chữa.

Báo chí sẽ bị mất đi; còn những cuốn sách thì sẽ được giữ lại và sẽ giúp đỡ cho các đồng chí nước ngoài.

Đề nghị cho biết ý kiến.

8. VIII. 1920.

Lê-nin

Đăng lần đầu năm 1924 trên tạp chí "Cuốn sách về các cuốn sách", số 3

Theo đúng bản thảo

444

ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA, PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI
VÀ I-U. I-U. MÁC-KHLÉP-XKI

Bằng mật mã

Gửi Xmin-ga

Đgiéc-gin-xki

Mác-khlép-xki

Những báo cáo của các đồng chí quá ư vắn tắt. Cần có và có hết sức gấp những chi tiết về tâm trạng của những cố nông và công nhân Vác-sa-va, cũng như về những triển vọng chính trị nói chung. Tôi hết sức yêu cầu trả lời ngay ngày hôm nay nếu có thể.

Lê-nin

Viết ngày 9 tháng Tám 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

445

THƯ GỬI THƯ KÝ²⁸⁶

1) Gửi Lô-ba-tsép

(Bộ dân ủy Lương thực) để có những biện pháp

2) và để góp ý kiến cho tôi,

3) yêu cầu Bộ dân ủy giao thông giải thích chuyện ấy (250 véc-xta đi hết 12 ngày),

4) đẩy nhanh việc vận chuyển theo điểm 3,

5) đưa vào chương trình nghị sự của Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào ngày thứ ba.

Viết ngày 9 tháng Tám 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

446

GỬI XÔ-VIỆT PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT²⁸⁷

10. VIII. 1920.

Yêu cầu xuất bản tập bản đồ,
g i ố n g n h ư cuốn sách

"Đường sắt của nước Nga" (bản in của Cục bản đồ A. I-lin. Pê-tô-rô-grát, ngày 1 tháng Chín 1918),

- 1) tức là trong một cuốn sách khổ nhỏ;
- 2) những bản đồ trên 2 trang sách cố gắng in sao cho *không phải gấp* tờ giấy;
- 3) trên mỗi bản đồ phải có những ranh giới *mới* của các tỉnh (đối với từng tỉnh cũng dùng những màu sắc giống như trong tập bản đồ của I-lin). Phải có *tất cả* các huyện lỵ;
- 4) các đường sắt có chỉ rõ tên *từng ga*;
- 5) những biên giới quốc gia *mới*;
- 6) đặc biệt: các khu và lãnh thổ đã tách khỏi đế quốc Nga cũ (trên một bản đồ riêng);
- 7) kèm theo *một số* bản đồ lịch sử có ghi rõ *các tuyến m ặ t t r ậ n* (của cuộc nội chiến) trong những thời kỳ khác nhau từ 1917 đến 1920.

Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

447

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN²⁸⁸

Gửi Xta-lin

Các đại biểu Ba-lan đã vượt qua mặt trận chúng ta. Cuộc gặp gỡ đầu tiên của các đại biểu cần phải được tổ chức vào ngày mai, và vì vậy sự tham gia của Ba-ran ngay

từ đầu là không thể được. Chúng tôi sẽ hỏi ngay kết luận của Tsi-tsê-rin về sự tham gia về sau của đồng chí đó, và chúng tôi sẽ báo cho đồng chí biết¹⁾.

Lê-nin, Cre-xtin-xki

Viết ngày 10 tháng Tám 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản viết tay của
N. N. Cre-xtin-xki

448

ĐIỆN GỬI A. G. BÊ-LÔ-BÔ-RÔ-ĐỐP

10. VIII. 1920.

Gửi Bê-lô-bô-rô-đốp

Hội đồng quân đoàn lao động Cáp-ca-dơ
Rô-xtốp trên sông Đôn
hoặc đến tận chỗ ở
Ác-ma-via v. v..

Bằng mật mã

Tôi yêu cầu báo cho biết bằng điện báo về tình hình những cuộc nổi loạn ở Cáp-ca-dơ và Cu-ban, phát triển hay yếu bớt, đã áp dụng tất cả các biện pháp chưa, những đơn vị mới đến có tác dụng rõ rệt không, số đó có đủ không, và những chi tiết khác²⁸⁹.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

1) Trên tài liệu, chính tay N. N. Cre-xtin-xki ghi thêm: "đồng chí An-li-lu-ê-va! Hãy chuyển cho Xta-lin bức điện trả lời này và sau đó hỏi Tsi-tsê-rin kết luận về bức điện của Xta-lin".

449
ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN

Gửi Xta-lin

Bằng mật mã

Vừa mới nhận được bức điện khẩn của Ca-mê-nép. Nước Anh đã thấy sợ vì cuộc tổng bãi công, và Lô-ít Gioóc-giơ tuyên bố rằng y khuyên nước Ba-lan nên nhận những điều kiện đình chiến của chúng ta, gồm cả việc tước vũ khí lẫn việc chuyển giao vũ khí cho công nhân, và đất đai, v. v.. Thắng lợi của chúng ta là lớn và sẽ đầy đủ nhất nếu chúng ta tiêu diệt được Vran-ghen. Ở đây chúng tôi đang áp dụng mọi biện pháp. Cả đồng chí hãy cố gắng hết sức để chiếm toàn bộ vùng Crum bằng đòn hiện nay, với bất cứ giá nào. Giờ đây tất cả đều tùy thuộc vào điều đó. Người Ba-lan đang dấy dưng kéo dài và đã không đến đúng kỳ hạn. Đối với chúng ta, điều đó hết sức có lợi.

Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Tám 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

450
ĐIỆN GỬ C. KH. ĐA-NI-SÉP-XKI¹⁾

Gửi Đa-ni-sép-xki

Qua Tsi-tsê-rin đồng chí sẽ được biết thành tích ngoại giao to lớn của chúng ta ở Anh về vấn đề Ba-lan. Tôi hy vọng rằng đồng chí hoàn toàn biết tính đến điều đó và đưa

1) Chuyển theo đường dây trực tiếp bằng mật mã.

một cách thông minh cả Vác-sa-va vào điều kiện như chúng tôi đã nói với đồng chí, và đảm bảo một cách chắc chắn nhất cho tất cả những điều khác.

Lê-nin

Viết ngày 11 tháng Tám 1920

*In lần đầu không đầy đủ
 năm 1934 trong cuốn sách:
 C. Đa-ni-sép-xki, X. Ca-mê-
 nép. "Những hồi ký về Lê-nin".
 Mát-xcơ-va*

*In lần đầu toàn văn,
 theo đúng bản thảo*

451
GỬ N. N. CRE-XTIN-XKI

11. VIII. 1920.

Gửi đồng chí Cre-xtin-xki

Đồng chí Sa-pô-va-lốp (A-léch-xan-đơ I-xi-đô-rô-vích) là một trong những đồng chí đảng viên lão thành. Một công nhân Pê-tơ-rô-grát.

Tôi biết đồng chí này rất rõ qua công tác đảng lúc còn ở nước ngoài, ở đó đồng chí ấy bao giờ cũng làm việc như trâu.

Giờ đồng chí ấy *bị ốm. Rất cần* được bồi dưỡng.

Có thể bố trí cho đồng chí ấy vào nhà ăn ở Crem-li được không? Tôi thiết tha yêu cầu về điều này và về khẩu phần (tăng thêm) cho đồng chí ấy và về việc hết sức giúp đỡ.

Lê-nin

*In lần đầu, theo đúng
 bản thảo*

452

GỬI N. N. CRE-XIN-XKI²⁹⁰

11. VIII. 1920.

Đồng chí Cre-xtin-xki!

Đồng chí *Lau*, chủ tịch Liên đoàn công nhân Trung-quốc ở Nga, cần trao đổi với đồng chí về một loạt vấn đề. Tôi hết sức yêu cầu tạo cho đồng chí ấy khả năng đó.

Gửi lời chào cộng sản *Lê-nin*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

453

* ĐIỆN GỬI TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH
XÔ-VIỆT TỈNH VÀ CÁC BAN NÔNG NGHIỆP TỈNH²⁹¹

Hội đồng bộ trưởng dân ủy ra lệnh: ngừng việc dự trữ củi bằng lao động cá nhân của các trưởng khu lâm nghiệp, của các phó khu lâm nghiệp và các nhân viên bảo vệ, và giao cho họ trách nhiệm ra sức ngăn chặn và dập tắt những đám cháy, với điều kiện được nêu sau đây, cho đến khi có lệnh mới đặc biệt¹⁾, bằng cách: 1) tăng cường chung việc thường xuyên giám sát, đặc biệt ở những vùng nguy hiểm về mặt cháy rừng, như dọc các đường sắt và đường lớn, ở những nơi có các kho dự trữ gỗ, ở những

1) Những từ "cho đến khi có lệnh mới đặc biệt" và đoạn cuối cùng của bức điện do chính tay V. I. Lê-nin viết.

khu đồn rừng chưa dọn sạch và ở những đầm lầy than bùn; 2) xây dựng mạng lưới những điểm quan sát và thường xuyên tuần tra của các phân sở lâm nghiệp; 3) tổ chức gấp việc dọn dẹp gỗ vụn ở những nơi đồn gỗ và 4) phải nhất thiết tham gia trực tiếp vào việc dập tắt các đám cháy. Về tất cả các trường hợp bị thu hút vào các công tác khác như: tham gia vào việc dập các đám cháy hoặc tham gia vào công tác đào hào v. v., phải lập những biên bản đặc biệt chứng nhận công việc căng thẳng của ban quản trị lâm nghiệp. Các trưởng khu lâm nghiệp chịu trách nhiệm thực hiện tất cả các biện pháp trên. Các ban nông nghiệp tỉnh có trách nhiệm hàng tuần báo cáo cho Ban lâm nghiệp trung ương những tin tức về tiến trình công việc ngăn ngừa và dập tắt các đám cháy và về sự tham gia của cơ quan quản lý lâm nghiệp vào công việc này.

Việc các cán bộ lâm nghiệp không làm tròn nghĩa vụ của mình, thiếu những biên bản và những văn bản cần kẹ và đầy đủ, sẽ bị coi là sự trốn tránh có tội.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*¹⁾

*Viết vào tháng Tám, sớm
nhất là ngày 11, chậm
nhất là ngày 13, 1920*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

*Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

1) Bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp X. P. Xê-rê-đa và V. A. A-va-nê-xốp cũng ký tên dưới bức điện.

454

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY²⁹²

Gửi Tiểu hội đồng:

Tôi đề nghị xem xét yêu cầu (§ b gửi Bộ tổ chức *một phần*). Cần phải thỏa mãn *một phần nhất định*, vì cuộc đấu tranh chống nạn mù chữ là nhiệm vụ *quan trọng hơn các nhiệm vụ khác*.

Lê-nin

Viết vào tháng Tám, sớm nhất là ngày 11, 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

455

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI

Đồng chí Cuốc-xki!

Ai đã xuất bản cái đó tồi thế?²⁹³

Thật hỗn độn. Thậm chí nhan đề cũng không rõ.

Một mớ toàn những điều vụn vặt và những truyền đơn.

Người biên tập là một kẻ đàn độn hay là một kẻ phá hoại ngầm?

Cần phải xuất bản những sắc luật *hiện hành* (hiện nay, 1920) *quan trọng nhất* trong một tập như thế.

Lê-nin

Viết vào tháng Tám, chậm nhất là ngày 12, 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

456

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI

Có nên chỉ cho Xmin-ga thấy rằng cần phải động viên *tất cả* những đàn ông lớn tuổi vào quân đội *không trừ một ai* (sau khi thu hoạch lúa mì) hay không?

Nên.

Một khi Bu-đen-nui xuống miền Nam thì cần phải *tăng cường* miền Bắc.

Viết ngày 12 tháng Tám 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

457

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI²⁹⁴

Đồng chí Cre-xtin-xki!

Nên chẳng kiểm tra qua một ủy ban *ngheim minh?* Vô-dơ-nê-xen-xki đã làm việc tốt.

Liệu trong việc cách chức đồng chí ấy có điều gì sai trái không? lý do cá nhân? xích mích?

12/8. 1920.

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

458

ĐIỆN GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

Gửi Di-nô-vi-ép

Xmôn-nui, Pê-tơ-rô-grát

Cơ-gi-gia-nốp-xki báo cáo rằng: chủ tịch ủy ban nhà cửa của những người nghèo của nhà số 15, đại lộ A-léch-xan-đrôp-xki ở khu Pê-tơ-rô-grát dọa khám và tịch thu tài

sản của giáo sư Hen-rích Ô-xi-pô-vích Gra-phơ-ti-ô hiện đang ở căn buồng số 3.

Gra-phơ-ti-ô là một giáo sư có công, người của chúng ta. Cần phải bảo vệ giáo sư khỏi hành vi độc đoán của chủ tịch ủy ban nhà cửa. Yêu cầu báo cho tôi biết việc thi hành.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 13 tháng Tám 1920

In lần đầu, theo đúng bản viết tay của L. A. Phô-ti-ê-va do V. I. Lê-nin ký

459

THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN
VÀ ĐIỆN GỬ L. B. CA-MÊ-NÉP

14. VIII. 1920.

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Tôi hy vọng rằng đồng chí sẽ thông báo đầy đủ cho Ca-mê-nép biết về *tất cả* các sự kiện chúng tỏ rằng Pháp và Đa-sin-xki đang *phá vỡ c u ô c g ặ p g ã* ở Min-xơ?²⁹⁵

Điều đó là cần thiết. Hết sức và hết sức cần thiết.

Cần phải báo cho Đa-ni-sép-xki để đồng chí ấy bắt đầu bằng lời tuyên bố **trịnh trọng** về

(a) độc lập và chủ quyền

(b) các biên giới **nhiều hơn** Cốc-dơn đề nghị²⁹⁶

(c) không có bồi thường chiến phí nào hết. Có phải như vậy không?

Để trả lời yêu cầu của Ca-mê-nép, tôi gửi để mã hóa:

Gửi Ca-mê-nép bằng mật mã

Theo tôi, toàn bộ vấn đề là ở chỗ Pháp và Đa-sin-xki đang phá vỡ chính ngay cuộc gặp gỡ ở Min-xơ, chắc hẳn

chúng cũng sẽ phá vỡ cả việc đình chiến. Tôi hy vọng rằng nước Anh sẽ không thể tham chiến được, mà thiếu nước Anh thì mọi việc sẽ sụp đổ. Hầu như không có tin tức gì từ Ba-lan. Một vài tin nhận được xác nhận quyết định của chúng ta tại hội nghị toàn thể của Ban chấp hành trung ương: hết sức cảnh giác, và chúng ta cần phải thắng trong chiến dịch này. Việc chúng ta thức tỉnh công nhân là một thắng lợi không nhỏ. Lê-nin.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

P. S. Nước Anh cố gắng chứng minh rằng *chúng ta* phá vỡ cuộc gặp gỡ. Cần phải gửi gấp **tất cả** các tài liệu cho Ca-mê-nép.

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

460

GỬI E. M. XƠ-LI-AN-XKI

Tổng tư lệnh không được nổi nóng. Nếu như cơ quan *quân sự* hoặc Tổng tư lệnh *kh ô n g b á c b ỏ* việc chiếm Vác-sa-va thì cần phải *ch i ế m V á c - s a - v a* (để làm điều đó cần phải có những biện pháp khẩn cấp gì? đồng chí hãy nói cho biết?).

Nói đến việc *đ ấ y n h a n h* việc đình chiến trong khi kẻ thù *đang tấn công* là ngu xuẩn.

Một khi quân Ba-lan đã chuyển sang tấn công trên *toàn* mặt trận thì không nên than thở (như Đa-ni-sép-xki) vì đó là điều nhục cười.

Cần phải suy nghĩ *b ư ớ c h ố n g t r ả*: những biện pháp quân sự (đi vòng, kéo dài *t á t c á* các cuộc thương lượng v. v.).

Viết vào tháng Tám, sớm nhất là ngày 14, 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

461

* GỬI CỤC QUẢN LÝ CÁC NHÀ NGHỈ MÁT VÀ CÁC NHÀ AN DƯỠNG Ở CẤP-CA-ĐƠ

17. VIII. 1920.

Tôi đề nghị hết sức giúp đỡ để thu xếp chu đáo nhất và chữa bệnh cho người mang thư này,

nữ đồng chí I-nét-xa Phê-đô-rốp-na Ác-măng với người con trai đang bị ốm.

Tôi yêu cầu hoàn toàn tin cậy và hết sức giúp đỡ những đồng chí đảng viên này mà cá nhân tôi đã biết.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

462

ĐIỆN GỬI C. KH. ĐA-NI-SÉP-XKI

Bằng mật mã

Gửi Đa-ni-sép-xki

Kêu ca về sự xảo quyết của kẻ thù khi chưa có đình chiến, là nực cười. Hãy tỏ ra bình tĩnh và hết sức cứng

rắn, không được nhượng bộ một tí nào hết, chừng nào người Ba-lan chưa chứng minh rằng họ thực sự muốn hòa bình.

Lê-nin

Viết ngày 17 tháng Tám 1920
Gửi đến Min-xơ

In lần đầu, theo đúng bản thảo

463

* GỬI TẤT CẢ CÁC BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VÀ CÁC ỦY VIÊN CỦA CÁC BAN LÃNH ĐẠO²⁹⁷

17. VIII. 1920.

Đồng chí *Lu-i Phrây-nơ*, một người cộng sản Mỹ, người đã ở lại một thời gian tại Mát-xcơ-va và là tác giả của những tác phẩm văn học hết sức có ích (về chủ nghĩa bôn-sê-vích, về lịch sử và sách lược của nó) bằng tiếng Anh,

cần *một số* đồng chí *phiên dịch* từ tiếng Nga ra tiếng Anh để thường xuyên làm việc với đồng chí ấy²⁹⁸.

Có thể không phải là đảng viên.

Tôi yêu cầu tìm những người làm được việc, biết tiếng Anh *t h ạ o*, và báo cho *ban thư ký của chúng tôi* biết.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Đăng lần đầu năm 1957 trên tạp chí "Văn học nước ngoài", số 11

Theo đúng bản thảo

464

GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

18. VIII. 1920.

Đồng chí Xéc-gô! I-nét-xa Ác-măng sẽ lên đường ngày hôm nay. Tôi mong đồng chí không quên lời hứa của mình. Đồng chí cần đánh điện báo đến Ki-xlô-vốt-xcơ, ra lệnh thu xếp thật chu đáo cho chị ấy và con trai của chị ấy và theo dõi việc thực hiện. Không kiểm tra việc thực hiện thì người ta sẽ không làm tí gì đâu.

Hãy trả lời cho tôi biết bằng thư và nếu có thể được, bằng điện báo: "đã nhận được thư, tôi sẽ làm tất cả, tôi sẽ đặt vấn đề kiểm tra một cách đúng đắn".

Tôi thiết tha yêu cầu đồng chí, do tình hình nguy hiểm ở Cu-ban, hãy liên hệ với I-nét-xa Ác-măng để trong trường hợp cần thiết, kịp thời sơ tán chị ấy và con chị ấy đi Pê-tơ-rốp-xcơ và A-xtơ-ra-khan hoặc thu xếp (người con trai bị ốm) ở vùng núi gần bờ biển Ca-xpien, và nói chung áp dụng mọi biện pháp.

Về Ba-tư v. v., thỉnh thoảng hãy viết cho tôi.

Đồng chí ít thông báo đấy.

Gửi lời chào! Lê-nin của đồng chí

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

465

ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA

Bằng mật mã

Gửi Xmin-ga

Việc tấn công của quân Ba-lan khiến cho việc tăng cường áp lực của mình là rất quan trọng đối với chúng ta, mặc dù

chỉ trong vài ngày thôi. Hãy làm tất cả những gì có thể. Hãy ra lệnh cho quân đội, nếu đồng chí coi điều đó là có ích, rằng giờ đây tăng cường nỗ lực gấp bội, họ sẽ đảm bảo cho nước Nga những điều kiện hòa bình có lợi trong nhiều năm.

Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Tám 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

466

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Tôi yêu cầu Tiểu hội đồng xem xét công việc thật nhanh và nếu có thể được thì hãy chấp thuận²⁹⁹.

18/VIII. Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Tám 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

467

ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA

19/VIII.

Gửi Xmin-ga, Min-xcơ

Đồng chí Tơ-rốt-xki sẽ báo với đồng chí quyết định chi tiết của Bộ chính trị³⁰⁰, qua đây đồng chí sẽ thấy rằng

chúng tôi hoàn toàn đồng tình với quan điểm của đồng chí. Cần phải cố gắng hết sức để công nhân và nông dân Bê-lô-ru-xi-a dù đi dép rơm bện và mặc quần áo tẩm, nhưng sẽ bổ sung cho các đồng chí một số lượng người gấp ba gấp bốn lần, ngay lập tức, một cách nhanh chóng theo tinh thần cách mạng.

Sau đó phải tăng cường gấp bội việc cố động từ trên máy bay để cho công nhân và nông dân Ba-lan biết rằng bọn tư sản của nước họ đã quá hoại hòa bình và đẩy họ đến chỗ đổ máu một cách vô ích.

Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Tám 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

468

ĐIỆN GỬI C. B. RA-ĐẾCH

Yêu cầu gửi **b ằ n g m ậ t m ẫ**

Gửi Xmin-ga để chuyển cho Ra-đếch

Chúng tôi lưu ý đến những ý kiến của đồng chí. Một khi đồng chí đến chỗ Đgiéc-gin-xki, tôi đề nghị đồng chí hãy khẩn thiết yêu cầu đập tan không thương xót bọn địa chủ và bọn cu-lắc một cách thật nhanh chóng và kiên quyết, cũng như giúp đỡ nông dân một cách thực tế bằng ruộng

đất và rừng của bọn địa chủ. Hãy thông báo chi tiết hơn, hãy kiểm tra tại chỗ.

Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Tám 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

469

ĐIỆN GỬI V. P. DA-TÔN-XKI

Yêu cầu gửi đi

bằng mật mã

G ửi D a - t ô n - x k i

(Xơ-li-an-xki biết địa chỉ và mật mã)

Đồng chí hãy báo cho biết tường tận hơn là đang làm gì để cổ vũ nông dân Ga-li-xi-a nổi dậy. Vũ khí đã gửi cho các đồng chí. Có đủ không? Hãy trấn áp một cách không thương xót bọn địa chủ và cu-lắc để cho công nhân nông nghiệp cũng như quần chúng nông dân cảm thấy được sự biến đổi sâu sắc có lợi cho họ. Các đồng chí có cố động từ trên máy bay không?³⁰¹

Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Tám 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

470

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI

Gửi đồng chí *Pô-crốp-xki*

1) Địa vị *pháp lý* của Tổ chức văn hóa vô sản là như thế nào?³⁰²

2) Trung tâm lãnh đạo của nó *như thế nào* và 3) *do ai* chỉ định?

4) Đồng chí thay mặt Bộ dân ủy giáo dục cấp cho họ bao nhiêu kinh phí?

5) Còn có điều gì *quan trọng* nữa về địa vị, vai trò và kết quả công tác của Tổ chức văn hóa vô sản.

Lê-nin

Viết vào tháng Tám, chậm nhất là ngày 20, 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

471

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

Tất cả bằng mật mã

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-đê

Hôm nay Bộ chính trị đã quyết định đồng chí nhất định phải đi Rô-xtốp để trực tiếp tham gia việc thanh toán nợ đổ bộ vào Cu-ban và Hắc-hải^{2,303}. Hãy xúc tiến gấp và dốc hết sức lực vào công việc đó, và báo cho tôi biết thường xuyên hơn. Hãy chọn một người nào đó thay mình ở Ba-cu. Còn một yêu cầu nữa: đừng quên lời hứa với tôi là thu xếp chữa bệnh cho I-nét-xa Ác-măng và người con trai bị bệnh của chị ấy đã lên đường vào ngày 18 tháng Tám, chắc hẳn họ đã đến Rô-xtốp rồi.

Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Tám 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

472

ĐIỆN GỬI C. B. RA-ĐẾCH, PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI VÀ TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG BA-LAN

Bằng mật mã

Gửi Xmin-ga để chuyển cho Ra-đếch, Đgiéc-gin-xki và tất cả các ủy viên Ban chấp hành trung ương Ba-lan

Nếu ở tỉnh Xết-lê-tơ, những nông dân ít ruộng bắt đầu chiếm các trang trại, thì tuyệt đối cần thiết phải ra một mệnh lệnh đặc biệt của Ủy ban cách mạng Ba-lan để buộc phải cấp một phần ruộng đất của địa chủ cho nông dân, và bằng bất kỳ giá nào cũng phải làm cho nông dân ít ruộng đất và công nhân nông nghiệp hòa hoãn với nhau. Tôi yêu cầu trả lời

Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Tám 1920

Đăng lần đầu không đầy đủ năm 1938 trên tạp chí "Người bôn-sê-vích", số 2

In toàn văn (bản chụp lại) năm 1951 trong cuốn sách "Phê-lích-xơ Êt-mun-đơ-vích Đgiéc-gin-xki. 1877 - 1926". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo

473

ĐIỆN GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP
VÀ THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Gửi Ca-mê-nép bằng mật mã

Sắp tới¹⁾ chúng ta chưa chắc lấy được Vác-sa-va. Kẻ thù ở đây đã được tăng cường và đang tiến công. Rõ ràng là Lô-ít Gioóc-giơ chia sẻ vai trò với Sóc-sin một cách có ý thức, che đậy chính sách thực tế của người Pháp và Sóc-sin bằng những câu hòa bình chủ nghĩa và lừa gạt những tên Hen-đéc-xơn ngu ngốc và đồng bọn. Hãy ra sức giải thích điều đó cho công nhân Anh, tự các đồng chí hãy viết các bài báo và các luận cương cho họ, hãy dạy chủ nghĩa Mác một cách cụ thể, hãy dạy cách lợi dụng sự nghiêng ngả của bọn Hen-đéc-xơn sang phía tả, hãy dạy cách cổ động trong quần chúng — nhiệm vụ chủ yếu của các đồng chí là ở chỗ ấy. Lô-ít Gioóc-giơ đã đánh lừa chúng ta bằng chủ nghĩa hòa bình và đã giúp Sóc-sin đưa viện trợ đến cho quân Ba-lan ở Đan-xích. Thực chất là ở chỗ đó. Hãy duy trì quan hệ với đại sứ Ru-ma-ni.

Lê-nin²⁾

Đồng chí Tsi-tsê-rin! Hãy gửi đi, nếu đồng chí không phản đối. Nếu đồng chí phản đối, chúng ta sẽ nói chuyện qua điện thoại.

Lê-nin

*Viết ngày 20 tháng Tám 1920
Gửi đi Luân-đôn*

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

1) Chữ "Sắp tới" do G. V. Tsi-tsê-rin viết.

2) G. V. Tsi-tsê-rin cũng ký dưới bức điện.

474

GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP

20. VIII. 1920.

Gửi đồng chí Di-nô-vi-ép
Để chuyển cho ủy ban của Cục bản đồ quốc gia 1
(nguyên của A. I-lin)
Pri-a-giơ-ca, 5

Tôi rất cảm ơn về việc gửi thêm cho tôi một tập bản đồ "Đường sắt của nước Nga" và tôi mong đừng quên rằng, nếu xuất bản tập bản đồ mới với những sự phân chia hành chính mới, thì cần thiết phải thu thập *rất cẩn thận* những tin tức của các bộ dân ủy về các ranh giới của các tỉnh mới cũng như của các nước cộng hòa Ta-ta-ri-a, Ba-ski-ri-a và các nước cộng hòa khác, các khu và các xã (Đức, Tsu-va-si-a) v. v..

Thiếu một ủy ban trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy thì chưa chắc sẽ làm nên công việc.

Gửi lời chào cộng sản *V. U-li-a-nốp (Lê-nin)*

Gửi đến Pê-tơ-rô-grát

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

475

THƯ GỬI THƯ KÝ

Hãy nói với Tsi-tsê-rin

1) Theo tôi, Ca-mê-nép nói đúng: cần phải trả lời *qua đồng chí ấy* (và từ chối).

2) Bắt đầu cuộc thương lượng với Van-đốc-líp *thông qua Cra-xin*, hãy tìm hiểu *các điều kiện* một cách chính xác mà không cần mời Van-đốc-líp đến đây³⁰⁴.

Viết trước ngày 21 tháng Tám 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

476

GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Gửi Cre-xtin-xki
để chuyển cho *Bộ tổ chức*

Tôi đồng ý với Cre-xtin-xki: Prê-ô-bra-gien-xki "đã không nêu lên được".

Cần phải chi tiết hơn, có tính chất *cổ động hơn*, có tình cảm hơn — và rõ ràng hơn, thực tế hơn.

Hãy để *Di-nô-vi-ép* viết (ngày mai, 25/8, đồng chí ấy sẽ ở đây), và Bộ tổ chức sẽ sửa³⁰⁵.

Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Tám 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

477

ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIẾT TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT

*Gửi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt
Sao gửi Phòng thí nghiệm vô tuyến điện*

Khi nhận được điện này, hãy áp dụng ngay tất cả những biện pháp có thể để giúp đỡ đầy đủ cho Bô-tin hiện được phái đến Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt công tác nhằm thực hiện

những công tác quân sự của nhà nước, cũng như để bố trí phòng ở và cung cấp lương thực cho đơn vị trạm vô tuyến quân sự số 605 do Bô-tin phụ trách. Hãy cấp cho Bô-tin những phương tiện đi lại cần thiết, khẩu phần của Hồng quân ở mặt trận, phòng ở cho đồng chí ấy cùng vợ và con gái.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

24/VIII. 1920.

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin ký

478

GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

Đồng chí Xéc-gô! Tôi gửi cho đồng chí những báo cáo mà tôi nhận được. Hãy gửi trả lại những báo cáo đó cùng với những nhận xét của đồng chí về các sự kiện: cái gì đúng, cái gì không đúng³⁰⁶.

Chắc hẳn đôi lúc đồng chí cũng nổi nóng ghê lắm nhỉ?

Có lẽ đồng chí nên lấy những người giúp việc và chỉ đạo công việc một cách có hệ thống hơn.

Tôi hy vọng rằng đồng chí không bực mình vì những nhận xét của tôi và hãy trả lời thẳng thắn, đồng chí định uốn nắn và sửa chữa những gì và như thế nào.

Gửi lời chào! *Lê-nin* của đồng chí

Viết trước ngày 27 tháng Tám 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

479

* GỬI ĐỒNG CHÍ Ê-ĐU-A MÁC-TIN

27. VIII. 1920.

Đồng chí thân mến!

Tôi hiểu rằng đồng chí bị ốm do làm việc quá căng thẳng cho Quốc tế cộng sản. Đồng chí Giôn Rít có nói với tôi về việc này.

Tôi mong đồng chí hãy nhận những lời chúc mừng tốt đẹp nhất của tôi, lời cảm ơn chân thành nhất của tôi và hãy tin rằng tôi sẵn sàng làm tất cả những gì mà tôi có thể làm được để giúp đỡ đồng chí.

Gửi lời chúc tốt đẹp nhất

V. U-li-a-nốp (Lê-nin) của đồng chí

*Đăng lần đầu năm 1957 trên
tạp chí "Văn học nước ngoài",
số 11*

*Theo đúng bản thảo
Dịch từ tiếng Anh*

480

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

27. 8. 1920.

Gửi Tiểu hội đồng

Do bệnh tình của đồng chí *Vô-rốp-xki* hết sức nặng và nguy kịch (thương hàn, viêm phổi, v. v.), tôi đề nghị cho phép chi ngay một khoản trợ cấp lớn để chữa bệnh và tăng cường bồi dưỡng.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

481

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI³⁰⁷

Tôi đồng ý, và nhất thiết phải bổ sung thêm vào kết luận ấy ("cảnh cáo"): *k h ô n g đ ư ợ c* đưa ra một cuộc tranh luận có tính chất cục bộ chủ nghĩa, không được kiểm chuyện với *Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Bộ dân ủy Lương thực* và các bộ dân ủy khác.

*Lê-nin**Viết ngày 27 tháng Tám 1920**In lần đầu, theo đúng bản thảo*

482

GỬI PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI

Đồng chí Đgiéc-gin-xki! Tôi gửi kèm theo bản mật mã của đồng chí Bê-lô-bô-rô-đốp³⁰⁸.

Theo tôi, nguy cơ rất lớn.

Tôi đề nghị:

nhân danh Bộ chính trị, thông qua chỉ thị:

yêu cầu Bộ tổ chức, sau khi thỏa thuận với Bộ dân ủy quân sự và Ủy ban đặc biệt toàn Nga, đề ra những biện pháp *khẩn cấp* đấu tranh chống nguy cơ nổi loạn và động viên một số lượng đầy đủ các lực lượng quân sự, lực lượng của Ủy ban đặc biệt và của đảng.

Hãy làm ơn chuyển tất cả những điều này ngay cho đồng chí *Cre-xtin-xki* (hôm nay đồng chí ấy chỉ đi một vài tiếng thôi), và về phía mình, đồng chí hãy áp dụng *ngay tất cả* các biện pháp

Nếu như chúng ta để xảy ra cuộc nổi loạn ở Cu-ban thì *toàn bộ chính sách của chúng ta* (mà chúng ta đã nói

đến ở Ban chấp hành trung ương) *sẽ sụp đổ*. Dù thế nào chăng nữa cũng không được để xảy ra cuộc nổi loạn, đừng tiếc người và sức lực cho việc đó. Có cần phải phái Man-txép đến đây không?

Lê-nin của đồng chí

Viết vào tháng Tám, sớm nhất là ngày 28, 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

483

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY³⁰⁹

Gửi Tiểu hội đồng:

Cần phải tập trung và thống nhất sự giúp đỡ, phân phối sự giúp đỡ *một cách đúng đắn*.

Lê-nin

31/8.

Viết ngày 31 tháng Tám 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

484

GỬI N. I. BU-KHA-RIN

Đồng chí Bu-kha-rin!

Theo tôi, *cần phải* xuất bản bằng tiếng Nga "Two pages etc."¹⁾ của Đơ Lê-ôn cùng với chú thích và lời tựa của Phrây-nơ³¹⁰. Tôi cũng sẽ viết vài lời.

1) — "Hai trang v. v."

Nếu đồng chí đồng ý thì *hãy ra quyết định* qua Nhà xuất bản quốc gia.

Nếu không, chúng ta sẽ bàn với nhau.

Lê-nin

Viết vào cuối hè 1920

Đăng lần đầu năm 1924 trên tạp chí "Đời sống", số 1

Theo đúng bản thảo

485

GỬI THƯ VIỆN CỦA VIỆN BẢO TÀNG RU-MI-AN-TXÉP³¹¹

Nếu theo quy chế không cho mượn những sách tra cứu về nhà, thì có thể cho mượn một buổi tối, một đêm, khi thư viện đóng cửa, được không. **Tôi sẽ trả lại vào buổi sáng.**

Để tra cứu trong 1 ngày:

I. Hai cuốn từ điển tiếng Hy - *lạ p tốt nhất*, đầy đủ nhất, dịch từ tiếng Hy-lạp ra tiếng Đức, Pháp, Nga hoặc Anh.

II. Những từ điển *triết học* tốt nhất, những từ điển thuật ngữ triết học: quyển tiếng Đức, hình như của Ai-xơ; quyển tiếng Anh, hình như của Bôn-đvin (Baldwin); quyển tiếng Pháp, hình như của Phran-cơ (nếu không có cuốn mới hơn); quyển tiếng Nga, một quyển mới nào đó.

III. Lịch sử triết học Hy-lạp

- 1) *Txen-lơ*, lần xuất bản đầy đủ mới nhất.
- 2) *Gôm-péc-xơ* (nhà triết học Viên): "Griechische Denker"¹⁾.

Viết ngày 1 tháng Chín 1920

*Đăng lần đầu năm 1929 trên
tạp chí "Ngọn lửa nhỏ", số 3*

Theo đúng bản thảo

486

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

2/IX. 1920.

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-đê
Hội đồng cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ

Tôi đã nhận được điện của đồng chí. Đồng chí không việc gì phải công phần. Nếu như những báo cáo của Ích-xơ không đúng³¹² thì hãy bình tĩnh viết mười dòng để bác bỏ và gửi cho tôi bằng thư. Tôi yêu cầu bổ sung nhiều chi tiết hơn về tiến trình đấu tranh chống bọn cướp và về việc đồng chí thu xếp ở Ki-xlô-vốt-xơ cho những cán bộ xô-viết mà tôi đã đích thân nói ở đây với đồng chí²⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

- 1) — "Những nhà tư tưởng Hy-lạp".
- 2) Xem tập này, tài liệu 464.

487

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

Đồng chí Cre-xtin-xki! Theo tôi, cần phải truy tố *trước tòa* vì tội sử dụng phung phí loại giấy quý và phương tiện ẩn loát đó, cần phải đuổi cổ khỏi công tác và bắt giam kẻ đáng tội³¹³.

Lê-nin

2/IX.

Viết ngày 2 tháng Chín 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

488

GỬI L. B. CRA-XIN

Yêu cầu gửi cho Cra-xin bằng mật mã

Ma-ri-a Phê-đô-rốp-na An-đrê-ê-va đề nghị nhân danh Bộ dân ủy ngoại thương cử đồng chí ấy sang Mỹ hoặc sang các nước Xcan-đi-na-vơ³¹⁴.

2/IX. Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Chín 1920

*Đăng lần đầu năm 1958 trên
tạp chí "Nhà hát", số 4*

Theo đúng bản thảo

489

QUYẾT NGHỊ VIẾT TRÊN THƯ
CỦA N. E. NI-CU-LI-NA

Vla-đi-mia I-lích vô cùng kính mến!

Chỉ vì tình cảnh tuyệt vọng mới buộc tôi phải quấy rầy đồng chí bằng lời yêu cầu nhỏ mọn. Tôi đã 74 tuổi, trong 74 năm thì 51 năm

tôi đã mang hết sức và tài năng ra phục vụ cho Mát-xcơ-va thân yêu của tôi... Biết rằng nhân dân còn phải sống rất chật chội, tự tôi đã sẵn sàng đáp lại nguyện vọng và đã nhường một số phòng trong ngôi nhà nhỏ của tôi. Chỉ giữ lại những phòng cần thiết cho tôi hoặc những hành lang lạnh lẽo không ở được. Giờ đây người ta lại dọa sẽ lấy của tôi cả những phòng đó. Tôi khẩn khoản đề nghị đồng chí hãy giúp tôi... Một đôi lời viết theo lệnh của đồng chí sẽ là một đảm bảo đầy đủ cho tôi.

Chân thành kính thư, nữ nghệ sĩ công huân
của Nhà hát Ma-lui quốc gia

N. Ni-cu-li-na

Hãy kiểm tra và gọi điện: hãy để cho nữ nghệ sĩ ấy yên ổn.

*Viết vào tháng Chín, sớm
nhất là ngày 3, 1920*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

490

**ĐIÊN GỬI ỦY BAN LƯƠNG THỰC
HUYỆN PÔ-ĐÔN-XCƠ**

Gửi Ủy ban lương thực huyện Pô-đôn-xcơ
Sao gửi Ban chấp hành Xô-viết
huyện Pô-đôn-xcơ

Người ta đã trực tiếp chuyển cho tôi lá đơn sau đây³¹⁵.

Tôi có thể chứng nhận tình hình lương thực gay go của làng Bô-gđa-nô-vô (thông thường gọi là Bô-gđa-ni-kha). Vì vậy, tôi yêu cầu xem xét ngay đơn của họ và giảm nhẹ tình cảnh của họ đến mức có thể được, tức là hãy giảm bớt đến mức có thể được mức trưng thu của họ.

Tôi yêu cầu báo cho tôi biết quyết định của các đồng chí bằng thư và qua điện báo bằng điện thoại.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

6/IX. 1920.

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

491

GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA³¹⁶

Gửi Li-đi-a A-lếch-xan-đrốp-na

Hãy đọc, hãy chuyển cho Ban khoa học - kỹ thuật và *k i ế m t r a* xem đã làm được những gì (gửi thư cho họ?).

6/IX.

Lê-nin

Viết ngày 6 tháng Chín 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

492

GỬI V. Đ. BÔN-TƠ - BRU-Ê-VÍCH

Ngày hôm nay tôi đã ký quyết định của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc giao thêm một nhà ở (hình như số 12 trong ngõ Stát-nui) cho *P h ò n g h o ạ t đ ộ n g n g o ạ i k h o á* (ngõ Stát-nui, 13).

Liệu tôi có thể yêu cầu đồng chí

- 1) xem qua ngôi nhà đó,
- 2) nói cho biết là có thể sửa chữa xong hoàn toàn được không và *trong thời hạn bao lâu?*
- 3) có tiện không?

Viết ngày 7 tháng Chín 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

493

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Đồng chí Tô-rốt-xki!

Bức điện mật này nhận được ngày hôm nay trả lời cho câu hỏi ban đêm của tôi về "người vô danh", (anh ta được gọi tới chỗ chúng tôi, và chúng tôi cũng đã hỏi Gu-xép³¹⁷...¹⁾ Gu-xép không phản đối.

Nhưng tin báo của đồng chí ấy về sự thất bại lớn của quân đoàn 13 hết sức đáng lo ngại và hết sức quan trọng.

Theo tôi, cần phải có một thái độ hết sức nghiêm túc do toàn bộ tình hình và 1) hỏi ngay Tổng tư lệnh, 2) ngay tối hôm nay đưa ra Ban chấp hành trung ương...¹⁾

...¹⁾ hay là chỉ định Phrun-dê làm tư lệnh mặt trận để chống lại Vran-ghen và bổ nhiệm Phrun-dê ngay³¹⁸. Tôi yêu cầu Phrun-dê nói chuyện với đồng chí gấp. Phrun-dê nói rằng đồng chí ấy đã nghiên cứu mặt trận Vran-ghen, đã

1) Trong bản sao đánh máy đoạn văn này bị mất, một người nào không rõ viết: "(bị rách mất — không thể xác định được)".

chuẩn bị cho mặt trận đó, đồng chí ấy biết (qua khu U-ran) những biện pháp đấu tranh chống quân Cô-dắc.

Lê-nin

Viết ngày 8 tháng Chín 1920

In lần đầu không đầy đủ năm 1960 trong cuốn sách "Lịch sử nội chiến ở Liên-xô. 1917 - 1922", t. 5

In lần đầu toàn văn, theo đúng bản sao đánh máy

494

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

9. IX. 1920.

Bằng mật mã

Gửi Tô-rốt-xki

Tôi coi đề nghị của I-a-cô-vlêp do Gu-xép gửi cho đồng chí nói tới quân đoàn Crum là cực kỳ quan trọng. Tôi khuyên hãy chấp nhận đề nghị và ra lệnh kiểm tra đặc biệt, và, không phụ thuộc vào việc kiểm tra đó, ngay bây giờ chuẩn bị một bản tuyên ngôn kêu gọi do đồng chí, Ca-li-nin, tôi, Tổng tư lệnh, Bru-xi-lốp và một số tướng tá cũ khác ký tên, với những đề nghị và những đảm bảo chính xác, cũng như vạch rõ số phận của vùng Đông Ga-li-xi-a và thái độ láo xược ngày càng tăng của quân Ba-lan. Tôi yêu cầu kết luận gấp của đồng chí, mà tốt hơn, giá như có cả dự thảo bản tuyên ngôn của đồng chí³¹⁹.

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

495

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ

9. IX. 1920.

Bằng mặt mã

Gửi Oóc-đgiô-ni-kít-đê

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ

Việc tiêu diệt hoàn toàn và thật nhanh chóng tất cả các toán quân và tàn dư của quân đội bạch vệ ở Cáp-ca-dơ và ở Cu-ban là một việc có tầm quan trọng tuyệt đối đối với cả nước. Đồng chí hãy báo cáo thường xuyên hơn và chính xác hơn cho tôi biết về tình hình công việc.

Lê-nin

Đăng lần đầu ngày 28 tháng Mười 1936 trên báo "Sự thật", số 298

Theo đúng bản thảo

496

GỬI A. G. SLI-KHTE¹⁾

9. IX. 1920.

Đồng chí Sli-khte!

Tôi có một yêu cầu đối với đồng chí: Na-đê-giơ-đa Côn-xtan-ti-nốp-na có những đồng chí quen của mình ở Tam-bốp, bà cụ A-dan-tsép-xcai-a và con gái của bà ta:

Ê-li-da-vê-ta Ni-cô-la-ép-na và An-na Va-xi-li-ép-na A-dan-tsép-xcai-a.

1) Trên phong bì V. I. Lê-nin viết: "Thành phố *T a m - b ó p*. Gửi đồng chí *S l i - k h t e*, chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh (thư của Lê-nin)".

Địa chỉ: *T a m - b ó p*, khách sạn Ni-cô-la-ép-xcai-a, **hình như** phòng số 1.

Na-đê-giơ-đa Côn-xtan-ti-nốp-na tha thiết yêu cầu áp dụng những biện pháp để giải quyết *thật tốt* vấn đề lương thực cho họ. Bà cụ hoàn toàn *xứng đáng* với việc đó.

Đồng chí làm ơn viết cho tôi vài lời cho biết đồng chí đã làm được gì và đã áp dụng những biện pháp nào để người ta không quên họ *cả khi không có* đồng chí (khi đồng chí *đ i c ô n g t á c x a v. v.*).

Công việc ở tỉnh Tam-bốp như thế nào?

Đói phải không?

Ăn không no phải không? (với những phương tiện địa phương).

Đồng chí áp dụng những biện pháp gì?

Gửi lời chào tốt đẹp! *Lê-nin* của đồng chí

Gửi đến Tam-bốp

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

497

**ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI
A. I. RƯ-CỐP VÀ A. M. LÊ-GIA-VA**

Gửi Rư-cốp, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao

Gửi Lê-gia-va, Bộ dân ủy ngoại thương

Một loạt những hợp đồng xuất khẩu lớn về gỗ do đoàn đại biểu thương mại của chúng ta ở Luân-đôn ký có ý nghĩa kinh tế và chính trị lớn, thực tế đã phá vỡ sự phong tỏa. Cho nên cần phải chú ý hết sức nghiêm túc để việc thực hiện những hợp đồng đó được thi hành một cách

chính xác và kịp thời, theo đúng những điều kiện đã ký kết. Tôi yêu cầu ra ngay mọi mệnh lệnh cần thiết theo hướng đó và thiết lập ngay sự kiểm tra có hiệu lực về việc thi hành những mệnh lệnh đó.

Đồng thời rõ ràng cũng cần phải hết sức tăng cường quỹ xuất khẩu của chúng ta, trước hết là tăng cường khai thác gỗ xuất khẩu. Để đem lại cho công việc này tính chất xung kích, tôi yêu cầu hãy đề xuất và trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy trong một thời hạn ngắn nhất bản dự thảo sắc luật về những biện pháp cần phải thực hiện, trong đó nêu rõ việc tổ chức kiểm tra các cơ quan làm công việc thu mua nguyên liệu xuất khẩu³²⁰.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Chín 1920

Đăng ngày 18 tháng Chín 1920 trên báo "Đời sống kinh tế", số 207

Theo đúng bản viết tay của một người không rõ tên, do V. I. Lê-nin ký

498

GỬI I. G. RU-ĐA-CỐP

Gửi đồng chí *Ru-đa-cốp*,
phụ trách ban nhiên liệu của Công xã Pê-tơ-rô-grát,
Pê-tơ-rô-grát
Sao gửi Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát

Yêu cầu đồng chí cung cấp củi cho Ủy ban cải thiện sinh hoạt của các nhà khoa học.

Nếu như có sự bất đồng nào đó về số lượng cần thiết cho họ hay có ý kiến phản đối nào đó, yêu cầu viết cho tôi vài lời.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 10 tháng Chín 1920

In lần đầu năm 1933 trong Văn tập Lê-nin, t. XXIII

Theo đúng bản sao đánh máy

499

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Rất cảm ơn đồng chí về bản tin tham khảo³²¹. Thư trả lời của đồng chí tốt hơn nhiều; đồng chí hãy ký tên mình vào và gửi cho người Pháp (có thể đề thêm: Lê-nin yêu cầu).

Lê-nin của đồng chí

Viết vào tháng Chín, sớm nhất là ngày 11, 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

500

GỬI A. G. BÊ-LÔ-BÔ-RÔ-ĐỐP

Gửi Bê-lô-bô-rô-đốp,
chủ tịch Hội đồng quân đoàn lao động Đông - Nam

Trong phiên họp ngày 10/IX, Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định khiển trách Hội đồng quân đoàn lao động Đông - Nam vì đã giữ lại không đúng ở Ba-tai-xơ chuyển tàu suốt chở vật liệu cho công trường xây dựng tuyến

đường Ki-dli-a-rơ - Xta-rô-tê-rết-snai-a, bắt buộc Hội đồng quân đoàn lao động phải áp dụng tất cả những biện pháp để bảo vệ tài sản đó tránh khỏi bị mất cắp và vận chuyển tài sản đó đến nơi quy định.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

*Viết ngày 13 hoặc 14 tháng
Chín 1920*

*In lần đầu, theo đúng bản
viết tay của L. A. Phô-ti-ê-va
do V. I. Lê-nin ký*

501

**ĐIỆN GỬI V. I-A TSU-BA-RƠ
VÀ V. N. CXAN-ĐRỐP**

Theo đường dây trực tiếp

Gửi Tsu-ba-rơ
Phòng công nghiệp U-cra-i-na
và Cxan-đrốp

Tổng cục quản lý các mỏ than vùng Đô-nê-txơ

Ngày 10/IX, Hội đồng quốc phòng quyết định cảnh cáo nghiêm khắc Phòng công nghiệp U-cra-i-na và Tổng cục quản lý các mỏ than vùng Đô-nê-txơ về việc không báo cáo tình hình: 1) theo yêu cầu của Tổng cục công nghiệp than ngày 20/VIII, 2) - của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 4/IX, và cảnh cáo rằng nếu không trả lời ngay một cách thỏa đáng thì tất cả thành viên của các cơ quan đó sẽ bị thi hành kỷ luật nghiêm khắc hơn.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
Lê-nin

*Viết ngày 13 hoặc 14 tháng
Chín 1920*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản viết tay
của L. A. Phô-ti-ê-va do
V. I. Lê-nin ký*

502

**ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
MẶT TRẬN CẤP-CA-ĐƠ**

Gửi Hội đồng quân sự - cách mạng
mặt trận Cấp-ca-đơ

Hội đồng lao động và quốc phòng quyết định cảnh cáo nghiêm khắc Hội đồng cách mạng mặt trận Cấp-ca-đơ vì không thi hành chỉ thị của Hội đồng lao động và quốc phòng đề ngày 25/VI và mệnh lệnh của Bộ tham mưu dã chiến của nước Cộng hòa đề ngày 5/VII³²², và báo trước cho các ủy viên của Hội đồng cách mạng mặt trận Cấp-ca-đơ rằng nếu họ không ra sức thi hành những chỉ thị đã nêu thì họ sẽ bị bắt giam và truy tố trước tòa.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng

Lê-nin

*Viết ngày 13 hoặc 14 tháng
Chín 1920*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản viết tay
của M. I. Gli-át-xe do
V. I. Lê-nin ký*

503

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP³²³

Đồng chí hãy ra lệnh điều tra, thỏa thuận với Xcơ-li-an-xki để cử thêm những người cộng sản là quân nhân, và bản thân cũng cử ra những người cộng sản (và viết cho tôi vài lời).

Viết ngày 14 tháng Chín 1920

*In lần đầu, theo đúng bản
viết tay của thư ký*

504
GỬI CÔNG NHÂN MỎ THAN
TSE-REM-KHÔ-VÔ³²⁴

15. IX. 1920.

Gửi Tổng cục quản lý các mỏ than
miền Đông Xi-bi-ri để chuyển cho
công nhân các mỏ than cũng như cho
tập thể cán bộ kỹ thuật ở đây

Các đồng chí thân mến! Tôi hết lòng cảm ơn các đồng chí về bức thư chào mừng của các đồng chí đề ngày 2 tháng Tám 1920, do đồng chí I-van I-a-cô-vlê-vích I-lin¹⁾ chuyển đến cho tôi. Cuộc nói chuyện với đồng chí I-lin về công tác kiên cường ở các hầm mỏ Xi-bi-ri và thông báo của đồng chí ấy về sự tăng cường dần dần tính kỷ luật tự giác của những người lao động (những người từ nay làm việc không phải cho bọn tư sản, mà cho bản thân mình) đã đem lại cho tôi một niềm vui sướng vô hạn.

Các đồng chí, điều đặc biệt quý báu trong bức thư chào mừng của các đồng chí là lòng tin tưởng hết sức sâu sắc vào thắng lợi hoàn toàn và triệt để của Chính quyền xô-viết đối với bọn địa chủ, bọn tư bản và mọi bọn bóc lột khác, cũng như tinh thần kiên quyết không gì lay chuyển nổi và quyết tâm vượt qua tất cả mọi trở ngại và khó khăn. Chính tinh thần kiên quyết đó của quần chúng công nhân, của quần chúng lao động đang đem lại cho tôi, cũng như cho mọi người cộng sản, lòng tin tưởng vào thắng lợi tất yếu trên phạm vi toàn thế giới của công nhân và của sự nghiệp công nhân.

1) Ghi nhầm: đây là nói về I-li-a I-a-cô-vlê-vích I-lin.

Gửi các đồng chí lời chào cộng sản và chúc các đồng chí thành công nhanh chóng nhất. Người bạn hết sức trung thành của các đồng chí.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*Báo "Sự thật Pê-tơ-rô-grát",
số 253, ngày 11 tháng Mười
một 1920*

Theo đúng bản thảo

505
ĐIỆN GỬI A. A. I-ÓP-PHÊ³²⁵

Yêu cầu gửi cho I-óp-phê

Hội nghị toàn thể của Ban chấp hành trung ương sẽ họp ngày 20. Đêm 19, đồng chí hãy gửi kết luận của mình về tâm trạng của quân Ba-lan, có thể ký hòa ước được không, có nhanh không và với những điều kiện nào, riêng những vấn đề về Lit-va, Bê-lô-ru-xi-a, Đông Ga-li-xi-a được đặt ra như thế nào.

Lê-nin

Viết ngày 16 tháng Chín 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

506
GỬI M. I. CA-LI-NIN

16. IX. 1920.

Gửi đồng chí Ca-li-nin

Đồng chí Ca-li-nin!

Đồng chí I-lin cùng với gia đình yêu cầu để đồng chí ấy ở trong căn buồng cũ của đồng chí ấy ở khách sạn cũ M ê - t ơ - r ô - p ô n cho đến mùa xuân,

bởi vì các bác sĩ chúng nhận rằng vợ và các con rất ốm và đòi hỏi phải có một hoàn cảnh và những điều kiện tốt hơn trong thời gian mổ sắp đến vào mùa đông.

Tôi được biết đồng chí I-lin từ trước cách mạng, ở nước ngoài, tôi mong đồng chí giúp đồng chí ấy thu xếp việc này.

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

507

GỬI A. P. PLA-TÔ-NỐP

Gửi đồng chí Pla-tô-nốp

Tôi kiên quyết đề nghị phải phân ngay phòng ở cho đồng chí Xơ-voóc-txốp.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 16 tháng Chín 1920

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin ký

508

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA³²⁶

Gửi đồng chí Lê-gia-va (sau khi hội ý với Xơ-li-an-xki, cần phải quyết định nhanh và áp dụng các biện pháp).

16/IX. Lê-nin

P. S. Những giấy tờ như vậy cần phải gửi *thẳng* đến Bộ dân ủy ngoại thương để khỏi mất thời gian.

Viết ngày 16 tháng Chín 1920

Đăng lần đầu không đầy đủ ngày 24 tháng Mười một 1963 trên báo "Sự thật", số 328

In lần đầu toàn văn, theo đúng bản thảo

509

**NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN THƯ
CỦA V.-B. VAN-ĐỐC-LÍP
VÀ THƯ GỬI A. M LÊ-GIA-VA**³²⁷

Tôi đã nhận được ngày 20/IX.

Theo tôi, cần phải chấp nhận đề nghị 3 (làm cơ sở) và hành động *hết sức nhanh*.

Lê-nin

Gửi đồng chí Lê-gia-va :

Đưa cho dịch ngay và đánh máy thành 5 - 10 bản để gửi **n h a n h** cho các ủy viên Ban chấp hành trung ương.

Viết ngày 20 tháng Chín 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

510

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA

20. IX. 1920.

Gửi đồng chí Lê-gia-va

Đồng chí Lê-gia-va! Cần phải *cấp tốc* gặp Txim-méc-man và trình lên Bộ chính trị:

Thông qua người liên lạc của mình (là Txim-méc-man (sẽ đi *n g à y m a i*, 21/IX): một người cộng sản từ Thụy-sĩ; hiện ở đây), Plát-ten yêu cầu

giữ nguyên và xác nhận ủy quyền của đồng chí ấy làm đại diện thương mại của Liên bang cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô- viết Nga ở Thụy-sĩ, vì điều đó

1) giúp đồng chí ấy, Plát-ten, thoát khỏi nhà tù (đồng chí ấy *đã* phải ngồi 6 tháng tù) *trước thời hạn*,

2) củng cố vị trí của đồng chí ấy trong phong trào cộng sản.

Cần phải giúp Plát-ten *t i ê n*: đồng chí ấy đang ở trong tình trạng hết sức khó khăn.

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản thảo

511

GỬI M. I. PHRUM-KIN³²⁸

Để bảo vệ đoàn tàu khỏi bọn cướp, tất nhiên đồng chí có quyền và có trách nhiệm áp dụng tất cả các biện pháp, cho đến cả việc tạm thời dừng đoàn tàu lại, bởi vì đồng chí chịu trách nhiệm về việc bảo vệ toàn vẹn đoàn tàu ấy. Về vấn đề tính chất cần thiết của con đường Ki-dli-a-rơ - Xta-rô-tê-rết-snai-a, Hội đồng bộ trưởng dân ủy, sau khi xem xét lại, đã dứt khoát khẳng định sự cần thiết của nó.

Lê-nin

Viết ngày 22 tháng Chín 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

512

NHỮNG GHI CHÚ TRÊN
BÁO CÁO CỦA X. X. CA-MÊ-NÉP
VÀ THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN

...

2) Sự nhượng bộ tối đa về mặt lãnh thổ về phía chúng ta có thể là ranh giới dọc sông Sa-ra, kênh Ô-ghin-xki, các sông I-a-xen-đa và Xtư-rơ và tiếp đó là dọc biên giới quốc gia giữa Nga và Đông Ga-li-xi-a. Việc đẩy biên giới của chúng ta lùi sang phía Đông hơn nữa sẽ tạo nên những điều kiện chiến lược hết sức khó khăn đối với chúng ta, làm chúng ta mất những đầu mối đường sắt quan trọng như Ba-ra-nô-vi-tsi, Lu-ni-nét, Xác-nư và Rốp-nô. Và lại, tình trạng quân đội của chúng ta và tình hình chiến lược chung không buộc phải có sự hy sinh to lớn đến như vậy...

#

Đồng chí Tsi-tsê-rin! Đây là ranh giới - maximum. Đã thông qua ở Ban chấp hành trung ương. Cần phải lấp lại chính xác ranh giới đó³²⁹.

Lê-nin

Viết ngày 23 tháng Chín 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

513

ĐIỆN GỬI A. A. I-ÓP-PHÊ

Nhân danh hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương, gửi bằng mật mã ngay *n g à y h ô m n a y* cho I-óp-phê.

Đối với chúng ta, tất cả thực chất là ở chỗ: thứ nhất, đạt được đỉnh chiến trong một thời gian ngắn, thứ hai, và cái chủ yếu là đạt được trong thời hạn 10 ngày một đảm

bảo hiện thực cho một nền hòa bình thực sự. Nhiệm vụ của đồng chí là đảm bảo điều đó và kiểm tra tính chất hiện thực của những đảm bảo cho việc thực hiện thực tế. Nếu đồng chí đảm bảo được điều đó thì hãy chịu nhượng bộ tối đa cho đến tận ranh giới dọc sông Sa-ra, kênh Ô-ghin-xki, dọc các sông I-a-xen-đa và Xtr-rơ, và dọc ranh giới quốc gia giữa Nga và Đông Ga-li-xi-a. Nếu điều đó không thể nào đạt được, bất chấp mọi nỗ lực và nhượng bộ của chúng ta, thì nhiệm vụ duy nhất của đồng chí là vạch mặt sự dâm dục của người Ba-lan và xác nhận dứt khoát sự thất bại của chiến dịch mùa đông đối với chúng ta.

Viết ngày 23 tháng Chín 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

514

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN³³⁰

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Cần phải trình Ban chấp hành trung ương

- 1) một lần nữa bản dự thảo quyết định **c h í n h x á c**: Ban chấp hành trung ương cấm hành động như thế này và đòi hỏi thế kia.
- 2) Khiếu nại cụ thể đối với **m ố i** vụ vi phạm.
- 3) Thông qua Ban chấp hành trung ương chỉ định người *chịu trách nhiệm* (không quá "cao").

Nếu không thì chỉ là một sự cầu nhau mà thôi.

Lê-nin

*Viết vào tháng Chín, sớm
nhất là ngày 24, 1920*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

515

GỬI X. I. GHIN-LÉC-XÔN

Thượng khẩn

Gửi Ghin-léc-xôn, Pra-ha

Hãy đăng ngay trên báo chí và chuyển cho đại hội của Đảng dân chủ - xã hội Tiệp-khắc³³¹ biết rằng Phran-tơ Bê-nê-sơ viện vào một cuộc nói chuyện dường như đã có với tôi về khả năng có thể hay không thể có chuyên chính vô sản ở Tiệp-khắc là một sự nói dối từ đầu đến cuối, rằng không những chưa bao giờ tôi nói chuyện với anh ta, mà thậm chí cũng chưa bao giờ tôi gặp anh ta cả. Lẽ dĩ nhiên, ý kiến của tôi về Bê-la Cun và về cách mạng Hung-ga-ri mà Bê-nê-sơ dẫn ra cũng là một sự giả dối dễ tiện như vậy.

Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Chín 1920

*In lần đầu, theo đúng
bản sao đánh máy*

516

GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ

Gửi đồng chí Xê-ma-scô

Tôi đề nghị để Li-u-bốp I-xa-a-cốp-na Ác-xen-rốt (*Oóc-tô-đốc-xơ*) ở lại nhà an dưỡng số 2 (ngõ Nê-ô-pa-li-mốp-xki 3, nhà số 5) trong suốt cả mùa đông, dành cho đồng chí ấy một căn buồng thuận tiện.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Đồng chí Xê-ma-scô! Hãy viết cho tôi vài dòng nói chung về việc thu xếp cho đồng chí ấy. Cần phải giúp đỡ đồng chí ấy.

Lê-nin của đồng chí¹⁾

Viết ngày 25 tháng Chín 1920

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin bổ sung và ký

517

* GỬI ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI

Đồng chí I. N. Xmiéc-nốp! Tôi gửi cho đồng chí những điểm sau đây để lấy ý kiến³³². Hãy viết cho tôi vài lời về những điểm đó.

Lê-nin của đồng chí.

1. Hãy chú ý đến nông dân nghèo ở Xi-bi-ri, cung cấp cho họ lương thực lấy từ quỹ trưng thu của địa phương.

2. Tổ chức sản xuất dầu chưng ở Xi-bi-ri, thu hút Xô-viết và dân cư địa phương vào việc này (sản xuất dầu chưng địa phương).

3. Nông dân nhận một pút lúa mì và đem xay bột mịn thì nhận được 18 - 20 phun-tơ bột mì. Nếu xay thành bột thường thì tốt hơn, nông dân sẽ đồng ý với việc đó.

4. Đặc biệt chú ý đến những xưởng rèn nông thôn chuyên sửa chữa máy móc nông nghiệp, cung cấp cho họ than đá.

Có đúng là ở Xi-bi-ri có những trường hợp người ta sử dụng mỡ bò để bôi các xe (thay cho dầu chưng) không?

26. IX. 20. *Lê-nin*

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao đánh máy

1) Đoạn văn "Đồng chí Xê-ma-scô!.. Lê-nin của đồng chí" do chính tay V. I. Lê-nin viết.

518

THƯ GỬI G. M. CƠ-GI-GIA-NỐP-XKI VÀ NHỮNG NHẬN XÉT GHI TRÊN BẢN TIN CỦA ỦY BAN NHÀ NƯỚC VỀ ĐIỆN KHÍ HÓA NƯỚC NGA, SỐ 5³³³

Gửi đồng chí G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki

Glép Mác-xi-mi-li-a-nô-vích! Sau khi đọc xong trang 20-21 hãy gửi trả lại cho tôi tờ này, kèm theo vài lời.

Lê-nin của đồng chí

... Rõ ràng là ở những thời kỳ đầu, chúng ta, cũng như ngày nay người ta đang làm ở toàn châu Âu và châu Mỹ, phải đặc biệt chú ý đến việc sử dụng hợp lý thiết bị kỹ thuật điện hiện có. Khó đánh giá hết cái ý nghĩa có thể có hiện nay của việc đưa vào vận hành nhanh toàn bộ công suất các nhà máy điện chủ yếu hiện có của chúng ta, của sự hoạt động chung của một nhóm các nhà máy điện, của việc sử dụng hợp lý các mạng lưới điện.

Gần đây, chúng ta thấy có một xu hướng phát triển rộng rãi khắp các địa phương, muốn xây dựng những trạm phát điện mới nhỏ, đặc biệt trong những trường hợp có khả năng sử dụng năng lượng nước nào đó. Dù trào lưu đó có sinh động đến như thế nào chăng nữa thì chúng ta cũng không nên quên rằng cái quyết định trong công cuộc điện khí hóa một cách hợp lý chỉ là những nhà máy điện lớn của các khu vực...

... Ngày nay công việc đã được hoàn thành đến ba phần tư, và từ giữa tháng Bảy, chúng ta bắt đầu tổng kết dứt khoát để trình bày báo cáo tương ứng lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Và chỉ khi nào công việc đó hoàn toàn làm xong thì tôi mới có thể đưa cho các đồng chí một bản lược khảo cụ thể hơn về việc chúng tôi hiểu như thế nào khi nói đến điện khí hóa nông nghiệp, công nghiệp và giao thông vận tải của nước Nga, nghĩa là muốn nói đến một trình tự nhất định của các công việc bao quát một thời kỳ khoảng một chục năm tới.

G. Cơ-gi-gia-nốp-xki

NB

NB

Chính ở đây nảy ra vấn đề: từ trước đến nay, trong cả 5 số "Bản tin" liên, chúng ta chỉ có những "sơ đồ" và những "kế hoạch" *xa xôi*, còn *cái trư ợc m ấ t th ì kh ô n g c ó*.

Cụ thể thì còn thiếu cái gì (**chính xác**) để "*đưa vào vận hành nhanh toàn bộ công suất các nhà máy điện hiện có*"?

Mấu chốt là ở chỗ đó. Nhưng lại không có lấy một lời về điều ấy.

Cái gì thiếu? Công nhân? Công nhân có trình độ chuyên môn cao? Máy móc? Kim loại? Nhiên liệu? Cái gì khác nữa?

Cần phải lập *ngay* và công bố *ngay* "*kế hoạch*" kiếm cho được **tất cả** những gì còn thiếu.

26/IX. Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Chín 1920

Đăng lần đầu: thư — ngày 21 tháng Giêng 1927 trên báo "Sự thật", số 17; những ghi chú nhận xét — năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

519

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

27. IX. 1920.

Đồng chí Bri-u-kha-nốp!

Tôi gửi cho đồng chí hai tài liệu, yêu cầu đọc và gửi trả lại cho tôi cả hai:

1) về tỉnh *I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ*

chúng ta sẽ đưa ra Hội đồng quốc phòng ngày 29. IX.³³⁴

Cần phải hết sức chú ý và cố gắng thỏa mãn yêu cầu của họ đến mức độ tối đa có thể làm được.

2) Về tỉnh *Tam-bốp*.

Hãy chú ý. Có đúng là trưng thu 11 triệu pút không? Có nên bớt đi không?

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

520

THƯ GỬI THƯ KÝ

Hãy hỏi những điều kiện nào đã để mất *P i n - x c o r* các ban tham mưu và các khí tài ở đấy³³⁵.

Trước đó đã biết nguy cơ chưa?

Viết vào tháng Chín, sớm nhất là ngày 28, 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

521

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

Đồng chí Cre-xtin-xki!

Theo tôi, cần thông qua Bộ tổ chức và ra lệnh cho Hội đồng quân sự - cách mạng hợp pháp hóa việc các đặc phái viên của Bộ dân ủy lương thực *đ ư ợ c t h a m g i a* các Hội

đồng quân sự - cách mạng các mặt trận *v ó i t u r c á c h l à t h à n h v i ê n* có quyền biểu quyết trong những vấn đề có liên quan đến Bộ dân ủy lương thực.

Lê-nin

Viết vào tháng Chín, chậm nhất là ngày 29, 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

522

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY

Tôi ủng hộ yêu cầu đó vì tôi đã đích thân thấy tình hình gay go của Vô-rốp-xki và cũng nhận được ý kiến như vậy của một số đồng chí³³⁶.

29/IX.

Lê-nin

Viết ngày 29 tháng Chín 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

523

GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP³³⁷

Tôi sẽ không đọc. Tôi đã nhiều lần *viết* cho Tsi-tsê-rin: *câu nhàu* thế là đủ rồi¹⁾, hãy trình lên Ban chấp hành trung ương những đề nghị *t h i ế t t h ự c*.

Viết ngày 29 hoặc 30 tháng Chín 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

1) Xem tập này, tài liệu 514.

524

GỬI N. I. BU-KHA-RIN³³⁸

Bô-gđa-nốp đã đánh lừa **đồng chí**, bằng cách thay đổi (verkleidet) và cố *c h u y ế n s a n g* cuộc tranh luận cũ. Thế mà đồng chí thì chịu để bị đánh lừa!

Viết vào tháng Chín - tháng Chạp 1920

In lần đầu năm 1930 trong Văn tập Lê-nin, t. XII

Theo đúng bản thảo

525

GỬI L. Đ. TÔ-RỐT-XKI

1/X. 1920.

Mật

Đồng chí Tô-rốt-xki!

Tôi gửi kèm theo đây bản thông báo của đồng chí Xcơ-li-an-xki³³⁹.

Hóa ra cuộc tấn công vào Crum hoãn đến ngày 27/X!!!

Có quyết định của Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa về việc này không???

Tổng tư lệnh khoe với tôi rằng ngày 10 (hoặc 8) tháng Mười ở chỗ đồng chí ấy *mọi việc* sẽ sẵn sàng cho cuộc tấn công. Thế nghĩa là nói dối ư?

Người ta đã quyết định đưa Bu-đen-nui *đến đây* lúc nào? Bởi vì *ngay cả khi không có đồng chí ấy, người ta đã hứa có những lực lượng lớn gấp ba rồi*.

Cuối cùng, nếu như *cần* thay đổi kế hoạch cũ thì việc giao một sư đoàn không đủ hay sao?

Hóa ra *tất cả* mọi tính toán của Tổng tư lệnh chẳng ra gì cả và *thay đổi hàng tuần* hết như của một kẻ dốt nát! Những sự nghiêng ngả cực kỳ nguy hiểm!

Lê-nin

In lần đầu, theo đúng bản sao đánh máy

526

GỬI V. M. XVEC-ĐLỐP

Gửi đồng chí Xvec-đlốp

A-léch-xây An-đrê-ê-vích Prê-ô-bra-gien-xki là một cán bộ đảng lão thành, hơn 20 năm công tác ở đường sắt. Hiện nay đồng chí ấy giữ cương vị phụ trách bộ phận hành chính quản trị của tuyến đường sắt Xa-ma-ra - Dơ-la-tô-u-xtơ. Năm nay đồng chí ấy đã 57 - 58 tuổi. Đồng chí ấy bị mệt mỏi quá mức và bị ốm, cần phải nghỉ ngơi lâu dài và chữa bệnh. Yêu cầu: cho đồng chí ấy nghỉ 3 tháng vẫn giữ nguyên lương và khẩu phần.

Địa chỉ của đồng chí ấy: Xa-ma-ra, nhà ga.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 1 tháng Mười 1920

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin ký

527

GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI

Đồng chí Tô-rốt-xki! Theo tôi, cần phải phái *n g a y* cả *C a - m ê - n é p* lẫn *D i - n ô - v i - é p* ra mặt trận miền Nam (và trước hết là đến *q u â n đ o à n k y b i n h s ố 1*). Mục đích — *thanh tra công tác chính trị, thúc đẩy, làm cho nó hoạt động sôi nổi lên, đẩy nhanh* toàn bộ nhiệm vụ. Nếu không, chúng ta sẽ không uốn nắn lại được tinh thần.

2/X. Lê-nin

Viết ngày 2 tháng Mười 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

528

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY³⁴⁰

Gửi *T i ể u h ội đ ồng*: theo tôi, hoàn toàn không cho, bởi vì *c ó t h ể* (và cần phải) bố trí hành dinh của Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây ở *n h ữ n g n g ô i n h à k h á c*, mặc dù có hơi chật một chút.

Lê-nin

3/X.

Viết ngày 3 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

529

**ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
MẶT TRẬN MIỀN TÂY**

Gửi Hội đồng quân sự - cách mạng
mặt trận miền Tây

Không được chiếm nhà của Trường đại học tổng hợp Xmô-len-xcơ trước khi Hội đồng bộ trưởng dân ủy hoặc Hội đồng quốc phòng quyết định vấn đề.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

Viết ngày 3 tháng Mười 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

530

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP³⁴¹

4/X.

Đồng chí Bri-u-kha-nốp!

1) Sự mô tả có liên quan đến thời kỳ địch đổ quân. Sau khi tiêu diệt bọn chúng, tâm trạng và tình hình đã thay đổi hoàn toàn, đúng như Lan-đe đã nói với tôi hôm qua.

2) Cũng Lan-đe ấy nói: chính giờ đây, sau khi trấn áp xong một loạt các cuộc nổi loạn (gắn với việc đổ quân đó), việc nhập kho (chủ yếu ở Cu-ban, nơi có nhiều lúa mì) đã được tiến hành và sẽ tiến hành xong.

3) Theo ý kiến của Lan-đe, ở đây có thể trưng thu *n h i ề u h ơ n* mức dự định trưng thu lúc đầu.

Hãy lưu ý Phrum-kin tới điều này trong một *b ú c t h ư* mật (chứ không phải bức điện) gửi cho đồng chí ấy. Cần phải lợi dụng thời cơ, không bỏ lỡ thời gian (sau này sẽ càng xấu hơn) và tập trung sức vào Cu-ban.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Mười 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

531

**ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
QUÂN ĐOÀN KỶ BINH SỐ 1³⁴²**

Theo đường dây trực tiếp (bằng mật mã)

*Gửi Hội đồng quân sự - cách mạng
quân đoàn kỵ binh số 1*

Điều cực kỳ quan trọng là hết sức đẩy nhanh việc chuyển quân đoàn của các đồng chí xuống mặt trận miền Nam. Yêu cầu thi hành mọi biện pháp để làm việc đó, không lùi trước những biện pháp dửng cảm. Hãy điện cho biết các đồng chí cụ thể làm gì.

4 tháng Mười.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

Viết ngày 4 tháng Mười 1920

*Đăng lần đầu ngày 23
tháng Hai 1933 trên
báo "Sự thật", số 53*

Theo đúng bản sao đánh máy

532

GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP

Đồng chí Ni-cô-la-ép!

Sau khi xem xét những tài liệu của đồng chí và trao đổi với đồng chí Xta-lin, đồng chí ấy cũng đã xem những tài liệu đó, tôi yêu cầu đồng chí báo cáo bổ sung thêm cho tôi:

- 1) Những chi tiết về cả ba người được đồng chí đề cử làm thành viên của ủy ban, cụ thể:
  - (a) chức vụ của từng người;
  - (b) thâm niên kỹ thuật (kỹ thuật vô tuyến hay chỉ là kiến thức kỹ thuật điện; thâm niên công tác của họ);
  - (c) họ có phải là đảng viên cộng sản không? nếu phải thì từ thời kỳ nào? nếu không thì kết luận của đồng chí về việc có thể tin cậy họ đến mức nào?
- 2) Đồng chí có giao cho Bô-tin nhiệm vụ làm lại thí nghiệm ở Ti-phlít không? nếu không, thì đã giao cụ thể nhiệm vụ nào khác? nếu có, thì giao bằng miệng hay bằng văn bản? ngay lập tức hay về sau này và cụ thể lúc nào?
- 3) Bô-tin có nói với đồng chí một cách chính xác rằng đồng chí ấy về mặt lý luận không thể giải thích cũng không thể diễn đạt phát minh của mình, mà chỉ ngẫu nhiên phát hiện ra nó không? (Yêu cầu đồng chí trình bày thật chính xác lời tuyên bố của Bô-tin về đề tài đó, lời tuyên bố mà đồng chí đã báo cáo với tôi.)
- 4) Các khoản tiền như thế nào? Ai đã cấp kinh phí cho Bô-tin và cấp lúc nào? Từ ngân quỹ nào? Từ ngân quỹ của Phòng thí nghiệm vô tuyến điện ở Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt hay từ những ngân quỹ khác?
- 5) Trên cơ sở nào mà "ủy viên phụ trách trạm vô tuyến mạnh những dao động không tắt ở Mát-xcơ-va" (tên họ

không rõ) có thể nói đến 500 000 rúp? (công văn của ủy viên đó đề ngày 28. IX. 1920)

6/X.

Lê-nin

P. S. Hãy làm ơn trả lời trên tờ giấy này và gửi nó trả lại cho tôi³⁴³.

Viết ngày 6 tháng Mười 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

533

GỬI A. I. RŪ-CỐP³⁴⁴

Đồng chí Rư-cốp! Theo tôi, cần phải mặc cả, nhưng cuối cùng (thông qua Hội đồng bộ trưởng dân ủy) thì nhượng bộ. Đối với thương mại: sau 30 năm, chuộc lại trước thời hạn những chi phí và lao động của họ theo định giá *cao hơn*.

6/X. Lê-nin

Đồng chí hãy nhượng bộ thời hạn tô nhượng là 50 năm.

Viết ngày 6 tháng Mười 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

534

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

6. X. 1920.

Đồng chí Cre-xtin-xki!

Tôi yêu cầu đưa vấn đề ra Bộ tổ chức. Theo tôi, *đối với những người ốm* cần phải phát thêm để ăn theo chế độ kiêng và ra chỉ thị cải thiện,

bằng cách thành lập
ủy ban y tế.

Theo tôi, ngay bây giờ phải cho phép mua ở thị trường tự do cho những người bị bệnh xcoóc-bút và những bệnh nhân khác bằng cách tổ chức theo những quy tắc nhất định (có thể là cũng tổ chức một ủy ban và thu hút các nông trường quốc doanh vào).

Về vấn đề phản đối của Ban chấp hành trung ương Pê-tơ-rô-grát, tôi đề nghị trưng cầu ý kiến. Ý kiến của tôi:

- 1) động viên Di-nô-vi-ép,
- 2) bỏ việc tổng động viên nam giới.

Lê-nin

*In lần đầu không đầy đủ
năm 1959 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXVI*

*In lần đầu toàn văn,
theo đúng bản thảo*

535

GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

8. X. 1920.

Gửi Bộ tổ chức
Ban chấp hành trung ương

Trong nghị quyết của Bộ tổ chức đề ngày 7. X (số 59, mục 3) tiểu mục *b* cảnh cáo đồng chí *Bôn-tơ - Bru-ê-vích* không được đề đạt vấn đề này và "những vấn đề nhỏ nhặt tương tự" với tôi.

Tôi yêu cầu bỏ tiểu mục đó,

bởi vì khi đến thăm bệnh viện Crem-li, tôi đã *đích thân* nghe các bác sĩ vạch ra thiếu sót trong chế độ ăn uống của bệnh nhân và *tự* tôi đã đề nghị các bác sĩ chuyển cho tôi văn bản đề nghị của họ, thông qua Bôn-tơ - Bru-ê-vích

về việc cải thiện chế độ ăn uống của bệnh nhân v. v..

Vậy là ở đây thậm chí đồng chí Bôn-tơ - Bru-ê-vích cũng không hề "*đề đạt*" với tôi.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

536

ĐIỆN GỬI L. Đ. TÔ-RỐT-XKI

Bằng mật mã

Chỉ gửi cho Tô-rốt-xki

Do toàn bộ tình hình ở mặt trận Ba-lan và nhân tình hình đó, đặc biệt là do cuộc nói chuyện ban đêm với I-óp-phê, người đã kiên quyết xác nhận quan điểm của mình và của chuyên viên quân sự của chúng ta cho rằng trên thực tế, quân Ba-lan không thể phá hoại đình chiến (bằng việc đe dọa huỷ bỏ đình chiến, I-óp-phê đã bắt quân Ba-lan phải từ bỏ yêu sách đòi một số vàng nhất định. I-óp-phê nói: quân Ba-lan còn sợ cuộc đình chiến bị tan vỡ hơn là chúng ta), - Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương giao cho các nhà chức trách quân sự hãy chịu mạo hiểm một chút và rút một số đơn vị ở mặt trận Tây-Nam để tiêu diệt Vran-ghen một cách nhanh chóng nhất và chắc chắn nhất.

Được sự ủy nhiệm của Bộ chính trị *Lê-nin*

Viết ngày 10 tháng Mười 1920

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

537

GỬI N. I. BU-KHA-RIN³⁴⁵

Giờ đây nói đến những bất đồng giữa tôi với đồng chí (có thể là những bất đồng có thể có) để làm gì, nếu như nhân danh t o à n t h ế Ban chấp hành trung ương chỉ cần tuyên bố (và chứng minh) như sau cũng đủ:

- (1) văn hóa vô sản = chủ nghĩa cộng sản
- (2) Đảng cộng sản Nga thực hiện
- (3) giai cấp vô sản = Đảng cộng sản Nga = *C h í n h q u y ế n x ô - v i ế t*.

Về vấn đề này chúng ta đều đồng ý cả chứ?

Viết ngày 11 tháng Mười 1920

Đăng lần đầu năm 1958 trên tạp chí "Những vấn đề lịch sử Đảng cộng sản Liên-xô", số 1

Theo đúng bản thảo

538

GỬI A. M. GHEN-LE

Đồng chí Ghen-le!

Nhất thiết đồng chí phải tìm bằng được cho tôi bài diễn văn của Tô-rê-ve-xơ được trích dẫn ở đây (pagina¹) 3)³⁴⁶.

Hãy thu thập *t o à n b ộ* tài liệu và dịch những *đ i ể m c h í n h* trong đó để *ch ứ n g m i n h t ừ n g* luận điểm của cương lĩnh Tu-ranh, để *ch ứ n g m i n h*.

Gửi lời chào! *Lê-nin*

Viết giữa ngày 11 tháng Mười và ngày 4 tháng Mười một 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

1) — trang

539

GỬI X. Ê. TSU-TXƠ-CA-ÉP

12. X. 1920.

Đồng chí Tsu-txơ-ca-ép!

1) Cần phải bổ sung là những đồng rúp *nào*, và chuyển sang đồng rúp vàng hoặc biểu hiện đại khái thành *đồng đô-la*.

2) Đồng chí đã làm gì đối với những bảo vật đã phát hiện ra và phân loại?³⁴⁷

Gu-cốp-xki nói rằng có thể bán những thứ đó một cách hợp pháp. Cần phải làm việc đó *hết sức nhanh*.

3) Có bao nhiêu người làm việc ở Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước?¹⁾

4) Bao nhiêu hòm (hoặc bao nhiêu phòng, hoặc khoảng bao nhiêu chỗ, ước tính) đã được mở ra trong số bao nhiêu hòm hiện có?

Gửi lời chào cộng sản

Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

540

GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA³⁴⁸

Đồng chí Xê-rê-đa! Liệu đồng chí có nên tổ chức cuộc họp với Bộ dân ủy nội vụ + Ban Cô-dắc của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết về vấn đề đó không? Theo tôi thì nên tổ chức.

1) Cục bảo quản tài sản quý của nhà nước trực thuộc Bộ dân ủy tài chính.

Hãy viết cho tôi vài lời hoặc chuyển ý kiến của đồng chí lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

12/X.

Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Mười 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

541

GỬI V. Đ. BÔN-TSƠ - BRU-Ê-VÍCH

12. X. 1920.

Đồng chí Bôn-tơ - Bru-ê-vích!

Tôi tha thiết yêu cầu đồng chí đề nghị với các cơ quan và các nhà chức trách hữu quan về việc cấp phòng ở (ấm) và các bữa ăn trưa cho đồng chí *Tê-ô-đô-rô-vích* và gia đình đồng chí ấy, họ ở Xi-bi-ri đến.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

542

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI³⁴⁹

Gửi Cre-xtin-xki

Tôi đề nghị *bắt* Ma-nu-in-xki phải đến gặp các bác sĩ *ưu tú* (cứ các bác sĩ đến chỗ đồng chí ấy) để chuẩn đoán và chữa bệnh một cách *nghiem túc*.

Lê-nin

Viết sau ngày 12
tháng Mười 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXIII*

Theo đúng bản thảo

543

**GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**³⁵⁰

Gửi các ủy viên Bộ chính trị

Theo tôi, nên đồng ý với Tổng tư lệnh và bổ sung thêm: cho đến khi thực sự xác lập đình chiến.

Lê-nin

13/X.

Viết ngày 13 tháng Mười 1920

*Đăng lần đầu năm 1961 trong
cuốn sách "Lịch sử nội chiến
ở Liên-xô", t. 3*

Theo đúng bản thảo

544

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI³⁵¹

Đồng chí Xco-li-an-xki!

Tôi yêu cầu ra lệnh để người xin học này, đồng chí Ê-mê-li-a-nốp, được vào khóa đào tạo chỉ huy kỵ binh; càng ở gần Pê-tơ-rô-grát càng tốt.

Bản thân tôi biết đồng chí Ê-mê-li-a-nốp và tôi xin giới thiệu đồng chí ấy.

14/X. Lê-nin

A. Ê-mê-li-a-nốp.

Địa chỉ của ông cụ thân sinh ra *đồng chí ấy*: Ni-cô-lai A-lếch-xan-đrô-vích Ê - m ê - l i - a - n ó p, X ê - x t ô - r ô - r ết - x c ô (Xô-viết đại biểu công nông).

Viết ngày 14 tháng Mười 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

545

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

14/X.

Glép Mác-xi-mi-li-a-nô-vích!

Tôi gửi cho đồng chí thư trả lời của Ni-cô-la-ép.

Ngày mai Bô-tin sẽ phải tới và tôi sẽ cử Bô-tin đến chỗ đồng chí.

Vì Ni-cô-la-ép hoài nghi và nghi vấn, cho nên cần phải đặt quan hệ với Bô-tin trên một cơ sở chính xác và chính thức: nghĩa là, hoặc giả đồng chí nói: "không cần phải thử nữa". Lúc đó chúng ta sẽ huỷ bỏ tất cả. Hoặc giả đồng chí

nói: "cần phải thử nữa". Lúc đó Bô-tin sẽ được cử đến chỗ đồng chí và đồng chí sẽ giao cho Bô-tin nhiệm vụ *chính xác*, những điều kiện công tác *chính xác*, *sự kiểm soát chính xác*. (Liệu có nên bắt đồng chí ấy viết một cách tỉ mỉ, rất tỉ mỉ về cuộc thí nghiệm ở Ti-phlít không?)

Lê-nin của đồng chí

Viết ngày 14 tháng Mười 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

546

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI

Tôi đã chuẩn bị viết thư cho "nhà phát minh" rằng anh ta *đã làm mất lòng tin của tôi*

và nếu muốn khôi phục lại thì phải kể *ngay tất cả* cho Ni-cô-la-ép.

Nếu anh ta không muốn, tôi sẽ trả lại anh ta cho Xta-lin và sẽ *huỷ bỏ* các "cuộc thí nghiệm".

Bê-len-ki khuyên tôi *đợi* đến thứ ba (ngày hôm nay) và đưa cho tôi xem *chữ ký của đồng chí*.

Chúng ta sẽ đợi thêm một vài ngày nữa.

Khi nào đồng chí thấy cần, hãy viết cho tôi vài lời (lý do huỷ bỏ).

Qua ai đồng chí sẽ biết được tiến trình của việc đặt hàng v. v. ?

Ở đâu nói rằng đồng chí "bị cách chức"?

Viết vào tháng Mười, sớm nhất là ngày 14, 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

547

GỬI CÁC ỦY VIÊN BAN CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA³⁵²

Gửi các ủy viên Ban chấp hành trung ương:
Tôi kiên quyết không tán thành bản dự thảo đó. Việc đổi tên là một trò chơi có hại.

Để thực hiện nghị quyết Đại hội IX (văn bản nghị quyết tôi gửi kèm theo đây), theo tôi cần phải thành lập *Ủy ban thư hướng trực liên bộ* trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng do tôi làm chủ tịch (nếu như các đồng chí không phản đối). Điều đó hoàn toàn đủ.

15/X. Lê-nin

Đề nghị gửi trả lại cho tôi có ghi chú ai đã đọc.

15/X.

Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Mười 1920

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

548

GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI³⁵³

Đồng chí Xơ-li-an-xki! Hãy giao nhiệm vụ hoặc đúng hơn là mệnh lệnh chính xác cho Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa *phải tiêu diệt nhanh chóng và hoàn toàn*. Hãy báo cho tôi biết những biện pháp đã được áp dụng.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

15/X.

Viết ngày 15 tháng Mười 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản thảo

549

GỬI I. A. KHA-LÉP-XKI

15. X. 1920.

Gửi đồng chí Kha-lép-xki

Tôi cảnh cáo đồng chí, vì *trái với lời tuyên bố của đồng chí*, điện thoại Mát-xcơ-va - Khác-cốp mà đêm hôm qua tôi thử dùng, hoạt động quá tồi, tôi nghe không rõ, người ta hầu như không nghe tôi nói, không thể nói chuyện với nhau được.

Tôi yêu cầu phải hoàn thiện ngay để nó làm việc không tồi hơn điện thoại Pê-tơ-rô-grát.

Báo cho tôi biết những biện pháp.

Nếu không sửa chữa được, tôi sẽ truy tố.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

550

GỬI TẬP THỂ NHÀ MÁY XI-MĂNG
Ở GA SU-RÔ-VÔ

16. X. 1920.

Ga Su-rô-vô
Nhà máy xi-măng

Tôi gửi lời chào mừng các công nhân và nhân viên của nhà máy mới khánh thành. Tôi hy vọng rằng bằng việc làm đầy nghị lực, các đồng chí sẽ khôi phục được và vượt mức sản xuất trước đây. Tôi yêu cầu ủy ban nhà máy và chi bộ đảng

cộng sản gửi thông báo cho tôi biết về tiến trình công việc sau một vài tháng.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

551

*** GỬI CỤC ẤN LOÁT CỦA
HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO**

Sao gửi nhà in "Sự thật"¹⁾

Tôi yêu cầu báo cho biết vì sao những tờ in của báo "Sự thật" tôi như vậy, chẳng hạn như số 231 ngày 16/X năm nay mà tôi gửi kèm theo đây. Vì tôi sẽ đưa vấn đề này ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy, cho nên tôi đề nghị cho tôi biết gấp các biện pháp mà các đồng chí đã áp dụng và có những đảm bảo gì để cải thiện tình hình hiện nay.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 16 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản đánh máy do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký

1) Câu này do chính tay V. I. Lê-nin viết.

РОССИЙСКИЙ
АГРОИМЕРИИ
СОВЕТСКИЙ РЕСПУБЛИКА
ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
СОВЕТА
НАРОДНЫХ КОМИССАРОВЪ.

Москва, Кремль
16/X/20

Грания Шурово
Применительный завод

Приверженцы рабочих и служащих
завода пушечного завода всея
союзной республики уездных
восстановитель и превратить префекс.
производства против заводских
команд и Коммунистический комиссар
или соответствие о работе через
одни два месяца

Председательская Л.И.И.

Bản thảo bức thư của V. I. Lê-nin
gửi tập thể nhà máy xi-măng
ở ga Su-rô-vô. — 16 tháng Mười 1920

552

ĐIỆN GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ

Bằng mật mã
Mật

Gửi Phrun-đê,

Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam

Nhận được các bức điện hân hoan của Gu-xép và của đồng chí, tôi e rằng các đồng chí lạc quan quá đáng. Các đồng chí nên nhớ rằng bằng bất kỳ giá nào cũng phải tiến vào Crum theo sát gót quân thù. Hãy chuẩn bị thật chu đáo, kiểm tra xem tất cả những đoạn nông lợi sang được để đánh chiếm Crum đã được nghiên cứu chưa³⁵⁴.

16/X. 20.

Lê-nin¹⁾

*Đăng lần đầu năm 1935 trên
tạp chí "Lưu trữ đỏ", số 5*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

553

GỬI BAN BIÊN TẬP TẠP CHÍ
"QUỐC TẾ CỘNG SẢN"

Gửi ban biên tập "Quốc tế cộng sản"

Tôi không thể viết cái mới được. Nếu các đồng chí muốn thì hãy tìm cuốn sách của tôi năm 1906 "Thắng lợi của phái dân chủ - lập hiến và nhiệm vụ của đảng công nhân"²⁾ và

1) Trong bản sao đánh máy có viết tiếp: "Do chính tay đồng chí Lê-nin viết".

2) Xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 12, tr. 271 - 352.

rút trong đó ra để in lại phần *về chuyên chính* ("Sự rút lui" và một cái gì đó nữa).

Ra bây giờ rất đúng lúc. Tôi sẽ viết độ 20 dòng lời tựa³⁵⁵.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

16/X.

Viết ngày 16 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

554

* GỬI VIỆN HÀN LÂM XÃ HỘI CHỦ NGHĨA³⁵⁶

Tôi yêu cầu báo cho biết thư viện của Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa do ai quản lý, ai là người giữ thư viện và là người chịu trách nhiệm quản lý công việc ở thư viện.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

P. S. Tôi yêu cầu cho biết thêm số điện thoại và nếu có thể thì cả những điều kiện sử dụng thư viện (mọi người đều sử dụng được?) và phòng đọc¹⁾.

Viết ngày 16 tháng Mười 1920

In lần đầu, theo đúng bản đánh
máy do V. I. Lê-nin bổ sung và ký

1) Chính tay V. I. Lê-nin viết thêm.

555

GỬI M. V. CÔ-BÊ-TXƠ-KI

Đồng chí Cô-bê-txơ-ki! 1) Cả bản báo cáo của đồng chí (tức là bản báo cáo của bác sĩ mà đồng chí chuyển đến) lẫn bản tin này³⁵⁷ cần phải dịch ra tiếng Anh và gửi ra nước ngoài.

2) Ai quản lý khách sạn "Luých" và chỉ đạo việc sửa lại khách sạn đó cho "Quốc tế cộng sản"? Ai chỉ đạo bộ phận quản trị?

18/X.

Lê-nin

Viết ngày 18 tháng Mười 1920

Đăng lần đầu năm 1957
trên tạp chí "Văn học
nước ngoài", số 11

Theo đúng bản thảo

556

GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA

Đồng chí Xê-rê-đa! Yêu cầu đồng chí cho tôi biết ý kiến của đồng chí³⁵⁸.

Cần phải chuẩn bị kế hoạch chiến dịch máy kéo trong thời hạn gấp nhất.

- 1) Mua ở nước ngoài
- 2) Sản xuất ở Nga
- 3) Cán bộ kỹ thuật —
công nhân v. v..

Viết cho tôi trong những ngày tới, bao giờ thì đồng chí nộp bản tường trình sơ bộ (có nên triệu tập ngay hội nghị không?).

19/X. Lê-nin

Viết ngày 19 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI

Theo đúng bản thảo

557

GỬI V. X. COÓC-NÉP

Gửi đồng chí Coóc-nép,
tư lệnh bộ đội bảo vệ nội địa nước Cộng hòa
Sao gửi đồng chí Đgiéc-gin-xki

Đồng chí Sli-khte báo với tôi về tình hình nổi loạn ở tỉnh Tam-bốp tăng lên, về tình trạng yếu đuối của các lực lượng chúng ta, đặc biệt là kỵ binh.

Việc thanh toán nhanh nhất (và kiểu mẫu) là tuyệt đối cần thiết¹⁾.

Yêu cầu báo cho tôi biết những biện pháp gì đã được áp dụng. Cần phải biểu hiện nhiều nghị lực hơn và tăng cường thêm lực lượng.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 19 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản sao
đánh máy

1) Xem thêm tập này, tài liệu 548.

558

GỬI PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI

Khẩn

Gửi đồng chí Đgiéc-gin-xki

Các nhà máy *B ó n - đ ư - r é p* (vùng Rát-xca-dô-vô) (tỉnh *T a m - b ó p*) đã bị bọn phỉ chiếm.

Tệ hại hết mức.

Đối với các nhân viên trong Ủy ban đặc biệt (và cả các ủy viên Ban chấp hành Xô-viết tỉnh) của tỉnh Tam-bốp đã không ngăn chặn được việc đó, tôi đề nghị

- 1) đưa ra truy tố trước tòa án quân sự,
- 2) nghiêm khắc khiển trách Coóc-nép,
- 3) hãy cử ngay những người hết sức cương nghị,
- 4) khiển trách và ra chỉ thị qua điện báo.

Lê-nin

Viết sau ngày 19
tháng Mười 1920

In lần đầu, theo đúng
bản thảo

559

* GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ Ở TU-LA

Các đồng chí thân mến!

Theo sự trình bày của các đồng chí, tôi đồng ý với các đồng chí, nhưng nếu các đồng chí muốn sử dụng ý kiến của tôi để chống lại "phái đối lập" với các đồng chí thì các đồng chí hãy đưa cho họ xem cả bức thư của các đồng chí gửi cho tôi lần bức thư trả lời của tôi³⁵⁹. Lúc đó họ sẽ biết được rõ ràng, họ sẽ có thể nói cho tôi rõ cách trình bày của họ, như thế thì tôi mới hiểu được tình hình một cách không phiến diện.

Tôi sẽ phát biểu ngắn gọn về thực chất của vấn đề. Chừng nào Vran-ghen vẫn chưa bị đánh bại *hoàn toàn*, chừng nào còn chưa chiếm được toàn bộ Crum, thì các nhiệm vụ quân sự vẫn còn đứng ở hàng *đ ầ u*. Điều đó tuyệt nhiên không thể bàn cãi được.

Sau nữa, *đối với* Tu-la, do có những nhà máy chế tạo vũ khí và đạn dược, *cho nên rất có thể là* trong một thời gian nhất định *ngay cả sau khi đánh thắng* Vran-ghen, nhiệm vụ hoàn thành đến cùng việc sản xuất súng đạn vẫn còn là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu, *bởi vì* tới mùa xuân *thì quân đội phải chuẩn bị xong*.

Tôi xin lỗi vì viết quá ngắn và yêu cầu báo cho tôi biết các đồng chí có đưa cho "phái đối lập" xem bức thư này của tôi và bức thư của các đồng chí gửi cho tôi không.

Gửi lời chào cộng sản Lê-nin

Viết ngày 20 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản sao
đánh máy

560

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA VÀ M. N. PÔ-CRỐP-XKI

Gửi các đồng chí Lê-gia-va và M. N. Pô-crốp-xki

Tôi vẫn kiên quyết đề nghị hãy *đặc biệt* đẩy nhanh công việc đó và đến *t h ứ b a* (26. X) phải trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy bản dự thảo mệnh lệnh:

1) quyết định việc bán những vật đó ở nước ngoài càng nhanh càng tốt;

2) yêu cầu Bộ dân ủy giáo dục *trước t h ứ b a*, ngày 26/X, trả lời chính thức là bộ dân ủy đó có phản đối không

(nghe nói, họ *đã* chọn những vật để đưa vào các viện bảo tàng của chúng ta: tôi đồng ý chỉ giao cho họ số tối thiểu *tuyệt đối* cần thiết);

3) cử ngay ra nước ngoài một ủy ban đặc biệt gồm những người giám định + cán bộ thương nghiệp, hứa sẽ có giải thưởng *l ớ n* cho họ nếu họ bán được nhanh và có lợi;

4) thấy công việc chậm chạp quá sức (8 *t r o n g s ố* 33), cho nên tôi cho rằng nhất thiết phải *t ắ n g c ư ờ n g* thành phần của *Ủy ban giám định* (Goóc-ki nêu ra *đến 200* người) và cấp cho họ *k h ả u p h ả n* với điều kiện kết thúc nhanh chóng công việc³⁶⁰.

21/X. Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản thảo

561

* GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT³⁶¹

Các đồng chí thân mến! Theo tôi, ở Pê-tơ-rô-grát (một thành phố rất sẵn nhà ở) mà cấp cho các nhà khoa học thêm một buồng để làm phòng làm việc và phòng thí nghiệm thì quả thật chẳng phải tội lỗi gì cả. Thậm chí lẽ ra các đồng chí phải tự đề ra sáng kiến đó mới phải.

Tôi tha thiết yêu cầu các đồng chí giải quyết việc đó, và nếu các đồng chí không tán thành đề nghị đó thì đừng

quên viết ngay cho tôi vài chữ để tôi có thể biết trở ngại ở chỗ nào.

Gửi lời chào cộng sản V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

21. X.

Viết ngày 21 tháng Mười 1920

Đăng lần đầu ngày 13 tháng
Chín 1924 trên báo "Sự thật
Lê-nin-grát", số 209

Theo đúng bản thảo

562

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

21. X. 1920.

Gửi đồng chí Bri - u - k h a - n ố p

Nông dân Xta-vrô-pôn (chở lúa mì đến cho trẻ em) phàn nàn rằng ở các hợp tác xã người ta không giao

mỡ bôi bánh xe (có ở trong kho),

diêm

và những hàng hóa khác.

Cá mời để thối mà không chịu giao.

Sự bất bình thật khủng khiếp. Ủy viên phụ trách lương thực tỉnh viện lý rằng: hãy hoàn thành toàn bộ việc trưng thu thì lúc đó chúng tôi mới giao.

Họ đòi phải *g i a o n g a y*.

Trưng thu 27 triệu pút là quá đáng và người ta lấy cả *hạt giống*. Người ta nói nhất định sẽ gieo không hết diện tích.

Tỉnh Xta-vrô-pôn thu hoạch trung bình (27).

Tỉnh Cu-ban thu hoạch tốt hơn tỉnh Xta-vrô-pôn (37 triệu pút).

Tôi yêu cầu hãy xem xét **gấp**, nhất là điểm thứ nhất, và cho tôi biết ý kiến chậm nhất là ngày mai.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Địa chỉ: (nhà ga) Ca-dan, trạm hàng hóa, toa xe số 506955, toa ầm đỗ trên đường Cri-vôi, *Pê-tơ-rốp* ở tỉnh ủy.

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

563

* GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY ³⁶²

Tôi yêu cầu xem xét *gấp* việc này. Qua bức thư gửi kèm theo thấy rõ rằng *Bộ dân ủy lương thực* (trung ương) ra lệnh giao những thực phẩm đó cho *Ủy ban cải thiện* sinh hoạt của các nhà *khoa học s ử d ụng*. Có nghĩa là *không có sự đồng ý của trung ương*, *Pê-tơ-rô-grát* không có quyền tịch thu và tính đến!

21/X. Lê-nin

Viết ngày 21 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

564

GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA³⁶³

21/X. 1920.

1) Thứ nhất — lối làm ăn thủ công nghiệp. Clanh là một cuốn sách tốt, cần phải xuất bản nhiều hơn.

2) Thứ hai (Brot-xki). Là một việc làm không ai cần và không hợp thời.

Đã báo cho A. I. Rur-cốp biết một loạt những sai lầm nghiêm trọng nhất v. v..

*In lần đầu không đầy đủ
năm 1945 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXV*

*In lần đầu toàn văn,
theo đúng bản thảo*

565

ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
QUÂN ĐOÀN KỸ BINH SỐ 1

Gửi Hội đồng quân sự - cách mạng
quân đoàn kỹ binh số 1,
sao gửi mặt trận miền Nam,
sao gửi Ca-mê-nép L. B.¹⁾

Rõ ràng là Vran-ghen đang rút các đơn vị của hấn đi. Có thể là ngay từ giờ hấn đã mưu toan trốn ở Crum. Để cho hấn chạy thoát sẽ là một tội cực kỳ to lớn. Thành công của trận đánh sắp tới tùy thuộc một phần lớn vào

1) Ở đầu bức điện có đoạn viết như sau: "Thượng khẩn, ủy viên kiểm tra chính trị đích thân chịu trách nhiệm báo cáo về thời gian giao cho ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng và Ca-mê-nép, theo địa chỉ của phòng mật mã của đồng chí Xơ-li-an-xki".

quân đoàn kỹ binh số 1. Chúng tôi đề nghị Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn kỹ binh số 1 thi hành những biện pháp cơ bản nhất để tập trung nhanh chóng quân đoàn kỹ binh số 1.

24. X. 20.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Lê-nin¹⁾

*Đăng lần đầu năm 1940
trên tờ "Tập chí lịch
sử - quân sự", số 10*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

566

GỬI V. M. XVEC-ĐLỐP³⁶⁴

Khẩn

Đồng chí Xvéc-đlốp! Chuyện gì thế? Đồng chí ở trong Hội đồng vận chuyển tối cao trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy cơ mà? Vấn đề được đặt ra chính thức, tức là theo ý nghĩa chế độ pháp luật và quyền hạn, như thế nào?

Không có Hội đồng quốc phòng, mệnh lệnh của Tơ-rốt-xki có đúng không (và có hợp pháp không)?

24/X. Lê-nin

Viết ngày 24 tháng Mười 1920

*In lần đầu năm 1933 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXI*

Theo đúng bản thảo

1) Bức điện còn do chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng L. Đ. Tơ-rốt-xki ký.

567

GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN³⁶⁵

Đồng chí Tsi-tsê-rin!

Nhất thiết phải gửi một công hàm *chính thức* về trường hợp này và tất cả những trường hợp như vậy.

Hãy ra một thông tư về điều đó cho tất cả các đại diện của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở nước ngoài.

25/X. Lê-nin

Viết ngày 25 tháng Mười 1920

In lần đầu, theo đúng bản thảo

568

TRAO ĐỔI THƯ VỚI A. Đ. TXI-U-RU-PA

Hầu như chắc chắn là *được*. Chúng ta sẽ gọi điện thoại cho nhau vào lúc 11 giờ sáng.

Ngày mai đồng chí có thể tiếp tôi trong vòng 30 - 40 phút được không.

Vào khoảng thứ năm, tôi dự định đi Khác-cốp trong vòng 5 - 7 ngày.

Có được phép của bác sĩ không?

Ngày hôm nay tôi đã thanh toán ở an dưỡng đường¹⁾.

Ở tỉnh Ta-vrích, ta đã lấy được của Vran-ghen *2 triệu* pút lúa mì.

Cần phải *thu nhanh số đó* và cung cấp cho *vùng Đôn-bát*.

Viết ngày 26 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

1) Do V. I. Lê-nin gạch dưới.

569

GỬI A. A. I-ÓP-PHÊ

Gửi đồng chí I-óp-phê, Pê-to-rô-grát

Cần sự có mặt của đồng chí ở Ri-ga càng sớm càng tốt, vì tình hình phức tạp đang xảy ra. Khi sức khoẻ cho phép, đồng chí hãy cấp tốc trở về Ri-ga.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 26 tháng Mười 1920

In lần đầu, theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin ký

570

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA, PH. PH. XƯ-RÔ-MÔ-LÔ-TỐP,
X. M. PHRAN-CƠ-PHUA

Gửi các đồng chí Lê-gia-va

Xư-rô-mô-lô-tốp

Phran-cơ-phua

Tranh thủ sự có mặt của đồng chí Phran-cơ-phua ở Mát-xcơ-va, tôi đề nghị các đồng chí tổ chức hội nghị bàn về tình hình và những biện pháp phát triển công nghiệp khai thác vàng ở Xi-bi-ri.

Tôi yêu cầu các đồng chí gửi cho tôi kết luận của hội nghị để trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy hoặc để quyết định vấn đề bằng sự thỏa thuận giữa các bộ v. v..³⁶⁶

27/X.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 27 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

571

GỬ TỈNH ỦY VLA-ĐI-MIA³⁶⁷

27. X. 1920.

Gửi tỉnh ủy Vla-đi-mia

Tôi nhận thực rằng các đồng chí Rát-ni-cốp, Rư-ba-cốp, Rô-ma-nốp và Gla-du-nốp thay mặt cho hội nghị đại biểu đảng của huyện (huyện A-léch-xan-đrốp, tỉnh Vla-đi-mia) đã đến gặp tôi ngày 27. X. 1920 về những hiện tượng tệ hại không thể dung thứ được trong các cơ quan đảng và xô-viết.

Tôi coi việc các đồng chí ấy đến gặp tôi là hoàn toàn đúng và do tình hình sự việc bắt buộc, và tôi yêu cầu báo cho tôi biết các đồng chí có thủ tục chung như thế nào để các đảng viên của các tổ chức đảng trong huyện có thể khiếu nại với Mát-xcơ-va nói chung và với Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga nói riêng.

Gửi lời chào cộng sản V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

572

*** GỬI BAN KIỂM TRA CỦA
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Gửi các đồng chí Đgiéc-gin-xki, Mu-ra-nốp,
Prê-ô-bra-gien-xki và các đồng chí khác

Tôi tha thiết yêu cầu đích thân tiếp các đồng chí Rát-ni-cốp, Rư-ba-cốp, Rô-ma-nốp và Gla-du-nốp thay mặt

cho hội nghị đại biểu đảng của huyện (huyện A-léch-xan-đrốp, tỉnh Vla-đi-mia) về những vụ lạm dụng *quá đỗi*, không thể dung thứ được (cả của cơ quan xô-viết lẫn của đảng) tại nhà máy làm đạn trái phá Tơ-rô-ít-xcô-ê, và đặc biệt là về những khó khăn của các đảng viên trong việc báo cáo công việc đến tận trung ương và đòi được dầu chỉ là việc *cơ quan đảng* xem xét nhanh chóng sự việc. Hình như — cảm tưởng của tôi là như thế — tỉnh ủy có những điều mờ ám. Tôi gửi kèm theo bản sao nghị quyết của Bộ tổ chức.

Gửi lời chào cộng sản

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

Viết ngày 27 tháng Mười 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

573

GỬI A. I. RƯ-CỐP VÀ I. I. RÁT-TSEN-CÔ

28. X. 1920.

- 1) Gửi đồng chí Rư-cốp (nếu vẫn chưa khỏi bệnh thì gửi cho đồng chí Mi-li-u-tin)
- 2) và gửi đồng chí I. I. Rát-tsen-cô, *Tổng cục công nghiệp than bùn*,
- Sao gửi: 3) R. E. Clát-xôn (tìm đồng chí này qua Rát-tsen-cô),
- 4) Cơ-gi-gia-nốp-xki, chủ tịch Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga,
- 5) Xcơ-li-an-xki (§ 4) và Tơ-rốt-xki,

- 6) Lê-gia-va và Lô-mô-nô-xốp,
- 7) Cục điện ảnh,
- 8) Xô-xnốp-xki,
- 9) Sa-tu-nốp-xki (ủy ban vận tải trung ương).

Ngày 27. X. 1920, trước đông đảo công chúng đảng viên, đã tổ chức chiếu phim về hoạt động của máy hút than bùn mới bằng thủy lực (của kỹ sư R. E. Clát-xôn), cơ giới hóa việc khai thác than bùn so với phương pháp cũ.

Nhân việc này, đã tổ chức một cuộc trao đổi ý kiến giữa kỹ sư Clát-xôn, các đại diện của Tổng cục công nghiệp than bùn, các đồng chí I. I. Rát-tsen-cô và Mô-rô-dốp, đồng chí Sa-tu-nốp-xki (thay mặt Ủy ban vận tải trung ương) và tôi.

Cuộc trao đổi ý kiến đó đã cho thấy rằng những người lãnh đạo Tổng cục công nghiệp than bùn hoàn toàn đồng ý với nhà phát minh về ý nghĩa quan trọng của phát minh đó. Trong toàn bộ sự nghiệp khôi phục nền kinh tế quốc dân của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và điện khí hóa đất nước, việc cơ khí hóa công tác khai thác than bùn tạo khả năng tiến lên vô cùng nhanh hơn, vững chắc hơn và trên một diện rộng hơn. Vì vậy, cần phải áp dụng ngay một loạt biện pháp trên phạm vi cả nước để phát triển việc này.

Tôi yêu cầu thảo luận ngay vấn đề này và cho tôi biết sớm ý kiến (sửa đổi, bổ sung, những dự án ngược lại, v. v.) về những đề nghị sau đây, rút ra từ cuộc trao đổi ý kiến sơ bộ ngày hôm qua.

1. Thừa nhận việc áp dụng phương pháp khai thác than bùn bằng thủy lực có tầm quan trọng quốc gia số một và vì vậy đặc biệt cấp bách. Hãy đưa việc này ra thông qua ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào thứ bảy ngày 30/X.

2. Giao cho những tổng cục nào (và những cơ quan khác) mà sự giúp đỡ quyết định nhiều hơn cả kết quả công việc của "Ban (hay Ủy ban?) khai thác than bùn bằng máy thủy lực"

(trực thuộc Tổng cục công nghiệp than bùn), cử những đại diện của mình (tốt hơn là cử những đảng viên cộng sản hoặc đầu sào cũng là những người rõ ràng có lương tâm và *thật có nghị lực*) để tham gia thường xuyên vào ban này. Đặc biệt giao cho họ trách nhiệm thực hiện *một cách nhanh chóng nhất* những đơn đặt hàng và những yêu cầu của ban này không được có tình trạng giấy tờ lê mê. Gửi cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy họ tên và địa chỉ các đại diện đó.

3. Cũng như vậy đối với một số nhà máy quan trọng nhất trong công việc này. Lập danh sách các nhà máy đó.

4. Giao cho ngành *hàng hải* cử đại diện của mình vào ban đó, một đại diện, nắm được toàn bộ dự trữ vật liệu và phương tiện kỹ thuật của ngành đó.

5. Cung cấp khẩu phần Hồng quân cho nhóm người mà công tác ảnh hưởng trực tiếp đến thành công nhanh chóng và mỹ mãn của công việc, đồng thời nâng cao tiền lương của họ sao cho họ có thể cống hiến toàn bộ sức lực cho công việc của mình. Giao cho "Ban khai thác than bùn bằng thủy lực" đệ trình ngay cho Bộ dân ủy lương thực và Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga *danh sách* (chính xác) những người đó, nêu rõ các mức lương, *phần thưởng*, v. v..

6. Thảo luận ngay với Bộ dân ủy ngoại thương là cần phải giao ngay những đơn đặt hàng gì cho các nhà máy Thụy-điển và Đức (có thể là thuê ở đấy một hoặc một số nhà hóa học lớn) để tới mùa hè 1921 chúng ta có thể nhận được mọi thứ cần thiết nhằm mục đích sử dụng nhanh chóng và rộng rãi hơn nữa phương pháp thủy lực. Để làm việc đó, đặc biệt tranh thủ chuyển đi trong vài ngày sắp đến của đồng chí Lô-mô-nô-xốp sang Thụy-điển và Đức.

7. Giao cho *Cục điện ảnh* (của Bộ dân ủy giáo dục?) chiếu *rất rộng rãi* (đặc biệt ở Pê-tơ-rô-grát, I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, Mát-xcơ-va và ở *những địa phương khai thác than bùn*) bộ phim về phương pháp khai thác than bùn

bằng thủy lực, đồng thời nhất thiết phải đọc một bài tuyên truyền ngắn và phổ cập (yêu cầu đồng chí Xô-xnốp-xki biên tập) giải thích ý nghĩa to lớn của việc cơ khí hóa khai thác than bùn và của điện khí hóa.

8. Tôi giao nhiệm vụ cho "*Ban khai thác than bùn bằng thủy lực*" trình bày bản báo cáo đầu tiên về vấn đề này tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy vào ngày 30. X. 1920.³⁶⁸

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

P. S. Đồng chí Rư-cốp! Có nên đặt vấn đề cấp *nhiều hơn nữa* vật liệu và phương tiện kỹ thuật của ngành *hàng hải* cho nhu cầu sản xuất tư liệu sản xuất không? Chúng ta cần những chiến hạm mới v. v. làm gì? Giờ đây có hợp không? *Sa-tu-nốp-xki* (hãy lưu ý đến đồng chí ấy, một con người trung thành, một *công nhân*, đã học toán ở nước ngoài, rất quý) nói rằng (theo lời của Xô-xnốp-xki) Tơ-rốt-xki đã tìm thấy ở ngành hàng hải hình như *một triệu pút thép loại một* (để đóng các chiến hạm) và đã lấy cho Ủy ban vận tải trung ương. Hãy kiểm tra và suy nghĩ xem có thể chúng ta sẽ trình lên Hội đồng quốc phòng hoặc Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Lê-nin của đồng chí

In lần đầu một phần năm 1925 trong cuốn sách: G. Bôn-ti-an-xki. "Lê-nin và điện ảnh". Mát-xcơ-va - Lê-nin-grát

In không đầy đủ (không có phần tái bút) năm 1934 trong cuốn sách "Lê-nin trên mặt trận kinh tế. Tuyển tập những hồi ký". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản thảo; phần tái bút — in lần đầu, theo đúng bản viết tay của M. I. Gli-át-xe

574

ĐIỆN GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ³⁶⁹

28. X. 1920.

Bằng mật mã

Gửi Phrun-dê, tư lệnh mặt trận miền Nam
Sao gửi Tơ-rốt-xki

Trả lời bức điện số 001/PS của đồng chí. Tôi bất bình với giọng lạc quan của đồng chí, khi đồng chí báo cáo rằng chỉ có một trong một trăm khả năng thành công trong nhiệm vụ chủ yếu, đã đặt ra từ lâu. Nếu như tình hình xấu một cách tệ hại như vậy, tôi yêu cầu thảo luận những biện pháp hết sức cấp tốc để đưa pháo binh hạng nặng đến, xây dựng các tuyến đường để đưa pháo binh đến, đưa công binh và những thứ khác đến.

Lê-nin

In lần đầu năm 1941 trong cuốn sách: "M. V. Phrun-dê tại các mặt trận trong thời kỳ nội chiến. Tập các tài liệu"

Theo đúng bản thảo

575

GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY³⁷⁰

Gửi *Tiểu hội đồng*: tôi yêu cầu xem xét đơn xin. Nếu như không thể tìm được y tá với những điều kiện khác thì buộc phải chi tiêu thêm nữa. Nhất định cần phải *chữa cho thật khỏe* và gửi đi Ý.

28/X. Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1945 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

576

ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN³⁷¹*B à n g m à t m ã*

Gửi Xta-lin,

ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa,
Ba-cu và đến tận chỗ ở

29/X.

Tôi cho rằng nhất định là Gru-di-a sẽ dâng Ba-tum cho khối Đồng minh, chắc là một cách bí mật, và Đồng minh sẽ tiến vào Ba-cu. Đồng chí hãy suy nghĩ kỹ và chuẩn bị gấp các biện pháp bố phòng những con đường vào Ba-cu, từ đất liền và từ phía biển, chuyển pháo binh hạng nặng tới và v. v.. Hãy báo cho biết quyết định của đồng chí.

*Lê-nin**Viết ngày 29 tháng Mười 1920*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

Theo đúng bản thảo

577

GỬI P. I. PÔ-PỐP³⁷²

- 1) Số lượng cán bộ xô-viết.
- 2) Theo các bộ dân ủy.
- 3) Nếu có thể — theo các ban.
- 4) Nếu có thể — theo từng loại chủ yếu (các cán bộ chuyên môn, những người phục vụ, nhân viên văn phòng v. v.).

5) Những điều khác (nam nữ v. v.) tùy theo trên phiếu điều tra có những câu hỏi gì.

Yêu cầu phân chia công việc ra làm hai phần:

- 1) Những tin tức ngắn nhất (con số v. v.).
Không quá 4 tuần.
- 2) Những tin tức chi tiết — bao nhiêu tuần?
- 3) Những tin tức chi tiết nhất — bao nhiêu tuần?

30/X. 1920. *V. Lê-nin*

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

Theo đúng bản sao đánh máy

578

GỬI X. I. BÔ-TIN

Đồng chí Bô-tin!

Tôi yêu cầu đồng chí ghi chép thành biên bản tất cả các cuộc thí nghiệm

- 1) cường độ của dòng điện hoặc năng lượng điện,
- 2) các trái phá đặt ở đâu (trong bao nhiêu xa-gien) và theo sơ đồ, trước hàng rào và sau hàng rào,
- 3) trên đất, ở bên trên, ở bên dưới, dưới mặt đất (độ sâu),
- 4) bao giờ nổ và những trái phá nào nổ,
- 5) cả ba người ký biên bản, giữ biên bản lại ở chỗ đồng chí để chuyển cho tôi.

Mỗi lần thí nghiệm ghi chép riêng (ngày, giờ v. v.).

*Lê-nin của đồng chí**Viết vào tháng Mười 1920**In lần đầu, theo đúng bản thảo*

579

* GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY*Thượng khẩn*

Đồng chí Goóc-ki báo cáo với tôi như sau:

"Cho phép tôi được nhắc đồng chí rằng nếu chuyển một số cơ quan từ Mát-xcơ-va đi Pê-tơ-rô-grát, đồng chí sẽ giải phóng ở đây rất nhiều phòng ở; khi trời bắt đầu lạnh, sự khủng hoảng phòng ở tại Mát-xcơ-va mang tính chất bi thảm".

Yêu cầu xem xét gấp vấn đề này, tranh thủ sự có mặt của đồng chí Di-nô-vi-ép ở Mát-xcơ-va.

1/XI. 1920. Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*In lần đầu không đầy đủ
năm 1945 trong Văn tập
Lê-nin, t. XXXV*

*In lần đầu toàn văn, theo đúng
bản đánh máy do V. I. Lê-nin ký*

580

**NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN ĐIỆN BÁO
BẰNG ĐIỆN THOẠI CỦA N. A. XÊ-MA-SCÔ**

Hội đồng bộ trưởng dân ủy tại phiên họp ngày 4 tháng Mười đã quyết định đề nghị Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây dọn khỏi tòa nhà của Trường đại học tổng hợp ở thành phố Xmô-len-xcơ, đề nghị Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa chấp hành quyết định đó qua điện thoại. Để chấp hành quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, đồng chí Xcơ-li-an-xki đã chuyển quyết định đó cho Hội đồng quân sự - cách mạng để thi hành. Tuy vậy, hành dinh của mặt trận miền Tây cho đến nay vẫn chưa dọn khỏi căn nhà của Trường đại học tổng hợp. Vì Trường đại học tổng hợp (khoa chuyên môn) hết sức cần tòa nhà, tôi gửi đồng chí đơn khiếu nại về việc không thi hành quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, và yêu cầu kiên quyết đề nghị với Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây.

Bộ trưởng Bộ dân ủy y tế Xê-ma-scô

Gửi đồng chí Xcơ-li-an-xki

Hãy chấp hành ngay. Báo cho biết về việc chấp hành, tôi sẽ đưa vấn đề không phục tùng và vấn đề trừng phạt ra Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy.

2/XI

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy

*V. U-li-a-nốp (Lê-nin)**Viết ngày 2 tháng Mười một 1920**In lần đầu, theo đúng
bản thảo*

581

**GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
MẶT TRẬN MIỀN TÂY**

*Điện gửi theo đường dây trực tiếp¹⁾
Hội đồng quân sự - cách mạng
mặt trận miền Tây*

Sao gửi Xcơ-li-an-xki¹⁾

Mặc dù đã có quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc dọn khỏi các ngôi nhà của Trường đại học tổng hợp Xmô-len-xcơ, nhưng cho đến nay, theo báo cáo của đồng chí Xê-ma-scô, bộ trưởng Bộ dân ủy y tế, các đồng chí vẫn chưa dọn khỏi những ngôi nhà ấy. Tôi đề nghị thi hành ngay quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, giải phóng các ngôi nhà của Trường đại học tổng hợp và báo cho biết về việc thi hành.

1) Câu này do chính tay V. I. Lê-nin viết.

Tôi sẽ đưa vấn đề các đồng chí không chấp hành nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và việc trừng phạt ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 2 tháng Mười một 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản viết tay
của E. M. Xơ-li-an-xki do
V. I. Lê-nin bổ sung và ký*

582

GỬI R. E. CLÁT-XÔN

2. XI. 1920.

Đồng chí Clát-xôn!

Tôi sợ rằng — xin lỗi về sự thẳng thắn của tôi — đồng chí sẽ không biết sử dụng nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về Cục khai thác than bùn bằng thủy lực³⁷³. Tôi sợ như thế vì hình như đồng chí đã để mất quá nhiều thời gian vào "những mơ tưởng vô nghĩa" về sự phục hồi chủ nghĩa tư bản và đã không chú ý đầy đủ tới những đặc điểm cực kỳ độc đáo của thời kỳ quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội. Nhưng tôi nói như vậy không phải để trách đồng chí, và không phải chỉ vì tôi nhớ lại những cuộc tranh luận lý luận những năm 1894 - 1895 giữa chúng ta, mà nhằm một mục đích thuần túy thực tiễn.

Để sử dụng thích đáng nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy cần phải:

1) theo dõi sát sao nhất việc thi hành nghị quyết này và hết sức kiên quyết khiêu nại kịp thời về những vi phạm, và dĩ nhiên chỉ chọn những trường hợp phù hợp với nguyên tắc: "ít nhưng đích xác", để khiêu nại;

2) thỉnh thoảng — cũng giữ đúng nguyên tắc đó — viết thư cho tôi (NB **t r ê n** phong bì: **t h u r i ê n g** của *ngư ờ i n à y* về việc này):

đề nghị nhắc nhở hoặc chất vấn điều này (dự thảo văn bản viết trên một tờ giấy riêng) cho người này hoặc cơ quan nhà nước này về vấn đề này, vì coi công việc của "Cục khai thác than bùn bằng thủy lực" là có tầm quan trọng quốc gia.

Nếu như đồng chí không làm hại tôi, tức là nếu những lời nhắc nhở và chất vấn sẽ hết sức thiết thực (không có những cuộc đấu đá cục bộ hoặc tranh cãi), thì tôi sẽ ký những lời nhắc nhở và chất vấn đó trong 2 phút, và đôi khi chúng sẽ đem lại lợi ích thực tiễn.

Chúc phát minh của đồng chí đem lại những thành công nhanh chóng và to lớn, và xin gửi lời chào.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

*Đăng lần đầu năm 1929 trên
tạp chí "Người phát minh",
số 2*

Theo đúng bản thảo

583

GỬI A. D. GÒN-TXƠ-MAN

3/XI. 1920. 21 giờ 25 phút.

Khẩn. Riêng

Gửi đồng chí *Gòn-tơ-man*

Sao gửi *Ay-xmôn-tơ*

Sao gửi *Tổng cục công nghiệp may mặc*

Tổng cục công nghiệp may mặc cần phải đệ trình cho Ủy ban tặng thưởng xem xét vấn đề tặng thưởng cho việc sản xuất 20 000 đôi ủng đi săn.

Vấn đề có một ý nghĩa to lớn đối với thắng lợi của chúng ta ở miền Nam, và điều quan trọng nhất là tính chất khẩn cấp của việc sản xuất ủng. Yêu cầu đồng chí xem xét gấp việc này và áp dụng những biện pháp để ủng được thực sự khâu xong đúng thời hạn mà đồng chí Tổng tư lệnh Ca-mê-nép yêu cầu.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng.

V. U-li-a-nốp (Lê-nin)

P. S. Tôi giao cho đồng chí Xcơ-li-an-xki kiểm tra việc thực hiện¹⁾.

Lê-nin

In lần đầu không đầy đủ năm 1961 trong cuốn sách "Những tư tưởng của Lê-nin sống mãi và chiến thắng. Tuyển tập luận văn".

In lần đầu toàn văn, theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin bổ sung và ký

PHỤ LỤC

---

1) Chính tay V. I. Lê-nin viết thêm.

1

ĐIỆN GỬI ỦY BAN QUÂN SỰ QUÂN KHU Ô-RI-ÔN

Ủy ban quân sự quân khu Ô - ri - ô n,
sao gửi Ban chấp hành Xô-viết
sao gửi Hội đồng quân sự - cách mạng
mặt trận miền Nam

Theo quyết định của Hội đồng quốc phòng ngày 11/VII, tôi đề nghị chuyển ngay cho Cục công binh quân khu Ô-ri-ôn tất cả các ô-tô cứu thương ở Ô-ri-ôn không phục vụ cho việc chuyên chở quân sự, để phục vụ cho những nhu cầu quân y. Báo cho biết về việc thi hành.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

12/VII. 19.

*Đăng lần đầu năm 1940 trên
tạp chí "Cách mạng vô sản",
số 1*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

2

ĐIỆN GỬI N. Ô-XIN-XKI

Gửi Ô-xin-xki, đặc phái viên tỉnh, Tu-la
 Sao gửi *Mi-a-xni-txo-ki*¹⁾, chỉ huy phòng thủ khu
 sao gửi Oóc-lốp, ủy viên phụ trách các nhà máy,
 sao gửi Ô-xơ-kin, sao gửi tỉnh ủy,
 sao gửi Ủy ban lương thực tỉnh,
 sao gửi Ban chấp hành Xô-viết tỉnh

Trả lời bức điện của Ô-xin-xki. Trong bất kỳ trường hợp nào cũng sẽ không cho phép bất kỳ ai được tự ý thu mua, dù là theo giá tự do hay giá quy định. Tôi đề nghị tất cả những người muốn tăng cường công việc thu mua phải tiến hành công việc đó theo kế hoạch chung, bằng một mặt trận thống nhất, áp dụng việc trao đổi hàng hóa, hoàn toàn phù hợp với chỉ thị của trung ương, dưới sự lãnh đạo chung và trách nhiệm chung của Ủy ban lương thực tỉnh. Tất cả những việc làm riêng lẻ trong lĩnh vực thu mua, đặc biệt nếu vi phạm nguyên tắc của chính sách lương thực, đều bị coi là phá hoại công tác lương thực với tất cả những hậu quả của nó. Tôi yêu cầu đồng chí Ô-xin-xki, người có những quyền đầy đủ về việc này, cũng như các nhà chức trách địa phương phải đấu tranh kiên quyết bằng mọi cách chống mọi sự phá hoại mà không tự giới hạn trong việc cách chức và bắt giam những kẻ phá hoại. Tôi hoàn toàn tin tưởng khẳng định rằng việc tổ chức công việc một cách đúng đắn và công việc được tiến hành một cách kiên trì và cứng rắn không những sẽ thỏa mãn được nhu cầu của địa phương, mà còn dành được số dư ra cho các trung tâm và

1) Trong bản đánh máy của bức điện có sự đánh nhầm. Đây là nói đến N. L. Mi-a-nốp-xki.

quân đội đang bị đói: tài nguyên của tỉnh hoàn toàn chưa phải đã cạn.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin¹⁾

Viết ngày 19 tháng Bảy 1919

*In lần đầu năm 1933 trong
 Văn tập Lê-nin, t. XXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
 do V. I. Lê-nin ký*

3

ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
 QUÂN ĐOÀN 5³⁷⁴

Gửi Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 5

Nhân kỷ niệm ngày thành lập quân đoàn 5³⁷⁵, quân đoàn này trong 1 năm, từ một nhóm không lớn đã trở thành một quân đoàn mạnh về nhiệt tình cách mạng, đoàn kết trong những trận chiến đấu thắng lợi khi bảo vệ sông Vôn-ga và đánh tan các toán quân của Côn-tsắc, Hội đồng quốc phòng công nông gửi tới những người anh hùng đở lời chào đồng chí bày tỏ lòng biết ơn của mình về những cố gắng và khắc phục thiếu thốn mà quân đoàn đã phải chịu đựng khi bảo vệ cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa. Để đền bù lại những thiếu thốn về vật chất mà quân đoàn đã phải chịu trong công tác chiến đấu gian khổ của mình, Hội đồng quốc phòng

1) A. Đ. Txi-u-ru-pa, bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực cũng ký dưới bức điện.

công nông quyết định cấp một tháng lương cho tất cả các chiến sĩ Hồng quân và cán bộ chỉ huy của quân đoàn 5.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 8 tháng Tám 1919

Đăng lần đầu ngày 24 tháng Tám 1919 trên báo "Xạ thủ đỏ" (cơ quan của ban chính trị Hội đồng quân sự - cách mạng đoàn 5), số 95

Theo đúng bản đánh máy

4

**ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI,
L. Đ. TƠ-RỐT-XKI, X. V. CÔ-XI-Ô²⁾**

Gửi Ra-cốp-xki, Tơ-rốt-xki, Cô-xi-ô
Ki-ép

Chúng tôi kiên quyết đề nghị đóng cửa tất cả các bộ dân ủy, trừ các Bộ dân ủy quân sự, giao thông và lương thực. Động viên tất cả không trừ một ai cho công tác quân sự và đặt nhiệm vụ đứng vững dù là trong ít tuần bằng cách nhập Hội đồng bộ trưởng dân ủy, Hội đồng quốc phòng, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết và Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản U-cra-i-na thành một cơ quan. Chúng

1) E. M. Xơ-li-an-xki, ủy viên Hội đồng quốc phòng cũng kỹ dưới bức điện.

2) Trên bức điện có ghi: "Gửi ngay bằng mật mã. E-lê-na Xta-xô-va 1919, 13/VIII".

tôi đề nghị Tơ-rốt-xki cố gắng hết sức để thúc đẩy việc đó³⁷⁶.

Ngày 13 tháng Tám.

Bộ chính trị *Lê-nin*, *Ca-mê-nép*, *Xta-xô-va*

Viết ngày 13 tháng Tám 1919

In lần đầu không đầy đủ năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

In toàn văn năm 1956 trong cuốn sách: V. I. Lê-nin. "Thư tín quân sự 1917 - 1920". Mát-xcơ-va

Theo đúng bản viết tay của E. Đ. Xta-xô-va

5

ĐIỆN GỬI CÔNG NHÂN U-PHA³⁷⁷

Gửi các công nhân khôi phục cầu Ben-xki, U-pha sao gửi chính ủy phụ trách tuyến đường, Xa-ma-ra, sao gửi kỹ sư Ôn-sép-xki, U-pha, sao gửi chủ nhiệm Tổng cục giao thông quân sự, Mát-xcơ-va, sao gửi Hội đồng quân sự - cách mạng, Bộ dân ủy giao thông, sao gửi Tổng cục chính trị Bộ dân ủy giao thông

Hội đồng quốc phòng nước Cộng hòa coi việc kết thúc rục rờ công tác khôi phục tạm thời cầu Ben-xki trước thời hạn đã định 4 ngày đêm trong điều kiện hết sức khó khăn ngay cả đối với thời bình, là hoàn toàn do tính tổ chức và tinh thần đoàn kết mạnh mẽ của các đồng chí, được cổ vũ bởi nguyện vọng tha thiết muốn bảo vệ nước Nga xô-viết không những bằng vũ khí trong tay trên chiến trường mà còn bằng những thành tựu hòa bình nữa. Nhân danh

Hội đồng quốc phòng, tôi xin gửi tới các đồng chí lời chào đồng chí và lòng biết ơn sâu sắc nhất.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng nước Cộng hòa
Lê-nin

Viết ngày 10 tháng Mười 1919

*In lần đầu, theo đúng bản
đánh máy do V. I. Lê-nin ký*

6

**ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH XIM-BIẾC-XCƠ VÀ BAN CHẤP HÀNH
XÔ-VIỆT HUYỆN XƯ-ĐƠ-RAN**³⁷⁸

*Thư gửi theo đường dây trực tiếp
Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xim-biéc-xcơ
Sao gửi Ủy ban lương thực vùng sông Vôn-ga
Ban chấp hành Xô-viết huyện Xư-đơ-ran
Sao gửi Ủy ban lương thực vùng sông Vôn-ga*

Nhân việc chuyển lúa mì sắp tới từ đường thủy lên đường xe lửa ở Tsa-xốp-na và Ba-tơ-ra-ki, các đồng chí có nhiệm vụ tổ chức đầy đủ công nhân cốt cán khuân vác để vận chuyển ở cả hai điểm, để đảm bảo bốc dỡ nhanh chóng các sà-lan, để chúng lại xuôi sông Vôn-ga lấy hàng và để giải phóng nhanh nhất các toa đang chờ hàng. Các đồng chí hãy giao trách nhiệm về việc đảm bảo sức lao động ở Tsa-xốp-na cho một ủy viên nhất định của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xim-biéc-xcơ, ở Ba-tơ-ra-ki cho một ủy viên nhất định của Ban chấp hành xô-viết huyện. Báo cáo cho

tôi biết về những biện pháp đã được áp dụng và những người đã được chỉ định, chậm nhất là ngày 20 tháng Mười.

15/X. 19.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
Lê-nin

*Đăng lần đầu năm 1940 trên
tạp chí "Cách mạng vô sản",
số 1*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

7

**ĐIỆN GỬI ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH LƯƠNG THỰC
TỈNH Ô-RI-ÔN**

Gửi ủy viên phụ trách lương thực tỉnh Ô-ri-ôn

Nông dân tổng La-vrốp khiếu nại về mức nộp lúa mì quá cao. Họ nêu lên khả năng thiếu lúa mì cho tiêu dùng cá nhân vào lễ phục sinh. Hãy nghiên cứu kỹ tính chất có căn cứ của đơn khiếu nại. Trong trường hợp đúng như vậy, đồng chí hãy xóa bỏ sự bất công¹⁾.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 11 tháng Chạp 1919

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản viết tay
của A. I. Xvi-đéc-xki
do V. I. Lê-nin ký*

1) Cuối bức điện A. I. Xvi-đéc-xki có ghi thêm: "Gửi bản sao cho Cục lúa mì và thức ăn cho gia súc của Bộ dân ủy lương thực".

8

**ĐIỆN GỬ CÁC CHÍNH ỦY PHỤ TRÁCH
TẤT CẢ CÁC TUYẾN ĐƯỜNG SẮT**

*Bộ dân ủy giao thông, các chính ủy phụ trách
tất cả các tuyến đường*

Những tin tức điều vận về việc chất xếp củi và than đá được đưa về hết sức cầu thả. Trên nhiều đoạn đường, hàng ngày bỏ sót tính gộp lại có tới hàng nghìn toa. Những toa bị bỏ sót ấy sau đó cũng không được bổ sung và chế độ báo cáo về việc bốc xếp có tính chất hỗn loạn. Không thể dung thứ một sự cầu thả như vậy được. Hãy tổ chức ngay việc cung cấp tin tức hằng ngày và giám sát việc đưa tin tức đến tận nơi quy định, do cá nhân các đồng chí chịu trách nhiệm. Hãy thiết lập ở Bộ dân ủy giao thông một chế độ kiểm tra nghiêm khắc do Phòng điều vận trung ương chịu trách nhiệm về việc nhận kịp thời những tin tức và về việc thông báo những tin tức đó cho các cơ quan hữu quan.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 30 tháng Chạp 1919

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

9

**ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
QUÂN ĐOÀN 5**

Gửi Hội đồng cách mạng quân đoàn 5

Về vấn đề đê-m, tôi tán thành đề nghị của các đồng chí³⁷⁹. Chỉ cần quy định một cách cứng rắn là một đại diện của chúng ta hoặc tốt hơn hết là hai đại diện của chúng ta ở

Trung tâm chính trị phải được biết rõ tất cả các quyết định, phải có quyền tham dự tất cả các hội nghị của Trung tâm chính trị.

Hai là — áp dụng những biện pháp kiểm tra nghiêm ngặt đối với việc tước vũ khí lính Tiệp-khắc³⁸⁰.

Ba là — việc đưa lính Tiệp-khắc đi, đối với chúng ta hết sức khó khăn vì nguyên nhân vận tải.

Ngày 21 tháng Giêng 1920.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng
*Lê-nin*¹⁾

*In lần đầu không đầy đủ năm
1958 trong cuốn sách: V. T. A-
ga-la-cốp. "Trích lịch sử xây
dựng Chính quyền xô-viết ở
Đông Xi-bi-ri. 1919 - 1921"*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

*In toàn văn năm 1960 trong
cuốn sách "Đảng bộ léc-cút-
xơ trong thời kỳ khôi phục
(1920 - 1926)"*

10

ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN

Theo đường dây trực tiếp
(bằng mật mã)

Gửi Xta-lin

Ban chấp hành trung ương không đòi hỏi đồng chí đi²⁾ với điều kiện nếu vào những tuần tới đồng chí tập trung toàn bộ sự chú ý và toàn bộ nghị lực vào việc phục vụ cho

1) L. Đ. Tô-rốt-xki, chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng, cũng ký dưới bức điện.

2) Đây là nói đến chuyến đi của I. V. Xta-lin đến mặt trận Cáp-ca-dơ.

mặt trận Cáp-ca-dơ, đặt lợi ích của mặt trận Đông - Nam phụ thuộc vào nó. Ác-gia-nốp được phái đi Vô-rô-ne-giơ để đẩy nhanh việc điều quân cần thiết. Chúng tôi yêu cầu hãy giúp đỡ đồng chí ấy mọi sự cần thiết và báo cho chúng tôi một cách chính xác về tiến trình của việc điều quân.

4. II. 1920. Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*¹⁾

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

11

*** ĐIỆN GỬ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH XIM-BIẾC-XCƠ, XA-MA-RA, CA-DAN,
PEN-DA, RI-A-DAN VÀ U-PHA**

Sao gửi các chính ủy phụ trách các tuyến đường
và các ban chính trị tuyến đường
Xa-ma-ra - Dơ-la-tô-u-xtơ, Xư-dơ-ran - Vi-a-dơ-ma,
Ri-a-dan - U-ran và Mát-xcơ-va - Ca-dan

Hội đồng quốc phòng công nông xác nhận việc tất cả các ban chấp hành Xô-viết tỉnh, huyện và tổng cần phải hết sức giúp đỡ ngay những cơ quan phụ trách đường sắt một khi họ yêu cầu trong việc chất xếp các hàng hóa lương thực lên các toa tàu, cũng như đẩy mạnh mọi công tác có liên quan đến việc vận chuyển của các chuyến tàu lương thực, đẩy mạnh việc sửa chữa, chỉnh đốn việc vận chuyển v. v.. Việc giúp đỡ cần phải được thực hiện bằng cách huy động những cán bộ có trách nhiệm nhất và giao họ cho các cơ quan phụ trách đường sắt sử dụng, bằng cách tổ chức nghĩa vụ

1) Chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng L. Đ. Tơ-rốt-xki cũng ký dưới bức điện.

lao động, cung cấp những phương tiện vận tải do súc vật kéo v. v.. Hãy đánh điện tóm tắt cho biết số lượng các cán bộ được huy động cũng như về những biện pháp khác được áp dụng để giúp đỡ.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 28 tháng Hai 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

12

**ĐIỆN GỬ CÁC TỈNH ỦY,
CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH
VÀ CÁC ỦY BAN LƯƠNG THỰC TỈNH**

Thư gửi theo đường dây trực tiếp

Gửi tỉnh ủy, Ban chấp hành Xô-viết tỉnh,
Ủy ban lương thực tỉnh
I-a-rô-xláp, Cô-xtơ-rô-ma, U-ran-xcơ, Ri-a-dan,
Pen-da, Xim-biéc-xcơ, Tam-bốp, Ni-giơ-ni, Nốp-gô-rốt,
Vla-đi-mia, Xa-ma-ra, Xa-ra-tốp, Xmô-len-xcơ, Gô-men,
Vi-tép-xcơ, U-pha, Ê-ca-tê-rin-bua, Vô-rô-ne-giơ,
Cuốc-xcơ, Ô-ri-ôn, Vi-át-ca, Mát-xcơ-va

Để giảm nhẹ tình hình lương thực của nước Cộng hòa, trong năm tới khoai tây cần phải đóng một vai trò quan trọng đặc biệt. Vì vậy trong tháng tới, toàn bộ sự chú ý và tất cả những lực lượng hiện có của chúng ta đều phải hướng vào việc đảm bảo giống khoai tây cho cả nước. Nhiệt tình cách mạng và lòng trung thành sâu sắc của tất cả các cán bộ địa phương đối với những lợi ích của nước Nga xô-viết

sẽ khắc phục được tất cả mọi trở ngại có thể gặp phải trên con đường thực hiện một cách chính xác và vô điều kiện những văn bản quy định của Bộ dân ủy lương thực. Để thực hiện thành công nhất nhiệm vụ này, hãy tổ chức một tuần lễ khoai tây giống, hãy tung tất cả các cán bộ đảng và cán bộ lương thực ưu tú nhất vào tuần lễ này để tiến hành cỏ động rộng rãi bằng báo chí hay bằng miệng, để chuẩn bị khoai tây giống, vận chuyển đến các ga, các bến và chất xếp kịp thời. Hãy phát động một chiến dịch khoai tây rộng rãi, hãy thể hiện một nghị lực tối đa trong vấn đề sống còn này đối với nước Cộng hòa. Địa phương tự quy định lấy thời hạn của tuần lễ khoai tây giống. Hãy đánh điện cho tôi biết về tiến trình của tuần lễ khoai tây giống và kết quả của nó. Bản sao gửi Phòng thu mua nông sản.

*Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 17 tháng Tư 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

13

ĐIỆN GỬI HẠM ĐỘI BAN-TÍCH

Pê-tơ-rô-grát, Hạm đội Ban-tích

Để tổ chức ngay việc xuất khẩu gỗ, cần phải cấp tốc bắt tay vào việc chỉnh đốn cảng Pê-tơ-rô-grát, vượt qua tất cả những trở ngại và những sự quan liêu giầy tờ, cụ thể là: trục vớt những sà-lan và thuyền phao bị đắm. Những thuyền phao được vớt lên cần phải được sửa chữa ngay và

1) A. Đ. Txi-u-ru-pa cũng ký dưới bức điện.

giao cho Cục công nghiệp sửa chữa tàu sử dụng. Thứ bảy hàng tuần, báo cho tôi biết bằng điện báo về tiến trình công việc đã làm. Bản sao gửi cho Ủy ban ngoại thương trực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy *Lê-nin*

Viết ngày 20 tháng Tư 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

14

ĐIỆN GỬI CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH

Theo đường dây trực tiếp

Gửi các chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh

Tam-bốp, Xa-ra-tốp, Xa-ma-ra, U-pha, Tsê-li-a-bin-xcơ, Ca-dan, Vi-át-ca, Xa-ra-pun (Ủy ban lương thực tỉnh lưu vực sông Ca-ma), Pen-da, Pô-crốp-xcơ, Ba-rôn-xcơ (Ủy ban người Đức vùng Pô-vôn-gie), Ô-ren-bua (Bộ dân ủy lương thực Kiéc-ghi-di-a), Ô-m-xcơ (Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri), Ê-ca-tê-rin-bua (Hội đồng quân đoàn lao động), Vô-rô-ne-giơ

Sao gửi các ủy ban quân sự tỉnh

Sao gửi các ủy ban lao động tỉnh

Sao gửi các ủy viên phụ trách lương thực tỉnh

Ngày 21 tháng Tư, Hội đồng quốc phòng quyết định áp dụng những biện pháp đặc biệt ráo riết để hoàn thành kế hoạch cung cấp lúa mì và thức ăn gia súc cho nước Cộng hòa và thu hút vào công việc vận chuyển lương thực từ các kho chứa trong nội địa đến các nhà ga xe lửa và các bến

sông bằng cách thực hiện chế độ nghĩa vụ lao động và chế độ nghĩa vụ đóng góp xe súc vật kéo và sử dụng các lực lượng quân đội. Căn cứ vào quyết định này, tôi đề nghị trong vòng 24 tiếng đồng hồ sau khi nhận được bức điện này, ở các địa phương phải tổ chức, trong thời gian vận chuyển lúa mì từ các kho chứa trong nội địa đến các ga xe lửa, các ủy ban ba người dưới sự chủ tọa trực tiếp của ủy viên phụ trách lương thực tỉnh, với thành phần gồm chủ tịch ủy ban lao động tỉnh và đích thân ủy viên phụ trách quân sự tỉnh, để thi hành quyết định nói trên của Hội đồng quốc phòng, coi đó là một mệnh lệnh chiến đấu. Ủy ban lao động tỉnh có nghĩa vụ thỏa mãn ngay những nhu cầu của Ủy ban lương thực tỉnh trước hết là về sức lao động và xe súc vật kéo. Bộ ba cần phải: 1) tìm hiểu rõ ngay cần phải chở từ đâu, số lượng bao nhiêu, đến những ga xe lửa nào và những hàng hóa lương thực gì; 2) tuyên bố nghĩa vụ lao động và nghĩa vụ đóng góp xe súc vật kéo là có tính chất bắt buộc ở những vùng đó và thu hút những lực lượng quân đội và các phương tiện súc vật kéo với một số lượng cần thiết; 3) tất cả những gì chở đến nhà ga phải báo ngay cho đường sắt biết, tổ chức ngay việc chất xếp theo tinh thần chiến đấu, cần nhớ rằng Bộ dân ủy giao thông phải đảm bảo giao kịp thời các toa xe không; 4) theo dõi toàn bộ tiến trình công việc, báo cáo hàng tuần cho Ban chấp hành Xô-viết tỉnh về kết quả công việc, thứ hai hàng tuần báo cáo theo đường dây trực tiếp cho người trực ban của Bộ dân ủy lương thực.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 23 tháng Tư 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

1) A. Đ. Txi-u-ru-pa, bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực, cũng ký dưới bức điện.

15

**ĐIỆN GỬI TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
TỈNH, CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT
THÀNH PHỐ MÁT-XCƠ-VA VÀ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT,
CÁC ỦY BAN CÁCH MẠNG TỈNH,
ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI**

*Gửi tất cả các Ban chấp hành Xô-viết tỉnh,
các Ban chấp hành Xô-viết thành phố Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát,
các Ủy ban cách mạng tỉnh, Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri
Sao gửi các ban nông nghiệp, các ủy ban lương thực tỉnh,
các ban giáo dục quốc dân tỉnh, các ty của tỉnh,
các ủy ban lao động tỉnh, các phòng thống kê của tỉnh*

Theo nghị quyết của Đại hội VII các xô-viết, Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định tiến hành vào tháng Tám năm nay một cuộc điều tra dân số, nghề nghiệp và nông nghiệp, có kiểm kê ngắn gọn các xí nghiệp công nghiệp³⁸¹. Những số liệu điều tra sẽ có một ý nghĩa chỉ đạo và có tầm quan trọng hàng đầu đối với công cuộc xây dựng xã hội chủ nghĩa của nước Cộng hòa xô-viết. Để tuyệt đối chấp hành, tôi đề nghị các đồng chí trong thời gian công tác tổ chức cũng như trong thời kỳ tiến hành điều tra và xử lý gấp những tài liệu thu được, hãy hết sức giúp đỡ cho Cục thống kê trung ương và các cơ quan địa phương của nó, những cơ quan này có nhiệm vụ tiến hành những cuộc điều tra nói trên. Tất cả những lực lượng và những phương tiện hiện có ở tỉnh và cần thiết cho việc tiến hành điều tra phải được sử dụng. Hãy giúp đỡ phòng thống kê tỉnh trong việc thu hút, theo chế độ động viên và nghĩa vụ lao động, những cộng tác viên trong giới giáo viên, cán bộ nông học và các nhân viên thuộc các cơ quan xô-viết khác, theo một kế hoạch đặc biệt do Cục thống kê trung ương và các cơ quan hữu quan đề ra. Hãy cấp những phương tiện giao thông cần thiết

và những phương tiện liên lạc bằng bưu điện, điện báo và người đưa thư, để vận chuyển các tài liệu đăng ký điều tra và để cho các cán bộ thống kê đi lại. Hãy cung cấp các nhà in, giấy để in các bản điều tra, các văn phòng phẩm và vật liệu đóng gói cho các phòng thống kê tỉnh sử dụng, hãy cung cấp nhà ở được trang bị đầy đủ chất đốt, ánh sáng và đồ đạc cần thiết. Hãy ra lệnh gấp cho các cơ quan xô-viết thành, tổng và làng nhất thiết phải giúp đỡ Cục thống kê trung ương và các cơ quan của nó, cũng như tất cả những người được thu hút vào công việc điều tra. Ít nhất là mỗi tuần một lần, còn để giải quyết gấp các vấn đề thì càng thường xuyên hơn, chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh nhận các bản báo cáo của những người phụ trách phòng thống kê tỉnh về tình hình điều tra và về những biện pháp được áp dụng để tổ chức việc thực hiện một cách có kế hoạch việc điều tra. Nếu không giúp đỡ một cách kiên quyết việc điều tra sắp đến, một công việc có ý nghĩa quan trọng hàng đầu đối với sự nghiệp xây dựng nước Cộng hòa xô-viết, thì những kẻ có lỗi sẽ bị truy tố ngay lập tức trước Tòa án cách mạng, không kể cương vị của người có lỗi là như thế nào.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy
*Lê-nin*¹⁾

Viết vào tháng Năm, sớm nhất là ngày 5, chậm nhất là ngày 7, 1920

In lần đầu năm 1942 trong Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản đánh máy do V. I. Lê-nin ký

1) P. I. Pô-pốp, cục trưởng Cục thống kê trung ương cũng ký dưới bức điện.

16

**ĐIỆN GỬI L. B. CRA-XIN
VÀ M. M. LÍT-VI-NỐP**

*Gửi Cra-xin, Lít-vi-nốp,
Cô-pen-ha-gơ*

Bằng mật mã

Chúng tôi xin báo về các bức điện số 34, 35, 49, 43 và 48 của các đồng chí: 1) Những hiệp ước với công-xoóc-xi-om các nhà máy gia công kim loại và sản xuất đầu máy xe lửa Thụy-điển được coi là đạt yêu cầu, các đồng chí hãy ký đi. Hãy cho biết liệu phương thức trả tiền đã được thỏa thuận cùng với việc cung cấp tín dụng cho chúng ta, có áp dụng đối với tất cả những sản phẩm kim khí của Thụy-điển mà chúng ta mua hay không, hay chỉ áp dụng đối với những đơn đặt hàng từ nay trở đi của chúng ta. 2) Số vàng trị giá 32 triệu cua-ron sẽ được gửi đến Rê-ven theo yêu cầu của các đồng chí. 3) Chúng tôi không tin rằng công nghiệp Xcan-đi-na-vơ có thể hỗ trợ được nhiều cho việc khôi phục các phương tiện vận tải của chúng ta. Việc giao một nghìn đầu máy xe lửa trong thời hạn sáu năm đã khẳng định điều đó. Chúng ta coi trọng hiệp ước đã được ký kết chủ yếu là nhằm mục đích tác động đến các nhà máy lớn sản xuất đầu máy xe lửa của châu Âu và Mỹ. 4) Việc tiếp tục chi tiêu vàng cần phải hết sức hạn chế. Chúng tôi coi tình hình chính trị hiện nay chưa thuận lợi để đưa phần lớn quỹ của chúng ta ra nước ngoài. Danh mục hàng hóa và số lượng hàng hóa mà các đồng chí có thể được quyền trả bằng vàng, chúng tôi sẽ thông báo thêm. 5) Tình hình điều chỉnh các đơn đặt hàng do Vô-rốp-xki đặt ra sao, và

số phận số vàng của Nga do Chính phủ lâm thời gửi ở Thụy-điển như thế nào?

8 tháng Năm. Lê-nin¹⁾

Viết ngày 8 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

17

ĐIỆN GỬI BAN QUẢN TRỊ NHÀ MÁY XOÓC-MÔ-VÔ

Nhà máy Xoóc-mô-vô, gửi ban quản trị nhà máy
Sao gửi Ban quản trị trung ương
các nhà máy cơ khí quốc gia liên hiệp

Tuy biết nhà máy Xoóc-mô-vô đang phải thực hiện nhiều đơn đặt hàng quân sự, nhưng Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và Chủ tịch Hội đồng quốc phòng vẫn đề nghị các đồng chí bắt tay vào thực hiện đơn đặt hàng số 9 đề ngày 17 tháng Hai của Tổng cục công nghiệp than bùn đặt sản xuất cần trục di chuyển bằng xích khai thác than bùn theo bản vẽ số 30821 do các đồng chí đưa ra, và hoàn thành việc đó trong thời hạn ngắn nhất. Hãy cho biết bằng điện báo khi nhận thực hiện đơn đặt hàng này kèm theo bản sao gửi Tổng cục công nghiệp than bùn.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin²⁾

Viết ngày 28 tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

1) I. V. Xta-lin, L. B. Ca-mê-nép, A. Lô-mốp, M. M. Sanh-man cũng ký dưới bức điện.

2) A. Lô-mốp, ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, và I. I. Rát-tsen-cô, chủ tịch Tổng cục công nghiệp than bùn, cũng ký dưới bức điện.

18

ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT

*Gửi Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt
Sao gửi ủy ban lương thực tỉnh, ủy ban lao động tỉnh,
Ban vật tư - giao thông, Ủy ban lương thực
vùng sông Vôn-ga, ban quân sự tỉnh*

Vì trọng tâm cung cấp lương thực cho mặt trận miền Tây, cho Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát hiện nay rơi vào Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, tôi đề nghị hàng ngày hãy huy động một số lượng công nhân cần thiết, vận chuyển theo yêu cầu của Ủy ban lương thực vùng sông Vôn-ga để bốc dỡ các sà-lan, vận chuyển lương thực đến các ga không dưới 60 toa xe lúa mì trong một ngày đêm.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin¹⁾

Viết vào tháng Năm 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

19

ĐIỆN GỬI ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI VÀ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH

*Ô m - x c o, Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri
Xa-ma-ra
Xa-ra-tốp
U-pha*

1) A. Đ. Txi-u-ru-pa, bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực, cũng ký dưới bức điện.

*Rô-xtốp trên sông Đôn
U-ran-xcơ
Tsê-li-a-bin-xcơ*

*Ban chấp hành Xô-viết tỉnh,
sao gửi ban nông nghiệp tỉnh*

Nhằm mục đích di chuyển nông dân một cách có tổ chức đến Xi-bi-ri và các tỉnh sản xuất, Hội đồng bộ trưởng dân ủy giờ đây chỉ thị cho phép những đại biểu nông dân được đi để tìm hiểu tại chỗ điều kiện di cư. Hãy tìm hiểu gấp diện tích đất đai trống rỗng còn chưa canh tác. Tối ngày 10 tháng Bảy, hãy đánh điện cho Bộ dân ủy nông nghiệp biết những số liệu đó và nêu rõ 1) số lượng đê-xi-a-ti-na; 2) vị trí của số đất đó; 3) số lượng những đoàn người làm ruộng có thể tiếp nhận ngay, gồm cả nam lẫn nữ, trong mỗi huyện và mỗi tổng; 4) nơi xuống xe. Đặc biệt nêu rõ khả năng có thể phân bố vào các nông trường quốc doanh cũng như nhu cầu chung về nhân công. Hãy tổ chức ngay việc chuẩn bị đón tiếp những đại biểu của nông dân và những người di cư đến, trong những trường hợp cần thiết thì xin chỉ thị của Bộ dân ủy nông nghiệp. Tôi báo trước về tầm quan trọng và tính chất cực kỳ trọng yếu của công tác này.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin¹⁾

*Viết vào tháng Sáu, sớm
nhất là ngày 25, chậm nhất là
29, 1920*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

1) X. P. Xê-rê-đa, bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp, cũng ký dưới bức điện.

20

ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN A-DÉC-BAI-GIAN

*Gửi Hội đồng kinh tế quốc dân A-déc-bai-gian, Ba-cu
Sao gửi Báp-kin, đặc phái viên
của Hội đồng quốc phòng, A-xtơ-ra-khan
Sao gửi Pô-chi-a-ép, ủy viên ban lãnh đạo
Bộ dân ủy lương thực, A-xtơ-ra-khan*

Theo tin tức Bộ dân ủy lương thực nhận được thì các đồng chí hiện có sáu nghìn pút trứng cá đen ép mà các đồng chí định xuất ra nước ngoài để độc lập trao đổi hàng hóa. Chúng tôi thấy cần phải lưu ý các đồng chí rằng, đúng trên quan điểm của cả nước, hành động không phối hợp với chúng tôi của các đồng chí trong vấn đề trao đổi hàng hóa, là không nên có. Trong trường hợp thực sự có số thừa sáu nghìn pút trứng cá ép, chúng tôi yêu cầu hãy gửi số đó đến *Mát-xcơ-va* theo địa chỉ *Bộ dân ủy lương thực* để phân phối cho trẻ em và những người vô sản đang bị ốm tại các trung tâm đang bị đói. Về việc này, hãy đánh điện cho *Bộ dân ủy lương thực* — *bộ phận phân phối*.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin¹⁾

Viết ngày 29 tháng Sáu 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*In lần đầu, theo đúng bản
đánh máy do V. I. Lê-nin ký*

1) N. P. Bri-u-kha-nốp, thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực, cũng ký dưới bức điện.

21

ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI

Gửi Ra-cốp-xki
Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na
Khác-cốp

Tôi đã gửi một bức điện cho các ban chấp hành Xô-viết tỉnh, các ủy ban quân sự - cách mạng tỉnh, Hội đồng quân đoàn lao động số 1, Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri, Ủy ban cách mạng Ta-ta-ri-a, Ủy ban cách mạng Ba-ski-ri-a và Ủy ban cách mạng Kiéc-ghi-di-a, bản sao gửi phòng thống kê tỉnh với nội dung như sau:

"Ấn định ngày 28 tháng Tám 1920 sẽ bắt đầu điều tra dân số, nghề nghiệp và nông nghiệp.

Ở các thành phố, việc điều tra dân số và nghề nghiệp kéo dài trong một tuần. Ở các vùng nông thôn — hai tuần. Việc điều tra nông nghiệp — một tháng rưỡi tính từ ngày 28 tháng Tám. Sự thành công của cuộc điều tra, có ý nghĩa to lớn đối với công cuộc xây dựng nước Cộng hòa xô-viết, hoàn toàn phụ thuộc vào tính kế hoạch và mức độ chuẩn bị của các phòng thống kê tỉnh để tiến hành công tác, vào việc đảm bảo cho nó cán bộ điều tra theo chế độ nghĩa vụ lao động, vào việc tổ chức di chuyển nhanh chóng và kịp thời cán bộ và những tài liệu điều tra được trên lãnh thổ của tỉnh, vào việc đảm bảo nhà ở thích hợp, ánh sáng, lương thực, tiền, cũng như các biện pháp giúp đỡ khác của tất cả các cơ quan xô-viết.

Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, ban nông nghiệp tỉnh, ủy ban lương thực tỉnh, ủy ban đặc biệt tỉnh, ban giáo dục quốc dân tỉnh, ban tài chính tỉnh, ủy ban lao động tỉnh, phòng quản lý có nghĩa vụ phải hết sức giúp đỡ Cục thống kê trung ương và các cơ quan địa phương của nó bằng tất cả các phương tiện có trong tay. Công việc điều tra không phải

là công việc của một ngành mà là công việc của nước Cộng hòa, công việc của tất cả các cơ quan xô-viết. Việc giúp đỡ không đầy đủ, thái độ lơ là, sự cầu thả, dù nó phụ thuộc vào ai đi chăng nữa cũng sẽ bị truy tố với tất cả tính chất nghiêm khắc của thời kỳ cách mạng, như là trọng tội không làm tròn chức trách.

Chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh có nhiệm vụ đặc biệt trông nom việc tiến hành điều tra thành công. Tôi giao trách nhiệm cho chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh phải báo cáo bằng điện báo vào ngày 1, 15 và 25 tháng Tám cho Cục thống kê trung ương để báo cáo cho tôi biết tin tức về tình hình tiến hành điều tra, những khó khăn đang gặp phải và những biện pháp áp dụng để khắc phục những khó khăn đó".

Nhằm mục đích đảm bảo tính kịp thời và sự thành công của việc điều tra theo đúng thời hạn quy định trên lãnh thổ nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na, các đồng chí thấy liệu có thể gửi một bức điện tương tự cho tất cả các cơ quan tỉnh của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na được không.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 28 tháng Bảy 1920

*In lần đầu, theo đúng bản
đánh máy do V. I. Lê-nin ký*

22

ĐIỆN GỬI B. I. TÔ-RỐT-XKI

Gửi Tô-rốt-xki, Ủy ban lương thực Xi-bi-ri, Ôm-xcơ
Sao gửi Ban chấp hành Xô-viết tỉnh

Để đảm bảo thịt và mỡ cho Hồng quân và nhân dân lao động các trung tâm công nhân của nước Cộng hòa, tôi đề

ngộ áp dụng những biện pháp cách mạng, hiệu nghiệm để thực hiện có kết quả việc thu mua những thực phẩm đó. Để chiến dịch được thành công, cũng như vì những lý do kinh tế, việc trưng thu cần phải công bố cho dân cư biết trước, còn bản thân việc thu mua thì cần phải được tiến hành vào mùa thu, khi người nông dân chưa bắt đầu tiêu phí dự trữ thặng của mình và khi việc trưng thu, do được họ tính toán sơ bộ, sẽ không phải là quá nặng đối với mỗi hộ. Trên cơ sở điều vừa trình bày, tôi đề nghị bắt tay ngay vào công tác thu mua những thực phẩm nói trên, phát huy nghị lực tới mức tối đa và tính toán sao cho kế hoạch của Bộ dân ủy lương thực đối với các tỉnh ở Xi-bi-ri được thực hiện triệt để chậm nhất là ngày 1 tháng Giêng năm tới. Tôi xin báo trước rằng Chính phủ công nông coi nhiệm vụ này là nhiệm vụ chiến đấu cách mạng và vì vậy có tính chất bắt buộc vô điều kiện.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin¹⁾

Viết ngày 30 tháng Bảy 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng văn bản ghi
trên bức điện*

1) N. P. Bri-u-kha-nốp, thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực, cũng ký dưới bức điện.

23

ĐIỆN GỬI ỦY BAN CÁCH MẠNG KHU U-RAN VÀ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH XA-RA-TỐP

Theo đường dây trực tiếp

Gửi Ủy ban cách mạng khu U-ran, *U-ran-xcơ*
Gửi Đoàn chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết *Xa-ra-tốp*
Sao gửi *Áp-kxen-chi-ép-xki*
Sao gửi tỉnh ủy *U-ran-xcơ*, tỉnh ủy *Xa-ra-tốp*

Xa-pô-giơ-cốp, sư đoàn trưởng cũ của sư đoàn Tuốc-ke-xtan số 2, đã khởi loạn ở vùng Bu-du-lúc. Xa-pô-giơ-cốp đã lôi kéo được về phía mình một số đơn vị Hồng quân và một bộ phận cu-lắc trong dân cư, và hiện nay đang cố gắng tiến về phía Nô-vô-u-den-xcơ và xa hơn nữa, sau đó chắc là tiến đến vùng hạ lưu sông Vôn-ga và sông U-ran. Để giảm nhẹ cho cuộc đấu tranh chống Xa-pô-giơ-cốp và ngăn chặn không cho nó chạy thoát, tôi đề nghị: 1) bắt tất cả các ủy ban cách mạng và các ban chấp hành Xô-viết ở lại tại chỗ, chùng nào còn có thể được, kiên quyết tiến hành cổ động chống lại tên phản bội, và bằng mọi cách ngăn chặn việc cổ động của hắn trong dân cư; 2) điều động cho *Áp-kxen-chi-ép-xki* một loạt cán bộ vững vàng; 3) thiết lập một mối liên hệ chặt chẽ nhất giữa các ủy ban cách mạng, các ban chấp hành Xô-viết và các đơn vị quân đội dưới quyền các đồng chí, đảm bảo phối hợp hành động, áp dụng những biện pháp để bảo vệ mối liên lạc kỹ thuật; 4) tiến hành quan sát thật kỹ lưỡng sự di chuyển các toán quân của Xa-pô-giơ-cốp bằng cách sử dụng dân cư địa phương, báo cáo kết quả quan sát được cho các chỉ huy đơn vị quân đội đóng gần nhất; 5) cắt đứt tận gốc mọi biểu hiện đồng tình và hơn nữa là mọi sự giúp đỡ của dân địa phương đối với Xa-pô-giơ-cốp, sử dụng toàn bộ chính quyền cách mạng; trong những trường hợp thấy có sự giúp đỡ thì phải đòi nộp những kẻ

cầm đầu có tội; ở các làng nằm trên đường đi của các toán quân Xa-pô-giơ-cốp, bắt những con tin để ngăn ngừa trước khả năng giúp đỡ hấn. Mệnh lệnh này đòi hỏi phải được chấp hành hết sức gấp rút và kiên quyết do tất cả những người chấp hành chịu trách nhiệm³⁸².

2 tháng Tám.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
*Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 2 tháng Tám 1920

*Đăng lần đầu không đầy đủ
ngày 23 tháng Hai 1928 trên
các báo "Sự thật", số 46 và
"Tin tức", số 46*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

24

**GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN U-CRA-I-NA³⁸³**

Theo đường dây trực tiếp
(bằng mật mã)

Gửi đồng chí *Ra-cốp-xki*

*Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản U-cra-i-na,
Khác-cốp*

Cuộc đấu tranh trước mắt còn căng thẳng chống quân bạch vệ Ba-lan làm cho Ban chấp hành trung ương Đảng

1) Cuối bức điện có đoạn ghi thêm: "Chuyển qua bộ tham mưu quân khu Da-vôn-gie, giao trách nhiệm cho chính ủy tham mưu. Phó chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa *Xcơ-li-an-xki*".

cộng sản Nga không thể tập trung sự chú ý đặc biệt vào mặt trận Vran-ghen. Về phía mình, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản U-cra-i-na cần phải áp dụng những biện pháp để tách ra cho mặt trận Vran-ghen một số lượng đáng kể cán bộ ưu tú có thể nâng cao năng lực chiến đấu của các đơn vị, củng cố hậu phương, tiến hành đấu tranh chống nạn đào ngũ, nạn phi bổ hậu phương chung quanh v. v.. Hãy báo cho Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga biết những biện pháp đã thực hiện.

19 tháng Tám.

*Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 19 tháng Tám 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

25

**GỬI CỤC CÁP-CA-ĐƠ
THUỘC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Theo đường dây trực tiếp
(Bằng mật mã)

*Gửi cục Cáp-ca-dơ
thuộc Ban chấp hành trung ương*

Trước mắt sẽ còn phải kiên trì đấu tranh với bọn bạch vệ Ba-lan. Vì vậy Ban chấp hành trung ương chỉ có thể dành cho mặt trận Vran-ghen một số lượng cán bộ hạn chế. Cục Cáp-ca-dơ thuộc Ban chấp hành trung ương cần phải tính

1) N. N. Cre-xtin-xki, L. Đ. Tô-rốt-xki, I. V. Xta-lin, N. I. Bu-kha-rin cũng ký dưới bức điện.

toán và phân phối lực lượng một cách hết sức chặt chẽ, coi mặt trận Vran-ghen là nhiệm vụ chủ yếu. Cần phải giúp đỡ củng cố ban chính trị, ban đặc biệt, các tòa án quân sự, nâng cao năng lực chiến đấu của các đơn vị bằng cách cấp cho họ những đảng viên cộng sản ưu tú nhất. Hãy báo cho Ban chấp hành trung ương biết những biện pháp được thực hiện.

19 tháng Tám.

*Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 19 tháng Tám 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

26

**GỬI CỤC XI-BI-RI
THUỘC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA**

Theo đường dây trực tiếp
(Bằng mật mã)

*Gửi Cục Xi-bi-ri
thuộc Ban chấp hành trung ương*

Cuộc đấu tranh chống bọn bạch vệ Ba-lan hoàn toàn còn chưa chấm dứt. Mặt trận Vran-ghen đòi hỏi sự hy sinh hết sức lớn. Có thể có một chiến dịch mùa đông. Ban chấp hành trung ương chờ đợi một công tác khẩn trương sau này của Cục Xi-bi-ri và Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri. Ngoài các đội đặc nhiệm nói chung, cần phải thành lập những đơn vị tình nguyện, đặc biệt là các đơn vị kỵ binh, dù chỉ là

1) N. N. Cre-xtin-xki, L. Đ. Tơ-rốt-xki, I. V. Xta-lin, N. I. Bu-kha-rin cũng ký dưới bức điện.

những đơn vị nhỏ. Cần có ngựa cho kỵ binh, những vật dụng cho các đoàn xe, v. v.. Trong bất kỳ trường hợp nào, công tác lương thực cũng không được giảm sút. Hãy báo cho Ban chấp hành trung ương biết những biện pháp đã thực hiện.

19 tháng Tám.

*Lê-nin*¹⁾

Viết ngày 19 tháng Tám 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản sao
đánh máy*

27

**GỬI BỘ DÂN ỦY GIAO THÔNG
VÀ TỔNG CỤC GIAO THÔNG QUÂN SỰ**

Gửi Bộ dân ủy giao thông
Tổng cục giao thông quân sự

Mát-xcơ-va, 28 tháng Tám 1920.

Do điều kiện hoàn cảnh chiến tranh, hiện nay một hoạt động căng thẳng, liên tục của đường sắt là đặc biệt cần thiết để chuyên chở hàng quân sự. Mặc dù về mặt này, hoạt động của các đường sắt hiện nay cũng đang được tiến hành tốt, tuy vậy cũng cần phải có những cố gắng lớn hơn nữa, bởi vì giờ đây sự thành công của sự nghiệp chung phụ thuộc đặc biệt vào công tác của đường sắt. Đặc biệt cần phải có sự linh hoạt và chính xác đối với các chuyến tàu suốt vận chuyển

1) N. N. Cre-xtin-xki, L. Đ. Tơ-rốt-xki, I. V. Xta-lin, N. I. Bu-kha-rin cũng ký dưới bức điện.

cho chiến dịch, hoàn toàn không được phép chậm trễ và chuyển sai địa chỉ.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
V. U-li-a-nốp (Lê-nin)¹⁾

Đăng lần đầu ngày 23 tháng
Hai 1942 trên các báo "Sự thật",
số 54 và "Tin tức", số 45

Theo đúng bản sao
đánh máy

28

**ĐIỆN GỬI CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH
Ở PÔ-VÔN-GIE**³⁸⁴

Gửi các ban chấp hành Xô-viết
A-xtơ-ra-khan, Xa-ra-tốp, Txa-ri-txun, Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt,
Xa-ma-ra, Rư-bin-xcơ, Ca-dan
Sao gửi các tỉnh ủy A-xtơ-ra-khan, Xa-ra-tốp,
Txa-ri-txun, Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, Xa-ma-ra,
Rư-bin-xcơ, Ca-dan,
Bộ dân ủy giao thông

Việc chuyên chở các sản phẩm dầu mỏ từ A-xtơ-ra-khan theo sông Vôn-ga bị đình trệ vì 1) nước xuống cạn chưa từng thấy, 2) thiếu một số lượng đầy đủ thuyền gỗ phụ có trọng tải nhỏ. Những lợi ích của nhà nước đòi hỏi phải kịp thời chuyên chở thật nhiều sản phẩm dầu mỏ đến các vùng công nghiệp trung tâm. Vì vậy đề nghị hãy dùng mọi biện pháp và phương tiện để giúp đỡ các cơ quan vận tải đường thủy địa phương trong việc sửa chữa các thuyền đó cũng như trong tất cả mọi nhu cầu khác của ngành vận tải

1) "V. U-li-a-nốp (Lê-nin)" do chính tay E. M. Xcơ-li-an-xki viết.

đường thủy (cung cấp lương thực, áo quần mùa thu cho công nhân v. v.). Tôi giao trách nhiệm đó cho chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
Lê-nin

31 tháng Tám 1920.

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký

29

GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI

Gửi đồng chí Ra-cốp-xki,
chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na

Tôi đã gửi một bức điện cho tất cả các ban chấp hành Xô-viết tỉnh, các ủy ban quân sự - cách mạng tỉnh, Hội đồng quân đoàn lao động 1, Hội đồng quân đoàn lao động Cáp-ca-dơ, Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri, Ủy ban cách mạng Tuốc-ke-xtan, Ủy ban cách mạng Ba-ski-ri-a, Ủy ban cách mạng Ta-ta-ri-a, Ủy ban cách mạng Kiéc-gi-di-a, bản sao gửi các phòng thống kê tỉnh với nội dung như sau:

"Xác nhận những bức điện của tôi số 249, số 379 và số 416, tôi đề nghị hãy áp dụng tất cả mọi biện pháp để đẩy nhanh công việc điều tra dân số, nghề nghiệp cũng như nông nghiệp, có tính đến các xí nghiệp công nghiệp. Việc điều tra là cần thiết cho Chính phủ công nông. Những số liệu điều tra sẽ được dùng làm cơ sở cho công cuộc xây dựng

xô-viết. Hãy làm tất cả để việc điều tra có thể thực hiện được ở khắp nơi trong tỉnh của các đồng chí. Hãy xóa bỏ tất cả những trở ngại gặp phải theo tinh thần cách mạng. Hãy tạo điều kiện để tiến hành một cách có kế hoạch việc điều tra. Hãy bảo đảm cho các phòng thống kê tỉnh cán bộ, nhà ở, lương thực, tiền, hãy tổ chức việc đi lại. Tất cả các cơ quan và tổ chức xô-viết của tỉnh phải tích cực giúp đỡ phòng thống kê tỉnh và các nhân viên của nó. Hãy cùng với phòng thống kê tỉnh thảo kế hoạch tạo điều kiện để xử lý thành công những tài liệu điều tra theo những chỉ dẫn của Cục thống kê trung ương. Không được để chậm trễ một ngày nào trong công việc có tầm quan trọng quốc gia to lớn này. Tỉnh của các đồng chí cần phải được điều tra, điều tra đúng thời hạn. Tôi nhắc lại, Chính phủ công nông đòi hỏi các đồng chí phải tập trung nghị lực vào công việc này. Hãy trừng phạt nghiêm khắc những kẻ nào ngăn cản việc tiến hành điều tra, và hãy nhớ rằng, Chính phủ công nông sẽ truy tố các đồng chí trước hết về tội thiếu nghị lực trong việc tiến hành điều tra và thực hiện điều tra tôi. Hãy báo cho Cục thống kê trung ương để báo cáo cho tôi biết về tiến trình công việc theo bức điện số 379".

Yêu cầu đồng chí hãy gửi một bức điện với nội dung như vậy cho tất cả các cơ quan của U-cra-i-na để việc tiến hành điều tra ở Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na đều được tiến hành trong những điều kiện hoàn toàn như nhau.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 13 tháng Chín 1920

In lần đầu, theo đúng bản
đánh máy do V. I. Lê-nin ký

30

ĐIỆN GỬI CÁC ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH LƯƠNG THỰC TỈNH

Gửi các ủy viên phụ trách lương thực tỉnh,
gửi Cô-ga-nô-vích,
chủ tịch Ủy ban lương thực Xi-bi-ri,
gửi Phrum-kin,
đặc phái viên của Bộ dân ủy lương thực Bắc Cáp-ca-dơ
Sao gửi các chủ tịch các hội đồng lương thực tỉnh
Sao gửi các chủ tịch ban chấp hành Xô-viết tỉnh

Do vụ thu hoạch lúa mì trên phần lớn lãnh thổ của nước Cộng hòa đặt dưới mức trung bình, khiến cho cần thiết phải tăng cường tới mức tối đa thu mua khoai tây, là thứ có thể thay thế cho lúa mì bị thiếu trong thức ăn của dân cư, nhằm mục đích giảm bớt tình hình khủng hoảng lương thực. Vì vậy, tôi đề nghị theo phương thức mệnh lệnh chiến đấu: 1) yêu cầu các ban chấp hành Xô-viết tổng làm thế nào để ngay sau khi đào khoai tây, các hộ đã nhận được mệnh lệnh trưng thu, phải đem khoai tây đến nộp tại các kho dự trữ của nhà nước; 2) giao nhiệm vụ riêng cho các đặc phái viên của ủy ban lương thực tỉnh, các ủy ban lương thực huyện và các ủy ban lương thực khu phải hoàn thành một số phần trăm nhất định trong việc trưng thu với thời hạn nào đó ngắn nhất; 3) trước khi có băng giá, việc trưng thu khoai tây cần phải được hoàn thành một trăm phần trăm; 4) cùng với ban lao động tỉnh, phải động viên phương tiện vận chuyển bằng súc vật để chở khoai tây đến các đường sắt và các kho chứa khoai tây; 5) các bộ phận kỹ thuật của các cơ quan lương thực có trách nhiệm phải hoàn thành trang bị các kho chứa khoai tây trước ngày 1 tháng Mười; 6) tất cả các hội đồng kinh tế quốc dân tỉnh phải áp dụng tất cả mọi biện pháp để cung cấp cho các cơ quan

lượng thực những vật liệu cần thiết để xây dựng; 7) hằng ngày báo theo đường dây trực tiếp cho Bộ dân ủy lương thực biết số lượng khoai tây đã đưa đến các kho chứa của nhà nước.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin¹⁾

Viết ngày 17 tháng Chín 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

31

**ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP
VÀ P. C. CÔ-GA-NÔ-VÍCH³⁸⁵**

*Gửi Xmiéc-nốp, Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri
Gửi Cô-ga-nô-vích, Ủy ban lương thực Xi-bi-ri
Ôm-xơ*

Sắp đến ngày kỷ niệm năm thứ ba cuộc Cách mạng tháng Mười, chúng ta cần phải kỷ niệm ngày đó bằng cách cung cấp thêm lương thực dù là với một số lượng nhỏ nhất cho Hồng quân anh hùng của chúng ta cũng như cho trẻ em và dân cư lao động. Tin tưởng rằng việc này sẽ được các đồng chí hưởng ứng nhiệt liệt, tôi yêu cầu các đồng chí ngay bây giờ, không trì hoãn một ngày, tổ chức và gửi theo địa chỉ: Mát-xcơ-va — Bộ dân ủy lương thực, bảy chuyến tàu chở bột trắng, mỗi ngày đem một chuyến, để kỷ niệm Cách mạng tháng Mười, đồng thời đánh điện cho tôi và Bộ dân ủy lương thực biết ngày khởi hành. Cùng

1) N. P. Bri-u-kha-nốp, thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực, cũng ký dưới bức điện.

một lúc với việc này, ra lệnh cho Bộ dân ủy giao thông để cho các chuyến tàu đó được chạy như những chuyến tàu quân sự. Hãy báo cho ban phân phối Bộ dân ủy lương thực biết việc nhận được cũng như việc khởi hành.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin

Viết ngày 8 tháng Mười 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

32

**ĐIỆN VỀ VIỆC CHẤM CHỈNH CÔNG TÁC
VẬN CHUYỂN QUÂN SỰ**

Gửi tham mưu trưởng Hội đồng cách mạng, chủ nhiệm Tổng cục giao thông quân sự, tất cả các trưởng ban giao thông quân sự mặt trận, chỉ huy trưởng phụ trách việc điều động quân đội, phụ tá quân sự của trưởng ban đường sắt, ЦК, РК, ФК РК КРК, HОТ¹⁾ trưởng ban giao thông vận tải khu, cục đường sá của các mạng lưới đường — sao gửi Hội đồng vận chuyển tối cao trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy

Do rất thiếu đầu máy và toa xe trên mạng lưới đường sắt của nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, và do cần phải tiêu dùng đặc biệt tiết kiệm — vì lý do trên — những phương tiện đó để chất xếp hàng hóa, nhằm thi hành chỉ thị của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 13 tháng Mười năm nay³⁸⁶, tôi đề nghị thực hiện chính xác những việc sau đây: 1) áp dụng ngay những biện pháp kiên quyết nhất để bóc dỡ các hàng hóa quân sự trên tất cả các tuyến đường sắt của mặt

1) — Những chữ Nga viết tắt này hiện chưa tìm được nghĩa.

trận; 2) áp dụng tất cả mọi biện pháp để việc vận chuyển quân sự trong phạm vi mặt trận nhất thiết phải được tiến hành theo đúng kế hoạch đã được Hội đồng vận chuyển tối cao trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy duyệt, cho phép tăng cường việc vận chuyển đó chỉ theo yêu cầu của tình hình quân sự và với điều kiện nhất thiết phải thỏa thuận trước việc tăng cường vận chuyển đó với các cơ quan đường sắt tương ứng. Yêu cầu LK PK hằng tuần hãy trình các bản báo cáo cho Hội đồng vận chuyển tối cao trực thuộc *Hội đồng bộ trưởng dân ủy* về tiến trình bốc dỡ các toa tàu.

Chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng
Lê-nin

Viết ngày 15 tháng Mười 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản sao đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

33

*** ĐIỆN GỬ CÁC HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
CÁC MẶT TRẬN MIỀN TÂY, TÂY - NAM,
NAM, CẤP-CA-ĐƠ³⁸⁷**

Hội đồng lao động và quốc phòng ra lệnh áp dụng tất cả các biện pháp để bốc dỡ hết sức gấp các hàng hóa quân sự ra khỏi các toa. Việc làm chậm trễ sự chu chuyển của các toa và việc để cho các toa xe làm tắc nghẽn các đường đi trong điều kiện khủng hoảng về vận tải là một tội lỗi làm hại lợi ích của nước Cộng hòa và sẽ bị trừng trị nghiêm khắc nhất. Về các biện pháp đã được áp dụng và những kết quả đã đạt được, các Hội đồng quân sự - cách mạng của các mặt trận phải báo cáo hàng tuần vào ngày thứ hai cho Bộ dân ủy giao thông và Hội đồng quân sự - cách

mạng nước Cộng hòa, đồng thời nêu rõ số lượng những toa còn chưa được bốc dỡ trên các tuyến đường sắt riêng lẻ trong phạm vi các mặt trận.

Chủ tịch Hội đồng quốc phòng *Lê-nin*

Viết ngày 15 tháng Mười 1920

*In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV*

*Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký*

34

*** ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH
LƯƠNG THỰC TỈNH**

Trừ Ri-a-dan, Tu-la, Ô-ri-ôn, Vô-rô-ne-giơ,
Cuốc-xơ, Ca-lu-ga
Sao gửi trưởng ban nông nghiệp tỉnh

Ngày 30 tháng Tám trong bức điện số 500/BA, tôi đã ra lệnh phải coi việc gieo hạt có tính chất bắt buộc trên toàn bộ diện tích cánh đồng vụ thu là nhiệm vụ quốc gia có tính chất chiến đấu của tất cả các cơ quan chính quyền, đặc biệt của các cơ quan tổng và thôn, và ủy viên phụ trách lương thực tỉnh phải đích thân chịu trách nhiệm báo cáo vào ngày 15 tháng Mười việc thi hành mệnh lệnh. Trong bức điện này, tôi đề nghị trong thời hạn 3 ngày phải báo cáo cho tôi biết việc thi hành mệnh lệnh theo đường dây trực tiếp về Crem-li. Trong báo cáo hãy cho biết: 1) tỷ lệ phần trăm diện tích không gieo hết so với năm 1919; 2) tỷ lệ phần trăm diện tích không gieo hết so với năm 1916; 3) nguyên nhân của việc không gieo hết; 4) diện tích ruộng đất lấy lại ở những người không chịu gieo hết và chuyển cho các hội để gieo. Tất cả những số liệu cần phải được thông báo trong phạm vi từng huyện.

Ủy viên phụ trách lương thực tỉnh và trưởng ban nông nghiệp tỉnh đích thân chịu trách nhiệm về việc gửi kịp thời các câu trả lời.

Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Lê-nin¹⁾

Viết ngày 27 tháng Mười 1920

In lần đầu năm 1942 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXIV

Theo đúng bản đánh máy
do V. I. Lê-nin ký

35

NHỮNG NHẬN XÉT GHI TRÊN BỨC THƯ CỦA G. V. TSI-TSÊ-RIN

Vla-đi-mia I-lích hết sức kính mến, tôi không biết là trong rất nhiều những tin tức vô tuyến, đồng chí đã đọc bản tin vô tuyến về cuốn sách của Cau-xky hay chưa, nên tôi xin gửi đồng chí riêng đoạn trích đó. Vì tôi đọc kịp thời những sách báo của chúng ta, tôi cảm thấy rằng ở ta chưa soi sáng một cách đầy đủ vai trò của chủ nghĩa tư bản nhà nước dưới chính quyền vô sản, mà Cau-xky không lưu ý tới. Ở nước chúng ta còn chưa có chủ nghĩa cộng sản, mà chỉ có

#

Tiếc thay hầu như không có sự tập trung hóa thực sự.

chủ nghĩa tư bản nhà nước với sự không bình đẳng về việc trả lương cho đến cả việc trả công khoán, với những hình thức cưỡng bức đôi khi tái diễn lại chế độ cũ, với sự tập trung hóa quản lý ngay cả đối với nền sản xuất, đồng thời hạn chế quyền tự quản của

Đây không phải dấu hiệu của chủ nghĩa tư bản.

Điều này là do hình thức đấu tranh của

1) N. P. Bri-u-kha-nốp, thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực, cũng ký dưới bức điện.

Điều này thì hoàn toàn không đúng. ||| nhà máy. Ở nước ta có Hồng quân của chủ nghĩa tư bản nhà nước với một bộ máy cưỡng bức rất mạnh, chứ không phải quân đội của chủ nghĩa cộng sản... ||| kẻ thù và do trình độ văn hóa, chứ không phải do chủ nghĩa tư bản.

Theo tôi, không phải. Ở nước ta là cuộc đấu tranh ở giai đoạn đầu của bước quá độ tiến lên chủ nghĩa cộng sản, chống những mưu toan của **nông dân** và của bọn tư bản muốn bảo vệ (hoặc làm sống lại) nền sản xuất hàng hóa.

12/X. Lê-nin

Viết ngày 12 tháng Mười 1919

In lần đầu năm 1945 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXV

Theo đúng bản thảo

36

GHI CHÚ TRÊN BỨC THƯ CỦA HĂNG-RI GHIN-BÔ

Đồng chí Lê-nin thân mến!

Không cần phải viết về những cá nhân.

... Tôi có ý định muốn viết một tác phẩm nhỏ: những người lãnh đạo cuộc cách mạng bôn-sê-vích và những người xây dựng nước Cộng hòa xô-viết Nga, tác phẩm đó sẽ nêu lên một loạt hình ảnh những con người mà hoạt động đã biểu hiện ra trong cuộc cách mạng cũng như trong công cuộc xây dựng xô-viết. Tôi hy vọng rằng dự án này sẽ được Ban thường vụ Quốc tế III thông qua, và đặc biệt tôi hy vọng rằng sau khi được thông qua nó sẽ được sử dụng...

Đồng chí thân mến, hãy nhận lấy cái bắt tay
anh em của tôi.

Hăng-ri Ghin-bô

*Viết vào tháng Mười một,
sớm nhất là ngày 28, 1919*

*In lần đầu năm 1959 trong
Văn tập Lê-nin, t. XXXVI*

Theo đúng bản thảo

DANH MỤC NHỮNG THƯ VÀ
ĐIỆN CỦA V. I. LÊ-NIN
Ở CÁC TẬP TRƯỚC CỦA
LẦN XUẤT BẢN NÀY

DANH MỤC NHỮNG THƯ VÀ
ĐIỆN CHƯA TÌM THẤY
CỦA V. I. LÊ-NIN

CHÚ THÍCH

CÁC BẢN CHỈ DẪN

DANH MỤC NHỮNG THƯ VÀ ĐIỆN
CỦA V. I. LÊ - NIN
Ở CÁC TẬP TRƯỚC CỦA LẦN XUẤT BẢN NÀY
(Tháng Bảy 1919 - 5 tháng Mười một 1920)

TẤT CẢ MỌI NGƯỜI HÃY ĐẤU TRANH CHỐNG ĐÊ-NI-KIN! *(Thư của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (bôn-sê-vích) Nga gửi các tổ chức của đảng). 9 tháng Bảy 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 51- 74.

GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ XE-RA-TI VÀ LÁT-XA-RI. *19 tháng Tám 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 173.

THƯ GỬI CÔNG NHÂN VÀ NÔNG DÂN VỀ VIỆC CHIẾN THẮNG CÔN-TSẮC. *24 tháng Tám 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 174 - 183.

THƯ GỬI XIN-VI-A PAN-KHÓC-XTÔ. *28 tháng Tám 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 184 - 191.

GỬI CÔNG NHÂN MỸ. *23 tháng Chín 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 225 - 226.

CHÀO MỪNG NHỮNG NGƯỜI CỘNG SẢN Ý, PHÁP VÀ ĐỨC. *10 tháng Mười 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 241 - 254.

GỬI ĐỒNG CHÍ LÔ-RI-Ô VÀ TẤT CẢ CÁC BẠN PHÁP ĐÃ GIA NHẬP QUỐC TẾ III. *28 tháng Mười 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 287 - 288.

THƯ GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN ĐỨC VỀ VẤN ĐỀ PHÂN LIỆT. *28 tháng Mười 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 289 - 290.

GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ ĐẢNG VIÊN CỘNG SẢN TRƯỚC KIA THAM GIA "ĐẢNG CỘNG SẢN ĐỨC" THỐNG NHẤT VÀ HIỆN GIỜ LẬP MỘT ĐẢNG MỚI. *28 tháng Mười 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 291 - 292.

GỬI ĐỒNG CHÍ XE-RA-TI VÀ NHỮNG NGƯỜI CỘNG SẢN Ý NÓI CHUNG. *28 tháng Mười 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 293 - 294.

GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ CỘNG SẢN TUỐC-KE-XTAN. *7 - 10 tháng Mười một 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 344 - 345.

HÃY ĐẤU TRANH CHỐNG NẠN KHỦNG HOẢNG NHIÊN LIỆU. *Thông tri gửi các tổ chức đảng. 13 tháng Mười một 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 346 - 350.

GỬI LỚP NGƯỜI THAY THẾ CHÚNG TÔI. *18 tháng Chạp 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40, tr. 30.

THƯ GỬI CÔNG NHÂN VÀ NÔNG DÂN U-CRA-I-NA VỀ VIỆC CHIẾN THẮNG ĐÊ-NI-KIN. *28 tháng Chạp 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40, tr. 47 - 55.

THƯ GỬI P. I. PÔ-PỐP (*Về việc tiêu dùng của dân cư nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trước và sau Cách mạng tháng Mười*). *Nửa cuối tháng Chạp 1919.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40, tr. 394 - 396.

GỬI BAN THƯỜNG VỤ ĐẠI HỘI PHỤ NỮ TỈNH PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT. *10 tháng Giêng 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40, tr. 59.

GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. *23 tháng Giêng 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40, tr. 72 - 73.

THƯ GỬI CÁC ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN NGA VỀ VIỆC CHUẨN BỊ ĐẠI HỘI ĐẢNG. *Giữa 17 và 26 tháng Hai 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40, tr. 161 - 166.

ĐIỆN GỬI CHÍNH PHỦ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA XÔ-VIẾT A-ĐÉC-BAI-GIAN. *5 tháng Năm 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 145.

GỬI HIỆP HỘI CÁCH MẠNG ÁN-ĐỘ. *20 tháng Năm 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 149.

THƯ GỬI CÔNG NHÂN ANH. *30 tháng Năm 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 151 - 156.

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH HỘI NGHỊ LƯƠNG THỰC TOÀN NGA NGÀY 1 THÁNG BẢY 1920. *30 tháng Sáu 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 188 - 189.

TRẢ LỜI BỨC THƯ CỦA ỦY BAN LIÊN HỢP LÂM THỜI ĐỂ THÀNH LẬP ĐẢNG CỘNG SẢN ANH. *8 tháng Bảy 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 191 - 192.

THƯ GỬI NHỮNG NGƯỜI CỘNG SẢN ÁO. *15 tháng Tám 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 320 - 325.

THƯ GỬI CÔNG NHÂN ĐỨC VÀ PHÁP NHÂN NHỮNG CUỘC TRANH LUẬN VỀ ĐẠI HỘI II QUỐC TẾ CỘNG SẢN. *24 tháng Chín 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 350 - 353.

GỬI NÔNG DÂN NGHÈO U-CRA-I-NA. *2 tháng Mười 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 397 - 398.

ĐIỆN GỬI CHÍNH PHỦ XÔ-VIỆT U-CRA-I-NA VÀ BỘ THAM MUU MẶT TRẬN MIỀN NAM. *16 tháng Mười 1920.*

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 435.

DANH MỤC NHỮNG THƯ VÀ ĐIỆN
CỦA V. I. LÊ-NIN
CHO ĐẾN NAY CHƯA TÌM THẤY*

(*Tháng Bảy 1919 - 5 tháng Mười một 1920*)

1919

THƯ CHÚC MỪNG GỬI CÁC CHIẾN SĨ HỒNG QUÂN
TIỂU ĐOÀN BÍCH KÍCH PHÁO

Ngày 8 tháng Bảy 1919.

Trong số đăng ký công văn đi của Hội đồng bộ trưởng dân ủy có ghi số 5259: "Gửi các chiến sĩ Hồng quân của tiểu đoàn bích kích pháo, thư chúc mừng của đồng chí Lê-nin" (Cục lưu trữ trung ương của nhà nước về Cách mạng tháng Mười của các cơ quan cao cấp của chính quyền nhà nước và các cơ quan quản lý nhà nước Liên-xô **).

ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
MẶT TRẬN MIỀN NAM

Ngày 15 tháng Bảy 1919, G. I-a. Xô-côn-ni-cốp, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam, báo trong bức điện gửi L. A. Phô-ti-ê-va, thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy: "15 tháng Bảy, theo bức điện của Lê-nin, tại ga Ca-xtóc-nai-a có đội thợ dệt I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ..." (Cục lưu trữ trung ương của nhà nước về Cách mạng tháng Mười Liên-xô).

ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG
MẶT TRẬN MIỀN NAM

Mác-cu-sơ, người Hung-ga-ri theo chủ nghĩa quốc tế, ngày 20 tháng Bảy 1919 từ Ki-ép viết cho V. I. Lê-nin: "Chúng tôi cùng với đồng chí Li-u-bô-vích có đến chỗ đồng chí Ra-cốp-xki, và trên cơ sở bức điện

* Danh mục này cũng gồm cả những thư và điện của V. I. Lê-nin được nêu ra trong số những tác phẩm chưa tìm thấy của V. I. Lê-nin trong tập 40 và 41 của lần xuất bản này.

** Từ đây sẽ viết tắt là Cục lưu trữ trung ương của nhà nước về Cách mạng tháng Mười Liên-xô.

của đồng chí nói rằng "chỉ sử dụng những nhà quốc tế chủ nghĩa theo hướng Tây - Nam", chúng tôi đã thương lượng với Ra-cốp-xki". (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô*).

ĐIỆN GỬI V. M. XVEC-ĐLỐP

V. M. Xvec-đlốp, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông, trong bức điện gửi V. I. Lê-nin ngày 21 tháng Bảy 1919 có báo cáo: "Trước khi nhận được bức điện của đồng chí nói đến các đầu máy xe lửa ở Xi-bi-ri, tôi đã ra lệnh cho tuyến đường Tuốc-ke-xtan..." (Cục lưu trữ trung ương của nhà nước về Cách mạng tháng Mười Liên-xô).

THƯ NGẮN GỬI I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI
VÀ THƯ GỬI RA NƯỚC NGOÀI

Trong hồi ký "Về Lê-nin", I-a. X. Ga-nê-txơ-ki có viết: "Trong một phiên họp, Lê-nin đã gửi cho tôi một thư ngắn. (Đây là nói về phiên họp của Hội đồng quốc phòng ngày 8 tháng Tám 1919. BT.) Lê-nin nói đến việc Người cần phải gửi một bức thư cấp tốc và quan trọng ra nước ngoài và hỏi bao giờ thì cần phải chuẩn bị xong bức thư" ("Bức tranh toàn cảnh đỏ", tiếng Nga, 1930, số 3, trang 4).

THƯ NGẮN GỬI A. B. KHA-LA-TỐP
Ngày 10 tháng Mười 1919

A. B. Kha-la-tốp, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, trong thư gửi V. I. Lê-nin đề ngày 20 tháng Mười 1919 có viết: "Trả lời thư ngắn của đồng chí đề ngày 10/X năm nay về vấn đề giúp đỡ cho các đồng chí cộng sản Phần-lan ở Pê-tơ-rô-grát về mặt lương thực, tôi xin báo cáo..." (Cục lưu trữ trung ương của nhà nước về Cách mạng tháng Mười Liên-xô).

THƯ GỬI P. I. XTU-TSƠ-CA
Ngày 29 tháng Mười 1919

Trong sổ đăng ký công văn đi của Hội đồng bộ trưởng dân ủy có ghi số 5993: "Gửi đồng chí Xtu-tơ-ca, Ủy ban liên bộ, thư của

* Từ đây sẽ viết tắt là Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin.

V. I-lích Lê-nin" có ghi mấy chữ của trợ lý thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy M. I. Gli-át-xe: "không có bản sao".

GỬI CÔNG TY THỰC PHẨM THÀNH PHỐ MÁT-XCƠ-VA
Ngày 10 tháng Mười một 1919

Trong sổ đăng ký công văn đi của Hội đồng bộ trưởng dân ủy có ghi số 6129: "Gửi Công ty thực phẩm thành phố Mát-xơ-va, thư của đồng chí Lê-nin".

THƯ GỬI M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI
Ngày 27 tháng Mười một 1919

Trong sổ đăng ký công văn đi của Hội đồng bộ trưởng dân ủy có ghi số 6227: "Gửi đồng chí Vla-đi-mia-xki, thư của đồng chí Lê-nin".

GỬI I. V. A-MÔ-DỐP

Năm 1927, I. V. A-mô-dốp hồi tưởng lại rằng tháng Mười một 1919, đồng chí ấy sinh con trai và đặt tên là Vla-đi-mia để tỏ lòng kính trọng Lê-nin. Ngày 5 tháng Chạp, A-mô-dốp viết cho V. I. Lê-nin một bức thư về việc đó. "Tôi đã nhận được thư trả lời, trong đó có mấy chữ chúc mừng và chúc giáo dục theo tinh thần cộng sản chủ nghĩa" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin).

ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH
ỦY BAN VỆ SINH TOÀN ANH M. X. KÊ-ĐRỐP
Sớm nhất là ngày 24 tháng Chạp 1919

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, tập 40, tr. 413.

THƯ GỬI A. I. RƯ-CỐP
Ngày 26 tháng Chạp 1919

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, tập 40, tr. 413.

1920

THƯ GỬI A. A. I-ÓP-PHÊ

Trước ngày 26 tháng Giêng 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40, tr. 413.

THƯ GỬI G. LÔNG-GHÊ
ĐỂ CHUYỂN CHO ĐẠI HỘI XTO-RA-XBUA
CỦA ĐẢNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA PHÁP
Chậm nhất là ngày 15 tháng Hai 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40,
tr. 413.

THEO ĐƯỜNG DÂY TRỰC TIẾP
Đêm ngày 17 rạng ngày 18 tháng Ba 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40,
tr. 414.

THƯ GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH ĐẠI HỘI IX
ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA
Ngày 5 tháng Tư 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40,
tr. 414.

ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ
VÀ X. M. KI-RỐP
Chậm nhất là ngày 12 tháng Năm 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41,
tr. 559.

CUỘC NÓI CHUYỆN THEO ĐƯỜNG DÂY TRỰC TIẾP
VỚI TƯ LỆNH MẶT TRẬN TUỐC-KE-XTAN
M. V. PHRUN-ĐÊ

Ngày 25 tháng Năm 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41,
tr. 559.

THƯ GỬI G. L. VÔ-LEN-BÉC
Đầu tháng Sáu 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41,
tr. 559.

GỬI E. M. XCƠ-LI-AN-XKI
Ngày 7 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin hiện còn giữ ở Cục lưu
trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin có
ghi số 4: "Yêu cầu của Xcơ-li-an-xki cho Khô-đa-xê-vích giải ngũ coi như
người hoàn toàn ốm yếu (thông qua Goóc-ki)".

ĐIỆN GỬI X. I. GU-XÉP

Về bức điện này, V. I. Lê-nin có nhắc đến trong thư của mình gửi L. Đ.
Tơ-rốt-xki đề ngày 8 tháng Chín 1920 (xem tập này, tài liệu 493).

GỬI A. B. KHA-LA-TỐP
Ngày 9 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 6: "Gửi
Kha-la-tốp, điện báo bằng điện thoại của Cro-gi-gia-nốp-xki về
những khẩu phần cho nhà xuất bản của Ủy ban nhà nước về điện khí
hóa nước Nga".

GỬI G. L. VÔ-LEN-BÉC

Ngày 9 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 7: "Gửi Vô-len-béc về điện thoại của Cục lưu trữ thuộc Bộ ngoại giao cũ (thư của A-đô-rát-xki)".

GỬI HÃNG THÔNG TẤN NGA

Ngày 11 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 8: "Hỏi Hãng thông tấn Nga xem dựa trên cơ sở những văn kiện nào mà đã đăng tin tức từ Khác-cốp về Vin-ni-tsen-cô".

GỬI M. I. CA-LI-NIN

Ngày 11 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 9: "Gửi Ca-li-nin yêu cầu tiếp Pa-vlốp (thư của Bô-lô-gô-va)".

GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI

Ngày 14 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 11: "Gửi cho Cre-xtin-xki thư của Xtô-pa-ni để chuyển cho các ủy viên của Bộ tổ chức, và riêng cho Xta-lin".

GỬI M. V. CÔ-BÊ-TXƠ-KI

Ngày 14 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 12: "Gửi Cô-bê-txơ-ki thư của Ma-sê-vích (Ác-hen-ti-na) để đưa vào lưu trữ của Quốc tế cộng sản".

GỬI V. V. PHỒ-MIN

Ngày 14 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 13: "Gửi Phồ-min bài của La-rin "Vấn đề đầu máy xe lửa" để biết và cho ý kiến về những chỗ đánh dấu".

GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA

Ngày 14 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 15: "Gửi Nhà xuất bản quốc gia cuốn sách mỏng của V. I. "Tình hình quốc tế", yêu cầu gửi bản in thử lần thứ hai".

GỬI V. V. PHỒ-MIN

Ngày 17 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 18: "Gửi Phồ-min về việc vớt các tàu bị đắm (thư của Bô-ga-tsep, nguyên chỉ huy của nhóm vớt tàu) để có ý kiến và yêu cầu gửi trả lại". Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin còn giữ lại bản báo cáo của ủy viên phụ trách Tổng cục vận tải đường thủy gửi V. I. Lê-nin, chủ tịch Hội đồng lao động và quốc phòng, nhận được ở Văn phòng của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 25 tháng Chín 1920; trong bản báo cáo ấy có nói: "Theo yêu cầu của đồng chí, tôi dẫn ra những tin tức dưới đây về việc vớt tàu...".

ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI A. I. RŨ-CỐP

Chậm nhất là ngày 20 tháng Chín 1920

Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcô-va, tập 41, tr. 559.

GỬI I. C. CXÊ-NÔ-PHỒN-TỐP

Ngày 20 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi: "Gửi Cxê-nô-phôn-tốp, yêu cầu hỏi Ủy ban đặc biệt tỉnh Tu-la về lý do bắt giam mẹ của I-va-nốp".

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP

Ngày 20 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi: "Gửi A-va-nê-xốp về việc phái Các-phun-ken đi công tác".

GỬI A. I. RŪ-CỐP

Ngày 25 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 23: "Gửi đồng chí Rư-cốp để kết luận về bản tuyên bố của chính phủ U-cra-i-na (I-a-cô-vlêp, ủy viên Bộ chính trị; V. Xmiéc-nốp, ủy viên Đoàn chủ tịch Phòng công nghiệp U-cra-i-na) về việc trung ương phân phối không đúng than đá và các sản phẩm khác".

GỬI A. M. LÊ-GIA-VA, A. I. RŪ-CỐP VÀ LI-BÉC-MAN

Ngày 25 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 24: "Gửi các đồng chí Lê-gia-va, Rư-cốp, Li-béc-man về tô nhượng".

GỬI CỤC ẤN LOÁT
CỦA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO*Ngày 28 tháng Chín 1920*

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 31: "Gửi Cục ấn loát của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao thư của hội nghị toàn thể Nhà in quốc gia số 3 về việc sửa chữa xí nghiệp, để kết luận, yêu cầu *gửi trả lại*".

GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP

Ngày 28 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 32: "Thư của V. I. nhân bức điện báo của Ma-si-txơ-ki" kèm theo ghi chú: "Đã thực hiện. Gửi đi ngày 28/IX qua Đa-ni-sép-xki. Có giấy biên nhận". Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin cũng còn giữ được bức thư của G. I-a. Xô-côn-ni-cốp đề ngày 6 tháng Mười 1920 gửi từ Ta-sken, trong đó Xô-côn-ni-cốp báo cáo với V. I. Lê-nin: "Đã nhận được bức điện của Ma-si-txơ-ki (về Bu-kha-ra) kèm theo những ghi chú của đồng chí".

GỬI M. I. PHRUM-KIN

Ngày 29 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 33: "Gửi Đa-ni-sép-xki để chuyển cho Phrum-kin" kèm theo ghi chú: "Đã thực hiện, có giấy biên nhận của Đa-ni-sép-xki".

GỬI N. Ô-XIN-XKI

VÀ M. V. MI-LI-U-TI-NA (XMI-ĐỒ-VÍCH)

Ngày 29 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 34: "Gửi Ô-xin-xki và vợ của Mi-li-u-tin để kết luận về việc bắt Lê-vi-txơ-cai-a". Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin cũng còn giữ được bức thư của N. Ô-xin-xki về vụ Xa-ra và A-na-xta-xi-a Lê-vi-txơ-cai-a bị bắt ở Tu-la; trên bản nhận xét bức thư của M. M. Lê-vi-txơ-cai-a, mẹ của họ, gửi kèm theo có ghi chú của thư ký: "Gửi đồng chí Mi-li-u-ti-na để kết luận, theo lệnh của đồng chí Lê-nin".

GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP

Ngày 29 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 34a: "thư của Vu-cô-la Sa-scốp gửi Bri-u-kha-nốp về chế độ trưng thu và vụ mất mùa (huyện Bu-gu-ru-xlan)".

GỬI A. N. VI-NÔ-CU-RỐP

Ngày 30 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 35/2044: "Gửi Vi-nô-cu-rốp về tiền hưu trí cho Prê-ô-bra-gien-xki (nếu trợ cấp không đủ, chuyển cho Bộ tổ chức)".

GỬI A. I. RŪ-CỐP

Ngày 30 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 36:
"a) Gửi Rư-cốp về bài báo về các kho của Tổng cục...*
b) về Goóc-bu-nốp".

GỬI I. C. CXÊ-NÔ-PHÔN-TỐP

Ngày 30 tháng Chín 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 37: "Gửi đồng chí Cxê-nô-phôn-tốp bức thư của Bê-dơ-ru-cô-va về việc

* Chữ viết không rõ.

chồng bị bắt, để có ý kiến" với ghi chú: "Thư trả lời của Cxê-nô-phôn-tốp đã được trực tiếp chuyển cho V. I-lích".

GỬI I. C. CXÊ-NÔ-PHÔN-TỐP

Ngày 5 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 39/2075: "Gửi Cxê-nô-phôn-tốp kết luận của Ô-xin-xki về vụ những người trong gia đình Lê-vi-txơ-ki và Vran-ghen (xem số 34)". Trong sổ đăng ký công văn đi của Hội đồng bộ trưởng dân ủy có ghi chú đề ngày 6 tháng Mười 1920: "Gửi Cxê-nô-phôn-tốp" Theo lệnh của V. I., cho biết kết luận về vụ bắt những người trong gia đình Lê-vi-txơ-ki hồi tháng Ba 1920 ở tỉnh Tu-la và kết luận của đồng chí Ô-xin-xki về việc thả họ".

GỬI G. G. I-A-GÔ-ĐA

Ngày 5 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi: "Gửi I-a-gô-đa về vụ bắt các cựu sĩ quan họ La-yrốp (thư của N. A.)".

GỬI BAN CHẤP HÀNH PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT
CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA

Ngày 7 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 41: "Gửi đảng bộ Pê-tơ-rô-grát. Yêu cầu của Cục Xi-bi-ri trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga muốn lấy trong số công nhân Pê-tơ-rô-grát 20 người để giúp những người Xi-bi-ri tổ chức việc ăn uống công cộng ở Xi-bi-ri. Có dòng ghi thêm của V. I. ủng hộ yêu cầu đó".

GỬI CỤC CHÍNH TRỊ HỒNG QUÂN CÔNG NÔNG

Ngày 8 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 45: "Gửi A-lếch-xan-đrốp, Cục chính trị Hồng quân, để hỏi kết luận về bản báo cáo của Ba-la-ki-rép".

GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH
BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA
ĐỂ CHUYỂN CHO A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ

Ngày 9 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 47: "Gửi Ê-nu-kít-đê, Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, về cháu Tséc-n...* A-pha-na-xi-ép".

GỬI I. C. CXÊ-NÔ-PHÔN-TỐP

Ngày 11 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 48: "Gửi Cxê-nô-phôn-tốp để có ý kiến về Péc-lốp, cán bộ khảo sát đường sắt".

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP

Ngày 13 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 50: "Gửi A-va-nê-xốp bản báo cáo của Mác-xi-mốp, trưởng phòng trình sát của Ủy ban đặc biệt ngành vận tải ở Cu-pi-an-xcơ, để kết luận gấp".

GỬI A. N. VI-NÔ-CU-RỐP

Ngày 15 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 52: "Ban bảo hiểm xã hội và lao động của vùng Xu-lin-xcơ gửi Vi-nô-cu-rốp về vấn đề vải và giấy cho Nhà bà mẹ và trẻ sơ sinh".

GỬI M. P. TÔM-XKI

Ngày 15 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 54: "Gửi Tôm-xki bức thư gửi công nhân Đ...*".

* Chữ viết không rõ.

THƯ GỬI M. I. PHRUM-KIN

Ngày 16 tháng Mười 1920

Trong cuốn lịch bàn hiện giữ ở Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin, trên tờ chỉ ngày 16 tháng Mười 1920, V. I. Lê-nin ghi: "16/X đã gửi thư cho Phrum-kin". Cũng ở đây hiện còn giữ chiếc phong bì do V. I. Lê-nin đề: "Gửi đồng chí Phrum-kin (ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực), Rô-xtốp trên sông Đôn và đến nơi ở của đồng chí đó (có ký nhận) (thư của Lê-nin)", và ghi chú của thư ký về việc đã gửi bức thư đó ngày 17 tháng Mười 1920.

GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH

BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN ANH

Ngày 16 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 59: "Gửi Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga để đưa vào chương trình nghị sự của phiên họp ngày 19/X về việc bồi thường 5 triệu của làng Pa-vlốp-ca vì có 150 người đào ngũ".

GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI

Ngày 18 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 62: "Gửi Pô-crốp-xki để hỏi ý kiến và để cấp tốc gửi cho Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy về tình hình khó khăn của các cán bộ Viện hàn lâm khoa học".

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ

Ngày 18 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 64: "Gửi Ê-nu-kít-đê để xem xét yêu cầu của công nhân La-ri-ô-nốp về việc khoan hồng cho người anh là I. G. La-ri-ô-nốp, bị bộ đội bảo vệ nội địa của nước Cộng hòa kết án vì tội đầu cơ".

GỬI A. B. KHA-LA-TỐP

Ngày 18 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 65: "Gửi Kha-la-tốp đơn yêu cầu của đồng chí Li-u-bô-vích đề nghị cung cấp lương thực cho thường trực điện báo ban đêm".

GỬI A. I. RŨ-CỐP

Ngày 18 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 66: "Gửi Rư-cốp để kết luận công văn nhận được của Bu-kha-rin về vấn đề soạn tập sách "Công nghiệp Nga trong thời kỳ chiến tranh và cách mạng qua số liệu và sự kiện".

GỬI G. I. XA-PHA-RỐP

Ngày 19 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 67: "Gói bưu kiện cho Ban thư ký của Xcơ-li-an-xki để gửi đi Ta-sken cho Xa-pha-rốp, yêu cầu báo cho biết 1) giấy biên nhận của người đưa thư, 2) ngày và giờ gửi đi, 3) giấy biên nhận trở lại của Xa-pha-rốp".

GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ

Ngày 22 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 71: "Gửi Ê-nu-kít-đê bản tuyên bố của các đại biểu Quốc tế cộng sản về tình hình ăn uống tồi kém để báo cáo với V. I. về các biện pháp đã thi hành".

GỬI N. I. BU-KHA-RIN

Ngày 23 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 73: "Gửi Bu-kha-rin chương trình của lớp học thống kê để lấy nhận xét và yêu cầu gửi trở lại".

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP
 Ngày 27 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 75: "Gửi A-va-nê-xốp để kết luận đơn khiếu nại của Bôn-tơ - Bru-ê-vích về việc thanh tra thường xuyên ở... *".

GỬI CÁC ỦY VIÊN BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG
 ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA
 Ngày 28 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi: "Gửi tất cả các ủy viên Ban chấp hành trung ương về bản báo cáo tại Đại hội các Xô-viết có kèm theo phần phụ lục gồm các tài liệu".

GỬI V. R. MEN-GIN-XKI
 Ngày 30 tháng Mười 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 77: "Gửi Mengin-xki về Phren-ni và Pô-xơ-ni-cốp".

GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH
 BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA

Trong mẫu thư gửi Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đề ngày 1 tháng Mười một 1920 được gửi kèm theo bức thư của X. A. Cô-rô-lép, V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy, báo cáo: "Tôi xin chuyển cho các đồng chí bức thư của X. A. Cô-rô-lép gửi Vla-đi-mia I-lích và cho tôi, kèm theo ảnh chụp. Ở một trong những bức thư đó, có nghị quyết của Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy V. I. Lê-nin là gửi các thư từ này cho Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" (Cục lưu trữ trung ương của nhà nước về Cách mạng tháng Mười Liên-xô).

GỬI Đ. I. CUỐC-XKI
 Ngày 2 tháng Mười một 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 80: "Gửi Cuốc-xki: 1) báo cáo của Tséc-tcốp, 2) thư của Tséc-tcốp về việc những

---

* Chữ viết tắt hiện chưa tìm được nghĩa.

thông cáo của Bộ dân ủy tư pháp vi phạm sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc các giáo phái được miễn làm nghĩa vụ quân sự và 3) thư của Lê-gia-va về những đồ cổ (về việc tịch thu tài sản của những công dân tự ý rời bỏ Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga)".

GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP
 Ngày 5 tháng Mười một 1920

Trong sổ đăng ký công văn đi của V. I. Lê-nin có ghi số 82: "Gửi A-va-nê-xốp về việc niêm phong kho vải và xà phòng dành cho trẻ em, để điều tra ngay (thư của Lu-na-tsác-xki)".

CHÚ THÍCH

- ¹ Cùng ngày hôm đó, trong điện trả lời, M. V. Phrun-dê đã viết cho V. I. Lê-nin: "Tôi đã và hiện đang chú ý hết sức nghiêm túc đến các trận đánh của địch tại mặt trận U-ran, cụ thể là ở vùng Ni-cô-lai-ép-xơ, do có nguy cơ hiển nhiên là chiến tuyến của Côn-tsắc và Đê-ni-kin có thể nối liền với nhau tại Vôn-ga. Rất tiếc là cho đến nay ở đây tôi chỉ có những đơn vị yếu, hoàn toàn chưa được huấn luyện, thường là những lực lượng được trang bị kém. Trong những ngày Côn-tsắc tấn công vào Xa-ma-ra, tất cả số còn lại đều đã dùng để chống lại Côn-tsắc và cho đến nay đều bị mắc ở hướng U-pha..." ("Trích lịch sử nội chiến ở Liên-xô", tiếng Nga, t. 2, 1961, tr. 234). Phrun-dê cam kết với Lê-nin rằng không quá 10 - 14 ngày sau, U-ran-xơ và toàn bộ phía Bắc của khu sẽ quét sạch bọn bạch vệ. Ngày 11 tháng Bảy 1919, Hồng quân đã giải phóng U-ran-xơ. — 4.
- ² Ngày 16 tháng Sáu 1919, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã nhận được bức điện của kỹ sư quân sự E. A. Béc-ca-lốp báo cáo rằng phòng tài chính Xô-viết khu phố Pô-rô-khô-vô của Pê-tơ-rô-grát đã quyết định trừ 40 nghìn rúp làm thuế đặc biệt trong số 50 nghìn rúp mà người ta trao cho Béc-ca-lốp theo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 26 tháng Mười một 1918 dưới hình thức tiền thưởng về phát minh trong lĩnh vực pháo binh (thực chất của phát minh đó là ở chỗ tìm được phương thức bắn xa và tăng tốc độ ban đầu của đạn). Khi chuyển bản sao bức điện này cho N. N. Cre-xtin-xki, bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính, N. P. Goóc-bu-nốp, trưởng phòng khoa học - kỹ thuật của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, viết rằng tiền thưởng mà Hội đồng bộ trưởng dân ủy tặng cho Béc-ca-lốp cần phải được gửi cho đồng chí ấy vì "chúng ta có nguy cơ làm tổn hại lòng tin của những nhà phát minh đối với nhà

nước và làm cho họ lảng tránh chúng ta, điều này sẽ phải trả một giá đắt, và sẽ phải đo không phải bằng hàng chục nghìn mà bằng hàng chục triệu" (Cục lưu trữ trung ương của nhà nước về Cách mạng tháng Mười Liên-xô).

Chỉ thị ngày 30 tháng Sáu 1919 của Hội đồng bộ trưởng dân ủy "Về những phát minh" quy định rằng tiền thưởng về phát minh không phải đóng thuế; chỉ thị đó đã được công bố ngày 4 tháng Bảy trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 144. — 5.

- ³ Thư gửi A. Đ. Txi-u-ru-pa được viết trong dịp Txi-u-ru-pa yêu cầu góp ý về bài diễn văn sắp đến về vấn đề lương thực. Ngày hôm sau, theo quyết định ngày 3 tháng Bảy 1919 của hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, đã có phiên họp liên tịch giữa Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, Xô-viết đại biểu công nhân và Hồng quân Mát-xcơ-va, Hội đồng các công đoàn toàn Nga và đại biểu của các ủy ban công xưởng - nhà máy của thành phố Mát-xcơ-va. Tại phiên họp này, V. I. Lê-nin đã đọc bản báo cáo "Tình hình hiện tại và những nhiệm vụ trước mắt của Chính quyền xô-viết" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 35 - 50), còn A. Đ. Txi-u-pa thì đọc diễn văn về tình hình lương thực.

Trong thư nói đến việc cải thiện tình hình thu mua lúa mì của nhà máy: từ ngày 1 tháng Tám 1917 cho đến ngày 1 tháng Tám 1918 đã thu mua được 30 triệu pút, còn từ ngày 1 tháng Tám 1918 đến ngày 1 tháng Năm 1919 đã thu mua được 100 triệu pút (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.39, tr. 37, 137, 193). — 6.

- ⁴ Ngay trong điện gửi Kh. G. Ra-cốp-xki ngày 21 tháng Sáu 1919, V. I. Lê-nin đã viết về sự cần thiết phải gửi 3 đoàn tàu chở lúa mì cho mặt trận miền Tây rồi (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tài liệu 647). — 6.
- ⁵ V. I. Lê-nin khuyên A. M. Goóc-ki nên "đạo chơi" trên chiếc tàu thủy tuyên truyền - hướng dẫn "Ngôi sao đỏ", chạy dọc sông Vôn-ga và Ca-ma. N. C. Crúp-xcai-a có tham gia chuyến đi này với nhóm cán bộ có trách nhiệm của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và của một số bộ dân ủy. Ngày 10 tháng Bảy, Lê-nin điện cho Crúp-xcai-a: "Hôm nay anh đã gặp Goóc-ki, anh đã thuyết

phục đồng chí ấy tham gia chuyến đi trên tàu của em và các đồng chí, về việc này anh đã gửi một bức điện đi Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, nhưng Goóc-ki một mực từ chối" (Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 55, tr. 374). Xem thêm tài liệu 13 ở tập này. — 7.

- ⁶ *Hội đồng quốc phòng* (Hội đồng quốc phòng công nông) do Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga thành lập ngày 30 tháng Mười một 1918. Hội đồng này được giao toàn quyền trong việc động viên lực lượng và phương tiện của đất nước để phòng thủ quốc gia. V. I. Lê-nin được chỉ định làm chủ tịch Hội đồng quốc phòng. Đầu tháng Tư 1920, Hội đồng quốc phòng được cải tổ và đổi tên là Hội đồng lao động và quốc phòng. Theo quyết định của Đại hội VIII các Xô-viết toàn Nga, đến tháng Chạp 1920, Hội đồng lao động và quốc phòng bắt đầu hoạt động với quyền hạn một ủy ban của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, nhiệm vụ chính của ủy ban này là phối hợp công tác giữa tất cả các bộ về vấn đề xây dựng kinh tế; nó tồn tại cho đến năm 1937. — 7.
- ⁷ V. I. Lê-nin muốn nói đến bọn phản cách mạng hoạt động ở hậu phương quân đội xô-viết. — 8.
- ⁸ Ngày 3 tháng Bảy 1919, sau khi N. C. Crúp-xcai-a đến Xoóc-mô-vô, ban thường vụ Hội phụ nữ ở Xoóc-mô-vô đã yêu cầu N. C. Crúp-xcai-a giúp đỡ trong việc chuyển ngôi nhà do ban quản trị nhà máy Xoóc-mô-vô đang quản lý sang làm nhà trẻ. Nhà cửa của nhà máy chỉ có thể được chuyển cho cơ quan khác theo lệnh của Hội đồng quốc phòng, cho nên đơn của ban thường vụ Hội phụ nữ Xoóc-mô-vô đã được chuyển cho Lê-nin. Chỉ thị của Lê-nin đã được xem xét tại phiên họp của Đoàn chủ tịch Xô-viết Xoóc-mô-vô ngày 18 tháng Bảy. Việc giải quyết dứt khoát vấn đề này đã được chuyển cho Đoàn chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, ban chấp hành Xô-viết tỉnh đã ra chỉ thị thực hiện yêu cầu của Hội phụ nữ Xoóc-mô-vô. — 9.
- ⁹ Đầu tháng Bảy, bộ chỉ huy mặt trận miền Nam yêu cầu V. I. Lê-nin cho phép gọi nhập ngũ những người lao động đủ 18 tuổi ở các vùng gần mặt trận. Trước khi đưa vấn đề này ra Hội đồng quốc phòng, Lê-nin yêu cầu Bộ tổng tham mưu toàn Nga cho biết những tin tức về quân bổ sung thêm cho mặt trận miền Nam. Trả lời bức điện ngày 8 tháng Bảy của Lê-nin, Hội đồng quân sự - cách

mạng mặt trận miền Nam lại nhắc lại yêu cầu của mình. Ngày 11 tháng Bảy 1919, Hội đồng quốc phòng quyết định "cho phép Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam được động viên thanh niên 18 tuổi trở lên ở những vùng họ yêu cầu" (Cục lưu trữ trung ương đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Ngoài ra, Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa được ủy nhiệm áp dụng những biện pháp để gửi ngay ra mặt trận, trước hết là mặt trận miền Nam, những đơn vị đã được huấn luyện. — 10.

- ¹⁰ Ph. Stúoc-min, chiến sĩ Hồng quân, gửi V. I. Lê-nin một bức thư trong đó yêu cầu ra lệnh cho phòng quân vụ huyện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt trả cho đồng chí ấy tiền lương trong thời kỳ đồng chí ấy bị ốm. Kèm theo thư gửi Xơ-li-an-xki, Lê-nin đã gửi cả những giấy tờ mà Stúoc-min gửi cho Lê-nin. — 10.
- ¹¹ X. V. Ma-lư-sép với tư cách là đại diện toàn quyền của Liên đoàn công xã miền Bắc, đã dẫn đầu một đoàn các cửa hàng lưu động trên sà-lan chở hàng để đổi lúa mì ở Pô-vôn-gie. Để trả lời báo cáo thứ nhất của Ma-lư-sép về việc mua thành công lúa mì, V. I. Lê-nin đã gửi cho Ma-lư-sép một điện mừng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tài liệu 277). Về sau, Lê-nin đã nhiều lần quan tâm đến thành công của Ma-lư-sép Tháng Tám 1919, trong điện gửi ủy ban lương thực tỉnh Xa-ma-ra và Xa-ra-tốp, Lê-nin viết: "Hãy báo cho biết những số liệu tỉ mỉ, do những người báo tin mà các đồng chí đã biết chịu trách nhiệm, Xéc-gây Ma-lư-sép đã gửi bao nhiêu lúa mì và gửi vào lúc nào đến Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt và Ru-bin-xcơ cho Bộ dân ủy lương thực" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXIV, tr. 149). — 14.
- ¹² Trong bức điện gửi V. I. Lê-nin ngày 11 tháng Bảy 1919, Đoàn chủ tịch Đại hội công nhân luyện kim tỉnh Tu-la báo cáo rằng, đại hội quyết định tăng sản lượng vũ khí gấp bội (trong tài liệu những chữ này được Lê-nin gạch dưới hai gạch), tiến hành việc huấn luyện quân sự phổ cập trong công nhân và thành lập các trung đoàn công nhân hậu phương sẵn sàng trong giờ phút cần thiết tham gia chiến đấu chống bọn bạch vệ. Đoàn chủ tịch đề nghị Lê-nin chuyển tới Hội đồng bộ trưởng dân ủy "lời thể xã hội chủ nghĩa của công nhân luyện kim quyết hy sinh hoặc chiến thắng bọn đế quốc trong và ngoài nước". — 15.

- ¹³ I-a. X. Ga-nê-txơ-ki, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính, phải thảo điện trả lời bức điện mà V. I. Lê-nin nhận được ngày 16 tháng Bảy 1919 của Kh. G. Ra-cốp-xki yêu cầu gửi số tiền đã hứa vì có khủng hoảng tiền tệ nghiêm trọng ở U-cra-i-na. Ga-nê-txơ-ki thảo điện trả lời như sau: "Hôm nay gửi 300, trong số đó 50 là giành cho Ca-lu-ga. Từ nay sẽ gửi một cách có kế hoạch". Trên điện trả lời của Ga-nê-txơ-ki, Lê-nin viết bức thư ngắn thứ hai và ghi thêm vào tài liệu này: "Để trả lời Ra-cốp-xki". — 17.
- ¹⁴ V. I. Lê-nin muốn nói đến những thắng lợi có tính chất quyết định trong cuộc đấu tranh giải phóng U-ran khỏi quân bạch vệ: quân đoàn 5 chiếm thành phố Dơ-la-tô-u-xtơ (13 tháng Bảy 1919) và quân đoàn 2 chiếm thành phố Ê-ca-tê-rin-bua (ngày nay là Xvéc-đlốp-xcơ) ngày 14 tháng Bảy 1919.
Ngày 13 tháng Bảy 1919, M. V. Phrun-dê được cử làm tư lệnh quân đội mặt trận miền Đông. — 19.
- ¹⁵ Có lẽ là đây muốn nói đến việc thu hút những người Ba-ski-ri-a vào cuộc đấu tranh chống bọn Côn-tsắc, cụ thể là thành lập các đơn vị quân đội Ba-ski-ri-a. — 20.
- ¹⁶ Trong bức điện gửi Chính phủ xô-viết Lát-vi-a ngày 17 tháng Bảy 1919, Lê-nin viết: "Yêu cầu các đồng chí liên hệ với Xta-lin - ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây - về vấn đề đổi tên" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXIV, tr. 194). Việc đổi tên sư đoàn Lát-vi-a, không thực hiện được, nó vẫn giữ tên gọi trước đây - sư đoàn bộ binh Lát-vi-a. — 20.
- ¹⁷ Tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang của nước Cộng hòa trong thời kỳ này là X. X. Ca-mê-nép. — 22.
- ¹⁸ Phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 22 tháng Bảy 1919 đã nghe trình bày vấn đề quy định giá cả ổn định về lúa mì và các mặt hàng công nghiệp. Việc thảo luận vấn đề này được tiếp tục tại các cuộc họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 24 và 31 tháng Bảy. Bản nghị quyết thông qua ngày 31 tháng Bảy chỉ ra rằng, giá bán cho công nhân và viên chức vẫn như cũ, và giao cho Bộ dân ủy lương thực cũng như Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao nhiệm vụ là muộn nhất là ngày 1 tháng Chín 1919 phải ký và công bố giá ổn định về sản phẩm lương thực và các mặt hàng công nghiệp. — 24.

- ¹⁹ Thư ngắn này được viết nhân việc chậm thông qua chỉ thị về việc gửi lương thực từ quân đội.
Ngày 24 tháng Năm 1919, Ủy ban trung ương phụ trách việc cung cấp lương thực cho Hồng quân được giao nhiệm vụ thảo ra và trình lên Hội đồng quốc phòng muộn nhất là ngày 1 tháng Sáu bản dự thảo chỉ thị chi tiết về chế độ gửi những bưu kiện lương thực từ quân đội. Song chỉ thị này không được trình đúng thời hạn quy định. Ngày 19 tháng Bảy, V. I. Lê-nin ra lệnh cho ban thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy điều tra vụ này và trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy những đề nghị và biện pháp thực tiễn để khắc phục tệ quan liêu giấy tờ (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 129 - 130). Ngày 22 tháng Bảy, Hội đồng bộ trưởng dân ủy, sau khi nghe L. B. Cra-xin giải thích về vấn đề này, đã khiển trách Ủy ban trung ương phụ trách việc cung cấp lương thực cho Hồng quân và Bộ dân ủy quân sự về việc không trình đúng thời hạn chỉ thị về việc gửi lương thực để Hội đồng quốc phòng phê chuẩn, còn Bộ dân ủy lương thực và Bộ dân ủy bưu điện thì bị cảnh cáo. Ngày hôm sau, ngày 23 tháng Bảy 1919, chỉ thị về việc gửi lương thực đã được Hội đồng quốc phòng phê chuẩn.
Ở mặt sau của bức thư của V. I. Lê-nin, chính tay L. A. Phô-ti-ê-va viết: "Các bản chỉ thị đã tìm thấy. Đã được đưa vào chương trình nghị sự của Hội đồng quốc phòng từ ngày 16. VII. Các bản chỉ thị này đã được Ủy ban trung ương phụ trách việc cung cấp lương thực cho Hồng quân đệ trình ngày 14. VII (thứ hai)". — 25.
- ²⁰ Trong điện phúc đáp ngày 28 tháng Bảy 1919, M. V. Phrun-dê và M. M. La-sê-vích đã báo cáo với V. I. Lê-nin rằng, tình hình ở phía Nam Bu-du-lúc và ở vùng U-ran-xcơ không đáng lo ngại. Chậm nhất là ngày 31 tháng Bảy, toàn bộ hữu ngạn U-ran sẽ được giải phóng, đường sắt đến U-ran-xcơ đã được dọn sạch và đang được sửa chữa gấp. Bức điện này cũng nêu lên rằng tình hình ở miền Bắc A-xtơ-ra-khan đang nghiêm trọng. — 25.
- ²¹ Đây muốn nói đến kế hoạch đấu tranh chống Đê-ni-kin do Tổng tư lệnh X. X. Ca-mê-nép vạch ra. Theo kế hoạch này, dự định đòn chủ yếu sẽ do cánh quân phía trái mặt trận miền Nam đánh qua tỉnh Đôn. Đòn hỗ trợ dự định đánh theo hướng Khác-cốp. Kế hoạch được trình bày trong chỉ thị của Bộ tổng tư lệnh ngày 23 tháng Bảy 1919 (xem "Trích lịch sử nội chiến ở Liên-xô", tiếng Nga, t. 2, 1961, tr. 499 - 500). Ngày 27 tháng Bảy 1919, L. Đ. Tô-rốt-

- xki đã gửi cho E. M. Xơ-li-an-xki, phó chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa, một bức điện, trong đó Tô-rốt-xki báo cáo rằng: "E-gô-ri-ép, tư lệnh mặt trận miền Nam, coi kế hoạch chiến dịch của Ca-mê-nép đối với miền Nam là không đúng, và dù thực hiện kế hoạch này nhưng vẫn không tin thành công" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Tô-rốt-xki viết rằng ý kiến của Xô-côn-ni-cốp, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận, và Pê-rê-mư-tốp, cục trưởng Cục tác chiến của mặt trận, cũng như vậy. — 27.
- ²² Viết để trả lời thông báo của Bê-la Cun về tình hình gay go của nước Cộng hòa xô-viết Hung-ga-ri nhân có sự can thiệp của nước ngoài đã bắt đầu, và yêu cầu nước Nga xô-viết giúp đỡ gấp. — 34.
- ²³ Bức thư ngắn này của V. I. Lê-nin có lẽ được viết hồi Người đang nghỉ ở Goóc-ki ngày 3 và 4 tháng Tám 1919 nhân cuối tháng Bảy - đầu tháng Tám 1919, trên báo chí Tây Âu cũng như trong số những người men-sê-vich Nga và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng đang lan truyền những tin đồn về việc dường như sắp tới Chính phủ xô-viết Nga sẽ được thay thế bằng một chính phủ liên hiệp (có những người men-sê-vich và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng tham gia). Ngày 6 tháng Tám, báo "Sự thật" và ngày 8 tháng Tám, báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga" đã đăng những bài chế nhạo những tin đồn đó, những tin đồn phản ánh nguyện vọng của bọn đế quốc muốn lật đổ Chính quyền xô-viết ở Nga nhờ sự giúp đỡ của bọn xã hội chủ nghĩa phản bội, như ở Hung-ga-ri. — 37.
- ²⁴ Đây muốn nói đến bức điện của L. Đ. Tô-rốt-xki gửi V. I. Lê-nin, trong đó báo cáo rằng hội nghị họp ở Ki-ép ngày 6 tháng Tám 1919 mà thành phần tham dự gồm L. Đ. Tô-rốt-xki, Kh. G. Ra-cốp-xki, A. I. Ê-gô-rốp, X. I. A-ra-lốp, N. G. Xê-mê-nốp, V. P. Da-tôn-xki, đã quyết định rút quân đội xô-viết sang một tuyến mới và bỏ lại cho kẻ thù bờ Hắc hải cùng với Ô-đét-xa và Ni-cô-la-ép. — 38.
- ²⁵ V. I. Lê-nin muốn nói đến cuốn sách "Thành tựu và khó khăn của Chính quyền xô-viết" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 38, tr. 47 - 90). Ngày 17 tháng Tư 1919, Lê-nin đã viết lời bạt cho cuốn sách đó và yêu cầu đăng lời bạt đó "dù

- bằng chữ in nhỏ nhất". Lời bạt không được đăng. Năm 1921, trong "Lời tựa cuốn "Bản về chính sách kinh tế mới (Hai bài báo cũ và một lời bạt còn cũ hơn nữa)"" , Lê-nin dùng lại hoàn toàn lời bạt đó và viết rằng "những người Pê-tơ-rô-grát" đứng đầu là Di-nô-vi-ép đã "đánh lừa" Người và không thực hiện yêu cầu của tác giả (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 304 - 307). Song cả năm 1921, lời bạt cũng không được đăng. Cuốn sách được xuất bản với nhan đề: "Bản về chính sách kinh tế mới. Hai bài báo cũ". Lời bạt được đăng lần đầu tiên năm 1922 trong V. I. Lê-nin Toàn tập, xuất bản lần thứ nhất, tập XVI. — 39.
- ²⁶ Được viết trên bức thư của Tx. X. Bô-brốp-xcai-a, nhà nữ cách mạng chuyên nghiệp, đảng viên từ năm 1898. Trong thư, Bô-brốp-xcai-a yêu cầu Lê-nin giúp đỡ để chị ấy được bố trí công tác. — 44.
- ²⁷ V. I. Lê-nin muốn nói đến bức thư của I. T. Xmin-ga gửi Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Trong thư, Xmin-ga báo cáo về tình hình khó khăn ở mặt trận miền Nam. Xmin-ga viết: "Nguyên nhân cơ bản và chủ yếu của những thất bại của chúng ta là ở chỗ Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam không biết chỉ huy và điều khiển quân đội... Thành phần hiện nay của Hội đồng quân sự - cách mạng là thiếu năng lực công tác. Sự không hiểu biết lẫn nhau lớn đến nỗi không thể nghĩ đến việc có thể "cùng nhau làm việc"" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 45.
- ²⁸ Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn lưu được bức thư của N. Ghéc-đơ-xơ-ru-vê gửi N. C. Crúp-xcai-a, trong bức thư đó Ghéc-đơ-xơ-ru-vê thông báo rằng Cuốc-đi-nốp-xki khi cư trú tại căn phòng của người bà con của mình không hề biết về bộ sưu tập các vũ khí cổ dấu ở đấy. Vũ khí dường như được phát hiện trong khi lục soát căn buồng đó. — 48.
- ²⁹ Bức thư ngắn này có lẽ được viết trong thời gian Hội đồng bộ trưởng dân ủy họp ngày 26 tháng Tám 1919. Phiên họp này đã nghe báo cáo về vấn đề công tác của Viện khoa học - kỹ thuật thực phẩm. Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định: "giao cho Bộ dân ủy y tế và Bộ dân ủy lương thực sau 3 tháng phải báo cáo cho Viện khoa học - kỹ thuật thực phẩm về những nhiệm vụ thực tiễn. Cũng

trong thời hạn đó, Viện khoa học - kỹ thuật thực phẩm phải báo cáo về phương pháp kỹ thuật sản xuất đường từ mùn cưa". Trên bức thư ngắn này có ghi chú của L. A. Phô-ti-ê-va: "Đã được thực hiện ngày 28. VIII".

Có lẽ cũng tại phiên họp này, L. B. Cra-xin đã viết cho V. I. Lê-nin một bức thư ngắn, trong đó báo cáo rằng từ 1 phút mùn cưa có thể sản xuất được 18 phun-tơ đường. Trong bức thư ngắn trả lời Lê-nin viết: "Quái thật: 1 phút được những 18 phun-tơ!! 45%??? Hàm lượng đường?%" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXIV, tr. 29). Lê-nin đã nhiều lần đề cập tới vấn đề sản xuất đường từ mùn cưa (xem tập này, tài liệu 123).

Phương pháp sản xuất glu-cô, ma-nô-sa, rượu ê-ti-líc v. v. bằng phương pháp thủy phân gỗ được phổ biến rộng rãi ở Liên-xô trong những năm dưới Chính quyền xô-viết. — 49.

- ³⁰ Binh đoàn kỵ binh của Ma-môn-tốp được Đê-ni-kin phái đi để đánh vào các hậu phương quân đội xô-viết ở mặt trận miền Nam. Ngày 10 tháng Tám 1919, kỵ binh của Ma-môn-tốp đã phá vỡ phòng tuyến ở vùng Nô-vô-khô-péc-xơ và đột nhập vào một số điểm dân cư và thành phố. Cuộc đột nhập của đạo kỵ binh Ma-môn-tốp gây nguy cơ cho quân đội xô-viết và gây khó khăn cho việc tiến hành chiến dịch tấn công, nó phá hoại việc điều động quân đội và cung cấp cho quân đội ở nhiều chỗ. V. I. Lê-nin coi việc tổ chức đập tan binh đoàn Ma-môn-tốp là một nhiệm vụ không thể trì hoãn (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 197 - 198).

Binh đoàn kỵ binh của Ma-môn-tốp bị đánh tan vào tháng Mười - tháng Mười một 1919. — 49.

- ³¹ Trong thư ngắn này nói đến sư đoàn 21 được phái từ mặt trận miền Đông để tăng cường cho quân đội mặt trận miền Nam.

"*Lũ con đờ đầu của La-sê-vích!*" - binh đoàn kỵ binh của Ma-môn-tốp.

"*Đứa con đờ đầu của Xô-côn-ni-cốp!*" - Ph. C. Mi-rô-nốp đã thành lập ở vùng Xa-ran-xơ binh đoàn sông Đôn và ngày 23 tháng Tám 1919 đã khởi loạn; cuộc khởi loạn này mang tính chất chống Chính quyền xô-viết. Cuộc khởi loạn đó đã bị quân đoàn kỵ binh của X. M. Bu-đen-ni-tiêu diệt. — 50.

- ³² Ngày 1 tháng Chín 1919, đã có một cuộc hội nghị chung của các công đoàn, họp tại Ta-sken. Sau khi đọc bức điện đó của V. I. Lê-

nin, hội nghị đã ghi vào nghị quyết của mình: "... Thay mặt Tuốc-ke-xtan đỏ, Ta-sken đỏ thể thực hiện tất cả những nhiệm vụ mà trung ương đòi hỏi chúng ta và lá cờ đỏ đang hãnh diện tung bay trên bầu trời Tuốc-ke-xtan không bao giờ nghiêng ngả trong tay của Ta-sken đỏ" ("Trích lịch sử nội chiến ở Liên-xô", tiếng Nga, t. 2, 1961, tr. 737). — 51.

- ³³ V. I. Lê-nin ra chỉ thị này để hủy bỏ lệnh của L. Đ. Tô-rốt-xki về tấn công A-xtơ-ra-khan nhằm mục đích "san bằng" mặt trận. X. M. Ki-rốp, người lãnh đạo việc bảo vệ A-xtơ-ra-khan, phản đối lệnh này và yêu cầu V. I. Lê-nin ủng hộ.

Trong báo cáo tại hội nghị đảng toàn thành A-xtơ-ra-khan ngày 3 tháng Tám 1919, X. M. Ki-rốp đã tuyên bố: "Chùng nào ở vùng A-xtơ-ra-khan vẫn còn dù chỉ một người cộng sản thì cửa sông Vôn-ga vẫn là và sẽ vẫn là cửa sông xô-viết" (X. M. Ki-rốp. "Những bài báo, diễn văn và văn kiện", tiếng Nga, t. I, xuất bản lần thứ 2, 1936, tr. 87). — 52.

- ³⁴ Trong điện phúc đáp V. I. Lê-nin ngày 2 tháng Chín 1919, I. V. Xta-lin viết rằng, trong ngày I-u. Mác-khlep-xki đến để thương lượng với người Lit-va thì họ bắt thân tấn công. Bức điện đó nêu rằng rõ ràng là người Lit-va nguy trang bằng những lời lẽ về thương lượng để làm chúng ta mất cảnh giác. Xta-lin báo cáo rằng đồng chí ấy không nhận được quyết định nào của Ban chấp hành trung ương về việc tiến hành thương lượng. Xta-lin viết tiếp: "Ngày hôm nay cuộc phản công của chúng ta bắt đầu. Chúng ta đã ra lệnh cho khắp mặt trận tăng cường cảnh giác, không cho bất kỳ sứ giả nào của phía bên kia được đến chiến tuyến nếu mặt trận chưa biết và chưa phê chuẩn". — 53.

- ³⁵ Viết nhân dịp ở Bộ dân ủy tài chính đang soạn bản dự thảo sắc lệnh về việc rút ngắn thời hạn nhận giấy cầm cố của các quỹ cho vay. Sau khi nhận được của N. N. Cre-xtin-xki bản dự thảo này kèm theo bức thư ngắn như sau: "Xin đồng chí đọc cho. Xin đồng chí ký cho nếu đồng ý, tôi sẽ thu thập chữ ký của các ủy viên khác của Hội đồng quốc phòng", - V. I. Lê-nin trả lời Cre-xtin-xki bằng bức thư ngắn này. Lê-nin có thái độ thận trọng đối với vấn đề này là do Người e vi phạm lợi ích của những chủ cổ phần nhỏ. — 54.

- ³⁶ Bức thư ngắn này được viết trên bức điện của C. Phu-xê, phóng viên các báo Nhật-bản "Ô-xa-ka Mai-ni-ti" và "Tô-ki-ô Ni-ti - Ni-ti", từ

Rê-ven gửi G. V. Tsi-tsê-rin ngày 2 tháng Chín 1919, trong bức điện đó Phu-xê nhân danh ban biên tập bày tỏ ý tiếc rằng ông không được sang thăm nước Nga xô-viết. C. Phu-xê cũng yêu cầu trả lời những câu hỏi như: Chính phủ xô-viết đánh giá chính sách của chính phủ Nhật-bản đối với nước Nga xô-viết như thế nào, và Chính phủ xô-viết muốn thiết lập một quan hệ như thế nào với Nhật-bản. Năm 1920, Phu-xê đến Mát-xcơ-va và ngày 3 hoặc 4 tháng Sáu, ông được Lê-nin tiếp và ông đã phỏng vấn Người (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 160 - 162). — 54.

³⁷ Viết để trả lời bức điện của L. Đ. Tơ-rốt-xki, L. P. Xê-rê-bri-a-cốp, M. M. La-sê-vích ngày 5 tháng Chín 1919, trong bức điện đó, những người này về thực chất đã đề nghị thay đổi kế hoạch đấu tranh chống Đê-ni-kin đã thông qua trước đây. Ngày 6 tháng Chín 1919, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga sau khi thảo luận bức điện đã quyết định "phê chuẩn bản dự thảo trả lời của Tổng tư lệnh và báo qua điện báo rằng Bộ chính trị ngạc nhiên về việc đặt lại vấn đề này" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 56.

³⁸ Cuốn sách "Hãy thực hiện những sắc luật của nước Cộng hòa xô-viết!" được xuất bản năm 1919. Ngày 11 tháng Chạp 1918, V. I. Lê-nin viết cho V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích: "Tôi gửi cho đồng chí cuốn sách về việc thực hiện các sắc luật. Hãy đặt *n h a n đ ê* rõ hơn, nổi bật hơn, kêu hơn. Và xuất bản **t h ậ t n h a n h**" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 50, tài liệu 385). Trong cuốn sách có in chỉ thị của Đại hội VI bất thường các Xô-viết toàn Nga về pháp chế cách mạng, chỉ thị này được thông qua ngày 8 tháng Mười một 1918. Bản chỉ thị đó nêu rõ rằng mọi công dân cần phải nghiêm chỉnh tuân theo các sắc luật của nước Cộng hòa xô-viết. Trong bản chỉ thị chỉ rõ chỉ trong trường hợp do điều kiện nội chiến hoặc đấu tranh chống phản cách mạng bắt buộc mới được phép không thực hiện các sắc luật. — 57.

³⁹ Ngày 6 tháng Chín 1919, một bức điện với nội dung tương tự đã được gửi cho chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tổng Nê-đa-sin, huyện Ti-khvin. Bức điện sau đây đã được gửi đi Tsê-rê-pô-vê-txơ, cho chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết và bản sao được gửi cho chủ tịch Ủy ban lâm nghiệp tỉnh: "Tôi ra lệnh cho đồng chí không

được ngăn cản hội Xơ-rô-mát và hội Ma-ri-in-xơ khai thác củi; nếu không làm như thế, cá nhân đồng chí phải chịu trách nhiệm và sẽ bị bắt ngay. Hãy chấm dứt ngay việc đuổi các đại diện và các công nhân của các tổ chức này ra khỏi các tổng Va-xi-li-ép và Nê-đa-sin. Ủy ban điều tra vụ này được phái từ Mát-xcơ-va" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXV, tr. 75 - 76). — 58.

⁴⁰ Viết trên công văn của A. C. Pay-ke-xơ, thứ trưởng Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước đề ngày 12 tháng Chín 1919 đính kèm theo bản báo cáo của tổng thanh tra của mặt trận miền Nam C. Ph. Mác-ti-nô-vích về vấn đề rút bộ tham mưu mặt trận miền Nam ra khỏi thành phố Cô-dơ-lốp. — 59.

⁴¹ Viết nhân khi biết Ủy ban công nhân viên chức Xmôn-nưi tố giác nhiều hiện tượng lạm dụng, biển thủ và ăn cắp tiền, thực phẩm và những vật dụng quyen góp cho Hồng quân. Ủy ban yêu cầu chỉ định một ban điều tra và truy tố những kẻ phạm tội. — 59.

⁴² Phiên họp ngày 11 tháng Chín 1919 của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thảo luận vấn đề bắt giam các nhà trí thức tư sản. Bộ chính trị đề nghị Ph. E. Đgiéc-gin-xki, N. I. Bu-kha-rin và L. B. Ca-mê-nép xem lại hồ sơ của những người bị bắt. — 60.

⁴³ Âm mưu ở đồn Cra-xnai-a Goóc-ca bắt đầu vào đêm 13 tháng Sáu 1919 do tổ chức phản cách mạng "trung tâm dân tộc" chuẩn bị, tổ chức này hợp nhất hoạt động của nhiều nhóm chống Chính quyền xô-viết và hoạt động gián điệp bí mật. Bằng cách chiếm Cra-xnai-a Goóc-ca bọn nổi loạn định làm giảm yếu căn cứ địa Crôn-stát và hợp nhất tấn công chung trên toàn mặt trận với cuộc nổi loạn để chiếm Pê-tơ-rô-grát. Đêm 15 rạng ngày 16 tháng Sáu, cuộc nổi loạn đã bị dẹp tan. — 60.

⁴⁴ Ngày 18 tháng Chín 1919, phiên họp liên tịch của Bộ chính trị và Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định hủy bỏ quyết định phái L. P. Xê-rê-bri-a-cốp đi công tác ở chỗ đồng chí V. I. Xê-li-va-tsép. — 65.

⁴⁵ Trong thư gửi V. I. Lê-nin ngày 26 tháng Chín 1919, G. V. Tsi-tsê-rin yêu cầu đem vấn đề về đề nghị hòa bình mới với khối Đồng minh ra thảo luận ở Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b)

Nga. Tsi-tsê-rin viết rằng, có thể nhân danh chính phủ mà chính thức đề nghị với khối Đồng minh hoặc đề nghị với A. M. Goóc-ki viết bức thư, trong đó nêu rõ chúng ta luôn luôn sẵn sàng hòa bình. Trên bức thư của Tsi-tsê-rin, Lê-nin viết: "... không đề nghị nhân danh chính phủ... mà chỉ giới hạn ở bức thư của Goóc-ki" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 67.

- 46 Đây muốn nói đến thư báo cáo của A. X. Xô-lô-vi-ép "Dầu mỏ U-khơ-ta" gửi cho V. I. Lê-nin ngày 23 tháng Chín 1919. Trong thư báo cáo này, Xô-lô-vi-ép đã viết về các lớp dầu mỏ ở ranh giới của huyện U-xơ - Xư-xôn thuộc tỉnh Vô-lô-gđã và huyện Mê-den thuộc tỉnh Ác-khan-ghen-xơ. Xô-lô-vi-ép nhận xét: "Dầu mỏ không ngừng bốc lên... khiến cho người ta phải nghĩ rằng những trữ lượng chứa trong lòng đất hẳn là rất lớn" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXIV, tr. 218). Tiếp đó Xô-lô-vi-ép viết rằng, dầu mỏ của vùng này có thể vận chuyển bằng đường thủy. Ngoài ra, khi vùng khai thác dầu mỏ xuất hiện thì cần phải đặt đường sắt hoặc ống dẫn dầu. — 67.
- 47 Đây muốn nói đến cuộc tấn công thứ hai (vào mùa thu) của quân đội I-u-đê-ních vào Pê-tơ-rô-grát, cuộc tấn công này bắt đầu ngày 28 tháng Chín 1919. Ngày 10 tháng Mười, quân bạch vệ đã mở cuộc công kích chủ yếu vào I-am-bua, Vô-lô-xô-vô, Gát-si-na. Ngày 11 tháng Mười, quân đội xô-viết buộc phải bỏ I-am-bua. — 72.
- 48 Có lẽ muốn nói đến quyết định của Hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga họp ngày 21 và 26 tháng Chín 1919, về việc động viên đảng viên cộng sản và phái những đại diện ưu tú của đảng và của giai cấp công nhân ra mặt trận miền Nam, nói đến thông tri của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga viết để triển khai nghị quyết của hội nghị toàn thể tháng Chín, trong đó nêu rõ cần phải đặt toàn bộ bộ máy nhà nước phục vụ nhiệm vụ đánh tan quân đội Đê-ni-kin, và cũng nói đến bức thư của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga gửi các đảng bộ tỉnh Mát-xơ-va, Ca-lu-ga, Tu-la, Ri-a-dan và các đảng bộ huyện Xư-tép, Gơ-giát-xơ, Vi-a-dơ-ma và I-u-khnốp. — 72.
- 49 Bức thư này được viết theo yêu cầu của X. Rút-ghéc-xơ do Ban chấp hành Quốc tế cộng sản phái đi Hà-lan để tổ chức ở đó Cục

Tây Âu của Quốc tế cộng sản. Rút-ghéc-xơ hồi tưởng lại: "Tôi được giao nhiệm vụ chuyển cho các đồng chí phương Tây chỉ thị về việc thành lập Cục và tham gia công tác của Cục đó. Ngày 14 tháng Mười 1919, ngày tôi lên đường, vào hồi 3 giờ sáng người ta gọi tôi đến gặp Lê-nin để trao đổi lần cuối cùng... Trong khi nói chuyện, Lê-nin đã nêu ra cho tôi nhiều chỉ dẫn và cho tôi nhiều địa chỉ ở nước ngoài... Sau đó Lê-nin còn nói về các bạn Hà-lan của mình, những người bạn mà Lê-nin hy vọng họ sẽ tuyên truyền tích cực và thành công những tư tưởng của chúng ta... Cuối cùng tôi còn yêu cầu đồng chí Lê-nin viết ít lời chúc mừng gửi các đồng chí Hà-lan. Tôi đã chuyển lời chúc mừng đó đến Hà-lan" ("Nhà sử học mác-xít", tiếng Nga, số 2 - 3, 1935, tr. 90- 91). — 73.

- 50 Ngày 17 tháng Mười 1919, tại phiên họp của Hội đồng quốc phòng, V. I. Lê-nin đã đọc bản báo cáo về vấn đề xét lại những chỉ thị và những quy định về tài sản quân đội. Hội đồng quốc phòng quyết định chuyển việc xem xét vấn đề này cho một ủy ban, mà thành phần gồm X. Đ. Mác-cốp, A. I. Xvi-đéc-xki, A. I. Rư-cốp và E. M. Xơ-li-an-xki, và giao cho ủy ban đó, "nếu đạt được thỏa thuận" thì thứ hai ngày 20 tháng Mười trình vấn đề đó cho Lê-nin ký. Hội đồng quốc phòng cũng thảo luận vấn đề tìm kiếm những tài sản có thể dùng được cho mục đích quân sự. Ngày 31 tháng Mười 1919, Hội đồng quốc phòng phê chuẩn quyết định về việc xét lại những chỉ thị và quy định về tài sản quân sự và quyết định về việc tìm kiếm những tài sản có thể dùng được cho mục đích quân sự. — 74.
- 51 Ngày 15 tháng Mười 1919, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga quyết định giao cho một tiểu ban thảo luận và nhân danh Ban chấp hành trung ương đưa ra Hội đồng bộ trưởng dân ủy bản điều lệ về Ủy ban giúp đỡ thương binh. Ngày 28 tháng Mười, dự thảo điều lệ "Về Ủy ban giúp đỡ thương bệnh binh Hồng quân" đã được xem xét tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Ngày 29 tháng Mười, quyết định "Về Ủy ban giúp đỡ thương bệnh binh Hồng quân" đã được Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn và được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 245, ngày 1 tháng Mười một 1919. — 75.
- 52 Dòng chữ này viết trên thư của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê ngày 15 tháng Mười 1919, trong đó báo cáo về sự hỗn loạn và vô kỷ luật

một cách có tội trong các quân đoàn ở mặt trận miền Nam. Oóc-đgiô-ni-kít-dê viết: "Một cái gì đó không thể tưởng tượng được, một cái gì đó xuýt soát với sự phản bội. Một thứ thái độ hời hợt đối với công việc, hoàn toàn không hiểu biết gì tính chất nghiêm trọng của thời cuộc lúc này. Trong các ban tham mưu không hề có chút gì là trật tự, bộ tham mưu mặt trận là một gánh hát... Thế thì những trật tự, kỷ luật và quân đội chính quy của đồng chí Tô-rốt-xki ở đâu?! Làm sao đồng chí ấy lại có thể để cho công việc hỗn loạn đến như vậy. Điều này quả là không thể hiểu được" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 76.

53 V. I. Lê-nin muốn nói đến mệnh lệnh bảo vệ Pê-tơ-rô-grát đến giọt máu cuối cùng, không lùi một tấc đất, tiến hành chiến đấu cả trên các đường phố. Mệnh lệnh này được đề ra trong quyết định của Hội đồng quốc phòng ngày 16 tháng Mười 1919. Trong kế hoạch chiến đấu với quân đội của I-u-đê-ních do Tô-rốt-xki đề nghị cũng có nói đến sự cần thiết phải chuẩn bị chiến đấu trên các đường phố trong thành phố. Nhưng Hội đồng quốc phòng ra lệnh là phải giữ vững Pê-tơ-rô-grát bằng bất cứ giá nào cho đến khi có quân tiếp viện đến và chỉ được phép chiến đấu trên đường phố trong trường hợp kẻ thù đã đột nhập được vào thành phố, còn Tô-rốt-xki thì xuất phát từ quan niệm khác. Tô-rốt-xki khẳng định rằng dường như "đứng về mặt quân sự thuần túy" thì để cho kẻ thù đột nhập vào Pê-tơ-rô-grát là có lợi; để làm điều đó cần phải biến Pê-tơ-rô-grát thành "cái bẫy khổng lồ đối với quân bạch vệ". — 78.

54 Viết trên bức điện của I. N. Xmiéc-nốp gửi V. I. Lê-nin. Bức điện này báo cáo rằng "tinh thần ở Xi-bi-ri là cứng rắn, là tinh thần xô-viết. Với việc tổ chức các lực lượng địa phương, chúng tôi sẽ trị được bọn Côn-tsắc, chỉ cần quân trang và đạn dược. Ngày hôm qua chúng tôi đã chuyển sang tấn công trên toàn mặt trận, chúng tôi nghĩ rằng trong ba tuần nữa sẽ đến được I-sim". Tiếp đó lại nêu lên nguyện vọng của những đảng viên cộng sản trong quân đoàn 5 muốn chuyển quân xuống mặt trận miền Nam. Xmiéc-nốp đề nghị sau khi giải phóng I-sim sẽ chuyển 3 sư đoàn của quân đoàn này xuống miền Nam. Ông viết: "Nếu cấp cho chúng tôi quân trang đủ cho 30 000 người thì chúng tôi sẽ động

viên được ngay một số binh sĩ như vậy ở Tsê-li-a-bin-xcô và ở những nơi mà chúng tôi đến. Chỉ cần gửi cho chúng tôi quân trang, còn quân thì nhất định là có và sẽ có" (V. I. Lê-nin gạch dưới) (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Trên tài liệu có lời ghi của Lê-nin đề nghị gửi trả lại bức điện ấy cho Người. — 78.

55 Nhân tình hình hết sức căng thẳng ở mặt trận miền Nam, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và Chính phủ xô-viết yêu cầu Bộ chỉ huy quân sự trước hết phải tiêu diệt những lực lượng bạch vệ có thể có quan hệ chặt chẽ với quân của Đê-ni-kin. Quân bạch vệ Cô-đắc của tướng Tôn-xtôi ở U-ran đã lọt được vào sườn bên phải của chiến tuyến của Đê-ni-kin và có thể tiếp xúc với quân Đê-ni-kin. Nó hoạt động ở vùng Bắc Ca-xpien và thu hút về phía mình quân đội của mặt trận Tuốc-ke-xtan cũng như một phần lực lượng của quân đoàn 11 ở mặt trận Đông - Nam. — 79.

56 Mùa xuân 1919, bọn Đê-ni-kin đã chiếm Đa-ghe-xtan, Tsê-tơ-ni-a, Ô-xê-ti-a và các vùng dân tộc khác của Bắc Cáp-ca-dơ. Để đánh trả, các dân tộc miền núi đã đứng lên làm cuộc chiến tranh thiêng liêng chống lại bọn bạch vệ. Trong tiến trình mở rộng phong trào khởi nghĩa, các phần tử dân tộc tư sản đã mưu toan giành quyền lãnh đạo về tay mình. Song chúng không lôi kéo được đại bộ phận nhân dân miền núi. Dưới sự lãnh đạo của Ban chấp hành đảng bộ khu Cáp-ca-dơ của Đảng cộng sản (b) Nga, công tác tuyên truyền rộng rãi đã được tiến hành trong nghĩa quân, và nhiều tổ chức cộng sản đã được thành lập trong quân du kích. Phong trào khởi nghĩa nhanh chóng mang tính chất bốn-sé-vích. — 80.

57 Sau khi nhận được bức điện từ Pê-tơ-rô-grát xin tăng cường giúp đỡ lương thực, Lê-nin hỏi Bộ dân ủy lương thực về số lượng lương thực được gửi đi Pê-tơ-rô-grát. Lê-nin đã sử dụng những tin tức nhận được vào bức điện này. Về bản thông báo số lương thực đã gửi đi Pê-tơ-rô-grát cùng với những ghi chú và những con số tính toán của V. I. Lê-nin, hãy xem trong Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXIV, tr. 136. — 80.

- ⁵⁸ Ngày 15 tháng Mười 1919, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thảo luận vấn đề về tình hình ở các mặt trận. Do nguy cơ chiến sự nghiêm trọng, Bộ chính trị chỉ thị phải thực sự biến nước Nga xô-viết thành một doanh trại quân đội, rút một số lượng tối đa đảng viên cộng sản và những người cảm tình đảng (trừ Bộ dân ủy giao thông, Bộ dân ủy lương thực và Ủy ban đặc biệt) ra khỏi công tác xô-viết chung. Một ủy ban mà thành phần gồm V. I. Lê-nin, L. Đ. Tô-rốt-xki, L. B. Ca-mê-nép, N. N. Cre-xtin-xki, được giao nhiệm vụ soạn thảo bản dự thảo sắc lệnh về việc tinh giản bộ máy quản lý dân sự để lấy ra một số lượng tối đa những người thích hợp với công tác quân sự. Bản dự thảo sắc lệnh "Về việc tinh giản bộ máy dân sự của Chính quyền xô-viết" đã được thảo luận ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 21, 28 tháng Mười, ngày 4, 21, 25 tháng Mười một và 15 tháng Chạp. Bản sắc lệnh đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 293, ngày 28 tháng Chạp 1919. — 83.
- ⁵⁹ Ô-ri-ôn được quân đội xô-viết giải phóng vào ngày V. I. Lê-nin viết bức thư này - 20 tháng Mười 1919. — 84.
- ⁶⁰ Chiếu theo chỉ thị do Tổng tư lệnh X. X. Ca-mê-nép ban bố ngày 17 tháng Mười 1919, một đội quân xung kích do X. Đ. Khắc-la-mốp chỉ huy đã được thành lập ở vùng Côn-pi-nô - Tô-xnô. Đội quân này có nhiệm vụ tấn công địch theo hướng Cra-xnô-ê Xê-lô - Gát-si-na. Đồng thời bộ chỉ huy mặt trận miền Tây cũng đã vạch ra kế hoạch tổng phản công của các quân đoàn 7 và 15. Quân đoàn 7 cần phải tiếp tục tấn công về hướng Gát-si-na Vô-lô-xô-vô - I-am-bua, và quân đoàn 15 phải tiếp tục tấn công ở vùng Pơ-xcốp - Lu-giơ-xcơ. — 84.
- ⁶¹ *Công xưởng đúc tiền* là cơ quan quản lý các xí nghiệp in giấy bạc quốc gia của Bộ dân ủy tài chính; nó được thành lập vào năm 1918 thay cho Ủy ban phát hành giấy bạc quốc gia trước đây. — 85.
- ⁶² Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn lưu lại được đoạn trích bản tin trình sát ngày 17 tháng Mười một 1919, trong đó báo cáo rằng ở vùng thành phố Đì-xna đã xảy ra việc bắt tay thân thiện với binh sĩ và những hạ sĩ quan trong bộ chỉ huy Ba-lan. Trên tài liệu có lời ghi của

- V. I. Lê-nin: "Điều này rất quan trọng! Hãy gửi các bản sao cho đồng chí Tô-rốt-xki để chuyển cho tất cả các ủy viên Bộ chính trị". — 86.
- ⁶³ Trong thư gửi V. I. Lê-nin ngày 22 tháng Mười 1919, G. V. Tsi-tê-rin phản đối đề nghị của L. Đ. Tô-rốt-xki khai chiến chống lại E-xtô-ni-a. Tsi-tê-rin viết rằng chỉ trong trường hợp I-u-đê-ních rút lui về E-xtô-ni-a mới đành phải truy nã y trên lãnh thổ E-xtô-ni-a. Tsi-tê-rin nêu rõ cần phải làm mọi việc để tránh đột nhập vào E-xtô-ni-a. "Điều này có thể làm thay đổi mạnh tâm trạng trong tất cả các quốc gia nhỏ mà chúng ta đang tiến hành hoặc chuẩn bị tiến hành thương lượng và có thể làm tan vỡ những hiệp ước đó vì khắp nơi sẽ gọi lên quan niệm về cái đường như là "chủ nghĩa đế quốc" của chúng ta. Những cuộc thương lượng hòa bình đóng một vai trò to lớn, vì chúng thuyết phục được nông dân và tiểu tư sản E-xtô-ni-a rằng chúng ta không muốn chiếm lãnh thổ của họ... Phái quân nhân E-xtô-ni-a sẽ vui sướng nếu chúng ta cho họ một cái cớ để họ lại nhen lên cái máu hăng quân sự yêu nước nông dân và tiểu tư sản chống lại chúng ta. Chúng ta không nên sa vào cái bẫy đó" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 88.
- ⁶⁴ Viết trên bản báo cáo của Tổng tư lệnh X. X. Ca-mê-nép, trong đó Ca-mê-nép yêu cầu là những dự thảo sắc luật của chính phủ về các vấn đề tác chiến cần phải giao cho Bộ tổng tư lệnh kết luận sơ bộ. Trên tài liệu có ghi: "Tôi đồng ý. Chỉ có điều không phải nhân danh Ban chấp hành trung ương mà nhân danh Chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa để báo cho biết. N. Cre-xtin-xki, L. Ca-mê-nép", "đồng ý với yêu cầu của Tổng tư lệnh. M. Ca-li-nin". — 89.
- ⁶⁵ Mùa thu 1919, I. Vôn-nui được triệu tập đến Mát-xcơ-va và được V. I. Lê-nin tiếp. Trong buổi nói chuyện lâu 2 tiếng đồng hồ, như sau này V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích hồi tưởng lại, Lê-nin đã quan tâm đến những kế hoạch sáng tác của nhà văn, đã hỏi nhà văn về tất cả những gì nhà văn thấy, quan sát được bằng chính mắt mình. — 90.
- ⁶⁶ Viết trên thông báo về việc bổ sung người cho quân đoàn 8 và cung cấp vũ khí và quân trang cho quân đoàn này. Trên tài liệu có lời ghi của G. I-a. Xô-côn-ni-cốp: "Đã hoàn thành ngày 12/XI". — 90.

- ⁶⁷ Theo quyết định của Ban chấp hành trung ương đảng, hơn một nửa số học viên cộng sản tốt nghiệp lúc đó của Trường đại học mang tên I-a. M. Xvéc-đlốp đã được phái ra mặt trận. Ngày 24 tháng Mười 1919, V. I. Lê-nin đã đọc diễn văn trước những học viên của trường chuẩn bị lên đường ra mặt trận (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 274 - 283). — 92.
- ⁶⁸ Bức thư ngắn này được viết trên báo cáo của M. X. Ô-n-min-xki ngày 25 tháng Mười 1919 về tài sản mà chính phủ Nga hoàng đã sơ tán khỏi cung điện Vác-sa-va trong thời kỳ chiến tranh đế quốc chủ nghĩa. — 92.
- ⁶⁹ Bức thư được viết nhân việc gửi ra mặt trận những đảng viên cộng sản được động viên ở vùng I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ. Ngày 3 tháng Mười, hội nghị đảng toàn thành phố đã họp ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, hội nghị đã yêu cầu mỗi một đảng viên hãy đem hết sức mình ra đánh tan quân đội Đê-ni-kin, và giao trách nhiệm cho các tổ chức đảng phải bắt đầu động viên đảng viên cộng sản ra mặt trận. Ngày 22 tháng Mười, cuộc tiến đưa đoàn người nhập ngũ đầu tiên ra mặt trận đã được cử hành, ngày 24 tháng Mười những người cộng sản ở vùng I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ được động viên đã đến Mát-xcơ-va. V. I. Lê-nin đã nói chuyện với họ ở Nhà công đoàn (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 273). 50 đảng viên cộng sản I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ đã được phái đến Bộ tham mưu và Bộ chính trị của mặt trận Đông - Nam, số còn lại thì được phái đến quân đoàn 9. — 93.
- ⁷⁰ Trong bức điện ngày 24 tháng Mười 1919, chủ tịch hội nghị lương thực huyện Pu-ga-tsép đã báo cáo rằng công tác trưng thu lương thực thừa đã hoàn thành được 50% và ở một số tổng thì đã hoàn thành được hoàn toàn. Bức điện cũng nêu rõ rằng trước ngày 1 tháng Chạp 1919, kế hoạch trưng thu sẽ được hoàn thành. — 95.
- ⁷¹ Viết trên thư báo cáo của chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy V. Đ. Bôn-tso - Bru-ê-vích gửi V. I. Lê-nin, trong đó nêu lên việc cần thiết phải xây dựng gấp những nhà tắm có phòng chống truyền nhiễm ở các nhà ga Mát-xcơ-va nhằm chống dịch sốt phát ban lan tràn.
Trên tài liệu có lời ghi của N. A. Xê-ma-scô: "Gửi D. P. Xô-

- lô-vi-ép. Cần phải thành lập một ủy ban... để xem xét *gấp* vấn đề này. Giao cho bác sĩ Lê-ven-xôn chủ động triệu tập hội nghị". — 97.
- ⁷² Đồng thời với bức thư này, V. I. Lê-nin đã viết một bức thư có nội dung tương tự gửi Cô-tôm-kin, ủy viên phụ trách lương thực tỉnh U-pha, và ngày 11 tháng Chạp 1919, Lê-nin đã gửi một bức điện đi U-pha cho Rê-xkê, đặc mệnh toàn quyền của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (bản sao gửi Phô-ti-ê-va và Cô-tôm-kin): "Cấm Phô-ti-ê-va lên đường trước ngày 1 tháng Giêng. Hãy báo cho biết việc thực hiện" (xem Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXIV, tr. 319). — 97.
- ⁷³ Viết trên bức điện của Vi-át-kin, chủ tịch Ban vật tư - giao thông tỉnh Xê-vê-rô - Đơ-vin-xcơ, gửi V. I. Lê-nin (bản sao gửi V. G. Grô-man, chủ tịch Ban vật tư - giao thông trung ương của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao) từ thành phố Vê-li-ki U-xti-u-gơ ngày 30 tháng Mười 1919. Khi báo cáo rằng việc không có những vật liệu và sự giúp đỡ cần thiết của các tổ chức địa phương đã đe dọa việc cung cấp phương tiện giao thông bằng súc vật kéo cho mặt trận miền Bắc và hậu phương, Vi-át-kin yêu cầu ra lệnh cho các cơ quan ở Vê-li-ki U-xti-u-gơ hãy giao những vật liệu mà họ có cho Ban vật tư - giao thông Xê-vê-rô - Đơ-vin-xcơ. — 100.
- ⁷⁴ Ngày 6 tháng Mười một 1919, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga nhận định rằng Hồng quân có thể vượt biên giới E-xtô-ni-a để hoàn thành việc đập tan quân bạch vệ I-u-đê-ních. Song ngày 14 tháng Mười một, quyết định đó đã được hủy bỏ tại phiên họp của Bộ chính trị. Bộ chính trị nhận xét rằng dưới sức ép của nhân dân lao động, chính phủ E-xtô-ni-a đồng ý khôi phục trở lại cuộc thương lượng hòa bình và chắc là sẽ không ủng hộ I-u-đê-ních.
Ngày 5 tháng Chạp 1919, hội nghị hòa bình giữa Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và E-xtô-ni-a đã khai mạc tại thành phố I-u-ri-ép (Tác-tu), tại hội nghị này hiệp ước về việc đình chỉ những hoạt động quân sự giữa quân đội của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và nước Cộng hòa E-xtô-ni-a đã được ký kết (ngày 31 tháng Chạp 1919). Ngày 2 tháng Hai 1920, hiệp ước hòa bình đã được ký kết giữa nước Nga xô-viết và E-xtô-ni-a. — 104.

- ⁷⁵ V. I. Lê-nin cần những tin tức có lẽ là nhân Đại hội II toàn Nga các tổ chức cộng sản của các dân tộc phương Đông sắp đến. Đại hội đã được Trung ương cục các tổ chức cộng sản của các dân tộc phương Đông trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga triệu tập và họp ở Mát-xcơ-va từ ngày 22 tháng Mười một đến ngày 3 tháng Chạp 1919. Trong ngày làm việc đầu tiên của đại hội, V. I. Lê-nin đã đọc bản báo cáo về thời cuộc hiện tại (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 39, tr. 360 - 374). Đại hội cũng đã thảo luận bản báo cáo tổng kết công tác của Trung ương cục các tổ chức cộng sản của các dân tộc phương Đông, vấn đề Ta-ta-ri-a - Ba-ski-ri-a v. v. — 106.
- ⁷⁶ V. I. Lê-nin muốn nói đến bản dự thảo của một trong những cán bộ thư viện gửi cho Lê-nin để biết về việc tổ chức Thư viện trung ương đảng ở Mát-xcơ-va. — 106.
- ⁷⁷ Ở mặt sau của bức thư này, chủ tịch Tổng cục công nghiệp than bùn I. I. Rát-sen-cô đã viết: "Ngày 11 tháng Mười một 1919 vào hồi 1 giờ trưa, đã gửi cho đồng chí Lê-nin bản báo cáo về chiến dịch than bùn năm 1919. Cũng trong ngày hôm đó vào 11 giờ đêm, đã nhận được bản góp ý kiến này trả lời bản báo cáo đó". — 108.
- ⁷⁸ P. Ph. Ô-khri-men-cô đã kể như sau về hoàn cảnh nhận được bức thư ngắn này. Cuối mùa thu 1919, Ô-khri-men-cô đã đi từ Ca-men-ca, một thị trấn ở U-cra-i-na bị bạch vệ chiếm, đến Mát-xcơ-va. Trong những ngày này, Ô-khri-men-cô đã dịch từ tiếng Anh một trong những bài thơ cách mạng của E. Các-pen-tơ, bài thơ này được đăng trên báo "Sự thật", số 250, ngày 7 tháng Mười một 1919. Thư ký của ban biên tập báo "Sự thật" lúc này là M. I. U-li-a-nô-va. Khi đến ban biên tập để nhận tiền nhuận bút, Ô-khri-men-cô kể với U-li-a-nô-va về tình hình vật chất khó khăn của mình. Sau khi lắng nghe Ô-khri-men-cô, Ma-ri-a I-li-ni-tso-na yêu cầu ngày hôm sau hãy ghé lại. Khi Ô-khri-men-cô trở lại ban biên tập, Ma-ri-a I-li-ni-tso-na đã giao thư này của Lê-nin cho Ô-khri-men-cô. Chẳng bao lâu Ô-khri-men-cô được cung cấp mọi thứ cần thiết. — 108.
- ⁷⁹ Viết trên bức điện của chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Tu-la G. N. Ca-min-xki và trưởng ban bảo hiểm xã hội của tỉnh Gô-gian-xki đề ngày 17 tháng Mười một 1919, trong đó nói rằng theo nghị quyết của Đại hội V các Xô-viết của tỉnh, "Ban chấp hành Xô-viết tỉnh yêu cầu Hội đồng bộ trưởng dân ủy cho thành phố Tu-la và

tỉnh Tu-la chuyển sang áp dụng chế độ nuôi trẻ em không thu tiền" (do V. I. Lê-nin gạch dưới); trong bức điện cũng báo cáo rằng ban bảo hiểm xã hội tỉnh đang nuôi 8.000 trẻ em, mà ở Tu-la có tất cả 45 000 trẻ em.

Câu hỏi của V. I. Lê-nin đã được gửi cho A. I. Xvi-đéc-xki, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, đồng chí này trả lời rằng "chính Bộ dân ủy lương thực nuôi", bằng cách cung cấp cho trẻ em thực phẩm theo định mức không phải trả tiền; đồng chí ấy cũng báo cáo thêm rằng ở Tu-la đã thực hiện việc nuôi trẻ em không thu tiền. Sau khi nhận được trả lời của Xvi-đéc-xki, Lê-nin xóa thư của mình và ghi trên tài liệu: "Gửi lưu trữ", ở mặt bên kia thì ghi nhiệm vụ giao cho Bộ dân ủy lương thực.

Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đề ngày 17 tháng Năm 1919 về việc nuôi trẻ em không thu tiền mà Lê-nin nhắc đến đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 107, ngày 20 tháng Năm. — 109.

- ⁸⁰ Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô có bản đánh máy bản dịch ra tiếng Nga bức thư sau đây của V. I. Lê-nin gửi R. Ki-ly, bản đánh máy đó được tìm thấy trong đồng giấy của Ki-ly được dịch ra tiếng Nga năm 1920 khi chúng được chuyển từ Bộ dân ủy ngoại giao sang Ủy ban thẩm vấn của tòa án quân sự:

"Mát-xcơ-va, ngày 20 tháng Mười một 1919".

Đồng chí Ki-ly thân mến!

Tôi cần phải xin lỗi đồng chí về trình độ tiếng Anh tôi của tôi. Tôi đã nói với đồng chí rằng khi nào đồng chí muốn gặp tôi thì đồng chí phải đích thân nói cho tôi biết vì ở chỗ chúng tôi còn nhiều thiếu sót về nền nếp và tác phong chu đáo, và thiếu sự can thiệp của tôi khó mà tin được rằng đồng chí có thể nhận được sớm và đầy đủ tất cả những gì mà đồng chí cần cho mình, trong hoàn cảnh đặc biệt của đồng chí. Chẳng hạn như tôi đã biết là phòng ở của đồng chí tối và lạnh, bữa ăn kém v.v.. Tôi mong đồng chí thứ lỗi cho, tôi sẽ ra lệnh cấp ngay bây giờ cho đồng chí chỗ ở tốt hơn và bữa ăn tốt hơn. Chúng tôi đang ở trong một tình hình hết sức khó khăn (về lương thực và chất đốt), nhưng đối với những người khách của chúng tôi (chúng tôi hiện có quá ít khách nước ngoài), chúng tôi có thể tìm được *tất cả* những gì cần.

Một lần nữa tôi yêu cầu đồng chí hãy viết ngay *cho cá nhân tôi*. Hãy viết trên phong bì: thư của Ki-ly gửi riêng Lê-nin" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Trong thư phúc đáp ngày 26 tháng Mười một, Ki-ly đã cảm ơn V. I. Lê-nin về sự quan tâm của Người và báo cáo rằng mình đã nhận được "một căn buồng tuyệt ấm và tiện nghi đầy đủ", cũng như lương thực (pho-mát, bánh mì, bơ, mứt, sô-cô-la v.v.).

Xem thêm tập này, tài liệu 149. — 109.

- ⁸¹ Bức điện được viết theo quyết định của Hội đồng quốc phòng sau khi nghe trình bày vấn đề cung cấp lương thực cho công nhân các xí nghiệp mỏ ở U-ran tại phiên họp ngày 20 tháng Mười một 1919. Sau đó, ngày 15 tháng Chạp, V. I. Lê-nin còn gửi một bức điện nữa theo địa chỉ trên: "... chỉ nhận được điện trả lời một lần — ngày 15 tháng Chạp về việc cung cấp lương thực cho công nhân U-ran. Cần gửi báo cáo (bao nhiêu pút được gửi đến) mỗi tháng hai lần" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXIV, tr. 245). Ngày 14 tháng Giêng 1920, một bức điện do V. I. Lê-nin và A. I. Rư-cốp ký đã được gửi cho Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Đông, ủy viên phụ trách lương thực tỉnh U-pha, ủy viên phụ trách đường sắt Xa-ma-ra - Dơ-la-tô-u-xơ và ủy ban lương thực đặc biệt của quân đoàn 5, trong đó cũng nêu lên sự cần thiết phải cung cấp lương thực cho tất cả công nhân các nhà máy, xí nghiệp và hầm mỏ Nam U-ran (xem Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXIV, tr. 253). — 110.
- ⁸² Lê-nin muốn nói đến bức điện của B. X. Vây-xơ-brốt ngày 20 tháng Mười một 1919. Bức điện đó báo cáo rằng nhân nạn dịch sốt phát ban đang lan tràn ở Ô-ren-bua cho nên tình hình hết sức khó khăn. Nạn thiếu củi, tình trạng không đủ lực lượng y tế đã gây trở ngại cho việc chống nạn dịch này. Vây-xơ-brốt nhận xét rằng để chống dịch sốt phát ban thì số giường ở các bệnh viện Ô-ren-bua cần phải được nâng lên đến năm nghìn giường và phải chuyển thêm hai quân y viện nữa sang. — 112.
- ⁸³ Viết nhân thư báo cáo của B. X. Vây-xơ-brốt đề ngày 5 tháng Mười một 1919 về việc cung cấp cán bộ bác sĩ cho Hồng quân. Trong thư của mình, Vây-xơ-brốt nêu rõ số lượng bác sĩ thừa ở các cơ quan chữa bệnh ở Mát-xcơ-va và nêu lên rằng cần phải động viên

bác sĩ và gửi họ ra mặt trận. V. I. Lê-nin đã gạch ra ngoài lề một đoạn trong thư báo cáo nói rằng một số cơ quan, chẳng hạn như bệnh viện Trường đại học tổng hợp quốc gia thứ 2 ở Mát-xcơ-va đã dành riêng một số bác sĩ nhiều hơn số bác sĩ có trước chiến tranh để quốc chủ nghĩa. Lê-nin đã đánh dấu chữ "NB" và chú giải, còn ở bên dưới viết: "Hãy kiểm tra ngay và chính xác việc này". Ở trang sau, nơi Vây-xơ-brốt nêu tình trạng có một số cơ quan chữa bệnh không cần thiết ở Mát-xcơ-va, Lê-nin ghi: "Có bao nhiêu cơ quan như vậy?" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 113.

- ⁸⁴ Đây có lẽ muốn nói đến "Bản dự thảo điều lệ Đảng cộng sản (bôn-sê-vích) Nga. Kèm theo những chỉ thị của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Nga" do Nhà xuất bản quốc gia xuất bản hết sức ấu. — 114.
- ⁸⁵ V. I. Lê-nin đề nghị đưa một đại diện của tỉnh Ki-ép vào Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Đề nghị của Lê-nin đã được chấp nhận (C. Tôn-ca-tsép được bầu làm đại diện của tỉnh Ki-ép trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga). — 115.
- ⁸⁶ Trong cuộc nói chuyện qua đường dây trực tiếp với các ủy viên của Ủy ban Tuốc-ke-xtan, M. V. Phrun-dê nói: "Việc từ chối phái các cán bộ chính trị có trách nhiệm là do nhu cầu to lớn của mặt trận miền Nam và U-cra-i-na... Bằng những nỗ lực của mình, chúng tôi đã thu hút được... một số người nào đó về phương diện chính trị cũng như về phương diện kỹ thuật" ("M. V. Phrun-dê tại các mặt trận trong thời kỳ nội chiến. Tập các tài liệu", tiếng Nga, M., 1941, tr. 259). — 116.
- ⁸⁷ Kèm theo bức thư ngắn là bức thư ngày 11 tháng Chạp 1919 của ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao Ph. Ph. Xư-rô-mô-lô-tốp, trong thư báo cáo với V. I. Lê-nin về những thí nghiệm chế tạo chất đốt từ đá phiến đã tiến hành ở nhà máy hơi đốt Mát-xcơ-va — những đá phiến này được khai thác ở vùng Xim-biéc-xơ và Xư-dơ-ran — và đề nghị tổ chức việc vận chuyển đều đặn những đá phiến này đến Mát-xcơ-va.
- Cũng trong ngày hôm ấy, thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông X. Đ. Mác-cốp trả lời V. I. Lê-nin rằng vấn đề khả năng vận chuyển đá phiến đến Mát-xcơ-va "sẽ được xem xét ngay ngày hôm

nay, tại Hội đồng vận chuyển tối cao"; Mác-cốp viết: song "chở đá phiến từ Xim-biéc-xơ rất khó khăn bởi vì trên tuyến đó đang chở lúa mì mà chúng tôi khó khăn lắm mới hoàn thành nổi". Sau khi nhận được thư trả lời của Mác-cốp, Lê-nin ghi trên thư: "đưa vào lưu trữ (để tham khảo) về **đá phiến**" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 117.

⁸⁸ Đây muốn nói đến tác phẩm "Cuộc bầu cử Quốc hội lập hiến và chuyên chính vô sản" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 40, tr. 1 - 29) mà V. I. Lê-nin viết xong ngày 16 tháng Chạp 1919. — 119.

⁸⁹ Có lẽ bức thư ngắn này được viết nhân có phiên họp của Hội đồng quốc phòng ngày 17 tháng Chạp 1919 thảo luận báo cáo của L. B. Cra-xin "Bàn về việc đề ra những hình thức báo cáo tạo khả năng theo dõi được tình hình công việc của ngành đường sắt". Việc quyết định dứt khoát vấn đề này được chuyển sang phiên họp tiếp theo; Hội đồng quốc phòng đã giao cho ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông I-u. V. Lô-mô-nô-xốp trình bày bản báo cáo về những hình thức báo cáo có cứ liệu bằng số (đồng thời trong quyết định có nêu rõ "các hình thức báo cáo cần phải ngắn gọn hơn những hình thức mà đồng chí Cra-xin đã trình bày"). Ngày 24 tháng Chạp, Hội đồng quốc phòng đã phê chuẩn chương trình những biện pháp do Lô-mô-nô-xốp trình bày và giao cho Bộ dân ủy giao thông "ngày mai trình chương trình đó — dưới dạng một số quyết định — lên đồng chí Lê-nin ký" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Trên tài liệu có ghi chú chưa rõ ai viết: "Đã thực hiện ngày 19. XII". — 121.

⁹⁰ Trong thư phúc đáp, L. B. Cra-xin viết: "Ngày mai có thể trình với đồng chí *các tên họ*. Đây là bộ máy không nhỏ, và ở ta cũng như ở tất cả các nước khác *hàng trăm* người điều khiển bộ máy đó, điều ấy không có gì là đặc biệt. Bản thân một tổ chức như thế khiến cho nhà thông thái Lô-mô-nô-xốp rõ ràng *không thể nghĩ ra cái gì* ngoài việc bổ sung thêm 3 người được ủy quyền đó, mà cũng chỉ để thí nghiệm. Chỉ cần giúp cho bộ máy đó thoát khỏi sự tác động phá hoại của Sturm & Drang (bão táp và tiến công. *BT.*) năm 1918" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện

nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 122.

⁹¹ Ngày 13 tháng Chạp 1919, Ban quản trị trung ương các nhà máy cơ khí quốc gia liên hiệp đã gửi cho Hội đồng quốc phòng một bức điện yêu cầu cung cấp thức ăn gia súc cho các nhà máy Cu-lê-bác-xki và Vư-cxun-xki nhân các nhà máy này hoàn thành đơn đặt hàng cho quốc phòng. Trong bức điện đó cũng nêu lên rằng quyền tự dự trữ thức ăn gia súc giao cho Ban quản trị trung ương các nhà máy cơ khí quốc gia liên hiệp chẳng đem lại kết quả gì vì tề quan liêu giấy tờ ở Bộ dân ủy lương thực và sự tùy tiện của các ủy ban lương thực tỉnh. Sau khi xem xét yêu cầu của Ban quản trị trung ương các nhà máy cơ khí quốc gia liên hiệp tại phiên họp ngày 17 tháng Chạp 1919, Hội đồng quốc phòng đã thông qua chỉ thị về những biện pháp đảm bảo thức ăn gia súc cho các xí nghiệp nói trên và giao cho Đ. I. Cuốc-xki soạn bản dự thảo chỉ thị bổ sung về việc thực hiện nghiêm chỉnh nghị quyết của Đại hội VI bất thường các Xô-viết toàn Nga về pháp chế cách mạng.

Bức thư ngắn này và bức thư ngắn tiếp theo của V. I. Lê-nin được viết nhân có bản dự thảo chỉ thị do Cuốc-xki khởi thảo. Ngày 23 tháng Chạp 1919, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã xem xét bản dự thảo, trong đó đã chú ý đến những nhận xét của Lê-nin, Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định gửi bản dự thảo đó cho các bộ dân ủy để kết luận. Sắc lệnh đã được ký vào ngày 30 tháng Chạp 1919 (xem "Tập sắc luật và chỉ thị của chính phủ công nông", số 1 - 2, năm 1920). — 122.

⁹² "*Nông dân nghèo*" — tờ báo hàng ngày xuất bản cho nông dân. Xuất bản ở Mát-xcơ-va từ ngày 27 tháng Ba 1918 cho đến ngày 31 tháng Giêng 1931. — 123.

⁹³ Đây muốn nói đến lá đơn do Pô-pốp và Lan-đe thay mặt cho 32 cán bộ của U-cra-i-na ký, trong đó đã phê bình toàn thể Ban thường vụ Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na và những phương pháp làm việc của họ, cũng như phản đối việc động viên các cán bộ đảng và xô-viết từ các tỉnh của Nga cho U-cra-i-na.

Ngày 18 tháng Chạp 1919, Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã xem xét đơn của các cán bộ U-cra-i-na và quyết định "cảnh cáo họ vì đáng lẽ phải làm việc nghiêm chỉnh theo chỉ thị của Ủy ban cách mạng toàn U-cra-i-na và Ban thường vụ Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na

thì lại mất thời gian và sức lực vào việc bàn tán nhảm và những thủ đoạn chính trị vô trách nhiệm, việc đó vi phạm kỷ luật đảng, và đề nghị từ nay về sau phải nghiêm khắc tuân theo chỉ thị của trung ương đảng, phải làm công việc của mỗi người sẽ được giao". — 123.

⁹⁴ Đây muốn nói đến việc phái P. N. Lê-pê-sin-xki đi Tuốc-ke-xtan. Ở Tuốc-ke-xtan Lê-pê-sin-xki giữ chức thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục. — 125.

⁹⁵ Ngày 21 tháng Chạp 1919, một bức thư do V. I. Lê-nin ký cũng đã được gửi cho tỉnh ủy Tu-la và Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, trong thư nêu rõ: trong thời hạn 10 ngày phải gửi cho nhân dân lao động Mát-xcơ-va ít nhất 400 toa xe khoai tây. Trong thư nêu rõ: "Việc cứu giai cấp công nhân, củng cố thành quả của cách mạng, sự thành công hơn nữa và thắng lợi cuối cùng của cách mạng phụ thuộc vào những thành công của các đồng chí, vào nghị lực và lòng quyết tâm của các đồng chí" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXIV, tr. 146). — 125.

⁹⁶ Có lẽ bức thư ngắn này được viết nhân việc ngày 18 tháng Chạp 1919 Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy thảo luận lời yêu cầu của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Mát-xcơ-va muốn hủy bỏ chỉ thị của Bộ dân ủy nội vụ về việc sử dụng nhà của nhà thờ làm trường học. Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định bác bỏ yêu cầu của Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Mát-xcơ-va và giao cho Bộ dân ủy giáo dục, Bộ dân ủy tư pháp và Bộ dân ủy nội vụ thảo ra một chỉ thị phù hợp và đệ trình lên Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy vào ngày 29 tháng Chạp 1919. — 127.

⁹⁷ Ngày 30 tháng Chạp 1919, Hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định: "Về nguyên tắc coi việc dựng đài kỷ niệm Các Mác trên quảng trường I-a. M. Xvéc-đlốp vào ngày 1 tháng Năm 1920 là cần thiết và giao cho một ủy ban trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy phải hết sức gấp rút tìm hiểu một cách chi tiết vấn đề, đệ trình đề án thiết kế đài kỷ niệm và dự thảo những biện pháp tương ứng và dự tính chi phí để Hội đồng bộ trưởng dân ủy phê chuẩn".

Mẫu phác thảo đài kỷ niệm Các Mác do nhà điêu khắc X. Đ. Méc-cu-rốp trình bày không đạt, và ngày 23 tháng Hai 1920, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy chuyển đơn đặt tạc tượng đài cho nhà điêu khắc X. X. A-lô-sin. Méc-cu-rốp khiếu nại về quyết định này

của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy trong bức thư của ông gửi cho chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy V. Đ. Bôn-tso - Bru-ê-vích. Theo lời của A. V. Lu-na-tsác-xki, "Vla-đi-mia I-lích đồng tình với lời khiếu nại của Méc-cu-rốp và chính thức gọi điện cho tôi để triệu tập một ban giám khảo mới. Lê-nin nói rằng tự mình sẽ đến xem mẫu phác thảo của A-lô-sin và mẫu phác thảo của nhà điêu khắc Méc-cu-rốp. Lê-nin đã đến. Người rất hài lòng mẫu phác thảo của A-lô-sin và bác bỏ mẫu của nhà điêu khắc Méc-cu-rốp" (A. V. Lu-na-tsác-xki, "Về Vla-đi-mia I-lích. Tuyển tập các luận văn và hồi ký". Mát-xcơ-va, tiếng Nga, 1933, tr. 47). Ngày 20 tháng Tư, Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy đã nghe bản báo cáo của Lu-na-tsác-xki về tiến trình công tác chuẩn bị dựng đài kỷ niệm Các Mác và quyết định giao công trình dựng đài kỷ niệm Các Mác cho A-lô-sin và nhóm những nhà điêu khắc cộng tác với ông. Đến ngày 1 tháng Năm 1920, tượng đài Các Mác vẫn chưa xong. Trong ngày đó, lễ đặt móng tượng đài đã được tổ chức một cách long trọng, tại buổi lễ này V. I. Lê-nin đã đọc một "diễn văn ngắn nhưng hùng hồn về vai trò của Các Mác là một lãnh tụ xã hội chủ nghĩa" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 130).

Ý định của V. I. Lê-nin về việc dựng đài kỷ niệm Các Mác ở Mát-xcơ-va mãi đến năm 1961 mới được thực hiện: giữa những ngày Đại hội XXII của Đảng cộng sản Liên-xô, lễ khánh thành đài kỷ niệm Các Mác, tác phẩm của nhà điêu khắc L. E. Kéc-ben, đã được cử hành long trọng tại quảng trường mang tên I-a. M. Xvéc-đlốp. — 129.

⁹⁸ Viết trên bức điện của I-a. Kh. Pê-téc-xơ, chủ tịch Ủy ban đặc biệt về thi hành chế độ giới nghiêm tại các đường sắt, từ Ru-da-ép-ca gửi đi. Bức điện nhận được đêm 25 tháng Chạp 1919, đề nghị rút khỏi quân đội những công nhân lành nghề của các xưởng đường sắt và các đoạn đầu máy toa xe, vì hầu như khắp nơi việc sửa chữa đầu máy bị giảm sút, có nơi bị giảm sút đến mức tai hại.

Ngày 31 tháng Chạp, phiên họp của Hội đồng quốc phòng sau khi thảo luận bản dự thảo chỉ thị do L. B. Cra-xin đệ trình "Về việc rút khỏi quân đội những thợ cưa và công nhân lành nghề của ngành đường sắt", đã quyết định coi vấn đề này đã được giải quyết xong xuôi với lời tuyên bố của Cra-xin cho rằng trên thực tế vấn đề này đã được giải quyết. — 129.

⁹⁹ Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng

cộng sản Liên-xô còn lưu lại được bản sao đánh máy bức thư này gửi Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao; cuối bản sao đó có đoạn: "Tôi yêu cầu ngay ngày hôm nay gửi cho tôi thư trả lời tất cả các câu hỏi này hoặc ít nhất ngày hôm nay chuyển cho tôi qua điện báo bằng điện thoại". Có lẽ đoạn viết thêm này cũng có ở trong bản đánh máy của tài liệu đó gửi cho Cục ấn loát của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, vì trên bức thư gửi cho Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao có nêu rằng bản sao chỉ gửi để tham khảo. — 130.

- ¹⁰⁰ Viết để trả lời bức điện của I. N. Xmiéc-nốp gửi V. I. Lê-nin, trong đó báo cáo về công tác chuyển than từ Côn-tsu-ghin và mỏ than Cu-dơ-nết-xcơ.

Trong điện của Lê-nin có chỉ thị cho các chiến sĩ Hồng quân ở Ôm-xơ và dọc tuyến đường sắt đến Iéc-cút-xcơ hãy bảo vệ tài sản của quân đội Côn-tắc đang rút lui. — 130.

- ¹⁰¹ Bài báo của G. M. Cro-gi-gia-nốp-xki được công bố trên báo "Sự thật", số 5, ngày 10 tháng Giêng 1920 dưới đầu đề "Than bùn và cuộc khủng hoảng chất đốt". — 135.

- ¹⁰² Đây muốn nói đến phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 27 tháng Chạp 1919. Phiên họp này đã thảo luận: câu hỏi của G. V. Tsi-tsê-rin rằng đồng chí ấy có thể gửi cho chính phủ Gru-di-a một đề nghị về việc cùng hành động về quân sự để chống Đê-ni-kin mà không thừa nhận chính phủ đó được không; báo cáo của Tsi-tsê-rin rằng người E-xtô-ni-a đồng ý bảo đảm về mặt quân sự như yêu cầu, với điều kiện cho họ quyền củng cố tả ngạn sông Na-rô-va; lời tuyên bố của Tsi-tsê-rin về phân xã Pê-tơ-rô-grát của Hãn thông tấn Nga, phân xã này đã công bố bản thông báo có tính chất quân sự, mà có thể làm cho khối Đồng minh và Phần-lan hiểu nó như là ý đồ của nước Nga xô-viết muốn bắt đầu tấn công chống Phần-lan v.v.. — 136.

- ¹⁰³ V. I. Lê-nin muốn nói đến Đảng dân chủ - xã hội độc lập Đức — đảng phái giữa được thành lập vào tháng Tư 1917. Từ ngày 30 tháng Mười một cho đến ngày 6 tháng Chạp 1919, Đại hội đảng bất thường đã họp tại Lai-pxích. Dưới áp lực của các đảng viên cánh tả, đảng đã thông qua cương lĩnh hành động thừa nhận tư tưởng chuyên chính vô sản và hệ thống Xô-viết. Cánh vô sản của đảng tại đại hội đề nghị "gia nhập Quốc tế III ngay và không điều

kiện" (V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 73). Tháng Mười 1920, tại đại hội của Đảng dân chủ - xã hội độc lập ở Han-ơ, đã diễn ra sự phân liệt. Tháng Chạp 1920, bộ phận đáng kể của đảng đã hợp nhất với Đảng cộng sản Đức. Những phần tử cánh hữu lập thành một đảng riêng và lấy tên gọi cũ — Đảng dân chủ - xã hội độc lập Đức; đảng tiếp tục tồn tại cho đến năm 1922. — 137.

- ¹⁰⁴ Bức điện được gửi đi với mấy dòng sau đây của G. V. Tsi-tsê-rin: "Nếu như đồng chí bị hạn chế về số lượng hành lý khi trở về Nga, thì hãy dùng cách cắt rời những bài riêng hoặc chụp ảnh. Hãy để lại các kho sách để người ta chuyển cho chúng ta theo từng phần". — 137.

- ¹⁰⁵ *Hội đồng trung ương của các trạm cổ động* được thành lập theo quyết định của Hội đồng quốc phòng ngày 13 tháng Năm 1919 để tổ chức các trạm cổ động giáo dục trên các ga đường sắt đầu mối và ở những chỗ quân đội xuống tàu. — 137.

- ¹⁰⁶ Ngay sát trước ngày 29 tháng Chạp 1919, V. I. Lê-nin đã tiếp ở trong phòng làm việc tại điện Crem-li của mình bà M. X. Mốp-sô-vích từ mặt trận về Mát-xcơ-va vì chồng của bà bị bệnh thương hàn, còn con gái thì không có ai trông nom; Lê-nin đã nói chuyện với Mốp-sô-vích về công tác của bà trong Hồng quân và về tình hình ở mặt trận. Ngày hôm sau, Lê-nin đến thăm Mốp-sô-vích và hứa sẽ giúp đỡ để thu xếp công việc riêng của bà. — 137.

- ¹⁰⁷ Viết trên bức điện của V. I-u-sin ở làng Ô-stơ, tỉnh Ô-lô-nê-txơ, trong bức điện khiếu nại rằng chính quyền địa phương đã lấy của ông ta một trong số 3 con bò cái theo chế độ trưng thu. I-u-sin nêu rõ rằng gia đình ông ta gồm 9 người, con trai là chiến sĩ Hồng quân. Bản sao của bức điện đã được X. B. Bri-txơ-ki-na gửi đến Bộ dân ủy lương thực cho A. Đ. Txi-u-ru-pa. — 138.

- ¹⁰⁸ Ngày 2 tháng Giêng, Hội đồng quốc phòng giao cho Bộ dân ủy lương thực phải có kết luận của mình về tính hợp lý của việc quân đội cung cấp lương thực cho công nhân trừ mặt trận miền Đông và các quân khu khác. Ngày 16 tháng Giêng, tại phiên họp của Hội đồng quốc phòng đã chấp nhận bản báo cáo của A. I. Xvi-đéc-xki, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, về kết luận của Bộ dân ủy lương thực để tham khảo. — 139.

- ¹⁰⁹ Viết trên điện báo bằng điện thoại của V. N. I-a-cô-vlê-va, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, gửi V. I. Lê-nin, bức điện báo bằng điện thoại đó do M. I. Gli-át-xe, thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, nhận ngày 1 tháng Giêng 1920 vào hồi 16 giờ 25 phút, về những tin tức của ngày 30 và 31 tháng Chạp 1919 về tiến trình bốc xếp và vận chuyển các chuyến hàng lương thực đi Mát-xcơ-va. I-a-cô-vlê-va cũng báo cáo về việc không nhận được tin tức từ Ca-dan và Xim-biéc-xcơ vì đường dây trực tiếp không làm việc cả ngày 30 cũng như ngày 31 tháng Chạp, và ở Xa-ma-ra các toa xe để chở lương thực quá ít so với số lượng yêu cầu.
- Ngày 2 tháng Giêng 1920, tại phiên họp của Hội đồng quốc phòng, V. I. Lê-nin đã đọc bản báo cáo "Về chế độ báo cáo quân sự của Bộ dân ủy bưu điện và Bộ dân ủy giao thông". — 139.
- ¹¹⁰ Thư ngắn này được viết để trả lời câu hỏi về tính chất các sách báo mà V. I. Lê-nin cần để mua ở nước ngoài. Câu hỏi này do một trong những cán bộ của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao đi công tác ở nước ngoài chuyển lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy qua điện thoại. Nữ điện thoại viên không nghe rõ được tên họ của cán bộ đó, và ghi lại không đúng. Trong khi đọc bức điện báo bằng điện thoại, Lê-nin gạch dưới tên họ của người gửi và ghi ở trên 2 dấu hỏi. — 140.
- ¹¹¹ "Die Freiheit" ("Tự do") — báo hàng ngày, cơ quan của Đảng dân chủ - xã hội độc lập Đức; xuất bản ở Béc-ling từ ngày 15 tháng Mười một 1918 cho đến ngày 30 tháng Chín 1922. — 141.
- ¹¹² L. X. Vi-vi-en, diễn viên, bị bắt ở Pê-tơ-rô-grát vì bị kết tội tham gia tổ chức phản cách mạng, và phải đưa đi Xa-ma-ra. A. V. Lu-na-tsác-xki có lẽ không biết rõ việc làm của Vi-vi-en, nên đã yêu cầu thả Vi-vi-en (khi đi qua Mát-xcơ-va). Sau khi V. I. Lê-nin nhận được những tin tức chi tiết, Vi-vi-en lại bị đưa đi Xa-ma-ra. — 143.
- ¹¹³ Bức thư ngắn gửi A. I. Xvi-đéc-xki được viết trên bức thư của công nhân nhà máy Ba-la-sin-xki gửi V. I. Lê-nin. Trong thư báo rằng: "công nhân chúng tôi nhận được lương thực, chỉ toàn là lúa mì với từng đợt cách nhau 5 và 14 ngày và không có thực phẩm nào khác. Nếu như khoai tây được gửi từ trung ương đến, thì nó lại nằm ở trên đường ray gần một tháng trời... Đồng chí Lê-nin, chúng tôi đề nghị đồng chí giúp đỡ việc cải thiện hoàn cảnh của

- chúng tôi để chúng tôi tăng cường hơn nữa khả năng công tác của mình vì phúc lợi và sự phồn vinh của nước Nga cách mạng của chúng ta". — 145.
- ¹¹⁴ Ngày 5 tháng Giêng 1920, A. Đ. Txi-u-ru-pa gửi cho Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga một bức thư. Trong bức thư nêu rõ rằng chỉ thị của Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 3 tháng Giêng 1920 cho phép các cơ quan của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao được quyền mua thức ăn cho gia súc theo giá tự do trong những trường hợp khi Ban kiểm tra nhà nước xác định rằng các cơ quan của Bộ dân ủy lương thực không thể cung cấp thức ăn gia súc cho các xí nghiệp của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, là vi phạm cơ sở của chính sách lương thực của Bộ dân ủy lương thực và thủ tiêu độc quyền thu mua thức ăn cho gia súc. Txi-u-ru-pa yêu cầu thảo luận vấn đề này ở Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. — 145.
- ¹¹⁵ Viết để trả lời bức điện của Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 3 gửi V. I. Lê-nin ngày 10 tháng Giêng 1920, trong bức điện đó đề nghị chuyển quân đội sang công tác khôi phục nền kinh tế quốc dân. Ngày 13 tháng Giêng 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy trong quyết định của mình về bản báo cáo của Lê-nin về việc thành lập quân đoàn lao động 1, đã hoan nghênh đề nghị của Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 3. Để thảo ra những đề nghị về những phương thức sử dụng hợp lý nhất quân đoàn 3, đã thành lập một ủy ban gồm V. I. Lê-nin, L. B. Cra-xin, A. I. Rư-cốp, M. P. Tôm-xki, L. Đ. Tơ-rôt-xki và A. Đ. Txi-u-ru-pa. Hội đồng quốc phòng trong nghị quyết của mình đề ngày 15 tháng Giêng 1920 đã biến quân đoàn 3 thành quân đoàn lao động 1 và thành lập Hội đồng cách mạng quân đoàn lao động 1 gồm các ủy viên của Hội đồng quân sự - cách mạng và các đại diện của các bộ dân ủy lương thực, nông nghiệp, giao thông, lao động và Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Ngày 17 và 18 tháng Giêng, vấn đề sử dụng các đơn vị quân đội vào mặt trận kinh tế đã được thảo luận ở Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Bộ chính trị tán thành quyết định của Hội đồng quốc phòng về việc biến quân đoàn 3 thành quân đoàn lao động 1 và thông qua quyết định chuẩn bị dự thảo xây dựng các quân đoàn lao động Cu-ban - Grô-dơ-ni, U-cra-i-na, Ca-dan và Pê-tơ-rô-grát. Ngày 21 tháng Giêng, Hội đồng bộ trưởng dân ủy của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga thỏa thuận với Ủy ban cách mạng toàn

U-cra-i-na đã thông qua quyết định thành lập quân đoàn lao động U-cra-i-na ở vùng mặt trận Tây - Nam. Ngày 10 tháng Hai, Hội đồng quốc phòng quyết định đổi tên quân đoàn 7 thành quân đoàn lao động cách mạng Pê-to-rô-grát. Cuối tháng Giêng và đầu tháng Hai, người ta đã thu hút quân đoàn dự bị của nước Cộng hòa và các đơn vị của quân đoàn 2 vào sự nghiệp xây dựng kinh tế, tháng Ba thì các đơn vị của quân đoàn 8 và sau đó một ít cả một số đơn vị quân đội khác. Cuộc chiến tranh bắt đầu với nước Ba-lan địa chủ - tư sản và Vran-ghen đã buộc phải chuyển các quân đoàn lao động sang tình trạng chiến đấu. — 147.

¹¹⁶ Ngày 15 tháng Giêng 1920, A. Đ. Txi-u-ru-pa báo cáo với M. C. Vla-đi-mi-rốp, chủ tịch Ủy ban lương thực đặc biệt của mặt trận miền Nam, về chỉ thị của V. I. Lê-nin và hỏi đồng chí ấy về tình hình công tác lương thực ở vùng sông Đôn. — 149.

¹¹⁷ M. D. Ma-nu-in-xki, ủy viên phụ trách lương thực tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, đến Mát-xcơ-va nhân tình hình lương thực ở tỉnh này cực kỳ trầm trọng; Ma-nu-in-xki yêu cầu V. I. Lê-nin giúp đỡ gấp I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, và cũng trình bày với Lê-nin kế hoạch của tỉnh ủy và Ban chấp hành Xô-viết tỉnh về việc tự sửa chữa các đầu máy và toa xe lửa bằng sức mình và thành lập các đoàn tàu lương thực riêng. Ma-nu-in-xki hồi tưởng lại: "... Vla-đi-mia I-lích gọi điện thoại đến Bộ dân ủy giao thông cho thứ trưởng Bộ dân ủy, đồng chí Mác-cốp: "Đồng chí Mác-cốp, ở các cơ sở lương thực gần nhất của các đồng chí có các chuyến tàu lương thực không? Hãy tìm hiểu tin tức và gọi điện cho tôi!" ("Người thợ dệt đỏ" (I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ), tiếng Nga, số 13, 1924, tr. 9). Sau đó Lê-nin ra lệnh trong vòng 24 tiếng đồng hồ phải gửi đi I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ từ ga đường sắt đầu mối Mát-xcơ-va 19 toa lúa mì, và yêu cầu X. Đ. Mác-cốp trao đổi với đại diện của I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ về việc sửa chữa các đoàn xe lửa. Khi trở về I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, M. D. Ma-nu-in-xki ngày 16 tháng Giêng 1920 tại hội nghị X của đảng bộ tỉnh đã phát biểu ngoài chương trình về kết quả chuyến đi của mình đến Mát-xcơ-va và về sự giúp đỡ của V. I. Lê-nin. Ma-nu-in-xki nói rằng Lê-nin "cũng đã ra lệnh áp dụng tất cả những biện pháp để chuyển gấp cho chúng ta hai chuyến tàu và đồng chí Lê-nin sẽ đích thân theo dõi sự vận hành của hai chuyến tàu đó... Như vậy là nhờ sự nỗ lực của chúng ta và sự giúp đỡ của đồng chí Lê-nin, chúng ta sắp có lúa mì" ("Trong những năm nội chiến.

Những người bôn-sê-vích I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ trong thời kỳ can thiệp quân sự nước ngoài và nội chiến. Tuyển tập văn kiện và tài liệu", tiếng Nga, I-va-nô-vô, 1957, tr. 155). — 150.

¹¹⁸ Viết trên báo cáo của P. N. Xô-lôn-cô về các lớp than, quặng pirit sunphua và cát trắng ở vùng Bri-an-xcơ để làm đồ sứ. Xô-lôn-cô nêu rõ: "Diện tích mặt đất mà trên đây phát hiện thấy than đá khoảng gần 40 véc-xta vuông. Việc khai thác than có thể đạt được 3 500 000 pút một năm với phương tiện và năng suất như hiện nay, nếu việc sản xuất được thực hiện tốt... thì việc khai thác có thể đạt được hơn 10 000 000 pút". Trên phong bì kèm theo báo cáo của P. N. Xô-lôn-cô, V. I. Lê-nin viết: "**Thư của P. N. Xô-lôn-cô về than đá ở vùng Man-txép**".

Ngày 15 tháng Giêng 1920, V. I. Lê-nin nhận được của Tổng cục công nghiệp than tin tức về địa điểm có than ở gần Bri-an-xcơ. A. Lô-mốp viết: "Gửi cho đồng chí bản tin tham khảo này. Một trong những nhà địa chất thám sát than đá ưu tú hứa sẽ đi đến vùng này" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 150.

¹¹⁹ Ngày 17 tháng Giêng 1920, tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua quyết định về việc thu thập sách báo bạch vệ. Quyết định đã được công bố (không đầy đủ) trên báo "Sự thật" và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 15, ngày 24 tháng Giêng 1920. — 151.

¹²⁰ Nói đến bài báo "Sự phong phú của các sản phẩm dầu mỏ" đăng trên tờ "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 8, ngày 14 tháng Giêng 1920. Trong bài báo nói rằng ở gần Béc-tsô-guốc, ở vùng ngoại ô Gi-lai-a Cô-xa, ở các khu dầu mỏ hiện có 20 triệu pút dầu mỏ, 300 nghìn pút dầu lửa, 200 nghìn pút xăng. Ngoài ra, trong 4 giếng khoan đều có dầu. — 151.

¹²¹ Muốn nói đến sắc lệnh về các công xã tiêu dùng mà Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua ngày 16 tháng Ba 1919 đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 60, ngày 20 tháng Ba 1919. V. I. Lê-nin trực tiếp tham gia vào việc soạn thảo sắc lệnh (xem Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XVIII, tr. 293 - 298). Sắc lệnh quy định tất cả các hợp tác xã ở nông thôn cũng như ở thành phố đều thống nhất lại thành

một công xã tiêu dùng. Tất cả dân cư của địa phương đó đều tham gia vào công xã tiêu dùng; mỗi công dân đều phải là thành viên của công xã và đăng ký vào một trong những cơ sở phân bố của nó. Các công xã tiêu dùng địa phương hợp nhất lại thành liên đoàn tỉnh, trung tâm thống nhất của tất cả các liên đoàn các công xã tiêu dùng là Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. — 152.

¹²² Cuối năm 1919, V. I. Lê-nin phái 10 nghìn công nhân kim khí lành nghề để sửa chữa giao thông đường sắt. Ban lãnh đạo của Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga và Hội đồng các công đoàn thành phố Mát-xcơ-va đã kéo dài việc đề ra điều kiện để chuyển công nhân kim khí sang công tác ở đầu mối đường sắt Mát-xcơ-va. Việc đó đã làm cho Lê-nin viết bức thư này. — 153.

¹²³ Thư ngắn này do V. I. Lê-nin viết thêm vào bức điện của L. Đ. Tô-rốt-xki gửi M. V. Phrun-dê, tư lệnh mặt trận Tuốc-ke-xtan và Vô-xta-nốp, tư lệnh quân đoàn 4. Trong bức điện ra lệnh phân bố lại lực lượng của quân đoàn 4 hiện đã đổi thành quân đoàn lao động và được chuyển sang làm việc trên công trường xây dựng đường sắt A-lếch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba và xây dựng lại tuyến đường sắt Cra-xnưi Cút — A-lếch-xan-đrốp - Gai thành đường xe lửa cỡ rộng.

Vùng dầu mỏ Êm-ba được giải phóng vào nửa đầu tháng Giêng 1920. Lúc đó nó là nguồn nhiên liệu duy nhất của đất nước xô-viết. Ngay ngày 24 tháng Chạp 1919, Hội đồng quốc phòng đã quyết định coi việc xây dựng tuyến đường sắt A-lếch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba và việc chuyển tuyến đường Cra-xnưi Cút — A-lếch-xan-đrốp - Gai sang thành đường sắt cỡ rộng là một nhiệm vụ cấp bách. Hội đồng quốc phòng giao cho quân đội mặt trận Tuốc-ke-xtan, cụ thể quân đoàn 4, thực hiện nhiệm vụ này. Ngày 19 tháng Giêng, M. V. Phrun-dê ký mệnh lệnh xây dựng đường Êm-ba bằng lực lượng của quân đoàn 4. — 155.

¹²⁴ Đây muốn nói đến cuốn "Từ điển điển giải tiếng Đại Nga sống" của V. I. Đa-lơ xuất bản thành 4 tập vào năm 1863 - 1866. Theo chỉ thị của V. I. Lê-nin, Bộ dân ủy giáo dục đã bắt tay soạn bộ từ điển mới, nhưng vào thời kỳ đó không thực hiện được việc xuất bản. Tháng Năm 1921, Lê-nin lại trở lại vấn đề này (xem Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XX, tr. 315 - 316). Lê-nin đề nghị thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục Ê. A. Lit-ken-xơ vạch ra kế hoạch

làm việc và dự kiến thành phần ban duyệt. Để chuẩn bị bộ từ điển, đã thành lập một ủy ban với thành phần gồm I. I. Gli-ven-cô, Đ. N. U-sa-cốp, N. N. Đuốc-nô-vô, P. N. Xa-cu-lin, A. E. Gru-din-xki, A. A. Bu-xla-ép. Ngày 5 tháng Tám, sau khi nhận được bản dự thảo tổ chức công tác của ủy ban, Lê-nin giao cho thư ký hỏi Lit-ken-xơ xem "công việc "đứng tại chỗ" (hoặc *tiến triển*) như thế nào?", và ngày 9 tháng Mười, một tháng sau khi Lit-ken-xơ báo cáo rằng công việc khai triển bình thường, Lê-nin đề nghị L. A. Phô-ti-ê-va yêu cầu thông báo ngắn về tiến trình của công việc (xem Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXIII, tr. 205). Từ điển điển giải tiếng Nga" 4 tập được biên soạn dưới sự chủ biên của Đ. N. U-sa-cốp xuất bản năm 1935 - 1940. Trong lời nói đầu tập I của bộ từ điển có nói rằng những người soạn bộ từ điển này cố gắng "đem lại cho bộ từ điển một tính chất đáp ứng được với những yêu cầu mà V. I. Lê-nin đã đề ra cho một bộ từ điển điển giải tiêu chuẩn của tiếng Nga văn học hiện đại". — 155.

¹²⁵ Trong bức điện báo bằng điện thoại ngày 18 tháng Giêng 1920, bộ trưởng Bộ dân ủy y tế N. A. Xê-ma-scô đã báo cáo rằng đoàn tàu chở đoàn y tế của B. X. Vây-xơ-brốt đi mặt trận miền Nam và U-cra-i-na để chống dịch thương hàn chạy rất chậm. Xê-ma-scô viết: "Tôi yêu cầu 1) ra lệnh ngay cho đoàn tàu chạy, 2) phải đặc biệt theo dõi nó, 3) điều tra nguyên nhân của việc chậm trễ và truy tố trước tòa án cách mạng những kẻ có lỗi trong việc làm chậm trễ này" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 156.

¹²⁶ Trong thư gửi V. I. Lê-nin, L. B. Ca-mê-nép đã phản đối quyết định của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc đóng cửa nhà hát Ni-kít-xki. Theo ý kiến của Ca-mê-nép, việc giải quyết vấn đề này không thuộc thẩm quyền của các cơ quan trung ương mà thuộc thẩm quyền của các cơ quan địa phương, trong trường hợp này thuộc Ty giáo dục quốc dân Mát-xcơ-va. Ngày 20 tháng Giêng 1920, tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, đã thảo luận vấn đề đóng cửa nhà hát Ni-kít-xki. Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã xác nhận quyết định của Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy và giao cho Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy "về những công việc có liên quan đến Mát-xcơ-va phải triệu tập những đại diện của Xô-viết đại biểu Mát-xcơ-va" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 156.

¹²⁷ Viết trên bức thư của A. V. Lu-na-tsác-xki yêu cầu giải thích việc bắt giam các ủy viên của Ủy ban quản lý những trẻ em tuổi vị thành niên.

Ngày 22 tháng Giêng 1920, Ph. E. Đgiéc-gin-xki đã trả lời câu hỏi của V. I. Lê-nin: "Việc niêm phong nhà cửa và bắt giam các ủy viên của ủy ban là do Ủy ban thẩm vấn trực thuộc Tòa án tối cao tiến hành. Buộc tội: ăn cắp một cách ghê gớm, lạm dụng và theo bạch vệ. Những tang chứng rất nghiêm trọng" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 157.

¹²⁸ Viết ở mặt sau thư của N. N. Cre-xtin-xki gửi V. I. Lê-nin có liên quan đến những luận cương nghị quyết về tài chính do I-u. La-rin viết cho Đại hội III toàn Nga các hội đồng kinh tế quốc dân (23 - 29 tháng Giêng 1920). Cre-xtin-xki viết: "Tôi coi những luận cương đó là không thể thực hiện được và có hại về mặt chính trị".

Ngày 23 tháng Giêng, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định đưa La-rin ra khỏi thành phần Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao vì quan điểm của La-rin đã nhiều lần đi ngược lại với chính sách của đảng. — 157.

¹²⁹ Những vấn đề được nêu lên trong bức điện của V. X. Éc-ma-cốp đã được thảo luận tại Hội đồng quốc phòng ngày 16 và ngày 23 tháng Giêng 1920. Quyết định mà V. I. Lê-nin dẫn ra đã được Hội đồng quốc phòng thông qua ngày 23 tháng Giêng. — 158.

¹³⁰ Trên bức thư ngắn của V. I. Lê-nin, A. M. Lê-gia-va đã viết một loạt con số dưới những câu hỏi tương ứng. Đối với câu hỏi thứ nhất của Lê-nin, Lê-gia-va trả lời: "Đến 40%". Câu mà Lê-nin đề trong khung có nghĩa là O. I-u. Smit, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, đã khẳng định câu trả lời của Lê-gia-va. Đối với câu hỏi của Lê-nin: "không có hợp tác xã các cơ quan của Bộ dân ủy lương thực", Lê-gia-va trả lời: "60%" và viết dưới các câu hỏi khác: 20, 60, 20. Cũng trong ngày hôm đó, ngày 26 tháng Giêng 1920, A. I. Xvi-đéc-xki viết cho V. I. Lê-nin một bức thư ngắn, trong đó nêu rõ rằng từ tháng Tám 1919 đến ngày 1 tháng Giêng 1920, đã thu mua được 90 triệu pút lúa mì. Xvi-đéc-xki nhận xét; "Các trạm thu nhận của hợp tác xã đã thu thập được

27 triệu pút các loại" (dưới đoạn văn đó, Lê-nin viết: "Đây là *trong số* 90 triệu pút"), "các cơ quan lương thực có 868 trạm thu nhận. Toàn bộ hợp tác xã có 770 trạm thu nhận làm việc cho Bộ dân ủy lương thực". Những con số 868 và 770 Lê-nin gạch dưới hai gạch. Ngoài ra, còn lưu lại được một bức thư ngắn của Lê-nin yêu cầu nêu rõ có bao nhiêu loại thực phẩm khác, cụ thể là khoai tây, thu mua được qua hợp tác xã, không qua hợp tác xã và vai trò của hợp tác xã như thế nào trong việc thu mua. — 160.

¹³¹ Viết trên bản dự thảo Quy chế về quân đoàn lao động Pê-tơ-rô-grát (quân đoàn 7 trước đây). Theo chỉ thị của V. I. Lê-nin, Quy chế được gửi cho Bộ dân ủy lao động, Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Bộ dân ủy nông nghiệp, Bộ dân ủy giao thông, Bộ dân ủy lương thực, Hạm đội Ban-tích và Phòng quân vụ quân khu Pê-tơ-rô-grát. Vấn đề biên quân đoàn 7 thành quân đoàn lao động được đưa ra Hội đồng quốc phòng thảo luận vào ngày 7 tháng Hai 1920, Hội đồng quốc phòng đã quyết định: "... giao cho đồng chí Xcơ-li-an-xki ngay ngày mai gửi bản dự thảo quyết định cho tất cả các ủy viên của Hội đồng quốc phòng và nếu không có ý kiến phản đối thì thứ hai đưa cho đồng chí Lê-nin ký" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Ngày 10 tháng Hai, quyết định của Hội đồng quốc phòng đã được V. I. Lê-nin ký, và đến ngày hôm sau thì được công bố trên các báo "Sự thật" và "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 30. — 161.

¹³² Thư được viết trên bản báo cáo của bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao G. V. Tsi-tsê-rin. Báo cáo đó nói về việc vi phạm quyết định của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, theo quyết định này toàn bộ thông báo về những vấn đề chính sách đối ngoại cần phải được duyệt trước. Cụ thể nói đến bài phỏng vấn của V. P. Da-tôn-xki (xem "Tin tức buổi chiều", số 450, ngày 26 tháng Giêng 1920). Khi gửi tài liệu đến Hãng thông tấn Nga, Lê-nin ghi: "Hãy gửi trả lại cái này". Cũng ngày hôm đó, người lãnh đạo có trách nhiệm của Hãng thông tấn Nga P. M. Kéc-gien-txép trả lời V. I. Lê-nin rằng đã có những biện pháp về việc gửi thư tín có liên quan đến quan hệ đối ngoại cho Bộ dân ủy ngoại giao kiểm tra. Trên bức thư V. I. Lê-nin ghi: "Lưu ở cặp hồ sơ về Hãng thông tấn Nga". Ngày 21 tháng Hai 1920, nhân bức thư của Bộ dân ủy ngoại giao nói về việc một trong những nhà báo Mát-xcơ-va phát

biểu vô trách nhiệm trên đài về vấn đề chính sách đối ngoại xô-viết, Lê-nin lại hỏi Kéc-gien-txép: "Tại sao không gửi để duyệt trước? Ai có lỗi trong việc này?" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXIV, tr. 267). — 161.

- ¹³³ Viết trên bức điện của Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 4 gửi V. I. Lê-nin ngày 29 tháng Giêng 1920, trong đó nêu lên những lời phản đối việc xây dựng đường sắt A-lếch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba và trình bày ý kiến ủng hộ việc xây dựng tuyến đường sắt U-ran-xcơ — Êm-ba dọc theo đường Gu-ri-ép.

Vấn đề đề nghị của Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 4 được đưa vào chương trình nghị sự bổ sung của phiên họp Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 31 tháng Giêng, nhưng đến phiên họp sau, ngày 5 tháng Hai, mới thảo luận, phiên họp này đã quyết định: phê chuẩn quyết định của Hội đồng quốc phòng đã thông qua trước đây về việc xây dựng tuyến đường sắt A-lếch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba, giao cho Bộ dân ủy giao thông áp dụng những biện pháp khẩn cấp để chuyển gấp đến vùng xây dựng những vật liệu đã chất xếp, giao cho X. Đ. Mác-cốp và C. A. An-phê-rốp sau hai tuần phải trình lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy bản báo cáo về tiến trình xây dựng. — 163.

- ¹³⁴ Đây muốn nói đến cuốn sách của G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki "Những nhiệm vụ cơ bản của việc điện khí hóa nước Nga". V. I. Lê-nin đã gửi thẳng bản thảo cuốn sách đi nhà in để in gấp cuốn sách sao cho kịp phiên họp thứ nhất của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga khóa VII. — 163.
- ¹³⁵ A. Ph. Sô-rin nhà phát minh - thiết kế công tác ở Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt bị bắt vì bị hiểu lầm và đã nhanh chóng được trả lại tự do. — 166.
- ¹³⁶ X. T. Cô-vun-kin lúc này phụ trách đường sắt Đông - Nam. M. M. Ác-gia-nốp là chủ nhiệm Tổng cục giao thông quân sự của Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa được phái đi Xa-ra-tốp để thúc đẩy việc vận chuyển nhanh quân đội sang mặt trận miền Nam. — 167.
- ¹³⁷ Ê. Ô. Bu-ma-giơ-nưi năm 1920 là thư ký của Phòng U-ran thuộc Ban chấp hành trung ương đảng; C. G. Mác-xi-mốp là chủ tịch Phòng công nghiệp của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao tại U-ran

và là đặc phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng về việc khôi phục công nghiệp U-ran. Sự xích mích giữa Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn lao động và các đại diện của các bộ chủ yếu liên quan đến vấn đề giới hạn quyền hành của Hội đồng quân sự - cách mạng. Có lẽ bức điện của Lê-nin là trả lời cho câu hỏi về phương thức để Hội đồng quân sự - cách mạng giải quyết những vấn đề còn tranh chấp với các bộ. — 168.

- ¹³⁸ Nhằm mục đích cải thiện việc cung cấp cho công nhân, bài báo đề nghị sử dụng diện tích ruộng đất ngoại ô để phát triển ngành trồng rau và chăn nuôi tập thể, tổ chức kinh tế phụ. — 170.
- ¹³⁹ Đầu tháng Hai 1920, cuộc tấn công mới của Hồng quân được chuẩn bị ở mặt trận Cáp-ca-dơ. Trong lúc đó, giữa các quân đoàn của mặt trận không có sự phối hợp đầy đủ. Quân đoàn kỵ binh bị suy yếu trong những trận chiến đấu trước, binh lính hết sức mỏi mệt, việc cung cấp về mặt vật chất không đầy đủ. Do công tác giáo dục chính trị giảm sút, ở các đơn vị đã bắt đầu có những hiện tượng vi phạm kỷ luật quân đội.
- Binh đoàn kỵ binh hỗn hợp đang hiệp đồng tác chiến với quân đoàn kỵ binh số 1, song đã lâm vào tình hình khó khăn. Trong binh đoàn này có những hiện tượng vi phạm kỷ luật một cách thô bạo và những biểu hiện hành động vô chính phủ. Đêm ngày 3 tháng Hai, chính ủy binh đoàn V. N. Mi-kê-lát-dê đã bị giết. Tất cả tình hình đó cùng với cục diện chiến tranh hết sức phức tạp làm cho V. I. Lê-nin rất lo lắng vì nó uy hiếp cuộc tấn công của Hồng quân ở Bắc Cáp-ca-dơ nhằm đánh gục kẻ thù. — 172.
- ¹⁴⁰ Đây muốn nói đến mệnh lệnh sau đây của Gôn-đin, ủy viên phụ trách lương thực tỉnh Tam-bốp: "Gửi toàn thể nhân viên nghiệm thu, toàn thể những người chịu trách nhiệm về hợp đồng. Hãy giao trách nhiệm cho những người phụ trách các trạm thu nhận phải luôn luôn theo dõi phương thức cất giữ, phẩm chất của lúa mì. Hễ lúa mì bị hỏng thì người phụ trách của trạm thu nhận sẽ bị xử bắn, người nghiệm thu sẽ bị giao cho Ủy ban đặc biệt của tỉnh xử lý". Mệnh lệnh phi pháp đó gây nên nhiều lời khiếu nại. Nhân câu hỏi đó của V. I. Lê-nin, thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp đã ra một chỉ thị như sau cho ủy viên phụ trách lương thực tỉnh Tam-bốp trong một bức thư ngắn gửi theo đường dây trực tiếp: "Hãy báo cho biết ngay là mệnh lệnh này đã được thi hành chưa, dù chỉ là một trường hợp. Khi ra lệnh

đó, đồng chí đã vượt quá quyền hạn... Đồng chí đã áp dụng những biện pháp thực tế cụ thể gì để kiểm tra việc nghiệm thu lúa mì và ngăn chặn việc nộp lúa mì ướt, cũng như để kiểm tra việc bảo quản lúa mì, làm cho lúa mì có phẩm chất đảm bảo giữ được lâu. Hãy trả lời ngay cho tôi và gửi bản sao cho Chủ tịch Hội đồng quốc phòng Lê-nin" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXIV, tr. 261). — 173.

¹⁴¹ Viết trên bức điện của Bê-li-cốp, chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết xã U-không-lô-vô tỉnh Ri-a-dan và của Ru-xa-nốp, chủ tịch đảng ủy xã yêu cầu hủy bỏ quyết định của Ban chấp hành Xô-viết huyện Ri-a-giơ-xcơ quốc hữu hóa và đưa trạm điện ở làng U-không-lô-vô về Ri-a-giơ-xcơ; về trạm điện này Ban chấp hành Xô-viết xã và đảng ủy xã đã từng đệ đơn với Ban chấp hành Xô-viết huyện "đề nghị địa phương hóa... biến trạm điện này với toàn bộ mạng lưới trang bị và thiết bị thành tài sản chung của nhân dân". — 174.

¹⁴² Đây muốn nói đến việc thành lập nước Cộng hòa Viễn Đông, còn gọi là nước đệm. Nước Cộng hòa Viễn Đông được thành lập tháng Tư 1920 trên lãnh thổ của các khu Da-bai-ca-li-e, A-mua, Pri-mô-ri-ê, Cam-tsát-ca và Bắc Xa-kha-lin. Việc thành lập nước Cộng hòa Viễn Đông như một quốc gia dân chủ - tư sản về hình thức, nhưng thực chất là thi hành chính sách xô-viết, điều đó đáp ứng được lợi ích của nước Nga xô-viết, đảm bảo cho mình có một thời gian nghỉ dài ở mặt trận miền Đông và tránh chiến tranh với Nhật-bản.

Sau khi quét sạch bọn can thiệp và bạch vệ khỏi lãnh thổ Viễn Đông (trừ Bắc Xa-kha-lin), Quốc hội nước Cộng hòa Viễn Đông ngày 14 tháng Mười một 1922 đã thông qua quyết định gia nhập Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Ngày 15 tháng Mười một 1922, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga tuyên bố lãnh thổ nước Cộng hòa Viễn Đông sáp nhập vào Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — 176.

¹⁴³ Ngày 18 tháng Hai 1920, trong một bức điện gửi V. I. Lê-nin, I. V. Xta-lin nói rằng đồng chí ấy không tán thành lệnh của Tổng tư lệnh về việc rút bớt một số đơn vị trong thành phần của quân đoàn lao động U-cra-i-na để tăng viện cho mặt trận, và yêu cầu cho gọi đồng chí ấy về Mát-xcơ-va để giải thích sự việc. Ngày 19 tháng Hai, một bức điện trả lời do Lê-nin ký có nội dung như trong thư này, đã được gửi cho Xta-lin. — 177.

¹⁴⁴ Đây muốn nói đến âm mưu của binh đoàn "Tình nguyện" bạch vệ muốn mở cuộc phản kích ở vùng Rô-xtốp trên sông Đôn vào quân đội xô-viết đang tấn công. Nhờ cuộc tấn công bất ngờ bắt đầu vào rạng sáng ngày 20 tháng Hai nên ngày 21 tháng Hai quân bạch vệ đã đột nhập được vào thành phố và đẩy lùi được một số đơn vị của quân đoàn 8. Nhưng ngày 23 tháng Hai, quân đoàn 8 đã chiếm lại Rô-xtốp trên sông Đôn và đẩy lùi kẻ thù sang bờ trái sông Đôn. — 179.

¹⁴⁵ Viết để trả lời bức điện của I. V. Xta-lin gửi V. I. Lê-nin. Trong bức điện Xta-lin viết: "Tôi không rõ tại sao việc quan tâm đến mặt trận Cáp-ca-dơ, trước hết lại là trách nhiệm của tôi... Việc quan tâm đến công tác củng cố mặt trận Cáp-ca-dơ là do Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa hoàn toàn chịu trách nhiệm, — mà các ủy viên của Hội đồng này, theo tin tức tôi biết, hoàn toàn khỏe mạnh, — chứ không phải do Xta-lin, người vốn bận công việc quá đỗi, chịu trách nhiệm" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 180.

¹⁴⁶ Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga được thành lập do quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 2 tháng Năm 1918 và Hội đồng bộ trưởng dân ủy của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ngày 11 tháng Năm 1918. Bằng sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 7 tháng Hai 1920, Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước được cải tổ thành Bộ dân ủy thanh tra công nông. — 181.

¹⁴⁷ Ủy ban nông dân nghèo được thành lập do sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 11 tháng Sáu 1918. Các ủy ban này đóng một vai trò to lớn trong cuộc đấu tranh chống bọn cu-lắc, trong việc củng cố Chính quyền xô-viết ở nông thôn. Các ủy ban này đã thực hiện việc kiểm kê và phân phối chặt chẽ lúa mì và công cụ nông nghiệp. Ngay mùa thu 1918, các Ủy ban nông dân nghèo đã đóng một vai trò lịch sử trong cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa, đã giải quyết thành công những nhiệm vụ được giao. Nhân việc này cũng như nhân việc cần phải "hoàn thành công cuộc xây dựng xô-viết bằng cách thành lập một tổ chức thống nhất các xô-viết trên toàn bộ lãnh thổ nước Cộng hòa xô-viết", Đại hội VI bất thường các Xô-viết toàn Nga họp vào tháng Mười một 1918 đã

đề nghị tiến hành bầu cử lại tất cả các xô-viết xã và thôn, giao cho các Ủy ban nông dân nghèo trực tiếp thực hiện việc bầu lại. Chiếu theo chỉ thị của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga được công bố ngày 4 tháng Chạp 1918 về việc bầu cử lại, các ủy ban nông dân nghèo sau cuộc vận động bầu lại phải ngừng hoạt động và chuyển tất cả các công việc và phương tiện của mình cho các xô-viết mới. — 181.

- 148 Viết trên bức điện của N. N. Cu-dơ-min, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 6 ở Ác-khan-ghen-xơ, báo cáo về việc các tàu thủy chở đầy lương thực và của cải do "chính phủ miền Bắc" của bạch vệ mua được, đến đây. Cu-dơ-min viết: "Cần phải phái đến đây các đại diện của Bộ dân ủy ngoại giao, Bộ dân ủy tài chính và Bộ dân ủy nội vụ... Đặc biệt quan trọng là đại diện của Hội đồng kinh tế quốc dân, vì có rất nhiều của cải. Tốt nhất là cử những người vô sản Pê-tơ-rô-grát đã được thử thách, ít nhất 20 người" (do V. I. Lê-nin gạch dưới). — 183.
- 149 Trên bức điện của V. I. Lê-nin nhận được ở Xa-ra-tốp có ghi: "Báo cáo đầu tiên về những việc đã làm được, gửi cho Lê-nin ngày 6/III". — 186.
- 150 Ở mặt sau bức thư của V. I. Lê-nin, A. I. Xvi-đéc-xki viết trả lời về việc cung cấp lương thực cho công nhân nhà máy Li-u-béc-txư. Trên bức thư trả lời, Lê-nin ghi: "Ngày mai sẽ kiểm tra qua điện thoại và cất vào lưu trữ". — 186.
- 151 Về sau E. M. I-a-rô-xláp-xki đã viết về bức thư này: "Bức thư được gửi cho ba đồng chí lúc đó là ủy viên của tỉnh ủy Péc-mơ. Tình hình lúc đó ở U-xô-li-ê khá nghiêm trọng. Trước đó một ít, ở đây đã thành lập mặt trận mới — mặt trận Cai - Tséc-đư. Tàn quân của Côn-tsắc và bọn can thiệp ở miền Bắc đã tổ chức những toán cướp ở Tséc-đư, lợi dụng mối liên hệ của bọn Côn-tsắc vừa mới bị tiêu diệt và dựa vào sự bất bình do thái độ không thận trọng của một số cán bộ đảng địa phương đã làm căng thẳng quan hệ với người Đư-ri-an. Như tôi nhớ được, tỉnh ủy Péc-mơ sau khi nhận được thư của Lê-nin đã phái một đồng chí đến U-xô-li-ê để tìm hiểu công việc tại chỗ, sau đó đã thành lập một ủy ban xem xét lại thành phần các cơ quan lãnh đạo, thay đổi thành phần đó tại hội nghị đảng được triệu tập bất thường" (báo "Sự thật", số 274, ngày 24 tháng Mười một 1929). — 187.

- 152 Viết trên bức điện gửi từ I-sim ngày 25 tháng Hai 1920 — đây là bức điện "ưu tiên tuyệt đối" — do Xê-sen-cốp, chủ tịch của Hội nghị 1 đảng bộ huyện I-sim và bí thư Gu-xcốp thay mặt hội nghị gửi lời chào đến Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, đến V. I. Lê-nin, G. E. Di-nô-vi-ép, L. Đ. Tơ-rốt-xki. — 188.
- 153 Trong bức điện đề ngày 26 tháng Hai 1920, Tơ-rốt-xki viết rằng việc giữ lại toàn bộ bộ máy của quân đoàn 3 sau khi nó đã chuyển sang lĩnh vực lao động là không hợp lý. Trong tay của quân đoàn này chỉ có một sư đoàn bộ binh và một sư đoàn Cáp-ca-dơ. Trong bức điện nêu rõ rằng bộ tư lệnh đã chiến đã đồng ý với việc giải thể các bộ máy quân đội và chờ hỏi ý kiến của Hội đồng quốc phòng. V. I. Lê-nin ghi trên bức điện: "Báo cáo với Hội đồng quốc phòng" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 188.
- 154 Đây muốn nói đến "Chỉ thị cho đồng chí Vi-nô-gra-đốp, đại biểu Đại hội II các cán bộ giáo dục và văn hóa xã hội chủ nghĩa huyện Vê-xi-ê-gôn-xơ", trong chỉ thị ấy đã nói đến tình hình khó khăn về vật chất của các cán bộ nhà trường. Ngày 27 tháng Hai 1920, A. A. Vi-nô-gra-đốp đã được V. I. Lê-nin tiếp. Trong buổi trao đổi kéo dài 45 phút, Lê-nin đã viết bức thư này. Vấn đề cải thiện hoàn cảnh vật chất của giáo viên huyện Vê-xi-ê-gôn-xơ đã được giải quyết một cách tích cực. — 190.
- 155 Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô có thư của V. I. Lê-nin gửi C. A. An-phê-rốp: "Đã hứa trả lời về ống dẫn dầu, mà không thấy đưa!" và bức thư phúc đáp của An-phê-rốp về việc xây dựng ống dẫn dầu Êm-ba với ghi chú: "27. II. An-phê-rốp".
Vấn đề xây dựng ống dẫn dầu Êm-ba được thảo luận tại phiên họp của Hội đồng quốc phòng ngày 5 tháng Ba 1920. Hội đồng quốc phòng đã quyết định giao cho Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao xem xét dự án công trường xây dựng ống dẫn dầu Êm-ba và trình dự án hoàn chỉnh đó lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy tìm hiểu xem đã gửi ra nước ngoài yêu cầu về việc đặt mua những ống dẫn dầu cần thiết chưa. — 191.
- 156 *Hội kinh tế tự do* là hội được thành lập năm 1765, như đã nêu ra trong điều lệ, mục đích của nó nhằm "phổ biến khắp nước những

tin tức có ích về nông nghiệp và công nghiệp". Hội kinh tế tự do đã tiến hành nghiên cứu bằng cách trưng cầu ý kiến, phái những đoàn đi nghiên cứu các ngành kinh tế quốc dân khác nhau và các vùng khác nhau của đất nước. Hội có một thư viện lớn, thư viện này có một kho sách 200 000 cuốn. Sau Cách mạng tháng Mười, thư viện này nhập với Thư viện quốc gia công cộng mang tên M. Ê. Xan-tư-cốp - Sê-đrin ở Lê-nin-grát. — 191.

- ¹⁵⁷ Viết nhân việc những người men-sê-vích Ph. I. Đan và L. Mác-tốp được bầu vào Xô-viết đại biểu công nhân và Hồng quân Mát-xcơ-va.

Tại cuộc bầu cử vào Xô-viết Mát-xcơ-va vào nửa cuối tháng Hai - những ngày đầu tháng Ba 1920, 1 566 đại biểu đã trúng cử, trong đó có 1 316 đại biểu cộng sản (84%), 52 người cảm tình cộng sản (4%), 46 người men-sê-vích (3%). — 192.

- ¹⁵⁸ Gi. Lên-xbê-ri, chủ nhiệm tờ báo Anh "The Daily Herald" ("Truyền tin hàng ngày") sang thăm nước Nga xô-viết vào tháng Hai 1920; ngày 21 tháng Hai ông đã được V. I. Lê-nin tiếp và nói chuyện cặn kẽ, trong đó có nói chuyện về thái độ của những người bên-sê-vích đối với tôn giáo. Khi trở về Anh, Lên-xbê-ri gửi cho Lê-nin một bức thư, trong đó ông viết: "Tôi rất cảm ơn Ngài và những đồng sự của Ngài về sự giúp đỡ đối với tôi để tôi thực hiện được ý định tìm hiểu cuộc cách mạng của các ngài" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 194.

- ¹⁵⁹ Ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 6 N. N. Cu-dơ-min yêu cầu V. I. Lê-nin cho chỉ thị về việc giải quyết như thế nào đối với các sĩ quan bạch vệ đã hạ vũ khí và tỏ lòng sẵn sàng làm việc ở nước Nga xô-viết. — 196.

- ¹⁶⁰ Đây muốn nói đến ủy ban của Hội đồng bộ trưởng dân ủy do G. I. Ốp-pô-cốp (A. Lô-mốp) đứng đầu. Ủy ban này được cử đến Ác-khan-ghen-xcơ để tiến hành những biện pháp khôi phục đời sống kinh tế và chính trị ở các vùng miền Bắc của nước Cộng hòa xô-viết đã được giải phóng khỏi bọn bạch vệ và bọn can thiệp, cũng như để kiểm kê và phân phối những của cải đã chiếm được ở đây. — 196.

- ¹⁶¹ Đây muốn nói đến các bảo vật cổ quý, những đồ xa xỉ, những tác phẩm nghệ thuật, đã được quốc hữu hóa. Tháng Hai 1919 ở

Pê-tơ-rô-grát, A. M. Goóc-ki đã thành lập một Ủy ban giám định để chọn lọc và đánh giá những vật này. Đến ngày 1 tháng Mười 1920, Ủy ban giám định với thành phần gồm 80 người đã chọn được, như Goóc-ki viết, "120 000 vật khác nhau, chẳng hạn như: đồ gỗ cổ nghệ thuật, những bức tranh của các thời đại, của các nước và của các trường phái khác nhau, đồ sứ Nga, đồ sứ Xê-vrơ, Dắc-dên v.v., đồ đồng, đồ thủy tinh mỹ nghệ, đồ gốm, vũ khí cổ, những tác phẩm nghệ thuật phương Đông v.v..

Theo sự đánh giá năm 1915, giá trị của những đồ vật này hơn 1 tỷ. Ngoài ra trong các kho của ủy ban còn có những tấm thảm được chọn ở các nhà không có chủ với trị giá mấy trăm triệu (cũng theo sự đánh giá năm 1915)" (V. I. Lê-nin và A. M. Goóc-ki. "Thư tín, hồi ký và văn kiện", tiếng Nga, 1961, tr. 164). Song, công việc này tiến hành hết sức chậm. Trên bức thư của Goóc-ki, Lê-nin đã viết: "chỉ phân loại được 8 kho trong số 33 kho" (như trên). — 197.

- ¹⁶² Ngày 11 tháng Ba 1920, G. I-va-nốp, chủ tịch Ủy ban đặc biệt tỉnh Ca-dan báo cáo với V. I. Lê-nin rằng, N. V. Péc-vu-sin bị bắt giữ vì bị nghi là tham gia tổ chức bạch vệ và sau khi xác định được rằng Péc-vu-sin không tham gia tổ chức này, ngày 3 tháng Ba Péc-vu-sin đã được trả lại tự do. — 197.

- ¹⁶³ Viết để trả lời bức điện của L. Đ. Tơ-rốt-xki ngày 5 tháng Ba 1920 gửi từ Ê-ca-tê-rin-bua, trong đó Tơ-rốt-xki báo cáo về việc đẩy mạnh thu mua lương thực ở các vùng U-ran và Xi-bi-ri và phân nân rằng các cơ quan chủ quản ở trung ương thậm chí không trả lời các câu hỏi của các tổ chức Xi-bi-ri và U-ran, và khẳng định rằng chỉ có tổ chức các trung tâm của tỉnh có những quyền hạn rộng rãi mới có thể ổn định được công việc. V. I. Lê-nin viết trên văn bản của bức điện này nhận xét đối với quyết định về huyện I-sim và đối với yêu cầu giữ Bru-nốp-xki ở lại công tác lương thực, cũng như về việc thu mua thịt ở Xi-bi-ri: "1) Huyện I-sim vẫn nằm trong tỉnh Ti-u-men.

2) Họ không phản đối Bru-nốp-xki (chuyển cho Bộ dân ủy lương thực).

3) Bộ dân ủy lương thực ra lệnh tổ chức những cơ sở muối thịt" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 198.

- ¹⁶⁴ Ngày 8 tháng Ba 1920, phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thảo luận vấn đề về bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông nhân việc L. B. Cra-xin ra nước ngoài. Đã quyết định: "Đề nghị đồng chí Lê-nin trao đổi với đồng chí Tô-rốt-xki" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô); ngày 20 tháng Ba, Bộ chính trị quyết định thông qua Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Hội đồng bộ trưởng dân ủy cử Tô-rốt-xki làm quyền bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông. — 199.
- ¹⁶⁵ Viêt để trả lời bức điện của I. N. Xmiéc-nốp, chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri, báo cáo rằng những người men-sê-vích và bọn xã hội chủ nghĩa - cách mạng chủ trương cự tuyệt bất kỳ sự nhượng bộ nào về lãnh thổ ở Viễn Đông coi đó là điều kiện để họ tham gia vào chính phủ đệm (xem chú thích 142). Xmiéc-nốp viêt: "Xin báo cho biết quyết định của đồng chí trực tiếp cho I-an-xôn bằng mật mã của Ca-ra-khan và về Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri cho tôi". Trên bức điện này Lê-nin đã viêt dự thảo trả lời cho Xmiéc-nốp, trên bức điện đó có ghi: "Chúng tôi đồng ý. *N. Cre-xtin-xki, L. Ca-mê-nép*". Đồng thời Lê-nin cũng gửi một bức điện đi Iéc-cút-xơ cho I-a. I-an-xôn: "Những người men-sê-vích và những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng phải tham gia vào chính phủ đệm mà không có điều kiện gì hết. Nếu như không phục tùng chúng ta một cách vô điều kiện thì sẽ bị bắt" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 200.
- ¹⁶⁶ Ngày 10 tháng Ba 1920, V. I. Lê-nin đã tiếp các đại diện của tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ V. X. Xmiéc-nốp (Man-cốp) và M. D. Ma-nu-in-xki, cũng như ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga A. X. Ki-xê-lép (trước đây là một trong những người lãnh đạo của tổ chức đảng ở I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ). Phù hợp với quyết định của tỉnh ủy ngày 6 tháng Ba, họ yêu cầu Lê-nin tăng cường cung cấp cho tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ lương thực, bỏ những đội bảo vệ ở huyện I-u-ri-ép - Pôn-xki của tỉnh Vla-đi-mia và sáp nhập huyện đó vào tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ, khi khai thông đường thủy thì giao cho tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ thuyền và sà-lan để vận chuyển lương thực và các loại giống v.v.. Cũng ngày hôm đó, phiên họp của Hội đồng quốc phòng đã thảo luận bản báo cáo của A. B. Kha-la-tốp,

- ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, về việc cung cấp lương thực cho công nhân I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ và về vấn đề sáp nhập huyện I-u-ri-ép - Pôn-xki vào tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ. Hội đồng quốc phòng quyết định: "Giao cho Tổng cục vận tải đường thủy áp dụng những biện pháp khẩn cấp nhất để cung cấp cho Ủy ban lương thực tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xơ số phương tiện vận tải với trọng tải 400 nghìn pút nhằm mục đích chở gấp khoai tây giống từ các tỉnh Xim-biéc-cơ, Ca-dan và I-a-rô-xláp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 201.
- ¹⁶⁷ Viêt trên thư của I-a. Béc-din gửi V. I. Lê-nin ngày 11 tháng Ba 1920 báo cáo rằng ban kiểm duyệt của Bộ dân ủy ngoại giao đã để lọt ra nước ngoài bức thư của tên men-sê-vích A-bra-mô-vích gửi cho R. Hin-phéc-đinh, một trong những lãnh tụ cơ hội chủ nghĩa của Đảng dân chủ - xã hội Đức. Béc-din đề nghị hãy thanh lọc những phần tử thù địch ở Bộ dân ủy ngoại giao. — 201.
- ¹⁶⁸ Đây muốn nói đến chương trình công tác của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga và bức thư giải thích chương trình đó đã được thông qua tại phiên họp của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga ngày 13 tháng Ba 1920. G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki nhớ lại rằng trong những lần nói chuyện với ông, V. I. Lê-nin thường yêu cầu phải "tiến hành công việc sao cho bản thân tư tưởng điện khí hóa được tuyên truyền một cách thích đáng", và rằng "bản dự thảo đầu tiên lời tuyên bố về công tác của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga không được Lê-nin tán thành" ("Đời sống kinh tế", số 18, ngày 22 tháng Giêng 1925). — 204.
- ¹⁶⁹ Về sau, G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki viêt rằng V. I. Lê-nin dùng những chữ "với tính chất là con tính sơ bộ" để chế nhạo thói quen của Cơ-gi-gia-nốp-xki vì tính thận trọng thường hay nói thêm như vậy về những tính toán hoặc dự tính mà đồng chí ấy báo cáo (xem "V. I. Lê-nin lãnh đạo sự nghiệp xây dựng vĩ đại. Tuyển tập hồi ký về sự hoạt động của V. I. Lê-nin trên mặt trận kinh tế", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1960, tr. 45). — 205.
- ¹⁷⁰ Nhiệm vụ chiếm Crum, nơi mà một số đơn vị của quân đội Đê-ni-kin bị đánh tan đang lẩn trốn dưới sự chỉ huy của tướng

I-a. A. Xla-sép, được giao cho quân đoàn 13 của mặt trận Tây - Nam. Tháng Giêng 1920, cuộc chiến đấu chống tàn quân của Xla-sép chỉ do sư đoàn 46 của quân đoàn đó tiến hành, nhưng lực lượng của nó không đủ để đột nhập vào Crum. Những cố gắng mới nhằm chiếm Crum được tiến hành vào tháng Hai và nửa đầu tháng Ba 1920 cũng đã không thành. — 207.

¹⁷¹ Đây muốn nói đến những sự kiện ở Đức nhân cái gọi là "cuộc phiến loạn Cáp-pơ". Ngày 13 tháng Ba 1920, Béc-ling bị giới sĩ quan phản cách mạng trong quân đội Đức chiếm với mục đích khôi phục lại nền quân chủ và thiết lập ở trong nước một nền chuyên chế khủng bố quân sự. Giai cấp công nhân Đức đã tiến hành cuộc tổng bãi công khắp nước để trả lời âm mưu làm binh biến phản cách mạng. Bọn phiến loạn đã bị đánh tan. — 207.

¹⁷² *Đảng dân tộc tiểu tư sản U-cra-i-na của phái "Đấu tranh"* thành lập vào tháng Năm 1918 sau khi Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng U-cra-i-na bị phân liệt. Đảng này được gọi theo tên của cơ quan trung ương của đảng — báo "Đấu tranh". Những người thuộc phái "Đấu tranh" đã hai lần yêu cầu Ban chấp hành Quốc tế cộng sản kết nạp họ vào Quốc tế cộng sản. Ngày 26 tháng Hai 1920, với quyết định chính thức của mình về những người thuộc phái "Đấu tranh", Quốc tế cộng sản đề nghị họ giải tán đảng mình và nhập làm một với Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na.

Do ảnh hưởng ngày càng tăng của những người bên-sê-vích trong quần chúng nông dân và do những thành công của Chính quyền xô-viết ở U-cra-i-na, những người thuộc phái "Đấu tranh" đã buộc phải thông qua quyết định tự giải tán tại đại hội của mình họp vào giữa tháng Ba 1920. Quyết định kết nạp những người thuộc phái "Đấu tranh" vào Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na đã được đưa ra tại Hội nghị IV toàn U-cra-i-na của Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na họp từ ngày 17 đến ngày 23 tháng Ba 1920. — 208.

¹⁷³ Tại phiên họp ngày 16 tháng Ba 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thảo luận bản dự thảo quyết định do L. B. Cra-xin thảo ra về việc đảm bảo khả năng đặt mua ở nước ngoài những đầu máy xe lửa và các phụ tùng để sửa chữa giao thông đường sắt. Người ta đã dành ra 300 triệu rúp vàng để phục vụ mục đích này. Có lẽ bức thư ngắn này được viết tại phiên họp đó. — 208.

¹⁷⁴ Bức thư ngắn này được viết trên bức thư của L. B. Cra-xin gửi V. I. Lê-nin báo cáo về việc mua các đầu máy xe lửa của các

tơ-rốt Mỹ. Cra-xin viết rằng ở Mỹ có tất cả 3 tơ-rốt có thể bán các đầu máy của họ. Đã dự định tiến hành trao đổi ngay với họ qua đài vô tuyến từ Xcan-đi-na-ve hoặc Luân-đôn. Song Cra-xin lo ngại rằng nếu công bố như vậy thì giữa đồng chí ấy với các tơ-rốt này, là người giao hàng chủ yếu, sẽ có "cả một lũ" những kẻ trung gian, bọn người này không những chỉ làm tăng giá, mà còn kéo dài thời hạn vận chuyển. — 209.

¹⁷⁵ Việc V. I. Lê-nin đặt vấn đề cần phải làm việc một cách khẩn trương và liên tục để sửa chữa các đầu máy xe lửa gắn liền với tình hình nguy ngập của ngành giao thông đường sắt. Tình hình đó làm cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng quốc phòng phải thảo luận nhiều lần vấn đề này. Ngày 5 tháng Hai 1920 Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã nghe bản báo cáo của L. B. Cra-xin về những ưu đãi đối với công nhân sửa chữa đầu máy xe lửa và sản xuất các phụ tùng cho giao thông. Ngày 27 tháng Hai, Hội đồng quốc phòng đã thảo luận vấn đề Bộ dân ủy lương thực không thực hiện quyết định về việc thưởng cho công nhân đã sửa chữa các đoàn tàu ngoài thời gian quy định. Ngày 16 tháng Ba, căn cứ vào bản báo cáo của G. N. Men-ni-tsan-xki (chủ tịch Hội đồng công đoàn tỉnh Mát-xcơ-va), Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua quyết định tổ chức sửa chữa các đầu máy xe lửa ở các xưởng sửa chữa tốt nhất với chế độ làm việc 3 ca trong 24 tiếng đồng hồ. Cũng tại phiên họp này, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thảo luận một loạt các vấn đề khác mà việc giải quyết các vấn đề đó cũng nhằm cải thiện tình hình giao thông đường sắt. — 209.

¹⁷⁶ Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô cùng với bản thảo của V. I. Lê-nin còn lưu được cả bản sao bức điện này kèm theo ghi chú của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê với nội dung như sau: "Bức điện có liên quan đến thời kỳ chuẩn bị tấn công vào Ba-cu. Chiến dịch đã được chuẩn bị xong, và dưới sự chỉ huy của Lê-van-đốp-xki ngày 25 - 26 tháng Tư quân đội đã vượt qua biên giới A-đéc-bai-gian và ngày 28 đã ở Ba-cu". — 210.

¹⁷⁷ Trong bức thư ngày 5 tháng Ba 1920, A. M. Goóc-ki đề nghị với V. I. Lê-nin dành 1 800 suất ăn cho các nhà khoa học Pê-tơ-rô-grát, thả càng sớm càng tốt nhà khoa học nổi tiếng — nhà hòa

học A. V. Xa-pô-giơ-ni-cốp và tạo khả năng cho bác sĩ I. I. Ma-nu-khin tìm huyết thanh để chống bệnh thương hàn (xem "V. I. Lê-nin và A. M. Goóc-ki. Thư tín, hồi ký và văn kiện", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1961, tr. 146 - 147). — 211.

¹⁷⁸ V. I. Lê-nin ghi thêm một người nhận nữa vào bản đánh máy của bức điện này: "gửi cả cho Cốt-li-a-cốp, chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân khu Bắc" — và Người xóa đi đoạn sau đây từ sau những chữ "A-lếch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba": "chiều theo những chỉ thị của Hội đồng quốc phòng công nông đề ngày 24 tháng Chạp năm ngoái". Cuối bức điện Lê-nin xóa đoạn: "và cụ thể là về việc tuyệt đối cấm mọi sự trưng dụng tài sản, việc đuổi đi, dời đến và ở chen thêm vào các buồng có các nhân viên đường sắt ở. Yêu cầu báo cho biết việc thực hiện gấp điều đó và những mệnh lệnh đã ra". — 212.

¹⁷⁹ Ngày 23 tháng Ba 1920, E. M. Xcơ-li-an-xki, phó chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa đã ra lệnh cho Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 6 cho phép P. X. An-li-lu-ép, phó chỉ huy đơn vị thông tin của trung đoàn bộ binh 159 sư đoàn bộ binh 1, được nghỉ phép và cho đồng chí ấy về Mát-xcơ-va. — 214.

¹⁸⁰ Bức thư ngắn gửi C. B. Ra-đếch được viết nhân có tin báo rằng vợ của Các-lơ Liép-nếch ở trong trạng thái hết sức kích động, mà một trong những nguyên nhân đưa tới việc đó là việc những kỹ sư thân nhân của bà đang sống ở Rô-xtốp phải chuyển về Béc-lanh, bà có nói đến việc này trong thư gửi A. V. Lu-na-tsác-xki. — 214.

¹⁸¹ Đây muốn nói đến cuộc bầu cử Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na tại Hội nghị IV toàn U-cra-i-na của Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na họp ở Khác-cốp từ ngày 17 đến ngày 23 tháng Ba 1920. Tham gia hội nghị này có 278 đại biểu thay mặt cho gần 25 nghìn đảng viên. Hội nghị đã xem xét và thảo luận những vấn đề sau đây: bản báo cáo chính trị và tổ chức của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na, quan hệ giữa nước Cộng hòa xô-viết U-cra-i-na với Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, công tác ở nông thôn, vấn đề lương thực, về những nhiệm vụ trước mắt của việc xây dựng kinh tế, thái độ đối với các đảng phái chính trị khác, bầu Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na và bầu đại biểu dự Đại hội IX Đảng cộng sản (b) Nga.

Hội nghị diễn ra trong cuộc đấu tranh gay gắt của những người theo chủ nghĩa Lê-nin chống phái "tập trung dân chủ", một nhóm đối lập đứng đầu là T. Xa-prô-nốp, V. Bô-gu-xláp-xki, I-a. Đrốp-ni-xơ, M. Phác-bman (Ra-pha-in) và những người khác. Trong cuộc bầu cử Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na, phái "tập trung dân chủ" bằng những thủ đoạn bẻ phái (bầu theo danh sách v.v.) đã đưa lên được đa số những người theo phái mình vào Ban chấp hành trung ương cũng như cử họ làm đại biểu đi dự Đại hội IX Đảng cộng sản (b) Nga.

105 đại biểu của hội nghị bảo vệ đường lối của Lê-nin đã từ chối tham gia bầu Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na và phản đối cuộc bầu cử đó là không hợp lệ. Vì Ban chấp hành trung ương do hội nghị đại biểu này bầu ra không phản ánh ý chí của đa số những người cộng sản U-cra-i-na nên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định giải tán Ban chấp hành trung ương đó và thành lập một Ban chấp hành trung ương lâm thời của Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na gồm V. P. Da-tôn-xki, Ph. I-a. Cô-nơ, X. V. Cô-xi-ô, Đ. D. Ma-nu-in-xki, G. I. Pê-tơ-rốp-xki, Ph. A. Xéc-ghe-ép (Ác-tem), V. I-a. Tsu-ba-rơ và những người khác. Để giải thích những biện pháp đã áp dụng nhằm ngăn chặn hoạt động bẻ phái của những người thuộc phái "tập trung dân chủ" ở U-cra-i-na, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã gửi tất cả các tổ chức đảng ở U-cra-i-na một bức thư ngỏ công bố ngày 16 tháng Tư 1920. Bức thư này đã được các tổ chức đảng của nước Cộng hòa tán thành. Để củng cố các tổ chức đảng ở U-cra-i-na, Ban chấp hành trung ương đảng đã điều đến cho Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản U-cra-i-na một nhóm lớn cán bộ đảng có kinh nghiệm. Chỉ riêng trong tháng Năm 1920, 674 đảng viên cộng sản đã được gửi đến U-cra-i-na. Theo quyết định ngày 5 tháng Tư 1920 của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, việc đăng ký lại đảng viên Đảng cộng sản U-cra-i-na đã được tiến hành. — 215.

¹⁸² Báo cáo của V. P. Mi-li-u-tin về danh sách những xí nghiệp được phân vào nhóm 1, đã được đọc tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 23 tháng Ba 1920. Ngày 24 tháng Ba 1920, danh sách do một ủy ban thảo ra đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy trình lên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phê chuẩn. — 216.

¹⁸³ V. I. Lê-nin viết nhân có những vụ Ủy ban phụ trách các vấn đề Tuốc-ke-xtan luôn luôn vi phạm các chỉ thị của Ban chấp hành

trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về sự lãnh đạo của Bộ dân ủy ngoại giao trong các quan hệ với Bu-kha-ra, Khi-va, Ba-tư và Áp-ga-ni-xtan. Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga bằng chỉ thị ngày 29 tháng Chín 1919 đã giao cho Ủy ban phụ trách các vấn đề Tước-ke-xtan chỉ đạo các quan hệ đối ngoại căn cứ theo những chỉ thị và sự kiểm tra của Bộ dân ủy ngoại giao. Song Ủy ban phụ trách các vấn đề Tước-ke-xtan đã không thực hiện những chỉ thị của Bộ dân ủy ngoại giao. Đáp lại yêu cầu của Bộ dân ủy ngoại giao đòi cách chức G. I. Brôi-đô khỏi cương vị lãnh đạo ban đối ngoại và thành lập một ban bao gồm A. N. Gô-lúp, A. A. Ma-si-tơ-ki, Đ. I-u. Góp-ne và một đại biểu của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Tước-ke-xtan có sự phê chuẩn của Bộ dân ủy ngoại giao, Ủy ban phụ trách các vấn đề Tước-ke-xtan đã khước từ và chỉ định Ghen-le phụ trách ban đối ngoại.

Theo quyết định ngày 17 tháng Ba 1920 của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b), Ủy ban phụ trách các vấn đề Tước-ke-xtan thôi không phụ trách chức năng đối ngoại nữa và ban quan hệ đối ngoại sẽ trực thuộc Bộ dân ủy ngoại giao. Song Ủy ban phụ trách các vấn đề Tước-ke-xtan đã phản đối việc rút bỏ chức năng đối ngoại của nó. Gô-lúp, Ma-si-tơ-ki và Góp-ne bị bãi miễn và họ bị cấm quan hệ với Bộ dân ủy ngoại giao. Những câu hỏi của Bộ dân ủy ngoại giao không được trả lời.

Trong bản thảo, câu cuối cùng bị xóa và không có trong bức điện gửi đi. — 217.

¹⁸⁴ Giấy ủy nhiệm cho thư ký được viết nhân có thư báo cáo của I. M. Gúp-kin, chủ tịch Tổng cục công nghiệp đá phiến, yêu cầu V. I. Lê-nin hai việc về công việc của Tổng cục công nghiệp đá phiến.

1) Gúp-kin viết: "Trong ủy ban của Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao phụ trách việc phân loại các xí nghiệp do các tổng cục của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao chỉ đạo, các mỏ đá phiến ở vùng Pê-tơ-rô-grát ở gần ga Vây-mác-nơ bị xếp vào nhóm các xí nghiệp loại 2 vì thế đã bị loại trừ ra khỏi sự quản lý và chỉ đạo trực tiếp của Tổng cục công nghiệp đá phiến và được chuyển cho Hội đồng kinh tế quốc dân tỉnh Pê-tơ-rô-grát quản lý... Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao hoàn toàn đứng trên quan điểm đúng đắn, khi tập trung toàn bộ ngành công nghiệp đá phiến dưới sự chỉ đạo của một cơ quan — Tổng cục công nghiệp đá phiến. Cho nên việc vi phạm nguyên tắc tổ chức cơ bản đó bằng cách rút một phần của ngành này

ra khỏi sự chỉ đạo trực tiếp của Tổng cục công nghiệp đá phiến là có hại cho toàn ngành, cụ thể là có hại cho những công việc hiện đang được tiến hành ở Vây-mác-nơ... Tôi tha thiết yêu cầu đồng chí... vì lợi ích của toàn thể quốc gia hãy để vùng đá phiến Pê-tơ-rô-grát lại cho Tổng cục công nghiệp đá phiến quản lý và chỉ đạo trực tiếp.

Yêu cầu thứ hai của tôi đối với đồng chí là giúp cho chúng tôi được nhận ở Tổng cục vận tải đường thủy 2 tàu cuốc để khai thác bùn bắng cơ khí ở vùng Ô-xta-scốp thuộc tỉnh Tve, ở đây hiện nay việc lấy bùn vẫn làm bằng tay.

2) Công việc này kéo dài từ mùa hè năm ngoái. Mùa thu vừa rồi, Tổng cục vận tải đường thủy hứa cho chúng tôi tàu cuốc nhưng lại hoãn việc chuyển các tàu cuốc đó đến mùa xuân... Tổng cục công nghiệp đá phiến đã yêu cầu I. A. Rư-cốp, đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng công nông về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân, và đã được đồng chí ấy ủng hộ yêu cầu của mình. Mặc dù như vậy nhưng Tổng cục vận tải đường thủy vẫn không giao cho chúng tôi tàu cuốc và nói rằng họ cần phải có mệnh lệnh của đồng chí. Chúng tôi chỉ xin 2 tàu cuốc, và lại xin lấy bùn từ thượng lưu là nơi có thể làm việc không cần những tàu cuốc này..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Những chữ số đánh vào từng đoạn thư báo cáo của I. M. Gúp-kin và những dấu hỏi ở ngoài lề cũng như những gạch dưới trong bài là do V. I. Lê-nin viết bằng bút chì xanh. — 217.

¹⁸⁵ Ban phụ trách cái gọi là "Hội cứu trợ trẻ em" ngày 24 tháng Ba 1920 đã yêu cầu Hội đồng bộ trưởng dân ủy cho phép cử một đoàn đại biểu ra nước ngoài để tìm hiểu điều kiện mua hàng cho trẻ em và vận chuyển hàng đó về nước Nga. Ph. E. Đgiéc-gin-xki đã trả lời câu hỏi của V. I. Lê-nin như sau: "Tôi coi việc để cho Cu-xcô-va, Xan-tư-cốp (một cựu thứ trưởng) và những người khác ra nước ngoài với mục đích đó là có hại". Khi đánh giá thành phần của đoàn đại biểu này, Ph. E. Đgiéc-gin-xki viết: "Không có một kẻ nào thành thật thừa nhận Chính quyền Xô-viết. Về thực chất, tôi cũng cho rằng không phải nước ngoài sẽ nuôi trẻ em của chúng ta" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXV, tr. 113). — 219.

- ¹⁸⁶ Bức thư ngắn gửi Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga được viết trên bức thư của V. V. Cô-xi-o, chủ tịch Hội đồng các công đoàn toàn U-cra-i-na, trong đó báo cáo về những khó khăn trong công việc ở Đôn-bát và ở các trung tâm công nghiệp lớn ở miền Nam (Khác-cốp, Ê-ca-tê-ri-nô-xláp, Ta-gan-rô-gơ v.v.) vì thiếu người. Để củng cố, người ta đề nghị chuyển một bộ phận công nhân tiên tiến người Pê-tơ-rô-grát và người Mát-xcơ-va từ quân đội và các cơ quan xô-viết đi Đôn-bát để khôi phục các mỏ, các nhà máy luyện kim và chế biến. Cô-xi-o viết rằng gần 300 người vô sản Nga sẽ là một lớp người để tổ chức quần chúng lại quanh mình. — 219.
- ¹⁸⁷ Thành phố Grô-dơ-nui được Hồng quân giải phóng ngày 25 tháng Ba 1920 đồng thời với thành phố Mai-cốp. Các mỏ dầu vẫn còn nguyên vẹn và hoạt động bình thường. — 219.
- ¹⁸⁸ Khi nói đến Ban chấp hành trung ương "mới" của U-cra-i-na, V. I. Lê-nin muốn nói đến Ban chấp hành trung ương được bầu tại Hội nghị IV toàn U-cra-i-na của Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na (xem chú thích 181). — 221.
- ¹⁸⁹ Bức thư ngắn gửi I. I. Svác-txơ, I-a. A. I-a-cô-vlêp và những người khác có lẽ do V. I. Lê-nin viết tại Đại hội IX Đảng cộng sản (b) Nga khi thảo luận vấn đề xây dựng kinh tế. Trong khi phát biểu ý kiến tại phiên họp lần thứ 4 (buổi sáng) của đại hội ngày 31 tháng Ba, Lê-nin nói: "... những công nhân Đô-nê-txơ và vùng Ni-cô-la-ép đã trực tiếp chống lại việc bảo vệ chế độ lãnh đạo tập thể nửa mị dân mà đồng chí Xa-prô-nốp đã sa vào" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 40, tr. 320). Có lẽ sau việc này Lê-nin đã nhận được mẫu thư sau đây của Xa-prô-nốp: "Đồng chí Lê-nin. Đồng chí lấy đâu ra cái tin rằng công nhân Đô-nê-txơ đã chống lại tôi về vấn đề kinh tế? Ngược lại, tất cả những người Đô-nê-txơ, đứng đầu là Tsu-ba-rơ, đã ủng hộ những luận cương của tôi" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 221.
- ¹⁹⁰ Đây muốn nói đến quyết định nào của Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, thì chưa xác định được. — 222.
- ¹⁹¹ Trong tập hồi ký của mình nhan đề "Lê-nin và vô tuyến điện", A. M. Ni-cô-la-ép đã viết rằng sau khi mạng lưới vô tuyến được

- đưa vào hoạt động bình thường ở nước Nga xô-viết, thì các cơ quan chủ quản khác nhau đều quan tâm nhiều hơn đến việc liên lạc bằng vô tuyến, và những nhu cầu đã vượt quá khả năng của Bộ dân ủy bưu điện. Người ta bắt đầu phàn nàn với V. I. Lê-nin về việc ban vô tuyến Bộ dân ủy bưu điện không đáp ứng được yêu cầu. Lê-nin đã chuyển cho Ni-cô-la-ép một trong những lời phàn nàn đó, — của P. M. Kéc-gien-txép, người lãnh đạo Hãng thông tấn Nga, — kèm theo yêu cầu giải thích, và sau đó, sau khi được trả lời rằng số cầu vượt quá số cung, Lê-nin viết cho Ni-cô-la-ép bức thư ngắn giao nhiệm vụ cho biết tin tức hàng tháng về hoạt động của các trạm vô tuyến. "Và quả thực, Lê-nin đã kiểm tra những tin đó", — Ni-cô-la-ép đã hồi tưởng lại như vậy (A. M. Ni-cô-la-ép. "Lê-nin và vô tuyến điện", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1958, tr. 23). — 233.
- ¹⁹² Bức thư ngắn gửi A. V. Lu-na-tsác-xki được chuyển thông qua ban thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Trên bản sao đánh máy sao lại tài liệu này có mệnh lệnh của V. I. Lê-nin giao cho thư ký: "Nói với Lu-na-tsác-xki" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 224.
- ¹⁹³ Trong thư gửi Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả U-cra-i-na (những người tích cực), "Xê-nha" (X. La-vrốp) đã tuyên bố ly khai đảng này, một đảng mà theo nhận định của La-vrốp đã hoàn toàn biến thành một tổ chức phản cách mạng. Bức thư này đã được đăng trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 81, ngày 17 tháng Tư 1920, dưới nhan đề "Những lời thừa nhận thành thật". — 228.
- ¹⁹⁴ *U-ra-tát-dê* — đại diện chính phủ men-sê-vích Gru-di-a đến Rô-xtốp để đi Mát-xcơ-va đàm phán ngoại giao với Chính phủ xô-viết — đã bị giữ lại ở Rô-xtốp theo lệnh của Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ. Về điều này, G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê đã báo cáo với V. I. Lê-nin. — 229.
- ¹⁹⁵ Trong bức điện của mình gửi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xa-ra-tốp và Ủy ban đặc biệt tỉnh, A. Đ. Txi-u-ru-pa đã cho biết lời khiếu nại của ủy viên phụ trách lương thực tỉnh Xa-ra-tốp về hành động của Ban chấp hành Xô-viết huyện Ca-mư-sin, dường như ban chấp hành này đòi ủy ban lương thực huyện để lại tại địa

phương toàn bộ số lúa mì thu được trong huyện mà không giao cho trung ương và quân đội, và chỉ để thỏa mãn nhu cầu địa phương. Trên cơ sở quyền hạn do sắc lệnh ngày 13 tháng Năm 1918 giao cho mình, Txi-u-ru-pa yêu cầu hủy bỏ quyết định của Ban chấp hành Xô-viết huyện Ca-mư-sin.

Trong điện trả lời ngày 28 tháng Tư 1920, chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xa-ra-tốp Plác-xin viết rằng những điều ủy viên phụ trách lương thực tỉnh báo cáo là không đúng, bởi vì Ban chấp hành Xô-viết huyện Ca-mư-sin không có những hành động tùy tiện mà không được sự cho phép của các cơ quan tương ứng của chính quyền công nông. — 230.

¹⁹⁶ Đây muốn nói đến cuộc điều tra của Ủy ban đặc biệt toàn Nga về vụ hợp tác xã giả ở Pê-tơ-rô-grát. Để tránh bị quốc hữu hóa, năm 1918, những người chủ cũ của một trong những nhà xuất bản và nhà in đã thành lập một hợp tác xã giả, hợp tác xã này đã đánh lừa nhà nước để nhận những đơn đặt hàng của các cơ quan. Theo chỉ thị của V. I. Lê-nin, Ủy ban đặc biệt toàn Nga đã điều tra vụ này. Hợp tác xã giả đã bị giải tán. Nhà in được chuyển cho Hội đồng kinh tế quốc dân Pê-tơ-rô-grát, nhà xuất bản được chuyển cho chi nhánh Pê-tơ-rô-grát của Nhà xuất bản quốc gia. — 231.

¹⁹⁷ Bức thư ngắn này được viết nhân việc X. C. Ghi-lơ, người lái xe của V. I. Lê-nin, phạm kỷ luật lao động. — 231.

¹⁹⁸ Ủy viên phụ trách Thư viện công cộng ở Pê-tơ-rô-grát (ngày nay là Thư viện quốc gia mang tên M. E. Xan-tư-cốp - Sê-đrin) V. M. An-đéc-xôn đã yêu cầu A. V. Lu-na-tsác-xki, bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục: 1) nhân danh Bộ dân ủy giáo dục gửi cho đồng chí ấy "lệnh chính thức cấm" đem về nhà những bản sách báo cách mạng hiếm của thời kỳ trước Cách mạng tháng Mười hiện vẫn bảo quản được ở thư viện và 2) cho thực hiện yêu cầu của Thư viện công cộng về việc đổi tên thư viện đó thành Thư viện quốc gia Nga. — 232.

¹⁹⁹ Xem chú thích 97. — 234.

²⁰⁰ Viết để trả lời bức điện ngày 17 tháng Tư 1920 của Hội đồng quân đoàn lao động 1 báo cáo rằng "việc thay đổi thường xuyên ranh giới của các tỉnh U-ran và Pri-u-ra-li-e, thường động chạm đến

cả một nhóm xã nên đã làm rối mù các quan hệ". Hội đồng quân đoàn lao động 1 yêu cầu chấm dứt việc thay đổi ranh giới và cho phép nó lập những bản đồ của các tỉnh và các huyện thuộc U-ran và Pri-u-ra-li-e. Theo đề nghị của V. I. Lê-nin, vấn đề này đã được đưa ra thảo luận tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 20 tháng Tư 1920, và bức điện này đã được gửi cho Hội đồng quân đoàn lao động 1 căn cứ vào quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy.

Phiên họp đó cũng đã thảo luận "Bản kháng nghị của Hội đồng quân đoàn lao động 1 về vấn đề phân chia mới các tỉnh Ti-u-men và Tsê-li-a-bin-xơ". Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua một quyết định được dẫn ra ở bức điện thứ hai. — 234.

²⁰¹ Bức thư ngắn này được viết trên thư của giáo sư X. P. Cô-xtư-tsép gửi A. M. Goóc-ki, trong đó báo cáo về công việc của phòng thí nghiệm sinh lý thực vật của Trường đại học tổng hợp Pê-tơ-rô-grát có một lợi ích lớn về mặt khoa học và thực tiễn. Trong thư nêu ra danh sách những đồ vật và vật liệu bức thiết nhất mà lại thiếu nên công việc của phòng thí nghiệm bị chậm trễ. Ngày 22 tháng Tư 1920, A. M. Goóc-ki đã chuyển bức thư đó cho V. I. Lê-nin yêu cầu cung cấp vật liệu cần thiết cho giáo sư Cô-xtư-tsép để tiến hành công tác thí nghiệm.

Cuối bức thư ngắn của V. I. Lê-nin có đoạn ghi của bộ trưởng Bộ dân ủy y tế: "Tôi hoàn toàn đồng ý với đề nghị này của đồng chí Lê-nin và về phía mình, tôi yêu cầu giúp đỡ bằng mọi cách cho đồng chí Goóc-ki. *N. Xê-ma-scô*". — 236.

²⁰² Theo V. P. Mi-li-u-tin cho biết, những bức thư ngắn này đã được trao đổi vào ngày 23 tháng Tư 1920, nhân dịp kỷ niệm lần thứ 50 ngày sinh của V. I. Lê-nin, tại phiên họp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy trong khi thảo luận những vấn đề có liên quan đến việc di chuyển công nhân Đức muốn công tác ở nước Nga xô-viết.

Mi-li-u-tin trả lời bức thư đầu của Lê-nin: "Để không có bệnh quan liêu giấy tờ cần có sức ép đối với Tsi-tê-rin, Tsi-tê-rin nói với tôi rằng Đgiéc-gin-xki hình như đã đệ đơn lên Ban chấp hành trung ương. Tôi có thể trao đổi với Tsi-tê-rin ngay *ngày hôm nay*. "Giấy ký nhận" đã lấy chưa? Đã ký thỏa thuận với họ, ngày mai tôi có thể giao văn bản thỏa thuận đó cho đồng chí" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXIII, tr. 62). Mi-li-u-tin đã nhận được bức thư ngắn thứ hai của V. I. Lê-nin trả lời điều đó.

Về vấn đề di chuyển công nhân Đức sang nước Nga xô-viết, xem thêm tập này, chú thích 212. — 237.

- ²⁰³ Đây muốn nói đến cuốn sách của C. A. Ti-mi-ri-a-dép "Khoa học và nền dân chủ. Tuyển tập luận văn 1904 - 1905". Mát-xcơ-va, 1920.
Ở trang IX của cuốn sách, có lời đề tặng của tác giả; "Tặng Vla-di-mia I-lích Lê-nin vô cùng kính mến. C. Ti-mi-ri-a-dép, người lấy làm hạnh phúc được sống cùng thời và được chứng kiến hoạt động quang vinh của Người". Cuốn sách của Ti-mi-ri-a-dép được trưng bày ở Viện bảo tàng "Phòng làm việc và phòng ở của V. I. Lê-nin tại điện Crem-li". — 238.
- ²⁰⁴ Trong thư phúc đáp V. I. Lê-nin, A. I. Rư-cốp viết rằng ngày mai Rư-cốp sẽ ra lệnh cho báo "Đời sống kinh tế" đình chỉ đăng những tin tức về việc bốc xếp và xuất nhiên liệu, chỉ để lại những tin tức về khai thác. — 241.
- ²⁰⁵ Bức thư ngắn này được viết cho thư ký nhân có bức điện nhận được ngày 25 tháng Tư 1920 từ Ta-gan-rô-gơ, của hội nghị đại biểu đảng khu yêu cầu V. I. Lê-nin làm sao để chấm dứt tình trạng bừa bãi và lộn xộn xung quanh vấn đề ranh giới của tỉnh Đô-nê-txơ và khu Đôn, vì tình trạng đó làm rối loạn hoạt động của Ủy ban quân sự khu Ta-gan-rô-gơ và Ủy ban cách mạng khu. — 241.
- ²⁰⁶ Đây muốn nói đến bức điện nào của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê gửi V. I. Lê-nin, thì hiện giờ chưa xác định được. — 243.
- ²⁰⁷ Trong bản thảo của bức điện, chữ "chi tiết" do một người nào không rõ tên xoá, và có viết: "hình thức thu hút Vin-ni-tsen-cô vào hoạt động chính phủ".
Mùa xuân năm 1920, V. C. Vin-ni-tsen-cô sống lưu vong ở Viên đã tuyên bố rằng ông cắt đứt quan hệ với những người men-sê-vích U-cra-i-na và chuyển sang lập trường của Đảng cộng sản U-cra-i-na. Vin-ni-tsen-cô yêu cầu chính phủ Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga cho mình được phép đến U-cra-i-na và để có thể tham gia tích cực vào cuộc đấu tranh chống bọn bạch vệ Ba-lan và Vran-ghen, cũng như tham gia xây dựng nước U-cra-i-na xô-viết.
Biết rằng sau lưng Vin-ni-tsen-cô và các lãnh tụ dân tộc chủ nghĩa khác có rất nhiều người U-cra-i-na chạy ra nước ngoài, và nhằm mục đích tách những phần tử lao động bị lầm lạc ra khỏi số người chạy ra nước ngoài này, Chính phủ xô-viết đã quyết định thu hút Vi-ni-tsen-cô tham gia vào công tác xô-viết. Vấn đề này

- đã nhiều lần được thảo luận ở Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na.
Ngày 6 tháng Chín, theo quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na, Vin-ni-tsen-cô được kết nạp vào Đảng cộng sản U-cra-i-na, được cử làm phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy và bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na. Cũng trong ngày hôm đó, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thông qua quyết định sau đây về Vin-ni-tsen-cô: "Bộ chính trị xác nhận tính chất hay thay đổi tâm trạng của đồng chí Vin-ni-tsen-cô, cho nên Bộ chính trị không phản đối việc kết nạp ngay đồng chí ấy vào đảng nhưng đề nghị không giao một chức trách gì hết, trước hết hãy thử thách đồng chí ấy qua công việc thực tiễn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).
Tháng Mười 1920, Vin-ni-tsen-cô lại chạy ra nước ngoài. — 243.
- ²⁰⁸ Ngày 3 tháng Năm 1920, V. I. Lê-nin nhận được bức điện của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê từ Ba-cu gửi về báo cáo rằng đồng chí ấy hy vọng sẽ vào Ti-phlít chậm nhất là ngày 15 tháng Năm. Ngày 4 tháng Năm, Lê-nin nhận được bức điện thứ hai của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê báo cáo về khả năng chiếm Ti-phlít chậm nhất là ngày 12 tháng Năm. Ngày trong ngày hôm đó, ngày 4 tháng Năm, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã họp. Sau khi thảo luận 2 bức điện của Oóc-đgiô-ni-kít-dê, Bộ chính trị quyết định gửi ngay cho Oóc-đgiô-ni-kít-dê một bức điện cấm "tự quyết định vấn đề Gru-di-a. Tiếp tục thương lượng với chính phủ Gru-di-a". — 244.
- ²⁰⁹ Ngày 7 tháng Năm 1920, V. I. Lê-nin nhận được điện trả lời của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê và X. M. Ki-rốp, hai đồng chí đó viết: "Mệnh lệnh của đồng chí sẽ được thực hiện một cách đúng đắn...
Vùng khởi nghĩa: Nam Ô-xê-ti-a, huyện Du-sê-ti, huyện La-gô-đa, Áp-kha-di-a và hầu như toàn bộ tỉnh Cu-tai-xi. Khi chúng ta tiến tới biên giới, ắt hẳn sẽ có khởi nghĩa ở những vùng này. Xin đồng chí ra lệnh cho biết phải làm gì — có cần ủng hộ cuộc khởi nghĩa hay không" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 244.

- ²¹⁰ Bức thư ngắn gửi L. Đ. Tô-rôt-xki được viết trên thư của G. V. Tsi-tsê-rin gửi V. I. Lê-nin ngày 4 tháng Năm 1920, trong đó báo cáo về bức điện vô tuyến của Cóc-dơn. Trong bức điện, Cóc-dơn đề nghị tổng ân xá và có một thái độ khoan dung đối với bọn bạch vệ bại trận. Bức điện đó cũng đã nói đến việc ngừng mọi hoạt động quân sự ở Crum và Cáp-ca-dơ. Theo ý kiến của G. V. Tsi-tsê-rin, việc đề nghị thương lượng trực tiếp với Vran-ghen có sự tham gia của sĩ quan Anh sẽ là một sự làm nhục đối với bất cứ người bạch vệ chân chính nào và là một bước trên con đường nước Anh thực tế thừa nhận chúng ta. G. V. Tsi-tsê-rin đề nghị "ân xá cho Vran-ghen và tạm ngừng tiếp tục tiến công ở Cáp-ca-dơ, nơi mà chúng ta đã chiếm được tất cả những gì có giá trị, và có thể trả lời đồng ý ngay, không chậm trễ dù một phút". — 244.
- ²¹¹ Viết trên bức thư của E. A. Prê-ô-bra-gien-xki gửi V. I. Lê-nin đề nghị "hãy chấm dứt sự bất lịch sự với "chủ nghĩa yêu nước", và nêu rõ một trong những bài phát biểu của C. B. Ra-đếch "về chiến tranh "dân tộc"" và bài báo số-vanh chủ nghĩa của Béc-gơ-man ở Ban cổ động của Hãng thông tấn Nga. Prê-ô-bra-gien-xki yêu cầu cho phép ra những chỉ thị cần thiết cho các ban biên tập của các báo, đặc biệt các báo địa phương. V. I. Lê-nin đã trả lời yêu cầu của Prê-ô-bra-gien-xki: "hoàn toàn **đồng ý**", và đưa ra chỉ thị này. — 246.
- ²¹² Trước việc nhiều công nhân, kỹ sư và kỹ thuật viên Đức xin sang nước Nga xô-viết để làm việc, ngày 16 tháng Ba 1920, đài phát thanh đã truyền đi bản tuyên bố của Chính phủ xô-viết về việc cần cử trước những đoàn đại biểu đặc trách đến nước Nga xô-viết để tìm hiểu tại chỗ điều kiện lao động và điều kiện sinh sống của những người muốn đến nước Nga xô-viết.
- Ngày 6 tháng Năm 1920, do có nhiều đề nghị của các nhóm công nhân nước ngoài muốn đến làm việc ở nước Nga xô-viết, sau khi xác nhận lời tuyên bố của mình ngày 16 tháng Ba 1920, Chính phủ xô-viết một lần nữa tuyên bố trên đài phát thanh về việc cần gửi một đoàn đại biểu đặc trách đến nước Nga xô-viết. Trong bản tuyên bố này có nói: "Những điều kiện kinh tế khó khăn do chiến tranh kéo dài gây ra khiến cho cần phải tìm hiểu kỹ trước những điều kiện nói trên, bởi vì những công nhân đến nước Nga xô-viết sẽ chỉ hưởng những gì mà công nhân Nga được hưởng chứ không thể hơn.

- Cần phải báo trước trên đài phát thanh về việc các đoàn đại biểu sắp đến".
- Trên bản tuyên bố này, L. A. Phô-ti-ê-va đã viết mấy dòng như sau cho V. P. Mi-li-u-tin: "Đồng chí Mi-li-u-tin! Vla-di-mia I-lích yêu cầu gửi cho đồng chí ấy các bản sao những mệnh lệnh của đồng chí theo đúng điều Lê-nin ghi thêm". Cũng trên bản tuyên bố đó, V. P. Mi-li-u-tin viết một mệnh lệnh như sau: "Gửi các bản sao cho đài phát thanh và những lời ghi thêm của đồng chí Lê-nin *cho Bộ dân ủy lao động* — các đồng chí Smit và A-ních-xtơ, *cho Bộ dân ủy ngoại giao* — các đồng chí Tsi-tsê-rin và Ca-ra-khan, *cho Bộ dân ủy ngoại thương* — đồng chí Sanh-man, và cho các ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao để tiến hành sự chỉ đạo cần phải có trong khi tiến hành thương lượng. Những thỏa thuận đã ký kết được chỉ có thể có hiệu lực khi nhận được giấy ký nhận nói trên" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 247.
- ²¹³ Quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 22 tháng Sáu 1920 đã phê chuẩn I-a. X. Ga-nê-tơ-ki làm ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương. — 248.
- ²¹⁴ Có lẽ bức điện này được viết để trả lời bức điện của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê và X. M. Ki-rốp nhận được ngày 7 tháng Năm 1920, trong đó báo cáo rằng Gru-di-a đã thi hành một loạt biện pháp xâm lược chống lại A-déc-bai-gian xô-viết, rằng trong những điều kiện hòa ước, nhất thiết cần phải đề ra yêu cầu — "tuyên bố thành lập Chính quyền xô-viết ở Gru-di-a" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 250.
- ²¹⁵ Viết trên thư báo cáo của P. P. Nô-ghin về việc cần phải tập trung công tác kế toán ở nước Nga xô-viết. Trong bản dự thảo sắc lệnh gửi kèm theo, có đề nghị thành lập Bộ dân ủy kế toán toàn quốc nhằm mục đích đó; bộ dân ủy này được giao những nhiệm vụ: thống nhất, tổ chức và điều chỉnh các công tác kế toán của tất cả các bộ; đề ra một kế hoạch tính toán thống nhất về hoạt động kinh tế; chỉ đạo và theo dõi các công tác kiểm kê tài sản quốc gia; lập những biểu quyết toán và biểu cân đối đầy đủ hàng năm của cả nước về toàn bộ các định ngạch chu chuyển tài sản, vật tư và tài chính của nước Cộng hòa v.v..

Ngày 25 tháng Năm 1920, khi gửi cho V. I. Lê-nin ý kiến nhận xét của A-tso-ca-xốp, người phụ trách ban tài chính của Bộ dân ủy thanh tra công nông, I. V. Xta-lin đã viết rằng theo ý kiến của mình, bản dự thảo của Nô-ghin là kết quả "của những tham vọng thăng quan tiến chức của một nhóm quan chức muốn bày ra những chức vị mới lương cao mà nhân hạ", và đề nghị bác bỏ bản dự thảo đó (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXV, tr. 124). — 251.

²¹⁶ Căn cứ theo bản báo cáo của thứ trưởng Bộ dân ủy nội vụ M. Ph. Vla-đi-mia-xki "Về thủ tục giao các bản báo cáo cho đoàn đại biểu Anh trong trường hợp đoàn đại biểu ấy yêu cầu Bộ dân ủy", ngày 18 tháng Năm 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã ra quyết định như sau: "Những bản báo cáo viết cần phải chuyển cho bộ trưởng dân ủy ký, đồng thời những câu trả lời những câu hỏi do đoàn đại biểu đặt ra trong danh mục các câu hỏi, cần phải được gửi cho bộ trưởng Bộ dân ủy nội vụ - đồng chí Vla-đi-mia-xki, nếu có thể được thì dịch sẵn sang tiếng Anh. Giao cho đồng chí Vla-đi-mia-xki trao đổi với ủy ban của đồng chí Ra-đếch về việc cần phải xuất bản một cuốn sách nhỏ bằng tiếng Anh trình bày lịch sử thành lập Chính quyền xô-viết và thái độ của các chính đảng khác đối với Chính quyền xô-viết" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXV, tr. 125). — 252.

²¹⁷ Đây là thư gửi cho nhà văn vô sản A. X. Xê-ra-phi-mô-vích nhân con trai của nhà văn hy sinh tại mặt trận nội chiến. — 253.

²¹⁸ Ngày 4 tháng Năm 1920, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã xem xét vấn đề trực nhật thường xuyên ở ban thư ký của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và thông qua quyết định: "Thừa nhận việc trực nhật như vậy là cần thiết" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Trong thư này, ý muốn nói đến việc thực hiện cũng chế độ trực nhật như vậy ở ban thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng.

Ở mặt sau bản thảo của V. I. Lê-nin, L. A. Phô-ti-ê-va viết: "Điều này chỉ liên quan đến ban ngày? Nghĩa là từ 10 đến 10? Nhưng ban đêm, bao giờ tôi cũng ở nhà và rất tiếc là phải ở nhà bên máy điện thoại". — 254.

²¹⁹ Ban những đoàn tàu hướng dẫn tuyên truyền của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 12 tháng Sáu 1920 đã gửi bản sao bức thư này của V. I. Lê-nin cho Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga yêu cầu cử gấp những đại biểu của mình, những cán bộ hướng dẫn có trách nhiệm và có kinh nghiệm cho đoàn tàu "Cáp-ca-dơ xô-viết" và tàu thủy "Ngôi sao đỏ". — 256.

²²⁰ V. I. Lê-nin muốn nói đến quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 27 tháng Năm 1920 về vấn đề nguồn dự trữ lúa mì, quyết định này đã giao cho Xô-viết Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát nhiệm vụ "tăng cường chú ý đến sự cần thiết phải tăng thu mua những sản phẩm rau quả của các vùng ngoại ô thủ đô trong năm nay, và phải đệ trình những dự kiến của mình về những biện pháp có thể thực hiện lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy sau hai tuần" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 257.

²²¹ Bức điện của Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ (do Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa nhận được ngày 27 tháng Năm 1920) đặt vấn đề thả tù binh Cô-dắc - lính thường và hạ sĩ quan của bạch vệ Cu-ban, và cho họ về nhà; đề nghị gửi bọn sĩ quan cho bộ tham mưu mặt trận xử lý. — 258.

²²² Trong thư phúc đáp V. I. Lê-nin về lời kêu gọi công nhân Anh, G. V. Tsi-tsê-rin đã viết: "tôi viết cho đồng chí bức thư này sau một đêm làm việc, khi bản dịch tiếng Anh lời kêu gọi của đồng chí đã được làm xong. Mặc dù nó có một số thiếu sót, lời kêu gọi đó cũng gây được ấn tượng mạnh như một quả bom nổ..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 259.

²²³ Ngày 11 tháng Sáu 1920, bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao G. V. Tsi-tsê-rin đã gửi một công hàm của Chính phủ xô-viết cho chính phủ Anh tới Cốc-dơn - bộ trưởng Bộ ngoại giao Anh, trong đó đã dẫn chứng việc chính phủ Anh giúp đỡ tướng bạch vệ Vran-ghen. Bức công hàm nói rằng trong mệnh lệnh của Vran-ghen gửi cho quân đội ngày 6 tháng Năm, chính y đã "nói một cách công khai không úp mở về sự can thiệp ngoại giao của Anh có lợi cho y,

coi đó như một công cụ đảm bảo giữ Crum cho y và chuẩn bị một trận công kích mới chống lại nước Nga xô-viết". Bức công hàm này được công bố ngày 13 tháng Sáu 1920 trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 127. Về vấn đề này, xem thêm bức thư của V. I. Lê-nin gửi G. V. Tsi-tse-rin ngày 11 tháng Sáu 1920 (tập này, tài liệu 380). — 259.

- ²²⁴ Trên bức điện của A. I. Rur-cốp, nhận được ngày 31 tháng Năm 1920, có lời ghi sau đây của V. I. Lê-nin: a) nhiệm vụ giao cho thư ký: "Hãy đưa bức điện về việc nhân danh *Hội đồng quốc phòng* xác nhận, cho tôi ký" và b) thư gửi tất cả các ủy viên Hội đồng quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy: "Tôi yêu cầu tất cả các ủy viên của Hội đồng quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy ký ngay vào đây cho biết các đồng chí có đồng ý không. *Lê-nin*".

Tiếp đó, trên bức điện có những chữ ký: "Tôi đồng ý. *V. A-va-nê-xốp, A. Xvi-đéc-xki, V. Mi-li-u-tin, M. Vla-đi-mia-xki, V. Smit, M. Pô-crốp-xki, Li-u-bô-vích, Vi-nô-cu-rốp, V. Cu-ra-ép, N. Bri-u-kha-nốp và D. Cuốc-xki*" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). - 260.

- ²²⁵ Đây muốn nói đến quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 4 tháng Năm 1920 về việc tạm ngừng những hoạt động quân sự ở Crum và Cáp-ca-dơ. Xem thêm tập này, tài liệu 335. - 261.

- ²²⁶ V. I. Lê-nin muốn nói đến "Điều lệ về ủy ban trực thuộc hội đồng bộ trưởng dân ủy (về Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy)" đã được Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 1 tháng Sáu 1920. Điều bổ sung của V. I. Lê-nin có liên quan đến 4 điểm đầu của "Điều lệ", trong những điểm ấy nêu rõ rằng "Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy có mục đích chuẩn bị một cách chi tiết những vấn đề thuộc quyền hạn của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và đòi hỏi phải nghiên cứu trước một cách tường tận. Việc chuyển giao những vấn đề được đặt ra cho Hội đồng bộ trưởng dân ủy là do Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy quyết định, trừ những vấn đề về ngân sách, những vấn đề này nhất thiết phải thông qua Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy, và những vấn đề được giao cho Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy theo quyết định của Hội đồng bộ

trưởng dân ủy" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Trên tài liệu, chính tay thư ký đã ghi những tên họ sau đây của các ủy viên Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã được hỏi ý kiến và tán thành với điều bổ sung của V. I. Lê-nin: *Vla-đi-mia-xki, A-va-nê-xốp, Cuốc-xki, Ca-mê-nép, Xê-ma-scô, Mi-li-u-tin, Pô-crốp-xki, Ni-cô-la-ép, Xê-rê-đa, Cre-xtin-xki, Xcơ-li-an-xki*. — 262.

- ²²⁷ Trên lễ bản đánh máy bức điện này, hiện còn lưu trữ được trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô, có lời ghi của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê: "Tôi nhận được bức điện này mùa hè năm 1920. *Oóc-đgiô-ni-kít-dê*". Đây muốn nói về câu chất vấn gì của V. I. Lê-nin, thì hiện nay chưa xác định được. — 263.

- ²²⁸ Viết trên bức điện của I. V. Xta-lin gửi V. I. Lê-nin ngày 3 tháng Sáu 1920, trong đó đề nghị hoặc tạm đình chiến với Vran-ghen và có khả năng rút ở mặt trận Crum 1 - 2 sư đoàn, hoặc bỏ mọi cuộc thương lượng với Vran-ghen, tấn công Vran-ghen và sau khi đánh tan Vran-ghen, rút ra được lực lượng để gửi tới mặt trận Ba-lan. Xta-lin yêu cầu Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga "áp dụng mọi biện pháp nhằm đảm bảo tạm đình chiến và khả năng chuyển các đơn vị từ mặt trận Crum, hoặc, nếu điều này không thể được vì hoàn cảnh, thì hãy phê chuẩn cuộc tấn công của chúng tôi nhằm mục đích xóa bỏ vấn đề Crum bằng biện pháp quân sự". — 263.

- ²²⁹ Viết trên bức điện của I. V. Xta-lin từ Crê-men-tsúc đánh đi ngày 4 tháng Sáu 1920, do V. I. Lê-nin nhận được có lẽ tại phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng. Bức điện báo cáo về ý định của tướng Vran-ghen muốn dùng một nhóm quân đội tấn công vào vùng A-li-ô-ski - Khéc-xôn, còn nhóm khác thì đổ bộ vào vùng Ô-đét-xa để chiếm Ô-đét-xa từ hai phía.

Sau khi nhận được bức thư ngắn trả lời của L. Đ. Tô-rốt-xki nói rằng việc Xta-lin trực tiếp hỏi Lê-nin là vi phạm thủ tục đã quy định (bởi vì lẽ ra tư lệnh quân đội mặt trận Tây - Nam A. I. Ê-gô-rốp phải gửi những tin tức như vậy cho Tổng tư lệnh), Lê-nin đã gửi bức thư ngắn thứ hai cho Tô-rốt-xki. — 265.

- ²³⁰ Những thư ngắn này được trao đổi giữa V. I. Lê-nin với C. A. An-phê-rốp tại phiên họp của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 4 tháng Sáu 1920, Ta-khta-mư-sép cũng có mặt tại phiên họp này. — 265.
- ²³¹ V. I. Lê-nin muốn nói đến thí nghiệm của X. I. Bô-tin, một người đang nghiên cứu vấn đề gây nổ từ xa bằng sóng điện từ. Nhận rõ ý nghĩa lớn lao của vấn đề này trong điều kiện nội chiến và cuộc can thiệp quân sự của nước ngoài, V. I. Lê-nin hết sức chú ý và đặc biệt quan tâm đến nhà phát minh. A. M. Ni-cô-la-ép trong hồi ký của mình đã kể tỉ mỉ về vấn đề này (xem A. M. Ni-cô-la-ép. "Lê-nin và vô tuyến điện", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1958, tr. 24-26).
 Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn lưu trữ được những thư ngắn của V. I. Lê-nin gửi L. B. Cra-xin nói về Bô-tin. Lê-nin viết cho Cra-xin: "Bô-tin? Đồng chí có nghe nói về Bô-tin không? Nghe nói ông ta phát minh ra sự gây nổ từ xa?". Cra-xin trả lời: "Tôi chưa nghe nói. Có lẽ là điều nhầm nhứ". Lê-nin: "*Bô-tin ở đây*. Hãy báo cho Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao phái Bô-tin đến chỗ đồng chí". Trong cục lưu trữ còn lưu được một số thư ngắn khác và thư của Lê-nin về vấn đề này, một phần những tài liệu đó được đăng trong tập này (xem các tài liệu 373, 400, 477, 532, 545, 578). — 266.
- ²³² Khi nói đến "chuyên gia", V. I. Lê-nin muốn nói đến A. M. Ni-cô-la-ép, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy bưu điện năm 1918 - 1924 và là chủ tịch của Hội đồng vô tuyến điện. Mùa hè 1920, căn cứ theo nhiệm vụ của V. I. Lê-nin giao, Ni-cô-la-ép đã được phái đến công tác với X. I. Bô-tin với tư cách là "chuyên gia" và người được tin nhiệm về mọi bí mật của nhà phát minh. — 267.
- ²³³ Đây muốn nói đến chiếc "va-li của Phrây" nổi tiếng (Phrây là bí danh của V. I. Lê-nin) mà Ban sưu tầm, nghiên cứu và xuất bản tài liệu lịch sử Đảng cộng sản và Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười vĩ đại đã nhận được từ Pa-ri năm 1923. Trong va-li có rất nhiều tài liệu của V. I. Lê-nin, trong đó có bản thảo tác phẩm đầu tiên trong số những tác phẩm của Người mà ngày nay chúng ta còn giữ được: "Những biến đổi mới về kinh tế trong đời sống nông dân" (1893), những tài liệu có liên quan đến việc soạn thảo

- bản dự thảo cương lĩnh của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, những thư từ của V. I. Lê-nin trao đổi với các ủy viên ban biên tập tờ "Tia lửa", nhật ký của Lê-nin về Đại hội II, thư tín của Lê-nin gửi các cán bộ bôn-sê-vích nổi tiếng trong đảng trong thời kỳ giữa Đại hội II và III của đảng, bản thảo cuốn sách "Một bước tiến, hai bước lùi" và các tài liệu khác. — 271.
- ²³⁴ Viết trên bức điện của L. B. Cra-xin, chủ tịch đoàn đại biểu thương mại Nga ở Luân-đôn, gửi G. V. Tsi-tse-rin, trong đó báo cáo rằng ngày 10 tháng Sáu 1920, Oai-dơ đã đến thăm mình và nhân danh Lô-ít Gioóc-giơ, chính thức tuyên bố rằng cuộc tấn công đã bắt đầu của Vran-ghen được tiến hành trái với ý chí của chính phủ Anh, cho nên chính phủ Anh từ nay không chịu trách nhiệm gì về Vran-ghen.
 Trong công hàm trả lời của chính phủ Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga gửi chính phủ Anh viết theo tinh thần chỉ dẫn của V. I. Lê-nin và được phát đi trên đài phát thanh ngày 11 tháng Sáu, có nói rằng: "Quả thực, hiện nay Vran-ghen và quân bạch vệ của y, chứ không phải một viên tướng của nước Anh, đang tấn công trở lại nước Nga, nhưng vũ khí và quân trang, quân dụng mà Vran-ghen sử dụng là cho chính phủ Anh và các chính phủ đồng minh khác cung cấp; những cuộc chuyển quân chiến lược của y được thực hiện dưới sự bảo vệ của các chiến hạm Anh và các chiến hạm đồng minh khác; y nhận được số than đá cần thiết của Anh còn hạm đội của đồng minh thì một phần giúp đỡ y và một phần trực tiếp tham gia vào các chiến dịch đổ bộ của y. Cho nên chính phủ Nga không thể đồng tình với quan điểm của chính phủ Anh cho rằng chính phủ Anh không chịu trách nhiệm về cuộc tấn công mới đó vào nước Nga xô-viết" ("Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", tiếng Nga, t. II, tr. 567). — 273.
- ²³⁵ Có lẽ nói đến thí nghiệm của X. I. Bô-tin. — 273.
- ²³⁶ Ngày 11 tháng Sáu 1920, sau khi nghe bản báo cáo của ủy ban về các biện pháp nhằm thực hiện việc vận chuyển tối đa chất đốt, đặc biệt là cho Mát-xcơ-va, Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định: "Giao cho Ủy ban nhiên liệu Mát-xcơ-va và Bộ dân ủy giao thông trách nhiệm trong thời hạn 3 tuần, phải chở hết tất cả số củi hiện có ở các ga trên các đường sắt nằm trong vòng 30 véc-xta quanh Mát-xcơ-va, với số lượng gần 8000 xa-gien khối" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXIV, tr. 321). — 275.

²⁹⁷ Viết trên bản thiết kế xây dựng ống dẫn dầu Grô-dơ-nưi - Ác-ma-via - Ti-khô-rét-xcai-a và những nhánh đi Txa-ri-txưn và Tu-áp-xê do một nhóm kỹ sư đệ trình lên. Các tác giả bản thiết kế viết rằng vùng mỏ Grô-dơ-nưi có những khả năng to lớn nhưng hiện rất khó sử dụng được những khả năng này vì giao thông đường sắt bị hư hại; họ cho rằng lối thoát là ở chỗ xây dựng ống dẫn dầu tới những địa điểm từ đó có thể dễ dàng vận chuyển nhanh dầu khai thác ở Grô-dơ-nưi đến những nơi tiêu thụ. Bản thiết kế đó một phần đã được thực hiện năm 1928 bằng công trình xây dựng ống dẫn dầu Grô-dơ-nưi - Tu-áp-xê. Bức thư ngắn của Lê-nin đã được V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy, gửi lên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao cho A. I. Rư-cốp hoặc V. P. Mi-li-u-tin, Bôn-tơ - Bru-ê-vích viết: "Tôi gửi kèm theo đây bức thư về ống dẫn dầu... Sau khi xem xong thư, yêu cầu các đồng chí gửi cho tôi những ý kiến này để báo cáo cho chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 376.

²³⁸ Bức thư ngắn được viết trong dịp chuẩn bị Đại hội II Quốc tế cộng sản. Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương đã giao cho Ghen-le, một trong những đại biểu của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga bên cạnh đoàn đại biểu Ý, nhiệm vụ "sưu tập qua báo chí Ý những đoạn trích chống lại Tu-ra-ti và những phần tử cải lương chủ nghĩa khác cũng như nói chung sưu tập toàn bộ tài liệu cần thiết" để vạch mặt chủ nghĩa cải lương trong hàng ngũ Đảng xã hội chủ nghĩa Ý (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

"*Avanti!*" ("Tiến lên!") — báo hàng ngày, cơ quan trung ương của Đảng xã hội chủ nghĩa Ý; được thành lập tháng Chạp 1896 ở Rô-ma. Trong những năm chiến tranh thế giới thứ nhất, tờ báo giữ lập trường quốc tế chủ nghĩa không triệt để, vẫn không cắt đứt quan hệ với những phần tử theo chủ nghĩa cải lương. Năm 1926, tờ báo bị chính phủ phát-xít Mút-xô-li-ni đóng cửa, nhưng nó vẫn tiếp tục xuất bản ở nước ngoài; từ năm 1943, nó lại được xuất bản ở Ý.

"*Comunismo*" ("Chủ nghĩa cộng sản") — tạp chí hai tuần một số của Đảng xã hội chủ nghĩa Ý; xuất bản ở Mi-lăng từ năm 1910 đến năm 1922, do Đ. M. Xe-ra-ti làm chủ bút.

"*Il Soviet*" ("Xô-viết") — Đảng xã hội chủ nghĩa Ý; xuất bản ở Na-pô-li từ năm 1918 đến năm 1922; từ năm 1920, được xuất bản với tính cách là cơ quan của nhóm cộng sản không tham gia bầu cử trong Đảng xã hội chủ nghĩa Ý. — 277.

²³⁹ Ý nói đến Đại hội Bô-lô-nhơ của Đảng xã hội chủ nghĩa Ý họp tháng Mười 1919; đại hội thông qua quyết định về việc Đảng xã hội chủ nghĩa Ý gia nhập Quốc tế cộng sản. — 277.

²⁴⁰ Đây muốn nói đến Ủy ban giám định được thành lập tháng Hai 1919 do A. M. Goóc-ki làm chủ tịch để thành lập quỹ xuất khẩu đồ cổ quý (xem chú thích 161). — 278.

²⁴¹ Bức thư ngắn gửi M. N. Pô-crốp-xki được viết trên bức thư của A. I-va-nốp, giám đốc Đài quan sát thiên văn trung ương Nga ở Pun-cô-vô, yêu cầu V. I. Lê-nin tạo những điều kiện cần thiết để đảm bảo tổ chức được đúng đắn hoạt động khoa học ở đài thiên văn. Lê-nin gạch bỏ điểm 7 của bức thư, tức là đoạn nói đến việc thỏa mãn cho các nhân viên Đài thiên văn Pun-cô-vô khẩu phần lương thực được tăng thêm, và Người viết: "Họ sẽ nhận theo Nhà các nhà khoa học". — 279.

²⁴² Thư do V. I. Lê-nin viết cho A. N. Mê-rê-gin, ủy viên Trung ương cục các chi bộ Do-thái trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, nhân chuẩn bị bản dự thảo luận cương về các vấn đề dân tộc và thuộc địa để trình trước Đại hội II Quốc tế cộng sản.

"*Những cứ liệu của Ra-phê-xơ*" — có lẽ đây là bức thư của M. G. Ra-phê-xơ "Bảo vệ quyền của các dân tộc thiểu số ở các khu dân cư hỗn hợp (Sử dụng kinh nghiệm và quan hệ của người U-cra-i-na - Do-thái)" mà ông gửi cho V. I. Lê-nin ngày 21 tháng Sáu 1920. — 279.

²⁴³ Trên thư của V. I. Lê-nin có lời ghi của bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp: "Tôi đã gửi một đề nghị tương ứng cho ban nông nghiệp tỉnh. *X. Xê-rê-đa*". — 280.

²⁴⁴ Tại phiên họp ngày 15 tháng Sáu 1920 về vấn đề I-a. X. Ga-nê-txơ-ki, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã quyết định: "Cử đồng chí Ga-nê-txơ-ki làm ủy viên ban

lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương và cho đồng chí ấy nghỉ một tháng để chữa bệnh" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 281.

²⁴⁵ Ngày 14 tháng Sáu 1920, V. I. Lê-nin đã thi hành kỷ luật người phụ trách an dưỡng đường "Goóc-ki" E. I-a. Vê-ve: giam một tháng vì đã chặt cây thông còn sống ở trong vườn của an dưỡng đường. Yêu cầu Ban chấp hành Xô-viết huyện Pô-đôn-xcơ thi hành bản án (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 183 - 184). — 281.

²⁴⁶ Bức thư ngắn này được viết trên thư của G. V. Tsi-tse-rin ngày 23 tháng Sáu 1920 phản nản về việc những quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về những vấn đề của Bộ dân ủy ngoại giao không được thực hiện. Mặc dù đã có những quyết định nhắc lại của Ban chấp hành trung ương đảng, Tsi-tse-rin viết, người ta chẳng làm gì hết về các suất ăn, về việc giao cho Bộ dân ủy ngoại giao chỗ ở mới, về việc cung cấp ô-tô cho các đoàn đại biểu nước ngoài cũng như về những nhu cầu khác của bộ đó. — 282.

²⁴⁷ V. I. Lê-nin đánh giá cao viện sĩ I. P. Pa-vlốp, nhà bác học sinh lý học Nga vĩ đại, người sáng lập học thuyết duy vật về hoạt động thần kinh cao cấp của động vật và con người, Người rất quan tâm chăm sóc và chú ý đến ông, giúp đỡ ông và ủng hộ ông mọi cách.

I. P. Pa-vlốp không hiểu được ngay ý nghĩa của Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Chỉ dần dần khi quan sát thấy sự phát triển của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, sự phát triển lực lượng hùng mạnh của Liên-xô, sự phồn vinh của nền văn hóa và khoa học, I. P. Pa-vlốp mới đánh giá được vai trò lịch sử vĩ đại của Nhà nước Xô-viết, mới trở thành người tham gia tích cực xây dựng chủ nghĩa xã hội và nhà yêu nước nhiệt tình của tổ quốc xã hội chủ nghĩa. Pa-vlốp viết: "Dù làm gì, tôi cũng luôn luôn nghĩ rằng bằng việc làm đó, trong chừng mực sức lực của tôi cho phép, tôi phục vụ, trước hết cho tổ quốc tôi, cho nền khoa học Nga của chúng ta. Và chính đó là nguồn thúc đẩy mạnh mẽ nhất, và sự mãn nguyện sâu sắc nhất" (I. P. Pa-vlốp. Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 2, t. I, 1951, tr. 12).

Chú ý đến những cống hiến khoa học hết sức đặc biệt của viện sĩ I. P. Pa-vlốp, những cống hiến có ý nghĩa to lớn đối với nhân

dân lao động toàn thế giới, theo sáng kiến của V. I. Lê-nin, ngay trong những năm tháng đầy gian khổ vì kinh tế bị tàn phá và có rất nhiều khó khăn lớn do hậu quả của nội chiến và sự can thiệp quân sự của nước ngoài gây ra, Chính phủ Xô-viết đã thông qua một quyết định riêng về việc tạo điều kiện thuận lợi nhất để đảm bảo công tác khoa học cho viện sĩ Pa-vlốp và những người cộng sự của ông (xem V. I. Lê-nin. Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 327 - 328).

Nhận thấy những khả năng to lớn mà chế độ xã hội chủ nghĩa Xô-viết đem lại cho sự phát triển văn hóa và khoa học, I. P. Pa-vlốp trong lời kêu gọi rất nổi tiếng gửi thanh niên trước khi ông từ trần, đã viết: "Tổ quốc chúng ta mở ra một chân trời rộng lớn trước mắt các nhà khoa học, và cần phải đánh giá một cách đầy đủ rằng khoa học ở nước ta đã được áp dụng rộng rãi. Hết sức rộng rãi!

Biết nói gì đây về địa vị của nhà khoa học trẻ ở nước ta? Vì ở đây mọi việc đã rõ ràng rồi. Họ được tạo mọi điều kiện, nhưng người ta cũng đòi hỏi nhiều ở họ. Đối với thanh niên cũng như đối với chúng tôi, một vấn đề danh dự là hãy xứng đáng với lòng mong mỏi to lớn của tổ quốc chúng ta trông đợi ở khoa học" ("Sự thật", số 58, ngày 28 tháng Hai 1936). — 283.

²⁴⁸ Ngày 25 tháng Sáu 1920, Hội đồng lao động và quốc phòng sau khi nghe bản báo cáo của C. A. An-phê-rốp về tiến độ thực tế của công việc tại công trường An-ghem-ba, đã quyết định: "Để thực hiện quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng về việc xây dựng cấp tốc đường sắt A-léch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba và đường ống dẫn dầu, gửi một bức điện do đồng chí Lê-nin ký cho Hội đồng quân đoàn lao động 2 khu Da-vôn-gie đề nghị áp dụng những biện pháp kiên quyết để kết thúc nhanh chóng những công việc này. Gửi bản sao bức điện cho Bộ dân ủy giao thông để bộ dân ủy đó ra mệnh lệnh tương ứng cho đường sắt Ri-a-dan - U-ran.

Đề nghị đồng chí Rư-cốp kịp thời đưa ra Hội đồng vận chuyển tối cao vấn đề xác định thời hạn chở ống đến cho đường ống dẫn dầu An-ghem-ba" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 283.

²⁴⁹ Viết trên bức điện báo bằng điện thoại của Đ. A. Tơ-ri-lít-xe, thư ký Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy yêu cầu hoãn việc nộp báo cáo về vấn đề phát triển kinh tế

ngoại ô cũng như việc kiểm kê và thu số lượng sản phẩm rau quả thừa của những người trồng vườn. Theo đề nghị của V. I. Lê-nin, Hội đồng bộ trưởng dân ủy trong quyết định ngày 29 tháng Sáu 1920 đã cảnh cáo Xô-viết đại biểu công nông binh Pê-tơ-rô-grát "về bệnh quan liêu giấy tờ không thể dung thứ được đã biểu hiện trong vấn đề này" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 284.

²⁵⁰ Ý nói đến X. I. Bô-tin và thí nghiệm của ông tìm phương pháp gây nổ từ xa bằng sóng điện từ (xem tập này, chú thích 231). — 286.

²⁵¹ Năm 1921, Nhà xuất bản quốc gia cho ra cuốn sách của N. Li-u-bi-mốp "Chiến tranh thế giới và ảnh hưởng của nó đến nền kinh tế quốc gia của phương Tây. Trình bày phê phán tác phẩm của Kên-xơ "Hậu quả kinh tế của hòa ước"; và đến năm 1922, Nhà xuất bản đó lại cho ra bản dịch sang tiếng Nga cuốn sách của Kên-xơ dưới đầu đề "Hậu quả kinh tế của hòa ước Véc-xây". — 287.

²⁵² Đoạn trích mà V. I. Lê-nin nhắc đến nói rằng: "Trong tình hình thiếu nhiên liệu, than và dầu mỏ, và dự trữ củi không đủ thì tét-mốt đóng một vai trò to lớn. Lưu ý đến tác dụng của tét-mốt, ban lương thực của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Hồng quân Mát-xcơ-va đã tuyên bố mở cuộc thi làm tét-mốt loại lớn và loại nhỏ. Đã quy định 3 giải thưởng: đối với những khí cụ loại 6 lít — thưởng 10 nghìn rúp, 5 nghìn rúp và 3 nghìn rúp; đối với các bản thiết kế khí cụ 60 lít — thưởng 5 nghìn rúp và 3 nghìn rúp. Thời hạn trình các khí cụ và các bản thiết kế là 20 tháng Mười 1918" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Trong bản thông báo đệ trình V. I. Lê-nin ngày 16 tháng Bảy 1920, ban quản trị Hợp tác xã tiêu dùng Mát-xcơ-va báo cáo rằng cuộc thi tét-mốt đã kết thúc ngày 1 tháng Mười 1918. Kết quả cuộc thi này đã được ban giám khảo báo cáo với ban thực phẩm Hợp tác xã tiêu dùng Mát-xcơ-va vào tháng Năm 1919. Trong lúc ban giám khảo đang làm việc, ban thực phẩm đã sử dụng những tét-mốt được chế tạo thuần túy bằng gỗ (thùng gỗ dán và dầm bào gỗ). Những tét-mốt kiểu này có nét đặc sắc là nhẹ, loại bình đựng 36 lít chỉ nặng gần 32 phun-tơ, chúng cho phép giữ thức ăn nóng được 18 - 20 tiếng. — 288.

²⁵³ V. I. Lê-nin muốn nói đến quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 29 tháng Sáu 1920 về vấn đề triệu tập đại hội các dân tộc phương Đông ở Ba-cu. Trong quyết định có nói: "Giao cho đồng chí Oóc-đgiô-ni-kít-dê và đồng chí Xta-xô-va cùng với những đồng chí do họ bổ sung để thành lập ban tổ chức đại hội các dân tộc phương Đông ở Ba-cu. Giao cho đồng chí Di-nô-vi-ép ngay ngày hôm nay báo cáo việc này cho Oóc-đgiô-ni-kít-dê theo đường dây trực tiếp" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Nói đến việc G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê vẫn giữ "tất cả các quyền hành", V. I. Lê-nin muốn nói đến những quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 29 và 30 tháng Sáu 1920, theo quyết định này, Oóc-đgiô-ni-kít-dê được cử làm ủy viên Hội đồng quân đoàn lao động Cáp-ca-dơ thay mặt Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ. — 288.

²⁵⁴ V. I. Lê-nin muốn nói đến quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 18 tháng Sáu 1920 về vấn đề Bắc Cáp-ca-dơ, trong đó có ghi: "Giao cho Bộ tổ chức thỏa thuận với Cục Cáp-ca-dơ của Ban chấp hành trung ương về vấn đề lấy trong Cục Cáp-ca-dơ ra một ban lãnh đạo hẹp hơn, làm việc thường xuyên... có tầm hoạt động khắp Cáp-ca-dơ. Nếu đồng chí Oóc-đgiô-ni-kít-dê không ở trong ban lãnh đạo hẹp đó thì tất cả những vấn đề có liên quan đến Gru-di-a, A-déc-bai-gian, Ác-mê-ni-a, Thổ-nhĩ-kỳ v.v. nhất thiết cần phải được quyết định khi có mặt Oóc-đgiô-ni-kít-dê" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 289.

²⁵⁵ V. I. Lê-nin muốn nói đến cuốn sách của Ốt-tô Bau-ơ "Chủ nghĩa bôn-sê-vích hay chủ nghĩa dân chủ - xã hội?" xuất bản năm 1920 ở Viên. Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn lưu trữ được một bản cuốn sách của Bau-ơ có đầy những ghi chú của Lê-nin. Trong bản báo cáo về tình hình quốc tế và những nhiệm vụ cơ bản của Quốc tế cộng sản tại Đại hội II Quốc tế cộng sản, Lê-nin đã kịch liệt phê phán cuốn sách của Bau-ơ, Người cho rằng đó là một cuốn sách đả kích mang tính chất men-sê-vích từ đầu đến cuối (xem Toàn tập,

tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 275 - 277). — 291.

²⁵⁶ Ngày 7 tháng Bảy 1920, V. I. Lê-nin đã nói chuyện với các đại biểu của Đảng xã hội chủ nghĩa Pháp — tổng biên tập báo "L'Humanité" M. Ca-sanh và bí thư của đảng L. Phrốt-xa. Cũng ngày hôm đó, Lê-nin đã nói chuyện với một đại biểu Anh dự Đại hội II Quốc tế cộng sản, đại biểu cho "Shop Stewards Committees" ("Những ủy ban đại biểu công xưởng - nhà máy") Đ.-T. Mốc-phi, đã hỏi Mốc-phi về phong trào cách mạng ở Anh, về cuộc đấu tranh của thợ mỏ vùng Nam Oen-xơ. — 291.

²⁵⁷ Phúc đáp bức thư của V. I. Lê-nin, L. B. Cra-xin đã báo cáo về những biện pháp đã được áp dụng để gửi đi một cách nhanh chóng nhất những thứ hàng hóa buôn bán với nước ngoài cũng như về việc bán những hàng hóa đó và mua những hàng hóa cần thiết cho nước Nga xô-viết bằng ngoại tệ mới thu được. — 293.

²⁵⁸ Tài liệu này được viết vào đầu tháng Bảy 1920 nhân có bức thư ngắn của L. A. Phô-ti-ê-va gửi hỏi V. I. Lê-nin: "Có cần gửi cho đồng chí báo chí nước ngoài không? Có thể gửi tất cả các báo cũ, báo tháng Chạp (báo nước ngoài) cho Quốc tế cộng sản được không?". Những báo chí nước ngoài mà V. I. Lê-nin nói đến, có lẽ rất cần cho Người để chuẩn bị cho Đại hội II Quốc tế cộng sản họp từ ngày 19 tháng Bảy đến ngày 7 tháng Tám 1920 ở nước Nga xô-viết.

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn lưu trữ được phong bì của tài liệu này có chữ Lê-nin ghi: "Gửi L. A. Phô-ti-ê-va (thư của Lê-nin)". — 293.

²⁵⁹ Đây muốn nói đến *Đại hội II Quốc tế cộng sản* họp từ ngày 19 tháng Bảy đến ngày 7 tháng Tám 1920.

V. I. Lê-nin chỉ đạo toàn bộ công tác chuẩn bị triệu tập đại hội. Người đã viết những luận cương về các vấn đề dân tộc và thuộc địa, về vấn đề ruộng đất, về những nhiệm vụ cơ bản của Đại hội II Quốc tế cộng sản, và dàn bài những luận cương về tình hình quốc tế và kinh tế. 21 điều kiện kết nạp vào Quốc tế cộng sản đã được thông qua, dựa vào những nguyên tắc do V. I. Lê-nin thảo ra; trong đó cũng đã thể hiện một cách xuất sắc học thuyết

của Lê-nin về một đảng vô sản kiểu mới (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 197 - 255).

Tại đại hội, V. I. Lê-nin đã đọc bản báo cáo về tình hình quốc tế và những nhiệm vụ cơ bản của Quốc tế cộng sản, đã phát biểu về vai trò của Đảng cộng sản, đã đọc bản báo cáo của ủy ban về các vấn đề dân tộc và thuộc địa, đã phát biểu về những điều kiện kết nạp vào Quốc tế cộng sản, về chế độ đại nghị, về việc gia nhập Công đảng Anh (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 257 - 319). Những luận cương của V. I. Lê-nin đã được thông qua làm nghị quyết của đại hội. — 294.

²⁶⁰ Viết trên thư ngắn của Đ. I. Cước-xki gửi V. I. Lê-nin báo cáo về tin tức thường kỳ từ mặt trận phía Tây do M. N. Tu-kha-tsep-xki gửi về mà Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa nhận được: "Cuộc tấn công của quân đoàn 15 tiến triển thành công, quân Ba-lan đang rút lui (ta thu được 5 khẩu pháo, 20 nghìn pút củ khô, những toa tàu chở dụng cụ ô-tô và các chiến lợi phẩm khác). Trong tỉnh Min-xơ đã nổ ra nhiều cuộc khởi nghĩa, quân du kích đã lật nhào 5 đoàn tàu".

Cuộc tấn công của các quân đoàn của mặt trận miền Tây (trong đó kể cả quân đoàn 15) bắt đầu ngày 4 tháng Bảy 1920 và ngay trong những ngày đầu, đã đạt được những thắng lợi rực rỡ. Đến giữa tháng Bảy, các đội quân của mặt trận miền Tây đã giải phóng được phần lớn Bê-lô-ru-xi-a. Trong những vùng được giải phóng, các cơ quan của Chính quyền xô-viết đã được khôi phục ngay. — 294.

²⁶¹ Về câu hỏi của V. I. Lê-nin trong thư thứ nhất, tức là câu giao cho ai dịch cuốn sách này, Di-nô-vi-ép trả lời rằng cuốn sách đã được dịch ở Pê-tơ-rô-grát sang tiếng Đức và tiếng Pháp, và hiện bây giờ đang ở giai đoạn hiệu đính.

Lời tựa mới cho cuốn sách này đã được V. I. Lê-nin viết vào ngày 6 tháng Bảy 1920 và được đăng lần đầu tiên vào tháng Mười 1921 dưới đầu đề "Chủ nghĩa đế quốc và chủ nghĩa tư bản" trên tạp chí "Quốc tế cộng sản", số 18. Khi Lê-nin còn sống, cuốn sách "Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn tốt cùng của chủ nghĩa tư bản" đã được xuất bản một số lần bằng tiếng Đức năm 1921 và bằng tiếng Pháp và tiếng Anh (không đầy đủ) năm 1923 (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 27, tr. 303 - 308).

Bức thư ngắn thứ ba của Lê-nin là thư trả lời đoạn sau đây trong thư của Di-nô-vi-ép: "có một số khó khăn khi làm các trích

dẫn (từ các sách báo tiếng Đức và tiếng Anh)" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 295.

²⁶² Xem chú thích 259. — 296.

²⁶³ Toàn văn bức điện này đã được Hội đồng lao động và quốc phòng phê chuẩn ngày 7 tháng Bảy 1920. — 297.

²⁶⁴ Khi nói đến lời tuyên bố của Đ. Vanh-cốp, V. I. Lê-nin muốn nói đến bức thư của ông ngày 30 tháng Sáu 1920 về cuốn sách "Bệnh ấu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản" mà đoàn đại biểu Hà-lan tại Đại hội II Quốc tế cộng sản đã được đọc trước khi nó được xuất bản bằng tiếng nước ngoài. Bức thư của Vanh-cốp và bức thư của Lê-nin trả lời bức thư đó được đăng lần đầu tiên trong cuốn sách "Bệnh ấu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản" bằng tiếng Anh, xuất bản ở Mát-xcơ-va năm 1920, bằng tiếng Nga, xuất bản ở Mát-xcơ-va năm 1930 trong V. I. Lê-nin Toàn tập, xuất bản lần thứ 2 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.41, tr. 128 - 129). — 299.

²⁶⁵ Viết nhân có bức thư của Cục nhiếp ảnh và điện ảnh Bộ dân ủy giáo dục báo cáo rằng nhiệm vụ mà V. I. Lê-nin giao — dựng phim "Phiên tòa xử các bộ trưởng Côn-tsắc" — bị đình trệ vì hoàn toàn không có phim.

Cùng với bức thư gửi Bộ dân ủy y tế, V. I. Lê-nin đã gửi những bức thư có nội dung tương tự cho Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, Ủy ban đặc biệt Mát-xcơ-va, Bộ dân ủy quân sự và Ủy ban đặc biệt toàn Nga. Ngày 9 tháng Bảy, thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy L. A. Phô-ti-ê-va đã nhận được thư trả lời của Ủy ban đặc biệt toàn Nga với nội dung như sau: "Đồng chí Phô-ti-ê-va kính mến! Đồng chí làm ơn nói với V. I. Lê-nin rằng: ở Ủy ban đặc biệt toàn Nga không hề và chưa từng có *phim* chưa quay, mà chỉ có những phim đã quay rồi có nội dung phản cách mạng, những phim đó không thể dùng được. Có lẽ có người không biết được thực chất của vấn đề đã làm cho Vla-đi-mia I-lích nhầm lẫn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 299.

²⁶⁶ Ý nói đến những cuộc thương lượng của Luân-đôn giữa đoàn đại biểu thương mại Nga do L. B. Cra-xin dẫn đầu và các ủy viên của chính phủ Anh (xem "Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", tiếng Nga, t. II, Mát-xcơ-va, 1958, tr. 695 - 705). — 300.

²⁶⁷ Ý nói đến bức thư của L. B. Ca-mê-nép ngày 9 tháng Bảy 1920 về tính chất của cuộc thương lượng Anh - Nga, trong đó Ca-mê-nép viết rằng cần phải tiến hành thương lượng chính trị "theo tinh thần cố động rộng rãi nhất" và nói rõ "một cách công khai và rộng rãi toàn bộ lịch sử can thiệp bao gồm Côn-tsắc, Đê-ni-kin, Ba-lan, Vran-ghen, Lít-va, E-xtô-ni-a v.v., và đề cập và nêu lên tất cả các vấn đề về chính sách phương Đông từ Thổ-nhĩ-kỳ cho đến Trung-quốc". Trong phần viết kèm vào bức thư, G. V. Tsi-tse-rin đã ủng hộ Ca-mê-nép, về phần mình, Ca-mê-nép lại đề nghị, — "không cắt đứt thương lượng và với một giọng mềm mỏng, — trình bày cho Lô-ít Gioóc-giơ lịch sử cướp bóc của nước Anh trên phạm vi quốc tế". Sau khi xem bức thư, V. I. Lê-nin đã viết trên bức thư: "Tôi không đồng ý về nguyên tắc. Ngày 10/VII. Lê-nin" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Thư của V. I. Lê-nin là thư trả lời những đề nghị đó. — 300.

²⁶⁸ Ngày 11 tháng Bảy 1920, bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga N. N. Cre-xtin-xki báo cáo với V. I. Lê-nin rằng G. V. Tsi-tse-rin một mực yêu cầu rằng người lãnh đạo đoàn đại biểu xô-viết sang Anh phải là L. B. Ca-mê-nép chứ không thể là L. B. Cra-xin. Lê-nin đã viết trên bức thư của Cre-xtin-xki: "Tôi đồng ý: cử Ca-mê-nép làm trưởng đoàn, cử Cra-xin làm phó trưởng đoàn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 300.

²⁶⁹ Ý nói đến bức thư của I. V. Xta-lin ngày 11 tháng Bảy 1920, trong đó Xta-lin báo cáo với V. I. Lê-nin về lời hứa của Tổng tư lệnh X. X. Ca-mê-nép là sẽ tăng cường cho hướng Crum bằng một số đơn vị chiến đấu, một số binh đoàn và binh khí kỹ thuật.

Ngày 15 tháng Bảy, E. M. Xcơ-li-an-xki đã gửi cho V. I. Lê-nin bản báo cáo về mức độ giúp đỡ mặt trận Tây - Nam. — 302.

- ²⁷⁰ Đầu bức điện báo bằng điện thoại từ những chữ "Đã nhận được công hàm của Cốc-dơn" cho đến chữ "Người ta cho chúng ta thời hạn một tuần để trả lời" do một người nào đó không rõ viết nhân danh G. V. Tsi-tsê-rin. Từ những chữ "Ngoài ra, trong công hàm của Cốc-dơn có nói" cho đến hết do chính tay V. I. Lê-nin viết. Những chữ đề địa chỉ người nhận cũng do V. I. Lê-nin viết: "Gửi *Xta-lin ở Khắc-cốp* qua điện thoại", và những chỗ sửa trong văn bản bức điện này cũng do V. I. Lê-nin viết. V. I. Lê-nin đã bổ sung tuyến biên giới phía Đông của Ba-lan: "Grót-nô — Brét - Li-tốp-xcơ" bằng tên gọi các thành phố khác rút từ công hàm chính thức của Cốc-dơn: "Grót-nô, I-a-lốp-ca, Nê-mi-rốp, Brét - Li-tốp-xcơ, Đô-rô-gu-xcơ, U-xti-lúc, Crư-lốp". — 302.
- ²⁷¹ Đây muốn nói đến hội nghị hòa bình Pa-ri do các cường quốc thắng trận triệu tập sau khi chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới (1914 - 1918) kết thúc, để vạch ra những hòa ước với các nước bại trận.
- Hội nghị này cũng đã thảo luận cả vấn đề biên giới phía Đông của Ba-lan, đã thành lập một ủy ban lãnh thổ, ủy ban này đã đề ra đường biên giới phía Đông của Ba-lan, đường biên giới này đã được các nước Đồng minh công nhận sau khi hòa ước Véc-xây được ký kết. Ngày 8 tháng Chạp 1919, Hội đồng tối cao của các nước Đồng minh đã công bố bản tuyên bố về đường ranh giới phía Đông tạm thời của Ba-lan. Đường biên giới phía Đông của Ba-lan cũng đã được hội nghị của các cường quốc Đồng minh họp từ ngày 5 đến 16 tháng Bảy 1920 ở Xpa (Bi), xác nhận. — 302.
- ²⁷² Ý nói đến bức công hàm của bộ trưởng Bộ ngoại giao Anh Cốc-dơn gửi Chính phủ xô-viết ngày 11 tháng Bảy 1920 từ Xpa (Bi), nơi mà hội nghị của các nước Đồng minh với các đại biểu của nước Đức đang họp lúc bấy giờ. Cốc-dơn bổ sung thêm vào những nghị quyết được thông qua tại hội nghị Xpa một đề nghị là: Chính phủ xô-viết ký kết đình chiến với tướng Vran-ghen. — 304.
- ²⁷³ Ý nói đến thư trả lời công hàm ngày 11 tháng Bảy 1920 của Cốc-dơn, bức thư trả lời này đã được thảo luận tại hội nghị toàn thể của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 16 tháng Bảy 1920 (xem chú thích 275). Bức thư trả lời này đã được công bố trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 157, ngày 18 tháng Bảy 1920. — 304.

- ²⁷⁴ Bức thư ngắn này được viết trên bản dự thảo sắc lệnh về việc tập trung hóa ngành thư viện ở nước Cộng hòa mà Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 22 tháng Sáu 1920. Bản dự thảo quy định rằng để xóa bỏ tình trạng song hành trong công tác và sử dụng đúng đắn tất cả những kho tàng sách vở hiện có và phân bố những kho tàng sách vở đó một cách đồng đều, "các thư viện của tất cả các tổ chức xã hội và các cơ quan đều được nhập thành một mạng lưới thư viện chung của các ty giáo dục quốc dân". Tất cả các thư viện do các tổ chức xã hội mới mở lại đều nhất thiết phải nằm trong "mạng lưới chung của các thư viện công cộng".
- Trên bản dự thảo sắc lệnh còn có thư ngắn của N. C. Crúp-xcai-a gửi Bộ dân ủy giáo dục: "Nếu các đồng chí gửi cho tôi bài của tôi về việc tập trung hóa ngành thư viện và gửi trả lại cho tôi bản dự thảo này, tôi sẽ cố gắng thảo bản dự thảo mới và viết chỉ thị. Cũng có thể chỉ thị được viết rồi chẳng? Vậy thì hãy gửi cho tôi cả bản chỉ thị đó". — 306.
- ²⁷⁵ Ý nói đến những đề nghị của V. I. Lê-nin về việc trả lời bức công hàm ngày 11 tháng Bảy 1920 của Cốc-dơn. Những đề nghị này đã được hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga thông qua ngày 16 tháng Bảy 1920. Hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương đã quyết định bác bỏ sự trung gian của Anh trong các cuộc thương lượng giữa nước Cộng hòa xô-viết với Ba-lan, ra chỉ thị tiếp tục tấn công ở mặt trận Ba-lan và đề ra những biện pháp để tăng cường tấn công. Trên cơ sở những đề nghị của Lê-nin, đã soạn thảo bức điện của bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao gửi bộ trưởng Bộ ngoại giao Anh Cốc-dơn ngày 17 tháng Bảy 1920 qua đài phát thanh (xem "Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", tiếng Nga, t. III, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 47 - 53). — 306.
- ²⁷⁶ Ý nói đến bức điện của bộ trưởng Bộ ngoại giao Anh Cốc-dơn gửi ngày 20 tháng Bảy 1920 để trả lời công hàm ngày 17 tháng Bảy của Chính phủ xô-viết gửi chính phủ Anh về vấn đề đình chỉ những hoạt động quân sự giữa Ba-lan và nước Nga xô-viết. Bức điện của Cốc-dơn nói rằng trong công hàm ngày 11 tháng Bảy gửi Chính phủ xô-viết, chính phủ Anh đã đề nghị tổ chức cuộc gặp gỡ giữa các đại biểu xô-viết và các đại biểu Ba-lan ở Luân-đôn "vì chính phủ Anh cho rằng điều này sẽ dàn xếp được mối quan hệ của Nga với các nước tham gia hội nghị hòa bình và mở ra một con đường để nước Nga và thế giới bên ngoài hiểu biết nhau hơn". Cốc-dơn khẳng định rằng các nước đồng minh đã thúc đẩy chính phủ Ba-

lan bắt tay vào thương lượng ngay về đình chiến và hòa bình, rằng mặc dù chính phủ Ba-lan đã yêu cầu đình chiến, nhưng quân đội xô-viết vẫn tiếp tục tấn công. (Trên thực tế, mãi đến ngày 22 tháng Bảy, bộ trưởng Bộ ngoại giao Ba-lan Xa-pê-ga mới gửi một bức điện vô tuyến cho Chính phủ xô-viết đề nghị đình chiến ngay.) Cốc-dơn tuyên bố tiếp: xuất phát từ đó, chính phủ Anh "cần phải nói rõ rằng những cuộc thương lượng về việc khôi phục lại thương mại giữa nước Nga và đế quốc Anh sẽ không thể tiếp tục một cách có ích được nếu nước Nga xô-viết xâm nhập Ba-lan" ("Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", tiếng Nga, t. III, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 62 - 63). — 309.

²⁷⁷ Bản dự thảo thư trả lời chính phủ Anh do G. V. Tsi-tê-rin soạn thảo trên cơ sở những lời chỉ dẫn của V. I. Lê-nin đã được chấp thuận tại phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 23 tháng Bảy 1920; cùng ngày, văn bản công hàm trả lời của Chính phủ xô-viết đã được truyền đi trên đài phát thanh (xem "Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", tiếng Nga, t. III, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 61 - 62). — 309.

²⁷⁸ Bức thư ngắn của Đ. M. Xe-ra-ti viết về việc các đồng chí Ý không có mặt trong Ủy ban về vấn đề thuộc địa của Đại hội II Quốc tế cộng sản. — 311.

²⁷⁹ Ý nói đến quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 2 tháng Tám 1920 về việc tách khu vực Crum của mặt trận Tây - Nam thành mặt trận độc lập miền Nam vì sự uy hiếp của Vran-ghen đang tăng lên và vì ở Cu-ban có những cuộc bạo động.

Nói đến Ủy ban cách mạng Ba-lan là V. I. Lê-nin muốn nói đến Ủy ban cách mạng lâm thời của Ba-lan được thành lập vào cuối tháng Bảy 1920. Tham gia Ủy ban cách mạng Ba-lan có những nhà hoạt động lỗi lạc của phong trào công nhân Ba-lan — Ph. Đgiéc-gin-xki, Ph. Cô-nô, I-u. Mác-khlép-xki, E. Pru-khni-ác, I. Un-sích-tơ. Ở phần lãnh thổ được giải phóng, Ủy ban cách mạng Ba-lan nắm trong tay toàn bộ chính quyền. Ngày 30 tháng Bảy, Ủy ban cách mạng Ba-lan ra "Tuyên ngôn gửi nhân dân lao động thành thị và nông thôn Ba-lan", trong đó giải thích mục đích và nhiệm vụ của Hồng quân đến lãnh thổ Ba-lan. Bản "Tuyên ngôn" nêu rõ quân đội xô-viết đến Ba-lan không phải để chiếm lãnh thổ

Ba-lan mà là để bảo vệ đất nước của mình và giúp đỡ nhân dân Ba-lan trong cuộc đấu tranh giải phóng khỏi ách địa chủ và tư bản. Bản "Tuyên ngôn" cũng nói rõ rằng "cần phải giành cho được nhà máy và hầm mỏ ra khỏi tay bọn tư bản và bọn đầu cơ. Nhà máy và hầm mỏ sẽ chuyển thành tài sản của nhân dân và dưới sự điều khiển của các ủy ban công nhân. Ấp trại và rừng cũng chuyển thành tài sản của nhân dân và do nhân dân quản lý. Cần phải tống cổ bọn địa chủ, các ủy ban bản nông sẽ cai quản các ấp trại. Ruộng đất của nông dân lao động vẫn không bị đụng tới. Ở các thành phố, các đại biểu công nhân sẽ nắm lấy quyền quản lý, ở nông thôn các xô-viết thôn sẽ được thành lập" ("Lịch sử nội chiến ở Liên-xô", tiếng Nga, t. 5, 1960, tr. 145). — 315.

²⁸⁰ Bức điện này được viết để trả lời bức điện sau đây của I. V. Xta-lin từ Lô-dô-vai-a gửi đi ngày 2 tháng Tám 1920: "Những trận chiến đấu ác liệt vẫn tiếp diễn ngày càng kịch liệt, ngày hôm nay có lẽ chúng ta sẽ mất A-léch-xan-đrốp-xcơ. Tôi đã nhận được thư của đồng chí về việc phân chia các mặt trận, Bộ chính trị không nên làm những việc nhỏ nhặt. Tôi còn có thể làm việc tại mặt trận tối đa là 2 tuần nữa, tôi cần phải nghỉ, đề nghị tìm người thay thế. Tôi không tin vào những lời hứa của Tổng tư lệnh một tí nào, bằng những lời hứa của mình, đồng chí ấy chỉ làm cho khó khăn mà thôi. Còn đối với tâm trạng của Ban chấp hành trung ương ủng hộ hòa bình với Ba-lan thì không thể không thấy rằng hoạt động ngoại giao của chúng ta đôi khi phá hoại rất thành công những kết quả của những thắng lợi về quân sự của chúng ta" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 316.

²⁸¹ Về nguyên nhân gây ra những điều không thuận lợi tạm thời trong quân đoàn kỵ binh 1, I. V. Xta-lin đã báo cáo với V. I. Lê-nin trong những bức điện ngày 4 và ngày 5 tháng Tám 1920. Ở vùng Brô-đư, quân bạch vệ Ba-lan đã tung các nhóm quân Lít-va, Lút-xcơ và Ga-li-xi-a để chống lại quân đoàn kỵ binh 1, không cho Hồng quân tiến về Lơ-vốp. Quân đoàn kỵ binh 1 đã tạm thời chuyển từ tấn công sang phòng ngự. — 317.

²⁸² Ý nói đến những đường biên giới phía Đông của Ba-lan, những đường biên giới này là do Hội đồng tối cao của khối Đồng minh quy định một cách tùy tiện vào ngày 8 tháng Chạp 1919, sau khi

cuộc chiến tranh đế quốc chủ nghĩa 1914 - 1918 kết thúc. Những đường biên giới này cần phải chạy theo tuyến Grót-nô — I-a-lốp-ca — Nê-mi-rốp — Brét - Li-tốp-xơ — Đô-rô-gu-xơ — U-xti-lúc — Crư-lốp, cắt Ga-li-xi-a giữa Pê-rê-mư-sơ và Ra-va - Rút-xcai-a cho đến núi Các-pát (xem tập này, tài liệu 422). Tuyến này cũng đã được nêu ra trong công hàm của Cốc-dơn ngày 11 tháng Bảy 1920; về sau tuyến đó được người ta biết đến nhiều hơn dưới tên gọi là "giới tuyến Cốc-dơn".

Khi đề nghị hòa bình với Ba-lan, Chính phủ xô-viết đã sẵn sàng công nhận tuyến nhích về phía Đông hơn nữa so với "giới tuyến Cốc-dơn" làm biên giới Ba-lan — Liên-xô.

Bức thư ngắn này là chỉ thị của V. I. Lê-nin gửi cho trưởng đoàn đại biểu xô-viết được phái đi Luân-đôn để tiến hành các cuộc thương lượng chính trị với chính phủ Anh. — 317.

²⁸³ Cùng với bức thư ngắn này, V. I. Lê-nin đã gửi cho N. N. Cre-xtin-xki nghị quyết sau đây của hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương đảng về vấn đề tình hình ở mặt trận Vran-ghen và Cu-ban, nghị quyết này được thông qua ngày 5 tháng Tám 1920: "Nhận định rằng mặt trận Cu-ban - Vran-ghen cần phải đi trước mặt trận miền Tây, cho nên Bộ tổ chức và Bộ dân ủy quân sự cần phải áp dụng những biện pháp cương quyết nhất để điều các lực lượng quân sự và những người cộng sản về mặt trận này". Trên phong bì đựng những tài liệu này, Lê-nin đề:

"Cửa Lê-nin gửi Cre-xtin-xki" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 318.

²⁸⁴ Về vấn đề này, xem thêm bức điện gửi I. V. Xta-lin đề ngày 11 tháng Tám 1920 (tập này, tài liệu 449). — 319.

²⁸⁵ Nhiệm vụ giao cho thư ký được viết trên bức điện báo bằng điện thoại có chứa đựng một đoạn trích từ quyết định ngày 7 tháng Tám 1920 của Đoàn chủ tịch Xô-viết Mát-xơ-va về tình hình lương thực nguy ngập ở Mát-xơ-va. Theo sáng kiến của V. I. Lê-nin, ngày 10 tháng Tám vấn đề này được đưa ra thảo luận ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Theo quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, một ủy ban đã được thành lập để kiểm tra hàng ngày "những tin tức về tất cả những hàng hóa được dành cho Mát-xơ-va và được gửi về cho Mát-xơ-va để khi có những sự gián đoạn trong

việc cung cấp cho Mát-xơ-va thì ủy ban đó sẽ triệu tập những phiên họp khẩn cấp của Hội đồng bộ trưởng dân ủy hoặc Hội đồng lao động và quốc phòng để áp dụng những biện pháp cụ thể cần thiết". Trong trường hợp có sự gián đoạn trong việc cung cấp bánh mì thì Bộ dân ủy lương thực có nhiệm vụ "tìm những biện pháp khẩn cấp để bù cho nhân dân những lương thực khác thay cho bánh mì". Tất cả các hàng hóa lương thực gửi theo những địa chỉ không hợp pháp cũng như dưới hình thức gọi là quà thì Bộ dân ủy lương thực được lệnh "giữ lại để phân phối chung khi cung cấp cho Mát-xơ-va bị gián đoạn" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 319.

²⁸⁶ Nhiệm vụ giao cho thư ký được viết trên thư của V. V. Ô-bô-len-xki (N. Ô-xin-xki) gửi V. I. Lê-nin, trong đó báo cáo về tình hình lương thực nguy ngập của Tu-la. Theo đề nghị của V. I. Lê-nin, vấn đề này được đưa ra thảo luận tại Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 10 tháng Tám 1920.

"250 véc-xta đi hết 12 ngày" — ý nói đến báo cáo của Ô-bô-len-xki nói rằng 7 toa lúa mạch đen gửi từ cơ sở lương thực Cô-tsê-tốp-ca ngày 24 tháng bảy 1920 đi Tu-la, đã đi hết 12 ngày mới được 250 véc-xta. Những chữ "250 véc-xta từ Cô-tsê-tốp-ca đến Tu-la đi hết 12 ngày" trên thư của Ô-bô-len-xki đã được V. I. Lê-nin gạch dưới 6 - 7 gạch và đối diện với những chữ đó Lê-nin ghi "NB".

Điểm 3 trong bức thư của Ô-bô-len-xki có nói rằng đoàn tàu 20 toa lúa mạch đen do Lô-ba-tsép gửi đi từ Cô-tsê-tốp-ca ngày 2 tháng Tám đã không đến. — 321.

²⁸⁷ V. I. Lê-nin coi vấn đề xuất bản tập bản đồ giáo khoa có một ý nghĩa to lớn và trở lại vấn đề này nhiều lần. Trong những lời ghi của mình về việc xuất bản tập bản đồ giáo khoa, Lê-nin viết:

"20 - 24 bản đồ nước Nga phân châu Âu + Cáp-ca-dơ

4 - 6 Xi-bi-ri và Trung Á

4 - 6 những bản đồ chung: lịch sử các mặt trận

1918 (hòa ước Brét)
1918 cuối
1919 đầu
1920 đầu
1920 cuối

1 tình hình phân bố các công đoàn
1 điện khí hoá
1 bản đồ kinh tế

39" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXVI, tr. 120 - 121).

Xem thêm tập này, tài liệu 474 và Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XX, tr. 317 - 322; t. XXXVI, tr. 315, 399 - 400. — 322.

²⁸⁸ Viết để trả lời bức điện ngày 10 tháng Tám 1920 của I. V. Xta-lin, trong đó xin Ban chấp hành trung ương đảng đồng ý là có thể thu hút đại biểu của Ủy ban cách mạng Ga-li-xi-a tham gia cuộc thương lượng với Ba-lan về đình chiến và báo cáo rằng Ủy ban cách mạng đã cử M. L. Ba-ran làm đại biểu của mình.

Để trả lời câu hỏi M. L. Ba-ran tham gia cuộc thương lượng có hợp lý không, G. V. Tsi-tse-rin viết: "Nếu như cuộc thương lượng Min-xơ chỉ giới hạn ở chỗ đọc bản dự thảo của chúng ta và lời tuyên bố của người Ba-lan rằng họ sẽ đi thì sự có mặt của đại biểu Ga-li-xi-a là thừa, không có cơ sở và có thể dẫn đến những sự rắc rối và những lý sự vụn vặt hình thức do phía Ba-lan nêu ra...". Bức thư nói tiếp rằng nếu cuộc thương lượng tiến hành về thực chất thì "sự có mặt của đại biểu Ga-li-xi-a có thể sẽ là cần thiết...". Câu đầu tiên, V. I. Lê-nin gạch ở ngoài lề và viết: "vì điều đó là có thể, cho nên *tạm thời* có thể gác lại", tức là gác lại việc Ba-ran, đại biểu của Ủy ban cách mạng Ga-li-xi-a, tham gia cuộc thương lượng về hòa bình (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 322.

²⁸⁹ Trong điện trả lời của V. I. Lê-nin, A. G. Bê-lô-bô-rô-đốp, phó chủ tịch Hội đồng quân đoàn lao động Cáp-ca-dơ, ngày 13 tháng Tám 1920 đã viết: "Mãi đến 20 giờ ngày 13 mới nhận được điện số 402 của đồng chí. Bắc Cáp-ca-dơ, trừ Cu-ban, đứng về mặt bùng nổ bạo động mà xét, chưa có gì đáng lo ngại..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 323.

²⁹⁰ Bức thư ngắn này được viết trong khi V. I. Lê-nin tiếp đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa Trung-quốc và chủ tịch Ban chấp hành trung ương của Liên đoàn công nhân Trung-quốc ở Nga Liu Xê-giun (Lao Xiu-giai) mà V. I. Lê-nin đã tiếp chuyện ngày 11 tháng

Tám 1920. Ở mặt sau thư của V. I. Lê-nin, có câu trả lời của N. N. Crextin-xki: "ngày mai vào hồi 3 ¹/₂ giờ". — 326.

²⁹¹ Có bức điện này là do những vụ cháy rừng và cháy đầm lầy than bùn ở vùng trung tâm nước Nga xảy ra càng nhiều. — 326.

²⁹² Bức thư ngắn này được viết trên thư của người lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga về xóa nạn mù chữ I. Bri-khni-tsep gửi Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy V. I. Lê-nin để ngày 11 tháng Tám 1920 yêu cầu tăng cường cho ủy ban những cán bộ cần thiết, cung cấp phòng để làm việc, đảm bảo phương tiện giao thông và khẩu phần xô-viết. Mục "b" của bức thư nêu rõ: "Cần người, chừng 15 cán bộ có trình độ chuyên môn và không chuyên môn. Triệu tập từ các địa phương, động viên ở Mát-xcơ-va". — 328.

²⁹³ Đây muốn nói đến tập sắc lệnh hiện hành năm 1919. Trong thư trả lời, Đ. I. Cuốc-xki báo cáo rằng tập sắc lệnh này đã được xuất bản dưới sự chủ biên của Cô-dơ-lốp-xki và là sự tái bản "Tập sắc luật trong năm 1919", rằng hiện đang chuẩn bị in một tập sắc lệnh khác gồm những sắc lệnh quan trọng nhất của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trong 3 năm (từ 1917 đến 1920). Lê-nin đã viết trên phong bì thư của Cuốc-xki: "Đưa vào lưu trữ (VIII. 1920) Về việc xuất bản các sắc lệnh" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 328.

²⁹⁴ Bức thư ngắn này được viết nhân có bức thư của người phụ trách Vụ phương Đông trước đây của Bộ dân ủy ngoại giao A. N. Vô-dơ-nê-xen-xki, đồng chí này coi việc để mình thôi công tác là không đúng. Vấn đề này đã được thảo luận tại Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 19 tháng Tám 1920, Bộ chính trị đã giao cho G. V. Tsi-tse-rin sử dụng Vô-dơ-nê-xen-xki ở một tiểu ban nào đấy trực thuộc Bộ dân ủy ngoại giao với tư cách là một chuyên gia về vấn đề phương Đông và là người biết tiếng Anh và các ngôn ngữ phương Đông. — 329.

²⁹⁵ Đây muốn nói đến hội nghị hòa bình về vấn đề chấm dứt chiến tranh và thiết lập quan hệ hữu nghị hòa bình giữa một bên là Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Cộng hòa

xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na và một bên là Ba-lan. Bất chấp những mưu toan phá hoại của bọn đế quốc, hội nghị hòa bình vẫn bắt đầu làm việc ở Min-xơ ngày 17 tháng Tám và tiếp tục cho đến ngày 3 tháng Chín. Chính phủ xô-viết đồng ý với đề nghị của chính phủ Ba-lan về việc chuyển công việc của hội nghị từ Min-xơ sang Ri-ga vì Min-xơ ở vùng gần mặt trận. Từ ngày 21 tháng Chín, hội nghị lại tiếp tục làm việc ở Ri-ga.

Vì không muốn để nhân dân phải chịu đựng những thử thách mới bởi lẽ nếu tiếp tục chiến tranh thì sẽ không tránh khỏi có chiến dịch mùa đông nặng nề, nên Chính phủ xô-viết đã nhượng bộ nhiều cho Ba-lan. Tại phiên họp toàn thể đầu tiên của hội nghị, trưởng đoàn đại biểu Nga C. Kh. Đa-ni-sép-xki đã tuyên bố: "1. Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na công nhận vô điều kiện nền độc lập và tự chủ của nước Cộng hòa Ba-lan và trình trọng xác nhận quyền tuyệt đối của nhân dân Ba-lan xây dựng đời sống của mình và xây dựng một hình thức chính quyền nhà nước theo ý mình. 2. Cộng hoà liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na cự tuyệt bất kỳ sự bồi thường chiến phí nào. 3. Biên giới dứt khoát của nước Cộng hòa Ba-lan về cơ bản trùng với tuyến đã được vạch ra trong bức công hàm của Cốc-dơn ngày 11 tháng Bảy có đôi chỗ nhích về phía Đông có lợi cho nước Cộng hòa Ba-lan ở khu Bê-lô-xtốc và Khôn-mơ" ("Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", tiếng Nga, t. III, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 137). Cuộc thương lượng hòa bình đã kết thúc vào ngày 12 tháng Mười 1920 ở Ri-ga bằng việc ký kết "Hiệp ước về đình chiến và về những điều kiện sơ bộ để giảng hoà" giữa một bên là nước Nga xô-viết và U-cra-i-na xô-viết và một bên là Ba-lan (xem như trên, tr. 245-258). — 330.

²⁹⁶ Xem chú thích 282. — 330.

²⁹⁷ Ở mặt sau bản thảo của Lê-nin có chữ ký của các bộ trưởng dân ủy và các ủy viên các ban lãnh đạo đã đọc bức thư đó của V. I. Lê-nin — V. A. A-va-nê-xốp, I-u. La-rin, A. M. Lê-gia-va, A. N. Vi-nô-cu-rốp, A. M. Ni-cô-la-ép, M. Ph. Vla-đi-mia-xki, V. P. Nô-ghin, X. P. Xê-rê-đa, L. M. Khin-tsúc, N. P. Bri-u-kha-nốp, V. V. Phô-min, A. I. Rư-cốp. — 333.

²⁹⁸ Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương

Đảng cộng sản Liên-xô còn lưu trữ được một số thư ngắn của V. I. Lê-nin — những chỉ thị gửi cho các thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc tìm phiên dịch cho Phrây-nơ. Trong một bức thư gửi thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, Lê-nin viết: "NB. Tìm phiên dịch cho Phrây-nơ". Ở mặt sau của bức thư đó, V. I. Lê-nin viết: "Hãy theo dõi việc tìm phiên dịch (cho Phrây-nơ) và *báo cho tôi biết*". Để trả lời báo cáo của thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy M. I. Gli-át-xe về hai phiên dịch từ tiếng Anh, Lê-nin chỉ thị: "Hãy tập hợp *tất cả* các phiên dịch dùng được và hãy *phái* họ đến Phrây-nơ hàng ngày và hàng *giờ* để làm việc ở *chỗ Phrây-nơ*". Trong thư ngắn thứ ba, Lê-nin viết: "Tôi không nhận giúp Phrây-nơ *những người viết tốc ký* và tôi sẽ không nhận làm việc đó. Phrây-nơ cần *người phiên dịch* (ngược lại với người đã báo *không đúng* cho đồng chí) — cần để giúp Phrây-nơ *đọc được* sách báo tiếng Nga. Tôi kiên quyết chủ trương như vậy.

Tôi yêu cầu đồng chí tuyệt đối không tin Ác-xen-rốt và hãy kiểm tra (nhân danh tôi) việc phân phối phiên dịch theo từng giờ". — 333.

²⁹⁹ Trong thư gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy, A. M. Goóc-ki báo cáo về quyết định của Ủy ban kiểm tra do Xô-viết Pê-tơ-rô-grát thành lập để kiểm tra danh sách những người được nhận khẩu phần của nhà khoa học ở Pê-tơ-rô-grát. Ủy ban này đã không hạn chế ở việc kiểm tra danh sách, mà còn ra quyết định huỷ bỏ quyền được nhận khẩu phần của nhà khoa học, của các trợ lý, giáo viên và nhân viên phòng thí nghiệm. Ủy ban cải thiện sinh hoạt của các nhà khoa học Pê-tơ-rô-grát đã phản đối quyết định đó và yêu cầu Hội đồng bộ trưởng dân ủy cho được giữ 2000 khẩu phần của giới công tác đại học dành cho các nhà khoa học Pê-tơ-rô-grát. — 335.

³⁰⁰ Ý nói đến quyết định của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 19 tháng Tám 1920 về các báo cáo của L. Đ. Tơ-rốt-xki và I. V. Xta-lin về tình hình chiến sự ở các mặt trận Ba-lan và Vran-ghen. Trong quyết định đó có ghi: "a) Nhận định rằng mặt trận Vran-ghen là chủ yếu... b) Ngày mai sẽ triệu tập cuộc họp của Bộ tổ chức để quyết định vấn đề động viên một đợt mới những đảng viên cộng sản. c) Áp dụng những biện pháp mạnh để đẩy nhanh việc tổng động viên người Bê-lô-ru-xi-a. d) Chuyển sư đoàn 6 của quân đoàn kỵ binh số 1 sang mặt trận Vran-ghen... đ) Điều 55% số đảng viên cộng sản được động viên sang

mặt trận Vran-ghen, số còn lại thì điều sang mặt trận miền Tây" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 335.

³⁰¹ Mùa hè 1920, Hồng quân bắt đầu giải phóng những vùng đất miền Tây U-cra-i-na. Chính quyền của tư sản và địa chủ đã bị xóa bỏ và Chính quyền xô-viết đã được thành lập ở 16 huyện Đông Ga-li-xi-a. Ủy ban cách mạng Ga-li-xi-a, cơ quan Chính quyền xô-viết lâm thời miền đông Ga-li-xi-a đứng đầu là V. P. Da-tôn-xki, đã được thành lập ở Téc-nô-pôn. Ở các huyện, các ủy ban cách mạng địa phương đã được thành lập, các ủy ban này đã đấu tranh nhằm thực hiện những sắc lệnh của chính quyền nhân dân. V. I. Lê-nin nhiệt liệt chào mừng việc thành lập Chính quyền xô-viết ở miền Đông Ga-li-xi-a và đã giúp đỡ những người cộng sản Ga-li-xi-a trong việc xây dựng đảng và xây dựng xô-viết. Sau này, trong hồi ký của mình, V. P. Da-tôn-xki, chủ tịch Ủy ban cách mạng Ga-li-xi-a, viết rằng Lê-nin đã khuyên Ủy ban cách mạng Ga-li-xi-a hãy làm tất cả những gì có thể làm được để động đảo quần chúng công nhân và nông dân nghèo cảm thấy ngay và cảm thấy rõ ràng rằng Chính quyền xô-viết mang lại cuộc sống cho họ. Da-tôn-xki viết: "Lê-nin đòi hỏi tôi hàng tuần gửi thư thông báo cho Người biết" ("Người cộng sản" (Khác-cốp), số 159, ngày 14 tháng Bảy 1929). — 337.

³⁰² *Tổ chức văn hóa vô sản* là một tổ chức văn hóa giáo dục xuất hiện vào tháng Chín 1917 với tư cách là một tổ chức công nhân nghiệp dư độc lập, việc lãnh đạo tổ chức này tập trung trong tay A. A. Bô-gđa-nốp và những người theo Bô-gđa-nốp. Sau khi Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười thắng lợi, nó vẫn tiếp tục giữ tính chất "độc lập" của mình, do đó nó đối lập với nhà nước vô sản. Vì thế những phần tử trí thức tư sản đã thâm nhập vào Tổ chức văn hóa vô sản và bắt đầu có ảnh hưởng quyết định đến lập trường của nó. Những người theo Tổ chức văn hóa vô sản trên thực tế đã phủ nhận ý nghĩa của di sản văn hóa của quá khứ, cố gắng thoát ly những nhiệm vụ của công tác giáo dục văn hoá quần chúng và ra sức xây dựng một "nền văn hóa vô sản" đặc biệt một cách tách khỏi đời sống, "bằng phòng thí nghiệm". Tổ chức văn hóa vô sản không phải là một tổ chức đồng nhất. Bên cạnh trí thức tư sản, thanh niên công nhân cũng tham gia tổ chức đó, họ thành tâm muốn giúp đỡ công cuộc xây dựng văn hóa của nhà

nước xô-viết. Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản trong bức thư của mình "Về những tổ chức văn hóa vô sản" đăng trên báo "Sự thật" ngày 1 tháng Chạp 1920 đã chỉ ra rằng những tổ chức này "đã mang cho công nhân quan điểm tư sản trong triết học (chủ nghĩa Ma-khơ) dưới cái vỏ "văn hóa vô sản". Còn trong lĩnh vực nghệ thuật thì chúng mang lại cho công nhân những thị hiếu mù quáng, bị xuyên tạc (chủ nghĩa vị lai)". Trong bản dự thảo nghị quyết "Về văn hóa vô sản" (Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 399 - 401) cũng như trong một số tác phẩm khác của mình, V. I. Lê-nin đã kịch liệt phê phán những quan điểm sai lầm của Tổ chức văn hóa vô sản. Đầu những năm 1920, các tổ chức của Tổ chức văn hóa vô sản bị suy đồi, và năm 1932 thì Tổ chức văn hóa vô sản không còn tồn tại. — 337.

³⁰³ Ý nói đến cuộc đổ bộ của bọn bạch vệ do Vran-ghen tổ chức có sự ủng hộ và sự đồng ý của khối Đồng minh, đổ bộ lên Cu-ban vào trung tuần tháng Tám 1920 nhằm mục đích cắt đứt một trong những vùng lúa mì tốt nhất của đất nước ra khỏi nước Cộng hoà xô-viết.

Thế lực phản cách mạng trông chờ vào cuộc nổi dậy của người Cô-dắc ở Cu-ban. Nó tưởng tâm trạng của nhóm chớp bu Cô-dắc là tâm trạng của toàn thể dân Cô-dắc. Song, như tình hình sau đó đã cho thấy, ngay khi bọn đổ bộ vừa bị những thất bại đầu tiên thì ngay cả những tầng lớp dân cư có cảm tình với bọn đổ bộ, vì không tin vào thành công của bọn bạch vệ nên đã trốn việc động viên, dân cư bỏ trốn vào đầm cỏ và nhận chìm các xe cộ của mình xuống hồ. Nhờ những trận chiến đấu ngoan cường và quyết liệt, Hồng quân đã đập tan các đơn vị bạch vệ và đầu tháng Chín bọn đổ bộ còn lại đã bị hất sang Crum. — 338.

³⁰⁴ Bức điện ngày 30 tháng Bảy 1920 của M. M. Lít-vi-nốp, đại diện đặc mệnh toàn quyền của Hội đồng bộ trưởng dân ủy của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở nước ngoài, gửi G. V. Tsi-tê-rin, bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao, báo cáo rằng Van-đốc-líp, đại diện của các nhóm công thương Mỹ, đã đến Copen-ha-gơ. Ông ta muốn được nhận tô nhượng khai thác dầu mỏ, than đá và đánh cá ở vùng Pri-mô-ri-ê và Cam-tsát-ca. Lít-vi-nốp viết: "Đề nghị này mở ra những khả năng hết sức cảm dỗ, và theo ý tôi, sau khi nhận được thư trả lời của đồng chí, nên mời ông ấy đi Mát-xcơ-va để thương lượng chi tiết... Tôi yêu cầu trả lời

gấp về việc này. Hiện thời Van-đốc-líp vẫn ở Cô-pen-ha-gơ" ("Những văn kiện về chính sách đối ngoại của Liên-xô", tiếng Nga, t. III, Mát-xcơ-va, 1959, tr. 71).

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô còn lưu trữ được bức thư ngắn của V. I. Lê-nin viết trên thư ngày 21 tháng Tám 1920 của G. V. Tsi-tsê-rin, trong đó Lê-nin đồng ý để Van-đốc-líp đến Mát-xcơ-va.

Ngày 17 tháng Chín 1920, Van-đốc-líp đã đến Mát-xcơ-va để thương lượng về việc ký kết hợp đồng tô nhượng. Cùng ngày, G. V. Tsi-tsê-rin gửi cho V. I. Lê-nin một bức thư đề nghị bắt đầu ngay cuộc thương lượng với Van-đốc-líp và trình ý kiến của mình về vấn đề này. Lê-nin viết trên bức thư đó: "Đồng chí Tsi-tsê-rin! Tôi hoàn toàn *ủng hộ* việc thương lượng. Hãy thúc đẩy nhanh việc thương lượng. Hãy suy nghĩ xem cần phải làm gì nữa để chỉ thị cho Cra-xnô-sê-cốp (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Để tiến hành thương lượng, một Ủy ban liên bộ gồm các đại biểu của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Bộ dân ủy ngoại giao và Bộ dân ủy ngoại thương, đã được thành lập. Khi cho xanh-đi-ca Van-đốc-líp được hưởng tô nhượng, Chính phủ xô-viết không những chỉ theo đuổi mục đích thiết lập sự hợp tác cùng có lợi với các nhóm công thương Mỹ mà còn nhằm bình thường hóa quan hệ giữa nước Nga xô-viết và nước Mỹ. Trong bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin đề ngày 1 tháng Mười một 1920 gửi xanh-đi-ca của Van-đốc-líp có nêu rõ: "Không kể là việc ký kết hợp đồng tô nhượng như thế nào, Chính phủ Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga cho rằng hợp đồng đó chỉ có hiệu lực khi những quan hệ bình thường giữa Chính phủ Nga và Chính phủ Mỹ được khôi phục và với điều kiện những quan hệ đó được thiết lập trước ngày 1 tháng Bảy 1921". Song điều kiện đó không được thực hiện, cho nên hợp đồng tô nhượng với Van-đốc-líp đã không được làm xong hẳn mọi thủ tục và không có hiệu lực. — 342.

³⁰⁵ Đây muốn nói đến bản dự thảo thông tri của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga do E. A. Prê-ô-bra-gien-xki viết dựa trên cơ sở bản báo cáo của đồng chí ấy về những dấu hiệu thoái hóa trong đảng. Trong bản góp ý về bản dự thảo này N. N. Cre-xtin-xki có viết: "Tôi cho rằng cần phải phát triển đoạn nói thêm

ở cuối điểm V về việc xóa bỏ sự bất bình đẳng trong những điều kiện sinh hoạt, "vì những điều kiện này không do những yêu cầu của sự việc tạo nên", thành một điểm riêng hoặc thậm chí có thể thành một phần riêng của thông tri.

Vấn đề là ở chỗ điều kiện sinh hoạt của các cán bộ đảng và xô-viết các tỉnh là hết sức khó khăn, đặc biệt là lúc này, khi chúng ta tiến hành điều động hàng loạt và đưa đại đa số các đồng chí ra khỏi những nơi mà họ có mọi thứ quan hệ gia đình và quan hệ với nông thôn.

Các đồng chí đó bị đói, và ngoài ra vì họ làm việc quá sức cho nên rất chóng kiệt sức và kiệt sức một thời gian lâu hoặc vĩnh viễn không làm việc được nữa. Cần phải làm cho quần chúng đảng viên nhận thức được sự cần thiết phải tạo một số điều kiện sinh sống tốt hơn đôi chút, ít bị đói hơn cho một số ít cán bộ cách mạng tích cực.

Nếu như tư tưởng nói trên được nhấn mạnh đầy đủ và được phát triển trong thông tri thì hai câu cuối của bản dự thảo, phê phán — một cách rất thận trọng và không lấy gì làm dễ hiểu lắm — sự mù dân trên cơ sở bất bình đẳng, là trở nên thừa.

Khi thảo luận ở ủy ban, đồng chí Prê-ô-bra-gien-xki không phủ nhận sự cần thiết phải đưa vào bản thông tri tư tưởng về một số bất bình đẳng tạm thời không thể tránh khỏi, nhưng trong bản dự thảo của đồng chí ấy, không biết vì sao việc đó đã không nêu lên được" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Văn bản thông tri của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga "Gửi toàn thể các tổ chức đảng, toàn thể các đảng viên" do Bộ tổ chức sửa lại và N. N. Cre-xtin-xki ký, đã được gửi cho V. I. Lê-nin chấp thuận. Trên bức thư này, V. I. Lê-nin viết rằng Người đồng ý văn bản đó và Người đề nghị đưa vào thông tri "một đoạn trích cương lĩnh của đảng nói rằng hiện thời không thể có sự bình đẳng được". (Ý nói đến mục 8 phần kinh tế của cương lĩnh — Xem "Đảng cộng sản Liên-xô qua các nghị quyết và quyết định của các đại hội, hội nghị đại biểu và hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương", tiếng Nga, ph. I, 1954, tr. 423).

Bản thông tri của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga được công bố ngày 4 tháng Chín 1920 trên báo "Tin tức của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga", số 21. — 342.

³⁰⁶ Ngày 27 tháng Tám 1920, G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê nhận được bức thư này của V. I. Lê-nin có kèm theo những đoạn trích thư của A. X. Xê-ra-phi-mô-vích là người mà mùa hè năm 1920 sống ở Cáp-ca-dơ. Vì được thông báo không đúng về công tác chính trị của các cán bộ đảng và cán bộ xô-viết ở Cáp-ca-dơ, A. X. Xê-ra-phi-mô-vích đã dẫn ra trong thư một loạt những sự kiện nói xấu công tác cách mạng của G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ. Gửi trả những đoạn trích đó cho V. I. Lê-nin, G. C. Oóc-đgiô-ni-kít-dê đã bác bỏ tất cả những lời buộc tội mình, coi như là không đúng.

Sau khi nhận được thư trả lời đó, V. I. Lê-nin viết: "Tôi nghĩ rằng Xéc-gô (= Oóc-đgiô-ni-kít-dê) không thể nói dối" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 343.

³⁰⁷ Viết để trả lời bức thư ngày 27 tháng Tám 1920 của N. N. Cre-xtin-xki, bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, gửi V. I. Lê-nin nhân bài báo của A. Cô-lê-ga-ép "Những kẻ đi săn sọ người" đăng trên báo "Tiếng còi", số 77. Tác giả bài báo công kích Bộ dân ủy lương thực về việc bộ này trưng thu số lúa mì do một trong những ban của Bộ dân ủy giao thông chở về Mát-xcơ-va. N. N. Cre-xtin-xki đề nghị cảnh cáo tác giả bài báo và ban biên tập tờ "Tiếng còi" rằng không được phép đăng những bài như vậy. Ngày 1 tháng Chín 1920, Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã cảnh cáo Cô-lê-ga-ép và ban biên tập của báo "Tiếng còi" và đề nghị ban biên tập "trong bất cứ trường hợp nào cũng không được phép đăng những bài báo có tính chất bút chiến của bộ mình nhằm chống lại Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Bộ dân ủy lương thực và các bộ dân ủy khác" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 345.

³⁰⁸ Bức điện của A. G. Bê-lô-bô-rô-đốp, phó chủ tịch Hội đồng quân đoàn lao động Cáp-ca-dơ, báo cáo về việc trong thời gian sắp tới, sẽ tiêu diệt được quân bạch vệ phản cách mạng đổ bộ ở Cu-ban (xem chú thích 303). — 345.

³⁰⁹ Viết trên bản sao bức điện của thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông V. M. Xvéc-đlốp gửi đi từ Xa-ra-tốp, ngày 27 tháng Tám 1920,

yêu cầu gửi vải, giấy dếp và đồ dùng gia đình cho 345 gia đình cán bộ đường sắt bị hỏa hoạn. Xvéc-đlốp viết, vì không có áo quần nên họ không thể đi làm việc được, điều ấy có nguy cơ làm đình trệ công việc của ngành đường sắt. — 346.

³¹⁰ Ý nói đến cuốn sách của nhà xã hội chủ nghĩa cách mạng Mỹ Đa-ni-en Đơ Lê-ôn "Two pages from roman hystory". New York, 1920 ("Hai trang rút trong lịch sử Rô-ma", Niu-Oóc, 1920). Cuốn sách của Đơ Lê-ôn không xuất bản bằng tiếng Nga. — 346.

³¹¹ Về sau, V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích nhớ lại rằng ngày 1 tháng Chín 1920, V. I. Lê-nin gọi đồng chí ấy đến, và sau khi đưa bức thư này, đã yêu cầu đồng chí ấy đi Viện bảo tàng Ru-mi-an-txép. Bôn-tơ - Bru-ê-vích viết tiếp: "Ngay lúc đó, tôi nói chuyện qua điện thoại với giám đốc Viện bảo tàng Ru-mi-an-txép. Ông ta yêu cầu tôi viết một bức thư chính thức cho ông ta — yêu cầu sách, và ngay lúc ấy ông ta nói với tôi rằng ông ta sẽ cố gắng tìm cho được các bản sao những cuốn sách đó và sẽ sắp xếp sao cho có thể giao được cho Vla-đi-mia I-lích tất cả những sách cần thiết mà không làm thiệt thòi cho tất cả các bạn đọc khác của thư viện" ("Ngọn lửa nhỏ", tiếng Nga, số 3, năm 1929, tr. 3).

Trên tài liệu có mấy dòng do V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích ghi: "Ngày 1/IX. 1920. Vla-đi-mia I-lích đã hỏi Viện bảo tàng Ru-mi-an-txép. V. B. - B.". Cuối điểm hai, theo yêu cầu của Lê-nin, Bôn-tơ - Bru-ê-vích đã viết thêm mấy chữ: "của Ra-đlốp và những tác giả khác" tiếp vào những chữ "quyển tiếng Nga, một quyển mới nào đó". — 347.

³¹² Xem chú thích 306. — 348.

³¹³ Đây muốn nói đến việc Công xưởng đúc tiền quốc gia cho xuất bản cuốn sách "Bàn về vấn đề xây dựng xưởng làm giấy nhà nước có nhiệm vụ đặc biệt". Mát-xcơ-va, 1920. Cuốn sách được in bằng giấy "véc-giê" loại tốt nhất, và trong 36 trang nội dung của cuốn sách có đến 11 tờ loại giấy phấn dán kèm theo. Đối với thời kỳ ấy, đó là một sự phung phí, một sự phí phạm không thể dung thứ được về giấy quý và những phương tiện để in một cuốn sách không cần thiết như vậy. — 349.

³¹⁴ M. Ph. An-đrê-ê-va từ năm 1919 tham gia công tác của Bộ dân ủy ngoại thương: từ ngày 31 tháng Bảy 1919, bà là ủy viên

của Ủy ban giám định trực thuộc chi cục Pê-tơ-rô-grát của Bộ dân ủy ngoại thương, về sau, từ ngày 10 tháng Chín 1919 đến ngày 15 tháng Hai 1920, bà là ủy viên phụ trách chi cục đó. Ủy ban giám định được thành lập để phát hiện, sưu tập và nghiên cứu các tác phẩm nghệ thuật đã quốc hữu hoá, những đồ cổ quý, những vật xa xỉ; ủy ban đã chọn ra những thứ có ý nghĩa nghệ thuật, số còn lại thì lập thành những kho hàng hóa xuất khẩu. Ngày 26 tháng Mười 1920, theo sáng kiến của V. I. Lê-nin, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã ra chỉ thị về việc giao cho Bộ dân ủy ngoại thương nhiệm vụ tổ chức việc bán ra nước ngoài những kho đồ quý mà Ủy ban giám định Pê-tơ-rô-grát đã chọn để xuất khẩu (xem chú thích 360). Và tháng Tư 1921, An-đrê-ê-va với tư cách là ủy viên phụ trách Ủy ban giám định đã được cử đi công tác ở nước ngoài để thực hiện quyết định đó của chính phủ. Ở nước ngoài, An-đrê-ê-va đã tham gia việc tổ chức giúp đỡ dân cư bị đói của vùng Pô-vôn-gie và U-cra-i-na, với mục đích đó An-đrê-ê-va đã qua các nước Đan-mạch, Thụy-điển và Đức. — 349.

³¹⁵ Theo hồi ký của X. C. Ghi-ơ, trước là người lái xe của điện Crem-li, ngày 5 tháng Chín 1920 trong khi Lê-nin dừng lại ở làng Bô-gđa-nô-vô trên đường đi săn, nông dân đã chuyển cho V. I. Lê-nin một lá đơn. Nông dân phản nân xô-viết thôn ở địa phương đã lấy của bản cố nông tất cả lúa mì và hạt giống để trưng thu lương thực, đã xuyên tạc thô bạo chính sách của đảng và chính phủ.

Căn cứ theo đơn đó, ngày hôm sau V. I. Lê-nin đã có những biện pháp, tiến hành thẩm vấn, và những kẻ có lỗi đã bị trừng trị nghiêm khắc. — 350.

³¹⁶ Bức thư ngắn do L. A. Phô-ti-ê-va viết trên bức thư của A. A. Đam-mi, kỹ sư cơ khí của hạm đội, gửi V. I. Lê-nin báo cáo về phương pháp mới để khai thác vàng. — 351.

³¹⁷ Đây muốn nói đến bức điện đánh bằng mật mã mà V. I. Lê-nin nhận được của X. I. Gu-xép, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Tây - Nam, ngày 8 tháng Chín 1920, báo cáo về những đề nghị của "người vô danh" — một hàng binh, cựu trung úy I-a-cô-vlêp, do có sự tan rã trong quân đội của tướng Vran-ghen, đã chạy qua quân đoàn 13 đến Bộ tham mưu mặt trận Tây - Nam. Những đề nghị của I-a-cô-vlêp rút lại như sau: "Một tổ chức sĩ quan bí mật đã được thành lập trong quân đội của Vran-ghen nhằm mục đích phá hoại Vran-ghen từ bên trong và chuyển giao toàn bộ quân

đội của Vran-ghen cho Chính quyền xô-viết. Tham gia tổ chức đó có đến 30 sĩ quan Bộ tổng tham mưu nằm trong các ban tham mưu quan trọng nhất của Vran-ghen. Tổ chức đó có ý định lật đổ Vran-ghen và tuyên bố quân đội Vran-ghen là Hồng quân Crum dưới sự chỉ huy của Bru-xi-lốp. Người ta yêu cầu chính phủ Nga thật sự đảm bảo hoàn toàn ân xá quân đội không loại trừ ai, cũng như có lời kêu gọi tương ứng của Tổng tư lệnh. Để chứng tỏ những đề nghị của mình là nghiêm túc, I-a-cô-vlêp sẵn sàng khai ra những người đứng đầu của tổ chức Vran-ghen hoạt động ở nước Nga xô-viết nhằm mục đích... chuẩn bị khởi nghĩa vũ trang. Trước khi Bru-xi-lốp đến, việc chỉ huy Hồng quân Crum tạm thời giao cho Xô-cô-lốp-xki ở Bộ tổng tham mưu, người đứng đầu âm mưu chống lại Vran-ghen" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 352.

³¹⁸ M. V. Phrun-dê được cử làm tư lệnh quân đội mặt trận miền Nam theo quyết định của Hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga họp ngày 20 - 21 tháng Chín 1920. — 352.

³¹⁹ Về những đề nghị của I-a-cô-vlêp, xem chú thích 317.

"Lời kêu gọi gửi các sĩ quan trong quân đội của tử tước Vran-ghen" do Chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga M. I. Ca-li-nin, Chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy V. I. Lê-nin, bộ trưởng Bộ dân ủy về các vấn đề quân sự và hàng hải L. Đ. Tô-rốt-xki, Tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang của nước Cộng hòa X. X. Ca-mê-nép, chủ tịch Hội đồng đặc biệt bên cạnh Tổng tư lệnh A. A. Bru-xi-lốp ký và đã được công bố ngày 12 tháng Chín 1920 trên báo "Sự thật", số 202. Bản tuyên ngôn kêu gọi các sĩ quan quân đội Vran-ghen hãy từ bỏ vai trò nhục nhã phục vụ bọn địa chủ Ba-lan và bọn cho vay nặng lãi Pháp, hãy hạ vũ khí, đừng chống lại nhân dân mình. Những người đã tự nguyện và trung thực chuyển sang phía Chính quyền xô-viết, đã được đảm bảo ân xá hoàn toàn. — 353.

³²⁰ Ngày 28 tháng Chín 1920, V. I. Lê-nin đã ký quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc thu mua nguyên liệu xuất khẩu do A. M. Lê-gia-va (bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương) và Đ. I. Cuốc-xki (bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp) soạn thảo. — 356.

³²¹ Ý nói đến bức thư của G. V. Tsi-tsê-rin gửi V. I. Lê-nin ngày 11 tháng Chín 1920 và bản dự thảo bức điện trả lời các đại biểu các

công đoàn Pháp nhân các đại biểu này hỏi về nguyên nhân không giao hộ chiếu ra nước ngoài cho X. P. Crô-pốt-ki-na (con gái của một người vô chính phủ nổi tiếng P. A. Crô-pốt-kin). Trong bản dự thảo bức điện trả lời do Tsi-tsê-rin soạn thảo có nêu rằng mặc dù Crô-pốt-ki-na có thái độ thù địch đối với Chính quyền xô-viết, bà ta vẫn được phép ra nước ngoài. — 357.

³²² Quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng và mệnh lệnh của Bộ tham mưu dã chiến của nước Cộng hòa đề nghị Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ hãy tiến hành gấp việc động viên ngựa và xe kéo ở Bắc Cáp-ca-dơ và ở Cu-ban để đảm bảo việc chở than đá đến các điểm bốc dỡ ở Đôn-bát. — 359.

³²³ Giấy giao nhiệm vụ cho V. A. A-va-nê-xốp được viết nhân có bức thư ngắn của Li-u-bô-vích về việc cần phải sử dụng những trạm thu vô tuyến hiện nằm ở các nhà máy "Ra-đi-ô" ở Pê-tơ-rô-grát. — 359.

³²⁴ Đầu tháng Tám 1920, qua I. I-a. I-lin, V. I. Lê-nin nhận được bức thư chúc mừng của công nhân mỏ than Tsê-rem-khô-vô bày tỏ lòng tin tưởng vững chắc vào thắng lợi hoàn toàn và triệt để của Chính quyền xô-viết. Các công nhân mỏ than viết: "Chúng tôi tin tưởng rằng dưới sự lãnh đạo của đồng chí và dưới sự lãnh đạo của Đảng cộng sản, vượt qua muôn vàn trở ngại, tàn phá, đói kém, bệnh tật, giai cấp vô sản toàn thế giới sẽ được giải phóng hoàn toàn và vĩnh viễn trong cuộc đấu tranh chống bọn chủ xí nghiệp, bọn cướp, bọn địa chủ và bọn tướng tá điên cuồng vì thất vọng" ("Thư của nhân dân lao động gửi V. I. Lê-nin, 1917 - 1924", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1960, tr. 197).

Tháng Tám, V. I. Lê-nin giao nhiệm vụ cho thư ký và viết để nhắc mình: "Viết thư gửi cho công nhân mỏ than Tsê-rem-khô-vô (hãy nhắc tôi khi I-lin gọi điện lại)" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXV, tr. 148). — 360.

³²⁵ A. A. I-óp-phê được cử làm chủ tịch đoàn đại biểu Nga - U-cra-i-na mới đi dự hội nghị hòa bình ở Ri-ga ngày 1 tháng Chín 1920, việc này đã được thông báo cho chính phủ Ba-lan biết trong công hàm của chính phủ Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na ngày 1 tháng Chín 1920. — 361.

³²⁶ Bức thư ngắn gửi A. M. Lê-gia-va được viết trên bức thư ngày 15 tháng Chín 1920 của I-a. M. Đvoóc-kin, phó đặc mệnh toàn quyền của nước Cộng hòa Viễn Đông, báo cáo với V. I. Lê-nin những đề nghị của người Ý và người Pháp về việc bán những ô-tô vận tải và những ô-tô du lịch mang các nhãn hiệu khác nhau, trị giá tổng cộng gần 105 nghìn đô-la. — 362.

³²⁷ Viết trên bức thư của V. -D. Van-đốc-líp, người Mỹ, gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy ngày 18 tháng Chín 1920 về việc ký kết hợp đồng khai thác vùng Pri-mô-ri-ê và Cam-tsát-ca (xem chú thích 304). Bức thư đó nêu lên ba đề nghị của Van-đốc-líp. V. I. Lê-nin đã trình bày nội dung bức thư của Van-đốc-líp trong bản báo cáo về tổ chức đảng cộng sản (b) Nga ở Mát-xcơ-va ngày 6 tháng Chạp 1920 và tại đảng đoàn Đảng cộng sản (b) Nga của Đại hội VIII các Xô-viết toàn Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 42, tr. 75-78 và 112-113). — 363.

³²⁸ Bức điện này do V. I. Lê-nin viết để trả lời bức điện nhận được ngày 21 tháng Chín 1920 do Hội đồng quân đoàn lao động gửi đi từ Rô-xtốp trên sông Đôn: "Hội đồng quân đoàn lao động nhận thấy có nghĩa vụ phải báo cáo trước về nguy cơ bọn cướp ở vùng Ki-dli-a-rô có thể cướp phá chuyển tàu chở những hàng hóa quý được chuyển đến chỉ huy trưởng công trường đường sắt Ki-dli-a-rô - Xta-rô-tê-rết-snai-a theo lệnh của đồng chí. Xin cho phép giữ chuyển tàu lại ở ga Prô-khlát-nai-a để đảm bảo bảo vệ được nó. Xin trả lời gấp. Hội đồng quân đoàn lao động một lần nữa nhất trí quyết định báo cáo để đồng chí rõ là con đường đó là không cần thiết về phương diện chiến lược và phương diện kinh tế" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXIV, tr. 358). — 364.

³²⁹ Những ghi chú này gửi G. V. Tsi-tsê-rin do V. I. Lê-nin viết trên bản báo cáo của Tổng tư lệnh X. X. Ca-mê-nép về tầm quan trọng chiến lược của biên giới mới giữa nước Nga xô-viết với Ba-lan mà các cuộc thương lượng giữa đại biểu của hai nước tại hội nghị hòa bình ở Ri-ga về việc xác định biên giới đó đang được tiến hành lúc bấy giờ.

Xem thêm tập này, chú thích 282 và 295. — 365.

³³⁰ Viết trên thư báo cáo ngắn của G. V. Tsi-tsê-rin, trong đó có nêu ra những sự kiện cụ thể về việc các ban biên tập các báo Pê-tô-

rô-grát vì phạm thủ tục công bố các tài liệu có liên quan đến tình hình quốc tế và chính sách đối ngoại. — 366.

³³¹ Ý nói đến *Đại hội XIII của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Tiệp khắc* họp ở Pra-ha ngày 25 - 28 tháng Chín 1920. Trong thời gian trước đại hội, đã diễn ra cuộc đấu tranh giữa phái cách mạng trong đảng — phái tả mác-xít, với ban lãnh đạo tả khuynh cải lương của đảng. Dự đại hội có 321 người, tất cả đều là những người theo phái tả. Lúc này đảng có hơn 4800 tổ chức đang hoạt động và gần 500 nghìn đảng viên. Tại đại hội, phái tả đã nắm được quyền lãnh đạo đảng trong tay và đã hình thành như một đảng độc lập mang tên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Tiệp-khắc (cánh tả). Đa số đảng viên của đảng dân chủ - xã hội cũ đều gia nhập đảng. Đại hội đã phê phán chính sách chia rẽ của những người phái hữu, đã biểu thị tán thành những điều kiện gia nhập Quốc tế cộng sản và giao cho Ban chấp hành mới tiến hành thương lượng về việc gia nhập Quốc tế cộng sản. Những lãnh tụ cải lương chủ nghĩa đã đi tới chỗ chia rẽ đảng và tháng Mười một 1920 đã tiến hành đại hội riêng của mình. — 367.

³³² Ngày 17 tháng Chín 1920, V. I. Lê-nin đã nói chuyện với X. I. Pô-rô-xcun, ủy viên Ban thường vụ Mát-xcơ-va của Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri, từ Xi-bi-ri trở về, và đã ghi lại những biện pháp giúp đỡ nông dân Xi-bi-ri do Pô-rô-xcun đề nghị (xem Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXV, tr. 151). Kết quả của cuộc nói chuyện đó và những biện pháp do Pô-rô-xcun đề nghị được phản ánh trong bức thư này của Lê-nin gửi Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri. — 368.

³³³ Bức thư ngắn gửi G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki được viết ở trang 21 trong Bản tin của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga, số 5 năm 1920.

Khi trả lại Bản tin cho V. I. Lê-nin cũng trong ngày hôm đó, Cơ-gi-gia-nốp-xki viết rằng trong thời gian sắp đến, dự định in xong những số cuối cùng của Bản tin này, "trong mỗi số đó sẽ đưa ra kế hoạch điện khí hóa nhỏ (trước mắt) và điện khí hóa lớn các vùng cơ bản". Song song với việc vạch ra cương lĩnh điện khí hoá, người ta cũng đã bắt tay vào công tác thực tiễn thực hiện cương lĩnh đó. Cụ thể, Cơ-gi-gia-nốp-xki báo cáo rằng ở Vùng công nghiệp trung ương, việc chỉnh đốn và xã hội hóa các nhà máy điện được tiến hành tương đối tốt (đặc biệt ở vùng phụ cận Mát-xcơ-va). Cơ-gi-gia-nốp-xki viết, giờ đây cần phải "gắn liền hoạt động của các

nhà máy điện đó với việc điện khí hóa ngành nông nghiệp địa phương trên quy mô lớn. Về việc này, tôi cũng có thể báo cáo với đồng chí đòi điều lý thú *hầu như trước mắt*".

Ở trang 45 của Bản tin, cũng có những nhận xét của V. I. Lê-nin, trong trang này, Người gạch ngoài lề, gạch dưới và ghi dấu "NB" bên cạnh câu "khi kéo bằng hơi nước thì nhiên liệu tiêu thụ trong lộ trình sẽ tốn gấp $2^1/2$ - 3 lần so với khi kéo bằng điện" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 369.

³³⁴ Sau khi thảo luận vào ngày 1 tháng Mười 1920 bản báo cáo của V. I. Lê-nin về việc cung cấp nhiên liệu và lương thực cho các nhà máy đang được khôi phục của tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ và được xếp vào nhóm xí nghiệp dẹt trọng điểm, Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định: "a) Phê chuẩn sự thỏa thuận giữa Ủy ban lương thực tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ và Bộ dân ủy lương thực ngày 28 tháng Chín năm nay; b) Lưu ý đến báo cáo của Bộ dân ủy lương thực về 40 toa lương thực đã được chở từ Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt" (Văn Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXV, tr. 155). — 370.

³³⁵ Hồng quân đã rút khỏi Pin-xcơ ngày 28 tháng Chín 1920. — 371.

³³⁶ Viết trên thư báo cáo của chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy V. Đ. Bôn-tơ - Bru-ê-vích, yêu cầu Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy cấp tiền trợ cấp cho V. V. Vô-rốp-xki. — 372.

³³⁷ Viết nhân việc G. V. Tsi-tsê-rin phản nản về việc báo "Sự thật Pê-tơ-rô-grát" không được phép Bộ dân ủy ngoại giao mà vẫn đăng bản báo cáo của L. B. Ca-mê-nép về kết quả chuyến đi Luân-đôn của đoàn đại biểu xô-viết. Tsi-tsê-rin viết: "Cần phải áp dụng những biện pháp cương quyết. Việc kiểm duyệt của chúng ta phải là bắt buộc tuyệt đối, điều này đã được chỉ thị, thế mà việc vi phạm chỉ thị đó vẫn không bị trừng trị" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 372.

³³⁸ Viết để trả lời bức thư ngắn của N. I. Bu-kha-rin về bài báo của V. I. Nép-xki "Chủ nghĩa duy vật biện chứng và triết học phản động cứng nhắc" (xem V. I. Lê-nin, Toàn tập, tiếng Nga, xuất

bản lần thứ 5, t.18, tr. 12). Trong bức thư ngắn của mình, Bu-kha-rin nêu ra rằng A. Bô-gđa-nốp trước đây đứng trên quan điểm thừa nhận triết học, giờ đây ông thủ tiêu nó và thay thế nó bằng "văn bản học" hay bằng "khoa học tổ chức đại cương" (Bô-gđa-nốp gọi cuốn sách của mình xuất bản năm 1913 như vậy). "Cách đặt vấn đề như vậy nằm trên một quan điểm khác với quan điểm kinh nghiệm nhất nguyên, — Bu-kha-rin viết. — Có thể tranh luận với nó nhưng chỉ ít là cần phải hiểu nó. Thế mà cái minimum* đó, Nép-xki cũng không có". — 373.

³³⁹ Trên tài liệu, một người nào đó không rõ tên đã viết: "Bản tin tham khảo: không tìm được bản thông báo của đồng chí Xơ-li-an-xki". Cuối tài liệu có hàng chữ được đánh máy: "(chính tay đồng chí Lê-nin viết)". — 373.

³⁴⁰ Bức thư ngắn được viết trên bản sao bức điện của phó chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng E. M. Xơ-li-an-xki và thứ trưởng Bộ dân ủy nội vụ M. Ph. Vla-đi-mia-xki ngày 2 tháng Mười 1920 gửi đi Mìn-xơ cho Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây nói rằng "chỉ được chiếm Trường đại học tổng hợp Xmô-len-xơ sau khi đã dùng hết những nhà do Ban chấp hành Xô-viết giao cho".

Ngày 3 tháng Mười, Lê-nin viết một bức điện gửi cho Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây yêu cầu không được chiếm các ngôi nhà của Trường đại học tổng hợp Xmô-len-xơ cho đến khi có quyết định của Hội đồng bộ trưởng dân ủy hoặc Hội đồng quốc phòng về vấn đề này (xem tập này, tài liệu 529). Ngày 2 tháng Mười một, sau khi đọc bức điện của N. A. Xê-ma-scô nói về việc Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây không thực hiện chỉ thị của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc trả lại các ngôi nhà của Trường đại học tổng hợp Xmô-len-xơ, Lê-nin viết một thư ngắn cho E. M. Xơ-li-an-xki và một bức điện gửi Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây yêu cầu thực hiện ngay chỉ thị của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và báo cho biết việc chấp hành (xem tập này, tài liệu 580 và 581). — 375.

³⁴¹ Do V. I. Lê-nin viết vì có bức thư ngắn báo cáo của ủy ban lương thực vùng Tê-rêch do thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực N. P. Bri-u-kha-nốp chuyển cho V. I. Lê-nin. Bức thư ngắn này báo cáo về những điều kiện công tác khó khăn trong vùng vì quân Vran-ghe-n đố bộ vào Cu-ban, về việc thu mua lương thực diễn ra không được mỹ mãn và về tâm trạng dân cư. — 376.

* tối thiểu

³⁴² Viết nhân có những bức điện của M. V. Phrun-dê yêu cầu V. I. Lê-nin cho chuyển nhanh quân đoàn kỵ binh số 1 sang mặt trận miền Nam. Ngày 28 tháng Chín 1920, Phrun-dê viết: "Việc chuyển sang tổng tấn công phụ thuộc vào thời gian quân đoàn kỵ binh số 1 đến". Ngày 3 tháng Mười, M. V. Phrun-dê lại đánh điện cho V. I. Lê-nin: "Tôi coi việc quân đoàn kỵ binh của Bu-đen-nưi đến chậm là điều tệ hại nhất, tôi luôn luôn lưu ý Tổng tư lệnh về điều này..." ("M. V. Phrun-dê tại các mặt trận nội chiến. Tuyển tập các tài liệu", tiếng Nga, Mát-xcô-va, 1941, tr. 346, 353). — 377.

³⁴³ Trong thư phúc đáp V. I. Lê-nin, A. M. Ni-cô-la-ép, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy bưu điện, đã báo cáo những điều cụ thể về ba chuyên gia vô tuyến điện do Ni-cô-la-ép giới thiệu làm ủy viên của ủy ban: Ru-mi-an-txép — người phụ trách trạm vô tuyến Khô-đư-n của Mát-xcô-va, Nô-vô-bra-nốp — phụ tá của người phụ trách thông tin của Hồng quân, và Bu-ti-a-tin — giảng viên trường trung cấp điện.

Về điểm 2, A. M. Ni-cô-la-ép trả lời: "Đã giao rãnh mạch và dứt khoát cho đồng chí Bô-tin lập lại thí nghiệm Ti-phlít. Tôi ra lệnh cương quyết không được để những công việc khác và những thí nghiệm khác thu hút. Nhằm mục đích đó, đã đặc biệt cấp tốc tháo dỡ một trạm vô tuyến điện dã chiến quân sự thuộc loại như ở Ti-phlít. Bô-tin hứa rằng với những thứ hiện có, Bô-tin sẽ lập lại thí nghiệm Ti-phlít trong một thời hạn vài ngày".

Về câu hỏi thuộc điểm 3, Ni-cô-la-ép trả lời: "Bô-tin tuyên bố rằng ông không thể nêu lên được về mặt lý luận phát minh của mình, và lại, qua nói chuyện với ông về các vấn đề kỹ thuật điện và vô tuyến điện, cũng đã thấy rõ điều này..." (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 379.

³⁴⁴ Bức thư ngắn này được viết nhân có bức thư của G. V. Tsi-tse-rin gửi V. I. Lê-nin ngày 5 tháng Mười 1920, trong đó báo cáo về các cuộc thương lượng của A. I. Rư-cốp với V. -B. Van-đốc-líp về tô nhượng ở Viễn Đông. Rư-cốp đòi rút ngắn thời hạn tô nhượng và có quyền chuộc lại trước thời hạn các tô nhượng đó; Van-đốc-líp không đồng ý điều đó.

Xem thêm chú thích 304. — 379.

³⁴⁵ Theo quyết định của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 11 tháng Mười 1920, N. I. Bu-kha-rin được mời phát

biểu tại phiên họp của đảng đoàn cộng sản của Đại hội I toàn Nga của Tổ chức văn hóa vô sản họp ở Mát-xcơ-va từ ngày 5 đến ngày 12 tháng Mười 1920. Tài liệu này là thư của V. I. Lê-nin trả lời bức thư ngắn của N. I. Bu-kha-rin, trong đó Bu-kha-rin từ chối phát biểu tại đại hội lấy cớ là về một số vấn đề về văn hóa vô sản giữa mình và Lê-nin có thể có sự bất đồng, thí dụ về mục 4 của bản dự thảo nghị quyết của Lê-nin "Về văn hóa vô sản" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 399 - 407). Đảng đoàn cộng sản của Đại hội I của Tổ chức văn hóa vô sản đã đề nghị thông qua nghị quyết về mặt tổ chức quy định các tổ chức của Tổ chức văn hóa vô sản ở trung ương và địa phương phải phục tùng các cơ quan của Bộ dân ủy giáo dục. Nghị quyết này được soạn thảo theo tinh thần những chỉ dẫn trực tiếp của Lê-nin, đã được đại hội của Tổ chức văn hóa vô sản nhất trí thông qua. — 382.

- ³⁴⁶ Trong bài báo "Bàn về cuộc đấu tranh trong Đảng xã hội chủ nghĩa Ý" được viết ngày 4 tháng Mười một 1920, V. I. Lê-nin đã trích dẫn lời của Tô-vê-ve-xơ tại đại hội của những người theo chủ nghĩa cải lương Ý, đại hội này khai mạc ngày 11 tháng Mười 1920 tại Rét-gi-ô - Ê-mi-li (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 492). — 382.
- ³⁴⁷ Ý nói đến bảo vật mà Ủy ban giám định do A. M. Goóc-ki thành lập vào tháng Hai 1919 ở Pê-tơ-rô-grát, đã chọn ra. Xem chú thích 161. — 383.
- ³⁴⁸ Bức thư ngắn này được viết trên báo cáo của V. M. Khác-lốp, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp về vấn đề chính sách ruộng đất và những biện pháp nông nghiệp nhân sắp thành lập tỉnh U-ran. — 383.
- ³⁴⁹ Bức thư ngắn này được viết nhân có việc Đ. D. Ma-nu-in-xki phản đối nghị quyết của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga về việc phái Ma-nu-in-xki đi Ý. Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga sau khi xác nhận nghị quyết trước đây của mình là vẫn có hiệu lực, ngày 14 tháng Mười 1920, đã chỉ ra cho Ma-nu-in-xki thấy rằng sở dĩ có nghị quyết đó là do tình hình sức khỏe của Ma-nu-in-xki kém quá. — 385.
- ³⁵⁰ Viết trên bản báo cáo của Tổng tư lệnh X. X. Ca-mê-nép gửi chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa đề nghị sử

dụng việc ngừng bắn với Ba-lan để đập tan hết sức nhanh quân đội bạch vệ của Vran-ghen. Cuối điểm 2 của những đề nghị thực tế của Tổng tư lệnh — về việc sử dụng một bộ phận lực lượng và phương tiện của mặt trận miền Tây vào các hoạt động quân sự ở miền Nam của đất nước "mà không động đến các lực lượng tương tự ở mặt trận Tây - Nam", —

×

V. I. Lê-nin đánh dấu "√" và viết ở cuối trang: "Bổ sung vào chỗ đánh

×

dấu √ cho đến khi thực sự xác lập đình chiến".

Bên dưới đề nghị của Lê-nin về tán thành báo cáo của Tổng tư lệnh, có chữ N. N. Cre-xtin-xki ghi: "Đồng ý. N. C." và chữ ký của I. V. Xta-lin và N. I. Bu-kha-rin. — 385.

- ³⁵¹ Bức thư ngắn gửi E. M. Xcơ-li-an-xki được viết nhân có việc chiến sĩ Hồng quân A. N. Ê-mê-li-a-nốp xin được cử đi học khóa đào tạo chỉ huy kỵ binh. — 386.
- ³⁵² Bức thư ngắn gửi các ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga do V. I. Lê-nin viết trên biên bản của hội nghị liên bộ họp ngày 14 tháng Mười 1920. Hội nghị đó nhận định là cần phải tổ chức Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao thành Bộ dân ủy công nghiệp và thành lập một cơ quan trên bộ trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng, có nhiệm vụ phối hợp các kế hoạch kinh tế: về sản xuất, giao thông, cung cấp, nhiên liệu, ngoại thương, sức lao động và phân phối giấy bạc.
- Trong đoạn viết thêm vào biên bản đó, nói với V. I. Lê-nin, chủ tịch hội nghị I-u. La-rin viết: "Điều này phù hợp với nghị quyết của đại hội tháng Tư của đảng... Xin cho phép hy vọng được đồng chí ủng hộ, bởi vì nếu không, chúng ta sẽ không thoát khỏi được cảnh hỗn loạn".
- Kèm theo thư của V. I. Lê-nin là văn bản nghị quyết Đại hội IX Đảng cộng sản (b) Nga "Về quan hệ tổ chức giữa các bộ dân ủy kinh tế". Bản nghị quyết này nói rằng "đại hội giao cho Ban chấp hành trung ương trong thời gian ngắn nhất đề ra một hệ thống các mối quan hệ về tổ chức giữa Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao và các bộ dân ủy khác có liên quan trực tiếp đến kinh tế (Bộ dân ủy lương thực, Bộ dân ủy giao thông, Bộ dân ủy nông nghiệp) trong công tác hàng ngày của các bộ đó, nhằm đảm bảo có sự thống nhất hoàn toàn trong việc thực hiện kế hoạch kinh tế do đại hội đảng đã phê chuẩn". Trên tài liệu có những chữ ghi các chữ ký sau đây của các ủy viên Ban chấp hành trung ương, đã đọc thư ngắn đó của

V. I. Lê-nin: "Đã đọc, *N. Cre-x-tin-xki*". "Đã đọc và đồng ý với Lê-nin. *L. Xê-rê-bri-a-cốp*", "Đồng ý với đề nghị của đồng chí Lê-nin. *Ph. Đgiéc-gin-xki*", "Đã đọc, đồng ý với Vl. I-lích. *A. An-đrê-ép*". Chính tay thư ký viết: "đồng chí Tôm-xki đã đọc. Đã báo qua điện thoại rằng đồng chí ấy hoàn toàn đồng ý với đồng chí Lê-nin (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 388.

- ³⁵³ Bức thư ngắn gửi E. M. Xơ-li-an-xki được viết trên bức điện của chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Tam-bốp và chủ tịch Hội đồng quân sự tỉnh A. G. Sli-khte yêu cầu phái quân tiếp viện cho các đơn vị Hồng quân đang tiêu diệt cuộc nổi loạn ở tỉnh Tam-bốp.

Ngày 19 tháng Mười, V. I. Lê-nin viết thư gửi tư lệnh bộ đội bảo vệ nội địa V. X. Coóc-nép về việc cần phải cấp tốc dẹp tan cuộc nổi loạn phản cách mạng ở tỉnh Tam-bốp và yêu cầu báo cho biết đã áp dụng những biện pháp gì (xem tập này, tài liệu 557). Ngày 23 tháng Mười, đã nhận được báo cáo của Coóc-nép cho biết những biện pháp đã được tiến hành nhằm tiêu diệt cuộc nổi loạn ở tỉnh Tam-bốp. — 388.

- ³⁵⁴ Hồng quân giải phóng Crum vào tháng Mười một 1920. Đây là lịch trình giải phóng Crum: ngày 7 tháng Mười một, quân đội xô-viết mặt trận miền Nam bắt đầu tấn công vào các vị trí có công sự của quân Vran-ghen ở Pê-rê-cốp; ngày 11 tháng Mười một, các đơn vị Hồng quân tiến vào Crum; ngày 13 tháng Mười một, giải phóng Xim-phê-rô-pôn; ngày 15 tháng Mười một, giải phóng Xê-va-xtô-pôn và Phê-ô-đô-xi-a; ngày 16 tháng Mười một, giải phóng Kéc-tso; ngày 17 tháng Mười một, giải phóng I-an-ta. Thế là việc xóa sạch bọn Vran-ghen đã kết thúc. — 393.

- ³⁵⁵ Thay cho lời tựa gồm 20 dòng như đã hứa ngày 20 tháng Mười 1920, V. I. Lê-nin đã viết bài "Bàn về lịch sử vấn đề chuyên chính" đăng năm 1920 trên tạp chí "Quốc tế cộng sản", số 14 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 41, tr. 437 - 464).

Phần lớn bài báo này là do Lê-nin rút ra từ cuốn sách của Người "Thắng lợi của phái dân chủ - lập hiến và nhiệm vụ của đảng công nhân" viết năm 1906 (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, t. 12, tr. 271 - 352). Lê-nin sử dụng chương V của tác phẩm đó — "Mẫu mực của sự tự mãn của bọn dân chủ - lập hiến". — 394.

- ³⁵⁶ *Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa các khoa học xã hội* được thành lập năm 1918 có sự tham gia trực tiếp của V. I. Lê-nin (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 36, tr. 461 - 462). Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa được thành lập theo quyết định ngày 25 tháng Sáu 1918 của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga nhằm mục đích nghiên cứu về mặt khoa học những vấn đề của chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản, tiến hành những công trình nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực các khoa học xã hội, triết học và các khoa học tự nhiên, vì các khoa học tự nhiên có liên quan đến các khoa học xã hội, và đào tạo chuyên gia khoa học trong lĩnh vực khoa học xã hội cũng như nhằm giới thiệu học thuyết chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản khoa học với đông đảo quần chúng nhân dân.

Cuối năm 1923, Viện hàn lâm xã hội chủ nghĩa được đổi tên là Viện hàn lâm cộng sản chủ nghĩa. Tháng Hai 1936, Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô và Hội đồng bộ trưởng dân ủy Liên-xô đã thông qua quyết định giải thể Viện hàn lâm cộng sản chủ nghĩa và chuyển các viện và các cán bộ chủ chốt của nó sang Viện hàn lâm khoa học Liên-xô "nhằm mục đích tập hợp các nhà hoạt động khoa học vào một trung tâm khoa học quốc gia". — 394.

- ³⁵⁷ *Báo cáo của bác sĩ* (kết luận của y khoa) về bệnh tình và cái chết của Giôn Rít mà V. I. Lê-nin nhận được ngày 18 tháng Mười 1920 qua thư ký của Ban chấp hành Quốc tế cộng sản M. V. Cô-bê-txơ-ki, được đăng bằng tiếng Anh ngày 3 tháng Mười một 1920 trên báo "The Call", số 9.

Nói đến bản tin là V. I. Lê-nin muốn nói đến bản cáo phó về cái chết của Giôn Rít (đăng ngày 19 tháng Mười trên báo "Sự thật") nội dung như sau: "Đêm 16 rạng ngày 17 tháng Mười, ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản, đại diện của Đảng cộng sản thống nhất Mỹ, đồng chí Giôn Rít đã qua đời vì bị bệnh thương hàn". — 395.

- ³⁵⁸ Đây muốn nói đến ý kiến nhận xét về bức thư báo cáo mà Hội đồng bộ trưởng dân ủy nhận được của giám đốc Viện bảo tàng nông nghiệp quốc gia, ủy viên hội đồng và chủ tịch ban lãnh đạo Viện nông nghiệp toàn Nga V. Đ. Ba-ti-u-scốp và ủy viên của viện G. Phrô-lốp, "Về việc áp dụng sức lao động cơ giới (máy kéo) vào việc sản xuất nông nghiệp (cày và gặt)".

Xem thêm phần bổ sung của V. I. Lê-nin vào bản dự thảo sắc lệnh về việc hệ thống máy kéo thống nhất (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXV, tr. 164). — 395.

³⁵⁹ Trong thư gửi cho V. I. Lê-nin, một số ủy viên của đoàn chủ tịch tỉnh ủy Tu-la của Đảng cộng sản (b) Nga đã yêu cầu Lê-nin chỉ rõ vấn đề "lập trường nào là đúng trong số hai lập trường trong thời cuộc hiện nay của nước Nga xô-viết — lập trường đặt việc xây dựng hòa bình lên hàng đầu, hay lập trường khác — lập trường nâng sự cần thiết phải đem hết tất cả sức lực để giải quyết những nhiệm vụ quân sự của chúng ta lên hàng đầu" (Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, t. XXXIV, tr. 372). Các tác giả bức thư lo ngại rằng đặt nhiệm vụ kinh tế và giáo dục lên hàng đầu như một số đảng viên của tổ chức đảng ở Tu-la đòi hỏi thì sẽ làm yếu sự nỗ lực và kỷ luật trong công tác của các nhà máy quốc phòng Tu-la. — 397.

³⁶⁰ Ngày 23 tháng Mười 1920, trong thư trả lời chính thức, thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục M. N. Pô-crốp-xki đã viết cho V. I. Lê-nin: "Về ý kiến của đồng chí Goóc-ki đề nghị bán ra nước ngoài những bảo vật có giá trị nghệ thuật mà Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga hiện có, Bộ dân ủy giáo dục không phản đối, nhưng cho rằng nên có đại diện của Ban bảo tàng của Bộ dân ủy giáo dục tham gia việc giám định. Phần lớn các kho đã được các đại biểu đó xem xét, cho nên sự tham gia của họ không gây chậm trễ.

Họ sẽ được lệnh hoạt động khẩn trương và không giữ lại bất kỳ một vật gì không có ý nghĩa đối với lịch sử phát triển nghệ thuật của nước Nga, — mà trong loại có ý nghĩa như thế, trước hết bảo vệ những vật có một không hai".

Ngày 26 tháng Mười 1920, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thảo luận bản dự thảo quyết định về việc bán ra nước ngoài những đồ cổ quý và đã thông qua quyết định như sau: "1) Đề nghị Bộ dân ủy ngoại thương tổ chức thu thập những đồ cổ do Ủy ban giám định Pê-tơ-rô-grát đã lựa chọn, và quy định giải thưởng cho việc bán nhanh nhất, có lợi nhất những vật đó ra nước ngoài. 2) Vấn đề số lượng và tiêu chuẩn suất ăn cho Ủy ban giám định, phải chuyển cho Ủy ban cung cấp cho công nhân giải quyết. Trong trường hợp không thỏa thuận được với đồng chí Lê-gia-va thì hãy chuyển lên Hội đồng bộ trưởng dân ủy. 3) Giao cho Bộ dân ủy ngoại thương xem xét gấp vấn đề thành lập một ủy ban tương tự như vậy ở Mát-xcơ-va, và trong trường hợp thấy có lợi thì hãy tổ chức ủy ban đó" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô).

Nhằm mục đích xây dựng quan hệ với các hãng đồ cổ lớn nhất ở phương Tây để làm rõ giá cả chính xác và tổ chức việc bán đấu giá tại các thị trường đồ cổ châu Âu (tại Pa-ri, Luân-đôn, Phơ-lo-ren-xi-a và Rô-ma), Ủy ban giám định đã giới thiệu M. M. Xa-vô-xtin, một chuyên gia đồ cổ nổi tiếng và họa sĩ I. N. Ra-ki-txơ-ki, ủy viên ủy ban. — 399.

³⁶¹ Bức thư "Gửi Đoàn chủ tịch Xô-viết đại biểu Pê-tơ-rô-grát" được viết nhân có lời yêu cầu của A. M. Goóc-ki gửi cho Ủy ban cải thiện sinh hoạt của các nhà khoa học toàn Nga, trong đó Goóc-ki báo cáo về một số vụ thu hẹp chỗ ở của các cán bộ khoa học một cách không đúng. Lúc này A. M. Goóc-ki là chủ tịch Ủy ban cải thiện sinh hoạt của các nhà khoa học ở Pê-tơ-rô-grát. — 399.

³⁶² Bức thư ngắn gửi Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy do V. I. Lê-nin viết trên thư của A. M. Goóc-ki nói về các khẩu phần của các nhà khoa học Pê-tơ-rô-grát. Vì Công xã Pê-tơ-rô-grát dự định tịch thu những thực phẩm mà các ủy ban lương thực tỉnh được sự đồng ý của Bộ dân ủy lương thực đã cung cấp cho Ủy ban cải thiện sinh hoạt của các nhà khoa học ở Pê-tơ-rô-grát, chủ tịch Ủy ban A. M. Goóc-ki yêu cầu Hội đồng bộ trưởng dân ủy chỉ thị: "Công xã Pê-tơ-rô-grát không được tịch thu những thực phẩm của các ủy ban lương thực tỉnh được sự đồng ý của Bộ dân ủy lương thực đã cung cấp cho Ủy ban cải thiện sinh hoạt của các nhà khoa học ở Pê-tơ-rô-grát, cũng như không được tính vào tiêu chuẩn suất ăn mà Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã quy định cho các nhà khoa học Pê-tơ-rô-grát". — 401.

³⁶³ Viết trên bức thư của A. M. Goóc-ki trong đó báo cáo rằng Nhà xuất bản quốc gia đã giao cho: 1) Rê-mê-dốp ở Thụy-sĩ đặt hai cuốn sách: Pha-bơ. "Đời sống các côn trùng"; Clanh. "Những điều kỳ lạ của trái đất". Mỗi cuốn 20 nghìn bản. 2) Brót-xki ở Xtốc-khôn đặt: Tiểu sử các nhạc sĩ và họa sĩ và sách vở lòng căt rời. Tổng giá trị hợp đồng: 1 200 000 rúp vàng. — 402.

³⁶⁴ Bức thư ngắn gửi V. M. Xvéc-đlốp do V. I. Lê-nin viết nhân có bức điện của Tơ-rốt-xki ngày 23 tháng Mười 1920, trong đó Tơ-rốt-xki phản đối việc Hội đồng vận chuyển tối cao hủy bỏ lệnh của Tơ-rốt-xki giao cho Tổng cục công nghiệp nhiên liệu hàng ngày phải chở 5 chuyến củi để đảm bảo nhiên liệu cho các đường sắt phía Nam gần mặt trận. Bức điện nói rằng Hội đồng vận chuyển tối

cao cấp Bộ dân ủy giao thông "chuyển giao củi, ngay cả theo phương thức trung dụng", và tiếp đó Tơ-rốt-xki cho biết mình đã ra lệnh gửi ngay cho các đường sắt phía Nam 10 chuyến củi (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). V. I. Lê-nin thấy trong hành động của Tơ-rốt-xki có sự vượt quyền và vi phạm thủ tục pháp luật. Cho nên ngày 25 tháng Mười, một cuộc họp khẩn cấp của Hội đồng lao động và quốc phòng đã được triệu tập, cuộc họp này chỉ nêu ra thảo luận một vấn đề: "Bàn về việc cung cấp nhiên liệu cho các đường sắt phía Nam (dựa theo bức điện của Tơ-rốt-xki). Trong chỉ thị của mình, Hội đồng lao động và quốc phòng nêu rõ không cho phép trung dụng chất đốt nếu như không có lệnh của Tổng cục công nghiệp nhiên liệu hoặc chỉ thị đặc biệt của Hội đồng lao động và quốc phòng, và tất cả những mệnh lệnh về vận chuyển, kể cả những vận chuyển cho chiến dịch hay rút lui, đều chỉ được thực hiện trên cơ sở những quyết định và lệnh cho phép của Hội đồng vận chuyển tối cao.

Hội đồng lao động và quốc phòng giao cho Hội đồng vận chuyển tối cao xem xét vấn đề có cần phải thay đổi hay bỏ sung chỉ thị của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 13 tháng Mười hay không, nhằm mở rộng quyền hạn trong phạm vi mặt trận tùy theo tình hình chiến sự.

Tại phiên họp này, Hội đồng lao động và quốc phòng đã đề ra những biện pháp cụ thể về cung cấp nhiên liệu cho các đường sắt phía Nam. — 403.

- ³⁶⁵ Bức thư ngắn này được viết nhân có sự thông đồng bí mật giữa chính phủ tư sản Lát-vi-a với các đại diện của Vran-ghen về việc cùng nhau chống lại nước Nga xô-viết. Ngày 26 tháng Chín 1920, trong khi bá tước Pa-len, đại diện của Vran-ghen, vượt biên giới Đức, người ta đã tìm được trong người y những thư từ gửi cho Xa-vin-cốp — đại diện của Vran-ghen ở Vác-sa-va. Những thư này cho biết rằng ở Ri-ga đã có một cuộc họp giữa đại diện của Xa-vin-cốp và đại diện của chính phủ Lát-vi-a và Bộ chỉ huy tối cao của quân đội Lát-vi-a, cuộc họp này đã đi tới thỏa thuận cùng nổi dậy với Vran-ghen nhằm mục đích lật đổ Chính phủ xô-viết và khôi phục nước Nga thống nhất không phân chia; đáp lại việc đó, Vran-ghen hứa trả độc lập cho Ba-lan và Lát-vi-a. Những bức thư lấy được còn cho biết rằng ở Lát-vi-a người ta đang tuyển lính cho quân đội Vran-ghen, rằng ở Ri-ga phòng tuyển lính hoạt động hầu như công khai, phòng này nhận được sự giúp đỡ

vật chất của Xa-vin-cốp và chở lính bằng tàu thủy của Lát-vi-a. — 404.

- ³⁶⁶ Bộ dân ủy ngoại thương trả lời V. I. Lê-nin rằng ngày 28 và 29 tháng Mười, ở Tổng cục công nghiệp vàng đã có một cuộc họp với đại biểu của U-ran và Xi-bi-ri, cuộc họp này đã thảo luận những biện pháp thực tế nhằm chấn hưng công nghiệp vàng - bạch kim. — 405.
- ³⁶⁷ Ngày 27 tháng Mười 1920, V. I. Lê-nin đã tiếp đoàn đại biểu hội nghị đại biểu đảng bộ huyện A-léch-xan-đrốp (tỉnh Vla-đi-mia) — các đồng chí Rát-ni-cốp, Rư-ba-cốp, Rô-ma-nốp và Gla-du-nốp. Các đồng chí này đã báo cáo với Lê-nin về sự lạm dụng quyền hạn ở nhà máy sản xuất đạn Tơ-rô-ít-xki và về những khó khăn của các đảng viên trong việc báo cáo công việc lên trung ương và để trung ương xem xét nhanh. Bức thư gửi tỉnh ủy Vla-đi-mia là kết quả của cuộc nói chuyện giữa Lê-nin với đoàn đại biểu đó. — 406.
- ³⁶⁸ Ngày 30 tháng Mười 1920, dựa theo báo cáo của V. I. Lê-nin và V. P. Mi-li-u-tin, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã thông qua nghị quyết "Về phương pháp khai thác than bùn bằng thủy lực". Công việc khai thác than bùn bằng thủy lực dù được tiến hành ở đâu cũng đều được coi là công tác khẩn cấp, có ý nghĩa đặc biệt quan trọng về mặt nhà nước. Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao được giao thành lập ở Tổng cục công nghiệp than bùn, Cục khai thác than bùn bằng thủy lực, người lãnh đạo phụ trách cục này là R. E. Clát-xôn. Nhiều biện pháp cụ thể nhằm phát triển công tác khai thác than bùn bằng thủy lực đã được chuẩn y (xem "Lưu trữ lịch sử", tiếng Nga, số 1, 1956, tr. 12 - 13). — 410.
- ³⁶⁹ Tài liệu đó là thư trả lời bức điện của M. V. Phrun-dê số 001/пш, gửi cho V. I. Lê-nin ngày 26 tháng Mười 1920 từ ga A-pô-xtô-lô-vô, trong đó báo cáo rằng: "Tôi mới ra lệnh dứt khoát về tổng tấn công. Các ngày 30, 31 tháng Mười và 1 tháng Mười một sẽ là những ngày quyết định. Tôi tin chắc rằng sẽ đập tan được chủ lực của đối phương. Đối phương sẽ không kịp vượt khỏi eo đất trước khi chúng ta công kích. Tôi cho rằng khả năng chiếm ngay các eo đất không quá một phần trăm.
- Đêm 25 rạng ngày 26 ở A-pô-xtô-lô-vô, tôi đã cho họp các tư lệnh và các Hội đồng cách mạng các quân đoàn 6, 2 và 1. Đã đạt được sự thỏa thuận hoàn toàn và sự hiểu biết lẫn nhau.

Cụ thể, đối với Hội đồng cách mạng quân đoàn 1 và toàn bộ quân đoàn kỵ binh số 1, tôi hoàn toàn tin tưởng rằng họ sẽ thực hiện được đến cùng nghĩa vụ của mình. Mọi người ra về trong một tâm trạng phấn khởi. Đối với bọn Ma-khnô, đã ra những chỉ thị thích hợp. Ngày hôm nay vào hồi 20 giờ, tôi sẽ đi Khắc-cốp. Tư lệnh mặt trận miền Nam *Phrun-dê*" ("M. V. Phrun-dê tại các mặt trận trong thời kỳ nội chiến. Tập các tài liệu", tiếng Nga, Mát-xcơ-va, 1941, tr. 415). — 411.

³⁷⁰ Bức thư ngắn gửi Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy được viết trên bức thư của vợ V. V. Vô-rốp-xki, chị ấy yêu cầu giúp đỡ vật chất để bình phục cho chồng vừa ốm dậy.

Ngày 2 tháng Mười một 1920, chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã gửi đến Tiểu hội đồng thư của Đ. Vô-rốp-xcai-a với quyết định của V. I. Lê-nin và bức thư gửi kèm theo sau đây: "Tôi yêu cầu Tiểu hội đồng cho phép cấp cho đồng chí Vô-rốp-xki 100 000 rúp (một trăm nghìn rúp) để thanh toán tiền thực phẩm, tiền thuê thầy thuốc v.v., là những thứ hết sức cần thiết trong thời gian hiện nay đối với đồng chí Vô-rốp-xki đang bắt đầu bình phục. Tiền này có thể lấy từ quỹ của Văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy dành để giúp đỡ các cán bộ có trọng trách trong những trường hợp như vậy" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 411.

³⁷¹ Bức điện của V. I. Lê-nin là điện trả lời bức điện ngày 26 tháng Mười 1920 của I. V. Xta-lin, trong đó nêu lên giả thiết là có khả năng chính phủ men-sê-vích Gru-di-a sẽ giao Ba-tum cho khối Đồng minh. — 412.

³⁷² Tài liệu này được viết để trả lời câu hỏi sau đây của cục trưởng Cục thống kê trung ương P. I. Pô-pốp: "Có thể làm xong các số liệu năm 1920 về các nhân viên xô-viết của thành phố Mát-xcơ-va trong vòng 4 tuần. Xin đồng chí cho biết việc làm các số liệu đó cần phải đáp ứng những vấn đề gì của đồng chí".

Trong Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô có bức thư ngắn của V. I. Lê-nin — nhiệm vụ giao cho thư ký — với nội dung như sau: "Hãy ghi lại nội dung của bức thư ngắn này và ngày (30/X), giao lại nguyên bản 2 cho Pô-pốp". Trên thư ngắn đó có chữ thư ký ghi "Chỉ sao lại thôi. Hãy giao bản sao cho Lê-nin để viết sách".

Trên bản sao đánh máy có ghi: "Đã giao nguyên bản cho Pô-pốp ngày 30. X". — 412.

³⁷³ V. I. Lê-nin muốn nói đến bản nghị quyết "Về phương pháp khai thác than bùn bằng thủy lực" do Hội đồng bộ trưởng dân ủy thông qua ngày 30 tháng Mười 1920 (xem chú thích 368). — 416.

³⁷⁴ Tại phiên họp ngày 1 tháng Tám 1919, Hội đồng quốc phòng đã thông qua quyết định giao cho E. M. Xcơ-li-an-xki dự thảo bức điện chúc mừng quân đoàn 5 nhân ngày thành lập quân đoàn này và đưa lên V. I. Lê-nin ký. — 423.

³⁷⁵ Quân đoàn 5 được thành lập ngày 11 tháng Tám 1918 gồm những đơn vị hoạt động ở vùng Ca-dan chống bọn bạch vệ Tiệp. — 423.

³⁷⁶ Bức điện này được gửi theo quyết định của Bộ chính trị và Bộ tổ chức Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga ngày 13 tháng Tám 1919. — 425.

³⁷⁷ Viết theo quyết định của Hội đồng quốc phòng ngày 10 tháng Mười 1919, quyết định giao cho L. B. Cra-xin soạn thảo bức điện cảm ơn nhân danh Hội đồng quốc phòng gửi những công nhân đã khôi phục xong cầu Ben-xki trước thời hạn, và chuyển bức điện đó cho Lê-nin ký. Ngoài bức điện này, người ta cũng đã viết bức điện do Lê-nin và Cra-xin ký gửi cho chính ủy phụ trách tuyến đường ở U-pha là Xlô-va-tso-ki. Trong bức điện có nói: "Hãy chuyển đến toàn thể công nhân và cán bộ của ga U-pha và công trường cầu Ben-xki lời chúc mừng nhân việc hoàn thành thắng lợi một công tác khó khăn và quan trọng đối với nước Cộng hòa xô-viết" ("Cách mạng vô sản", số 1, 1940, tr. 153). — 425.

³⁷⁸ Có lẽ bức điện này được chuẩn bị ở Bộ dân ủy lương thực. Trên tài liệu có lời phê nhận của bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga A. Đ. Txi-u-ru-pa. — 426.

³⁷⁹ Đây muốn nói đến lập trường của Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri và Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 5 tại cuộc thương lượng ngày 19 tháng Giêng 1920 với đoàn đại biểu của cái gọi là "trung tâm chính trị", trung tâm này được thành lập ở Iéc-cút-xcơ ngày 12 tháng Mười một 1919 tại Hội nghị các hội đồng địa phương và thành phố toàn Xi-bi-ri gồm các đại biểu của phái xã hội chủ

nghĩa - cách mạng, phái men-sê-vích, những người theo phía hội đồng địa phương và những người hoạt động hợp tác. Sau khi léc-cút-xơ chuyển vào tay công nhân, binh sĩ và nông dân khởi nghĩa ngày 5 tháng Giêng 1920, "trung tâm chính trị" tuyên bố mình nắm chính quyền ở thành phố. Song chính quyền thực tế ở léc-cút-xơ vẫn là Ban tham mưu vệ binh công nông và Ủy ban quân sự - cách mạng hoạt động dưới sự lãnh đạo của Ban chấp hành đảng bộ léc-cút-xơ Đảng cộng sản (b) Nga. Vấn đề xóa bỏ "trung tâm chính trị" không đặt ra ngay vì "trung tâm" này còn được một bộ phận dân cư tin tưởng và dựa vào sự ủng hộ của những lực lượng đáng kể của bọn can thiệp đang có mặt ở tỉnh léc-cút-xơ và Da-bai-ca-li-e. "Trung tâm chính trị" đặt cho mình mục tiêu là xây dựng ở Đông Xi-bi-ri một quốc gia "dân chủ" tư sản. Đoàn đại biểu của "trung tâm chính trị" tại cuộc thương lượng với Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri đề nghị quân đoàn 5 ngừng tiến sâu hơn nữa về phía Đông và xây dựng ở Đông Xi-bi-ri một quốc gia đệm, song Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri vẫn giữ điều kiện của mình: Hồng quân sẽ tới Bai-can, còn quốc gia đệm thì thành lập ở Da-bai-ca-li-e. "Chúng tôi sẽ báo cáo về Mát-xcơ-va ý kiến của chúng tôi", — I. N. Xmiéc-nốp đã tuyên bố như vậy trong buổi kết thúc cuộc thương lượng.

Nhưng về sau so sánh lực lượng ở léc-cút-xơ đã thay đổi một cách căn bản — không có lợi cho "trung tâm chính trị". Ngày 21 tháng Giêng, toàn bộ chính quyền ở léc-cút-xơ đã chuyển sang Ủy ban cách mạng. — 428.

³⁸⁰ Ý nói đến các đoàn xe của binh đoàn Tiệp-khắc rút lui trước những đòn tấn công của Hồng quân, binh đoàn này năm 1918 - 1919 được bọn đế quốc trong khối Đồng minh và bọn bạch vệ Nga sử dụng làm lực lượng mũi nhọn chống xô-viết. Ngày 19 tháng Giêng 1920, Bộ chỉ huy đội quân Tiệp-khắc tuyên bố rằng nó đình chỉ chiến sự và sẵn sàng thương lượng đình chiến với Bộ tư lệnh quân đội xô-viết. Các đại biểu xô-viết đi thương lượng đã đến ga Tai-sét để ra điều kiện đình chiến, song Bộ chỉ huy quân bạch vệ Tiệp tránh không chịu thương lượng. Mãi đến ngày 7 tháng Hai, đình chiến mới được ký kết. Bộ chỉ huy binh đoàn Tiệp-khắc cam kết chuyển gấp quân đội của mình sang phía Đông; Bộ chỉ huy xô-viết về phía mình cam kết giúp các đoàn xe chở quân đội Tiệp-khắc chuyển quân. — 429.

³⁸¹ V. I. Lê-nin muốn nói đến sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy được thông qua ngày 22 tháng Tư 1920 nhằm mục đích tìm

hiểu số dân của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, thành phần lao động của nó và những lực lượng kinh tế hiện có của đất nước. Cuộc điều tra đó phải đăng ký về từng người: "hoàn cảnh gia đình, giới tính, lứa tuổi, trình độ văn hoá, thái độ với nghĩa vụ quân sự, khả năng lao động, nghề chính và nghề phụ, kỹ năng nghề nghiệp và hoàn cảnh xã hội. Nhiệm vụ của việc đăng ký nông nghiệp là xác định những mặt sau đây đối với từng nông hộ cá thể cũng như đối với từng xí nghiệp nông nghiệp tập thể: a) thành phần lao động và tiêu dùng của dân cư gắn với đơn vị sản xuất; b) tổng diện tích gieo trồng và vườn rau và diện tích gieo lúa mì, đồng cỏ, trồng rau và các loại cây công nghiệp khác; c) số lượng gia súc theo từng loại và lứa, gia cầm và ong; d) số lượng tài sản. Đối với mỗi xí nghiệp công nghiệp hay với cơ quan thì phải nêu rõ: loại xí nghiệp, tên gọi các sản phẩm chủ yếu nhất trong số sản phẩm được sản xuất, thời kỳ hoạt động bình thường của xí nghiệp và cơ quan, số lượng nhà ở, số lượng, loại và công suất của động cơ, số lượng nam nữ công nhân" ("Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga", số 93, ngày 1 tháng Năm 1920).

V. I. Lê-nin coi cuộc điều tra đó có một ý nghĩa to lớn và Người thường xuyên giúp đỡ Cục thống kê trung ương (xem tập này, tài liệu 336 và Phụ lục, tài liệu 21, 29). Ngày 11 tháng Năm 1920, theo đề nghị của V. I. Lê-nin, Hội đồng bộ trưởng dân ủy đã huỷ bỏ vấn đề tôn giáo trong chương trình đăng ký điều tra dân số toàn nước Nga.

Ngày 21 tháng Năm, Lê-nin đã ký "Sắc lệnh về việc đăng ký bắt buộc các lực lượng thống kê của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga". — 435.

³⁸² Theo chỉ dẫn của V. I. Lê-nin, tỉnh ủy Xa-ra-tốp và Ban chấp hành Xô-viết tỉnh đã thông qua những biện pháp khẩn cấp; đã thành lập Ủy ban cách mạng ở Nô-vô-u-den-xơ; cử ra 20 cán bộ xô-viết và cán bộ đảng có trọng trách đứng đầu là ủy viên đoàn chủ tịch tỉnh ủy; ủy ban đặc biệt cũng nhận được những chỉ thị tương ứng và các cán bộ bổ sung. Nhờ những biện pháp khẩn cấp đã được áp dụng, cuộc phiêu lưu mạo hiểm của Xa-pô-giơ-cốp đã bị tiêu diệt trong vòng vài ngày. — 446.

³⁸³ Ngày 19 tháng Tám 1920, phiên họp của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga đã thảo luận vấn đề tình hình quân sự ở mặt trận Ba-lan và mặt trận chống Vran-ghen. Một

trong những điểm của nghị quyết đã được thông qua có nói: "Để chấp hành những chỉ thị của Bộ chính trị về vấn đề tình hình quân sự, nay giao cho Tơ-rốt-xki thỏa thuận với Cre-xtin-xki gửi đi một số điện" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). Cùng ngày, những bức điện có chữ ký của tất cả các ủy viên Bộ chính trị đã được gửi cho Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản U-cra-i-na, Cục Cáp-ca-dơ của Ban chấp hành trung ương và Cục Xi-bi-ri của Ban chấp hành trung ương.

Theo chỉ thị này của V. I. Lê-nin và của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, Đảng cộng sản U-cra-i-na đã phái ra mặt trận chống Vran-ghen hơn hai nghìn đảng viên cộng sản; Đoàn thanh niên cộng sản U-cra-i-na cũng đã gửi từng ấy đoàn viên ra mặt trận đấu tranh chống Vran-ghen. Ở hậu phương của kẻ thù, các tổ chức đảng bí mật cũng đã mở rộng hoạt động của mình, lãnh đạo hoạt động của các tổ chức này là Ban vùng tạm bị chiếm của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na, ban này được thành lập tháng Năm 1920.

Các ủy ban nông dân nghèo của U-cra-i-na đã đóng một vai trò to lớn trong việc bổ sung quân đội cho mặt trận miền Nam, các ủy ban này đã gửi ra mặt trận chống Vran-ghen hàng nghìn chiến sĩ tình nguyện, một số lượng lớn lương thực, áo quần và vũ khí. — 446.

³⁸⁴ Bức điện gửi các ban chấp hành Xô-viết tỉnh ở Pô-vôn-gie được viết là để chấp hành nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 25 tháng Tám 1920. Bản nghị quyết này quyết định: "Cần phải gửi một bức điện do đồng chí Lê-nin ký cho các ban chấp hành Xô-viết chủ yếu nhất của những địa phương đang tiến hành những công tác sửa chữa chủ yếu, ra lệnh dùng mọi biện pháp giúp đỡ Tổng cục vận tải đường thủy trong công việc của nó" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 450.

³⁸⁵ Lê-nin cũng đã gửi cho cả các bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na A-déc-bai-gian và các tổ chức Bắc Cáp-ca-dơ lời kêu gọi về việc thu thập và gửi lương thực nhân ngày kỷ niệm Cách mạng tháng Mười. — 454.

³⁸⁶ Ngày 13 tháng Mười 1920, sau khi nghe báo cáo của V. M. Xvéc-đlốp về việc bốc dỡ nhanh hàng ở các toa phục vụ mặt trận đang

chở đầy hàng quân sự, Hội đồng lao động và quốc phòng đã quyết định: "Đề nghị Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hoà: a) Áp dụng những biện pháp cương quyết để bốc dỡ hàng quân sự trên các tuyến đường ra các mặt trận. Gửi một bức điện tương ứng do đồng chí Lê-nin ký. b) Áp dụng những biện pháp để mọi việc vận chuyển quân sự trong phạm vi các mặt trận được tiến hành theo những nguyên tắc đã quy định. Trong trường hợp vì hoàn cảnh quân sự mà cần phải tăng các chuyến như vậy thì vấn đề này phải được thỏa thuận với các cơ quan đường sắt" (Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô). — 455.

³⁸⁷ Bức điện gửi các Hội đồng quân sự - cách mạng các mặt trận miền Tây, Tây - Nam, Nam và Cáp-ca-dơ được viết là để chấp hành nghị quyết của Hội đồng lao động và quốc phòng ngày 13 tháng Mười 1920 (xem chú thích 386). — 456.

BẢN CHỈ DẪN
CÁC SÁCH BÁO VÀ TÀI LIỆU GỐC
MÀ V. I. LÊ-NIN ĐÃ TRÍCH DẪN

Bản về vấn đề xây dựng xưởng làm giấy nhà nước có nhiệm vụ đặc biệt. — К вопросу о постройке государственной бумажной фабрики специального назначения. М., 1920. 36 стр.; 12 л. илл. (Упр. фабриками изготовления гос. знаков). — 349.

"*Báo đỏ*". — «Красная Газета», Пг., 1919, № 237, 19 октября, стр. 1. — 78.

Bản dịch bức điện vô tuyến của bộ trưởng ngoại giao Anh ngày 12 tháng Bảy 1920. — Перевод радиотелеграммы британского министра иностранных дел от 12-го 1920 г. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 157 (1004), 18 июля, стр. 1. Под общ. загл.: Ультиматум Англии и наш ответ. От Народного комиссариата по иностранным делам. — 302 - 303, 304.

Bản dịch bức điện vô tuyến gửi huân tước Cốc-dơn ngày 17 tháng Bảy 1920. — Перевод радиотелеграммы лорду Керзону от 17-го июля 1920 г. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 157 (1004), 18 июля, стр. 1. Под общ. загл.: Ультиматум Англии и наш ответ. От Народного комиссариата по иностранным делам. — 304, 306, 309.

Bản sắc lệnh của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga về việc tinh giản bộ máy dân sự của Chính quyền xô-viết. — Декрет ВЦИК об упрощении гражданского аппарата Советской власти. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 293 (845), 28 декабря, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 83.

Bản tin của Bộ dân ủy ngoại giao", «Бюллетень Народного Комиссариата Иностранных Дел», М. — 320.

"*Bản tin của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga*". — «Бюллетени Государственной Комиссии по Электрификации России», М. — Пг., 1920, №№ 1 — 5. — 370.

* — Пг., 1920, № 5, стр. 13—21. — 369 - 370.

Bu-kha-rin, N. I. "Liên hiệp", sự phản bội và những người men-sê-vích. — Бухарин, Н. И. «Коалиция», предательство и меньшевики. — «Правда», М., 1919, № 172, 6 августа, стр. 1. — 37.

Chỉ thị về những phát minh. — Положение об изобретениях. (30 июня 1919 г.). — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 144 (696), 4 июля, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 4 - 5.

Clanh, G. I. Những điều kỳ lạ của trái đất. — Клейн, Г. И. Чудеса земного шара. Общедоступные беседы по землеведению. Пер. со второго нем. изд. Изд. 2-е. Спб., Вятское т-во, 1914. XVI, 412 стр.; 84 илл. — 402.

* *Cơ-gi-gia-nốp-xki, G. M. Báo cáo của G. M. Cơ-gi-gia-nốp-xki tại Hội nghị II của các cán bộ ngành công nghiệp điện.* — Кржижановский, Г. М. Доклад Г. М. Кржижановского на второй конференции работников электротехнической промышленности. — «Бюллетени Государственной Комиссии по Электрификации России», Пг., 1920, № 5, стр. 13—21. — 369 - 370.

— *Những nhiệm vụ cơ bản của việc điện khí hóa nước Nga.* — Основные задачи электрификации России. М., Госиздат, 1920. 51 стр.; 1 л. карт. — 163.

— *Than bùn và cuộc khủng hoảng chất đốt.* — Торф и кризис топлива. — «Правда», М., 1920, № 5, 10 января, стр. 2—3. — 135.

Cô-rô-len-cô, V. G. Chiến tranh, tổ quốc và nhân loại. — Короленко, В. Г. Война, отечество и человечество. (Письма о вопросах нашего времени). М., кн-во писателей в Москве, (1917). 55 стр. (Культурно-просветительная б-ка, № 5). — 60 - 61.

* Một hoa thị chỉ những sách báo, bài viết và tài liệu trong đó có bút tích của V. I. Lê-nin. Những sách báo này được lưu tại Cục lưu trữ trung ương của đảng thuộc Viện nghiên cứu chủ nghĩa Mác - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô.

- Cra-xi-cốp, P. A. Chính quyền xô-viết và giáo hội.* — Красигов, П. А. Советская власть и церковь. М., Нар. ком. юстиции, 1920, 8 стр. (Антирелиг. б-ка журн. «Революция и церковь». Вып. 1). — 194.
- Dự thảo điều lệ Đảng cộng sản (bôn-sê-vích) Nga.* — Проект устава Российской Коммунистической партии (большевиков). С прил. циркуляров ЦК РКП. М., Госиздат, 1920. 96 стр. — 114 - 115.
- Đa-lơ, V. I. Từ điển điển giải tiếng Đại Nga sống.* — Даль, В. И. Толковый словарь живого великорусского языка. Под ред. И. А. Бодуэна-де-Куртенэ. 3-е, испр. и значит. доп. изд. Т. 1 — 4 Спб., Вольф, 1903-1909. 4 т. — 142, 155 - 156, 246.
- "*Đời sống kinh tế*". — «Экономическая Жизнь», М. — 108, 113, 135, 169.
- * *Đường sắt của nước Nga.* — Железные дороги России. (Атлас). Пг., о-во «Картографическое заведение А. Ильина», 1918. [4] стр.; XXII л. карт. — 322, 341.
- Giôn Rít.* [Bản cáo phó về cái chết của Giôn Rít]. — Джон Рид. «Извещение о смерти Джона Рида». — «Правда», М., 1920, № 233, 19 октября, стр. 1. — 395.
- * *Goóc-ki, A. M. Thư gửi Hội đồng bộ trưởng dân ủy.*¹ — Горький, А. М. Письмо о Совет Народных Комиссаров. Не позднее 21 октября 1920 г. Рукопись. — 401.
- * — *Thư gửi V. I. Lê-nin.*² — Письмо В. И. Ленину. 5 марта 1920 г. Рукопись. — 211.
- Gôi-khơ-bác, A. G. Hãy thực hiện những sắc luật của nước Cộng hòa xô-viết!* М. -Р. — Гойхбарг, А. Г. Исполняйте законы Советской республики! М.—Пг., «Коммунист», 1919. 15 стр. (РКП(б)). — 57.
- Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga gửi chính phủ Ba-lan và nhân dân Ba-lan.* — От Совета Народных Комиссаров РСФСР правительству Польши и польскому народу. Заявление. (28 января 1920 г.) — «Правда» М., 1920, № 20, 30 января, стр. 1. Под общ. загл.: Перед важным решением. — 203.

1. In lần đầu trong Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, 1945, t. XXXV, tr. 144.

2. In lần đầu không đầy đủ trong Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, 1945, t. XXXV, tr. 110-111.

- Kéc-gien-txép, V. Các ngài sẽ không chờ được đến lúc đó đâu!* — Керженцев, В. Не дожидется, господа! — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 174 (726), 8 августа, стр. 1. — 37.
- [*Lê-nin, V. I.] Bàn về cuộc đấu tranh trong Đảng xã hội chủ nghĩa Ý.* — (Ленин, В. И.) О борьбе внутри Итальянской социалистической партии. 4 ноября 1920 г. — 382.
- * — *Bệnh ấu trĩ "tả khuynh" trong phong trào cộng sản.* — Детская болезнь «левизны» в коммунизме. Пб., Госиздат, 1920. 111 стр. Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 241 - 242, 254, 298 - 299, 305, 308.
- * — *Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn mới nhất của chủ nghĩa tư bản.* — Империализм, как новейший этап капитализма. (Попул. очерк). Пг., «Жизнь и Знание», 1917. [3], 130 стр. Перед загл. авт.: Н. Ленин (Вл. Ильин) — 292, 295.
- * — *Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn mới nhất của chủ nghĩa tư bản.* — Империализм, как новейший этап капитализма. (Попул. очерк). Изд. 2-е. М. — Пг., «Коммунист», 1918. 142 стр. (Рос. Коммунистич. партия (большевиков)). Перед загл. авт.: Н. Ленин (Вл. Ульянов). На обл. год изд.: 1919. — 229.
- *Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn tốt cùng của chủ nghĩa tư bản.* — Империализм, как высшая стадия капитализма — хет Lê-nin, V. I. Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn mới nhất của chủ nghĩa tư bản.
- *Sự bầu cử Quốc hội lập hiến và chuyên chính vô sản.* — Выборы в Учредительное собрание и диктатура пролетариата. — «Коммунистический Интернационал», М.—Пг., 1919, № 7-8, ноябрь — декабрь, стлб. 952 — 967. Подпись: Н. Ленин. — 119.
- *Điện báo bằng điện thoại gửi I. V. Xta-lin.* — Телефонограмма И. В. Сталину. 24 марта 1920 г. — 209.
- *Điện gửi Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xim-biéc-xơ và Ban chấp hành Xô-viết huyện Xư-dơ-ran.* — Телеграмма Симбирскому губисполкому и Сызранскому уисполкому. 15 октября 1919 г. — 105.
- *Điện gửi chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt.* — Телеграмма председателю Нижегородского губисполкома. 5 февраля 1920 г. — 166.

- [Lê-nin, V. I.] Điện gửi chủ tịch Ủy ban đặc biệt Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt. — [Ленин, В. И.] Телеграмма председателю Нижегородской ЧК. 5 февраля 1920 г. — 166.
- Điện gửi M. V. Phrun-dê. — Телеграмма М. В. Фрунзе. 18 октября 1919 г. — 103 - 104.
- Điện gửi tất cả các ban chấp hành Xô-viết tỉnh, thành phố Mát-xcơ-va và Pê-tơ-rô-grát, các ủy ban cách mạng tỉnh, Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri. — Телеграмма всем губисполкомам, горисполкомам Москвы и Петрограда, губревкомам, Сибревкому. Не ранее 5, не позднее 7 мая 1920 г. — 264.
- Gửi công nhân và chiến sĩ Hồng quân Pê-tơ-rô-grát. — К рабочим и красноармейцам Петрограда. — «Красная Газета», Пг., 1919, № 237, 19 октября, стр. 1. Подпись: В. Ульянов (Ленин). — 78.
- Lời bạt [cho cuốn sách "Những thành tựu và khó khăn của Chính quyền xô-viết"] — Послесловие [к брошюре «Успехи и трудности Советской власти»]. 17 апреля 1919 г. — 39.
- Lời chúc mừng Cộng hòa xô-viết Ba-vi-e. — Приветствие Баварской Советской республике. 27 апреля 1919 г. — 34.
- Lời tựa cho lần xuất bản bằng tiếng Pháp và tiếng Đức [của cuốn sách "Chủ nghĩa đế quốc, giai đoạn tốt cùng của chủ nghĩa tư bản"]. — Предисловие к французскому и немецкому изданиям [книги «Империализм, как высшая стадия капитализма»] 6 июля 1920 г. — 296.
- Luận cương về những nhiệm vụ cơ bản của Đại hội II của Quốc tế cộng sản. — Тезисы об основных задачах Второго конгресса Коммунистического Интернационала. — В кн.: Тезисы ко Второму конгрессу Коммунистического Интернационала. Пг., изд-во Коммунистич. Интернационала, [1920], стр. 84 — 107. Подпись: Н. Ленин. — 291, 293 - 294, 296, 298.
- Quyết định về việc thi hành kỷ luật người phụ trách an dưỡng đường "Гоóc-ki" E. I-a. Vê-ve. — Постановление о наложении взыскания на заведующего санаторием «Горки» Э. Я. Вевера. 14 июня 1920 г. — 281-282.
- Thành tựu và khó khăn của Chính quyền xô-viết. — Успехи и трудности Советской власти. Речь, сказанная на митинге в Петербурге 13 марта 1919 г. Пг., кн-во Петрогр. Совдепа, 1919. 32 стр. Перед загл. авт.: Н. Ленин. — 39.

- Thắng lợi của phái dân chủ - lập hiến và những nhiệm vụ của đảng công nhân. — Победа кадетов и задачи рабочей партии. Спб., «Наша Мысль», [1906]. 79 стр. Перед загл авт.: Н. Ленин. — 393 - 394.
- Thư gửi A. M. Goóc-ki. — Письмо А. М. Горькому. 15 сентября 1919 г. — 66-67.
- Thư gửi A. V. Lu-na-tsác-xki. — Письмо А. В. Луначарскому. 18 января 1920 г. — 246.
- Thư gửi công nhân Anh. — Письмо к английским рабочим. — «Правда», М., 1920, № 130, 17 июня, стр. 1. Подпись: Н. Ленин. — 258 - 259.
- Thư gửi I. I. Khô-đô-rốp-xki. — Письмо И. И. Ходоровскому. 6 пареля 1920 г. — 226.
- Thư gửi G. V. Tsi-tsê-rin. — Записка Г. В. Чичерину. Не ранее 24 сентября 1920 г. — 372.
- Lời chào mừng của 6 nghìn công nhân mỏ than Xi-bi-ri gửi đồng chí Lê-nin. — Привет тов. Ленину от 6 тысяч углекопов Сибири. — «Петроградская Правда», 1920, № 253, 11 ноября, стр. 1. Под. общ. загл.: Письмо тов. Ленина черемховским углекопам. — 360.
- Lời kêu gọi của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga gửi nhân dân Ba-lan. — Обращение ВЦИК к польскому народу. — «Правда», М., 1920, № 25, 5 февраля, стр. 1. — 203.
- Lời kêu gọi gửi các sĩ quan trong quân đội của tử tước Vran-ghen. — Воззвание к офицерам армии барона Врангеля. — «Правда», М., 1920, № 202, 12 сентября, стр. 1. — 353.
- Những luận cương để trình bày tại Đại hội II của Quốc tế cộng sản. — Тезисы ко Второму конгрессу Коммунистического Интернационала. Пг., изд-во Коммунистич. Интернационала, [1920]. 108 стр. — 291, 293 - 294, 296, 298.
- Nấu thức ăn không cần lửa. — Варка пицци без огня. [Термос]. С 11 рис. в тексте. Сост. Я. К. Г., Э. Фейн и М. Мануйлов. Изд. ВСНХ. М., 1918. 46 стр. (Маленькая б-ка хозяйки. № 1). — 228.
- Nghị quyết của Đại hội VI bất thường toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và nông dân. — Постановление VI Всероссийского Чрезвычайного съезда Советов рабочих и крестьянских депутатов. О точном соблюдении законов. 8 ноября 1918 г. — «Собрание Уз-

конений и Распоряжений Рабочего и Крестьянского Правительства». М., 1918, № 90, 20 декабря, отдел первый, стр. 1127—1128. — 122 - 123.

*Nghị quyết của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về phương pháp khai thác than bùn bằng thủy lực.*¹ — Постановление Совета Народных Комиссаров о гидравлическом способе добычи торфа. 30 октября 1920 г. Рукопись. — 416 - 417.

Những lời thừa nhận thành thật. — Откровенные признания. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 81 (928), 17 апреля, стр. 2. Подпись: «Сеня». — 228.

"*Nông dân nghèo*", М. — «Беднота», М. — 123.

Ở phần U-cra-i-na bên phía hữu ngạn. — В Правобережной Украине. — «Вечерние Известия Московского Совета Рабочих и Красноармейских Депутатов», 1920, № 450, 26 января, стр. 2, в отд.: На Украине. — 161.

Pha-brơ, G. A. Đời sống các côn trùng. — Фабр, Ж. А. Жизнь насекомых. Пер. с франц. Л. В. Очаповского. Спб., Вятское т-во, 1911. XII, 516 стр.; 74 илл. — 402.

Prê-ô-bra-gien-xki, E. A. Đừng để mất thời gian! — Преображенский, Е. А. Не теряйте времени! — «Правда», М., 1920, № 30, 11 февраля, стр. 1. — 170.

Quốc tế III. — III Интернационал. 6—7 марта 1919 г. М., Госиздат, 1919. 99 стр. (РСФСР). — 90 - 91.

"*Quốc tế cộng sản*", М. -Р. — «Коммунистический Интернационал», М. — Пг. — 291 - 292, 393 - 394, 395.

— №№ 1—10, 1 мая 1919 — 11 мая 1920. — 291-292.

— 1919, № 7—8, ноябрь — декабрь, стлб. 952 — 967. — 119.

Quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ngày 29 tháng Mười 1919 về Ủy ban giúp đỡ thương bệnh binh Hồng quân. — Постановление Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета от 29-го октября 1919 г. о Комитете помощи раненым и больным красноармейцам. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск.

1. Đăng trên tạp chí "Lưu trữ lịch sử", Mát-xcơ-va, 1956, số 1, tr. 12-13.

Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 245 (797), 1 ноября, стр. 2, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 75.

*Quyết định của Hội đồng lao động và quốc phòng.*¹ — Постановление Совета Труда и Обороны. 11 июня 1920 г. Рукопись. — 275.

Sắc lệnh của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về các công xã tiêu dùng. — Декрет Совета Народных Комиссаров о потребительских коммунах. [16 марта 1919 г.]. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 60 (612), 20 марта, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 152.

Sắc lệnh [của Hội đồng bộ trưởng dân ủy] về cuộc điều tra dân số, nghề nghiệp và nông nghiệp, có kiểm kê các xí nghiệp công nghiệp. — Декрет [СНК] о производстве профессиональной и сельскохозяйственной переписи населения с учетом промышленных предприятий. 22 апреля 1920 г. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 93 (940), 1 мая, стр. 4, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 435 - 436.

Sắc lệnh [của Hội đồng bộ trưởng dân ủy] về việc nuôi trẻ em không thu tiền. — Декрет [СНК] о бесплатном детском питании. 17 мая 1919 г. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1919, № 107 (659), 20 мая, стр. 3, в отд.: Действия и распоряжения правительства. — 109.

Sự phong phú của các sản phẩm dầu mỏ. — Богатство нефтяных продуктов. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 8 (855), 14 января, стр. 2, в отд.: По Советской России. — 151.

"*Sự thật*", Р. -М. — «Правда», Пг. —М. — 171, 227, 390.

— Пг., 1917, №№ 170 (101) — 206 (137), 9 ноября (27 октября) — 18 (5) декабря. — 121.

1. In lần đầu trong Văn tập Lê-nin, tiếng Nga, 1942, t. XXXIV, tr. 321-322.

- "*Sự thật*". М. — «Правда», М., 1919, № 172, 6 августа, стр. 1. — 37.
 — 1920, № 5, 10 января, стр. 2 — 3. — 135.
 — 1920, № 20, 30 января, стр. 1. — 202.
 — 1920, № 25, 5 февраля, стр. 1. — 203.
 — 1920, № 30, 11 февраля, стр. 1. — 170.
 — 1920, № 130, 17 июня, стр. 1. — 259.
 — 1920, № 202, 12 сентября, стр. 1. — 353.
 — 1920, № 231, 16 октября, 2 стр. — 390.
 — 1920, № 233, 19 октября, стр. 1. — 395.
- "*Sự thật Pê-tơ-rô-grát*". — «Петроградская Правда», 1920, № 253, 11 ноября, стр. 1. — 360.
- Tập sách lệnh năm 1919*. — Сборник декретов 1919 года. Пг., 1920. XVI, 453 стр. (Собрание Указаний и Распоряжений рабочего и крестьян. правительства). — 328.
- "*Tập sách luật và chỉ thị của chính phủ công nông*". — «Собрание Указаний и Распоряжений Рабочего и Крестьянского Правительства», М., 1918, № 90, 20 декабря, отдел первый, стр. 1127 — 1128. — 122 - 123.
 — 1920, № 1 — 2, 10 января, стр. 6—7. — 122 - 123.
- Ti-mi-ri-a-dép, C. A. Khoa học và nền dân chủ*. — Тимирязев, К. А. Наука и демократия. Сборник статей 1904 — 1919 г. М., Госиздат, 1920. XVI, 478 стр.; 8 л. илл. — 238.
- "*Tin tức buổi chiều của Xô-viết đại biểu công nhân và Hồng quân Mát-xcơ-va*". — «Вечерние Известия Московского Совета Рабочих и Красноармейских Депутатов», 1920, № 450, 26 января, стр. 2. — 161.
- "*Tin tức của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ*". — «Известия ЦИК Советов Рабочих и Солдатских Депутатов», Пг., 1917, №№ 206 — 244, 25 октября — 6 декабря. — 121.
- "*Tin tức của Ban chấp hành trung ương toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân, nông dân, Cô-dắc và Hồng quân và Xô-viết đại biểu công nhân và Hồng quân Mát-xcơ-va*". — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов». — 171, 227.

- 1919, № 60 (612), 20 марта, стр. 3. — 152.
 — 1919, № 107 (659), 20 мая, стр. 3. — 109.
 — 1919, № 144 (696), 4 июля, стр. 3. — 5.
 — 1919, № 174 (726), 8 августа, стр. 1. — 37.
 — 1919, № 245 (797), 1 ноября, стр. 2. — 75.
 — 1919, № 293 (845), 28 декабря, стр. 3. — 83.
 — 1920, № 8 (855), 14 января, стр. 2. — 151.
 — 1920, № 81 (928), 17 апреля, стр. 2. — 228.
 — 1920, № 93 (940), 1 мая, стр. 4. — 435 - 436.
 — 1920, № 127 (974), 13 июня, стр. 2. — 259, 273.
 — 1920, № 157 (1004), 18 июля, стр. 1. — 302 - 303, 304, 306, 309.
- Tuyên bố của bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao*. — От народного комиссара по иностранным делам. Перевод радиотелеграммы от 11 июня. — «Известия ВЦИК Советов Рабочих, Крестьянских, Казачьих и Красноарм. Депутатов и Моск. Совета Рабоч. и Красноарм. Депутатов», 1920, № 127 (974), 13 июня, стр. 2. Под общ. загл.: Англия и наступление Врангеля. — 259, 273.
- Txen-lơ, E. Lược khảo lịch sử triết học Hy-lạp*. — Целлер, Э. Очерк истории греческой философии. Пер. с последнего, 10-го нем. изд., ред. Ф. Лорцингом, Н. Стрелкова, под ред. Н. В. Самсонова. М., «Творчество», 1913. XII, 342 стр. — 348.
- Về tổ chức mối liên hệ giữa các bộ dân ủy kinh tế*. — Об организации связи между хозяйственными комиссариатами. [Резолюция, принятая на IX съезде РКП(б). 1920 г.]. — В кн.: Девятый съезд Российской Коммунистической партии. Стенографический отчет. (29-го марта — 4 апреля 1920 г.). М., Госиздат, 1920, стр. 383, в отд.: Приложения. Под общ. загл.: Резолюции и постановления IX съезда РКП. — 388.
- Về việc bãi bỏ tệ quan liêu giầu tồ. — Об устранении волокиты [Декрет СНК. 30 декабря 1919 г.]. — «Собрание Указаний и Распоряжений Рабочего и Крестьянского Правительства», М., 1920, № 1 — 2, 10 января, стр. 6 — 7. — 122 - 123.

- "Archiv für die Geschichte des Sozialismus und der Arbeiterbewegung", Leipzig, 1915, Jg. 5, Hft. i u. 2, S. 306—311. — 295.
- "Avanti!", Milano. — 277, 293.
- 1920, N. 244, 12 ottobre, p. 1—2. — 382.
- Baldwin, J. M. *Dictionary of Philosophy and Psychology*. Vol. 1—2. New ed. with corrections. New York, Macmillan, 1918—1920. 2 t. — 347.
- *Bauer, O. *Bolschewismus oder Sozialdemokratie?* Wien, Verl. der Wiener Volksbuchh., 1920. 120 S. — 291.
- "Comunismo", Milano, 1920, N. 10, 15—29 febbraio, p. 689—697. — 277.
- Il Convegno di Reggio Emilia*. La concentrazione socialista in cerca di un programma. — "Avanti!", Milano, 1920, N. 244, 12 ottobre, p. 1—2. — 382.
- "The Daily Herald", London. — 293.
- De Leon, D. *Two Pages from Roman History*. I. Plebs leaders and labor leaders. II. The warning of the Gracchi. New York, National executive committee Socialist labor party, 1920. 89 p. — 347.
- Eisler, R. *Handwörterbuch der Philosophie*. Berlin, Mittler, 1913. IV, 801 S. — 347.
- *Wörterbuch der philosophischen Begriffe*. 2. völlig neu bearb. Aufl. Bd. 1—2. Berlin, Mittler, 1904. 2 Bde. — 347.
- Die Eröffnung des Parteitag*. — "Freiheit", Berlin, 1919, Nr. 582/A318, 1. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 1—2. — 141.
- Franck, A. *Dictionnaire des sciences philosophiques*. 2 éd. Paris, Hachette, 1875. [6], XII, 1806 p. — 347.
- "Freiheit", Berlin. — 141.
- 1919, Nr. 582/A318, 1. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 1—2. — 141.
- 1919, Nr. 584/A319, 2. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3. — 141.
- 1919, Nr. 585/B266, 2. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 1. — 141.
- 1919, Nr. 586/A320, 3. Dezember. Morgen-Ausgabe, Beilage zur "Freiheit", S. 1—2. — 141.
- 1919, Nr. 588/A321, 4. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3; Nr. 589/B268, 4. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2—3. — 141.

- 1919, Nr. 590/A322, 5. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3; Nr. 591/B269, 5. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2. — 141.
- 1919, Nr. 592/A323, 6. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 3; Nr. 593/B270, 6. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2. — 141.
- 1919, Nr. 594/A324, 7. Dezember. Morgen-Ausgabe, 1. Beilage zur "Freiheit", S. 1—2. — 141.
- Gomperz, Th. *Griechische Denker*. Eine Geschichte der antiken Philosophie. Bd. 1—3. Leipzig, Veit, 1909—1912. 3 Bde.
- Bd. 1. 3. durchges. Aufl. 1911. VIII, [4], 472 S. — 348.
- Bd. 2. 3. durchges. Aufl. 1912. VI, [2], 624 S. — 348.
- Bd. 3. 1. und 2. Aufl. 1909. VIII, [2], 483 S. — 348.
- Heftige Debatten auf dem Parteitag*. — "Freiheit", 1919, Nr. 585/B266, 2. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 1. — 141.
- "L'Humanité", Paris. — 293.
- Keynes, J. M. *The Economic Consequences of the Peace*. London, Macmillan, 1919. 279 p. — 287, 307.
- [Lénine, V. I.] *Le "communisme de gauche", maladie infantile du communisme*. Pg., Internationale Communiste, 1920. 96 p. Trước nhan đề có tên của tác giả: N. Lénine. — 308.
- *— *The Infantile Sickness of "Leftism" in Communism*. M., Executive Com. of the Communist International, 1920. 104 p. Trước nhan đề có tên của tác giả: N. Lenin. — 298 - 299, 308.
- *— *Der "Radikalismus" die Kinderkrankheit des Kommunismus*. Leipzig, Westeuropäisches Sekretariat der Kommunistischen Internationale, 1920. 94 S. Ký tên: N. Lenin. — 308.
- [*Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, angenommen auf dem Außerordentlichen Internationalen Sozialistenkongreß zu Basel*]. "Archiv für die Geschichte des Sozialismus und der Arbeiterbewegung", Leipzig, 1915, Jg. 5, Hft. 1 u. 2, S. 306—311. — 295.
- Manifest do polskiego ludu roboczego miast i wsi*. [Tờ truyền đơn]. Białystok, 30 lipca 1920. 2 s. Ký tên: Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski. — 315, 316 - 317.

- Österreichische Statistik.* Hrsg. von der K. K. Statistischen Zentralkommission. Bd. LXXXIII. Hft. 1. Ergebnisse der landwirtschaftlichen Betriebszählung vom 3. Juni 1902 in den im Reichsrat vertretenen Königreichen und Ländern. 1. Hft. Analytische Bearbeitung. Summarische Daten für das Reich die Verwaltungsgebiete und Länder, nebst Anhang, enthaltend Übersichten nach natürlichen Gebieten. Bearb. von dem Bureau der K. K. Statistischen Zentralkommission. Wien, 1909. [4], XLV, 65 S. — 271.
- Der Parteitag in Leipzig.* Auftakt. — "Freiheit", Berlin, 1919, Nr. 584/A319, 2. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3. — 141.
- Der Parteitag in Leipzig.* — "Freiheit", Berlin, 1919, Nr. 586/A320, 3. Dezember. Morgen-Ausgabe, Beilage zur "Freiheit", S. 1—2. — 141.
- Der Parteitag in Leipzig.* Die Programmdebatte. — "Freiheit", Berlin, 1919, Nr. 588/A321, 4. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3; Nr. 589/B268, 4. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2—3. — 141.
- Der Parteitag in Leipzig.* — "Freiheit", Berlin, 1919, Nr. 590/A322, 5. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 2—3; Nr. 591/B269, 5. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2. — 141.
- Der Parteitag in Leipzig.* Die Debatte über die Internationale. — "Freiheit", Berlin, 1919, Nr. 592/A323, 6. Dezember. Morgen-Ausgabe, S. 3; Nr. 593/B270, 6. Dezember. Abend-Ausgabe, S. 2. — 141.
- Der Parteitag in Leipzig.* — "Freiheit", Berlin, 1919, Nr. 594/A324, 7. Dezember. Morgen-Ausgabe, 1. Beilage zur "Freiheit", S. 1—2. — 141.
- "*Die Rote Fahne*", Berlin. — 293.
- "*Die Rote Fahne*", Wien. — 293.
- Statistik des Deutschen Reichs.* Bd. 212. Berufs- und Betriebsstatistik. Hrsg. vom Kaiserlichen statistischen Amte. Teil 1a, 1b, 2a. Berlin, [1909—1910]. 3 Bde. — 271.
- Unione o scissura?* — "Comunismo", Milano, 1920, N. 10, 15 — 29 febbraio, p. 689 — 697. — 277.

BẢN CHỈ DẪN TÊN NGƯỜI*

A

- A. M.* — xem Goóc-ki, A. M.
- A-bra-mô-vích, A. E.* (sinh năm 1888) — đảng viên từ năm 1908. sau Cách mạng tháng Mười, phục vụ trong Hồng quân, công tác ở Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t.49, tr. 818)**. — 142.
- A-dan-tsep-xcai-a, A. V.* (sinh năm 1885) — nữ nghệ sĩ dương cầm. — 354.
- A-dan-tsep-xcai-a, E. N.* (sinh năm 1850) — một người làm công tác văn học. — 354.
- A-đô-rát-xki, V. V.* (1878 - 1945) — đảng viên từ năm 1904. Năm 1918, công tác ở Bộ dân ủy giáo dục, về sau công tác ở Trường đại học tổng hợp Ca-dan. Từ năm 1920, là cục phó Cục lưu trữ trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, t. 44, tr. 752). — 225 - 226, 227.
- A-lếch-xan-đrơ II (Rô-ma-nốp***)* (1818 - 1881) — hoàng đế Nga (1855 - 1881). — 280.

* Do số lượng tên người được nhắc đến trong tập này rất nhiều cho nên về những người mà các bản chỉ dẫn của các tập trước đã nêu lên một cách chi tiết, thì ở đây thường chỉ nêu ra những tài liệu có liên quan đến thời gian 1919 - 1920. Về những người lần đầu tiên được nhắc đến trong tập này sẽ chú dẫn tỉ mỉ hơn; có một số người không tìm được tin tức.

** Ở đây cũng như từ đây trở xuống, chúng tôi dẫn trong ngoặc đơn số tập của lần xuất bản này bằng tiếng Việt, trong đó có chỉ dẫn tỉ mỉ hơn về người đó.

*** Để trong ngoặc đơn và viết ngả là họ thật.

- A-lô-sin, X. X.* (1886 - 1936) — nhà điêu khắc xô-viết. Tham gia thực hiện kế hoạch "tuyên truyền đồ sộ" của Lê-nin. Bản phác thảo tượng Các Mác do ông đề trình đã được Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy chấp thuận ngày 23 tháng hai 1920. — 234.
- A-va-nê-xốp, V. A.* (1884 - 1930) — đảng viên từ năm 1903. Trong những năm 1917 - 1919, là thư ký và ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga; năm 1919 - đầu năm 1920, là ủy viên ban lãnh đạo Ban kiểm tra nhà nước (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 37, tr. 790). — 73 - 74, 359.
- A-vi-lốp, N. P.* (Glê-bốp, N.) (1887 - 1942) — đảng viên từ năm 1904. Tháng Năm 1918, là chính ủy Hạm đội Hắc-hải, về sau là ủy viên Đoàn chủ tịch và thư ký Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, bộ trưởng Bộ dân ủy lao động U-cra-i-na; từ năm 1922 làm công tác đảng ở Pê-tơ-rô-grát (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 35, tr. 630 - 631). — 27.
- A-vrốp, Đ. N.* (1890 - 1922) — đảng viên từ năm 1918, tham gia tích cực cuộc nội chiến. Năm 1919, chỉ huy trưởng khu bố phòng Pê-tơ-rô-grát, sau đó là trưởng ban bảo vệ nội bộ Pê-tơ-rô-grát. Trong những năm 1920 - 1921, là tư lệnh quân khu Pê-tơ-rô-grát. Là người tham gia tiêu diệt cuộc phiến loạn chống Chính quyền xô-viết ở Crôn-stát năm 1921. — 98 - 99.
- Ai-xlơ (Eisler), Ru-đôn-phơ* (1873 - 1926) — nhà triết học Đức, môn đồ của Can-tơ và V. Vun-tơ. Rất nổi tiếng nhờ các bộ từ điển do ông soạn "Wörterbuch der philosophischen Begriffe und Ausdrücke", "Handwörterbuch der Philosophie", "Philosophenlexikon". — 346.
- An-đéc-xơn, V. M.* (sinh năm 1880) — đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1918 - 1923, là ủy viên phụ trách Thư viện công cộng ở Pê-tơ-rô-grát (ngày nay là Thư viện công cộng quốc gia mang tên M. Ê. Xan-tu-cốp - Sê-đrin), sau đó là phó giám đốc. Năm 1924, công tác trong bộ máy của Quốc tế cộng sản; từ năm 1925, làm công tác ngoại giao. Từ năm 1928, lại trở về công tác thư viện. — 232.
- An-đrê-ê-va, M. Ph.* (1868 - 1953) — đảng viên từ năm 1904, nữ nghệ sĩ Nga nổi tiếng, nhà hoạt động xã hội, là vợ và là người giúp đỡ A. M. Goóc-ki.

- Sau Cách mạng tháng Mười, tích cực tham gia sinh hoạt xã hội: là ủy viên các nhà hát và kịch trường Pê-tơ-rô-grát, công tác trong ngành ngoại thương ở Nga và ở nước ngoài. Tham gia thành lập ngành điện ảnh xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 48, tr. 461). — 65 - 66, 237, 349.
- An-li-lu-ép, P. X.* (1894 - 1938) — đảng viên từ năm 1917, tham gia nội chiến, chính ủy Cục thiết giáp của Hồng quân công nông, kỹ sư của sư đoàn. Năm 1920, chỉ huy nhiều đơn vị khác nhau của bộ đội thông tin. — 213 - 214.
- An-li-lu-ép, X. I-a.* (1866 - 1945) — đảng viên từ năm 1896. Phòng ở của An-li-lu-ép trong những năm 1912 - 1917 là địa điểm họp bí mật của những người bôn-sê-vích. Tháng Bảy 1917, đã che giấu V. I. Lê-nin trong nhiều ngày để tránh sự truy lùng của Chính phủ lâm thời tư sản. Trong những năm nội chiến, công tác đảng bí mật ở U-cra-i-na và ở Crum. Năm 1921, là ủy viên Ủy ban cách mạng I-an-ta, sau đó công tác lãnh đạo kinh tế ở Mát-xcơ-va, Lê-nin-grát, U-cra-i-na. Tác giả cuốn sách "Con đường đã qua" (1946). — 164 - 165.
- An-li-lu-ê-va, N. X.* (1901 - 1932) — đảng viên từ năm 1918. Từ năm 1919, công tác ở ban thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Trong thời kỳ nội chiến có mặt tại mặt trận Txa-ri-txun. Về sau công tác ở ban biên tập tạp chí "Cách mạng và văn hóa"; sau đó học ở Học viện công nghiệp. — 288.
- An-phê-rốp, C. A.* (sinh năm 1883) — đảng viên từ năm 1918, kỹ sư ngành đường sá. Năm 1905, gia nhập Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, từ năm 1911 là một phần tử men-sê-vích. Từ năm 1915, phục vụ trong các đội đường sá quân sự, từ mùa thu năm 1918 là phó ủy viên phụ trách Cục đường bộ, sau đó công tác ở Ủy ban trung ương các công trình nhà nước (1919 - 1921); trong những năm 1922 - 1924, là phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tỉnh ở Gô-men; trong những năm sau đó, công tác ở Bộ dân ủy thanh tra công nông của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, ở Bộ dân ủy giao thông. — 190, 235, 265 - 266.
- Ác-gia-nốp, M. M.* (1873 - 1941) — cán bộ đường sắt, kỹ sư, không đảng phái. Từ năm 1918 giữ các trọng trách trong hệ thống Bộ dân ủy giao thông. Là người tích cực tham gia nội chiến; tổng cục trưởng Tổng cục giao thông quân sự và Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa. Là ủy viên Hội đồng vận chuyển

tối cao (1921). Từ năm 1922, là trưởng ban cung cấp cho Hồng quân công nông, từ năm 1924 là thanh tra bộ đội đường sắt. Cuối năm 1924 lại giữ những trọng trách trong Bộ dân ủy giao thông. Đã được tặng danh hiệu Anh hùng lao động xã hội chủ nghĩa theo quyết định của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 167, 430.

Ác-măng, A. A. (1903 - 1944) — con trai của bà I. Ph. Ác-măng, kỹ sư cơ khí, công tác tại nhà máy ô-tô ở thành phố Goóc-ki, từ năm 1935 công tác ở Mát-xcơ-va. Trong thời kỳ Chiến tranh về quốc vĩ đại (1941 - 1945) ra mặt trận chiến đấu cùng với dân quân tự vệ Mát-xcơ-va. Năm 1944 vào đảng tại mặt trận. — 332, 334, 338, 348.

Ác-măng, I. Ph. (1875 - 1920) — đảng viên từ năm 1904. Sau Cách mạng tháng Mười, bà là tỉnh ủy viên tỉnh Mát-xcơ-va, ủy viên Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Mát-xcơ-va và chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tỉnh Mát-xcơ-va. Từ năm 1918, phụ trách ban phụ vận trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 48, tr. 461 - 462). — 332, 334, 338, 348.

Ác-xen-rốt, L. I. (Oóc-tô-đốc) (1868 - 1946) — nhà triết học, người dân chủ - xã hội, một phần tử men-sê-vích. Từ năm 1918, bà rời bỏ hoạt động chính trị tích cực và làm công tác giáo dục trong nhiều trường cao đẳng của đất nước (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 4, tr. 643). — 287, 367, 368.

Áp-kxen-chi-ép-xki, C. A. (1890 - 1941) — đảng viên từ năm 1917. Tham gia Cách mạng tháng Mười và nội chiến. Năm 1918, là ủy viên phụ trách quân sự tỉnh Vô-lô-gđa, sau đó là ủy viên phụ trách quân sự khu I-a-rô-xláp. Năm 1919, chỉ huy quân đoàn 4 của cụm quân phương Nam thuộc mặt trận miền Đông, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng. Năm 1920, đứng đầu quân đoàn 6 của mặt trận miền Nam, là phó tư lệnh đội quân mặt trận Tuốc-ke-xtan. Năm 1921, là phó tư lệnh các lực lượng vũ trang U-cra-i-na. — 185, 445 - 446.

Â

Áy-xmôn-tơ N. B. (sinh năm 1891) — đảng viên từ năm 1917. Tham gia nội chiến. Từ năm 1920, làm công tác kinh tế: ủy viên Đoàn

chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Trong những năm 1924 - 1925, là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết khu Bắc Cáp-ca-dơ. Từ năm 1926, là bộ trưởng Bộ dân ủy thương nghiệp Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Từ năm 1930, là bộ trưởng Bộ dân ủy cung cấp Liên-xô. 417 - 418.

B

Ba-đa-ép, A. E. (1883 - 1951) — đảng viên từ năm 1904, làm công tác đảng ở Pê-téc-bua. Sau Cách mạng tháng Mười, là chủ tịch Cục quản lý lương thực Pê-tơ-rô-grát, ủy viên phụ trách lương thực Pê-tơ-rô-grát và khu Bắc và làm công tác lãnh đạo khác trong đảng, các xô-viết và trong ngành kinh tế (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 31, tr. 590 - 591). — 81, 211, 252 - 253, 283, 285.

Ba-ran, M. L. (1880 - 1937) — đảng viên từ năm 1917. Tham gia thành lập Đảng cộng sản Đông Ga-li-xi-a. Tham gia nội chiến. Là phó chủ tịch Ủy ban cách mạng Ga-li-xi-a. Ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Ga-li-xi-a. Tham gia hội nghị hòa bình Balan - Xô-viết (1920). Sau khi nội chiến kết thúc, giữ trọng trách trong công tác đảng và công tác hành chính. — 322 - 323.

Ba-xin. — 249.

Bau-ơ (Bauer), Ôt-tô (1882 - 1938), một trong những người lãnh đạo Đảng dân chủ - xã hội Áo và Quốc tế II. Có thái độ thù địch đối với Cách mạng tháng Mười. Tác giả cuốn sách "Chủ nghĩa bôn-sê-vích hay chủ nghĩa dân chủ - xã hội?" nhằm chống chủ nghĩa bôn-sê-vích (xuất bản năm 1920 ở Viên). Trong những năm 1918 - 1919, là bộ trưởng Bộ ngoại giao nước Cộng hòa tư sản Áo (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 45, tr. 730 - 731). — 291.

Báp-kin, I. P. (1885 - 1940) — đảng viên từ năm 1902. Công tác đảng ở các thành phố phía Nam nước Nga (Rô-xtốp trên sông Đôn, Txa-ri-txun, Ô-đét-xa v.v.). Năm 1917, tích cực tham gia thành lập Chính quyền xô-viết ở vùng sông Đôn, là ủy viên ủy ban cách mạng, ủy viên Xô-viết đại biểu Rô-xtốp - Na-khi-tsê-van. Từ năm 1920, làm công tác kinh tế và xô-viết, chủ tịch Ủy ban vận chuyển dầu

mỏ từ A-xơ-ra-khan của Hội đồng lao động và quốc phòng, cán bộ Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, ủy viên Ủy ban trọng tài tối cao trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng, ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Ca-rê-li-a, phó chủ tịch Cục xuất khẩu lâm sản. — 206, 441.

Béc-ca-lốp, E. A. (1878 - 1952) — giáo sư, tiến sĩ khoa học kỹ thuật, ủy viên chính thức của Viện hàn lâm khoa học pháo binh, trung tướng công binh. Tham gia lực lượng vũ trang xô-viết từ khi Hồng quân mới bắt đầu được tổ chức; tích cực tham gia hoàn thiện pháo binh. — 4.

Bê-len-ki, A. I.a. (1883 - 1941) — đảng viên từ năm 1902. Sau Cách mạng tháng Mười, công tác ở các cơ quan của Ủy ban đặc biệt toàn Nga, Cục bảo vệ chính trị thống nhất nhà nước và từ năm 1919 đến 1924, chỉ huy trưởng đội bảo vệ V. I. Lê-nin (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 680 - 681). — 117, 266, 267, 270, 273, 387.

Bê-lô-bô-rô-đốp, A. G. (1891 - 1938) — đảng viên từ năm 1907. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là ủy viên khu ủy U-ran của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga; chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết khu U-ran. Năm 1919, là đặc phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng ở mặt trận miền Nam, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng của quân đoàn 9; năm 1920, là phó chủ tịch Hội đồng cách mạng quân đoàn lao động Cáp-ca-dơ. Tại Đại hội VIII của đảng, được bầu vào Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 50, tr. 674). — 323, 345, 357.

Bê-nê-sơ, Phran-ti-séc (sinh năm 1882) — thợ sắp chữ. Từ tháng Tám 1916 sống ở Nga. Từ tháng Năm 1917, là đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, về sau là ủy viên phân bộ Tiệp-khắc trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Tham gia Ban chấp hành trung ương của phân bộ này. Từ năm 1918, là cán bộ phòng Tiệp-khắc của Bộ dân ủy dân tộc. Tháng Hai 1920, về Tiệp-khắc và gia nhập cánh hữu của Đảng dân chủ - xã hội, công tác ở báo "Duch Casu" ("Tinh thần thời đại"), xuất bản ở Mô-ráp-xcay-a - Ô-xơ-ra-va, phản ánh quan điểm của những phần tử dân chủ - xã hội cánh hữu. — 367.

Bla-kít-nui (Ê-lan-xki), V. M. (1894 - 1925) — nhà văn xô-viết U-cra-i-na và nhà hoạt động nhà nước. Là một trong những lãnh tụ của Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả U-cra-i-na (phái "Đấu tranh"), biên tập viên cơ quan trung ương của đảng đó (tờ "Đấu tranh"). Đầu năm 1920, đã gia nhập Đảng cộng sản bôn-sê-vích U-cra-i-na. Tham gia Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 12. Ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga tất cả các khoá, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 208.

Bli-dơ-ni-tsen-cô, A. E. (1888 - 1957) — đảng viên từ năm 1912. Làm công tác đảng ở Khác-cốp, ở đường sắt vùng Bắc Đô-nê-txơ. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là ủy viên phụ trách đường sắt vùng Bắc Đô-nê-txơ, ủy viên Xô-viết đại biểu công nông binh Khác-cốp. Tham gia Cách mạng tháng Mười và nội chiến. Từ năm 1918, là ủy viên Hạt giao thông phía Nam, thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông U-cra-i-na. Thiết kế chế tạo những tàu bọc thép cỡ lớn. Từ năm 1921 đến 1924, là đại diện phái bộ đường sắt xô-viết ở Đức, sau đó ở Ca-na-đa. Từ năm 1924 đến 1928, học ở Trường đại học Cô-lôm-bi-a (Mỹ). Từ năm 1928 làm công tác kinh tế. Tại Đại hội XVI của đảng, được bầu làm ủy viên Ban kiểm tra trung ương của Đảng cộng sản (b) toàn Nga. — 220.

Bô-brốp-xcay-a (Đê-lích-xôn), Tx. X. (1876 - 1960) — đảng viên từ năm 1898. Năm 1919, đứng đầu ban quân sự trực thuộc Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va của Đảng cộng sản (b) Nga; từ tháng Năm 1920, công tác lãnh đạo ở Ban chấp hành trung ương đảng (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 46, tr. 577). — 44.

Bô-gđa-chi-an, M. X. — năm 1919 là ủy viên Hội đồng quốc phòng công nông U-cra-i-na và chủ tịch Ủy ban tính toán - phân phối quân sự trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 42, tr. 647 - 648). — 36.

Bô-gđa-nốp, A. (Ma-li-nốp-xki, A. A.) (1873 - 1928) — một đảng viên dân chủ - xã hội, một nhà triết học. Trong lĩnh vực triết học, định xây dựng một hệ thống riêng của mình — "chủ nghĩa kinh nghiệm nhất nguyên" mà V. I. Lê-nin đã phê phán gay gắt trong tác phẩm "Chủ nghĩa duy vật và chủ nghĩa kinh nghiệm phê phán" của Người. Sau Cách mạng tháng Mười, là một trong những người tổ chức và lãnh đạo

Tổ chức văn hóa vô sản (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 15, tr. 518 - 519). — 373.

Bô-ki, G. I. (1879 - 1940) — đảng viên từ năm 1900. Làm công tác đảng ở Pê-téc-bua, trong nhiều năm là ủy viên thành ủy Pê-téc-bua của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Tham gia cách mạng 1905 - 1907. Tháng Mười 1917, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Pê-tơ-rô-grát. Sau Cách mạng tháng Mười, là bí thư thành ủy Pê-tơ-rô-grát. Năm 1919 - 1920, là ủy viên Ủy ban phụ trách các vấn đề Tuốc-ke-xtan, trưởng Ban đặc biệt mặt trận Tuốc-ke-xtan. Từ năm 1921, là ủy viên Ủy ban đặc biệt toàn Nga, sau đó là ủy viên ban lãnh đạo Cục bảo vệ chính trị thống nhất nhà nước, Bộ dân ủy nội vụ. Được bầu làm ủy viên dự khuyết và ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và Liên-xô. — 143.

Bô-tin, X. I. — kỹ sư điện, nghiên cứu vấn đề gây nổ từ xa bằng sóng vô tuyến. Những cuộc thí nghiệm được tiến hành đã không thành công. — 266 - 268, 286, 342 - 343, 378, 386 - 387, 413.

Bô-đvin (Baldwin), *Giêm-xơ Mác-cơ* (sinh năm 1861) — nhà tâm lý học và triết học Mỹ, chủ bút một loạt tạp chí khoa học. Một cuốn đại từ điển bách khoa triết học và tâm lý học "Dictionary of philosophy and Psychology" do ông chủ biên đã được xuất bản. — 346.

Bôn-tơ - Bru-ê-vích, M. A. (1888 - 1940) — một kỹ sư vô tuyến điện xô-viết lỗi lạc. Những năm 1916 - 1919, đã nghiên cứu các bóng đèn điện tử. Từ năm 1918, đã lãnh đạo Phòng thí nghiệm vô tuyến điện Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 45, tr. 732 - 733). — 166.

Bôn-tơ - Bru-ê-vích, M. Đ. (1870 - 1956) — một trong những chuyên gia quân sự lớn đầu tiên đã sang hàng ngũ Chính quyền xô-viết. Trưởng ban tham mưu của Tổng tư lệnh tối cao, người chỉ đạo quân sự của Hội đồng quân sự tối cao, trưởng ban tham mưu dã chiến của Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 45, tr. 733). — 207.

Bôn-tơ - Bru-ê-vích, V. Đ. (1873 - 1955) — đảng viên từ năm 1895. Trong những năm 1917 - 1920, là chánh văn phòng Hội đồng bộ trưởng dân ủy (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 7, tr. 545; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va,

tập 45, tr. 733 - 734). — 142 - 143, 163, 231, 291 - 292, 351, 380 - 381, 384.

Bri-tơ-ki-na, X. B. (1883 - 1967) — đảng viên từ năm 1903. Trong những ngày tháng Mười 1917, bà là thư ký Ủy ban quân sự - cách mạng Mát-xcơ-va. Từ tháng Năm 1919, làm việc ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy với tư cách người phụ trách văn phòng, sau đó là thư ký Hội đồng bộ trưởng dân ủy, thư ký ghi biên bản của Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương và các hội nghị toàn thể Ban chấp hành trung ương; đồng thời là phó văn phòng của Ban chấp hành trung ương đảng. Từ năm 1921 đến năm 1935, công tác ở Quốc tế cộng sản, sau đó là phó trưởng ban thư ký Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Từ năm 1948 đến 1949, là cán bộ khoa học của Viện Mác - Ăng-ghen - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 138, 157.

Bri-u-kha-nốp, N. P. (1878 - 1938) — đảng viên từ năm 1902. Sau Cách mạng tháng Mười, là thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực, từ năm 1921 là bộ trưởng này (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 38, tr. 598). — 107, 173, 314, 319, 370 - 371, 376 - 377, 400 - 401.

Brôi-đô, G. I. (1885 - 1956) — đảng viên từ năm 1918, trước đó là một phần tử men-sê-vích. Năm 1919, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 1 của mặt trận miền Đông, sau đó lãnh đạo ban đối ngoại của Ủy ban phụ trách các vấn đề Tuốc-ke-xtan. Năm 1920, được Ủy ban phụ trách các vấn đề Tuốc-ke-xtan phái đi Khi-va làm đặc mệnh toàn quyền. Những năm 1921 - 1923, là thứ trưởng Bộ dân ủy dân tộc. Tham gia tổ chức Trường đại học cộng sản của nhân dân lao động phương Đông, làm giám đốc của trường đó cho đến năm 1926. Từ năm 1933, là bí thư thứ nhất Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Tát-gi-ki-xtan. Những năm 1934 - 1941, là thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, giám đốc Nhà xuất bản của đảng và giữ trọng trách khác. Là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 217.

Brôn-xki M. G. (1882 - 1941) — đảng viên Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lit-va từ năm 1902, sau đó là đảng viên đảng bôn-sê-vích. Sau Cách mạng tháng Mười, là thứ trưởng Bộ dân ủy công thương nghiệp. Thường năm 1920, là đại diện đặc mệnh toàn quyền và đại diện thương mại ở Áo (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 682). — 142.

- Brót-xki* — một trong những công tác viên của chi nhánh Pê-tơ-rô-grát của Nhà xuất bản "Văn học thế giới". Năm 1920, ở Xtốc-khôn với tư cách là đại diện của Nhà xuất bản quốc gia. — 402.
- Bru-nốp-xki, V. Kh.* (1887 - 1942) — từ năm 1916 đến 1918 là đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Sau Cách mạng tháng Mười, phụ trách công tác thu mua lúa mì của Bộ dân ủy lương thực, từ tháng Ba 1919 đến tháng Năm 1920 là chủ tịch Ủy ban đặc biệt về cung cấp quân lương của quân đoàn 3 thuộc mặt trận miền Đông, từ năm 1921 là phó chủ tịch Ủy ban liên bộ trực thuộc Hội đồng quân sự cách mạng về các vấn đề điều tra thành phần quân số của quân đội và hải quân. — 198.
- Bru-xi-lốp, A. A.* (1853 - 1926) — tướng quân đội Nga cũ. Năm 1919, chuyển sang phục vụ trong Hồng quân. Năm 1920, được cử làm chủ tịch Hội đồng đặc biệt trực thuộc Tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang của nước Cộng hòa. Về sau giữ trách nhiệm thanh tra kỵ binh (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 43, tr. 579). — 353.
- Bu-đát-xi, A. V.* (chết năm 1941) — kỹ sư trưởng ngành giao thông; tháng Giêng 1920, được chỉ định làm kỹ sư trưởng phụ trách xây dựng tuyến đường A-lếch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba và xây dựng lại tuyến đường Cra-xnưi Cút — A-lếch-xan-đrốp - Gai thành đường khổ rộng. Trong những năm cuối đời, công tác ở Cục xây dựng Vôn-ga. — 180, 185 - 186, 235 - 236.
- Bu-đen-nưi, X. M.* (1883 - 1973) — đảng viên từ năm 1919. Trong những năm 1919 - 1921, chỉ huy sư đoàn kỵ binh, binh đoàn kỵ binh, sau đó chỉ huy quân đoàn kỵ binh 1; quân đoàn đó đóng vai trò to lớn trong việc đập tan quân bạch vệ Đê-ni-kin, quân bạch vệ Ba-lan và Vran-ghen (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 43, tr. 579 - 580). — 69, 172, 317, 329, 373.
- Bu-kha-rin, N. I.* (1888 - 1938) — vào đảng từ năm 1906. Sau Cách mạng tháng Mười, là chủ nhiệm báo "Sự thật", ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương đảng, ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Nhiều lần chống lại chính sách lê-nin-nít của đảng: năm 1918, đứng đầu nhóm chống đảng "những người cộng sản cánh tả", trong thời gian tranh luận về công đoàn trong đảng (1920 - 1921), lúc đầu giữ lập trường "đệm", sau đó hợp nhất với nhóm Tô-rốt-xki (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 682 - 683). — 60, 259, 287, 319 - 320, 373, 382.

- Bu-ma-giơ-nưi, Ê. Ô.* (sinh năm 1894) — đảng viên từ năm 1917. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lao động, ủy viên Ban lao động khu U-ran của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn lao động 1 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 42, tr. 649). — 168.
- Bun-lít (Bullitt), Uyn-li-am Cri-xti-an* (sinh năm 1891) — nhà báo và nhà ngoại giao phản động Mỹ, một trong những kẻ tích cực tuyên truyền chính sách chống xô-viết. Năm 1919, được Uyn-xơn và Lô-ít Gioóc-giơ cử đi nước Nga xô-viết với một sứ mạng đặc biệt (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 632). — 273.

C

- Ca-li-nin, M. I.* (1875 - 1946) — đảng viên từ năm 1898. Sau Cách mạng tháng Mười, là thị trưởng, sau đó là ủy viên quản lý thành phố Pê-tơ-rô-grát, từ tháng Ba 1919, là chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn nga (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 31, tr. 602). — 29, 67, 187, 353, 361 - 362.
- Ca-mê-nép (Rô-den-phen-đơ), L. B.* (1883 - 1936) — ở trong đảng từ năm 1901. Sau Cách mạng tháng Mười, là chủ tịch Xô-viết Mát-xcơ-va, phái viên đặc biệt của Hội đồng quốc phòng tại mặt trận miền Nam (1919), phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy, ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 35, tr. 634 - 635; tập 49, tr. 830). — 12, 17, 60, 73, 75, 108, 129, 156, 177, 192, 262, 300, 307 - 308, 317, 318, 324, 330 - 331, 340, 341, 372, 375, 402 - 403.
- Ca-mê-nép, X. X.* (1881 - 1936) — sĩ quan quân đội Nga cũ (đại tá); sau Cách mạng tháng Mười, sang hàng ngũ Chính quyền xô-viết. Từ mùa xuân 1918, là người chỉ đạo quân sự khu Nê-ven vùng hàng rào phía Tây, từ tháng Chín 1918 là tư lệnh mặt trận miền Đông. Từ tháng Bảy 1919 đến tháng Tư 1924, là Tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang của nước Cộng hòa. Những năm 1925 - 1926, là tham mưu trưởng, tổng thanh tra Hồng quân, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Liên-xô. Từ năm 1927 là thứ trưởng Bộ dân ủy quân sự và hàng hải. Năm 1930 được kết nạp vào đảng. — 23, 28, 38, 42, 63, 64, 79, 89, 92, 102, 177, 210, 251, 261, 265, 314, 316, 331, 352, 353, 365, 374, 385, 418.

Ca-min-xki, G. N. (1895 - 1938) - đảng viên từ năm 1913. Năm 1917, là đặc phái viên Ban thường vụ tỉnh Mát-xcơ-va của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga ở Tu-la. Sau Cách mạng tháng Mười, là chủ tịch Xô-viết thành phố Tu-la và chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh. Là thành viên của Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 2. Từ năm 1920, là bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản A-déc-bai-gian, chủ tịch Xô-viết Ba-cu (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 50, tr. 680). — 77, 82 - 83.

Ca-mô — xem Te - Pê-tơ-rô-xi-an, X. A.

Ca-plun, B. G. (sinh năm 1894) — ở trong đảng từ năm 1917. Trong những năm 1918 - 1921, là ủy viên ban lãnh đạo hội đồng cán bộ phụ trách của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, sau đó công tác ở Hội đồng kinh tế quốc dân Pê-tơ-rô-grát. Tháng Mười một 1921, bị khai trừ khỏi đảng theo quyết định của Ủy ban thẩm tra nhân sự của đảng Pê-tơ-rô-grát vì bệnh mưu cầu địa vị và lạm dụng chức vụ. — 278.

Ca-ra-khan, L. M. (1889 - 1937) — tham gia phong trào cách mạng từ năm 1904. Năm 1913, ở Pê-tơ-rô-grát đã tham gia tổ chức liên quận của những người dân chủ - xã hội hợp nhất của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Sau những ngày tháng Bảy 1917, vào đảng bôn-sê-vích. Từ 1918, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao, thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 35, tr. 635). — 222, 237, 271 - 272, 282.

Ca-ra-tê-ép. — 48.

Ca-txê-pốp, A. Ph. (sinh năm 1880) - từ năm 1918 làm công tác lương thực ở Ủy ban lương thực vùng sông Vôn-ga, phụ trách phân ban lương thực Xim-biéc-xcơ. — 105.

Can-mư-cô-va, A. M. (1849 - 1926) - một nhà hoạt động xã hội tiến bộ. Sau Cách mạng tháng Mười, bà công tác ở Ty giáo dục quốc dân Lê-nin-grát và làm công tác giảng dạy ở Trường đại học sư phạm mang tên U-sin-xki (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 7, tr. 558 - 559). — 231.

Clanh (Klein), *Héc-man* (1844 - 1914) — nhà thiên văn học Đức, tác giả nhiều cuốn sách phổ biến khoa học về thiên văn học. Cuốn

sách "Những điều kỳ lạ của trái đất" của ông được xuất bản nhiều lần và được dịch ra tiếng Nga. — 402.

Clát-xôn, R. E. (1868 - 1926) — kỹ sư năng lượng xô-viết. Dựa vào những bản thiết kế của Clát-xôn và dưới sự chỉ đạo của ông, người ta đã xây dựng một loạt nhà máy điện ở Mát-xcơ-va, Pê-tơ-rô-grát, tại các mỏ dầu Ba-cu và nhà máy điện của huyện đầu tiên trên thế giới chạy bằng than bùn. Ông là một trong những người phát minh phương pháp khai thác than bùn bằng thủy lực (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 16, tr. 637). — 407 - 410, 416 - 417.

Clin-ghe, G. C. (sinh năm 1876) - đảng viên từ tháng Tám 1917. Từ tháng Ba 1918 đến tháng Ba 1919, ở Xa-ra-tốp, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy về những vấn đề những người Đức ở vùng Pô-vôn-gie. Là người tham gia các Đại hội I, II và III của Quốc tế cộng sản; từ năm 1919, làm chánh văn phòng của Quốc tế cộng sản. Trong những năm 1920 - 1924, công tác trong Bộ dân ủy dân tộc, sau đó trong Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phụ trách ban dân tộc và ban thư ký của đoàn chủ tịch (1925 - 1931) và giữ các trọng trách khác. — 142.

Coóc-nép, V. X. (sinh năm 1889) — đảng viên từ năm 1917. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là chủ tịch Hội đồng mặt trận Ru-ma-ni. Những năm 1918 - 1919, là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ri-a-dan, sau đó là thứ trưởng Bộ dân ủy nội vụ phụ trách quản lý đội quân bảo vệ nội địa và là tư lệnh đội quân đó, ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga, tư lệnh lực lượng công an Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Năm 1922, được cử đi Xi-bi-ri, làm chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh ở Tôm-xcơ và Ôm-xcơ. Năm 1926, là thứ trưởng Bộ dân ủy nội vụ Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Những năm 1927 - 1929, là chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân khu Xi-bi-ri; là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 396, 397.

Cô-bê-txơ-ki, M. V. (1881 - 1937) — đảng viên từ năm 1903, làm công tác cách mạng ở Ba-cu, Cuốc-cơ, Ê-ca-tê-ri-nô-xláp, Pê-téc-bua. Năm 1908, lánh ra nước ngoài, năm 1917 trở về nước Nga. Trong những năm 1917 - 1918, công tác tại nhà máy sản xuất súng máy ở Cô-vrốp, sau đó ở Quốc tế cộng sản (1919 - 1923); sau Đại hội II của Quốc tế cộng sản, tham gia vào Tiểu ban thường vụ của

Ban chấp hành Quốc tế công sản. Từ năm 1924, làm công tác ngoại giao. — 295, 395.

Cô-ga-nô-vích, P. C. (1887 - 1938) — ở trong đảng từ năm 1905 đến năm 1934. Từ năm 1917, tham gia tỉnh ủy Cô-xơ-rô-ma, là phó chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết thành phố, ủy viên phụ trách lương thực tỉnh. Năm 1919, là đặc phái viên của Bộ dân ủy lương thực ở Xi-bi-ri, đồng thời là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, sau đó công tác ở các tỉnh Cuốc-xơ, Ô-ri-ôn và Bắc Cáp-ca-dơ. Từ năm 1923 đến năm 1925, là ủy viên ban lãnh đạo Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, về sau công tác ở nước ngoài (1925 - 1927). Những năm 1927 - 1929, là phó chủ tịch Ngân hàng nông nghiệp trung ương; năm 1930, là trưởng ban phụ trách "Cục chế biến cá", là người phụ trách "Cục đánh cá miền Đông" lãnh đạo Ngân hàng Viễn Đông. Tham gia nhóm đối lập tơ-rôt-kít. — 105, 451 - 453.

Cô-nơ, Ph. I-a. (1864 - 1941) — một trong những nhà hoạt động kỳ cựu nhất của phong trào công nhân cách mạng Ba-lan; ông bắt đầu tham gia phong trào này từ năm 1882. Từ năm 1904, là đảng viên Đảng xã hội chủ nghĩa Ba-lan, từ năm 1906 là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng xã hội chủ nghĩa Ba-lan "cánh tả". Sau Cách mạng tháng Hai 1917 sang nước Nga, năm 1918 vào đảng bôn-sê-vích. Làm công tác đảng ở U-cra-i-na và Mát-xơ-va (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, tập 41, tr. 687 - 688). — 243.

Cô-rô-len-cô, V. G. (1853 - 1921) — nhà văn và nhà chính luận Nga. — 60.

Cô-vun-kin, X. T. (1887 - 1943) — đảng viên từ năm 1905. Trong thời kỳ từ 1908 đến 1917, bị đi đày. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, làm chủ tịch ủy ban nhà máy của các xưởng sửa chữa đường sắt ở Xa-ra-tốp, sau đó là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nông binh. Từ năm 1919, làm công tác trong ngành vận tải: ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông, phụ trách Cục vận tải của Ủy ban đặc biệt toàn Nga, cục trưởng Cục đường sắt Đông - Nam, đặc phái viên phụ trách chống phỉ ở trong ngành đường sắt và ngành vận tải đường thủy (1921), đặc phái viên của Bộ dân ủy giao thông phụ trách hạt giao thông Xim-biéc-xơ (1922 - 1923), chủ nhiệm Cục giao thông đường sông quốc gia dọc sông Vôn-ga (1922), trưởng Ban xây dựng đường sắt U-ran (1931). — 85, 167.

Cô-xi-ô, X. V. (1889 - 1939) — đảng viên từ năm 1907. Trong những năm 1918 - 1920, là bí thư khu ủy bí mật Pra-vô-bê-rê-giơ-nui, sau đó là bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, tập 44, tr. 761). — 424 - 425.

Côn-lôn-tai, A. M. (1872 - 1952) — đảng viên từ năm 1915. Sau Cách mạng tháng Mười, bà là bộ trưởng Bộ dân ủy cứu tế nhà nước. Năm 1919, là bộ trưởng Bộ dân ủy tuyên truyền và cổ động ở nước Cộng hòa Crưm. Năm 1920, phụ trách Ban phụ vận của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, tập 34, tr. 697 - 698). — 111.

Côn-tsắc, A. V. (1873 - 1920) — đô đốc hạm đội Nga hoàng, một tên quân chủ, trong những năm 1918 - 1919, là một trong những tên lãnh đạo chủ yếu của thế lực phản cách mạng Nga. Được sự ủng hộ của đế quốc Mỹ, Anh, Pháp, hấn tự xưng mình là người cầm quyền tối cao của nước Nga và đứng đầu chế độ chuyên chính quân sự tư sản - địa chủ ở U-ran, Xi-bi-ri và Viễn Đông. Cuộc tấn công của Hồng quân và sự phát triển của phong trào du kích cách mạng đã tiêu diệt bọn Côn-tsắc; Côn-tsắc đã bị bắt làm tù binh và ngày 7 tháng Hai 1920 đã bị xử bắn theo lệnh của Ủy ban cách mạng Iéc-cút-xơ. — 62, 126.

Cốp-pơ, V. L. (1880 - 1930) — đảng viên từ năm 1917. Từ năm 1919 đến năm 1930, công tác trong hệ thống Bộ dân ủy ngoại giao Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 47, tr. 425). — 142, 309.

Cốt-li-a-cốp, I. E. (1886 - 1929) — đảng viên từ năm 1902. Công tác đảng ở Cuốc-xơ, Khác-cốp, Mát-xơ-va và Pê-tơ-rô-grát. Tham gia tích cực cuộc cách mạng Nga lần thứ nhất (1905 - 1907). Tham gia cuộc khởi nghĩa vũ trang tháng Mười ở Pê-tơ-rô-grát. Sau Cách mạng tháng Mười, công tác ở Ban quản lý thành phố. Năm 1918, được bầu làm ủy viên Xô-viết Pê-tơ-rô-grát và Ban chấp hành Xô-viết tỉnh. Năm 1920, lãnh đạo Hội đồng kinh tế quốc dân khu Bắc, từ năm 1923 phụ trách ban tài chính thành phố và ban tài chính tỉnh Lê-nin-grát. Nhiều năm được bầu làm ủy viên tỉnh ủy Lê-nin-grát, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. — 210 - 211, 212.

Cóc-dơn (Curzon), *Gioóc-giơ Na-ta-ni-en* (1859 - 1925) — một nhà hoạt động nhà nước và là nhà ngoại giao phản động Anh. Trong những năm 1919 - 1924, là bộ trưởng Bộ ngoại giao Anh. Là một trong những nhân vật chính tổ chức cuộc can thiệp quân sự của nước ngoài chống nước Nga xô-viết. Tháng Bảy 1920, trong thời gian chiến tranh Ba-lan - Xô-viết, đã đòi Chính phủ xô-viết phải chấm dứt cuộc tấn công của Hồng quân ở tuyến mà vào tháng Chạp 1919, Hội đồng tối cao của khối Đồng minh lấy làm biên giới phía Đông của Ba-lan và sau đó được mang tên là "giới tuyến Cóc-dơn" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 688). — 273, 302 - 303, 304 - 305, 309, 330.

Cra-xi-cốp, *P. A.* (1870 - 1939) — đảng viên từ năm 1892. Sau Cách mạng tháng Mười, là chủ tịch Ủy ban thẩm vấn về đấu tranh chống phản cách mạng, sau đó là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tư pháp Liên-xô, đồng thời đứng đầu ban thanh toán của Bộ dân ủy tư pháp, ở đây người ta đã tập trung nghiên cứu và thi hành các sắc luật và các biện pháp nhằm tách giáo hội ra khỏi nhà nước (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 10, tr. 528). — 194.

Cra-xin, *L. B.* (1870 - 1926) — đảng viên từ năm 1890. Năm 1918, tham gia thương lượng về việc ký kết hiệp ước kinh tế với Đức, sau đó lãnh đạo công tác của Ủy ban đặc biệt về cung cấp cho Hồng quân là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, bộ trưởng Bộ dân ủy công thương nghiệp. Từ năm 1919, làm công tác ngoại giao. Từ năm 1920, là bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 37, tr. 798 - 799). — 78, 121, 129, 139, 163, 193, 199, 208, 209, 238, 250, 271, 273, 292, 300, 342, 349, 437 - 438.

Cre-xtin-xki, *N. N.* (1883 - 1938) — đảng viên từ năm 1903. Trong những năm 1918 - 1921, là bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính. Tại các Đại hội VII và VIII Đảng cộng sản (b) Nga, được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương, từ tháng Chạp 1919 đến tháng Ba 1921, là bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 762). — 54, 73, 136, 157, 177, 198, 221 - 222, 248, 264, 310, 318, 325, 326, 329, 342, 345, 349, 371 - 372, 379 - 380, 385.

Cơ-gi-gia-nốp-xki, *G. M.* (1872 - 1959) — đảng viên từ năm 1893. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là ủy viên Xô-viết Mát-xcơ-va,

tham gia đảng đoàn bên-sê-vích. Sau khi Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười thắng lợi, ông làm công tác khôi phục và phát triển ngành năng lượng Mát-xcơ-va. Năm 1920, Lê-nin giao phụ trách Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga (GOELRO) (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 8, tr. 613). — 135, 163 - 164, 204 - 206, 329 - 330, 369 - 370, 387, 407 - 410.

Cru-gơ, *C. A.* (1873 - 1952) — một nhà bác học xô-viết về điện, viện sĩ thông tấn Viện hàn lâm khoa học Liên-xô. Từ năm 1905, giảng dạy ở Trường cao đẳng kỹ thuật Mát-xcơ-va, xây dựng ở đây một bộ môn kỹ thuật điện, sau Cách mạng tháng Mười là khoa kỹ thuật điện. Tham gia xây dựng kế hoạch nhà nước về điện khí hóa nước Nga, tham gia tổ chức Trường đại học kỹ thuật điện toàn Liên-xô, là giám đốc của trường đó (1921 - 1930). Tác giả nhiều tác phẩm trong lĩnh vực điện học lý thuyết. — 205.

Crúp-xcai-a, *N. C.* (1869 - 1939) — đảng viên từ năm 1898, bạn chiến đấu và là vợ của V. I. Lê-nin. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 7, tr. 563 - 564). — 269, 304, 354 - 355.

Cru-len-cô, *N. V.* (1885 - 1938) — đảng viên từ năm 1904. Từ năm 1918, công tác ở các cơ quan tư pháp xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 36, tr. 818). — 8, 14, 26.

Cu-dơ-min, *N. N.* (1883 - 1939) — đảng viên từ năm 1903. Công tác đảng ở miền Bắc. Những năm 1917 - 1918, là ủy viên mặt trận Tây - Nam. Từ tháng Tám 1918, ở trong quân đội xô-viết ở miền Bắc, là chính ủy quân đoàn 6, sau đó là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng các quân đoàn 3 và 6, ủy viên quân sự Hạm đội Ban-tích, tư lệnh quân đoàn 12, phó tư lệnh Hạm đội Ban-tích (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 50, tr. 686). — 196.

Cu-gu-sép, *V. A.* (1863 - 1944) — tham gia phong trào cách mạng từ những năm 80, gia nhập nhóm của Bla-gô-ép, về sau gần gũi với những người bên-sê-vích.

Năm 1919, lãnh đạo ban thu mua ở tỉnh U-pha, năm 1920 — làm công tác hợp tác xã. Từ năm 1921, lại công tác ở Bộ dân ủy lương thực, sau đó làm công tác tài chính. — 97 - 98.

Cu-ra-ép, V. V. (1892 - 1938) — đảng viên từ năm 1914. Sau Cách mạng tháng Mười, là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Pen-da, tỉnh ủy viên, chủ tịch Hội đồng các ủy viên tỉnh. Từ tháng Mười 1918, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp. Trong thời kỳ nội chiến, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng nhiều quân đoàn (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 42, tr. 657). — 5, 8.

Cun (Kun), *Bê-la* (1886 - 1939) — một trong những người sáng lập và lãnh đạo Đảng cộng sản Hung-ga-ri. Năm 1919, là người lãnh đạo Chính phủ xô-viết Hung-ga-ri, giữ các chức bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao và ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy quân sự (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 38, tr. 603). — 34, 367.

Cuốc-đi-nốp-xki. — 48.

Cuốc-xki, Đ. I. (1874 - 1932) — đảng viên từ năm 1904.

Từ năm 1918 đến 1928, là bộ trưởng Bộ dân ủy tư pháp Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Những năm 1919 - 1920, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa, ủy viên Bộ tổng tham mưu và Bộ tư lệnh dã chiến của Hồng quân (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 45, tr. 738 - 739). — 10, 122 - 123, 285 - 286, 294, 328.

Cxan-đrốp, V. N. (1877 - 1942) — đảng viên từ năm 1904. Sau Cách mạng tháng Mười là chủ tịch Tổng cục công nghiệp nhiên liệu, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông. Từ năm 1920, là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao U-cra-i-na, sau đó là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao Liên-xô, Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô. Từ năm 1934, là trưởng ban đường sá thuộc Cục đường sắt miền Tây. — 36, 82, 195, 297, 358.

D

Da-ba-rốp (Da-ba-ra), Ph. I. (sinh năm 1887) — đảng viên từ năm 1905. Sau Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, là chủ tịch Xô-viết cách mạng của các đại biểu đường sắt phía Nam. — 220.

Da-kha-rốp, M. V. (sinh năm 1881) — năm 1919, là ủy viên phòng điều phối Ủy ban trung ương các công trình nhà nước của Hội đồng

kinh tế quốc dân tối cao, năm 1920 là ủy viên phụ trách tại công trường xây dựng đường sắt A-lếch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba, sau này làm công tác kinh tế (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 22, tr. 537). — 180.

Da-lết-xcai-a - Péc-vu-si-na. — 197 - 198.

Da-lư-ghin. — 184 - 185.

Da-tôn-xki, V. P. (1888 - 1938) — đảng viên từ tháng Ba 1917. Sau Cách mạng tháng Mười, là chủ tịch thứ nhất Ban chấp hành trung ương các Xô-viết U-cra-i-na, ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na. Trong thời kỳ nội chiến, là ủy viên các Hội đồng quân sự - cách mạng các quân đoàn 13, 12 và 14 và mặt trận Tây - Nam. Năm 1920, đứng đầu Ủy ban cách mạng Ga-li-xi-a (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 50, tr. 688). — 161, 337.

Đê-li-cman, M. I-a. (sinh năm 1882) — đảng viên từ năm 1914. Trong những ngày Cách mạng tháng Mười, là ủy viên Cục điện báo trung ương ở Pê-tơ-rô-grát. Từ năm 1918 đến năm 1920, công tác ở Tu-la với tư cách là bí thư tỉnh ủy Đảng cộng sản (b) Nga và phó chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, đồng thời cũng tham gia ủy ban cách mạng tỉnh. Về sau làm công tác giảng dạy. — 83.

Đi-nô-vi-ép (Ra-đô-mu-xlô-xki), G. E. (1883 - 1936) — ở trong đảng từ năm 1901. Sau Cách mạng tháng Mười, là chủ tịch Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương, chủ tịch Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 35, tr. 640 - 641). — 38 - 39, 47, 66 - 67, 69, 77, 80 - 81, 82, 84, 87, 92, 94 - 95, 98 - 99, 102, 106, 111, 119, 128, 161, 191, 212, 248, 282 - 283, 288, 291, 293 - 294, 295, 296, 310, 329 - 330, 340, 342, 374, 380, 414.

Du-lơ, B. G. — năm 1918, là chủ tịch ban lãnh đạo Tổng cục vận tải đường thủy; năm 1919, phụ trách ban chính trị cụm phương Nam của mặt trận miền Đông, sau đó là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 4 của mặt trận Tuốc-ke-xtan, về sau là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 13. Tháng Chín 1920, là đặc phái viên của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Bộ dân ủy lương thực ở Pô-vôn-gie, phụ trách việc chỉ đạo chiến dịch thu mua lương thực. — 103.

Đ

Đa-lơ, V. I. (1801 - 1872) — nhà bác học về phương ngôn học, dân tộc học, nhà tự điển học, nhà văn, viện sĩ thông tấn Viện hàn lâm khoa học Pê-téc-bua từ năm 1838, từ năm 1863 là viện sĩ danh dự. Tác giả bộ "Từ điển điển giải tiếng Đại Nga sống". — 142, 155 - 156, 246.

Đa-ni-sép-xki, C. Kh. (1884 - 1941) — đảng viên từ năm 1900. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa và Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Đông, chủ tịch Tòa án quân sự - cách mạng nước Cộng hòa. Năm 1920, là chủ tịch đoàn đại biểu hòa bình xô-viết tại hội nghị ở Min-xơ về vấn đề chấm dứt chiến tranh và thiết lập quan hệ hữu nghị giữa Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na và Ba-lan. Tại Đại hội VIII của Đảng cộng sản (b) Nga, được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 20, tr. 526 - 527; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 767). — 324 - 325, 330, 331, 332 - 333.

Đa-sin-xki (Daszynski), *I-gna-txi* (1866 - 1936) — nhà hoạt động chính trị Ba-lan. Những năm 1892 - 1919, đứng đầu Đảng dân chủ - xã hội Gali-xi-a, sau đó là một trong những lãnh tụ của Đảng xã hội chủ nghĩa Ba-lan thống nhất (cánh hữu). Từ năm 1919, ba lần được bầu làm nghị sĩ của nghị viện Ba-lan, là chủ tịch đảng đoàn nghị viện của Đảng xã hội chủ nghĩa Ba-lan. Năm 1920, tham gia chính phủ địa chủ và tư sản Ba-lan với tư cách là phó thủ tướng. Ủng hộ cuộc đảo chính phát-xít và chế độ phát-xít của Pin-xút-xki ở Ba-lan. — 330, 331.

Đan (*Guốc-vích*), *Ph. I.* (1871 - 1947) — một trong những lãnh tụ men-sê-vích, bác sĩ. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát và ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết khóa I; ủng hộ Chính phủ lâm thời tư sản. Sau Cách mạng tháng Mười, là người chống đối Chính quyền xô-viết. Năm 1920, là đại biểu Xô-viết Mát-xcơ-va. Đầu năm 1922, bị trục xuất ra nước ngoài như một kẻ thù của Nhà nước xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 12, tr. 529). — 192.

Đa-ni-kin, A. I. (1872 - 1947) — tướng của quân đội Nga cũ; trong thời kỳ có cuộc can thiệp quân sự của nước ngoài và nội chiến (1918 -

1920), là tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang bạch vệ ở miền Nam nước Nga. Sau khi những lực lượng này bị quân đội xô-viết đánh tan (tháng Ba 1920), y lưu vong ra nước ngoài. — 28, 42, 62, 64, 71, 80, 88, 126, 177, 182, 204, 207.

Dgiéc-gin-xki, Ph. E. (1877 - 1926) — đảng viên từ năm 1895. Sau Cách mạng tháng Mười, là chủ tịch Ủy ban đặc biệt toàn Nga đấu tranh chống phản cách mạng, phá hoại và đầu cơ. Ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 35, tr. 641 - 642). — 58-59, 82, 111, 157, 166, 201, 219, 230 - 231, 237, 315, 321, 336, 339, 345-346, 397, 406-407.

Dmi-tơ-ri I-lích — xem U-li-a-nốp, Đ. I.

Đơ Lê-ôn (De Leon), *Đa-ni-en* (1852 - 1914) — nhà hoạt động của phong trào công nhân Mỹ, từ những năm 90 là lãnh tụ và nhà tư tưởng của Đảng công nhân xã hội chủ nghĩa, nhà chính luận (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 696). — 345.

E

Em-sa-nốp, A. I. (1891 - 1941) — đảng viên từ năm 1917, cán bộ ngành vận tải đường sắt. Trong những năm 1917 - 1920, là chủ tịch ủy ban đường sắt của công đoàn Cục đường sắt Péc-mơ, sau đó là trưởng ban đường sắt đó. Những năm 1920 - 1921, là bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông, những năm 1921 - 1922 là thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông. Về sau công tác trong các ngành của Bộ dân ủy giao thông. — 85.

Éc-ma-cốp, V. X. (sinh năm 1888) — phục vụ trong Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1905 đến 1910, đảng viên từ năm 1917. Trước năm 1917, là công nhân lái xe lửa; tích cực tham gia cuộc đấu tranh nhằm thiết lập Chính quyền xô-viết và nội chiến. Là chính ủy ở các mặt trận miền Nam (1919) và miền Đông (1920), đặc mệnh toàn quyền của Ủy ban đặc biệt thuộc Hội đồng quốc phòng về thi hành chế độ giới nghiêm tại các đường sắt, đặc mệnh toàn quyền về chống phi ở phía Nam (1922). Tham gia ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương (1922-1925), phụ trách Cục giao thông đường sông quốc gia. Tham gia phái đối lập to-rốt-kít. Từ năm 1929 đến 1935, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại

thương và Bộ dân ủy thương mại. Từ năm 1937 làm công tác xô- viết. — 158.

Ê

Ê-li-a-va, S. D. (1883 - 1937) — đảng viên từ năm 1904. Làm công tác đảng ở Ti-phi-lit, Cu-ta-i-xơ, Pê-téc-bua. Từ tháng Chạp 1917, là chủ tịch Đoàn chủ tịch Xô- viết đại biểu công nhân và binh sĩ Vô-lô-gđã. Từ tháng Tư 1918, là phó chủ tịch Ban chấp hành Xô- viết thống nhất tỉnh Vô-lô-gđã; từ tháng Mười một 1918, ở Mát-xcơ-va, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy công thương nghiệp. Năm 1919, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Đông và mặt trận Tước-ke-xtan, chủ tịch Ủy ban đặc biệt về các vấn đề Tước-ke-xtan. Về sau giữ trọng trách trong công tác xô- viết: bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự và hàng hải Gru-di-a, bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự và hàng hải Da-cáp-ca-dơ, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô- viết Da-cáp-ca-dơ. — 116, 125, 217, 256.

Ê-mê-li-a-nốp, A. N. (sinh năm 1899) — đảng viên từ năm 1917, phục vụ trong Hồng quân. Sau khi giải ngũ, từ năm 1925, làm thợ tiện ở nhà máy sản xuất vũ khí Xê-xtơ-rô-rét-xcơ, sau đó ở nhà máy dụng cụ. Tham gia cuộc Chiến tranh vệ quốc vĩ đại (1941 - 1945). — 386.

Ê-mê-li-a-nốp, N. A. (1871 - 1958) — công nhân, đảng viên từ năm 1904, là người tích cực tham gia cách mạng 1905 - 1907 và Cách mạng tháng Hai 1917. Tháng Bảy - tháng Tám 1917, do đảng giao nhiệm vụ, đã che giấu V. I. Lê-nin ở Ra-dơ-líp tránh sự truy lùng của Chính phủ lâm thời. Sau Cách mạng tháng Mười, giữ công tác trọng trách. Năm 1918, là chính ủy, năm 1919 là chủ tịch Ban chấp hành Xô- viết Xê-xtơ-rô-rét-xcơ. — 386.

Ê-nu-kít-dê, A. X. (1877 - 1937) — đảng viên từ năm 1898. Sau Cách mạng tháng Mười, công tác ở ban quân sự của Ban chấp hành trung ương các Xô- viết toàn Nga, từ năm 1918 là thư ký của Ban chấp hành trung ương các Xô- viết toàn Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 43, tr. 588). — 108, 111 - 112, 115.

Ê-rô-sen-cốp, D. N. — 242.

Ê-vê-txơ-ki. — 40 - 41.

G

Ga-nê-txơ-ki (Phuốc-xten-béc), I-a. X. (1879 - 1937) — đảng viên từ năm 1896; nhà hoạt động của phong trào cách mạng Ba-lan và Nga. Gia nhập Ban lãnh đạo trung ương của Đảng dân chủ - xã hội Vương quốc Ba-lan và Lit-va, tại Đại hội V của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga được bầu là ủy viên Ban chấp hành trung ương đảng. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính, công tác ở Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng; năm 1920 làm ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương, ủy viên phụ trách và giám đốc Ngân hàng nhân dân (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 22, tr. 530 - 531). — 17 - 18, 248, 281, 353.

Ghen-le (Ki-a-ri-ni), A. M. (1891 - 1935) — sinh ở Nga, từ năm 1916 lưu vong ở Ý, ở đây ông tham gia phong trào xã hội chủ nghĩa. Năm 1920, đến nước Nga xô- viết. Từ năm 1920, làm việc trong hệ thống tổ chức của Quốc tế cộng sản. — 217, 277, 382.

Ghi-lơ, X. C. (1888 - 1966) — đảng viên từ năm 1930. Từ năm 1917 đến 1924, là lái xe của V. I. Lê-nin. — 231.

Ghin-bô (Guilbeaux), Hăng-ri (1885 - 1938) — nhà xã hội chủ nghĩa Pháp, nhà báo (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 30, tr. 498 - 499; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 699). — 457 - 458.

Ghin-léc-xôn, X. I. (sinh năm 1869) — ở trong đảng từ năm 1917 đến năm 1924. Trong những năm 1920 - 1921, là người lãnh đạo phái đoàn Hội chủ thập đở xô- viết ở Pra-ha, thu xếp việc hồi hương cho các tù binh Nga trước đây từ Tiệp-khắc về nước Nga xô- viết. — 367.

Ghít-ti-xơ, V. M. (1881 - 1938) — đại tá quân đội Nga cũ, từ năm 1918 phục vụ trong Hồng quân. Từ tháng Chín đến tháng Mười một 1918, là tư lệnh quân đoàn 6 của mặt trận miền Bắc, sau đó là tư lệnh quân đoàn 8 và các quân đoàn của mặt trận miền Nam. Từ tháng Bảy 1919 đến tháng Tư 1920, là tư lệnh mặt trận miền Tây, từ tháng Năm 1920 đến tháng Bảy 1921 là tư lệnh mặt trận Cáp-ca-cơ. Về sau ở các cương vị chỉ huy khác nhau trong Hồng quân; năm 1925 vào đảng. — 17, 86 - 87.

Giác-cô, A. M. (1889 - 1939) — đảng viên từ năm 1904. Từ năm 1907 đến 1917, làm công tác đảng tại nhà máy sửa chữa đầu máy Pôn-

ta-va. Năm 1917, là ủy viên Xô-viết Pôn-ta-va. Năm 1918, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Công đoàn đường sắt toàn Nga. Năm 1919, là bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông U-cra-i-na. Về sau giữ trọng trách về kinh tế. — 36.

Giu-co, I. P. (1887 - 1919) — một người vô chính phủ chủ nghĩa. Sau 1905, gia nhập phong trào cách mạng. Năm 1909, bị kết án tử hình, về sau được thay bằng án khổ sai vô thời hạn ở Xmô-len-xcơ và ở pháo đài Sli-xen-buốc, được Cách mạng tháng Hai giải thoát. Làm ở nhà máy thuốc súng, ở đây ông tỏ rõ mình là một nhà tổ chức công nhân lỗi lạc. Trong thời kỳ I-u-đê-ních tấn công vào Pê-tơ-rô-grát, ông là ủy viên Hội đồng khu phòng thủ Ca-rê-li-a, ủy viên đặc mệnh toàn quyền đặc biệt Ủy ban phòng thủ Pê-tơ-rô-grát. — 95.

Gla-du-nốp, N. I-a. (sinh năm 1882) — ở trong đảng từ năm 1904 đến 1935. Những năm 1919 - 1920, là ủy viên phụ trách ga Xơ-ru-ni-nô trên tuyến đường sắt phía Bắc. — 406 - 407.

Glê-bốp — xem A-vi-lốp, N. P.

Gli-át-xe, M. I. (1890 - 1951) — đảng viên từ năm 1917. Từ năm 1918 đến 1924, bà công tác ở ban thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, sau đó ở Viện Lê-nin, về sau ở Viện Mác - Ăng-ghe-n - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. — 255.

Goóc-ki (Pê-scốp), A. M. (1868 - 1936) — nhà văn vô sản vĩ đại, người sáng lập chủ nghĩa hiện thực xã hội chủ nghĩa, người sáng lập nền văn học xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 5, tr. 616 - 617). — 7, 12, 20, 28 - 34, 59 - 62, 66 - 67, 155, 173, 211, 236, 246, 278, 279, 399, 414.

Gô-lúp, A. N. (sinh năm 1885) — đảng viên từ năm 1905, tham gia công tác cách mạng ở Ki-ép và Pê-téc-bua. Năm 1912, lưu vong ra nước ngoài, trở về nga năm 1917.

Sau Cách mạng tháng Mười, công tác ở Bộ dân ủy lao động, sau đó ở Bộ dân ủy ngoại giao. Năm 1919, là ủy viên phái đoàn đặc biệt đi Khi-va để tiến hành thương lượng hòa bình; tham gia ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao của nước Cộng hòa Tuốc-ke-xtan. Từ năm 1920 đến 1930, giữ trọng trách ngoại giao. Trong những năm tiếp sau, làm công tác đảng. — 217.

Gôi-khơ-bác, A. G. (1883 - 1962) — một trong những cán bộ lãnh đạo của Bộ dân ủy tư pháp. Ở trong đảng từ năm 1919 đến 1924.

Từ năm 1904 đến 1917 là một phần tử men-sê-vích, đồng chủ bút tờ báo "Đời sống mới". Từ những ngày đầu Cách mạng tháng Mười, chuyển sang hàng ngũ Chính quyền xô-viết. Năm 1918, công tác ở Bộ dân ủy tư pháp. Tham gia nội chiến ở mặt trận miền Đông (1919), là ủy viên Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri (1920), ủy viên công tố tại phiên tòa xử các bộ trưởng của Côn-tsắc ở Ôm-xcơ. Từ năm 1921 đến 1923, là chủ tịch Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy. Trong những năm tiếp sau, làm cố vấn pháp lý ở Bộ dân ủy ngoại thương. — 274.

Gôm-péc-xơ (Gomperz), Tê-ô-đô (1832 - 1912) — một nhà triết học thực chứng tư sản Đức, nhà nghiên cứu lịch sử triết học cổ đại. Tác phẩm chính về lịch sử triết học cổ đại "Griechische Denker" ("Những nhà tư tưởng Hy-lạp"). — 348.

Gôn-đbéc, B. I. (1884 - 1946) — đảng viên từ năm 1902. Làm công tác cách mạng ở Ê-ca-tê-ri-nô-xláp, Tsi-ta, Cra-xnôi-ác-xcơ, U-pha. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là chủ tịch Hội đồng của đơn vị đồn trú ở Tôm-xcơ. Từ năm 1917 đến 1925, phục vụ trong Hồng quân. Từ năm 1919 đến 1921, là tư lệnh quân đoàn dự bị của nước Cộng hòa và tư lệnh quân khu Pri-vôn-gie, sau đó là phó chủ tịch Ủy ban trung ương các công trình nhà nước thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (1921 - 1922), tổng cục phó Tổng cục không quân của nước Cộng hòa (1922 - 1923), đặc phái viên của Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa trực thuộc Bộ dân ủy ngoại thương (1923 - 1924). Từ năm 1925, giữ trọng trách về kinh tế. — 81, 103, 169 - 170, 212.

Gôn-đin — năm 1920, là ủy viên phụ trách lương thực tỉnh Tam-bốp. — 173.

Gôn-txơ-man, A. D. (1894 - 1933) — đảng viên từ năm 1917. Sau Cách mạng tháng Mười, công tác lãnh đạo kinh tế và công đoàn. Từ năm 1917 đến 1920, là ủy viên Ban chấp hành trung ương công đoàn kim khí. Những năm 1920 - 1921, là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng tối cao công đoàn toàn Nga. Trong thời kỳ tranh luận về công đoàn, là người ủng hộ lập trường của Tô-rốt-xki. Từ năm 1922, giữ trọng trách ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, Ban kiểm tra trung ương của Bộ dân ủy thanh tra công nông, Tổng cục hàng không dân dụng. — 417 - 418.

Gốp-ne, D. I-u. (1884 - 1925) — đảng viên từ năm 1921, ở trong Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1900. Năm 1913, lưu vong

ra nước ngoài, trở về Nga năm 1917. Trong những ngày tháng Mười, tham gia đấu tranh thành lập Chính quyền xô-viết ở Ê-ca-tê-ri-nô-xláp. Từ năm 1920, giữ những cương vị trọng trách ở nước Cộng hòa Tuốc-mê-ni-a: là ủy viên Ban thường vụ Tuốc-mê-ni-a, cán bộ Bộ dân ủy ngoại giao, thứ trưởng Bộ dân ủy tư pháp. — 217.

Gra-phơ-ti-ô, G. O. (1869 - 1949) — nhà khoa học năng lượng và kỹ sư xô-viết, một trong những người tiên phong xây dựng ngành thủy điện đất nước, viện sĩ. Trong thời kỳ 1900 - 1917, đã thiết kế và xây dựng các đường sắt, các nhà máy thủy điện v.v.. Những năm 1918 - 1920, là phó kỹ sư trưởng, sau đó là kỹ sư trưởng công trình xây dựng nhà máy thủy điện Vôn-khốp. Tham gia công tác của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga (GOELRO). Về sau lãnh đạo việc xây dựng một số nhà máy thủy điện lớn. — 330.

Grô-man, V. G. (sinh năm 1874) — nhà dân chủ - xã hội, một phần tử men-sê-vích, trong những năm thế lực phản động hoành hành, là một người theo phái thủ tiêu. Từ đầu Cách mạng tháng Hai 1917, đứng đầu ban lương thực ở Pê-tơ-rô-grát. Năm 1918, là chủ tịch Cục quản lý lương thực miền Bắc. Năm 1919, là đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về việc sơ tán thành phố Pê-tơ-rô-grát. Năm 1920, là chủ tịch Ủy ban nghiên cứu những thiệt hại do chiến tranh đế quốc chủ nghĩa và nội chiến gây nên cho nền kinh tế quốc dân nước Nga; về sau làm công tác kinh tế - kế hoạch (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 14, tr. 522 - 523). — 98 - 99.

Gru-den-béc (Bô-rô-đin), M. M. (1884 - 1951) — đảng viên từ năm 1903.

Từ năm 1918 đến 1922, công tác ở Bộ dân ủy ngoại giao nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và ở Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 37, tr. 794). — 298 - 299, 308.

Gruyn-béc (Grünberg), Céc-ơ (1861 - 1940) — người dân chủ - xã hội Áo, luật gia, nhà kinh tế học và nhà sử học. Từ năm 1911 đến 1929, xuất bản ở Lai-pxích 14 tập của bộ "Archiv für die Geschichte des Sozialismus und der Arbeiterbewegung" ("Lưu trữ về lịch sử của chủ nghĩa xã hội và phong trào công nhân"). Tác giả của hàng loạt các công trình về lịch sử các quan hệ kinh tế (chủ yếu là nông nghiệp), cũng như về lịch sử của chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản và phong trào công nhân. Trong những năm chiến tranh đế quốc chủ nghĩa thế giới, đứng trên lập trường hòa bình chủ nghĩa.

Có thiện cảm với Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười ở Nga, là thành viên tích cực của "Hội những người bạn của Liên-xô". — 296.

Gu-cốp-xki, I. E. (1871 - 1921) — đảng viên từ năm 1898. Sau Cách mạng tháng Mười, là thứ trưởng và sau đó là bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính. Năm 1919, là ủy viên ban lãnh đạo của Ban kiểm tra nhà nước. Từ năm 1920, làm công tác ngoại giao. — 248, 309, 383.

Gu-xép, X. I. (Đráp-kin, I-a. Đ.) (1874 - 1933) — đảng viên từ năm 1896. Trong những năm 1918 - 1920, làm công tác chính trị trong Hồng quân. Ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng của các quân đoàn 5 và 2, của các mặt trận miền Đông, Đông - Nam và Nam (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 7, tr. 551 - 552; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40, tr. 514 - 515). — 17, 62 - 64, 352, 353, 393.

Gúp-kin, I. M. (1871 - 1939) — đảng viên từ năm 1921. Từ năm 1918, giữ các cương vị lãnh đạo trong các cơ quan trung ương, phụ trách công nghiệp dầu mỏ và ngành địa chất của nước Nga xô-viết. Trong những năm 1919 - 1924, là chủ tịch Ủy ban đá phiến trung ương, sau đó làm giám đốc Cục công nghiệp đá phiến, chủ tịch Ủy ban đặc biệt nghiên cứu dải di thường từ tính Cuốc-xcơ, được thành lập theo chỉ thị của V. I. Lê-nin. — 217.

H

Hác-đi (Hardy), Gióc-giơ (sinh năm 1884) — nhà hoạt động công đoàn tiến bộ của nước Anh và Mỹ. Năm 1906, lưu vong sang Ca-na-đa, ở đây ông đã thành lập công đoàn thủy thủ; sau khi trở về Anh, ông lãnh đạo cuộc bãi công của công nhân bốc vác bến tàu ở Anh (1915 - 1916). Năm 1918, lưu vong sang Mỹ, làm việc ở Ban tổng thư ký công nhân giao thông đường biển, bị tù vì tuyên truyền chống đế quốc. Năm 1920, được bầu làm thư ký của tổ chức "Công nhân công nghiệp thế giới" ở Xi-ét-ơ, đã đến thăm nước Nga xô-viết. Năm 1921, vào Đảng cộng sản Mỹ, không bao lâu lại sang Anh và trở thành một trong những người lãnh đạo tích cực của phong trào công đoàn. Nhiều lần tham gia các đại hội Quốc tế công đoàn đỏ, là ủy viên của Ban chấp hành Quốc tế công đoàn đỏ. — 157.

Hen-đéc-xơn (Henderson), Ác-tuya (1863 - 1935) — một trong những lãnh tụ của Công đảng và phong trào công đoàn Anh. Trong thời

kỳ chiến tranh để quốc chủ nghĩa thế giới (1914 - 1918), là một phần tử xã hội - sô-vanh. Năm 1919, là một trong những người tổ chức ra Quốc tế Béc-nơ (II), từ năm 1923 là chủ tịch Ban chấp hành của cái gọi là "Quốc tế công nhân xã hội chủ nghĩa". Nhiều lần tham gia chính phủ tư sản Anh (xem Toàn tập tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 26, tr. 511 - 512; tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 37, tr. 805 - 806). — 340.

Hơ-glung (Höglund), *Các-lơ Txét Công-xtăng-tin* (1884 - 1956) — đảng viên Đảng dân chủ - xã hội Thụy-điển, lãnh tụ cánh tả của phong trào dân chủ - xã hội cũng như của phong trào thanh niên xã hội chủ nghĩa ở Thụy-điển. Trong những năm 1917 - 1924, là một trong những người lãnh đạo của Đảng cộng sản Thụy-điển (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 26, tr. 550). — 142.

I

I-a-cô-vlêp — sĩ quan quân đội Vran-ghen, chạy sang hàng ngũ Hồng quân. Đến bộ tham mưu mặt trận Tây - Nam tháng Chín 1920. — 352 - 353.

I-a-cô-vlêp (*Ép-stanh*), *I-a. A.* (1896 - 1939) — đảng viên từ năm 1913. Tích cực tham gia Cách mạng tháng Mười và nội chiến ở U-cra-i-na: chủ tịch Ủy ban cách mạng ở Khác-cốp, bí thư tỉnh ủy Ê-ca-tê-ri-nô-xláp và Ki-ép, trưởng ban chính trị của quân đoàn 14 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 644 - 645). — 221.

I-a-cô-vlêp, *I. I-a.* (1848 - 1930) — nhà giáo dục sư phạm lỗi lạc người Tsu-va-si-a, nhà văn và là nhà dịch thuật. Năm 1868 đã tổ chức được ở Xim-biéc-xcơ (nay là U-li-a-nốp-xcơ) một trường sư phạm cho người Tsu-va-si-a. Từ năm 1875, lãnh đạo Trường sư phạm trung ương Tsu-va-si-a. Ông là người sáng lập bảng chữ cái Tsu-va-si-a, sách học văn cho người Tsu-va-si-a và sách tập đọc. — 49.

I-a-rô-xláp-xki, *E. M.* (1878 - 1943) — đảng viên từ năm 1898. Năm 1919, là đặc mệnh toàn quyền của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga phụ trách các tỉnh Ca-dan và Xa-ra-tốp, là bí thư tỉnh ủy Péc-mơ, sau đó là bí thư Cục Xi-bi-ri của Ban chấp hành trung ương đảng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 774). — 8, 14, 187.

I-lin, *I. I-a* (1885 - 1951) — năm 1920, là thư ký của Tổng cục quản lý các mỏ than đá miền Đông Xi-bi-ri ở Tsê-rêm-khô-vô. — 360.

I-lin, *Ph. N.* (1876 - 1944) — đảng viên từ năm 1897 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 49, tr. 851). — 361 - 362.

I-ốp-phê, *A. A.* (1883 - 1927) — tham gia phong trào dân chủ - xã hội từ cuối những năm 90. Tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, I-ốp-phê cùng với tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích. Từ năm 1918, làm công tác ngoại giao. Những năm 1919 - 1920, tham gia đoàn đại biểu thương lượng về hòa bình với E-xtô-ni-a, Lit-va, Lát-vi-a, Ba-lan (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, tập 35, tr. 645). — 361, 365 - 366, 381, 405.

I-ô-nốp, *I. I.* (1887 - 1942) — ở trong đảng từ năm 1904. Từ tháng Giêng 1918, phụ trách Nhà xuất bản của Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, sau đó phụ trách chi nhánh Pê-tơ-rô-grát của Nhà xuất bản quốc gia. Trong những năm 1928 - 1929, là chủ nhiệm ban lãnh đạo các nhà xuất bản "Ruộng đất và công xưởng" và "Sách hàn lâm". Trong những năm sau, là chủ nhiệm Cục "Sách quốc tế", tổng biên tập Nhà xuất bản "A-e-rô-phlốt". — 39.

I-u-đê-ních, *N. N.* (1862 - 1933) — tướng của quân đội Nga cũ. Sau Cách mạng tháng Mười, là thành viên của "Chính phủ Tây - Bắc" phản cách mạng, tổng tư lệnh quân đội bạch vệ Tây - Bắc. Được bọn đế quốc trong khối Đồng minh ủng hộ mọi mặt. Năm 1919, hai lần định chiếm Pê-tơ-rô-grát nhưng không thành. Sau khi bị Hồng quân đánh tan vào tháng Mười một 1919 rút về E-xtô-ni-a, sau đó chạy sang Anh. — 80, 87 - 88, 102, 104, 111, 126.

I-u-nô-xốp, *C. A.* (sinh năm 1884) — vào Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga năm 1905. Năm 1906 bị bắt, bị kết án 4 năm khổ sai, sau đó bị đưa đi đày. Năm 1912, chạy ra nước ngoài. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, trở về Pê-tơ-rô-grát. Năm 1918 là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết huyện Pê-tơ-rô-grát, năm 1919 là ủy viên Ban chấp hành xô-viết tỉnh Pê-tơ-rô-grát, sau đó là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh. Về sau giữ trọng trách trong công tác đảng: phó chủ tịch Ban kiểm tra tỉnh Lê-nin-grát Đảng cộng sản (b) toàn Nga. Năm 1927, được bầu làm ủy viên Ban kiểm tra trung ương của Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Năm 1937, bị khai trừ khỏi đảng. — 71.

I-u-rê-nép, *C. C.* (1888 - 1938) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1905. Từ năm 1913 đến tháng Bảy 1917, là

một trong những người lãnh đạo tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất ở Pê-tơ-rô-grát. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là ủy viên Ban chấp hành Xô-viết Pê-tơ-rô-grát, chủ tịch Bộ tổng tham mưu đội Cận vệ đỏ ở Pê-tơ-rô-grát. Tại Đại hội VI của đảng đã cùng với nhóm tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất, được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích. Năm 1919, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Đông, sau đó là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây; đặc phái viên chỉ đạo chiến dịch lương thực của tỉnh Cô-xtơ-rô-ma. Là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Mát-xcơ-va của Đảng cộng sản (b) Nga (1920), mùa hè 1920 là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Cuốc-xcơ. Từ năm 1921, làm công tác ngoại giao (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 40, tr. 517). — 19 - 20.

I-va-nô-va, X. M. — 193.

I-va-nốp, A. N. (sinh năm 1892) — ở trong đảng từ năm 1913, công tác ở Khắc-cốp. Tích cực tham gia Cách mạng tháng Mười. Trong những năm nội chiến, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng của cụm quân Xu-mư và chính ủy của đoàn 41, chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Khắc-cốp, ủy viên trưởng đường sắt phía Nam. Năm 1919, được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na. Trong thời kỳ tranh luận về vấn đề công đoàn, là người tích cực ủng hộ phái dân chủ tập trung. — 220.

K

Kên-xơ (Keynes), Giôn May-na (1883 - 1946) — một nhà kinh tế học tư sản người Anh (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 703 - 704). — 287, 307.

Kha-la-tốp, A. B. (1896 - 1938) — đảng viên từ năm 1917. Trong những năm 1918 - 1923, là ủy viên Ban lương thực của Xô-viết Mát-xcơ-va, ủy viên Ủy ban lương thực tỉnh Mát-xcơ-va, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, chủ tịch Ủy ban cung cấp cho công nhân thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 704). — 124.

Kha-lép-xki, I. A (1893 - 1938) — cán bộ quân sự của Hồng quân công nông. Đảng viên từ tháng Tư 1918. Tham gia tích cực nội chiến.

Là chỉ huy và chính ủy đặc nhiệm bộ đội thông tin của quân đoàn 3, ủy viên đặc nhiệm quân bưu; từ tháng Mười một 1918 đến tháng Tám 1919, là bộ trưởng Bộ dân ủy bưu điện U-cra-i-na, sau đó là chỉ huy bộ đội thông tin của các mặt trận miền Nam và Cáp-ca-dơ. Từ tháng Sáu 1920, là chỉ huy bộ đội thông tin của Hồng quân công nông và là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy bưu điện; cục trưởng Cục kỹ thuật quân sự của Hồng quân công nông (1924); cục trưởng Cục cơ giới hóa và cơ khí hóa của Hồng quân công nông (1929). Từ năm 1932, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Liên-xô. — 389.

Khác-la-mốp, X. D. (sinh năm 1881) — sĩ quan quân đội Nga cũ, sau đó gia nhập Hồng quân. Năm 1919, chỉ huy quân đoàn 16 của mặt trận miền Tây, cụm quân mũi nhọn miền Nam, là tham mưu trưởng mặt trận Tây - Nam. Năm 1921, chỉ huy quân đoàn lao động U-cra-i-na. Từ năm 1931, là cán bộ giảng dạy các học viện quân sự của Quân đội xô-viết. — 84.

Khô-đô-rốp-xki, I. I. (1885 - 1940) — đảng viên từ năm 1903. Công tác ở Ni-cô-la-ép, Mát-xcơ-va và các thành phố khác. Tham gia cách mạng 1905 - 1907. Tham gia khởi nghĩa vũ trang ở Mát-xcơ-va năm 1917. Sau Cách mạng tháng Mười, làm công tác đảng, quân sự và xô-viết: ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lao động (1918), trưởng ban chính trị và ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam (1919). Trong những năm 1919 - 1920, là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ca-dan, sau đó là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Tu-la, bí thư Cục Xi-bi-ri của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga (1921); trong những năm 1932 - 1934, là phó chủ tịch Ủy ban giáo dục kỹ thuật cao đẳng trực thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. Trong những năm 1934 - 1938 là cục trưởng Cục bảo vệ sức khỏe trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy Liên-xô. — 225 - 226.

Ki-dát, A. P. (1899 - 1959) — năm 1916, tham gia phong trào sinh viên cách mạng, làm công tác truyền bá sách báo bôn-sê-vích ở mặt trận và ở nông thôn. Ở trong đảng từ năm 1919 đến 1935. Từ tháng Mười một 1917 đến tháng Tám 1922, bà công tác ở ban thư ký của hội đồng bộ trưởng dân ủy, sau đó được cử đi học ở Trường đại học tổng hợp Mát-xcơ-va. Từ năm 1927 là bác sĩ. — 255.

Ki-ly (Keeley), Rôi-an An-dích (sinh năm 1875) — kỹ sư cơ khí Mỹ. Đến nước Nga xô-viết tháng Chín 1919. Sau khi xem xét các nhà

máy của tỉnh Mát-xơ-va và tìm hiểu những điều kiện chung về sinh hoạt của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, đã báo cáo với V. I. Lê-nin về những ấn tượng của mình và trình bày một loạt ý kiến về những biện pháp khôi phục nền công nghiệp đã bị tàn phá, làm việc ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao với tư cách là kỹ sư tổ chức. — 109, 112.

Ki-rốp (Cô-xơ-ri-cốp), X. M. (1886 - 1934) — đảng viên từ năm 1904. Năm 1917, là người lãnh đạo những người bên-sê-vích ở Vla-đi-cáp-ca-dơ, người tổ chức cuộc đấu tranh cho cách mạng xã hội chủ nghĩa ở Bắc Cáp-ca-dơ. Là đại biểu của Đại hội II các Xô-viết toàn Nga, ông đã tham gia những cuộc chiến đấu tháng Mười ở Pê-tơ-rô-grát. Năm 1919, là chủ tịch Ủy ban quân sự - cách mạng lâm thời khu A-xơ-ra-khan. Lãnh đạo quân đoàn 11 đã tham gia đánh tan Đê-ni-kin. Từ năm 1921, là bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) A-déc-bai-gian và ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga. Từ năm 1923, là ủy viên Ban chấp hành trung ương. Từ năm 1926, là bí thư tỉnh ủy Lê-nin-grát và Cục Tây - Bắc của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Là ủy viên dự khuyết, và sau đó là ủy viên Bộ chính trị Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. Từ năm 1934, là bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Ngày 1 tháng Chạp 1934 bị ám sát ở Lê-nin-grát. — 52, 189, 206 - 207.

Ki-xê-lép, A. X. (1879 - 1938) — đảng viên từ năm 1898. Năm 1918, được bầu làm chủ tịch Ủy ban trung ương công nghiệp dệt, sau đó là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Năm 1919, là chủ tịch Ủy ban của Hội đồng lao động và quốc phòng điều tra công tác của Bộ dân ủy lương thực, và là ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Năm 1920, là chủ tịch công đoàn công nhân mỏ (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, tập 42, tr. 664). — 131, 201.

L

La-rin, I-u (Lu-ri-ê, M. A.) (1882 - 1932) — đảng viên từ năm 1917. Sau Cách mạng tháng Mười, công tác trong các tổ chức kinh tế và xô-viết, trong những năm 1919 - 1920, tham gia Hội đồng vận

chuyển tối cao của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 12, tr. 537). — 157.

La-sê-vích, M. M. (1884 - 1928) — đảng viên từ năm 1901. Từ tháng Mười một 1918 đến tháng Ba 1919, là tư lệnh quân đoàn 3, sau đó là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng các mặt trận miền Đông và miền Nam (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, tập 39, tr. 646 - 647). — 19 - 20, 27, 43, 49 - 50, 56, 64.

La-txít, M. I. (Xu-đráp-xơ, I-a. Ph.) (1888 - 1938) — đảng viên từ năm 1905. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nội vụ, sau đó là ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga. Từ năm 1921, làm công tác trọng trách của đảng, xô-viết và công tác kinh tế (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, tập 37, tr. 880). — 228.

Lan-đê, C. I. (1884 - 1937) — đảng viên từ năm 1905. Từ tháng Năm 1918, là bộ trưởng Ban kiểm tra nhà nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. Sau khi nội chiến kết thúc, bắt đầu hoạt động khoa học và văn học (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, tập 50, tr. 705). — 376 - 377.

Lau Xiu-đgiâu (Lưu Txê-giun) (sinh năm 1892) — chủ tịch Ban chấp hành trung ương Liên đoàn công nhân Trung-quốc ở Nga, sống trên lãnh thổ Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga với cương vị là người được hưởng pháp quyền trị ngoại, với tư cách là đặc mệnh toàn quyền của công dân và công nhân Trung-quốc ở Nga để bảo vệ lợi ích của họ. Là đại biểu của các Đại hội I và II của quốc tế cộng sản. — 326.

Lê-gia-va, A. M. (1870 - 1937) — đảng viên từ năm 1904. Những năm 1918 - 1920, là chủ tịch Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng, từ năm 1920 đến năm 1925 là thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xơ-va, tập 44, tr. 777 - 778). — 160, 363 - 364, 398 - 399, 405, 407 - 410.

Lê-nin (U-li-a-nốp), V. I. (1870 - 1924) — những cứ liệu tiểu sử. — 20, 39, 42, 45, 59, 62, 65, 66, 73, 143, 194, 232 - 233, 239, 241 - 242, 254, 258 - 259, 271 - 272, 291, 293 - 294, 295, 298 - 299, 304 - 305, 308, 345 - 346, 357, 380 - 381, 393 - 394.

Lê-pê-sin-xki, P. N. (1868 - 1944) — đảng viên từ năm 1898. Sau khi Cách mạng tháng Mười thắng lợi, công tác ở Bộ dân ủy giáo dục

về sau là thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục ở Tuốc-ke-xtan (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 8, tr. 617). — 125.

Lê-sen-cô, Đ. I. (1876 - 1937) — đảng viên từ năm 1900. Tham gia cách mạng vào cuối những năm 90; là người tích cực tham gia cách mạng 1905 - 1907. Năm 1906, là thư ký của các ban biên tập các báo bôn-sê-vích hợp pháp "Làn sóng" và "Tiếng vang"; đại biểu Đại hội V của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Công tác ở các ban biên tập của các báo "Ngôi sao" và "Sự thật". Từ năm 1918, là thư ký của Bộ dân ủy giáo dục, phụ trách Ủy ban điện ảnh toàn Nga và công tác giáo dục. Những năm 1923 - 1929, là thành viên Xô-viết Lê-nin-grát. — 274.

Lên-txo-man, I-a. Đ. (1881 - 1944) — đảng viên từ năm 1899; tích cực tham gia cách mạng 1905 - 1907 ở Lát-vi-a. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, làm công tác đảng ở Mát-xcơ-va, sau đó ở Ri-ga. Là ủy viên Ban chấp hành trung ương và ủy viên Ban chấp hành đảng bộ Ri-ga của Đảng dân chủ - xã hội Lát-vi-a và ủy viên Xô-viết đại biểu công nhân. Là người tham gia Đại hội I toàn Nga các Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ, tại đó ông được bầu làm ủy viên của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, và là người đã tham gia Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1919, là phó chủ tịch và bộ trưởng dân ủy nội vụ của Chính phủ xô-viết Lát-vi-a. Năm 1919, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 15, sau đó phụ trách ban đăng ký của Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa. Về sau làm công tác đảng và công tác kinh tế có trọng trách. — 20.

Lên-xbê-ri (Lansbury), *Gioóc-giơ* (1859 - 1940) — một trong những nhà lãnh đạo công đảng Anh. Giám đốc báo hàng ngày "The Daily Herald" ("Truyền tin hàng ngày") những năm 1912 - 1922 (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 706). — 194.

Li-a-nô-dốp, X. G. — nhà công nghiệp dầu mỏ. Sau Cách mạng tháng Mười, chạy ra nước ngoài. Đóng vai trò nổi bật trong những người bạch vệ lưu vong ở vùng Pri-ban-tích năm 1919. Đứng đầu nội các của "chính phủ khu vực Tây - Bắc nước Nga", do tướng Mác-sơ, kẻ đứng đầu đoàn đại biểu Anh ở E-xtô-ni-a, tổ chức vào tháng Tám 1919, chính phủ đó tồn tại được mấy tháng. — 62.

Li-u-bác-xki, N. M. (1887 - 1938) — ở trong đảng từ năm 1906 đến năm 1923. Từ năm 1908, cư trú ở nước ngoài. Năm 1917, trở về Nga.

Là đại biểu của Đại hội II các Xô-viết toàn Nga. Trước năm 1918, là tổng biên tập tờ báo "Cờ đỏ" — cơ quan ngôn luận của Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Vla-đi-vô-xtốc. Từ năm 1918 đến năm 1923, làm công tác ngoại giao, tham gia ban lãnh đạo của ban tuyên truyền xô-viết của Bộ dân ủy ngoại giao; về sau làm công tác xuất bản. — 142.

Li-u-bô-vích, A. M. (1880 - 1938) — đảng viên từ năm 1917. Là một trong những người tổ chức Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Crôn-tsat. Là người tham gia tích cực cuộc khởi nghĩa vũ trang tháng Mười ở Pê-tơ-rô-grát. Sau Cách mạng tháng Mười, giữ những công tác trọng trách trong xô-viết và công đoàn: chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn bưu điện, thứ trưởng Bộ dân ủy bưu điện. Về sau là chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước và phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Bê-lô-ru-xi-a. — 270.

Liép-nếch (Liebknecht), *Các-lơ* (1871 - 1919) — một nhà hoạt động lỗi lạc của phong trào công nhân Đức và quốc tế, một trong những người lãnh đạo cánh tả Đảng dân chủ - xã hội Đức (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 37, tr. 809 - 810). — 214.

Lít-vi-nốp, M. M. (1876 - 1951) — đảng viên từ năm 1898.

Từ năm 1918, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại giao (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 8, tr. 619). — 136, 140, 141, 203, 248, 271 - 272, 437 - 438.

Lô-ba-tsep, I. X. (1879 - 1933) — đảng viên từ năm 1917, tham gia Cách mạng tháng Mười. Từ năm 1918, làm công tác lương thực ở Mát-xcơ-va và ở U-cra-i-na. Từ năm 1920, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na, sau đó là thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực Liên-xô (1923), bộ trưởng Bộ dân ủy nội thương Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (từ năm 1924), là chủ tịch ban lãnh đạo Liên đoàn lúa mì (từ năm 1925), phó chủ tịch Ban thu mua trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy Liên-xô (1933), là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 321.

Lô-bô-va, V. N. (1888 - 1924) — đảng viên từ năm 1905. Tham gia công tác cách mạng ở Rốp-nơ, Gi-tô-mia, Péc-mơ, Mô-tô-vi-li-kha, Ê-ca-tê-rin-bua. Từ cuối năm 1918 đến tháng Hai 1919, làm công tác đảng bí mật ở Ki-ép. Sau khi Chính quyền xô-viết thành lập, tham

gia Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Ki-ép. Trong những năm 1920 - 1921 công tác ở Mát-xcơ-va, Péc-mơ, Xa-ma-ra, sau đó ở Ban tuyên truyền cổ động thuộc Ban chấp hành trung ương đảng (1922 - 1923) và ở Xi-bi-ri. — 187.

Lô-ca-txơ-cốp, Ph. I. (1881 - 1937) — đảng viên từ năm 1904, là người tích cực tham gia Cách mạng tháng Mười và nội chiến. Những năm 1919 - 1920, là ủy viên các Hội đồng quân sự - cách mạng của các quân đoàn 5 và 3 ở mặt trận miền Đông. — 85.

Lô-ít Gióc-giơ (Lloyd George), *Đê-vít* (1863 - 1945) — nhà hoạt động nhà nước và nhà ngoại giao Anh, lãnh tụ đảng tự do. Những năm 1916 - 1922, là thủ tướng nước Anh. Một trong những người cố vũ và tổ chức cuộc can thiệp quân sự và phong tỏa chống Nhà nước xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 16, tr. 642 - 643). — 273, 324, 340.

Lô-mô-nô-xốp, I-u. V. (sinh năm 1876) — giáo sư, năm 1919 là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông; đại diện đặc mệnh toàn quyền của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về việc đặt mua thiết bị đường sắt ở nước ngoài. Năm 1921, đứng đầu đoàn đại biểu đường sắt thực hiện việc đặt mua đầu máy xe lửa, thiết bị đường sắt và kỹ thuật khác ở Thụy-điển và ở Đức. Ở luôn nước ngoài không về nữa. — 129, 190, 199, 407 - 410.

Lô-mốp, A. (Ôp-pô-cốp, G. I.) (1888 - 1938) — đảng viên từ năm 1903. Là ủy viên Đoàn chủ tịch và phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao những năm 1918 - 1921, phụ trách những vấn đề về cung cấp nhiên liệu (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 34, tr. 709 - 710). — 67, 163, 196, 200.

Lu-na-tsác-xki, A. V. (1875 - 1933) — tham gia phong trào cách mạng vào đầu những năm 90; sau Đại hội II của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga, là đảng viên bên-sê-vích.

Sau Cách mạng tháng Mười đến năm 1929, là bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 9, tr. 533 - 534). — 65, 129, 155, 224, 232 - 233, 233 - 234, 246, 283.

M

Ma-lư-sép, X. V. (1877 - 1938) — đảng viên từ năm 1902. Sau Cách mạng tháng Mười, công tác ở Bộ dân ủy lao động, Bộ dân ủy

lương thực. Trong những năm 1920 - 1921, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Tuốc-ke-xtan. Trong những năm 1921 - 1922, là đặc mệnh toàn quyền của Hội đồng lao động và quốc phòng, về sau là chủ tịch Ủy ban tổ chức các hội chợ ở Iéc-bít và sau đó ở Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, chủ tịch Phòng thương mại toàn liên bang. Trong những năm tiếp theo công tác ở Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. — 14.

Ma-môn-tốp, C. C. (1896 - 1920) — đại tá quân đội Nga cũ, tướng bạch vệ, chỉ huy trưởng binh đoàn kỵ binh trong quân đội của Cra-xnốp và Đê-ni-kin. Tháng Tám 1919, binh đoàn của Ma-môn-tốp được Đê-ni-kin phái đánh vào hậu phương quân đội xô-viết ở mặt trận miền nam. Những cuộc đột nhập của binh đoàn Ma-môn-tốp kèm theo những vụ cướp bóc và những hành động dã man. Tháng Mười - tháng Mười một 1919, binh đoàn của Ma-môn-tốp đã bị đánh tan. — 49, 50, 52, 63.

Ma-nu-in-xki, Đ. D. (1883 - 1959) — đảng viên từ năm 1903. Trong những năm 1920 - 1922, là ủy viên Ủy ban cách mạng toàn U-cra-i-na, bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na, bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na và tổng biên tập báo "Người cộng sản" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 652 - 653). — 181 - 182, 385.

Ma-nu-in-xki, M. D. (1892 - 1955) — đảng viên từ năm 1917. Công tác ở Bộ dân ủy lương thực. Từ tháng Chín 1918 đến tháng Ba 1919, là ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban trung ương công nhân dệt. Từ năm 1919, là ủy viên phụ trách lương thực tỉnh I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ. Từ năm 1921, làm công tác xô-viết, kinh tế, đảng và công đoàn. — 149 - 150.

Ma-nu-khin, I. I. (sinh năm 1882) — bác sĩ, đã chữa bệnh cho A. M. Goóc-ki. Có nhiều tìm tòi khoa học trong lĩnh vực trị liệu. — 211.

Ma-nu-tsa-ri-an-txơ, S. M. (1889 - 1969) — đảng viên từ năm 1918. Từ năm 1920 đến 1924, là người giữ thư viện riêng của V. I. Lê-nin, sau đó là của N. C. Crúp-xcái-a. Từ năm 1930 đến 1955, là cán bộ khoa học cấp cao của Viện Mác - Ăng-ghen - Lê-nin trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. — 224.

Ma-ri-a I-li-ni-txơ-na — xem U-li-a-nô-va, M. I.

Ma-si-txơ-ki, A. A. (sinh năm 1865) — tham gia phong trào cách mạng từ năm 1883, đảng viên từ năm 1914. Sống lưu vong ở nước ngoài. Sau Cách mạng tháng hai 1917, trở về Nga, là người tham gia Cách mạng tháng Mười. Từ năm 1918 đến 1932, làm công tác quan trọng trong Bộ dân ủy ngoại giao; phó đại diện đặc mệnh toàn quyền của Bộ dân ủy ngoại giao ở Bê-lô-ru-xi-a, Lit-va, U-cra-i-na, ủy viên ban lãnh đạo đối ngoại của Ủy ban phụ trách các vấn đề Tuốc-ke-xtan, sau đó làm công tác ngoại giao ở nước ngoài. — 217.

Mác-cốp, X. Đ. (1880 - 1922) — đảng viên từ năm 1901. Những năm 1903 - 1904, là ủy viên thành ủy bôn-sê-vích Pê-tơ-rô-grát, những năm sau đó công tác ở Ni-cô-la-ép, Khéc-xôn, Xim-biéc-cơ. Từ cuối năm 1918, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông, từ năm 1919 là thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông. Năm 1920, phụ trách đường sắt Vla-đi-cáp-ca-dơ, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Cáp-ca-dơ. — 40, 50, 82, 117, 149, 156.

Mác-khlép-xki (Marchlewski), *Giu-li-an* (1866 - 1925) — nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Ba-lan và quốc tế. Năm 1918, đến nước Nga xô-viết; được bầu vào Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, là ủy viên Ban chấp hành đó cho đến cuối đời. Hoàn thành một số nhiệm vụ ngoại giao quan trọng, tham gia các cuộc thương lượng với Ba-lan, Lit-va, Phần-lan, Nhật-bản, Trung-quốc (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 713). — 53, 289, 296, 321.

Mác-ti-nô-vích, C. Ph. (1894 - 1944) — đảng viên từ năm 1918. Năm 1919 là kiểm soát trưởng mặt trận miền Nam, năm 1921 là trưởng ban thanh tra công nông hải quân nước Cộng hòa. Sau đó làm ở Bộ dân ủy thanh tra công nông Liên-xô, là ủy viên ban lãnh đạo Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao Liên-xô, được bầu làm ủy viên của Ban kiểm tra trung ương. — 58.

Mác-tin (Martin), *Ét-va* — được Đảng công nhân cộng sản Mỹ cử làm đại biểu dự Đại hội II Quốc tế cộng sản. — 344.

Mác-tốp, L. (Txê-đéc-bau-mơ; I-u. Ô.) (1873 - 1923) — một trong những người lãnh đạo phái men-sê-vích. Sau Cách mạng tháng Mười chống lại Chính quyền xô-viết. Năm 1920, là ủy viên Xô-viết Mát-xcơ-va (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 4, tr. 661). — 192.

Mác-xi-mốp, C. G. (1894 - 1939) — đảng viên từ năm 1914, làm công tác cách mạng ở Xa-ma-ra. Năm 1917, là ủy viên Ban chấp hành

đảng bộ Mát-xcơ-va. Sau Cách mạng tháng Mười, lãnh đạo Ban lương thực của Xô-viết Mát-xcơ-va. Là người tham gia nội chiến: ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Đông. Từ năm 1920, làm công tác kinh tế và công tác xô-viết có trọng trách: chủ nhiệm ban công nghiệp của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao ở U-ran, đặc phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng về việc khôi phục công nghiệp U-ran, chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân U-cra-i-na, phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-cra-i-na, ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao Liên-xô, ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-cra-i-na, Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 168.

Man-cốp, P. Đ. (1887 - 1965) — đảng viên từ năm 1904. Năm 1917, là ủy viên thành ủy Hen-xinh-pho, ủy viên Ủy ban trung ương Hạm đội Ban-tích. Từ tháng Mười 1917, là tư lệnh đội cảnh vệ bảo vệ Xmôn-nui, từ tháng Ba 1918 là tư lệnh đội cảnh vệ bảo vệ điện Crem-li ở Mát-xcơ-va. Năm 1920, được động viên ra mặt trận ở trong quân đoàn 15. Về sau giữ các công tác quan trọng về kinh tế và xô-viết. — 66, 178.

Man-txép, V. N. (1888 - 1939) — đảng viên từ năm 1906. Từ năm 1911 đến 1913, sống lưu vong. Là người tham gia Cách mạng tháng Mười. Từ năm 1918, công tác đảng và xô-viết ở Mát-xcơ-va. Năm 1919, được phái đi U-cra-i-na, là ủy viên ban lãnh đạo Ủy ban đặc biệt toàn Nga, phụ trách trung ương cục của Ủy ban đặc biệt, đồng thời phụ trách ban đặc biệt các mặt trận Tây - Nam và miền Nam (Crum), phụ trách hậu cần. Từ năm 1923, công tác tại Mát-xcơ-va trong Bộ dân ủy thanh tra công nông, sau đó ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Từ năm 1927, là thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính Liên-xô, từ năm 1936, là phó chủ tịch Tòa án tối cao Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga. — 345.

Men-ni-tsan-xki, G. N. (1886 - 1937) — đảng viên từ năm 1902. Làm công tác đảng ở miền Nam nước Nga, ở Ni-giơ-ni Nốp-gô-rôt, Xi-bi-ri. Trong những ngày tháng Mười 1917, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Mát-xcơ-va. Sau Cách mạng tháng Mười, là chủ tịch Hội đồng các công đoàn tỉnh Mát-xcơ-va. Trong những năm 1918 - 1920, là ủy viên Hội đồng quốc phòng công nông thay mặt Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga; về sau cũng làm công tác công đoàn và kinh tế. — 15, 153.

Méc-cu-rốp, X. Đ. (1881 - 1952) — nhà điêu khắc xô-viết chuyên về tượng đài kỷ niệm, nghệ sĩ nhân dân Liên-xô, viện sĩ chính thức của Viện hàn lâm nghệ thuật Liên-xô, đảng viên từ năm 1945. — 233 - 234.

Mê-giơ-la-úc, V. I. (1893 - 1938) — tham gia phong trào cách mạng từ năm 1907, đảng viên từ tháng Bảy 1917. Là người tích cực tham gia Cách mạng tháng Mười, là ủy viên thành ủy bốn-sê-vích Khác-cốp. Những năm 1918 - 1920, là thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính U-cra-i-na, bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính nước Cộng hòa Đô-nê-txơ-Cri-vôi Rô-gơ, phụ trách ủy ban quân sự tỉnh Ca-dan, ủy viên các Hội đồng quân sự - cách mạng các quân đoàn 5, 10, 14 và 2, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam, bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự U-cra-i-na. Trong những năm 1920 - 1924, là ủy viên phụ trách các đường sắt Mát-xcơ-va - Ban-tích, Mát-xcơ-va - Cuộc-xơ và đường sắt phía Bắc, phó ủy viên trưởng phụ trách giao thông, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 50, tr. 713). — 82 - 84.

Mê-rê-gin, A. N. (sinh năm 1880) — từ năm 1905 đến 1916, là một phần tử men-sê-vích, sau đó là thành viên của phái Bun, từ năm 1919 là người theo phái Bun cánh tả. Năm 1919, gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. Là ủy viên Trung ương cục các chi bộ Do-thái trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga; tham gia Bộ dân ủy dân tộc; về sau làm công tác giảng dạy. — 279 - 280.

Mê-sê-ri-a-cốp, V.N. (1885 - 1946) — đảng viên từ năm 1905. Làm công tác đảng ở Pê-téc-bua và ở nước ngoài. Năm 1917, trở về Nga. Tích cực tham gia Cách mạng tháng Mười. Năm 1918, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nông nghiệp Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, sau đó là bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp U-cra-i-na, về sau làm công tác lãnh đạo đảng và xô-viết ở Nốp-gô-rôt, Tam-bốp, Xim-biéc-xơ. Trong những năm 1922 - 1928, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục, phó chủ tịch Tổng cục giáo dục chính trị, về sau là phó Ban nông nghiệp thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Từ năm 1930 đến hết 1936, công tác trong bộ máy của Bộ dân ủy ngoại giao, về sau làm công tác kinh tế. — 14.

Mét-vê-đép, X. P. (1885 - 1937) — ở trong đảng từ năm 1900. Sau Cách mạng tháng Mười, làm công tác chính trị trong Hồng quân. Năm

1920, là chủ tịch Ban chấp hành trung ương công đoàn kim khí; về sau làm công tác kinh tế (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 43, tr. 596 - 597). — 17.

Mi-a-nốp-xki, N. L. (sinh năm 1876) — đại tá quân đội Nga cũ. Tháng hai 1918, đã tình nguyện gia nhập Hồng quân. Từ tháng Sáu 1919, chỉ huy trưởng khu phòng thủ Tu-la. Từ năm 1920, làm công tác giảng dạy trong các trường quân sự. — 422 - 423.

Mi-a-xcốp, C. G. (1881 - 1958) — đảng viên từ năm 1912. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên lương thực ở Xa-ma-ra, sau đó công tác ở những cương vị quan trọng: chủ tịch Ngân hàng nông nghiệp Nga, ủy viên Đoàn chủ tịch Viện hàn lâm khoa học nông nghiệp toàn Liên-xô, ủy viên Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô, ở trong bộ máy của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Liên-xô. — 152.

Mi-kha-lép, G. I. (1886 - 1937) — nhân viên cơ quan kiểm lâm, về sau là kế toán ở tỉnh Péc-mơ. — 187.

Mi-khai-lốp. — 152.

Mi-li-u-tin, V. P. (1884 - 1938) — đảng viên từ năm 1910. Trong những năm 1918 - 1921, là phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 35, tr. 652). — 24, 67, 73 - 74, 113, 136, 237 - 238, 247, 264 - 265, 376, 407 - 410.

Mi-rô-nốp, Ph. C. — sĩ quan Cô-dắc, tham gia các sự biến cách mạng 1906, là a-ta-man của xã Ra-xpô-pin-xcai-a, khu sông Đôn, là người bảo vệ lợi ích của những người Cô-dắc thuộc tầng lớp dưới. Năm 1918, tổ chức sư đoàn đấu tranh chống bọn bạch vệ. Chiến đấu ở các mặt trận miền Tây và miền Nam. Tháng Sáu 1919, lãnh đạo việc thành lập binh đoàn sông Đôn. Tháng Chín, bị bắt và bị kết án tử hình vì tổ chức phiến loạn. Căn cứ vào đề nghị của Bộ chính trị, Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga đã ân xá. Tháng Mười 1919, tham gia Ban chấp hành các Xô-viết vùng sông Đôn; năm 1920, được kết nạp vào Đảng cộng sản (b) Nga và được chỉ định làm tư lệnh quân đoàn kỵ binh 2. Sau khi đánh tan Vran-ghen, là thanh tra kỵ binh Hồng quân. — 50.

Min-kin, A. E. (1887 - 1955) — đảng viên từ năm 1903. Sau Cách mạng tháng Mười giữ trọng trách trong công tác đảng, xô-viết và ngoại

giao: bí thư tỉnh ủy Pen-da, chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, ủy viên Công xưởng đúc tiền ở Péc-mơ, bí thư tỉnh ủy Péc-mơ và chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 42, tr. 672). — 85, 187.

Mốc-phi (Murphy), *Giôn Tô-mát* (sinh năm 1888) — nhà hoạt động của phong trào công nhân Anh; năm 1917 gia nhập Đảng xã hội chủ nghĩa Scot-len. năm 1920, được bầu làm đại biểu của các "Ủy ban đại biểu công xưởng" đi dự Đại hội II của Quốc tế cộng sản. Tham gia thành lập Đảng cộng sản Anh; từ năm 1921, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Anh, một trong những người tổ chức Ban thường vụ Quốc tế công đoàn đỏ ở Anh. Từ năm 1924, là ủy viên Ủy ban kiểm tra quốc tế. Năm 1932, bị khai trừ khỏi đảng. — 291, 298.

Mô-rô-dốp, *M. V.* (1868 - 1938) — đảng viên từ năm 1901. Sau Cách mạng tháng Mười, làm công tác kinh tế ở Tổng cục công nghiệp nhiên liệu và công nghiệp than bùn (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 786 - 787). — 408.

Mô-xca-lép, *P. P.* (1881 - 1952) — nông dân, về sau làm thợ rèn. — 187.

Mốp-sô-vích, *M. X.* (1874 - 1953) — bắt đầu hoạt động cách mạng năm 1895, đảng viên từ năm 1904. Bà làm công tác đảng ở Ô-đét-xa, năm 1911 lưu vong sang Thụy-sĩ, năm 1917 trở về Nga. Tham gia nội chiến. Từ năm 1919, làm công tác đảng ở Mát-xcơ-va, sau đó ở Tổ chức quốc tế cứu trợ các chiến sĩ cách mạng. — 137.

Mu-ra-nốp, *M. C.* (1873 - 1959) — đảng viên từ năm 1904; sau Cách mạng tháng Mười, làm công tác đảng và xô-viết, là hướng dẫn viên của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, ủy viên Ủy ban kiểm tra của Đảng cộng sản (b) Nga (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 48, tr. 498 - 499) — 406 - 407.

Mút-xơ, *E. R.* — đảng viên từ năm 1917. Trước Cách mạng tháng Mười là kỹ thuật viên thực hành về việc xây dựng và lắp đặt thiết bị điện cho nhà máy. Năm 1917, được bầu làm chủ tịch lâm thời của hội đồng nhà máy huyện Rê-ven. Năm 1918, làm công tác lương thực ở tỉnh Tam-bốp, năm 1919 là chủ tịch Ủy ban lương thực tỉnh Xa-ma-ra. — 152.

N

Na-da-rốp, *X. I.* (1879 - 1944) — đảng viên từ năm 1903, công tác trong tổ chức đảng I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ, sau đó ở Vla-đi-mia và Mát-xcơ-va (1906 - 1907). Năm 1913, lưu vong sang Pháp, là ủy viên của ban thường vụ phân bộ Pa-ri của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Năm 1917, là bí thư ban chấp hành công đoàn nhà máy "Ai-va-dơ" ở Pê-tơ-rô-grát. Sau Cách mạng tháng Mười, là chủ tịch Ủy ban công nghiệp bông trung ương (1917 - 1919), ủy viên tỉnh ủy I-va-nô-vô - Vô-dơ-nê-xen-xcơ và ủy viên Ban chấp hành Xô-viết tỉnh, đặc phái viên của Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 9 và chính ủy Bộ tham mưu quân đoàn. Từ năm 1921, làm công tác lãnh đạo đảng và xô-viết. — 93.

Na-glốp-xki, *A. Đ.* — năm 1919, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông, đặc phái viên của Hội đồng quốc phòng về thi hành chế độ giới nghiêm tại các đường sắt thuộc mặt trận miền Bắc, chủ tịch Ủy ban sơ tán tài sản ra khỏi Pê-tơ-rô-grát. — 82.

Na-ri-ma-nốp, *Na-ri-man Kéc-ba-lai Nát gia-phơ - ô-glu* (1871 - 1925) — nhà hoạt động nhà nước xô-viết, nhà văn. Năm 1917 là một trong những chiến sĩ lỗi lạc đấu tranh giành Chính quyền xô-viết ở A-đéc-bai-gian. Từ năm 1918, giữ một loạt cương vị quan trọng; bộ trưởng Bộ dân ủy ngành khai thác mỏ Ba-cu của Hội đồng bộ trưởng dân ủy, từ năm 1919 — công tác ở Bộ dân ủy ngoại giao, sau đó là thứ trưởng Bộ dân ủy dân tộc, chủ tịch Ủy ban cách mạng A-đéc-bai-gian, chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy A-đéc-bai-gian. Từ năm 1922, là chủ tịch Xô-viết liên bang của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Da-cáp-ca-dơ, sau đó là một trong những chủ tịch của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 229.

Nép-xki, *V. I.* (1876 - 1937) — đảng viên từ năm 1898. Từ năm 1918, đã giữ trọng trách trong công tác xô-viết và công tác đảng: bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông (1918 - 1919), phó chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga (1919 - 1920) (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 18, tr. 492). — 292.

Ni-cô-la-ép, *A. M.* (1887 - 1938) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm 1904 - 1907, tham gia tích cực phong trào cách mạng ở tỉnh Xa-ra-tốp. Từ năm 1907 đến năm 1916, sống lưu vong ở nước ngoài. Sau khi trở về Nga, đã tham gia đấu tranh thành lập Chính quyền xô-viết ở tỉnh Vla-đi-mia. Trong những năm 1918 - 1924, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy bưu điện và là chủ tịch Hội đồng vô

tuyến điện. Sau đó công tác trong các cơ quan đại diện thương vụ, giám đốc Công ty nhập khẩu thiết bị điện, từ năm 1931 là ủy viên Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô và phó chủ tịch Hội liên lạc văn hóa với nước ngoài toàn Liên-xô. — 166, 175 - 176, 188, 223, 267 - 268, 273 - 274, 286 - 287, 297 - 298, 378 - 379, 386.

Ni-côn-xki, G. I. — học viên lớp quân sự xô-viết đầu tiên về súng máy ở Mát-xcơ-va. Tháng Tư 1920, tốt nghiệp lớp này, nhận danh hiệu chỉ huy đò của Hồng quân công nông và được phái đi công tác ở Bộ tham mưu mặt trận miền Tây. — 99.

Ni-cu-li-a, N. A. (1845 - 1923) — một trong những nghệ sĩ hài kịch lớn nhất. Bà công tác ở Nhà hát Ma-lưi từ năm 1863 đến năm 1914. — 349 - 350.

Nô-vi-cốp. — 290.

O

Oai-dơ (Wise), Ê-đu-a Phren-cơ (1885 - 1933) — một nhà hoạt động chính trị Anh. Từ năm 1914 đến năm 1918, là thư ký ủy ban cung cấp cho nước Nga và công tác ở các cơ quan cung cấp khác. Trong những năm 1919 - 1920, là thành viên của đoàn đại biểu Anh trong Hội đồng kinh tế tối cao của khối Đồng minh, đã tham gia cuộc thương lượng về việc thiết lập quan hệ thương mại Anh - Xô (1920 - 1921). Từ năm 1923, là cố vấn kinh tế về ngoại thương bên cạnh phân ban Luân-đôn của Liên hiệp trung ương các hợp tác xã tiêu dùng. Tham gia các cuộc thương lượng không chính thức về việc khôi phục quan hệ ngoại giao Anh - Xô. Từ năm 1929 đến 1931, là hạ nghị sĩ. — 273.

Oóc-đi-ô-ni-kít-dê, G. C. (Xéc-gô) (1886 - 1937) — đảng viên từ năm 1903.

Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên đặc biệt của U-cra-i-na, sau đó là ủy viên đặc biệt của miền Nam nước Nga. Trong những năm nội chiến, là ủy viên các Hội đồng quân sự - cách mạng các quân đoàn 16 và 14 và mặt trận Cáp-ca-dơ (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 48, tr. 501 - 502). — 17, 76, 172, 195, 204, 210, 225, 229, 243, 244, 250, 263, 288 - 289, 310, 334, 338, 343, 348, 354.

Oóc-lốp, C. N. (Ê-gô-rốp, I. N.) (1879 - 1943) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm 1917 - 1918, là chủ tịch Ban lãnh đạo toàn Nga

về việc vũ trang cho Hồng quân, từ tháng Tám 1918 đến tháng Chạp 1919 là chính ủy đặc biệt của các nhà máy vũ khí đạn dược và kho vũ khí của pháo binh ở Tu-la. Từ năm 1922 đến 1929, là chủ tịch Tổng cục công nghiệp quân sự, Tơ-rót ô-tô, Cục xây dựng công nghiệp nhà nước thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 422 - 423.

Ô

Ô-bu-khơ, V. A. (1870 - 1934) — đảng viên từ năm 1894; bác sĩ, một nhà hoạt động lớn của ngành y tế xô-viết. Tham gia tích cực Cách mạng tháng Mười. Trong những năm 1919 - 1929, lãnh đạo Sở y tế Mát-xcơ-va. Tham gia chữa bệnh cho V. I. Lê-nin. — 268 - 269.

Ô-khri-men-cô, P. Ph. (sinh năm 1888) — phiên dịch viên, hội viên Hội nhà văn Liên-xô. — 108.

Ô-xin-xki, N. (Ô-bô-len-xki, V. V.) (1887 - 1938) — đảng viên từ năm 1907. Năm 1919 - đầu năm 1920, là đặc phái viên của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga ở các tỉnh Pen-da, Tu-la và sau đó là tỉnh Vi-át-ca. Năm 1920, là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Tu-la (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 789). — 48, 422 - 423.

Ô-xơ-kin, Đ. P. (1892 - 1934) — đảng viên từ năm 1918, trước đây ở trong Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả. Trong những năm nội chiến, là ủy viên phụ trách quân sự tỉnh Tu-la, chỉ huy bộ đội các quân khu Pri-vôn-gie và Pô-vôn-gie, chỉ huy trưởng việc cung cấp cho Hồng quân công nông. Sau khi giải ngũ, làm công tác kinh tế. — 82 - 84, 422 - 423.

Ôn-đê-rô-ghe, V. A. (sinh năm 1873) — tướng trong quân đội Nga cũ, sau đó gia nhập Hồng quân, năm 1919 — chỉ huy mặt trận miền Đông; là trưởng ban quân sự quân khu Tây Xi-bi-ri; sau đó là trưởng ban quân sự quân khu Ki-ép. Năm 1920, được biệt phái đến công tác bên cạnh tư lệnh mặt trận miền Nam. — 63, 65.

Ôn-sép-xki, X. I. — kỹ sư xây dựng đường sắt. Ủy viên tiểu ban cầu cống của Ủy ban kỹ thuật thuộc Bộ dân ủy giao thông và cố vấn của Cục kỹ thuật về các vấn đề khôi phục những đường sắt bị phá hoại. — 425 - 426.

P

Pa-vlốp, I. P. (1849 - 1936) — một nhà sinh lý học Nga lỗi lạc, viện sĩ (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 42, tr. 675). — 282 - 283.

Pay-ke-xơ, A. C. (1873 - 1958) — cán bộ xô-viết. Trước năm 1917, là một phần tử men-sê-vích; năm 1918, vào Đảng cộng sản (b) Nga. Trong những năm 1918 - 1920, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước và Bộ dân ủy thanh tra công nông, thứ trưởng Bộ dân ủy kiểm tra nhà nước, ủy viên Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri. Trong những năm 1921 - 1922, là đại diện đặc mệnh toàn quyền ở Trung-quốc, sau đó ở Lit-va. Từ năm 1923, làm công tác kinh tế ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 118, 162, 269.

Péc-vu-si-na - Da-lét-xcai-a, A. A. — 197 - 198.

Péc-vu-sin, N. V. (sinh năm 1889) — từ năm 1919 đến năm 1922, là giảng viên Trường đại học tổng hợp Ca-dan. — 197 - 198.

Pê-téc-xơ, I-a. Kh. (1886 - 1938) — đảng viên từ năm 1904. Tham gia tích cực cách mạng 1905 - 1907 ở Li-ba-va (Li-ê-pai-a). Trong những năm 1919 - 1920, là tư lệnh các khu bố phòng ở Pê-tơ-rô-grát và Ki-ép và là ủy viên Hội đồng quân sự khu bố phòng Tu-la. Từ năm 1920, là ủy viên Cục Tuốc-ke-xtan, sau đó là ủy viên ban lãnh đạo Cục bảo vệ chính trị thống nhất nhà nước, ủy viên Ban kiểm tra trung ương — Bộ dân ủy thanh tra công nông, chủ tịch Ủy ban kiểm tra Mát-xcơ-va của Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô, ủy viên Ban kiểm tra của đảng trực thuộc Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 50, tr. 721). — 83, 98 - 99, 195.

Pê-téc-xôn, C. A. (1877 - 1926) — đảng viên từ năm 1898. Trong thời kỳ Cách mạng tháng Mười, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng, về sau là ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và tòa án cách mạng trực thuộc Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, chính ủy sư đoàn bộ binh Lát-vi-a. Từ tháng Chạp 1918, là bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự ở Lát-vi-a xô-viết. Tháng Giêng 1920, được cử làm ủy viên quân sự của tỉnh Ê-ni-xây-xcơ (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 658). — 20, 94.

Pê-tơ-rốp. — 401.

Pê-tơ-rốp-xki, G. I. (1878 - 1958) — đảng viên từ năm 1897. Trong những năm 1917 - 1919, là bộ trưởng Bộ dân ủy nội vụ của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga; từ năm 1919 đến 1938, là chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn U-cra-i-na (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 23, tr. 553). — 164 - 165.

Phanh-béc, I. I. (1886 - 1957) — đảng viên từ năm 1918. Một trong những người sáng lập Đảng cộng sản Anh. Năm 1918, sau khi đến nước Nga xô-viết, đã tiến hành công tác tuyên truyền trong các đội quân can thiệp cũng như trong tù binh. Tham gia việc triệu tập và công tác của Đại hội I Quốc tế cộng sản. Công tác ở Quốc tế cộng sản đến năm 1935, sau đó — đến năm 1953 là biên tập viên và nhà dịch thuật của Nhà xuất bản ngoại văn. — 241 - 242.

Phô-ti-ê-va, L. A. (sinh năm 1881) — đảng viên từ năm 1904. Từ năm 1918, là thư ký của Hội đồng bộ trưởng dân ủy và Hội đồng lao động và quốc phòng, đồng thời là thư ký của V. I. Lê-nin (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 790). — 25, 64, 97, 254 - 255, 257 - 258, 291 - 292, 293, 351.

Phrai-na (Fraina), *Lu-i* (1892 - 1953) — nhà báo Mỹ, đảng viên cộng sản. Là đại biểu dự Đại hội II Quốc tế cộng sản (1920). Năm 1922, rời bỏ phong trào cộng sản. — 333, 345.

Phran-khua, X. M. (sinh năm 1888) — vào đảng năm 1904. Từ năm 1909 đến năm 1917, cư trú ở nước ngoài. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là bộ trưởng Bộ dân ủy lao động. Sau Cách mạng tháng Mười, công tác ở ủy ban thực hiện hiệp ước Brét, sau đó là phó chủ tịch ban lãnh đạo Tổng cục công nghiệp than thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (1919), ủy viên Cục Xi-bi-ri của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao (1920). Từ năm 1921 đến 1925, là cán bộ trọng trách của Bộ dân ủy ngoại giao, từ năm 1926 — công tác lãnh đạo kinh tế. — 405.

Phrăng-cơ (Franck), *A-đôn-phơ* (1809 - 1893) — nhà triết học duy tâm Pháp, một trong những người biên soạn cuốn từ điển triết học. — 346.

Phrum-kin, M. I. (1878 - 1939) — đảng viên từ năm 1898. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, thứ trưởng Bộ dân ủy lương thực (đến tháng Ba 1922). Năm 1920,

là phó chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri, sau đó là đặc phái viên của Bộ dân ủy lương thực. Về sau là thứ trưởng Bộ dân ủy ngoại thương, thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính và ở các cương vị quan trọng khác (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 50, tr. 723). — 86, 162, 176, 194 - 195, 364, 377, 451 - 452.

Phrun-dê, M. V. (1885 - 1925) — đảng viên từ năm 1904. Trong những năm nội chiến, là tư lệnh quân đoàn, tư lệnh cụm quân phương Nam của mặt trận miền Đông, tư lệnh mặt trận miền Đông, mặt trận Tuốc-ke-xtan và mặt trận miền Nam (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 50, tr. 723 - 724). — 4, 25, 65, 71, 79, 103, 116, 155, 184, 256, 352, 393, 411.

Pi-a-ta-cốp, G. L. (1890 - 1937) — ở trong đảng từ năm 1910. Sau Cách mạng tháng Mười, tham gia Chính phủ xô-viết U-cra-i-na. Tham gia nội chiến. Năm 1919 là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 13, năm 1920 công tác trong quân đoàn lao động 1 ở U-ran (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 27, tr. 599). — 234 - 235.

Pla-tô-nốp, A. P. (sinh năm 1894) — từ năm 1915 đến 1918, là thủy thủ ở Hạm đội Hắc hải. Từ tháng Chạp 1919, là ủy viên ban phá án của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Tháng Ba 1920, được cử làm cán bộ quản lý có trọng trách và cán bộ lãnh đạo bộ máy quản lý điện Crem-li và Nhà các Xô-viết. — 362.

Plác-xin, C. I. (1881 - 1933) — đảng viên từ năm 1904. Công tác đảng ở Xê-va-xtô-pôn, Mát-xcơ-va, Xa-ra-tốp. Tham gia tích cực cách mạng 1905 - 1907. Năm 1917, là ủy viên tỉnh ủy Xa-ra-tốp của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, đại biểu Đại hội VI của đảng. Sau Cách mạng tháng Mười, làm công tác kinh tế, công tác đảng và công tác xô-viết ở Xa-ra-tốp: bí thư tỉnh ủy, chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân; cũng làm phó chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết ở I-va-nô-vô. — 5, 8, 14.

Plát-ten (Platten), *Phri-đrích* (1883 - 1942) — một người cộng sản Thụy-sĩ, trong những năm 1912 - 1918, là bí thư Đảng dân chủ - xã hội Thụy-sĩ. Năm 1919, tham gia xây dựng Quốc tế cộng sản, ủy viên Ban thường vụ Quốc tế cộng sản. Cộng tác viên của tạp chí "Quốc tế cộng sản". Là một trong những người tổ chức Đảng cộng sản Thụy-sĩ (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 27, tr. 597). — 364.

Pô-đéc-nơ, B. P. (1882 - 1939) — ở trong đảng từ năm 1902. Công tác đảng ở Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, Min-xcơ, Vô-lô-gđa, Mát-xcơ-va. Trong những năm 1918 - 1919, là ủy viên bộ tham mưu quân khu Pê-tơ-rô-grát, sau đó là ủy viên các Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây, mặt trận miền Đông và quân đoàn 5. Sau khi nội chiến kết thúc, giữ trọng trách trong công tác đảng và kinh tế: chủ tịch Tổng cục công nghiệp dệt, bí thư khu ủy Đông - Nam của Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô, giám đốc Trường đại học cộng sản Lê-nin-grát, bí thư tỉnh ủy Lê-nin-grát, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô, ủy viên Ban kiểm tra trung ương của Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Tại Đại hội XVII của đảng, được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. — 63, 86.

Pô-chi-a-ép, A. I. (1888 - 1939) — ở trong đảng từ năm 1917 đến 1923. Năm 1918, là thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính. Tham gia nội chiến, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Tây (1919); năm 1920, ở trong ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, sau đó phụ trách tổng cục công nghiệp đánh cá. Trong những năm tiếp theo, làm công tác trong các cơ quan thuộc Bộ dân ủy ngoại thương và làm công tác giảng dạy. — 86 - 87, 441.

Pô-crốp-xki, M. N. (1868 - 1932) — đảng viên từ năm 1905. Từ năm 1918, là thứ trưởng Bộ dân ủy giáo dục Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 34, tr. 718 - 719). — 106, 150, 191, 211, 246, 279, 337 - 338, 398 - 399.

Pô-pô-va (Ca-xpa-rô-va), E. M. (1888 - 1963) — tham gia phong trào cách mạng từ năm 1903, đảng viên từ năm 1919. Trong những năm 1918 - 1922, bà phụ trách ban nhà của của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga. Sau đó là phó văn phòng và thư ký trưởng cơ quan đại diện Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Da-cáp-ca-đơ trực thuộc Hội đồng bộ trưởng dân ủy Liên-xô, thư ký trưởng của Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô v.v.. — 109.

Pô-pốp, P. I. (1872 - 1950) — đảng viên từ năm 1924. Từ năm 1918, lãnh đạo Cục thống kê trung ương (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 42, tr. 679). — 24, 245, 264, 271, 412 - 413.

Pốt-vôi-xki, N. I. (1880 - 1948) — đảng viên từ năm 1901. Năm 1919 là bộ trưởng Bộ dân ủy hải quân U-cra-i-na (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 35, tr. 659). — 14.

Prê-ô-bra-gien-xki, A. A. (1863 - 1938) — từ năm 1902 công tác tại tuyến đường sắt Xa-ma-ra - Dơ-la-tô-u-xtơ; từ năm 1918, phụ trách văn phòng, từ năm 1919 là chánh văn phòng, sau đó là trưởng ban quản trị đường sắt đó. Năm 1922, theo đề nghị của V. I. Lê-nin, đã được cử phụ trách nông trường quốc doanh "Goóc-ki" (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 47, tr. 443). — 374.

Prê-ô-bra-gien-xki, E. A. (1886 - 1937) — ở trong đảng từ năm 1903. Từ năm 1918, làm công tác đảng và công tác chính trị trong quân đội; năm 1920, là một trong những bí thư của Ban chấp hành trung ương đảng; cán bộ ban biên tập báo "Sự thật" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 725). — 170, 248, 287, 292, 319 - 320, 342, 406 - 407.

Prô-min-xki, I. L. (1859 - 1923) — tham gia phong trào dân chủ - xã hội Ba-lan từ những năm 80. Năm 1894, bị bắt và năm 1897 bị đày đến làng Su-sen-xcô-i-ê, quận Mĩ-nu-xin-xcơ ở Đông Xi-bi-ri, trong 3 năm, ở đây ông đã làm quen và gần gũi với V. I. Lê-nin và N. C. Crúp-xcai-a. Sau khi hết hạn đày, ông công tác trong ngành đường sắt tại Xi-bi-ri. Đã tham gia nội chiến. — 272, 311.

Pu-skin, A. X. (1799 - 1837) — nhà thơ Nga vĩ đại. — 155, 246.

Pu-tin-txép, I. Đ. — đảng viên bên-sê-vích, một người Cô-dắc ở làng U-rơ-li-u-tun-xcai-a, tỉnh Xê-mi-pa-la-tin-xcơ, huyện Páp-lô-đà. — 284.

Q

Quy-bur-sép, V. V. (1888 - 1935) — đảng viên từ năm 1904. Những năm 1918 - 1919, là chính ủy và ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng cụm quân miền Nam của mặt trận miền Đông, sau đó là phó chủ tịch Ủy ban phụ trách về các vấn đề Tước-ke-xtan; năm 1920, là đại diện đặc mệnh toàn quyền của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga trong chính phủ Bu-kha-ra; về sau là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 793 - 794). — 116.

R

Ra-cốp-xki, Kh. G. (1873 - 1941) — ở trong đảng từ năm 1917. Từ năm 1918, là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy U-cra-i-na (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 794). — 6, 14, 18, 34, 36, 41, 183, 208, 214 - 215, 215 - 216, 221, 243, 424 - 425, 442 - 443, 446 - 447.

Ra-đếch, C. B. (1885 - 1939) — ở trong đảng từ năm 1917. Sau Cách mạng tháng Mười, công tác ở Bộ dân ủy ngoại giao; từ tháng Ba 1920, là bí thư Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 35, tr. 660 - 661). — 214, 287, 298, 308, 336 - 337, 339.

Ra-đu-xơ - Den-cô-vích, V. A. (1877 - 1967) — đảng viên từ năm 1898. Từ năm 1919, là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Xa-ra-tốp, sau đó là chủ tịch Ủy ban cách mạng Kiéc-ghi-di-a (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 37, tr. 819 - 820). — 5, 8, 14.

Ra-phê-xơ, M. G. (1883 - 1942) — tham gia phong trào cách mạng từ năm 1899, là thành viên của phái Bun từ năm 1903; trong những năm 1912 - 1919, là ủy viên Ban chấp hành trung ương phái Bun. Hoạt động ở Vin-nô, Gô-men, Ki-ép và các thành phố khác ở Nga. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, tham gia Ban chấp hành Xô-viết đại biểu công nhân và binh sĩ Pê-tơ-rô-grát. Sau đó công tác ở U-cra-i-na, lãnh đạo cánh tả của phái Bun, mùa hè 1919 gia nhập Đảng cộng sản (b) Nga. Chính ủy Hồng quân, sau đó làm công tác lãnh đạo xô-viết ở Mát-xcơ-va. Về sau công tác trong lĩnh vực nghệ thuật điện ảnh. — 279.

Ra-xcôn-ni-cốp, Ph. Ph. ((1892 - 1939) — ở trong đảng từ năm 1910. Sau Cách mạng tháng Mười, là thứ trưởng Bộ dân ủy hàng hải, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Đông, tư lệnh Hạm đội Vôn-ga - Ca-xpi-ên và Hạm đội Ban-tích. — 189, 206 - 207.

Rai-khơ, I-a. X. (sinh năm 1886) — năm 1918 là tổng biên tập tờ "Russische Nachrichtung" — bản tin của phái đoàn xô-viết ở Béc-nơ. Năm 1919, công tác ở Bộ dân ủy ngoại giao. Từ mùa thu 1919 cho đến tháng Tư 1925, phụ trách Nhà xuất bản của Quốc tế cộng sản ở Béc-lanh. Về sau xa rời phong trào cộng sản. — 142.

- Rát-ni-cốp, I. I-a.* (sinh năm 1893) — trong những năm 1917 - 1920, là bí thư quận ủy Ca-ra-ba-nô-vô của Đảng cộng sản (b) Nga huyện A-lếch-xan-đrốp, tỉnh Vla-đi-mi-a. — 406 - 407.
- Rát-tsen-cô, I. I.* (1874 - 1942) — đảng viên từ năm 1898. Một trong những người tổ chức và lãnh đạo ngành công nghiệp than bùn Liên-xô. Năm 1920, công tác ở Tổng cục công nghiệp than bùn (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 795). — 407 - 410.
- Rít* (Reed), *Giôn* (1887 - 1920) — một nhà hoạt động xuất sắc của phong trào công nhân Mỹ, nhà văn và nhà chính luận. Năm 1917, đến nước Nga. Hoan nghênh Cách mạng tháng Mười và viết một cuốn sách về cuộc cách mạng đó "Mười ngày rung chuyển thế giới". V. I. Lê-nin đã viết lời nói đầu cho cuốn sách này. Năm 1918 sau khi trở về Mỹ, ông gia nhập cánh tả Đảng xã hội chủ nghĩa và trở thành một trong những người lãnh đạo của cánh tả đó. Tham gia tổ chức Đảng cộng sản Mỹ. Năm 1919, được bầu làm ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản. Chết ở Mát-xcơ-va. Đã được mai táng ở tường điện Crem-li. — 344, 395.
- Rô-den-hôn-txơ, A. P.* (1889 - 1938) — ở trong đảng từ năm 1905. Trong thời kỳ Cách mạng tháng Mười, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Mát-xcơ-va. Trong những năm nội chiến, là ủy viên các Hội đồng quân sự - cách mạng của nhiều quân đoàn và mặt trận, sau đó làm công tác quân sự, ngoại giao và xô-viết. Năm 1937, bị khai trừ khỏi đảng vì hoạt động chống đảng. — 35, 209.
- Rô-gốp, M. I.* (sinh năm 1880) — tham gia phong trào cách mạng từ năm 1905, đảng viên từ năm 1907. Công tác ở Mát-xcơ-va. Năm 1911, được cử đến tỉnh Vô-lô-gđa. Sau Cách mạng tháng Hai, trở về Mát-xcơ-va. Từ năm 1917 đến 1928, công tác ở Xô-viết Mát-xcơ-va. Năm 1929, là thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính Liên-xô. Từ năm 1930, là chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, chủ tịch ủy ban ngân sách của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 73 - 74.
- Rô-ma-nốp, P. A.* (sinh năm 1884) — đảng viên từ năm 1919. Năm 1920, là bí thư Ban chấp hành Xô-viết huyện A-lếch-xan-đrốp, tỉnh Vla-đi-mi-a. — 406 - 407.
- Rô-vi-ô (Rovio), G. X.* (1887 - 1938) — đảng viên từ năm 1905. Bí thư phân bộ Phần-lan của Cục Tây - Bắc thuộc Ban chấp hành trung

- ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 34, tr. 722). — 177.
- Rốt-di-an-cô, M. V.* (1859 - 1924) — địa chủ lớn, một trong những thủ lĩnh của phái thối Mươi ("Liên đoàn ngày 17 tháng Mười"), một phần tử bảo hoàng. Sau Cách mạng tháng Mười, chạy theo Đê-ni-kin, mưu toan thống nhất tất cả các lực lượng phản cách mạng chống Chính quyền xô-viết, về sau lưu vong (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 5, tr. 634). — 21, 62.
- Rốt-stanh, Ph. A.* (1871 - 1953) — đảng viên từ năm 1901. Năm 1890, rời nước Nga sang cư trú ở nước ngoài. Tích cực tham gia phong trào công nhân Anh, tham gia thành lập Đảng cộng sản Anh (1920). Cộng tác với báo chí xã hội chủ nghĩa Nga và nước ngoài (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 48, tr. 509). — 96 - 97, 142, 304 - 305, 308.
- Ru-đa-cốp, I. G.* (1883 - 1937) — đảng viên từ năm 1905. Sau Cách mạng tháng Mười làm công tác lãnh đạo kinh tế: là ủy viên Hội đồng kinh tế quốc dân khu Bắc (1919), phụ trách ban nhiên liệu Pê-tơ-rô-grát (1920). Về sau là bộ trưởng Bộ dân ủy lâm nghiệp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết Bê-lô-ru-xi-a. Được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 356 - 357.
- Ru-đưi, I-u. V.* — năm 1919, là ủy viên phụ trách tuyến đường sắt Ê-ca-tê-rin-bua, từ năm 1920 là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giao thông, giữ những cương vị trọng trách trong các cơ quan thuộc Bộ dân ủy giao thông. — 85.
- Rút-du-tác, I-a. E.* (1887 - 1938) — đảng viên từ năm 1905. Từ năm 1919, tham gia Ủy ban phụ trách về các vấn đề Tuốc-ke-xtan. Từ năm 1920, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, ủy viên Đoàn chủ tịch và tổng thư ký Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 797). — 116 - 117, 217, 276.
- Rút-ghéc-xơ (Rutgers), Xê-ban I-u-xtí-út* (1879 - 1961) — kỹ sư Hà-lan, đảng viên cộng sản. Từ năm 1918 đến 1938 (có gián đoạn), công tác ở Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 798). — 142.
- Ru-ba-cốp, I. I-a.* (1891 - 1938) — vào đảng năm 1917. Năm 1920, là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết huyện A-lếch-xan-đrốp, tỉnh Vla-

đi-mia. Thời gian tiếp theo, giữ những cương vị có trọng trách trong công tác kinh tế và xô-viết. — 406 - 407.

Ru-cốp, A. I. (1881 - 1938) — ở trong đảng từ năm 1899. Trong những năm 1919 - 1920, là đặc phái viên của Hội đồng lao động và quốc phòng phụ trách về quân nhu cho Hồng quân và Hải quân (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 798). — 78, 88, 120, 157, 218, 219 - 220, 241, 260, 276, 355 - 356, 379, 402, 407 - 410.

S

Sa-pô-va-lốp, A. X. (1871 - 1942) — một trong những người tham gia phong trào cách mạng kỳ cựu ở Nga; năm 1894, là người theo phái dân ý. Từ năm 1895, là thành viên của "Hội liên hiệp đấu tranh để giải phóng giai cấp công nhân". Năm 1906, ra sống ở nước ngoài, tham gia công tác của các tổ chức bôn-sê-vích ở nước ngoài. Năm 1917, trở về Nga. Sau Cách mạng tháng Mười, làm công tác đảng và xô-viết. Tại Đại hội XIII Đảng cộng sản (b) Nga, được bầu làm ủy viên Ban kiểm tra trung ương. Những năm cuối đời, hoạt động văn học. — 325.

Sa-tê-len, M. A. (1866 - 1957) — nhà kỹ thuật điện xô-viết, một bác học - kỹ sư lỗi lạc, nhà hoạt động nổi tiếng trong lĩnh vực giáo dục của ngành kỹ thuật điện ở Liên-xô, viện sĩ thông tấn Viện hàn lâm khoa học Liên-xô (từ năm 1931), là Anh hùng lao động xã hội chủ nghĩa (1956), nhà hoạt động công huân về khoa học và kỹ thuật của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (1934) và Cộng hòa xã hội chủ nghĩa xô-viết U-dơ-bê-ki-xtan (1943). Tham gia lập kế hoạch của Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga. Từ năm 1929, là chủ nhiệm Tổng cục đo lường Liên-xô; trong những năm 1929 - 1949, là ủy viên Ủy ban đo lường quốc tế. — 252.

Sa-tu-nốp-xki, I. a. M. (1876 - 1932) — đảng viên từ năm 1918. Sau Cách mạng tháng Mười, làm công tác giảng dạy và công tác chính trị - quân sự, sau đó là ủy viên Ủy ban vận tải trực thuộc Hội đồng lao động và quốc phòng, ủy viên ban công nghiệp của Ủy ban kế hoạch nhà nước. Năm 1927, là người ủng hộ đường lối hữu khuynh, song đã nhanh chóng ly khai phái đối lập. — 407 - 410.

Sanh-man, A. L. (sinh năm 1886) — ở trong đảng từ năm 1903. Từ năm 1918, giữ trọng trách ở Bộ dân ủy tài chính, Bộ dân ủy lương

thực và Bộ dân ủy ngoại thương; thứ trưởng Bộ dân ủy nội thương và ngoại thương, ủy viên ban lãnh đạo Ngân hàng nhà nước của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga và chủ tịch ban lãnh đạo Ngân hàng nhà nước Liên-xô, thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính Liên-xô (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 35, tr. 663). — 245.

Sli-khte, A. G. (1868 - 1940) — đảng viên từ năm 1891. Năm 1919, là bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực U-cra-i-na, năm 1920 là chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Tam-bốp và ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy thương nghiệp (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 42, tr. 682). — 6, 36, 354 - 355, 396.

Smit, O. I-u. (1891 - 1956) — đảng viên từ năm 1918, nhà khoa học, viện sĩ. Ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực (1918 - 1920), Bộ dân ủy giáo dục (1920 - 1921), Bộ dân ủy tài chính (1921 - 1922), phụ trách Nhà xuất bản quốc gia (1921 - 1924), tổng cục trưởng Tổng cục giao thông đường biển miền Bắc (1932 - 1939). Là một trong những người sáng lập và là tổng biên tập bộ Đại bách khoa toàn thư xô-viết. — 160.

Smit, V. V. (1886 - 1940) — đảng viên từ năm 1905. Từ cuối 1918 đến 1928, là thư ký Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, sau đó là bộ trưởng Bộ dân ủy lao động (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 799). — 301.

Sô-rin, A. Ph. (1890 - 1941) — nhà phát minh xô-viết trong lĩnh vực kỹ thuật vô tuyến, điện báo và điện ảnh có âm thanh. Từ năm 1919, phụ trách đài vô tuyến Txác-xcô-ê Xê-lô, công tác trong lĩnh vực vô tuyến tại Phòng thí nghiệm vô tuyến Ni-giơ-ni Nốp-gô-rốt, từ năm 1923, phụ trách ban vô tuyến của tơ-rốt các nhà máy có dòng điện yếu thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. — 166.

Sô-rin, V. I. (1870 - 1938) — sĩ quan quân đội Nga cũ, từ năm 1918, ở trong Hồng quân. Chỉ huy quân đoàn 2 của mặt trận miền Đông, chỉ huy quân đội của cụm quân đặc biệt của các mặt trận miền Nam, Đông - Nam và Cáp-ca-dơ. Trong những năm 1920 - 1921, là phụ tá của Tổng tư lệnh phụ trách vùng Xi-bi-ri của nước Cộng hòa. — 69.

Sốt-man, A. V. (1880 - 1939) — đảng viên từ năm 1899. Trong những năm 1918 - 1919, là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, năm 1920 là chủ tịch tiểu ban U-ran - Xi-bi-ri của Hội

đồng lao động và quốc phòng, sau đó là ủy viên Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri và chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân Xi-bi-ri (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 34, tr. 724). — 278.

Sóc-sin (Churchill), *Uyn-xtôn* (1874 - 1965) — nhà hoạt động chính trị Anh, đảng viên đảng bảo thủ. Là bộ trưởng Bộ chiến tranh. Trong những năm 1918 - 1921, là một trong những người cổ vũ cuộc can thiệp vũ trang chống nước Nga xô-viết (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 729 - 730). — 340.

Stéc-nơ-béc, *P. C.* (1865 - 1920) — nhà thiên văn học. Tham gia tích cực phong trào cách mạng ở Nga. Đảng viên từ năm 1905. Trong những ngày tháng Mười, lãnh đạo những lực lượng cách mạng của Ủy ban cách mạng Da-mô-xcơ-vô-rê-tsi-ê. Sau Cách mạng tháng Mười, giữ trọng trách trong công tác chính trị - quân sự và xô-viết: ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy giáo dục, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 2 và mặt trận miền Đông. — 86.

Stuốc-min, *Ph.* — chiến sĩ Hồng quân của đại đội đèn chiếu thuộc tiểu đoàn công binh 11. — 10 - 11.

Sum-xki, *A. I-a.* (1890 - 1946) — từ năm 1909 đến 1917, là đảng viên đảng của những người cách mạng - xã hội chủ nghĩa U-cra-i-na. Từ năm 1918, là một trong những lãnh tụ của đảng "Đấu tranh". Năm 1920, được kết nạp vào Đảng cộng sản (b) Nga. Tham gia thương lượng để ký kết hiệp ước hòa bình với Ba-lan (1920). Là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 14, đại sứ ở Ba-lan, bộ trưởng Bộ dân ủy giáo dục U-cra-i-na (1924 - 1927), chủ tịch Ban chấp hành trung ương các cán bộ giáo dục, đã được bầu làm ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) U-cra-i-na và Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. Năm 1933, bị khai trừ ra khỏi đảng vì theo chủ nghĩa dân tộc. — 215 - 216.

Svác-txơ, *I. I.* ("Xê-men") (1879 - 1951) — đảng viên từ năm 1899. Từ năm 1918, giữ trọng trách trong công tác đảng và xô-viết ở U-cra-i-na (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 47 tr. 458). — 221.

Svét-tsi-cốp, *C. M.* (1884 - 1952) — đảng viên từ năm 1904. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, phụ trách Nhà xuất bản báo "Sự thật". Từ

năm 1918, giữ trọng trách trong công nghiệp giấy, là đặc phái viên của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về các vấn đề công nghiệp giấy và ấn loát, chủ nhiệm Tổng cục công nghiệp giấy, chủ nhiệm Tơ-rốt giấy trung ương. Năm 1924, được chỉ định làm ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy ngoại thương và chủ tịch công ty cổ phần "Điện ảnh xô-viết", về sau là phó chủ tịch "Liên đoàn điện ảnh". — 245.

T

Ta-khta-mur-sép — năm 1919 tham gia ủy ban xây dựng những nhánh đường sắt mới để vận chuyển nhiên liệu trực thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Năm 1927, được cử làm ủy viên ban giám định của chính phủ bên cạnh ủy ban xây dựng tuyến đường Vôn-ga - Đôn. — 265 - 266.

Te - Pê-tơ-rô-xi-an, *X. A.* (Ca-mô) (1882 - 1922) — nhà cách mạng chuyên nghiệp, một trong những người tổ chức công tác chiến đấu của đảng bôn-sê-vích trong những năm dưới chế độ Nga hoàng. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, sau khi ra khỏi nhà tù khổ sai Khác-cốp, công tác ở Da-cáp-ca-dơ. Năm 1919, lãnh đạo nhóm chiến đấu hoạt động ở hậu phương của Đê-ni-kin. Đầu năm 1920, bị chính phủ men-sê-vích Gru-di-a bắt. Sau khi thoát khỏi nhà tù, công tác bí mật ở Ba-cu và tích cực tham gia chuẩn bị cuộc khởi nghĩa của giai cấp vô sản Ba-cu. Về sau công tác ở Bộ dân ủy ngoại thương và học ở Mát-xcơ-va. — 53.

Tê-ô-đô-rô-vích, *I. A.* (1875 - 1940) — bắt đầu hoạt động cách mạng từ năm 1895, đảng viên bôn-sê-vích. Trong những năm nội chiến, tham gia các đơn vị du kích chiến đấu chống Côn-tsắc. Từ năm 1920, công tác ở Bộ dân ủy nông nghiệp (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 800). — 384.

Tê-rê-khin, *I. V.* — trong những năm 1919 - 1920, công tác ở trường nông nghiệp huyện Pô-đôn-xcơ, tỉnh Mát-xcơ-va với tư cách trưởng phòng quản trị, vì vi phạm pháp luật xã hội chủ nghĩa nên bị truy tố. — 139.

Ti-mi-ri-a-đép, *C. A.* (1843 - 1920) — nhà khoa học tự nhiên người Nga, theo trường phái Đác-uyn, một nhà thực vật học - sinh lý học lỗi lạc, một nhà phổ biến và tuyên truyền tri thức khoa học, có tài, viện sĩ thông tấn Viện hàn lâm khoa học Pê-téc-bua. Nhà khoa học

lớn đầu tiên chào mừng cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười. Những bài báo và diễn văn chính luận của ông được đăng trong tập "Khoa học và dân chủ" (1920) được V. I. Lê-nin đánh giá cao. Nhiều cơ quan khoa học và học đường Liên-xô mang tên Ti-mi-ri-a-dép. — 238.

Tôm-xki, M. P. (1880 - 1936) — ở trong đảng từ năm 1904. Từ năm 1919, là chủ tịch Đoàn chủ tịch Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 45, tr. 767 - 768). — 153.

Tôn-cốp, V. N. (1872 - 1954) — một bác học - giải phẫu học xô-viết nổi tiếng. Đảng viên từ năm 1932. Từ năm 1900 là giáo sư. Trong những năm 1917 - 1925, phụ trách Học viện y dược - quân sự, nhiều lần được V. I. Lê-nin mời đến trao đổi về những vấn đề cải thiện đời sống của các nhà khoa học. Từ năm 1944, là viện sĩ chính thức của Viện hàn lâm y học Liên-xô. — 59 - 60.

Tơ-rê-ve-xơ (Trevés), Clau-đi-ô (1868 - 1933) — một trong những lãnh tụ cải lương của Đảng xã hội chủ nghĩa Ý. Trong những năm chiến tranh thế giới lần thứ nhất, là một người phái giữa. Có thái độ thù địch với Cách mạng tháng Mười. Sau khi Đảng xã hội chủ nghĩa Ý bị phân lập (1922), trở thành một trong những lãnh tụ của Đảng xã hội chủ nghĩa thống nhất, một đảng theo chủ nghĩa cải lương. — 382.

Tơ-ri-lít-xe, Đ. A. (1884 - 1934) — đảng viên từ năm 1902. Làm công tác cách mạng ở A-xơ-ra-khan, Ô-đét-xa, Pê-téc-bua, Xa-ma-ra và các thành phố khác. Năm 1907, bị bắt và bị kết án 5 năm khổ sai, năm 1912 bị đày đi Xi-bi-ri. Năm 1917, sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai, trở về Pê-tơ-rô-grát, tích cực tham gia chuẩn bị Cách mạng tháng Mười và tích cực tham gia nội chiến. Từ năm 1920, là thư ký Ban chấp hành Xô-viết tỉnh Pê-tơ-rô-grát, sau đó là chủ tịch Xô-viết khu phố Vô-lô-đác-xki ở Pê-tơ-rô-grát. Trong những năm sau làm công tác lãnh đạo đảng và kinh tế. — 285.

Tơ-rốt-xki, B. I. (sinh năm 1879) — năm 1920, công tác ở Ủy ban lương thực Xi-bi-ri. — 443 - 444.

Tơ-rốt-xki (Brôn-stanh), L. Đ. (1879 - 1940) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1897, một phần tử men-sê-vích. Tại Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga,

cùng với tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích.

Sau Cách mạng tháng Mười, là bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao (từ tháng Mười một 1917), bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự (từ tháng Hai 1918), là chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa và bộ trưởng Bộ dân ủy giao thông (1920 - 1921) (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 45, tr. 768). — 27, 28, 38, 41, 45, 56, 58 - 59, 64, 73, 74, 77, 80, 82, 84, 87 - 88, 92, 102, 104, 128, 155, 162, 168, 176 - 177, 188 - 189, 198 - 199, 202 - 203, 220 - 221, 223, 225, 244 - 245, 261, 263, 265, 336, 352 - 354, 373 - 374, 381, 403, 407 - 410, 424 - 425.

Tsi-tsê-rin, G. V. (1872 - 1936) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1905; năm 1918, vào Đảng cộng sản (b) Nga. Từ năm 1918 đến năm 1930, là bộ trưởng Bộ dân ủy ngoại giao (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 37, tr. 825). — 34, 37, 54, 88, 104, 136, 140 - 141, 196, 202, 222, 237, 241 - 242, 244 - 245, 258 - 259, 273, 282, 300, 309 - 310, 323, 324, 330 - 331, 340, 341 - 357, 366, 372, 404, 456 - 457.

Tsin-bum (Kilbom), Các-ơ (1885 - 1961) — một nhà dân chủ - xã hội Thụy-điển, nhà báo. Gia nhập Đảng cộng sản Thụy-điển từ năm 1917 và là đại diện của đảng đó trong Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 49, tr. 889). — 142.

Tsu-ba-rơ, V. I-a. (1891 - 1941) — đảng viên từ năm 1907. Từ năm 1918 đến 1923, là chủ tịch Ban quản trị trung ương các nhà máy cơ khí quốc gia liên hiệp "GOMZ", chủ nhiệm Tổng cục công nghiệp kim khí thuộc Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân U-cra-i-na, lãnh đạo Tổng cục công nghiệp than Đôn-bát (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 43, tr. 607). — 358.

Tsu-txơ-ca-ép, X. Ê. (1876 - 1946) — tham gia phong trào cách mạng từ năm 1896, ở trong đảng từ năm 1903. Làm công tác đảng ở U-ran. Sau Cách mạng tháng Hai 1917, là ủy viên Xô-viết Ô-ren-bua và Ủy ban thống nhất của Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga. Sau Cách mạng tháng Mười, làm công tác đảng và xô-viết: từ năm 1918 đến 1921, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy tài chính, sau đó là thứ trưởng Bộ dân ủy tài chính; ủy viên Đoàn chủ tịch Ban kiểm tra trung ương, thứ trưởng Bộ dân ủy thanh

tra công nông Liên-xô (1923 - 1927). Là ủy viên Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô và chủ tịch Ban chấp hành Xô-viết khu Viễn Đông (1927 - 1929); chủ tịch ủy ban ngân sách của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô (1929). Từ năm 1927, là ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) toàn Liên-xô. Năm 1938, bị khai trừ khỏi đảng vì mắc những sai lầm chính trị lớn trong công tác của ủy ban về chế độ ruộng đất của những người lao động Do-thái. — 197, 383.

Tu-kha-tsep-xki, M. N. (1893 - 1937) — đảng viên từ năm 1918. Trong những năm 1918 - 1919, là tư lệnh các quân đoàn 1, 5 và 8 trong những thời kỳ khác nhau. Đầu năm 1920, là tư lệnh mặt trận Cáp-ca-dơ, sau đó là tư lệnh mặt trận miền Tây. Năm 1921, là giám đốc Học viện quân sự của Hồng quân công nông, từ tháng Giêng 1922 là tư lệnh mặt trận miền tây, về sau là phó tham mưu trưởng Hồng quân công nông, tư lệnh quân khu miền Tây. Từ năm 1931, là thứ trưởng Bộ dân ủy quân sự và hàng hải, phó chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng Liên-xô; nguyên soái Liên-xô. — 168, 261, 317.

Tu-ra-ti (Turati), *Phi-líp-pô* (1857 - 1932) — nhà hoạt động phong trào công nhân Ý, một trong những người tổ chức Đảng xã hội chủ nghĩa Ý, lãnh tụ cánh hữu, cải lương của đảng đó (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 41, tr. 734 - 735). — 277.

Tước-cốp, A. V. (1859 - 1924) — đảng viên đảng "Dân ý" từ năm 1879; bị bắt năm 1881, vì tham gia mưu sát A-lếch-xan-đrơ II, bị giam ở pháo đài Pê-tơ-rô-pa-vlốp-xcơ. Năm 1883, bị đày đi Đông Xi-bi-ri. Năm 1904, bị án đày vô thời hạn được đổi thành án đày 20 năm. — 280 - 281.

Txen-lơ (Zeller), *Ê-đư-a* (1814 - 1908) — nhà triết học Đức, chuyên gia về lịch sử triết học cổ đại và triết học Đức. — 348.

Txi-u-ru-pa, A. Đ. (1870 - 1928) — đảng viên từ năm 1898. Từ đầu năm 1918, là bộ trưởng Bộ dân ủy lương thực (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 38, tr. 619 - 620). — 6, 98, 138, 149, 170 - 171, 183, 223, 230, 280, 301, 404.

Txim-méc-man. — 363 - 364.

U

U-li-a-nô-va, M. I. (1878 - 1937) — đảng viên từ năm 1898, em gái của V. I. Lê-nin (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 46, tr. 636). — 253, 268 - 269.

U-li-a-nốp, Đ. I. (1874 - 1943) — đảng viên từ năm 1894, bác sĩ, em trai của V. I. Lê-nin (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 46, tr. 635). — 292.

U-ra-tát-dê, G. I. (sinh năm 1879) — một phần tử men-sê-vích, hoạt động ở Ba-tum, Ti-phlít, là ủy viên Ban chấp hành đảng bộ khu Cáp-ca-dơ. Trong thời kỳ phái men-sê-vích thống trị ở Gru-di-a, là một trong những lãnh tụ của đảng men-sê-vích. Năm 1918, là nghị sĩ của nghị viện Da-cáp-ca-dơ, năm 1919 là thành viên Hội nghị lập hiến của Gru-di-a, tổng biên tập tờ "Éc-to-ba" ("Thống nhất") — cơ quan ngôn luận trung ương của đảng men-sê-vích. Tháng Năm 1920, là đại diện đặc mệnh toàn quyền của chính phủ men-sê-vích Gru-di-a, phụ trách việc ký kết hiệp ước hòa bình với Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga.

Sau khi Chính quyền xô-viết được thành lập ở Gru-di-a, lưu vong ra nước ngoài và tích cực tuyên truyền chống Chính quyền xô-viết. Trong những năm cuối đời, là tổng biên tập tạp chí "Tso-vê-ni Đrô-sa" ("Ngọn cờ của chúng ta") xuất bản ở Pa-ri, là ủy viên Ban chấp hành Hội đồng dân tộc Gru-di-a và Bộ phận ở nước ngoài của Đảng dân chủ - xã hội. — 229.

U-rơ-xin (af Ursin), *Nin-xơ Rô-be* (1854 - 1936) — một nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Phần-lan, tham gia tổ chức Đảng công nhân dân chủ - xã hội Phần-lan (1899) và là một trong những người lãnh đạo đảng đó. Ông đã dịch ra tiếng Phần-lan nhiều tác phẩm của C. Mác và Ph. Ăng-ghe-n. Tích cực tham gia cuộc cách mạng công nhân năm 1918 ở Phần-lan. Sau khi cuộc cách mạng bị đàn áp, ông bị tước quyền công dân. Từ năm 1918 đến 1922, cư trú ở nước ngoài. — 112.

Un-slich-tơ, I. X. (1879 - 1938) — đảng viên từ năm 1900. Vì tham gia công tác cách mạng, đã nhiều lần bị bắt và bị đi đày. Trong những ngày Cách mạng tháng Mười, là ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng Pê-tơ-rô-grát. Năm 1918, là ủy viên Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản Lit-va và Bê-lô-ru-xi-a, bộ trưởng Bộ dân ủy quân sự của Lit-va và Bê-lô-ru-xi-a. Từ năm 1919, giữ các cương vị quân sự quan trọng: ủy viên các Hội đồng quân sự - cách mạng của quân

đoàn 16, của mặt trận miền Tây, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng Liên-xô và cục trưởng Cục cung cấp của Hồng quân công nông, thứ trưởng Bộ dân ủy quân sự và hàng hải. Từ năm 1930 đến 1935, công tác ở Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, ở Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô, tổng cục trưởng Tổng cục hàng không dân dụng. Năm 1935, được bầu làm thư ký của Viện liên bang của Ban chấp hành trung ương các Xô-viết Liên-xô. — 76, 203.

V

Va-li-đốp, A-kho-mét - Da-ki (sinh năm 1890) — một trong những người lãnh đạo phong trào dân tộc chủ nghĩa - tư sản phản cách mạng ở Ba-ski-ri-a. Trong những năm 1917 - 1918, đứng đầu chính phủ dân tộc chủ nghĩa - tư sản, chính phủ này tích cực tham gia cuộc đấu tranh vũ trang chống Chính quyền xô-viết. Tháng Giêng 1919, do ảnh hưởng của sự phát triển của phong trào cách mạng Ba-ski-ri-a, đã chuyển sang phía Chính quyền xô-viết để giữ được ảnh hưởng đối với quần chúng. Vào Đảng cộng sản (b) Nga, được bầu làm ủy viên Ủy ban quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa xô-viết Ba-ski-ri-a, sau đó là chủ tịch của nước Cộng hòa đó. Là người theo chủ nghĩa dân tộc, Va-li-đốp muốn thực hiện đường lối của mình. Năm 1920, cùng với nhóm đồng loã chạy sang Tuốc-ke-xtan, sau đó sang Thổ-nhĩ-kỳ. — 55.

Va-xi-li-ép - xem Va-xi-li-ép I-u-gin, M. I.

Va-xi-li-ép - I-u-gin, M. I. (1876 - 1937) — đảng viên từ năm 1898. Tham gia cách mạng 1905 - 1907. Sau Cách mạng dân chủ - tư sản tháng Hai 1917, là phó chủ tịch Xô-viết Xa-ra-tốp và chủ tịch tỉnh ủy Xa-ra-tốp của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Đại biểu dự Đại hội VI của Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy nội vụ, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 15, sau đó giữ trọng trách ở các cơ quan của Viện kiểm sát; trong những năm 1924 - 1937, là phó chủ tịch Tòa án tối cao Liên-xô. — 241.

Van-đớc-líp (Vanderlip), *Oa-sinh-ton, B.* (sinh năm 1866) — kỹ sư, đại diện giới công nghiệp Mỹ, đến nước Nga xô-viết năm 1920 để nghị ký hợp đồng tô nhượng dầu mỏ và than đá ở Cam-tsát-ca. — 342, 363.

Vanh-cốp (Wijnkoop), *Đa-vít* (1877 - 1941) — nhà dân chủ - xã hội cánh tả Hà-lan, sau là đảng viên cộng sản. Là một trong những người lãnh đạo Đảng cộng sản Hà-lan, ông giữ lập trường biệt phái cực tả. Trong những năm 1918 - 1925 và từ năm 1929, là nghị sĩ nghị viện Hà-lan. Tại Đại hội II của Quốc tế cộng sản được bầu làm ủy viên Ban chấp hành Quốc tế cộng sản (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 48, tr. 467). — 298 - 299.

Vây-xơ-brốt, B. X. (1874 - 1942) — đảng viên từ năm 1904, là bác sĩ giải phẫu. Trong những năm 1919 - 1920, là chủ tịch Ủy ban đặc biệt đấu tranh chống các nạn dịch ở các mặt trận Tuốc-ke-xtan và Tây - Nam (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 50, tr. 738 - 739). — 66, 96, 113.

Vê-ve, E. I-a. (1882 - 1937) — đảng viên từ năm 1917. Trong những ngày tháng Mười 1917, là chiến sĩ đội cận vệ công nhân. Từ năm 1918 đến 1924, phụ trách an dưỡng đường "Goóc-ki". Trong những năm sau đó, làm công tác đảng và công tác kinh tế. — 281 - 282.

Vi-nô-gra-đốp, A. A. (sinh năm 1883) — giáo viên, người tích cực tham gia cuộc đấu tranh nhằm thiết lập Chính quyền xô-viết ở huyện Vê-xi-ê-gôn-xơ tỉnh Tve. năm 1920, là chủ tịch công đoàn giáo dục huyện Vê-xi-ê-gôn-xơ. — 190.

Vi-vi-en, L. X. (1887 - 1966) — nhà đạo diễn, diễn viên, nhà sư phạm xô-viết, nghệ sĩ nhân dân Liên-xô. Đảng viên từ năm 1954. Trước Cách mạng tháng Mười, là nghệ sĩ Nhà hát A-lếch-xan-đrinh-xơ (ngày nay là Nhà hát cổ điển quốc gia Lê-nin-grát mang tên A. X. Pu-skin). — 143.

Vin-ni-tsen-cô, V. C. (1880 - 1951) — nhà văn U-cra-i-na. Một trong những người tổ chức và lãnh đạo Ra-đa trung ương U-cra-i-na. Sau đó cùng với Pét-li-u-ra đứng đầu Hội nghị chấp chính — chính phủ dân tộc chủ nghĩa U-cra-i-na trong những năm 1918 - 1919. Mùa xuân 1920, được phép trở về U-cra-i-na, vào Đảng cộng sản (b) Nga, nhưng tháng Mười lại lưu vong ra nước ngoài (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 35, tr. 668 - 669). — 243.

Vin-te, A. V. (1878 - 1958) — kỹ sư và nhà bác học xô-viết, chuyên gia trong lĩnh vực xây dựng và khai thác các nhà máy điện. Sau Cách mạng tháng Mười, là trưởng ban phụ trách xây dựng nhà máy điện khu vực vùng than bùn Sa-tu-ra, công trình xây dựng đó được khởi công theo chỉ thị của V. I. Lê-nin. Từ năm 1927 đến năm 1932,

phụ trách công trường xây dựng nhà máy thủy điện trên sông Dni-ép-rơ. Năm 1932, được bầu làm viện sĩ chính thức Viện hàn lâm khoa học Liên-xô. — 136.

Vla-đi-mi-rốp (Sanh-phin-ken), M. C. (1879 - 1925) — đảng viên Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1903, đảng viên bôn-sê-vích. Năm 1911, ly khai những người bôn-sê-vích. Tại Đại hội VI Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga (tháng Bảy 1917), cùng với nhóm tổ chức liên khu của những người dân chủ - xã hội hợp nhất được kết nạp vào đảng bôn-sê-vích. Sau Cách mạng tháng Mười, công tác ở Cục quản lý lương thực thành phố Pê-tơ-rô-grát và Bộ dân ủy lương thực; năm 1919, là ủy viên phụ trách quân sự đặc biệt của ngành đường sắt và chủ tịch Ủy ban lương thực đặc biệt của mặt trận miền Nam (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 35, tr. 669). — 44, 132.

Vla-đi-mia-xki, M. Ph. (1874 - 1951) — đảng viên từ năm 1895. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên Đoàn chủ tịch Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga, thứ trưởng Bộ dân ủy nội vụ Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 670 - 671). — 59, 174, 234, 241, 318.

Vô-dơ-nê-xen-xki, A. N. — năm 1920, vụ trưởng Vụ phương Đông của Bộ dân ủy ngoại giao. — 329.

Vô-ê-vô-đin, P. I. (1884 - 1964) — một người tích cực tham gia phong trào cách mạng, đảng viên từ năm 1899. Năm 1919, là đặc phái viên của Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga và chính ủy của đoàn tàu tuyên truyền "Cách mạng tháng Mười". Năm 1920, là ủy viên trưởng tuyến đường sắt Mát-xcơ-va - Vin-đa-vô - Rư-bin-xcơ. Năm 1921, làm công tác ở Tổng cục giáo dục chính trị của Bộ dân ủy giáo dục Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga; từ năm 1922 đến 1939, công tác thư viện, xuất bản và sách báo. — 26.

Vô-len-béc, G. L. (1890 - 1940) — đảng viên từ năm 1918. Những năm 1919 - 1922, là ủy viên và chủ nhiệm mạng lưới điện thoại Mát-xcơ-va, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy bưu điện. Từ năm 1922 đến 1924, là cục trưởng Cục thông tin khu Bắc Cáp-ca-dơ. Từ năm 1931 đến 1935, là tổng cục phó Tổng cục công nghiệp xây dựng của Bộ dân ủy công nghiệp nhiên liệu, về sau là chủ nhiệm cơ-rốt công nghiệp a-mi-an. — 175 - 176, 270.

Vô-lô-đi-t-sê-va, M. A. (1881 - 1973) — đảng viên từ năm 1917. Đã làm việc tại ban thư ký của Hội nghị VII (tháng Tư) của đảng. Bà tham dự Đại hội VI của đảng với tư cách là nữ tốc ký. Sau Cách mạng tháng Mười cho đến tháng Bảy 1918, là thư ký Phòng ấn loát Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Từ năm 1918 đến 1924, là nữ đánh máy ở Hội đồng bộ trưởng dân ủy, trợ lý thư ký Hội đồng lao động và quốc phòng và Hội đồng bộ trưởng dân ủy. Từ năm 1924 đến 1928, làm việc ở Viện Lê-nin. — 255.

Vô-rốp-xki, V. V. (1871 - 1923) — đảng viên từ năm 1894. Sau Cách mạng tháng Mười, là đại diện đặc mệnh toàn quyền của nước Cộng hòa xô-viết ở các nước Xcan-đi-na-vơ (1917 - 1919), trong những năm 1919 - 1920, phụ trách Nhà xuất bản quốc gia, sau đó trở lại công tác ngoại giao ở Ý (1921 - 1923) (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 10, tr. 520 - 521). — 37, 90 - 91, 114, 164, 252, 264, 295, 300, 344, 372, 437.

Vôn-nui, I-van, (Vla-đi-mi-rốp, I. E.) (1885 - 1931) — nhà văn hiện thực Nga. Năm 1903, vào Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Năm 1908, bị đày đi Xi-bi-ri vì mưu sát quận trưởng cảnh sát Mxen, từ Xi-bi-ri đã chạy ra nước ngoài. Ông đã gặp A. M. Goóc-ki tại đảo Ca-pri (Ý), do ảnh hưởng của Goóc-ki, ông rời bỏ Đảng xã hội chủ nghĩa - cách mạng. Năm 1917, trở về Nga, làm công tác văn học. — 90.

Vran-ghen, P. N. (1878 - 1928) — tướng của quân đội Nga cũ, bá tước, một phần tử bảo hoàng cuồng nhiệt. Trong thời kỳ có cuộc can thiệp quân sự của nước ngoài và nội chiến, là tay sai của bọn đế quốc Pháp, Anh và Mỹ; một trong những kẻ cầm đầu thế lực phản cách mạng ở miền Nam nước Nga. Tháng Tư - tháng Mười một 1920, là tổng tư lệnh "các lực lượng vũ trang ở miền Nam nước Nga" (bạch vệ); sau khi những lực lượng này bị Hồng quân đánh tan, y đã chạy ra nước ngoài. — 245, 259, 303, 309, 315, 316, 317, 318, 324, 352, 381, 396, 402.

X

Xa-pô-giơ-cốp — một phần tử xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả, chỉ huy sư đoàn kỵ binh 2 Tuốc-ke-xtan. Tháng Bảy 1920, nổi loạn chống Chính quyền xô-viết ở huyện Bu-du-lúc, tỉnh Xa-ma-ra, cuộc khởi loạn này lan sang cả huyện Xa-ma-ra. Bị giết ngày 6 tháng Chín 1920, khi cuộc khởi loạn bị trấn áp. — 445 - 446.

- Xa-pô-giơ-ni-cốp, A-lếch-xây.* — 111.
- Xa-pô-giơ-ni-cốp, A. V.* (1868 - 1935) — nhà bác học hóa học nổi tiếng. — 211.
- Xa-prô-nốp, T. V.* (1887 - 1939) — ở trong đảng từ năm 1912. Trong những năm 1919 - 1920, là chủ tịch Ủy ban cách mạng tỉnh Khác-cốp (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 672). — 132, 181, 221.
- Xan-ni-cốp, Ph. X.* (1883 - 1955) — trong nhiều năm làm công tác khai thác củi, công tác nông nghiệp, trong những năm cuối đời làm nghề đưa thư ở làng Pô-lô-vô-đô-vô, huyện Xô-li-cam-xcơ, tỉnh Péc-mơ. — 187.
- Xơ-li-an-xki E. M.* (1892 - 1925) — đảng viên từ năm 1913. Từ tháng Chín 1918 đến 1924, là thứ trưởng Bộ dân ủy quân sự và phó chủ tịch Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 45, tr. 773 - 774). — 7, 10 - 11, 22, 41, 42 - 43, 50, 51 - 52, 53, 55, 62 - 63, 68, 73 - 74, 75, 87 - 88, 90, 129, 196, 207, 213 - 214, 244, 302, 304, 314, 315, 318, 329, 331 - 332, 337, 359, 362, 373, 386, 388, 407 - 410, 415 - 416, 418.
- Xơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, I. I.* (1870 - 1928) — đảng viên từ năm 1896. Bộ trưởng Bộ dân ủy tài chính đầu tiên của nước Cộng hòa xô-viết. Hoạt động về sách báo nghiên cứu văn học và chính luận (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 2, tr. 814 - 815). — 292, 362.
- Xe-ra-ti (Serrati), Giát-sin-tô Mê-nốt-ti* (1872 - 1926) — một nhà hoạt động nổi tiếng của phong trào công nhân Ý, một trong những người lãnh đạo Đảng xã hội chủ nghĩa Ý. Trong những năm 1915 - 1923, là giám đốc báo "Avanti!" ("Tiến lên!") — cơ quan ngôn luận trung ương của Đảng xã hội chủ nghĩa (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 45, tr. 774 - 775). — 277, 311.
- Xéc-gô - xem* Oóc-điô-ni-kít-dê, G. C.
- Xê-li-va-txép, V. I.* (1866 - 1919) — sĩ quan quân đội Nga cũ, sau đó phục vụ trong Hồng quân. Năm 1919, là phó tư lệnh mặt trận miền Nam. — 63, 64 - 65.
- Xê-ma-scô, N. A.* (1874 - 1949) — đảng viên từ năm 1893. Trong những năm 1918 - 1930, là bộ trưởng Bộ dân ủy y tế Cộng hòa liên bang

- xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 672 - 673). — 75, 97, 113, 156, 211, 242, 367 - 368, 414.
- Xê-nhi-a (La-vrốp, X.).* — 228.
- Xê-ra-phi-mô-vích (Pô-pốp), A. X.* (1863 - 1949) — nhà văn xô-viết; đảng viên từ năm 1918. Sau Cách mạng tháng Mười, tham gia hội đồng biên tập tờ "Tin tức Xô-viết đại biểu công nhân Mát-xcơ-va", phụ trách biên tập mục văn học nghệ thuật. Trong những năm nội chiến, là phóng viên quân sự của báo "Sự thật". — 253, 348.
- Xê-rê-bri-a-cốp, L. P.* (1888 - 1937) — ở trong đảng từ năm 1905. Những năm 1919 - 1920, là bí thư Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga, chủ tịch Cục miền Nam của Hội đồng trung ương các công đoàn toàn Nga, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam, cục trưởng Cục bảo vệ chính trị của nước Cộng hòa (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 42, tr. 689). — 17, 27, 56, 64 - 65, 164 - 165.
- Xê-rê-đa, X. P.* (1871 - 1933) — đảng viên từ năm 1903. Trong những năm 1918 - 1921, là bộ trưởng Bộ dân ủy nông nghiệp Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 36, tr. 839 - 840). — 27, 149, 170 - 171, 280, 383 - 384, 395 - 396.
- Xmiéc-nô-va, V. P.* — 115.
- Xmiéc-nốp, I. N.* (1881 - 1936) — ở trong đảng từ năm 1899. Trong những năm 1918 - 1919, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng quân đoàn 5 của mặt trận miền Đông, sau đó là chủ tịch Ủy ban cách mạng Xi-bi-ri. Tại Đại hội VIII của đảng, được bầu làm ủy viên dự khuyết Ban chấp hành trung ương đảng (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 44, tr. 805). — 55, 71, 78 - 79, 86, 102, 119 - 120, 130, 138 - 139, 147, 162, 176 - 177, 199, 200, 269, 272, 292, 314, 368, 452 - 453.
- Xmiéc-nốp, V. M.* (1887 - 1937) — ở trong đảng từ năm 1907. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Tham gia nội chiến. Một trong những thủ lĩnh của "phái đối lập quân sự" tại Đại hội VIII của đảng. Trong những năm 1920 - 1921, là một phần tử tích cực của nhóm chống đảng "tập trung dân chủ" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 36, tr. 840). — 115.

Xmin-ga, I. T. (1892 - 1938) — ở trong đảng từ năm 1907. Sau Cách mạng tháng Mười, là đại diện đặc mệnh toàn quyền của Hội đồng bộ trưởng dân ủy Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga ở Phần-lan, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa, ủy viên các Hội đồng quân sự - cách mạng của các mặt trận miền Nam, Cáp-ca-dơ, miền Tây, phó chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao. Tại Đại hội VII và VIII của đảng, được bầu vào Ban chấp hành trung ương (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 32, tr. 575). — 17, 22, 27, 35, 42, 43, 45, 53, 69, 93, 169, 172, 195, 204, 210, 251, 306, 316 - 317, 321, 329, 336, 339.

Xô-côn-ni-cốp (Brin-li-an-to), G. I-a. (1888 - 1939) — ở trong đảng từ năm 1905. Từ tháng Chạp 1918, là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Nam, về sau là ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận Tuốc-ke-xtan (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 34, tr. 732 và tập 45, tr. 776). — 42, 43, 90, 168.

Xô-lô-vi-ép, D. P. (1876 - 1928) — đảng viên từ năm 1898, một trong những nhà tổ chức và những nhà lý luận lớn nhất trong lĩnh vực y tế. Trong những ngày trước tháng Mười được bầu làm chủ tịch hội đồng bôn-sê-vích khu phố Kha-mốp-ni-ki, tháng Mười là ủy viên Ủy ban cách mạng khu phố Kha-mốp-ni-ki của Mát-xcơ-va. Từ năm 1918, lãnh đạo nhiều cơ quan y tế khác nhau, là thành viên của các hội đồng thày thuốc, thứ trưởng Bộ dân ủy y tế, chủ tịch Ban chấp hành Hội chữ thập đỏ của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga (1919), tổng cục trưởng Tổng cục quân y của Hồng quân (1920) v.v.. — 101, 242.

Xô-xnốp-xki, L. X. (1886 - 1937) — ở trong đảng từ năm 1904. Trong những năm 1918 - 1924 (có gián đoạn), là tổng biên tập báo "Nông dân nghèo" (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 37, tr. 830). — 407 - 410.

Xôn-lô-gúp, N. V. (1883 - 1937) — đại tá quân đội Nga cũ. Từ năm 1918, phục vụ trong Hồng quân, là tham mưu trưởng mặt trận miền Đông, ủy viên Ban thanh tra quân sự tối cao, cục trưởng Cục tác chiến bộ tham mưu quân đoàn mặt trận miền Tây, tư lệnh quân đoàn 16. Năm 1920, là tham mưu trưởng mặt trận miền Nam, các lực lượng vũ trang U-cra-i-na và Crum. Từ năm 1923, giữ những cương vị có trọng trách trong các học viện quân sự. — 17.

Xta-lin, I. V. (1879 - 1953) — đảng viên từ năm 1898. Trong thời kỳ nội chiến, là đặc phái viên của Hội đồng bộ trưởng dân ủy về lương thực ở miền Nam nước Nga, ủy viên Hội đồng quân sự - cách mạng nước Cộng hòa và các Hội đồng quân sự - cách mạng của nhiều mặt trận (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 45, tr. 776 - 777). — 17, 20, 21, 22, 53, 59, 65, 74, 76, 168, 171 - 172, 173 - 174, 177, 179 - 180, 182, 192, 199, 204, 214 - 215, 225, 251, 259, 261, 263, 302 - 303, 306, 314, 315, 316, 317, 318 - 319, 322 - 324, 378, 387, 412, 429 - 430.

Xta-xô-va, E. Đ. (1873 - 1966) — đảng viên từ năm 1898. Từ tháng Hai 1917 đến tháng Ba 1920, là bí thư Ban chấp hành trung ương đảng (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 48, tr. 517). — 42, 44, 108, 118, 222, 425.

Xtê-pa-nốp — xem Xcơ-voóc-txốp - Xtê-pa-nốp, I. I.

Xtơ-rom (Ström) Phrê-đrich (1880 - 1948) — nhà dân chủ - xã hội cánh tả Thụy-điển, nhà văn, nhà chính luận. Trong những năm 1918 - 1920, là tổng biên tập báo "Folkets Dagblad Politiken" ("Nhật báo chính trị nhân dân") (xem Toàn tập, tiếng Nga, xuất bản lần thứ 5, tập 31, tr. 623). — 142.

Xun-đư-cốp, Ph. X. (sinh năm 1892) — đảng viên từ năm 1918. Phục vụ trong hàng ngũ Quân đội xô-viết từ năm 1918 đến năm 1945. Trong những năm 1918 - 1920, ở mặt trận U-ran: trong sư đoàn bộ binh 25 Tsa-pa-ép, ông chỉ huy trung đoàn U-ran thứ nhất, lãnh đạo một trong những vùng của khu bố phòng U-ran. Sau khi tốt nghiệp Trường quân sự thống nhất cao cấp mang tên Tổng tư lệnh X. X. Camê-nép, là chính ủy trong nhiều đơn vị Hồng quân khác nhau, đồng thời làm công tác giảng dạy. — 103.

Xư-rô-mô-lô-tốp, Ph. Ph. (1877 - 1949) — đảng viên từ năm 1897. Sau Cách mạng tháng Hai, là bí thư Ban chấp hành đảng bộ Tơ-rô-ít-xcô-ê, người tổ chức các đơn vị cận vệ đỏ. Cuối năm 1917, được gọi về Ê-ca-tê-rin-bua. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên Đoàn chủ tịch Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, ủy viên Tiểu hội đồng bộ trưởng dân ủy, ủy viên Đoàn chủ tịch Ủy ban kế hoạch nhà nước Liên-xô. — 73 - 74, 405.

Xưc-txốp, X. I. (1893 - 1938) — đảng viên từ năm 1913. Năm 1917, công tác ở Ban chấp hành đảng bộ Rô-xtốp - Na-khi-tsê-van, sau đó ở Cục phụ trách vùng sông Đôn của Đảng công nhân dân chủ - xã

hội (b) Nga. Năm 1918, là ủy viên Cục phụ trách vùng sông Đôn của Đảng cộng sản (b) Nga, phó chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy nước Cộng hòa sông Đôn. Theo nhóm "cộng sản cánh tả", chống lại việc ký hòa ước Brét. Tham gia nội chiến. Trong những năm 1921 - 1926, công tác trong bộ máy của Ban chấp hành trung ương đảng. Năm 1929, là chủ tịch Hội đồng bộ trưởng dân ủy Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga, sau đó là giám đốc nhà máy hóa chất - quân sự Nô-ghin-xcơ. — 149.

Xvéc-đlốp, V. M. (1886 - 1940) — ở trong Đảng công nhân dân chủ - xã hội Nga từ năm 1902 đến năm 1909, sau đó rời bỏ hoạt động chính trị. Năm 1918, là ủy viên phụ trách Cục vận hành của Bộ dân ủy giao thông. Trong những năm 1919 - 1920, là thứ trưởng Bộ dân ủy giao thông và chủ tịch Hội đồng vận chuyển tối cao. Trong những năm tiếp theo là ủy viên ban lãnh đạo Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, công tác ở các ban mỏ và khoa học kỹ thuật của Hội đồng kinh tế quốc dân tối cao, giám đốc Viện nghiên cứu khoa học đường sá. — 144, 162, 194 - 195, 374, 403.

Xvi-đéc-xki, A. I. (1878 - 1933) — đảng viên từ năm 1899. Sau Cách mạng tháng Mười, là ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy lương thực, ủy viên ban lãnh đạo Bộ dân ủy thanh tra công nông (xem Toàn tập, tiếng Việt, Nhà xuất bản Tiến bộ, Mát-xcơ-va, tập 39, tr. 675 - 676). — 27, 145, 218.

Weisbein. — 271.

MỤC LỤC VẤN ĐỀ*

A

A-déc-bai-gian — 285, 403, 576; Phụ lục — 20.

An-ghe-m-ba — việc xây dựng nhánh đường sắt A-lếch-xan-đrốp - Gai — Êm-ba và đường ống dẫn dầu — 207, 220, 242, 243, 250, 257, 288, 323, 396.

Ác-mê-ni-a — 403.

Ấn loát và xuất bản ở nước Nga xô-viết — 44, 47, 118, 143, 153, 218, 221, 328, 401, 443, 455, 481, 484, 487, 514, 523, 551, 564.

B

Ba-ski-ri-a — 25, 74, 140.

Ban chấp hành trung ương các Xô-viết toàn Nga — 294.

Bản đồ địa lý — 446, 474.

Bần nông và trung nông — chính sách của Đảng cộng sản đối với họ — 9, 39, 231, 234, 244, 411, 517.

Bảo vệ tài sản xã hội chủ nghĩa, đấu tranh chống tệ ăn cắp — 79, 177, 393.

Bê-lô-ru-xi-a — 390, 411.

Bọn Vran-ghen và việc đánh tan chúng — 363, 367, 370, 435, 436, 438, 440, 441, 449, 467, 471, 493, 494, 525, 527, 531, 536, 543, 552, 559, 565, 574, 583; Phụ lục — 24, 25, 26.

* Trong các đề mục có chỉ rõ số thứ tự của các tài liệu.

- Bộ máy nhà nước, xô-viết*— 108, 184, 236, 352, 353, 355, 383, 394, 481, 547, 566, 577, 582; Phụ lục — 4.
Xem thêm Xây dựng Xô-viết.
- Bưu điện, liên lạc điện báo và điện báo ở nước Nga xô-viết*— 231, 236, 323, 376, 405, 549.

C

- Các bộ dân ủy Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga*
 — Bộ dân ủy bưu điện — 186, 236.
 — Bộ dân ủy dân tộc — 404.
 — Bộ dân ủy giao thông — 165, 186.
 — Bộ dân ủy giáo dục — 492.
 — Bộ dân ủy lương thực — 230, 305, 521.
 — Bộ dân ủy ngoại giao — 274, 295, 394, 404, 499, 569.
 — Bộ dân ủy ngoại thương — 392, 488, 508, 510.
 — Ủy ban đặc biệt toàn Nga đấu tranh chống phản cách mạng, phá hoại và đầu cơ — 78, 558.
- Các chuyên gia nước ngoài, sự tham gia của họ vào việc xây dựng kinh tế ở nước Nga xô-viết*— 146, 149.
- Các công đoàn* — 205.
- Các nhà hoạt động của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, những cuộc gặp gỡ với họ, sự quan tâm đến họ.* — 452, 479, 510.
- Các nhà máy và xí nghiệp ở nước Nga xô-viết* — 46, 110, 251, 297, 550.
- Các quân đoàn lao động* — 196, 197, 198, 217, 227, 234, 254.
- Các tác phẩm của V. I. Lê-nin, việc viết và xuất bản các tác phẩm đó*— 351, 359, 412,, 413, 416, 428, 553.
- Các thư viện ở nước Nga xô-viết*— 141, 202, 258, 319, 425, 554.
- Các trường cao đẳng*— 528, 529, 580, 581.
- Các viện bảo tàng ở nước Nga xô-viết* — 560.

- Cán bộ đảng và xô-viết*— 53, 54, 69, 91, 98, 121, 125, 156, 157, 160, 168, 170, 183, 212, 222, 226, 227, 228, 252, 265, 269, 270, 299, 301, 310, 340, 342, 432, 451, 457, 478, 486, 488, 544.
- Chế độ báo cáo*— 152, 165, 186, 501; Phụ lục — 8, 34.
- Chế độ thủ trưởng và chế độ tập thể lãnh đạo*— 116, 214.
- Chế độ tập thể lãnh đạo - xem* Chế độ thủ trưởng và chế độ tập thể lãnh đạo; Đảng cộng sản Liên-xô.
- Chiến tranh với nước Ba-lan địa chủ - tư sản*— 338, 346, 356, 363, 422, 423, 426, 435, 437, 438, 441, 444, 449, 459, 460, 462, 465, 467, 468, 472, 473, 505, 512, 513, 520, 536; Phụ lục — 24, 25, 26.
- Chính sách của Đảng cộng sản và Nhà nước xô-viết đối với tôn giáo*— 263, 307.
- Chính sách dân tộc của Đảng cộng sản và Chính phủ xô-viết*— 22, 23, 66, 74, 140, 155, 170, 245, 285, 309, 315, 369.
- Chính sách di dân* — Phụ lục — 19.
- Chính sách đối ngoại của Nhà nước xô-viết* — 72, 85, 114, 120, 138, 181, 254, 275, 295, 334, 335, 341, 360, 380, 403, 404, 418, 419, 422, 426, 427, 429, 436, 441, 447, 449, 450, 459, 462, 473, 475, 505, 512, 513, 536, 567.
- Chủ nghĩa cơ hội và chủ nghĩa xét lại trong phong trào công nhân quốc tế và cuộc đấu tranh chống lại chúng*— 386, 538.
- Chủ nghĩa quan liêu, bệnh giấy tờ và cuộc đấu tranh chống những tệ nạn đó*— 33, 117, 166, 167, 205, 398, 399, 582.
- Chuyên chính vô sản* — 390.
- Công nghiệp ở nước Nga xô-viết*— 86, 123, 143, 147, 152, 159, 161, 173, 180, 185, 192, 195, 201, 251, 269, 273, 294, 296, 354, 384, 385, 501, 504, 519, 550, 570, 573.
- Công nghiệp quốc phòng — 19, 46, 60, 108, 559; Phụ lục — 17.
Xem thêm Quốc hữu hóa công nghiệp ở nước Nga xô-viết
- Cùng tồn tại hòa bình* — xem Chính sách đối ngoại của Nhà nước xô-viết.

Đ

- Đa-ghe-xtan* — 309, 315.
- Đại hội II các dân tộc phương Đông* — 403.
- Đảng cộng sản Liên-xô, Đảng công nhân dân chủ - xã hội (b) Nga, Đảng cộng sản (b) Nga*
- Ban chấp hành trung ương Đảng cộng sản (b) Nga — cơ quan tập thể lãnh đạo và nhà nước, đấu tranh chống bọn can thiệp và bọn bạch vệ — 37, 45, 50, 54, 70, 75, 81, 82, 97, 115, 168, 181, 238, 259, 292, 293, 295, 303, 334, 344, 345, 368, 435, 436, 438, 514, 572; Phụ lục — 10, 24, 25, 26.
- cổ động và tuyên truyền của đảng — 44, 250, 278, 310, 355, 417, 433; Phụ lục — 12.
- động viên ra mặt trận — 93, 119, 121; Phụ lục — 4, 24, 25.
- mối liên hệ với quần chúng — 504.
- nhóm "tập trung dân chủ", và cuộc đấu tranh chống nhóm đó — 302.
- những tiêu chuẩn sinh hoạt đảng — 108, 168, 253, 303, 366, 478, 486, 535, 559, 571, 572.
- việc củng cố đảng và sự thống nhất của đảng — 252, 292, 293, 476. *Xem thêm* Kỷ luật đảng và kỷ luật nhà nước; Cán bộ đảng và xô-viết.
- Đăng ký dân số ở nước Nga xô-viết* — 336, 368, 375; Phụ lục — 15, 21, 29.
- Điện ảnh* — 382, 417, 573.
- Điện khí hóa, các nhà máy điện ở nước Nga xô-viết* — 180, 221, 235, 573.
- Xem thêm* GOELRO.
- Đôn-bát* — 265, 568.

G

- Giai cấp công nhân ở nước Nga xô-viết* — 39, 171, 230, 289, 368.
- các đội trưng thu lương thực — 142, 234.
- vai trò của giai cấp công nhân trong xây dựng kinh tế — 504; Phụ lục — 5.
- việc động viên công nhân ra mặt trận — 1, 88, 91, 113.

- Giáo dục nhân dân* — 172, 187, 256, 320, 454.
- Giới trí thức tư sản — chính sách của Chính quyền xô-viết đối với họ* — 39, 80.
- GOELRO (Ủy ban nhà nước về điện khí hóa nước Nga)* — 278, 286, 349, 518.
- Gru-di-a* — 285, 315, 334, 344, 403, 576.

H

- Hạm đội ở nước Nga xô-viết* — Phụ lục — 13.
- Hàng không ở nước Nga xô-viết* — 73, 435, 437, 467, 469.
- Hậu phương* — 4, 108, 433; Phụ lục — 24.
- Hội đồng bộ trưởng dân ủy Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga* — 210, 294, 364.
- Hội đồng lao động và quốc phòng* — 547.
- Hội đồng quân sự - cách mạng của nước Cộng hòa và Bộ tổng tư lệnh, những kế hoạch chiến lược của Hồng quân* — 28, 37, 45, 51, 67, 75, 81, 82, 102, 115, 237, 238, 280, 460, 525.
- Hồng quân* — 4, 8, 9, 11, 26, 30, 38, 49, 69, 80, 81, 87, 89, 95, 96, 97, 100, 106, 108, 117, 122, 135, 136, 232, 240, 254, 266, 370, 372, 434, 456, 527, 559, 583; Phụ lục — 1, 3, 24, 25, 26, 35.

K

- Khoa học và kỹ thuật, phát minh ở nước Nga xô-viết* — 3, 62, 123, 287, 311, 324, 327, 331, 337, 372, 373, 381, 389, 395, 400, 402, 415, 458, 466, 477, 491, 498, 532, 545, 546, 561, 573, 578, 582.
- Xem thêm* Vô tuyến điện và kỹ thuật vô tuyến điện; Ủy ban cải thiện sinh hoạt của các nhà khoa học.

Khối Đồng minh — vai trò của nó trong việc tổ chức cuộc can thiệp quân sự ở nước Nga xô-viết— 360, 380, 429, 473, 576.

Kiến-ghi-di-a— 369.

Kiểm tra của nhà nước— 78, 503.

Kỷ luật đảng và kỷ luật nhà nước— 100, 139, 168, 212, 215, 218, 237, 241, 259, 264, 295, 303, 316, 318, 344, 393, 394, 436, 501, 502, 514, 523, 566, 580, 581; Phụ lục— 2.

L

Lâm nghiệp— 453.

Liên minh quân sự của các nước cộng hòa xô-viết— 74.

Luật pháp cách mạng, xã hội chủ nghĩa— 12, 61, 76, 80, 83, 131, 148, 167, 187, 191, 211, 215, 233, 249, 261, 268, 317, 455.

Lương thực và việc cung cấp— 5, 6, 16, 17, 20, 35, 42, 48, 57, 58, 95, 99, 105, 124, 139, 142, 145, 147, 163, 171, 178, 185, 193, 194, 196, 197, 199, 200, 206, 216, 227, 230, 231, 234, 247, 256, 273, 287, 297, 300, 305, 316, 342, 357, 362, 420, 433, 442, 445, 483, 490, 519, 530, 562, 568; Phụ lục— 2, 6, 11, 12, 14, 18, 20, 22, 30, 31. *Xem thêm* Các bộ dân ủy của Cộng hòa liên bang xã hội chủ nghĩa xô-viết Nga— Bộ dân ủy lương thực.

M

Mặt trận Cáp-ca-dơ— 232, 234, 238, 240, 241, 244, 265, 277, 280, 285, 309, 315, 334, 358, 363, 365, 366, 486, 495; Phụ lục— 10.

Mặt trận miền Đông— 1, 2, 21, 25, 29, 30, 34, 81, 82, 87, 92, 102, 111, 135, 162; Phụ lục— 3.

Mặt trận miền Nam— 11, 21, 29, 37, 38, 45, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 64, 65, 67, 68, 75, 78, 81, 82, 87, 89, 90, 92, 93, 96, 98, 102, 103, 104, 108, 111, 113, 121, 161, 280.

Xem thêm Bọn Vran-ghen và việc đánh tan chúng.

Mặt trận miền Tây— 6, 21, 24, 26, 28, 29, 41, 70, 93, 101, 104, 109, 112, 113, 114, 119, 122, 129, 134, 138, 173, 228, 254, 270, 275, 276, 277.

Mặt trận Tây - Nam— 231, 240, 214, 422, 426; Phụ lục— 10.

Xem thêm Chiến tranh với nước Ba-lan địa chủ - tư sản; Bọn Vran-ghen và việc đánh tan chúng.

Mặt trận Tuốc-ke-xtan— 103.

N

Nghĩa vụ lao động— 313; Phụ lục— 11, 14, 15.

Ngoại thương của nước Nga xô-viết— 267, 282, 283, 300, 345, 361, 388, 408, 418, 419, 497, 508, 539, 560, 573; Phụ lục— 13, 16, 20.

Người Cô-đắc— 103, 137.

Nhiên liệu— 77, 86, 143, 159, 161, 162, 173, 177, 179, 180, 192, 201, 203, 214, 227, 234, 239, 248, 255, 265, 269, 272, 279, 296, 300, 354, 383, 384, 414, 502, 566, 573; Phụ lục— 8, 17, 28.

Xem thêm An-ghem-ba— việc xây dựng nhánh đường sắt A-léch-xan-đrốp - Gai— Êm-ba và đường ống dẫn dầu.

Những cuộc gặp gỡ và chuyện trò với công nhân, nông dân, trí thức và cán bộ địa phương— 252, 256, 273, 397, 504, 562, 571.

Những ngày tháng bầy cộng sản chủ nghĩa— 59.

Những người men-sê-vích— 43, 260, 271.

Những người thuộc phái "Đấu tranh"— 281, 292, 293.

Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng— 43, 271.

Những người xã hội chủ nghĩa - cách mạng cánh tả— 314.

Những yêu cầu về sách báo— 56, 164, 308, 377, 407, 409, 485.

Nông nghiệp— 17, 18, 24, 36, 57, 58, 199, 230, 278, 420, 433, 517, 540, 556; Phụ lục— 12, 19, 30, 34.

Nước Cộng hòa Viễn Đông— 237; Phụ lục— 9.

Nước Cộng hòa xô-viết Hung-ga-ri— 40.

P

- Phong trào cách mạng và công nhân quốc tế*— 94, 386, 424, 473, 515.
Xem thêm Các nhà hoạt động của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế, những cuộc gặp gỡ với họ, sự quan tâm đến họ.
- Phong trào cộng sản quốc tế*— 94, 182, 424, 443.
Xem thêm Các nhà hoạt động của phong trào cộng sản và quốc tế, những cuộc gặp gỡ với họ, sự quan tâm đến họ.
- Phong trào du kích và công tác bí mật ở vùng hậu địch*— 38, 69.

Q

- Quan tâm đến con người*— 7, 12, 13, 14, 15, 27, 48, 63, 84, 128, 144, 149, 154, 158, 169, 183, 290, 291, 304, 310, 311, 312, 350, 371, 374, 379, 387, 391, 392, 451, 461, 464, 480, 489, 496, 506, 507, 516, 522, 526, 534, 535, 541, 542, 575.
- Quốc hữu hóa công nghiệp ở nước Nga xô-viết*— 176.
- Quốc tế cộng sản (Quốc tế III), Đại hội II*— 118, 406, 410, 413, 416, 431.

S

- Sự can thiệp quân sự của nước ngoài và nội chiến ở miền Bắc nước Nga phần ở châu Âu*— 266.
- Sự can thiệp quân sự của nước ngoài và nội chiến ở nước Nga xô-viết (nhận định tổng quát)*— 39, 80, 94, 171, 559.
- Sự bắt tay thân thiện với binh lính đối phương ở các mặt trận*— 112.
- Sự tham gia của công nhân nước ngoài vào công cuộc xây dựng kinh tế ở nước Nga xô-viết*— 326, 339.
- Sự thông tin cho nhân dân lao động các nước khác, cho công luận thế giới về cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng Mười, về tình hình ở nước Nga xô-viết*— 263, 348, 359, 463.
- Sự tuyên truyền đồ sộ*— 174, 321.

T

- Tác phong du kích và cuộc đấu tranh chống tác phong đó*— 25, 30.
- Tài chính và chính sách tài chính của Nhà nước xô-viết*— 3, 22, 23, 32, 71, 110, 264, 267, 320, 345, 347, 539; Phụ lục — 16.
- Tầng lớp cu-lắc và cuộc đấu tranh chống tầng lớp đó*— 9, 420, 433.
- Thế lực phản cách mạng và cuộc đấu tranh chống nó* — 4, 65, 80, 83, 317, 440, 448, 482, 486, 495, 530, 548, 557, 558; Phụ lục — 23.
Xem thêm Tầng lớp cu-lắc và cuộc đấu tranh chống tầng lớp đó.
- Thiếu nhi và các cơ quan thiếu nhi*— 10, 145, 298, 307, 343, 397.
- Thông tin về tình hình kinh tế thế giới, chính sách đối ngoại của các nước khác, phong trào cách mạng và công nhân quốc tế*— 126, 182, 188, 189, 325, 427, 430, 443.
- Thống kê ở nước Nga xô-viết*— 32, 577; Phụ lục — 15, 21, 29.
Xem thêm Chế độ báo cáo.
- Thời kỳ quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội*— 582; Phụ lục — 35.
- Tô nhượng ở nước Nga xô-viết*— 475, 509, 533.
- Tổ chức lao động — theo kiểu xã hội chủ nghĩa*— 180.
- Tổ chức văn hóa vô sản*— 470.
- Trả lời những thư, điện, đơn từ của nhân dân lao động và những điều báo trước từ các địa phương*— 130, 131, 193, 490, 571; Phụ lục — 7.
- Trao đổi hàng hóa [với nông dân]*— 443; Phụ lục — 2.
- Tước-ke-xtan*— 66, 156, 157, 170, 295.
- Từ điển tiếng Nga*— 208, 337.

U

- U-cra-i-na*— 18, 38, 50, 156, 157, 160, 234, 244, 246, 281, 292, 293, 303, 333, 342, 390, 433; Phụ lục — 4, 21, 24, 29.
- Ủy ban cải thiện sinh hoạt của các nhà khoa học*— 563.

V

Văn hóa vô sản, xã hội chủ nghĩa — 537.

Văn học và nghệ thuật — 39, 80, 116, 174, 321, 350.

Vấn đề dân tộc trong chuyên chính vô sản — 390.

Vận tải ở nước Nga xô-viết — 34, 66, 107, 132, 159, 163, 165, 171, 173, 175, 179, 196, 197, 200, 205, 219, 227, 229, 234, 259, 262, 264, 278, 282, 284, 289, 299, 300, 354, 500, 511, 566; Phụ lục — 5, 8, 11, 14, 27, 28, 31, 32, 33.

Xem thêm An-ghem-ba — việc xây dựng nhánh đường sắt A-léch-xan-đrốp - Gai - Êm-ba và đường ống dẫn dầu.

Việc hợp tác hóa ở nước Nga xô-viết — 204, 216.

Vô tuyến điện và kỹ thuật vô tuyến điện — 223, 224, 225, 306, 503.

Vụ khởi loạn của binh đoàn Tiệp-khắc và việc đập tan cuộc khởi loạn đó — Phụ lục — 9.

X

Xây dựng các công trình quốc phòng — 161, 173.

Xây dựng xã hội chủ nghĩa (nhận định tổng quát chung) — 39, 80, 504, 573.

Xây dựng Xô-viết — 155, 210, 215, 244, 269, 322, 329, 347, 411.

Xi-bi-ri — 160, 264, 269, 368, 375, 517; Phụ lục — 22.

Y

Y tế ở nước Nga xô-viết — 97, 120, 125, 127, 133, 150, 151, 209, 331; Phụ lục — 1.

MỤC LỤC

<i>Lời Nhà xuất bản</i>	V - VI
<i>Lời tựa</i>	VII
1919	
1. ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN MIỀN ĐÔNG. Ngày 1 tháng Bảy.	3
2. ĐIỆN GỬ M. V. PHRUN-ĐÊ. Ngày 1 tháng Bảy.	4
*3. ĐIỆN GỬ XÔ-VIẾT ĐẠI BIỂU KHU PHỐ PÔ-RÔ-KHÔ-VÔ. Ngày 2 tháng Bảy.	4 - 5
4. ĐIỆN GỬ V. V. CU-RA-ÉP, V. A. RA-ĐU-XƠ - DEN-CÔ-VÍCH, C. I. PLÁC-XIN. Ngày 2 tháng Bảy.	5
5. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Ngày 3 tháng Bảy.	6
6. ĐIỆN GỬ KH. G. RA-CỐP-XKI. Ngày 5 tháng Bảy.	6
7. GỬI A. M. GOÓC-KI. Ngày 5 tháng Bảy.	7
8. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 5 tháng Bảy.	7 - 8
9. ĐIỆN GỬ V. A. RA-ĐU-XƠ - DEN-CÔ-VÍCH. Ngày 8 tháng Bảy.	8
10. GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIẾT TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT. Ngày 8 tháng Bảy.	9
11. ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN MIỀN NAM. Ngày 8 tháng Bảy.	10

* Hoa thị chỉ những tài liệu được in lần đầu.

12. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 8 tháng Bảy.	10 - 11
13. ĐIỆN GỬ ĐI NI-GIỜ-NI NỐP-GÔ-RỐT. Ngày 8 tháng Bảy. .	11
14. GỬI A. M. GOÓC-KI. Ngày 8 tháng Bảy.	12
15. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 8 hoặc 9 tháng Bảy.	12
16. ĐIỆN GỬ CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH NI-GIỜ-NI NỐP-GÔ-RỐT VÀ ỦY BAN LƯƠNG THỰC VÙNG SÔNG VÔN-GA, ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH LƯƠNG THỰC TỈNH, ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH QUÂN SỰ TỈNH. Ngày 9 tháng Bảy.	13
17. ĐIỆN GỬ V. A. RA-ĐU-XƠ-DEN-CÔ-VÍCH. Ngày 11 tháng Bảy	14
*18. ĐIỆN GỬ KH. G. RA-CỐP-XKI, N. I. PỐT-VỎI-XKI, TOÀN THỂ CÁC ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH QUÂN SỰ U-CRA-I-NA. Ngày 11 tháng Bảy.	14 - 15
19. ĐIỆN GỬ ĐẠI HỘI CÔNG NHÂN KIM KHÍ TU-LA. Ngày 11 tháng Bảy.	15
20. ĐIỆN GỬ CỤC VẬN TẢI ĐƯỜNG THỦY TỈNH NI-GIỜ-NI NỐP-GÔ-RỐT. Ngày 12 tháng Bảy.	16
21. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 15 tháng Bảy.	17
22. GỬI I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI. Ngày 16 tháng Bảy.	17 - 18
1.	17
2.	18
*23. ĐIỆN GỬ KH. G. RA-CỐP-XKI. Ngày 16 tháng Bảy.	18
24. ĐIỆN GỬ CHÍNH ỦY SỰ ĐOÀN 25. Ngày 16 tháng Bảy. . .	19
25. ĐIỆN GỬ M. M. LA-SÊ-VÍCH VÀ C. C. I-U-RÊ-NÉP. Ngày 17 tháng Bảy.	19 - 20
26. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 17 tháng Bảy.	20
27. GỬI A. M. GOÓC-KI. Ngày 18 tháng Bảy.	20 - 21

28. NGHỊ QUYẾT GHI TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA I. V. XTA-LIN. Ngày 18 tháng Bảy.	21 - 22
29. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 18 tháng Bảy.	22
30. ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẦN MIỀN ĐÔNG. Ngày 19 tháng Bảy.	23
*31. DÒNG GHI VÀO BẢN THANH TOÁN CỦA BAN KINH TẾ THUỘC ỦY BAN ĐẶC BIỆT MÁT-XCƠ-VA. Ngày 19 tháng Bảy.	23 - 24
32. GỬI V. P. MI-LI-U-TIN VÀ P. I. PÔ-PỐP. Ngày 22 tháng Bảy	24
33. GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA. Ngày 22 tháng Bảy.	25
34. ĐIỆN GỬ M. V. PHRUN-ĐÊ. Ngày 25 tháng Bảy.	25
35. ĐIỆN GỬ N. V. CRU-LEN-CÔ. Ngày 25 tháng Bảy.	26
36. NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU VÀ CHỈ THỊ GHI TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA P. I. VÔ-Ê-VÔ-ĐIN. Ngày 25 tháng Bảy.	26 - 27
37. ĐIỆN GỬ L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 28 tháng Bảy.	27
*38. ĐIỆN GỬ L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 29 tháng Bảy.	28
39. GỬI A. M. GOÓC-KI. Ngày 31 tháng Bảy.	28 - 34
40. GỬI BÊ-LA CUN. Cuối tháng Bảy.	34
41. ĐIỆN GỬ A. P. RÔ-DEN-HÔN-TXƠ. Ngày 1 tháng Tám. . .	35
42. ĐIỆN GỬ BÔ-GĐA-CHI-AN VÀ A. G. SLI-KHTE. Ngày 2 tháng Tám.	36
*43. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 3 hoặc 4 tháng Tám.	37
44. CHỈ THỊ VIẾT TRÊN BỨC THƯ CỦA ỦY BAN VỀ CÁC VẤN ĐỀ XI-BI-RI. Ngày 5 tháng Tám.	37
45. GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 7 tháng Tám.	38
46. ĐIỆN GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 7 tháng Tám.	38 - 39

47. GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 7 tháng Tám.	39
48. GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 8 tháng Tám.	40
49. ĐIỆN GỬI Ê-VÊ-TXƠ-KI. Ngày 8 tháng Tám.	40 - 41
50. ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 9 tháng Tám.	41 - 42
51. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 10 tháng Tám.	42 - 43
52. ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA, M. M. LA-SÊ-VÍCH, G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. Ngày 13 tháng Tám.	43
53. GỬI E. Đ. XTA-XÔ-VA. Ngày 13 tháng Tám.	44
54. GỬI M. C. VLA-ĐI-MI-RỐP. Ngày 14 tháng Tám.	44
*55. ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA. Tháng Tám, sớm nhất là ngày 16	45
56. ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH VÔ-RÔ-NE-GIƠ. Ngày 20 tháng Tám.	45
*57. ĐIỆN GỬI CÁC HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG CÁC QUÂN ĐOÀN 10 VÀ 4. Ngày 20 tháng Tám.	46
58. GỬI TIỂU BAN NÔNG NGHIỆP THUỘC BAN LƯƠNG THỰC CỦA XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU MÁT-XCƠ-VA. Ngày 23 tháng Tám.	46 - 47
59. ĐIỆN GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 26 tháng Tám.	47
60. ĐIỆN GỬI N. Ô-XIN-XKI. Ngày 26 tháng Tám.	48
61. ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH ỦY BAN ĐẶC BIỆT TỈNH PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. Ngày 26 tháng Tám.	48
62. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 26 hoặc 27 tháng Tám.	49
63. ĐIỆN GỬI ỦY BAN ĐẶC BIỆT TỈNH XIM-BIẾC-XCƠ. Ngày 28 tháng Tám.	49
64. ĐIỆN GỬI M. M. LA-SÊ-VÍCH. Ngày 28 tháng Tám.	49 - 50
65. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 30 tháng Tám.	50

66. ĐIỆN VÔ TUYẾN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TA-SKEN. Ngày 30 tháng Tám.	51
67. NHIỆM VỤ GIAO CHO THƯ KÝ VÀ THƯ GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Cuối tháng Tám.	51 - 52
68. CHỦ THỊ GỬI X. M. KI-RỐP. Tháng Tám.	52
69. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI VÀ I. T. XMIN-GA. Mùa hè.	53
*70. ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN. Ngày 1 tháng Chín.	53
71. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. Tháng Chín, sớm nhất là ngày 1	54
*72. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Tháng Chín, sớm nhất là ngày 2.	54
73. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 4 tháng Chín.	55
74. ĐIỆN GỬI ỦY BAN CÁCH MẠNG BA-SKI-RI-A. Ngày 5 tháng Chín.	55 - 56
75. ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI, L. P. XÊ-RÊ-BRI-A-CỐP, M. M. LA-SÊ-VÍCH. Ngày 6 tháng Chín.	56 - 57
76. GỬI TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN CỦA CÁC BAN LÃNH ĐẠO VÀ TẤT CẢ CÁC BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 6 tháng Chín.	57
77. ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỔNG VA-XI-LI-ÉP HUYỆN TI-KHVIN. Ngày 6 tháng Chín.	58
78. NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU TRÊN BẢN BÁO CÁO CỦA C. PH. MÁC-TI-NÔ-VÍCH VÀ THƯ GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI, PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI VÀ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 12 tháng Chín.	58 - 59
79. GỬI I. V. XTA-LIN VÀ M. PH. VLA-ĐI-MIA-XKI. Ngày 12 tháng Chín.	59
*80. GỬI A. M. GOÓC-KI. Ngày 15 tháng Chín.	59 - 62
81. GỬI X. I. GU-XÉP. Ngày 16 tháng Chín.	62 - 64

*82. GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI, L. P. XÊ-RÊ-BRI-A-CỐP, M. M. LA-SÊ-VÍCH. Ngày 16 tháng Chín	64 - 65
83. GỬI M. PH. AN-ĐRÊ-Ê-VA. Ngày 18 tháng Chín.	65 - 66
*84. GỬI P. Đ. MAN-CỐP. Ngày 18 tháng Chín.	66
*85. GỬI A. M. GOOC-KI. Tháng Chín, sớm nhất là ngày 26. . .	67
86. GỬI PHÓ CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. Ngày 30 tháng Chín.	67 - 68
87. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Tháng Chín.	68
88. ĐIỆN GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 2 tháng Mười.	69
89. GỬI I. T. XMIN-GA. Ngày 4 tháng Mười.	69 - 70
90. ĐIỆN GỬI TỈNH ỦY Ô-REN-BUA ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA VÀ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH. Ngày 8 tháng Mười. . .	70
*91. GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ TRONG BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. Ngày 10 tháng Mười.	71
92. ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP VÀ M. V. PHRUN-ĐÊ. Ngày 13 tháng Mười.	71 - 72
93. ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. Ngày 14 tháng Mười.	72
94. GỬI NHỮNG NGƯỜI CỘNG SẢN HÀ-LAN. Ngày 14 tháng Mười.	73
95. GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP, E. M. XCO-LI-AN-XKI, M. I. RÔ-GỐP, PH. PH. XƯ-RÔ-MÔ-LÔ-TỐP, V. P. MI-LI-U-TIN. Ngày 15 tháng Mười.	73 - 74
96. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 15 tháng Mười.	74 - 75
97. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI, N. A. XÊ-MA-SCÔ VÀ L. B. CAMÊ-NÊP. Ngày 15 tháng Mười.	75
98. LỜI GHI CHÚ TRÊN BỨC THƯ CỦA G. C. OOC-ĐGIÔ-NIKÍT-ĐÊ. Tháng Mười, sớm nhất là ngày 15.	76

99. ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT. Tháng Mười, sớm nhất là ngày 15. .	76
100. ĐIỆN GỬI G. N. CA-MIN-XKI. Ngày 16 tháng Mười.	77
101. GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 17 tháng Mười.	77 - 78
102. QUYẾT ĐỊNH GHI TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA I. M. XMIẾC-NỐP. Ngày 17 tháng Mười.	78 - 79
103. ĐIỆN GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ. Ngày 18 tháng Mười.	79
104. ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 18 tháng Mười.	80
105. ĐIỆN GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 18 tháng Mười.	80 - 81
106. ĐIỆN GỬI B. I. GÔN-ĐBÉC. Ngày 19 tháng Mười.	81
*107. ĐIỆN GỬI A. Đ. NA-GLỐT-XKI. Ngày 19 tháng Mười. . .	82
108. GỬI G. N. CA-MIN-XKI, Đ. P. Ô-XÔ-KIN, V. I. MÊ-GIƠ-LA-ÚC. Ngày 20 tháng Mười.	82 - 84
109. ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI VÀ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 20 tháng Mười.	84
110. ĐIỆN GỬI ĐI PÉC-MƠ VÀ Ê-CA-TÊ-RIN-BUA. Ngày 20 tháng Mười.	85
111. ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP. Ngày 21 tháng Mười.	86
112. ĐIỆN GỬI V. M. GHÍT-TI-XƠ VÀ A. I. PÔ-TI-A-ÉP. Ngày 21 tháng Mười.	86 - 87
113. GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 22 tháng Mười.	87 - 88
114. GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 22 tháng Mười.	88 - 89
115. GỬI TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 22 tháng Mười.	89
116. ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT Ô-RI-ÔN. Ngày 22 tháng Mười.	89 - 90
*117. GỬI G. I-A. XÔ-CÔN-NI-CỐP. Tháng Mười, sớm nhất là ngày 22.	90

118. GỬI V. V. VÔ-RỐP-XKI. Ngày 24 tháng Mười.	90 - 91
119. ĐIỆN GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI VÀ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 24 tháng Mười.	92
120. GỬI BỘ DÂN ỦY DÂN TỘC. Ngày 25 tháng Mười.	92 - 93
121. GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN MIỀN NAM. Ngày 25 tháng Mười.	93
122. ĐIỆN GỬ C. A. PÊ-TÉC-XÔN. Ngày 25 tháng Mười.	94
123. GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Sau ngày 25 tháng Mười.	94 - 95
124. ĐIỆN GỬ HỘI NGHỊ LƯƠNG THỰC HUYỆN PU-GA-TSÉP. Ngày 26 tháng Mười.	95
125. GỬI TẤT CẢ CÁC CƠ QUAN XÔ-VIỆT VÀ CÁC CƠ QUAN CHÍNH QUYỀN QUÂN SỰ. Ngày 27 tháng Mười.	96
*126. GỬI PH. A. RỐT-STANH. Ngày 27 tháng Mười.	96 - 97
127. GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ. Ngày 27 tháng Mười.	97
*128. GỬI V. A. CU-GU-SÉP. Ngày 28 tháng Mười.	97 - 98
*129. ĐIỆN GỬ Đ. N. A-VRỐP, I-A. KH. PÊ-TÉC-XƠ, V. G. GRÔ-MAN. Ngày 28 tháng Mười.	98 - 99
130. GỬI TƯ LỆNH ĐIỆN CREM-LI. Ngày 29 tháng Mười.	99
131. ĐIỆN GỬ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH RI-A-DAN. Ngày 30 tháng Mười.	100
132. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 31 tháng Mười.	100 - 101
133. GỬI D. P. XÔ-LÔ-VI-ÉP. Ngày 1 tháng Mười một.	101
134. ĐIỆN GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI VÀ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 1 tháng Mười một.	102
135. ĐIỆN GỬ I. N. XMIẾC-NỐP. Ngày 1 tháng Mười một.	102
136. ĐIỆN GỬ B. I. GÔN-ĐBÉC. Ngày 1 tháng Mười một.	103

137. ĐIỆN GỬ M. V. PHRUN-ĐÊ. Ngày 2 tháng Mười một.	103 - 104
138. GỬI L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. Tháng Mười một, chậm nhất là ngày 6.	104
139. ĐIỆN GỬ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH XIM-BIẾC-XCÔ. Ngày 8 tháng Mười một.	105
140. ĐIỆN GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 10 tháng Mười một.	106
141. THƯ TRAO ĐỔI VỚI M. N. PÔ-CRỐP-XKI. Ngày 11 tháng Mười một.	106 - 107
Gửi M. N. Pô-crốp-xki.	106
Thư trả lời của M. N. Pô-crốp-xki.	106
Gửi M. N. Pô-crốp-xki.	107
142. ĐIỆN GỬ N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 11 tháng Mười một.	107
143. GỬI TỔNG CỤC CÔNG NGHIỆP THAN BÙN. Ngày 11 tháng Mười một.	108
144. GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ, L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ E. Đ. XTA-XÔ-VA. Ngày 12 tháng Mười một.	108
145. THƯ GỬI THƯ KÝ. Tháng Mười một, sớm nhất là ngày 17.	109
*146. GỬI E. M. PÔ-PÔ-VA. Ngày 20 tháng Mười một.	109
147. ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN 3, ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH LƯƠNG THỰC TỈNH PÉC-MƠ, ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH CON ĐƯỜNG PÉC-MƠ VÀ ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH LƯƠNG THỰC TỈNH Ê-CA-TÊ-RIN-BUA. Ngày 20 tháng Mười một.	110
*148. GỬI PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI. Ngày 21 tháng Mười một.	111
149. GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ. Ngày 21 tháng Mười một.	111 - 112
150. ĐIỆN GỬ B. X. VÂY-XƠ-BRỐT. Ngày 25 tháng Mười một.	112

151. GỬI N. A. XÊ-MA-XCÔ. Ngày 27 tháng Mười một.	113
152. GỬI V. P. MI-LI-U-TIN. Ngày 27 tháng Mười một.	113 - 114
*153. GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 3 tháng Chạp.	114 - 115
154. GỬI A. X. Ê-NU-KÍT-ĐÊ. Ngày 5 tháng Chạp.	115
155. GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH ĐẠI HỘI VII CÁC XÔ-VIỆT. Tháng Chạp, sớm nhất là ngày 5, chậm nhất là ngày 9.	115 - 116
156. GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 10 tháng Chạp.	116
157. ĐIỆN GỬ S. D. Ê-LI-A-VA, I-A. E. RÚT-DU-TÁC, V. V. QUY- BỬ-SÉP. Ngày 11 tháng Chạp.	116 - 117
158. GỬI A. I-A. BÊ-LEN-KI. Ngày 11 tháng Chạp.	117
159. GỬI X. Đ. MÁC-CỐP. Ngày 11 tháng Chạp.	117
160. NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU GHI TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA A. C. PAY-KE-XƠ VÀ THƯ GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Tháng Chạp, sớm nhất là ngày 11, chậm nhất là ngày 16.	118
161. GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 15 tháng Chạp.	118 - 119
162. ĐIỆN GỬ I. N. XMIẾC-NÓP. Ngày 15 tháng Chạp.	119 - 120
163. ĐIỆN GỬ CÁC CHỦ NHIỆM GIAO THÔNG QUÂN SỰ CÁC QUÂN ĐOÀN 5 VÀ 3. Ngày 16 tháng Chạp.	120
164. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 16 tháng Chạp.	121
165. GỬI L. B. CRA-XIN. Ngày 17 tháng Chạp.	121
*166. GỬI L. B. CRA-XIN. Ngày 17 hoặc 24 tháng Chạp.	122
167. GỬI Đ. I. CUỐC-XKI. Tháng Chạp, sớm nhất là ngày 17, chậm nhất là ngày 23.	122 - 123
1.	122
2.	123

168. GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Tháng Chạp, chậm nhất là ngày 18.	123 - 124
169. GỬI A. B. KHA-LA-TỐP. Ngày 19 tháng Chạp.	124
170. GỬI S. D. Ê-LI-A-VA. Ngày 19 tháng Chạp.	125
171. ĐIỆN GỬ ĐI RI-A-DAN. Ngày 21 tháng Chạp.	125 - 127
*172. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 22 tháng Chạp.	127
173. GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 23 tháng Chạp.	128
174. NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN BỨC THƯ CỦA A. V. LU-NA- TSÁC-XKI. Ngày 24 hoặc 25 tháng Chạp	129
175. THƯ GỬI THƯ KÝ. Tháng Chạp, sớm nhất là ngày 25.	129
176. GỬI CỤC ẤN LOÁT CỦA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. Ngày 26 tháng Chạp.	130
177. ĐIỆN GỬ I. N. XMIẾC-NÓP. Ngày 26 tháng Chạp.	130 - 131
178. BỔ SUNG VÀO BỨC ĐIỆN CỦA A. X. KI-XÊ-LÉP. Ngày 26 tháng Chạp.	131
179. ĐIỆN GỬ T. V. XA-PRÔ-NÓP. Ngày 26 tháng Chạp.	132
180. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NÓP-XKI. Ngày 26 tháng Chạp.	135 - 136
*181. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 27 tháng Chạp.	136
182. ĐIỆN GỬ M. M. LÍT-VI-NÓP. Ngày 28 tháng Chạp.	136 - 137
183. GỬI HỘI ĐỒNG TRUNG ƯƠNG CỦA CÁC TRẠM CỔ ĐỘNG. Ngày 30 tháng Chạp.	137

1920

184. GỬI X. B. BRI-TSƠ-KI-NA. Đầu tháng Giêng.	138
185. NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA I. N. XMIẾC-NÓP VÀ THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 1 tháng Giêng.	138 - 139

186. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 2 tháng Giêng.	139
187. GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT HUYỆN PÔ-ĐƠN-XCƠ. Ngày 2 tháng Giêng.	139 - 140
188. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 2 tháng Giêng.	140
189. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 4 tháng Giêng.	140 - 142
190. GỬI V. Đ. BÔN-TSƠ - BRU-Ê-VÍCH. Ngày 4 tháng Giêng. ..	142 - 143
191. ĐIỆN GỬI G. I. BÔ-KI. Ngày 4 tháng Giêng.	143
192. NHỮNG GHI CHÚ TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA V. M. XVÉC- ĐLỐP VÀ THƯ GỬI TỔNG CỤC CÔNG NGHIỆP THAN. Ngày 4 tháng Giêng.	144
193. GỬI A. I. XVI-ĐÉC-XKI. Ngày 5 tháng Giêng.	145
194. GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGÀ. Tháng Giêng, sớm nhất là ngày 5, chậm nhất là ngày 23.	145
195. NHỮNG GHI CHÚ TRÊN BỨC ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI CỦA ỦY BAN TRUNG ƯƠNG CÔNG NGHIỆP CHẤT BÉO TRỰC THUỘC HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. Ngày 10 tháng Giêng.	146
196. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN 3. Ngày 12 tháng Giêng.	147
197. ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỚP. Ngày 12 tháng Giêng.	147 - 148
198. GỬI TOÀN THỂ CÁC THÀNH VIÊN HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 12 tháng Giêng.	148
199. NHỮNG GHI CHÚ VÀ NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA X. I. XƯỐC-TXỐP. Tháng Giêng, sớm nhất là ngày 13, chậm nhất là ngày 15.	149
200. GỬI X. Đ. MÁC-CỐP. Ngày 14 tháng Giêng.	149 - 150
201. GỬI TỔNG CỤC CÔNG NGHIỆP THAN. Ngày 14 tháng Giêng	150

202. GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI. Ngày 15 tháng Giêng.	150 - 151
*203. GỬI TỔNG CỤC CÔNG NGHIỆP DẦU MỎ CỦA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. Ngày 15 tháng Giêng.	151
204. ĐIỆN GỬI C. G. MI-A-XCỐP. Ngày 15 tháng Giêng.	152
205. GỬI HỘI ĐỒNG TRUNG ƯƠNG CÁC CÔNG ĐOÀN TOÀN NGA. Ngày 16 tháng Giêng.	153
206. ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH CA-DAN. Ngày 16 tháng Giêng.	154
207. VIẾT THÊM VÀO BỨC ĐIỆN CỦA L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 17 tháng Giêng.	155
208. GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI. Ngày 18 tháng Giêng.	155-156
209. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 18 tháng Giêng.	156
210. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 20 tháng Giêng.	156
211. GỬI X. B. BRI-TSƠ-KI-NA. Ngày 21 tháng Giêng.	157
*212. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. Tháng Giêng, chậm nhất là ngày 23.	157
213. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 23 tháng Giêng.	157-158
214. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG 1. Ngày 23 tháng Giêng.	158-159
215. ĐIỆN GỬI CÁC TỔ CHỨC QUÂN SỰ VÀ KINH TẾ PÊ-TƠ- RÔ-GRÁT. Tháng giêng, sớm nhất là ngày 23.	159-160
216. GỬI CÁC ỦY VIÊN BAN LÃNH ĐẠO BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC VÀ LIÊN HIỆP TRUNG ƯƠNG CÁC HỢP TÁC XÃ TIÊU DÙNG. Ngày 26 tháng Giêng.	160-161
217. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 26 tháng Giêng.	161
218. GỬI HÃNG THÔNG TẤN NGÀ. Ngày 27 tháng Giêng. ...	161-162

219. ĐIỆN GỬ I. N. XMIẾC-NỚP VÀ M. I. PHRUM-KIN. Ngày 29 tháng Giêng.	162 - 163
220. GỬI A. LÔ-MỚP. Ngày 30 tháng Giêng.	163
221. GỬI V. Đ. BÔN-TSƠ - BRU-Ê-VÍCH. Cuối tháng Giêng. ...	164 - 165
222. ĐIỆN GỬ G. I. PÊ-TO-RỚP-XKI VÀ L. P. XÊ-RÊ-BRI-A-CỐP. Ngày 4 tháng Hai.	163 - 164
223. ĐIỆN GỬ CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH NI-GIƠ-NI NỚP-GÔ-RỐT. Ngày 5 tháng Hai.	165
224. ĐIỆN GỬ CHỦ TỊCH ỦY BAN ĐẶC BIỆT NI-GIƠ-NI NỚP-GÔ-RỐT. Ngày 5 tháng Hai.	166
225. GỬI M. A. BÔN-TSƠ - BRU-Ê-VÍCH. Ngày 5 tháng Hai. ...	166 - 167
226. ĐIỆN GỬ X. T. CÔ-VŨN-KIN. Ngày 7 tháng Hai.	167
227. ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG. Ngày 10 tháng Hai.	168
228. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 10 tháng Hai.	168 - 169
229. ĐIỆN GỬ B. I. GÔN-ĐBÉC. Ngày 10 tháng Hai.	169 - 170
230. GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA VÀ A. Đ. TXI-U-RU-PA. Ngày 14 tháng Hai.	170 - 171
231. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 16 tháng Hai.	171 - 172
232. ĐIỆN GỬ I. T. XMIN-GA VÀ G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 17 tháng Hai.	172
233. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỚP. Ngày 17 tháng Hai.	173
234. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 18 tháng Hai.	173 - 174
235. THƯ GỬI THƯ KÝ. Tháng Hai, sớm nhất là ngày 18.	174
236. GỬI G. L. VÔN-LEN-BÉC. Ngày 19 tháng Hai.	175 - 176
237. ĐIỆN GỬ L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 19 tháng Hai.	176 - 177
238. GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 19 tháng Hai.	177

239. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI P. Đ. MAN-CỐP. Ngày 19 tháng Hai.	178
240. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 20 tháng Hai.	179
241. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 20 tháng Hai.	179 - 180
242. ĐIỆN GỬ M. V. DA-KHA-RỚP VÀ A. V. BU-ĐÁT-XI. Ngày 21 tháng Hai.	180
243. GỬI BỘ DÂN ỦY THANH TRA CÔNG NÔNG. Ngày 21 tháng Hai.	181
244. ĐIỆN GỬ Đ. D. MA-NU-IN-XKI. Ngày 22 tháng Hai.	181 - 182
245. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 22 tháng Hai.	182
*246. ĐIỆN GỬ KH. G. RA-CỐP-XKI. Ngày 23 tháng Hai.	183
247. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 23 tháng Hai.	183
248. ĐIỆN GỬ M. V. PHRUN-ĐÊ. Ngày 24 tháng Hai.	184
249. NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA DA-LŨ-GHIN. Tháng Hai, sớm nhất là ngày 24.	184-185
250. ĐIỆN GỬ BAN CHẤP HÀNH ĐẢNG BỘ TỈNH VÀ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH XA-MA-RA VÀ XA-RA-TỐP. Ngày 25 tháng Hai.	185 - 186
251. GỬI TOÀN THỂ CÁC ỦY VIÊN BAN LÃNH ĐẠO BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC. Ngày 25 tháng Hai.	186
252. GỬI V. N. LÔ-BÔ-VA, A. E. MIN-KIN, E. M. I-A-RÔ-XLÁP-XKI. Ngày 26 tháng Hai.	187
253. GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP. Tháng Hai, sớm nhất là ngày 26	188
254. ĐIỆN GỬ L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 27 tháng Hai.	188 - 189
255. ĐIỆN GỬ PH. PH. RA-XCÔN-NI-CỐP. Ngày 27 tháng Hai	189
256. GỬI CÁC ỦY VIÊN BAN LÃNH ĐẠO BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC. Ngày 27 tháng Hai.	190
257. GỬI C. A. AN-PHÊ-RỚP. Ngày 27 tháng Hai.	190-191

258. ĐIỆN GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 28 tháng Hai.	191
259. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 28 tháng Hai.	192
*260. GỬ L. B. CA-MÊ-NÉP. Cuối tháng Hai - đầu tháng Ba . .	192
261. ĐIỆN GỬ ỦY BAN ĐẶC BIỆT TỈNH CA-DAN. Ngày 1 tháng Ba.	193
262. GỬ L. B. CRA-XIN. Tháng Ba, sớm nhất là ngày 1.	193
*263. ĐỂ GỬ CHO LÊN-XBÊ-RI. Ngày 2 tháng Ba.	194
264. ĐIỆN GỬ M. I. PHRUM-KIN. Ngày 3 tháng Ba.	194 - 195
*265. ĐIỆN GỬ I. T. XMIN-GA VÀ G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 3 tháng Ba.	195
266. ĐIỆN GỬ N. N. CU-DO-MIN. Ngày 5 tháng Ba.	196
*267. GỬ X. E. TSU-TXƠ-CA-ÉP. Ngày 5 tháng Ba.	197
268. ĐIỆN GỬ ỦY BAN ĐẶC BIỆT TỈNH CA-DAN. Ngày 6 tháng Ba.	197 - 198
269. ĐIỆN GỬ L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 7 tháng Ba.	198 - 199
270. ĐIỆN GỬ L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Tháng Ba, sớm nhất là ngày 8, chậm nhất là ngày 20.	199
271. ĐIỆN GỬ I. N. XMIẾC-NỚP. Ngày 9 tháng Ba.	200
272. ĐIỆN GỬ A. LÔ-MỐP. Ngày 9 tháng Ba.	200
273. MỆNH LỆNH GỬ CÁC BỘ DÂN ỦY. Ngày 10 tháng Ba. .	201
*274. GỬ BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 11 tháng Ba.	201 - 202
275. ĐIỆN GỬ L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 11 tháng Ba.	202 - 203
276. ĐIỆN GỬ I. X. UN-SLÍCH-TƠ. Ngày 11 tháng Ba.	203
277. ĐIỆN GỬ I. T. XMIN-GA VÀ G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 11 tháng Ba.	204
278. GỬ G. M. CỜ-GI-GIA-NỚP-XKI. Ngày 14 tháng Ba.	204 - 206
279. ĐIỆN GỬ PH. PH. RA-XCÔN-NI-CỐP VÀ X. M. KI-RỐP. Ngày 14 tháng Ba.	206 - 207

280. GỬ E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 15 tháng Ba.	207
281. ĐIỆN GỬ ĐOÀN CHỦ TỊCH HỘI NGHỊ TOÀN U-CRA-I-NA CỦA PHÁI "ĐẤU TRANH". Ngày 16 tháng Ba.	208
282. GỬ L. B. CRA-XIN. Ngày 16 tháng Ba.	208
*283. GỬ L. B. CRA-XIN. Sau ngày 16 tháng Ba.	209
*284. GỬ CHO MỘT NGƯỜI CHƯA XÁC ĐỊNH ĐƯỢC Sau ngày 16 tháng Ba.	209
285. ĐIỆN GỬ I. T. XMIN-GA VÀ G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 17 tháng Ba.	210
286. ĐIỆN GỬ I. E. CỐT-LI-A-CỐP. Ngày 19 tháng Ba.	210 - 211
287. ĐIỆN GỬ A. M. GOÓC-KI. Ngày 19 tháng Ba.	211
288. ĐIỆN GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP VÀ I. E. CỐT-LI-A-CỐP. Ngày 19 tháng Ba.	212
289. ĐIỆN GỬ B. I. GÔN-ĐBÉC. Ngày 20 tháng Ba.	212 - 213
290. GỬ E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 22 tháng Ba.	213 - 214
*291. GỬ C. B. RA-ĐẾCH. Tháng Ba, sớm nhất là ngày 23. . . .	214
*292. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 24 tháng Ba.	214 - 215
*293. ĐIỆN GỬ A. I-A. SUM-XKI. Ngày 24 tháng Ba.	215 - 216
294. GỬ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG CÁC XÔ-VIỆT TOÀN NGA. Ngày 24 tháng Ba.	216
*295. THƯ GỬ CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (B) NGA KÈM THEO BẢN DỰ THẢO BỨC ĐIỆN GỬ S. D. Ê-LI-A-VA VÀ I-A. E. RÚT-DU-TÁC. Ngày 24 tháng Ba.	217
296. THƯ GỬ THƯ KÝ. Ngày 24 tháng Ba.	217 - 218
*297. GỬ A. I. XVI-ĐÉC-XKI. tháng Ba, sớm nhất là ngày 24. . .	218

298. NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN THƯ CỦA BAN PHỤ TRÁCH "HỘI CỨU TRỢ TRẺ EM". Tháng Ba, sớm nhất là ngày 24. .	219
299. GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 26 tháng Ba.	219
300. GỬI A. I. RŪ-CỐP. Ngày 28 tháng Ba.	219 - 220
*301. GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 28 tháng Ba.	220 - 221
*302. GỬI I. I. SVÁC-TXƠ, I-A. A. I-A-CÔ-VLÉP VÀ NHỮNG NGƯỜI KHÁC. Ngày 31 tháng Ba.	221
*303 GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. Chậm nhất là tháng Ba.	221 - 222
304. GỬI E. Đ. XTA-XÔ-VA. Chậm nhất là tháng Ba.	222
305. GỬI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Chậm nhất là tháng Ba.	223
306. GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP. Tháng Ba.	223
*307. GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI. Tháng Ba.	224
308. GỬI S. M. MA-NU-TSA-RI-AN-TXƠ. Sau tháng Ba.	224
309. ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐỀ VÀ THƯ NGẮN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 2 tháng Tư.	225
310. GỬI I. I. KHÔ-ĐÔ-RỐP-XKI. Ngày 6 tháng Tư.	225 - 226
311. GỬI V. V. A-ĐÔ-RÁT-XKI. Ngày 6 tháng Tư.	226 - 227
312. GỬI TƯ LỆNH QUÂN ĐOÀN DỰ BỊ VÀ TẤT CẢ CÁC NHÀ CHỨC TRÁCH QUÂN SỰ VÀ ĐƯỜNG SẮT. Ngày 6 tháng Tư. .	227
313. ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIẾT TỈNH XA-MA-RA. Ngày 6 tháng Tư.	228
314. GỬI M. I. LA-TXÍT. Ngày 6 tháng Tư.	228
315. ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐỀ. Ngày 15 tháng Tư	229
*316. ĐIỆN GỬI CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIẾT TỈNH XA-RA-TỐP VÀ ỦY BAN ĐẶC BIỆT TỈNH. Ngày 15 tháng Tư.	230

317. GỬI PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI. Ngày 16 tháng Tư.	230-231
318. GỬI V. Đ. BÔN-TSƠ - BRU-Ê-VÍCH. Ngày 16 tháng Tư. . . .	231
319. QUYẾT ĐỊNH VIẾT TRÊN THƯ CỦA V. M. AN-ĐÉC-XÔN. Ngày 16 hoặc 17 tháng Tư.	232
320. NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU VÀ QUYẾT NGHỊ VIẾT TRÊN THƯ CỦA A. V. LU-NA-TSÁC-XKI. Ngày 17 tháng Tư. . . .	232-233
321. GỬI A. V. LU-NA-TSÁC-XKI VÀ TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 19 tháng Tư.	233-234
322. NHỮNG BỨC ĐIỆN GỬI G. L. PI-A-TA-CỐP. Ngày 20 tháng Tư.	234-235
1.	234
2.	235
323. ĐIỆN GỬI CỤC THÔNG TIN CỦA HỒNG QUÂN, HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẦN TUỐC-KE-XTAN, HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN 4, BỘ DÂN ỦY BUƯ ĐIỆN. Ngày 22 tháng Tư.	235-236
324. GỬI XÔ-VIẾT PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. Ngày 22 tháng Tư.	236
325. GỬI L. M. CA-RA-KHAN VÀ PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI. Ngày 22 tháng Tư.	237
326. GỬI V. P. MI-LI-U-TIN. Ngày 23 tháng Tư.	237-238
1.	237
2.	237-238
327. GỬI C. A. TI-MI-RI-A-ĐÉP. Ngày 27 tháng Tư.	238
*328. QUYẾT NGHỊ VIẾT TRÊN THƯ CỦA L. B. CRA-XIN. Trước ngày 28 tháng Tư.	238-241
329. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 29 tháng Tư.	241
330. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Đầu tháng Năm.	241-242
331. GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ. Ngày 3 tháng năm.	242
332. ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐỀ. Ngày 3 tháng Năm. . .	243

*333. ĐIỆN GỬ PH. I-A. CÔ-NỜ. Ngày 4 tháng Năm.	243
334. ĐIỆN GỬ G. C. OÓC-ĐGIÒ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 4 tháng Năm.	244
*335. GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. Ngày 4 tháng Năm.	244 - 245
336. GỬ P. I. PÔ-PỐP, A. L. SANH-MAN, C. M. SVÉT-TSI-CỐP. Ngày 5 tháng Năm.	245
337. GỬ M. N. PÔ-CRỐP-XKI. Ngày 5 tháng Năm.	246
338. GỬ BAN BÍ THƯ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Sau ngày 5 tháng Năm.	246 - 247
339. GỬ V. P. MI-LI-U-TIN. Ngày 6 tháng Năm.	247
*340. GỬ E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI. Ngày 6 tháng Năm.	248
341. NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA I. E. GU-CỐP-XKI. Ngày 6 tháng Năm.	248
342. GỬ CÁC ỦY VIÊN BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 7 tháng Năm.	249
343. GỬ BA-XIN. Ngày 7 tháng Năm.	249
*344. ĐIỆN GỬ G. C. OÓC-ĐGIÒ-NI-KÍT-ĐÊ. Tháng Năm, sớm nhất là ngày 7, chậm nhất là ngày 12.	250
*345. ĐIỆN GỬ L. B. CRA-XIN. Ngày 11 tháng Năm.	250
346. ĐIỆN GỬ I. T. XMIN-GA. Ngày 12 tháng Năm.	251
347. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 13 tháng Năm.	251
348. CHỈ THỊ GỬ CÁC BỘ DÂN ỦY. Ngày 15 tháng Năm.	252
349. GỬ A. E. BA-ĐA-ÉP. Ngày 16 tháng Năm.	252 - 253
350. GỬ A. X. XÊ-RA-PHI-MÔ-VÍCH. Ngày 21 tháng Năm.	253
351. GỬ CÁC ĐỒNG CHÍ Ở PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. Ngày 23 tháng Năm.	254

352. GỬ L. A. PHÔ-TI-Ê-VA. Tháng Năm, chậm nhất là ngày 25.	254 - 255
353. GỬ L. A. PHÔ-TI-Ê-VA. Ngày 25 tháng Năm.	255
354. ĐIỆN VÔ TUYẾN GỬ M. V. PHRUN-ĐÊ. Ngày 25 tháng Năm	256
355. GỬ TẤT CẢ CÁC BỘ DÂN ỦY. Ngày 26 tháng Năm	256 - 257
356. GỬ HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG NƯỚC CỘNG HOÀ. Ngày 26 tháng Năm.	257
357. GỬ L. A. PHÔ-TI-Ê-VA. Ngày 27 tháng Năm.	257 - 258
358. NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN ĐIỆN BÁO CỦA HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN CÁP-CA-DỜ. Tháng Năm, sớm nhất là ngày 27.	258
359. GỬ G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 30 tháng Năm.	258 - 259
360. GỬ G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 30 tháng Năm.	259
361. ĐIỆN GỬ CÁC CẢNG HẮC-HẢI. Ngày 31 tháng Năm.	260
362. ĐIỆN GỬ CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH NI-GIỜ-NI NỐP-GÔ-RỐT. Ngày 31 tháng Năm hoặc ngày 1 tháng Sáu.	260 - 261
363. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 2 tháng Sáu.	261
*364. THƯ GỬ THƯ KÝ. Ngày 2 tháng Sáu.	262
365. ĐIỆN GỬ G. C. OÓC-ĐGIÒ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 3 tháng Sáu	262
366. ĐIỆN GỬ G. C. OÓC-ĐGIÒ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 3 tháng Sáu	263
367. GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. Ngày 3 tháng Sáu.	263
368. GỬ N. N. CRE-XTIN-XKI. Ngày 4 tháng Sáu.	264
369. GỬ V. V. VÔ-RỐP-XKI VÀ V. P. MI-LI-U-TIN. Ngày 4 tháng Sáu.	264 - 265
370. GỬ L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. Ngày 4 tháng Sáu.	265
1.	265
2.	265

*371. TRAO ĐỔI THƯ TỪ VỚI C. A. AN-PHÊ-RỚP. Ngày 4 tháng Sáu.	265 - 266
Gửi C. A. An-phê-rốp.	265
Thư trả lời của C. A. An-phê-rốp.	266
Gửi C. A. An-phê-rốp.	266
*372. GỬI X. I. BÔ-TIN. Ngày 4 tháng Sáu.	266 - 267
373. GỬI X. I. BÔ-TIN. Ngày 4 tháng Sáu.	267 - 268
374. GỬI V. A. Ô-BU-KHƠ. Ngày 5 tháng Sáu.	268 - 269
375. ĐIỆN GỬ I. N. XMIẾC-NỚP. Ngày 5 tháng Sáu.	269
376. GỬI G. L. VÔ-LEN-BÉC. Ngày 8 tháng Sáu.	270
*377. GỬI P. I. PÔ-PỐP. Ngày 8 tháng Sáu.	271
378. THƯ GỬI L. M. CA-RA-KHAN VÀ ĐIỆN GỬ M. M. LÍT-VI-NỚP VÀ L. B. CRA-XIN. Ngày 9 tháng Sáu.	271 - 272
379. ĐIỆN GỬ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH IẾC-CÚT-XCƠ HOẶC ỦY BAN CÁCH MẠNG TỈNH. Ngày 10 tháng Sáu.	272
*380. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 11 tháng Sáu.	273
*381. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 11 tháng Sáu.	273 - 274
382. GỬI Đ. I. LÊ-SEN-CÔ. Ngày 12 tháng Sáu.	274
383. GỬI PHÒNG NHIÊN LIỆU CỦA XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU MÁT-XCƠ-VA. Ngày 16 tháng Sáu.	275
384. GỬI A. I. RŪ-CỐP. Ngày 16 tháng Sáu.	276
385. GIAO NHIỆM VỤ CHO I-A. E. RŪT-DU-TÁC. Ngày 18 tháng Sáu.	276
*386. GỬI A. M. GHEN-LE. Ngày 18 tháng Sáu.	277
*387. GỬI NGƯỜI QUẢN LÝ NHÀ XÔ-VIỆT SỐ 2. Ngày 19 tháng Sáu.	278
388. GỬI B. G. CA-PLUN. Ngày 20 tháng Sáu.	278
389. GỬI M. N. PÔ-CRỐP-XKI. Ngày 20 tháng Sáu.	279
390. GỬI A. N. MÊ-RÊ-GIN. Khoảng giữa ngày 21 tháng Sáu và 26 tháng Bảy.	279 - 280

391. GỬI BỘ DÂN ỦY NÔNG NGHIỆP VÀ BỘ DÂN ỦY LƯƠNG THỰC. Ngày 22 tháng Sáu.	280 - 281
392. GỬI I-A. X. GA-NÊ-TXƠ-KI. Ngày 22 tháng Sáu.	281
393. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT HUYỆN PÔ-ĐÔN-XCƠ TỈNH MÁT-XCƠ-VA. Ngày 22 tháng Sáu.	281 - 282
*394. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 24 tháng Sáu.	282
395. GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 25 tháng Sáu.	282 - 283
396. ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG QUÂN ĐOÀN LAO ĐỘNG 2. Ngày 25 tháng Sáu.	283 - 284
397. GỬI CÁC CƠ QUAN XÔ-VIỆT Ở XI-BI-RI. Ngày 26 tháng Sáu.	284
398. THƯ GỬI THƯ KÝ. Ngày 28 tháng Sáu.	284 - 285
399. ĐIỆN GỬ A. E. BA-ĐA-ÉP VÀ LỆNH GỬI Đ. I. CUỐC-XKI. Ngày 29 tháng Sáu.	285 - 286
*400. GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP. Ngày 29 tháng Sáu.	286 - 287
401. GỬI E. A. PRÊ-Ô-BRA-GIEN-XKI. Ngày 29 tháng Sáu.	287
402. GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH XÔ-VIỆT MÁT-XCƠ-VA. Ngày 29 tháng Sáu.	288
403. GỬI G. C. OỐC-ĐGIỜ-NI-KÍT-DÊ. Ngày 29 hoặc 30 tháng Sáu.	288 - 289
404. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 30 tháng Sáu.	289
405. BỔ SUNG VÀO LỆNH CỦA NÔ-VI-CỐP. Tháng Sáu.	290
*406. ĐIỆN GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 3 tháng Bảy.	291
407. GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA. Ngày 3 tháng Bảy.	291 - 292
408. QUYẾT NGHỊ VIẾT TRÊN THƯ CỦA I. N. XMIẾC-NỚP. Khoảng giữa ngày 3 và 13 tháng Bảy.	292 - 293
409. GỬI L. A. PHÔ-TI-Ê-VA. Sau ngày 3 tháng Bảy.	293
*410. ĐIỆN GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 4 tháng Bảy.	293-294

411. GỬI Đ. I. CUỐC-XKI. <i>Sớm nhất là ngày 4, chậm nhất là ngày 11 tháng Bảy.</i>	294
412. GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. <i>Tháng Bảy, trước ngày 6.</i>	295
1.	295
2.	295
3.	295
413. GỬI G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. <i>Ngày 7 tháng Bảy.</i>	296
414. GỬI BỘ DÂN ỦY GIAO THÔNG. <i>Ngày 7 tháng Bảy.</i>	297
*415. GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP. <i>Sớm nhất là ngày 7 tháng Bảy.</i>	297 - 298
416. GỬI M. M. GRU-DEN-BÉC. <i>Ngày 8 tháng Bảy.</i>	298 - 299
417. GỬI BỘ DÂN ỦY Y TẾ. <i>Ngày 8 tháng Bảy.</i>	299
*418. GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. <i>Ngày 9 tháng Bảy</i>	300
*419. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ G. V. TSI-TSÊ-RIN. <i>Ngày 10 tháng Bảy.</i>	300
420. NHỮNG CHỖ ĐÁNH DẤU VÀ QUYẾT NGHỊ VIẾT TRÊN BỨC ĐIỆN CỦA I. N. XMIẾC-NỐP. <i>Ngày 11 tháng Bảy.</i>	301
421. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. <i>Khoảng giữa ngày 11 và ngày 15 tháng Bảy.</i>	302
422. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI I. V. XTA-LIN. <i>Ngày 12 hoặc ngày 13 tháng Bảy.</i>	302 - 303
*423. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. <i>Ngày 12 hoặc ngày 13 tháng Bảy</i>	304
*424. GỬI PH. A. RỐT-STANH. <i>Ngày 15 tháng Bảy.</i>	304 - 305
425. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. <i>Ngày 15 tháng Bảy.</i>	305 - 306
426. ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA VÀ I. V. XTA-LIN. <i>Ngày 17 tháng Bảy.</i>	306
*427. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. <i>Ngày 17 tháng Bảy.</i>	307 - 308

*428. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP, M. M. GRU-DEN-BÉC, C. B. RA-ĐẾCH. <i>Ngày 17 tháng Bảy.</i>	308
429. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. <i>Ngày 22 tháng Bảy.</i>	309 - 310
*430. ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-ĐÊ. <i>Ngày 22 tháng Bảy.</i>	310
*431. GỬI Đ.-M. XE-RA-TI. <i>Ngày 25 tháng Bảy.</i>	311
*432. GỬI CỤC BA-LAN TRỰC THUỘC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. <i>Ngày 28 tháng Bảy.</i>	311
433. GỬI CÁC ỦY VIÊN HỘI ĐỒNG LAO ĐỘNG VÀ QUỐC PHÒNG. <i>Cuối tháng Bảy.</i>	312 - 314
434. ĐIỆN GỬI I. N. XMIẾC-NỐP. <i>Ngày 2 tháng Tám.</i>	314
435. ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN VÀ THƯ GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. <i>Ngày 2 tháng Tám.</i>	315
436. ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN. <i>Ngày 3 tháng Tám.</i>	316
437. GỬI I. T. XMIN-GA VÀ M. N. TU-KHA-TSÉP-XKI. <i>Ngày 3 tháng Tám.</i>	316 - 317
438. ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN. <i>Ngày 4 tháng Tám.</i>	317
*439. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. <i>Tháng Tám, chậm nhất là ngày 5</i>	317
*440. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. <i>Ngày 5 tháng Tám.</i>	318
441. ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN. <i>Ngày 7 tháng Tám.</i>	318 - 319
442. THƯ GỬI THƯ KÝ. <i>Ngày 7 tháng Tám.</i>	319
443. GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA VÀ E. A. PRÊ-Ô-BRAGIEN-XKI VÀ N. I. BU-KHA-RIN. <i>Ngày 8 tháng Tám.</i>	319 - 320
444. ĐIỆN GỬI I. T. XMIN-GA, PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI VÀ I-U. I-U. MÁC-KHLÉP-XKI. <i>Ngày 9 tháng Tám.</i>	321
445. THƯ GỬI THƯ KÝ. <i>Ngày 9 tháng Tám.</i>	321
446. GỬI XÔ-VIẾT PÊ-TÔ-RÔ-GRÁT. <i>Ngày 10 tháng Tám.</i>	322

447. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 10 tháng Tám	322 - 323
448. ĐIỆN GỬ A. G. BÊ-LÔ-BÔ-RÔ-ĐỐP. Ngày 10 tháng Tám.	323
449. ĐIỆN GỬ I. V. XTA-LIN. Ngày 11 tháng Tám.	324
450. ĐIỆN GỬ C. KH. ĐA-NI-SÉP-XKI. Ngày 11 tháng Tám. . .	324 - 325
*451. GỬ N. N. CRE-XTIN-XKI. Ngày 11 tháng Tám.	325
*452. GỬ N. N. CRE-XTIN-XKI. Ngày 11 tháng Tám.	326
453. ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH VÀ CÁC BAN NÔNG NGHIỆP TỈNH. Tháng Tám, sớm nhất là ngày 11, chậm nhất là ngày 13.	326 - 327
454. GỬ TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Tháng Tám, sớm nhất là ngày 11.	328
455. GỬ Đ. I. CUỐC-XKI. Tháng Tám, chậm nhất là ngày 12.	328
*456. GỬ E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 12 tháng Tám.	329
*457. GỬ N. N. CRE-XTIN-XKI. Ngày 12 tháng Tám.	329
*458. ĐIỆN GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 13 tháng Tám.	329 - 330
459. THƯ GỬ G. V. TSI-TSÊ-RIN VÀ ĐIỆN GỬ L. B. CA-MÊ- NÉP. Ngày 14 tháng Tám.	330 - 331
*460. GỬ E. M. XCO-LI-AN-XKI. Tháng Tám, sớm nhất là ngày 14.	331 - 332
461. GỬ CỤC QUẢN LÝ CÁC NHÀ NGHỈ MÁT VÀ CÁC NHÀ AN DƯỠNG Ở CÁP-CA-DƠ. Ngày 17 tháng Tám.	332
*462. ĐIỆN GỬ C. KH. ĐA-NI-SÉP-XKI. Ngày 17 tháng Tám. . .	332 - 333
463. GỬ TẤT CẢ CÁC BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY VÀ CÁC ỦY VIÊN CỦA CÁC BAN LÃNH ĐẠO. Ngày 17 tháng Tám. . .	333
464. GỬ G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 18 tháng Tám. . . .	334

465. ĐIỆN GỬ I. T. XMIN-GA. Ngày 18 tháng Tám.	334 - 335
466. GỬ TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 18 tháng Tám.	335
467. ĐIỆN GỬ I. T. XMIN-GA. Ngày 19 tháng Tám.	335 - 336
*468. ĐIỆN GỬ C. B. RA-ĐẾCH. Ngày 19 tháng Tám.	336 - 337
*469. ĐIỆN GỬ V. P. DA-TÔN-XKI. Ngày 19 tháng Tám.	337
470. GỬ M. N. PÔ-CRỐP-XKI. Tháng Tám, chậm nhất là ngày 20.	337-338
471. ĐIỆN GỬ G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. Ngày 20 tháng Tám.	338
472. ĐIỆN GỬ C. B. RA-ĐẾCH, PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI VÀ TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG BA- LAN. Ngày 20 tháng Tám.	339
473. ĐIỆN GỬ L. B. CA-MÊ-NÉP VÀ THƯ GỬ G. V. TSI-TSÊ- RIN. Ngày 20 tháng Tám.	340
474. GỬ G. E. DI-NÔ-VI-ÉP. Ngày 20 tháng Tám.	341
*475. THƯ GỬ THƯ KÝ. Trước ngày 21 tháng Tám.	341 - 342
*476. GỬ BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 24 tháng Tám.	342
*477. ĐIỆN GỬ CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH NI-GIƠ-NI NỐP-GÔ-RỐT. Ngày 24 tháng Tám.	342 - 343
478. GỬ G. C. OÓC-ĐGIÔ-NI-KÍT-ĐÊ. Trước ngày 27 tháng Tám. .	343
479. GỬ ĐỒNG CHÍ Ê-ĐU-A MÁC-TIN. Ngày 27 tháng Tám. .	344
480. GỬ TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 27 tháng Tám.	344
*481. GỬ N. N. CRE-XTIN-XKI. Ngày 27 tháng Tám.	345
*482. GỬ PH. E. ĐGIẾC-GIN-XKI. Tháng Tám, sớm nhất là ngày 28.	345 - 346
483. GỬ TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 31 tháng Tám.	346

484. GỬI N. I. BU-KHA-RIN. <i>Cuối hè</i>	346 - 347
485. GỬI THƯ VIỆN CỦA VIỆN BẢO TÀNG RU-MI-AN-TXÉP. <i>Ngày 1 tháng Chín</i>	347 - 348
486. ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-DÊ. <i>Ngày 2 tháng Chín</i>	348
487. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. <i>Ngày 2 tháng Chín</i>	349
488. GỬI L. B. CRA-XIN. <i>Ngày 2 tháng Chín</i>	349
489. QUYẾT NGHỊ VIẾT TRÊN THƯ CỦA N. E. NI-CU-LI-NA. <i>Tháng Chín, sớm nhất là ngày 3</i>	349 - 350
490. ĐIỆN GỬI ỦY BAN LƯƠNG THỰC HUYỆN PÔ-ĐƠN-XCƠ. <i>Ngày 6 tháng Chín</i>	350 - 351
491. GỬI L. A. PHỎ-TI-Ê-VA. <i>Ngày 6 tháng Chín</i>	351
*492. GỬI V. Đ. BÔN-TSƠ - BRU-Ê-VÍCH. <i>Ngày 7 tháng Chín</i>	351 - 352
493. GỬI L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. <i>Ngày 8 tháng Chín</i>	352 - 353
494. GỬI L. Đ. TỜ-RỐT-XKI. <i>Ngày 9 tháng Chín</i>	353
495. ĐIỆN GỬI G. C. OÓC-ĐGIÓ-NI-KÍT-DÊ. <i>Ngày 9 tháng Chín</i>	354
496. GỬI A. G. SLI-KHTE. <i>Ngày 9 tháng Chín</i>	354 - 355
497. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI A. I. RƯ-CỐP VÀ A. M. LÊ-GIA-VA. <i>Ngày 10 tháng Chín</i>	355 - 356
498. GỬI I. G. RU-ĐA-CỐP. <i>Ngày 10 tháng Chín</i>	356 - 357
*499. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. <i>Tháng Chín, sớm nhất là ngày 11</i>	357
*500. GỬI A. G. BÊ-LÔ-BÔ-RÔ-ĐỐP. <i>Ngày 13 hoặc 14 tháng Chín</i>	357 - 358
501. ĐIỆN GỬI V. I-A. TSU-BA-RƠ VÀ V. N. CXAN-ĐRỚP. <i>Ngày 13 hoặc 14 tháng Chín</i>	358
502. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN CÁP-CA-ĐƠ. <i>Ngày 13 hoặc ngày 14 tháng Chín</i>	359

*503. GỬI V. A. A-VA-NÊ-XỐP. <i>Ngày 14 tháng Chín</i>	359
504. GỬI CÔNG NHÂN MỎ THAN TSÊ-REM-KHỎ-VÔ. <i>Ngày 15 tháng Chín</i>	360 - 361
505. ĐIỆN GỬI A. A. I-ÓP-PHÊ. <i>Ngày 16 tháng Chín</i>	361
*506. GỬI M. I. CA-LI-NIN. <i>Ngày 16 tháng Chín</i>	361 - 362
*507. GỬI A. P. PLA-TÔ-NỐP. <i>Ngày 16 tháng Chín</i>	362
508. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. <i>Ngày 16 tháng Chín</i>	362 - 363
*509. NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN THƯ CỦA V.-B. VAN-ĐỐC-LÍP VÀ THƯ GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. <i>Ngày 20 tháng Chín</i>	363
*510. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA. <i>Ngày 20 tháng Chín</i>	363 - 364
511. GỬI M. I. PHRUM-KIN. <i>Ngày 22 tháng Chín</i>	364
512. NHỮNG GHI CHÚ TRÊN BÁO CÁO CỦA X. X. CA-MÊ-NÉP VÀ THƯ GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. <i>Ngày 23 tháng Chín</i>	365
513. ĐIỆN GỬI A. A. I-ÓP-PHÊ. <i>Ngày 23 tháng Chín</i>	365 - 366
514. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. <i>Tháng Chín, sớm nhất là ngày 24</i>	366
*515. GỬI X. I. GHIN-LÉC-XÔN. <i>Ngày 25 tháng Chín</i>	367
*516. GỬI N. A. XÊ-MA-SCÔ. <i>Ngày 25 tháng Chín</i>	367 - 368
517. GỬI ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI. <i>Ngày 26 tháng Chín</i>	368
518. THƯ GỬI G. M. CỜ-GI-GIA-NỐP-XKI VÀ NHỮNG NHẬN XÉT GHI TRÊN BẢN TIN CỦA ỦY BAN NHÀ NƯỚC VỀ ĐIỆN KHÍ HOÁ NƯỚC NGA SỐ 5. <i>Ngày 26 tháng Chín</i>	369-370
519. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. <i>Ngày 27 tháng Chín</i>	370 - 371
520. THƯ GỬI THƯ KÝ. <i>Tháng Chín, sớm nhất là ngày 28</i>	371
*521. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. <i>Tháng Chín, chậm nhất là ngày 29</i>	371 - 372

522. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 29 tháng Chín.	372
523. GỬI L. B. CA-MÊ-NÉP. Ngày 29 hoặc 30 tháng Chín.	372
524. GỬI N. I. BU-KHA-RIN. Tháng Chín - tháng Chạp.	373
*525. GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 1 tháng Mười.	373 - 374
*526. GỬI V. M. XVÉC-ĐLỚP. Ngày 1 tháng Mười.	373
*527. GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 2 tháng Mười.	375
528. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 3 tháng Mười.	375
529. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN MIỀN TÂY. Ngày 3 tháng Mười.	376
530. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 4 tháng Mười.	376 - 377
531. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN KỸ BINH SỐ 1. Ngày 4 tháng Mười.	377
*532. GỬI A. M. NI-CÔ-LA-ÉP. Ngày 6 tháng Mười.	378 - 379
*533. GỬI A. I. RŨ-CỐP. Ngày 6 tháng Mười.	379
534. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. Ngày 6 tháng Mười.	379 - 380
535. GỬI BỘ TỔ CHỨC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 8 tháng Mười.	380 - 381
*536. ĐIỆN GỬI L. Đ. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 10 tháng Mười.	381
537. GỬI N. I. BU-KHA-RIN. Ngày 11 tháng Mười.	382
*538. GỬI A. M. GHEN-LE. Khoảng giữa ngày 11 tháng Mười và ngày 4 tháng Mười một.	382
539. GỬI X. Ê. TSU-TXO-CA-ÉP. Ngày 12 tháng Mười.	383
540. GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA. Ngày 12 tháng Mười.	383 - 384
*541. GỬI V. Đ. BÔN-TSƠ - BRU-Ê-VÍCH. Ngày 12 tháng Mười.	384
542. GỬI N. N. CRE-XTIN-XKI. Sau ngày 12 tháng Mười.	385

543. GỬI CÁC ỦY VIÊN BỘ CHÍNH TRỊ BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 13 tháng Mười.	385
*544. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 14 tháng Mười.	386
*545. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Ngày 14 tháng Mười.	386 - 387
*546. GỬI G. M. CRO-GI-GIA-NỐP-XKI. Tháng Mười, sớm nhất là ngày 14.	387
547. GỬI CÁC ỦY VIÊN BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 15 tháng Mười.	388
548. GỬI E. M. XCO-LI-AN-XKI. Ngày 15 tháng Mười.	388
549. GỬI I. A. KHA-LÉP-XKI. Ngày 15 tháng Mười.	389
550. GỬI TẬP THỂ NHÀ MÁY XI-MĂNG Ở GA SU-RÔ-VÔ. Ngày 16 tháng Mười.	389 - 390
551. GỬI CỤC ẤN LOÁT CỦA HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN TỐI CAO. Ngày 16 tháng Mười.	390
552. ĐIỆN GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ. Ngày 16 tháng Mười.	393
553. GỬI BAN BIÊN TẬP TẠP CHÍ "QUỐC TẾ CỘNG SẢN". Ngày 16 tháng Mười.	393 - 394
*554. GỬI VIỆN HÀN LÂM XÃ HỘI CHỦ NGHĨA. Ngày 16 tháng Mười.	394
555. GỬI M. V. CÔ-BÊ-TXƠ-KI. Ngày 18 tháng Mười.	395
556. GỬI X. P. XÊ-RÊ-ĐA. Ngày 19 tháng Mười.	395 - 396
557. GỬI V. X. COOC-NÉP. Ngày 19 tháng Mười.	396
*558. GỬI PH. E. ĐGIÉC-GIN-XKI. Sau ngày 19 tháng Mười.	397
559. GỬI CÁC ĐỒNG CHÍ Ở TU-LA. Ngày 20 tháng Mười.	397-398
560. GỬI A. M. LÊ-GIA-VA VÀ M. N. PÔ-CRỐP-XKI. Ngày 21 tháng Mười.	398 - 399

561. GỬI ĐOÀN CHỦ TỊCH XÔ-VIỆT ĐẠI BIỂU PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT. Ngày 21 tháng Mười.	399 - 400
562. GỬI N. P. BRI-U-KHA-NỐP. Ngày 21 tháng Mười.	400 - 401
563. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 21 tháng Mười.	401
564. GỬI NHÀ XUẤT BẢN QUỐC GIA. Ngày 21 tháng Mười.	402
565. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN KỸ BINH SỐ 1. Ngày 24 tháng Mười.	402 - 403
566. GỬI V. M. XVÉC-ĐLỐP. Ngày 24 tháng Mười.	403
*567. GỬI G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 25 tháng Mười.	404
568. TRAO ĐỔI THƯ VỚI A. Đ. TXI-U-RU-PA. Ngày 26 tháng Mười.	404
*569. GỬI A. A. I-ÓP-PHÊ. Ngày 26 tháng Mười.	405
570. ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI GỬI A. M. LÊ-GIA-VA, PH. PH. XƯ-RÔ-MÔ-LÔ-TỐP, X. M. PHRAN-CƠ-PHUA. Ngày 27 tháng Mười.	405
571. GỬI TỈNH ỦY VLA-ĐI-MIA. Ngày 27 tháng Mười.	406
572. GỬI BAN KIỂM TRA CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 27 tháng Mười.	406 - 407
573. GỬI A. I. RŨ-CỐP VÀ I. I. RÁT-TSEN-CÔ. Ngày 28 tháng Mười.	407 - 410
574. ĐIỆN GỬI M. V. PHRUN-ĐÊ. Ngày 28 tháng Mười.	411
575. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 28 tháng Mười.	411
576. ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN. Ngày 29 tháng Mười.	412
577. GỬI P. I. PÔ-PỐP. Ngày 30 tháng Mười.	412 - 413
578. GỬI X. I. BÔ-TIN. Tháng Mười.	413
579. GỬI TIỂU HỘI ĐỒNG BỘ TRƯỞNG DÂN ỦY. Ngày 1 tháng Mười một.	414

*580. NGHỊ QUYẾT VIẾT TRÊN ĐIỆN BÁO BẰNG ĐIỆN THOẠI CỦA N. A. XÊ-MA-SCÔ. Ngày 2 tháng Mười một.	414 - 415
581. GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG MẶT TRẬN MIỀN TÂY. Ngày 2 tháng Mười một.	415 - 416
582. GỬI R. E. CLÁT-XÔN. Ngày 2 tháng Mười một.	416 - 417
583. GỬI A. D. GÔN-TXƠ-MAN. Ngày 3 tháng Mười một.	417 - 418

PHỤ LỤC

1. ĐIỆN GỬI ỦY BAN QUÂN SỰ QUÂN KHU Ô-RI-ÔN. Ngày 12 tháng Bảy 1919.	421
2. ĐIỆN GỬI N. Ô-XIN-XKI. Ngày 19 tháng Bảy 1919.	422
3. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN 5. Ngày 8 tháng Tám 1919.	423 - 424
4. ĐIỆN GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI, L. Đ. TƠ-RỐT-XKI, X. V. CÔ-XI-Ô. Ngày 13 tháng Tám 1919.	424 - 425
*5. ĐIỆN GỬI CÔNG NHÂN U-PHA. Ngày 10 tháng Mười 1919.	425 - 426
6. ĐIỆN GỬI BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH XIM-BIẾC-XCƠ VÀ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT HUYỆN XƯ-DỜ-RAN. Ngày 15 tháng Mười 1919.	426 - 427
7. ĐIỆN GỬI ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH LƯƠNG THỰC TỈNH Ô-RI-ÔN. Ngày 11 tháng Chạp 1919.	427
8. ĐIỆN GỬI CÁC CHÍNH ỦY PHỤ TRÁCH TẤT CẢ CÁC TUYẾN ĐƯỜNG SẮT. Ngày 30 tháng Chạp 1919.	428
9. ĐIỆN GỬI HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG QUÂN ĐOÀN 5. Ngày 21 tháng Giêng 1920.	428 - 429
10. ĐIỆN GỬI I. V. XTA-LIN. Ngày 4 tháng Hai 1920.	429 - 430
11. ĐIỆN GỬI CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH XIM-BIẾC-XCƠ, XA-MA-RA, CA-DAN, PEN-DA, RI-A-DAN VÀ U-PHA. Ngày 28 tháng Hai 1920.	430 - 431

12. ĐIỆN GỬ CÁC TỈNH ỦY, CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH VÀ CÁC ỦY BAN LƯƠNG THỰC TỈNH. Ngày 17 tháng Tư 1920.	431 - 432
14. ĐIỆN GỬ HẠM ĐỘI BAN-TÍCH. Ngày 20 tháng Tư 1920. .	432 - 433
14. ĐIỆN GỬ CÁC CHỦ TỊCH BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH. Ngày 23 tháng Tư 1920.	433 - 434
15. ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH, CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT THÀNH PHỐ MÁT-XCƠ-VA VÀ PÊ-TƠ-RÔ-GRÁT, CÁC ỦY BAN CÁCH MẠNG TỈNH, ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI. Tháng Năm, sớm nhất là ngày 5, chậm nhất là ngày 7, 1920.	435 - 436
16. ĐIỆN GỬ L. B. CRA-XIN VÀ M. M. LÍT-VI-NỐP. Ngày 8 tháng Năm 1920.	437 - 438
17. ĐIỆN GỬ BAN QUẢN TRỊ NHÀ MÁY XOÓC-MÔ-VÔ. Ngày 28 tháng Năm 1920.	438
18. ĐIỆN GỬ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH NI-GIO-NI NỐP-GÔ-RỐT. Tháng Năm 1920.	439
19. ĐIỆN GỬ ỦY BAN CÁCH MẠNG XI-BI-RI VÀ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH. Tháng Sáu, sớm nhất là ngày 25, chậm nhất là ngày 29, 1920.	439 - 440
20. ĐIỆN GỬ HỘI ĐỒNG KINH TẾ QUỐC DÂN A-ĐÉC-BAI-GIAN. Ngày 29 tháng Sáu 1920.	441
*21. ĐIỆN GỬ KH. G. RA-CỐP-XKI. Ngày 28 tháng Bảy 1920. .	442 - 443
22. ĐIỆN GỬ B. I. TƠ-RỐT-XKI. Ngày 30 tháng Bảy 1920.	443 - 444
23. ĐIỆN GỬ ỦY BAN CÁCH MẠNG KHU U-RAN VÀ BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH XA-RA-TỐP. Ngày 2 tháng Tám 1920.	445-446
24. GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN U-CRA-I-NA. Ngày 19 tháng Tám 1920.	446 - 447
25. GỬI CỤC CẤP-CA-DƠ THUỘC BAN CHẤP HÀNH	

TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 19 tháng Tám 1920.	447 - 448
26. GỬI CỤC XI-BI-RI THUỘC BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG ĐẢNG CỘNG SẢN (b) NGA. Ngày 19 tháng Tám 1920.	448 - 449
27. GỬI BỘ DÂN ỦY GIAO THÔNG VÀ TỔNG CỤC GIAO THÔNG QUÂN SỰ. Ngày 28 tháng Tám 1920.	449 - 450
28. ĐIỆN GỬ CÁC BAN CHẤP HÀNH XÔ-VIỆT TỈNH Ở PÔ-VÔN-GIE. Ngày 31 tháng Tám 1920.	450 - 451
*29. GỬI KH. G. RA-CỐP-XKI. Ngày 13 tháng Chín 1920. ...	451 - 452
30. ĐIỆN GỬ CÁC ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH LƯƠNG THỰC TỈNH. Ngày 17 tháng Chín 1920.	453 - 454
31. ĐIỆN GỬ I. N. XMIẾC-NỐP VÀ P. C. CÔ-GA-NÔ-VÍCH. Ngày 8 tháng Mười 1920.	454 - 455
32. ĐIỆN VỀ VIỆC CHẤM CHỈNH CÔNG TÁC VẬN CHUYỂN QUÂN SỰ. Ngày 15 tháng Mười 1920.	455 - 456
33. ĐIỆN GỬ CÁC HỘI ĐỒNG QUÂN SỰ - CÁCH MẠNG CÁC MẶT TRẬN MIỀN TÂY, TÂY - NAM, NAM, CẤP-CA-DƠ. Ngày 15 tháng Mười 1920.	456 - 457
34. ĐIỆN GỬ TẤT CẢ CÁC ỦY VIÊN PHỤ TRÁCH LƯƠNG THỰC TỈNH. Ngày 27 tháng Mười 1920.	457 - 458
35. NHỮNG NHẬN XÉT GHI TRÊN BỨC THƯ CỦA G. V. TSI-TSÊ-RIN. Ngày 12 tháng Mười 1919.	458 - 459
36. GHI CHÚ TRÊN BỨC THƯ CỦA HĂNG-RI GHIN-BÔ. Tháng Mười một, sớm nhất là ngày 28, 1919.	459-460

Danh mục những thư và điện của V. I. Lê-nin ở các tập trước của lần xuất bản này (Tháng Bảy 1919 - 5 tháng Mười một 1920) . . . . . 463 - 466

Danh mục những thư và điện của V. I. Lê-nin cho đến nay chưa tìm thấy (Tháng Bảy 1919 - 5 tháng Mười một 1920) . 467-481

Chú thích.	482 - 597
Bản chỉ dẫn các sách báo và tài liệu gốc mà V. I. Lê-nin đã trích dẫn và nói đến.	598 - 610
Bản chỉ dẫn tên người.	611 - 680
Mục lục vấn đề.	681 - 690

PHỤ BẢN

V. I. Lê-nin trong đoàn chủ tịch Đại hội IX Đảng cộng sản (b) Nga tại hội trường Xvéc-đlốp trong Crem-li — Tháng Ba - tháng Tư 1920.	XVI - 1
Bản thảo bức điện của V. I. Lê-nin gửi Hội đồng quân sự - cách mạng mặt trận miền Đông. — Ngày 1 tháng Bảy 1919 .	1
Bản thảo bức thư của V. I. Lê-nin gửi G. M. Cơ-ri-gia-nốp- xki. — Ngày 26 tháng Chạp 1919.	133
Bản thảo bức thư của V. I. Lê-nin gửi C. A. Ti-mi-ri-a-dép, — Ngày 27 tháng Tư 1920.	239
Chuyến tàu chở lương thực do công nhân Ôm-xơ gửi đến Mát-xcơ-va ngày 22 tháng Tư 1920.	248 - 249
Bản thảo bức thư của V. I. Lê-nin gửi tập thể nhà máy xi- măng ở ga Su-rô-vô. — Ngày 16 tháng Mười 1920.	391

Chịu trách nhiệm xuất bản

TRỊNH THỨC HUỲNH

Chịu trách nhiệm nội dung

TS. HOÀNG PHONG HÀ

Biên tập nội dung: TS. TRỊNH ĐÌNH BẢY

BAN SÁCH GIÁO KHOA - THAM KHẢO

Trình bày kỹ, mỹ thuật: ĐƯỜNG HỒNG MAI

Trình bày bìa: PHÙNG MINH TRANG

Chế bản vi tính: TRỊNH THUY DƯƠNG

Sửa bản in BAN SÁCH GIÁO KHOA - THAM KHẢO

Đọc sách mẫu: BAN SÁCH GIÁO KHOA - THAM KHẢO

Mã số: $\frac{3k2}{CTQG - 2006}$

In 1000 cuốn khổ 14,5 x 20,5 cm tại Công ty In và Văn hóa phẩm.
Giấy phép xuất bản số 33-429/CXB-QLXB cấp ngày 30 tháng 3
năm 2005. In xong và nộp lưu chiểu tháng 3 - 2006